General (r) dr. **Petru ALBU**

CRIMA ORGANIZATĂ ÎN PERIOADA DE TRANZIȚIE – O AMENINȚARE MAJORĂ LA ADRESA SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE

Editura Ministerului Internelor şi Reformei Administrative
– 2007 –

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ALBU, PETRU
Crima organizată în perioada de tranziţie: o ameninţare la adresa securităţii statelor/Petru Albu,-
Bucureşti: Editura Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, 2007
Bibliogr.
ISBN 978-973-745-054-8

343.3/.7

Redactare: comisar-şef Elena CIOPONEA
Tehnoredactare: agent-şef pr. Niculina TÂRŢĂU
Coperta: subinspector: Carmen TUDORACHE

Tipărit la Tipografia Ministerului Internelor şi Reformei Administrative

C U P R I N S

Prefață 13

Introducere 18

Capitolul 1
CRIMA ORGANIZATĂ, NOȚIUNE, DEFINIȚIE, ISTORIC

1. ***Considerații generale*** 23
2. ***Definirea conceptului de crimă organizată*** 25
3. ***Criminalitatea economico-financiară*** 44
3.1. Factorii economici 44
3.2. Factorii psiho-sociali 45
3.3. Factorii juridici 46
4. ***Spălarea banilor murdari*** 47
4.1. Conceptul de spălare a banilor murdari 47
4.2. Obiectivele urmărite prin spălarea banilor 49
4.3. Forme şi metode de spălare a banilor 50
4.4. Pericolul derivat din spălarea banilor 53
4.5. Acorduri, convenții şi programe internaționale pentru combaterea spălării banilor murdari 54
5. ***Frauda în instituțiile financiare*** 56
5.1. Evitările 56
5.2. Frauda prin instrumente de acces 57
5.3. Frauda prin computer 59
5.4. Frauda prin telecomunicații 59
6. ***Traficul de droguri*** 60
6.1. Zonele cenuşii 61
6.2. Drogurile şi organizațiile criminale 63
6.2.1. Heroina 65
6.2.2. Canabisul 69
6.2.3. Cocaina 71
6.2.4. Drogurile sintetice 75
6.3. Priorități actuale ale luptei antidrog 79

6.4. Concluzii privind traficul de droguri 82
7. Traficul de autoturisme provenite din furt 85
8. ***Traficul de arme, muniție, explozivi, materiale nucleare, substanțe radioactive şi deşeuri toxice*** 90

Capitolul 2
CRIMA ORGANIZATĂ ÎN FOSTELE STATE TOTALITARE
1. ***Trăsături generale*** 94
2. ***Trăsături particulare*** 95
2.1. Crima organizată rusă 95
2.1.1. Geneza crimei organizate din spațiul ex-sovietic 95
2.1.2. Trăsăturile caracteristice şi dimensiunea activităților criminale 97
2.1.3. Factori care au favorizat proliferarea grupărilor criminale ruse şi consolidarea poziției celor existente în perioada post-comunistă 98
2.1.4. Structura organizațiilor criminale ruse 100
2.1.5. Organizații criminale ruse 101
2.1.6 .Formele de manifestare a criminalității organizate ruse 105
2.1.7. Cooperarea cu organizații şi grupări mafiote străine 109
2.2. Triadele Chinezeşti 111
2.2.1. Trăsăturile caracteristice ale triadelor chinezeşti 111
2.2.2. Geneza organizațiilor mafiote chinezeşti 112
2.2.3. Structura şi dimensiunile triadelor 113
2.2.4. Principalele activități desfăşurate de triade 115
2.2.5. Tendințele actuale ale triadelor chinezeşti 117

Capitolul 3
CRIMA ORGANIZATĂ ÎN STATELE DEMOCRATICE
1. ***Italia*** 119
1.1. Trăsături caracteristice ale organizațiilor mafiote italiene 119
1.2. Organizații mafiote italiene 121
1.2.1. Cosa Nostra 121
1.2.2. N'dragheta 126
1.2.3. Camorra 129
1.2.4. Sacra Corona Unita (Sfânta Coroană Unită **)** 133

2. ***Germania*** 135
3. ***Franța*** 138
4. ***Spania*** 139
5. ***Marea Britanie*** 141
5.1. Preocupări ale organizațiilor criminale 141
5.2. Măsuri de combatere a crimei organizate 142
6. ***Statele Unite ale Americii*** 143
6.1. Considerații generale 143
6.2. Cosa Nostra Americană – structură şi dimensiuni 143
6.3. Principalele activități ilicite desfăşurate de Cosa Nostra Americană 144
7. ***Cartelurile columbiene*** 146
7.1. Trăsăturile caracteristice 146
7.2. Geneza cartelurilor columbiene 147
7.3. Structura şi activitatea cartelurilor columbiene 148
7.4. Legături cu alte organizații criminale 149
7.5. Inițiative de contracarare 150
8. ***Yakuza japoneză*** 150
8.1. Geneza şi evoluția organizațiilor mafiote japoneze 150
8.2. Trăsăturile caracteristice ale organizațiilor mafiote de tip Yakuza 152
8.3. Structura şi dimensiunile organizațiilor mafiote japoneze 153
8.4. Principalele activități ilicite desfăşurate de organizațiile mafiote japoneze 155
8.5. Măsuri de combatere a activității organizațiilor mafiote japoneze 157

Capitolul 4
CRIMA ORGANIZATĂ ÎN ROMÂNIA
1. ***Caracteristici generale*** 159
1.1. În perioada totalitară 161
1.2. În perioada de tranziție 163
2. ***Caracteristicile criminalității în perioada de tranziție*** 171
2.1. Infracțiunile de furt din avutul public şi privat 174
2.2. Abuzurile în serviciu, actele de delapidare şi gestiunile frauduloase 174
2.3. Contrabanda şi evaziunea fiscală 175

3. ***Crima organizată şi corupţia în unele sectoare strategice*** 176
3.1. În sectorul financiar-bancar 177
3.2. În sectorul construcţiilor de maşini 178
3.3. În sectoarele metalurgic, siderurgic şi al resurselor energetice 179
3.4. În domeniul petrolier 180
3.5. În sectorul prestărilor de servicii 182
3.6. În domeniul flotei maritime, fluviale şi de pescuit oceanic 183
4. ***Problematica drogurilor*** 188
4.1. Rutele de trafic 189
4.2. Portile de intrare 190
4.3. Participanţii 190
4.4. Traficul cu droguri 192
4.4.1. În domeniul laboratoare clandestine şi culturi 197
4.5. Consumul ilicit 200
4.6. Factori care facilitează traficul şi abuzul de droguri în România 204
4.7. Tendinţe 205
5. ***Falsul de monedă şi traficul ilicit cu aceasta*** 206
5.1. Mijloace străine de plată 206
5.2. Moneda naţională 209
5.3. Cărţi de credit 212
6. ***Traficul internaţional cu autovehicule furate*** 214
7. Traficul cu opere de artă 220
7.1. Considerente legislative 220
7.2. Realitatea contemporană, perspective 221
8. ***Traficul ilegal cu armament, muniţii, explozivi, substanţe radioactive şi nucleare*** 225
8.1. Arme şi muniţii 225
8.2. Explozivi şi substanţe toxice 228
8.3. Materiale nucleare şi substanţe radioactive 230
9. ***Migraţia ilegală*** 235
9.1. Caracteristici generale 235
9.2. Caracteristici şi forme de manifestare 238
9.3. Tendinţe de manifestare a fenomenului şi măsuri de contracarare 242

10. ***Prostituția şi proxenetismul internaționalizate*** 247
10.1. Trăsături generale 247
10.2. Trăsături particulare 248
11. ***Traficul transfrontalier cu ființe umane*** 254
12. ***Traficul ilegal de copii*** 262
13. ***Crima organizată şi agresarea fizică*** 266
13.1. Fenomenul "Racket" – Activități criminale desfăşurate de cetățeni ai țărilor ex-sovietice 266
13.2. Activități criminale desfăşurate de cetățeni chinezi 268
13.3. Activități criminale desfăşurate de cetățenii turci şi din țările arabe 269
13.4. Activități criminale comise de cetățeni autohtoni 270

Capitolul 5
IMPLICAȚIILE CRIMEI ORGANIZATE ÎN DEZVOLTAREA SOCIETĂȚII ROMÂNEŞTI
1. ***Climatul strategic*** 277
2. ***Factori interni care stimulează proliferarea crimei organizate în România*** 280
2.1. În domeniul economic 281
2.2. În domeniul social 283
2.3. În sfera politicului 285
2.4. Grupuri implicate în crima organizată-caracteristici 285
2.4.1. Grupurile de interese 289
3. ***Principalele cauze, condiții, domenii şi forme de manifestare ale crimei organizate*** 290
3.1. Cauze şi condiții 290
3.2. Principalele domenii şi forme de manifestare ale crimei organizate 291
4. ***Factori externi*** 298
4.1. Implicarea membrilor şi simpatizanților structurilor din țara noastră aparținând unor organizații teroriste străine, în activități specifice crimei organizate 300
4.2. Penetrarea societății româneşti de către crima organizată internațională 301
4.3. Amplificarea tendințelor de internaționalizare a crimei organizate 303

*5. **Concluzii*** 304

Capitolul 6

UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND MIJLOACELE JURIDICE DE PREVENIRE ŞI COMBATERE A CRIMEI ORGANIZATE

1. Mijloace juridice de prevenire şi combatere a crimei organizate 308

1.1. Penetrarea şi subvertirea statului de către crima organizată 310

1.2. Criminalitatea economico-financiară ca modalitate de infiltrare a grupărilor crimei organizate pe piețele legale 311

1.3. Procesele de reformă economică: oportunități pentru penetrarea capitalurilor de proveniență ilicită 312

1.4. Avantajele crimei organizate față de concurenții săi legali 314

1.5. „Spălarea banilor" – tendințe actuale şi de perspectivă în spațiul european 315

1.5.1. Principalele etape ale „spălării" banilor 316

*2. **Aspecte legislative de incriminare în România a unor infracțiuni din sfera crimei organizate*** 319

2.1. Circumstanțele agravante 320

2.2. Infracțiunea de asociere pentru săvârşirea de infracțiuni 320

2.3. Traficul şi consumul ilicit de droguri 322

2.4. Traficul de persoane 325

2.5. Regimul juridic al precursorilor 327

2.6. Comerțul electronic 329

2.7. Contrabanda 331

2.8. Falsul de monedă 333

2.9. Infracțiunea de spălare a banilor 338

2.10. Legea nr. 682 din 19 decembrie 2002 privind protecția martorilor 341

2.11. Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate 342

2.12. Legea nr. 301/2004, privind Codul Penal al României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 575/29.06.2004 346

3. ***Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate*** 348
3.1. Scopul şi aplicațiile instrumentelor 349
3.2. Cooperarea internațională şi clauzele de asistență 350
3.3. Protecția martorilor şi acordarea de asistență şi protecție victimelor 351
3.4. Posibile instrumente viitoare 351
4. ***Acordul de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracționalității transfrontaliere*** 356
5. ***Convenția penală privind corupția*** 359

Capitolul 7

ORGANIZAȚII ŞI ORGANISME INTERNAȚIONALE ŞI NAȚIONALE CU ATRIBUȚII ÎN COMBATEREA CRIMEI ORGANIZATE

1. ***Modalități juridice de cooperare*** 362
1.1. Preocupări ale Organizației Națiunilor Unite 362
1.2. Preocupări ale Consiliului Europei 365
1.2.1. Adunarea Parlamentară 366
1.2.2. Comitetul Miniştrilor 367
1.2.3. Secretariatul Consiliului Europei 367
1.2.4. Comitetul Mixt 367
1.2.5. Autoritățile specializate 368
1.3. Structuri ale Consiliului Europei cu atribuții în domeniul prevenirii şi combaterii criminalității 368
1.3.1. Comitetul European pentru Probleme Criminale 368
1.4. Asistență juridică internațională în materie penală 369
1.4.1. Convenția europeană privind asistența juridică în materie penală 369
1.4.2. Protocolul adițional la Convenția europeană privind asistența juridică în materie penală 371
1.4.3. Protocolul adițional la Convenția europeană privind informația asupra dreptului străin 371
1.5. Extrădarea 372
1.6. Supravegherea şi executarea hotărârilor judecătoreşti 373

1.6.1. Convenţia europeană pentru supravegherea persoanelor condamnate sau eliberate condiţionat 374
1.6.2. Convenţia europeană asupra valorii internaţionale a sentinţelor represive 375
1.6.3. Transferarea persoanelor condamnate 376
1.6.4. Transmiterea procedurilor represive 376
1.7. Reguli speciale şi metode ale cooperării interstatale referitoare la anumite infracţiuni şi persoane 377
1.7.1. Combaterea terorismului internaţional 377
1.7.2. Protecţia patrimoniului cultural al popoarelor 378
1.7.3. Repatrierea minorilor 379
1.7.4. Confiscarea produsului criminalităţii 380
1.7.4.1 .Convenţia europeană privind spălarea, depistarea, sechestrul şi confiscarea produselor infracţiunii 380
1.7.5. Acordul referitor la combaterea traficului ilicit de droguri desfăşurat în marea liberă 381
1.7.6. Reglementări specifice privind cooperarea referitoare la armele de foc şi la despăgubirea victimelor unor infracţiuni violente 382
1.7.6.1. Controlul achiziţionării şi deţinerii armelor de foc de către persoane particulare 382
1.7.6.2. Despăgubirea victimelor unor infracţiuni violente 383
1.8. Noi demersuri vizând perfecţionarea cooperării interstatale în materie penală şi armonizarea legislaţiilor statelor membre ale Consiliului Europei 383
1.9. Alte preocupări ale organismelor internaţionale pe linia prevenirii şi combaterii crimei organizate 384
1.9.1. Obiective 385
1.9.2. Strategii preventive 386
1.9.2.1. Strategiile directe 387
1.9.3. Strategiile de reprimare 388
1.9.4. Legislaţia procedurală 392
1.9.4.1. Începerea şi încetarea urmăririi penale 392
1.9.4.2. Probe şi mijloace de probă 393
1.9.5. Programe speciale 396
1.9.6. Penetrarea informativă a organizaţiilor criminale 397

1.10. Concluzii 401
2. ***Modalităţi poliţieneşti de cooperare*** 402
2.1. Necesitatea cooperării poliţieneşti 402
2.2. Modalităţi de cooperare prevăzute în documente internaţionale 410
2.2.1. Convenţia Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate 410
2.2.2. Recomandarea nr. R (2000) a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre 413
2.3. Organizaţii poliţieneşti de luptă împotriva crimei organizate 416
2.3.1. Organizaţia Internaţională de Poliţie Criminală (O.I.P.C.) – INTERPOL 416
2.3.2. Europol 417
2.3.3. Centrul Regional SECI de Combatere a Infracţionalităţii Transfrontraliere 420
2.3.3.1. Componenta externă a Centrului SECI 421
2.3.3.2. Componenta internă (Punctul Naţional Focal) 422
2.3.4. Superprocura 423
2.3.5. Centrul informativ unic 424
2.3.6. Preocupări în domeniul cooperării şi unele organisme interne de poliţie 424
2.4. Organisme româneşti cu vocaţie în domeniul prevenirii şi combaterii crimei organizate 427
2.4.1. Agenţia Naţională Antidrog 427
2.4.1.1.Structura Agenţiei Naţionale Antidrog 428
2.4.1.2. Atribuţiile Agenţiei 428
2.4.1.3. Modelul de lucru al Agenţiei 430
2.4.2. Oficiul Naţional de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor 431
2.4.3.Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism 432
2.4.3.1. Structura direcţiei 433
2.4.3.2. Atribuţiile direcţiei 434
2.4.4. Direcţia Naţională Anticorupţie 438
2.4.4.1. Atribuţiile Direcţiei Naţionale Anticorupţie 439

2.4.4.2. Organizarea şi funcționarea Direcției Naționale Anticorupție 440
2.4.4.3. Competența Direcției Naționale Anticorupție 440
2.4.4.4. Aspecte procedurale 442
2.4.4.5. Cooperare internațională 443
2.4.5. Autoritatea Națională a Vămilor 444
2.4.5.1. Atribuțiile autorității vamale 444
2.4.6. Garda Financiară 447
2.4.7. Poliția de Frontieră Română 449
2.4.8. Poliția Română 451
2.4.8.1.Scurt istoric 451
2.4.8.2. Inspectoratul General al Poliției Române 453
2.4.9. Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate 454
2.4.9.1. Scurt istoric 454
2.4.9.2. Structura organizatorică 459
2.4.9.3. Atribuțiile direcției generale 460

Bibliografie selectivă 463

PREFAȚĂ

Elaborarea şi apariția volumului *Crima organizată în perioada de tranziție* a domnului general (r) Petru ALBU oferă celor interesați, cadre ale Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, juriştilor, studenților şi nu numai, o lucrare monografică de mare actualitate care, prin diversitatea problemelor cercetate şi prezentate cu rigurozitate ştiințifică, a cauzelor fenomenului de criminalitate organizată şi a soluțiilor de control al acestuia, poate fi apreciată ca fiind o lucrare de pionierat în materie.

Înainte de a face o succintă prezentare a acestei lucrări capcană, pledoarie pentru gloria Poliției Române, vom încerca să vă reținem atenția cu câteva precizări privind geneza, scopul şi valențele acesteia.

Ne-am pus întrebarea de ce autorul a abordat tocmai acest subiect şi, mai ales, de ce l-a ancorat la o anumită perioadă, respectiv la etapa de tranziție?

În primul rând, *pentru actualitatea şi gravitatea* acestui fenomen, deoarece criminalitatea organizată afectează, nediscriminatoriu, toate statele lumii, fie ele bogate sau sărace, vechi ori tinere democrații, întrucât le erodează climatul economico-social sănătos şi stabil.

În al doilea rând, pentru că, în pofida intensei mediatizări a acestui subiect, de regulă, prin relatări *post-factum* ale unor acțiuni criminale, ceea ce se vede nu reprezintă decât vârful aisbergului, fenomenul în sine şi dimensiunile lui reale nefiind cunoscute în profunzime, îndeosebi de către marele public.

Am mai dori să precizăm că autorul a încercat să pună în valoare şi să reunească, într-o abordare de ansamblu, adevăratul „puzzle” informațional la care a avut acces, ca luptător pe frontul dus împotriva criminalității organizate şi ca expert în cadrul grupurilor de lucru din țară şi străinătate, pentru încheierea unor acorduri şi protocoale de cooperare şi prin participarea la conferințe naționale şi internaționale în domeniu.

De asemenea, a considerat că este necesar să realizeze o viziune de ansamblu asupra acestui fenomen grav, iar studiul documentelor sociale, analiza datelor statistice, a cazuisticii judiciare, studiile de caz întreprinse şi

observația participativă i-au permis să alcătuiască această monografie a evoluției crimei organizate din România mileniului trei.

Pentru a se înțelege cât mai bine mecanismele insidioase ale acestui flagel al lumii moderne, autorul prezintă *în extenso,* experiența şi concluziile analiştilor de profil şi ale unor reputați specialişti români şi străini atât ca fundament, dar şi ca termen de comparație pentru măsurile de contracarare pe care le consideră a fi adecvate.

În concluzie, a considerat că este util să detalieze perioada de tranziție, deoarece aceasta este cea mai dinamică, mai greu de surprins, dar şi cea mai importantă pentru evoluția ulterioară a fenomenului, de momentul prezent depinzând viitorul.

Autorul şi-a construit, ordonat şi organizat cele peste 500 de pagini ale lucrării pentru a oferi cititorului avizat nu doar o lucrare de sinteză cu valențe teoretico-didactice, ci şi un instrument de lucru, care sperăm să fie considerat util de către cei chemați să lupte împotriva criminalității organizate.

Structural, lucrarea este alcătuită din şapte capitole, materialul documentar folosit fiind organizat coerent şi logic, într-o economie a întregului, aşa încât geneza şi mecanismele de expansiune ale criminalității de tip organizat, periculozitatea fenomenului în sine, cât şi modalitățile de limitare a amplorii lui, să fie prezentate sintetic şi inteligibil.

Înainte de dezvoltarea subiectului şi detalierea problematicii pe care o relevă criminalitatea organizată este prezentat istoricul definirii conceptului de criminalitate organizată, avându-se în vedere faptul că eforturile de stabilire a conținutului acestuia pun pregnant în evidență evoluția fenomenului ca atare şi acutizarea lui de la an la an.

În **primul capitol** este abordat conținutul, în termeni juridici, ai sintagmei „crima organizată", fiind prezentate infracțiunile ce intră în aria de cuprindere a acestei noțiuni.

În raport de particularitățile manifeste din societatea românească, autorul ajunge la concluzia că noțiunea de ***crimă organizată*** *poate fi definită ca fiind: orice act antisocial de o gravitate deosebită care pune în pericol ordinea publică şi siguranța națională, ce cuprinde activitățile ilegale ale unui grup format din mai multe persoane, cu legături de tip ierarhic sau relații personale, care permite liderilor lor să realizeze profituri sau să controleze teritorii ori piețe interne şi/sau străine, prin violență, intimidare ori corupție atât pentru*

sprijinirea activității criminale proprii, cât şi pentru penetrarea economiei naționale.

După toate clarificările necesare, în următoarele şase subcapitole sunt prezentate domeniile predilecte şi cvasi-tradiționale de acțiune ale criminalității organizate, fiind detaliate conceptele respective, cauzele şi factorii favorizanți de apariție şi specificitatea fiecărei infracțiuni majore.

Apoi sunt prezentați factorii cauzali şi favorizanți ai criminalității economico-financiare, fiind definit într-o manieră personală conceptul de „spălare a banilor", inclusiv modalitățile concrete de comitere a acestei infracțiuni.

Urmează o detaliere a criminalității organizate care alterează mediul financiar-bancar, ajungându-se de la infracțiunile clasice, precum evaziunea fiscală, până la cele mai noi forme de criminalitate, cum este frauda prin internet, prin telecomunicații sau prin contrafacerea cardurilor şi a altor mijloace electronice moderne de plată.

Traficul cu droguri, infracțiune clasică pentru criminalitatea organizată, dar, în continuare, extrem de actuală, reprezintă un subiect dezvoltat î*n extenso* atât pentru că periculozitatea lui este vizibilă şi absolut dramatică – mulți din copiii de azi având în ghiozdan, în locul gustării, praful alb al morții –, cât şi pentru faptul că România nu a fost familiarizată cu acest gen de infracțiune.

De asemenea, este aprofundat traficul internațional cu autoturisme furate, cel cu arme, muniții, explozivi, dar şi cu substanțe strategice, fiind decelați factorii cauzali şi cei favorizanți, în scopul de a se putea interveni în mod eficient asupra lor şi, implicit, să se poată limita fenomenul.

În **capitolul II** sunt prezentate date şi informații despre **crima organizată în fostele state totalitare**, autorul considerând că din analizele şi evaluările existente, dar şi din cazuistica recent soluționată, se poate releva un set de trăsături generale comune, dar şi caracteristici care definesc criminalitatea organizată rusă, cea din statele ex-sovietice, criminalitatea organizată din țările Europei de Est sau particularizează triadele chinezeşti.

Următorul capitol, al III-lea, este o continuare logică a celui precedent şi, pentru a se obține imaginea de ansamblu asupra fenomenului este abordată specificitatea **crimei organizate în statele democratice,** începând cu Italia, țara în care s-a născut Mafia şi care, în ciuda tradiției pe care o are în lupta contra crimei organizate, tot nu a reuşit să stopeze acest flagel. După prezentarea principalelor organizații criminale italiene, cu particularitățile lor

distinctive, dezvoltă acest subiect, prezentând situația din Franța, Germania, Olanda, Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Spania, Belgia, Portugalia, S.U.A., din Japonia (yakuza), dar şi din America de Sud (cartelurile columbiene) sau din Africa (mafia nigeriană).

În logica economiei întregii lucrări, **capitolul IV** este rezervat **criminalității organizate din România**. După imaginea de ansamblu a ceea ce înseamnă criminalitatea organizată la nivel de mapamond, se consideră că este mai uşoară înțelegerea acestui fenomen, cu particularitățile lui specifice, pentru aria noastră geografică.

Dacă această perspectivă a fost şi în concepția autorului, se poate afirma că cele trei capitole precedente sunt un fel de introducere clarificatoare pentru această parte importantă a lucrării, respectiv problematica ardentă pe care o incumbă criminalitatea organizată din România şi imperiozitatea contracarării ei cu mai multă eficiență.

După prezentarea trăsăturilor generale ale crimei organizate autohtone sunt reliefate caracteristicile acestui tip de criminalitate în perioada de tranziție, domeniile predilecte de acțiune, factorii cauzali şi cei favorizanți pentru expansiune, abordându-se distinct problematica furtului din avutul public şi din cel privat, contrabanda şi evaziunea fiscală, crima organizată şi corupția din unele sectoare strategice, cum ar fi cel financiar-bancar, al resurselor energetice, domeniul petrolier, cel al prestărilor de servicii etc.

De asemenea, este abordată problematica drogurilor, de la rutele predilecte de trafic, fabricarea clandestină a stupefiantelor şi substanțelor psihotrope, până la narcotrafic şi consumul ilicit de droguri. Apoi sunt detaliate şi alte domenii specifice crimei organizate, cum sunt prostituția şi proxenetismul, falsul de monedă şi traficul ilicit cu mijloace de plată contrafăcute, traficul internațional cu autovehicule furate, cu opere de artă şi valori de patrimoniu, cu arme, muniții, explozivi, substanțe toxice şi materiale strategice, migrația clandestină şi, în corelare cu ea, traficul de persoane, mai ales cu femei şi copii, precum şi formele de manifestare a infracționalității de mare violență.

În **capitolul V** sunt analizate **implicațiile majore ale crimei organizate asupra dezvoltării societății româneşti,** observându-se străduința autorului de a evidenția climatul strategic, factorii interni – în domeniul economic, al socialului, în sfera politicului – care stimulează proliferarea acestui fenomen negativ grav, dar şi cei externi, iar pe de altă parte de a aprofunda cauzele,

condițiile, domeniile şi formele de manifestare ale crimei organizate din România, cu particularitățile lor definitorii.

Capitolul VI cuprinde o serie de **considerații privind mijloacele juridice de prevenire şi combatere a crimei organizate**, experiența în domeniu ajutându-l pe autor să evidențieze „portițele" legislative ce trebuie rapid închise deoarece sunt speculate de exponenții criminalității organizate, precum şi domeniile încă insuficient reglementate.

Plecând de la convingerea că aceste informații pot fi mai uşor valorificate, autorul finalizează acest capitol prin prezentarea şi comentarea principalelor instrumente juridice naționale şi internaționale care permit autorităților române să susțină lupta împotriva crimei organizate, iar pe de altă parte au menirea de a facilita cooperarea în acest scop între organismele interne, iar pe alt plan, între acestea şi cele internaționale, cu vocație în acest domeniu.

Capitolul VII are, de asemenea, valențe de ordin practic, întrucât sunt prezentate date şi informații despre **organizațiile şi organismele internaționale şi naționale cu atribuții în domeniul combaterii crimei organizate,** precum şi un „îndreptar" referitor la modalitățile juridice de cooperare internă şi internațională între diferitele instanțe şi autorități de aplicare a legii, angajate în susținerea acestei lupte.

Acest subiect fierbinte şi grav, maladie pe care cu toții speram că secolul XX va reuşi să o limiteze, dar din păcate nu a fost aşa, iar acum, în mileniul trei, iată-ne parcă şi mai vulnerabili în fața ei, constituie în opinia noastră un imbold pentru cadrele Ministerului Internelor şi Reformei Administrative de a aborda ştiințific şi trata problematica criminalității organizate din alte puncte de vedere sau viziuni, întrucât, cu siguranță, au mai rămas încă foarte multe de spus referitor la acest subiect, dar încă şi mai multe de făcut!

În încheiere, dorim să facem o ultimă remarcă: Ministerul Internelor şi Reformei Administrative, prin această lucrare demonstrează, încă odată, că a dispus şi dispune de elemente valoroase şi destoinice, capabile pe multiple planuri să-i scrie istoria şi să-i releve contribuția la destinul națiunii. Este vorba nu numai de un polițist onest şi capabil, dar totodată şi de un bun şi fin observator al profesiei sale de suflet. Lucru care face cinste muncii pe care o prestează şi în prezent ca director general în cadrul Direcției Generale de Informații şi Protecție Internă din MIRA.

Prof. univ. dr. **Anghel ANDREESCU**

INTRODUCERE

În ultimii ani, întreaga lume, dar în mod deosebit Europa a fost marcată de schimbări politice fundamentale. Putem afirma că aceste mutaţii s-au resimţit, în mod special, în ceea ce priveşte politica de securitate.

Este îndeobşte cunoscut faptul că, în această perioadă, factorii de conducere şi ai structurilor de pregătire şi urmărire a deciziilor, mai ales pe plan internaţional, sunt preocupaţi de evaluarea exactă a riscurilor şi ameninţărilor la adresa stabilităţii şi securităţii internaţionale, a intereselor naţionale sau colective ale statelor şi grupărilor de state modelatoare ale mediului politic, economic, social şi cultural global.

Acest efort a condus la constatarea că ameninţările cele mai grave la adresa statelor democratice dezvoltate au un caracter neconvenţional, datorită domeniilor vizate, motivaţiilor şi modalităţilor de manifestare, precum şi dimensiunii internaţionale a efectelor.

Pentru statele europene, problemele majore ale securităţii interne se structurează în jurul evoluţiei alarmante a crimei organizate, extremismului politic şi terorismului, cu tot cortegiul de ameninţări şi implicaţii negative care derivă din acestea.

Anii ’70 şi ’80 au fost caracterizaţi de lupta împotriva extremismului de stânga, terorismului intern, precum şi a statelor care le susţineau. În aceste două decenii, probleme deosebite au ridicat şi creşterea generală a criminalităţii şi proliferarea bandelor criminale. În prezent infracţiunile motivate politic se manifestă în aproape toate ţările din zonă. Actualmente, criminalitatea generată de extrema dreaptă ridică probleme grave: explozia extremismului şi terorismului de dreapta, stimularea extinderii activităţii grupărilor de stânga, agresiuni brutale şi excese cinice, omoruri produse cu violenţă şi caracter xenofob.

Referitor la crima organizată, lucrurile se prezintă oarecum diferit. Aceasta s-a răspândit în ţările europene, uneori mai deschis, alteori în mod absolut conspirat, asemănător unei maladii insidioase şi contagioase.

Nu ne ajută cu nimic să ne întrebăm acum retoric dacă Europa a ajuns sau nu un paradis pentru infractori. Crima organizată a invadat însă cu certitudine toate domeniile clasice ale activităţilor infracţionale, dar nu s-a

rezumat la acestea. Mai degrabă trebuie să fim realmente îngrijorați de perspectiva sumbră a instaurării unei societăți paralele, a crimei organizate.

Desigur că este extrem de dificilă descrierea adevăratelor dimensiuni ale crimei organizate, deoarece în multe state „crima organizată" nu este încadrată ca infracțiune distinctă în legislația penală a acestora dar, dincolo de statistici, toată lumea recunoaşte că elementul comun pentru statele ex-comuniste, care le erodează actualmente stabilitatea internă, este corupția, dublată de criminalitatea organizată din sistemul economico-financiar.

Tot atât de cert şi vizibil este şi faptul că, la acest început de mileniu, societatea contemporană plăteşte un tribut greu exacerbării fără precedent a noilor forme de manifestare, tot mai sofisticate şi ofensive ale crimei organizate, narcotraficului şi terorismului, care creează dificultăți deosebite în planul prevenției şi combaterii cu mijloace tradiționale. Crima organizată a devenit deja principalul inamic al securității interne, iar dacă nu se va acționa rapid împotriva sa, nu peste mult timp, situația din întreaga Europă va fi identică cu cea din SUA şi sudul Italiei, întrucât caracteristicile actuale ale sistemului legislativ şi economic favorizează escaladarea acestui fenomen.

Prin însăşi natura ei, crima organizată modernă tinde să se extindă permanent. Ea se angajează în toate formele de tranzacții, legale sau ilegale, cu condiția să fie profitabile şi să ofere posibilitatea reciclării fondurilor obținute, urmărind în permanență dobândirea de putere şi influență, recurgând la toate mijloacele posibile pentru demolarea barierelor ce-i stau în cale. Organizațiile criminale moderne au împrumutat de la MAFIE modalitățile principale de acțiune, se comportă asemănător unei puteri politice totalitare, asasinând oameni politici, judecători, detectivi, agenți de poliție şi ziarişti, ori de câte ori este necesar să-şi apere propriile interese.

Giovanni Falcone, celebrul judecător italian asasinat de Mafie la 23.05.1992, era de părere că: „*Mafia constituie o lume logică, rațională şi implacabilă. Mult mai logică, mai rațională şi mai implacabilă decât statul. Mafia este o articulație a puterii, o metamorfoză a puterii, dar şi o patologie a puterii. Mafia este un sistem economic global. Mafia se dezvoltă datorită statului, îşi adaptează comportamentul în funcție de acesta"(G. Falcone – Crima organizată – o problemă mondială, Revista Internațională de Poliție Tehnică şi Criminologie, nr. 4/1992, pag. 394).*

Actualmente, crima organizată se manifestă într-o zonă supranațională, iar barierele naționale – obstacol supărător în calea autorităților învestite cu aplicarea legii – sunt ridiculizate cu multă uşurință de infractori. Capacitatea de

coordonare, specializare şi experienţă antreprenorială, folosirea pe scară largă a corupţiei, şantajului şi violenţei au permis organizaţiilor criminale să acumuleze o forţă economică redutabilă şi o influenţă politică de necontestat.

Cu referire la acest fenomen, capabil să afecteze grav viaţa socială, Fondul Monetar Internaţional estima, în anul 1996, că profitul anual al organizaţiilor criminale, „Produsul brut al Criminalităţii", se cifrează la suma de 500 miliarde dolari, iar fostul preşedinte american Bill Clinton, prezentând opiniei publice, la 12.05.1998, principalele prevederi ale „Planului strategic împotriva criminalităţii internaţionale", elaborat de Casa Albă, aprecia că veniturile anuale ale reţelelor crimei organizate sunt de circa 1.200 miliarde dolari, sumă ce depăşeşte valoarea anuală a cheltuielilor militare.

Tranziţia la economia de piaţă a ţărilor post-comuniste, criza de autoritate a instituţiilor statului, deschiderea frontierelor, relaxarea controalelor vamale şi vidul legislativ au favorizat proliferarea criminalităţii în general, şi apariţia unor noi forme de manifestare a crimei organizate în acest spaţiu geografic, ceea ce a condus la crearea unei economii paralele perverse, ce subminează autoritatea guvernelor şi încrederea cetăţeanului în instituţiile fundamentale ale statului.

Grupurile de infractori, constituite într-un astfel de climat, s-au organizat potrivit scopului urmărit în plan naţional, iar trăsătura comună a strategiilor adoptate vizează exploatarea la maxim a disfuncţionalităţilor economice, a controlului social superficial, a mecanismelor incipiente ale privatizării, descentralizarea puterii, gradul ridicat de coruptibilitate a oficialităţilor din sistemul politic, financiar şi administrativ.

În statele aflate în tranziţie se vorbeşte intens de o veritabilă criminalitate în domeniul afacerilor, de spălarea capitalurilor acumulate pe căi ilicite, de un înfloritor turism sexual, de dezvoltarea pieţei traficanţilor şi consumatorilor de droguri, de traficul cu arme, materiale radioactive, opere de artă, fiinţe umane, organe, monedă falsă, autovehicule, de creşterea pornografiei şi taxei de protecţie, de asasinate la comandă, răpiri de persoane ş.a.

Şi în ţara noastră, forţa financiară de care dispune crima organizată este importantă, având capacitatea să-şi construiască, dezvolte şi perfecţioneze un management performant, caracterizat prin eficienţă, specializare tot mai riguroasă, logistică îndestulătoare şi modernă, de cele mai multe ori superioară celei aflate la dispoziţia oamenilor legii.

Această realitate crudă nu putea lăsa în stare de pasivitate organismele responsabile, care în cele din urmă s-au văzut nevoite să intervină cu mijloace adecvate de contracarare a fenomenului, aflat în plină extensie atât în plan național, cât și internațional.

Liderii lumii contemporane au devenit tot mai conştienți de imposibilitatea de a lupta împotriva crimei organizate internaționale doar prin măsuri naționale. Şi totuşi, statele par a fi mult mai puțin rapide decât infractorii în a-şi adapta strategiile în contextul internațional în care operează aceştia din urmă.

În mod cu totul deosebit, Consiliul Europei şi-a asumat responsabilitatea acordării de asistență consistentă democrațiilor în formare, apărute în spațiul Central şi Est European, în urma abolirii sistemelor totalitare, susținând: asigurarea coerenței în procesele de construire a democrațiilor autentice şi justițiilor independente, armonizarea legislației penale şi cooperarea interstatală în domeniul combaterii criminalității şi, cu precădere, a celei organizate.

Parlamentele din aceste state sunt îndemnate să asigure de urgență o extindere a competențelor specifice forțelor de poliție în ceea ce priveşte mijloacele tehnice permise. În condițiile eliminării sau deschiderii frontierelor se impun o multitudine de măsuri compensatorii pentru a nu se crea breşe în sistemele de securitate națională. La nivelul factorilor de decizie politică, această situație presupune acorduri bilaterale şi multilaterale, precum şi o cooperare strânsă între organele de justiție, procuratură, poliție, vamă, poliție de frontieră şi, bineînțeles, serviciile de informații.

Europa nu trebuie să fie doar o simplă comunitate politică, realmente ea trebuie să se transforme într-o comunitate şi pentru apărarea securității, avându-se în vedere faptul că bătrânul continent include mai multe țări decât statele Comunității Europene.

Trebuie să fim de acord cu RAYMOND KENDALL, secretar general al OIPC–INTERPOL atunci când susținea că Europa nu trebuie redusă doar la Comunitatea Europeană. El continuă: „*Printre alte lucruri, astăzi suntem în pericol să clădim un nou zid între Estul şi Vestul Europei. Din punct de vedere geografic, țările fostului bloc estic aparțin Europei, dar în ceea ce priveşte dezvoltarea, aceste țări sunt subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. Această situație impune ca țările respective să fie aduse la standardele noastre, cât se poate de rapid, ca o condiție preliminară pentru o cooperare fructuoasă în materie de poliție. În caz contrar, activitățile infracționale vor ieşi de sub control”.* (Conferința de presă organizată la sediul Inspectoratului General al Poliției Române din 2 septembrie1992).

CAPITOLUL 1

CRIMA ORGANIZATĂ, NOȚIUNE, DEFINIȚIE, ISTORIC

1. Considerații generale

Crima organizată reprezintă, în momentul de față, un pericol deosebit pentru toate statele.

În cazul în care instituțiile abilitate nu vor reacționa prompt, atât prin demersuri legale, cât şi prim măsuri operaționale extrem de energice, aşezămintele lumeşti, indiferent unde şi cum sunt ele constituite – pe principii etnice, culturale, de teritoriu ori de altă natură – vor plăti, firesc, profitorilor, propria lor indolență, neputință ori laşitate.

În acest sens, trebuie să recunoaştem că acest flagel contemporan, cu implicații profunde în toată lumea, necesită un antidot pe măsură, pe care avem obligația să-l descoperim şi să-l folosim atât în combatere, cât şi în profilaxie.

În ceea ce priveşte țara noastră, România, aflată în „perioada de tranziție", cum ne-am obişnuit să-i spunem, traversează de fapt o perioadă de profunde transformări în plan legislativ, economic şi social. Legi abrogate fără discernământ şi fără a se pune altele în locul lor, doar pentru că erau emanația unui alt „regim", au creat în mod firesc, un vid legislativ şi haos în societate, un adevărat „inter-regn". Pe de altă parte, actele normative elaborate şi adoptate în pripă atât de Parlament, cât mai ales de Executiv, cu implicații în plan social, fără ca organele puterii şi administrației de stat să-şi evalueze corect „ab initio", propriile posibilități şi strategii, au constituit un teren fertil pentru proliferarea marii criminalități. Este dificil acum să evaluăm costurile, dar este absolut necesar să ne trezim la realitate şi să întreprindem, în deplină cunoştință de cauză, ceea ce trebuie cu adevărat realizat pentru a asigura echilibrul social dorit.

Nu este vorba de sentimentalism, ci de reacția firească față de extinderea acestui flagel, iar noi suntem obligați să gândim şi să acționăm în consecință. Prin urmare, lucrarea de față se doreşte a fi o carte de minte şi acțiune, sperând că, cele ce vor fi aduse la cunoştință vor găsi consensul unanim.

În acest sens, există repere pe care trebuie neapărat să le luăm în calcul atunci când analizăm cauzele şi efectele unui fenomen care, suntem nevoiți să recunoaştem, ne marchează şi ne obligă.

În contextul marilor prefaceri geopolitice, economice şi sociale cu care se confruntă în prezent comunitatea internațională, crima organizată capătă noi valențe, extinzându-şi aria de cuprindere şi sfera de acțiune la un nivel alarmant, motiv de îngrijorare pentru majoritatea statelor lumii şi îndeosebi pentru cele ale căror economii se află în plin proces de tranziție, dată fiind vulnerabilitatea sistemelor legislative şi fragilitatea instituțiilor democratice din aceste țări.

În activitatea lor, organizațiile criminale transnaționale amenință suveranitatea națională şi autoritatea statelor, valorile democratice şi instituțiile publice, economiile naționale şi procesele de democratizare din țările recent eliberate de sub regimurile totalitare. Aceste organizații sunt flexibile, sofisticate, uşor adaptabile la situație şi acționează după strategia companiilor multinaționale, extinzându-şi permanent aliențele şi acordurile în scopul obținerii unui acces mai larg la „know-how", asigurării unei mai bune protecții față de autoritățile naționale, diminuării riscurilor şi deschiderii de noi canale pentru activitățile lor ilegale.

Amiralul în rezervă Pierre Lacoste, fost şef al serviciilor franceze de informații externe, declară cu amărăciune: „Ca strateg, am fost implicat în munca de apărare; sunt fascinat de extraordinara abilitate cu care organizațiile mafiote reuşesc să scape de măsurile întreprinse împotriva lor de către poliție şi instituțiile justiției. Asta mă face să afirm că există un anumit „model" mafiot care cuprinde elemente de tactică, „căi şi mijloace de acțiune", foarte sofisticate şi periculoase".[1]

Mulți dintre liderii politici aleşi în mod democratic sunt mai degrabă gata să abordeze probleme pe termen scurt, decât să se ocupe de cele a căror rezolvare se întinde pe o perioadă mai mare de timp. Nu sunt în stare să adapteze legislația, să revadă principiile de bază civice şi sociale, ocupându-se doar de bunăstarea proprie. Excesiva atenție acordată drepturilor personale reprezintă un important factor de vulnerabilitate al societăților occidentale dezvoltate. Nu este uşor pentru un politician să admită că există vulnerabilitate socială.

[1] Voicu, Costică – *Banii Murdari şi Crima Organizată*, Editura Artprint, Bucureşti, 1995, pag. 8.

Mutațiile survenite în domeniul activității infracționale, de la nivel național la cel transnațional, au fost favorizate de o serie de factori, cum sunt:

- evoluția conceptului de „spațiu european comun", cu facilitățile ce le incumbă, care a deschis ferestre nesperate crimei organizate prin universalitatea rețelelor comunitare;
- sfârşitul războiului rece, triumful democrației în fostele țări socialiste şi mecanismele rudimentare care le reglementează activitatea economică;
- creşterea valului migraționist către țările dezvoltate şi constituirea de rețele pe criterii etnice, care reprezintă adevărate enclave ale criminalității, greu de penetrat datorită barierelor lingvistice, culturale şi mecanismelor care le guvernează activitatea;
- revoluția din domeniul comunicațiilor ce a condus la creşterea gradului de flexibilitate şi mobilitate a rețelelor infracționale transnaționale;
- liberalizarea deplasării persoanelor ca urmare a acordurilor şi înțelegerilor bi şi multilaterale dintre state etc.;

Nu există un model unic la organizațiile criminale, acestea variind ca formă, norme de conduită, experiență, specializare în activitatea infracțională, arie de operare, tactici şi mecanisme de apărare, drept pentru care şi lupta de prevenire şi combatere a acestora presupune un grad sporit de complexitate, care reclamă în mod necesar şi o cooperare interstatală.

2. Definirea conceptului de crimă organizată

Considerăm, „ab initio", că este necesar să definim conceptele de criminalitate, „crimă organizată", „mafia", „terorismul" şi, mai nou „crimă strategică", pentru a înțelege mai bine fenomenul sau fenomenele care ne înconjoară şi ne afectează, în egală măsură, pe noi toți, fără jenă, scrupule sau bun-simț.

Delimitarea sferei de cuprindere a acestora în structura de ansamblu a fenomenului infracțional, la nivel național, şi nu numai, a constituit şi constituie încă obiect de studiu pentru majoritatea specialiştilor, teoreticienilor şi practicienilor cu preocupări în domeniu. Aceste demersuri sunt motivate de necesitatea imperioasă de a cunoaşte dimensiunile şi implicațiile în societate ale fiecărui segment infracțional în parte, în scopul stabilirii şi adoptării celor mai eficiente strategii de contracarare şi a unui cadru legislativ şi instituțional adecvat.

Ambiguitatea care există în prezent, cu privire la definirea şi delimitarea conceptelor de mai sus, a condus şi conduce la confuzii impardonabile în definirea stadiului pe care l-a atins *terorismul internaţional*, ceea ce explică faptul că unele ţări nu recunosc faptul că s-ar confrunta cu fenomenul crimei organizate, în timp ce altele susţin, în mod eronat, că lupta împotriva mafiei este singura opţiune. Exemplul evenimentelor de la 11.09.2001 din SUA este mai mult decât edificator, act criminal care a readus lumea la realitate.

Concluziile existente în ceea ce priveşte definirea şi clasificarea conceptuală a noţiunilor de mai sus au repercusiuni atât la nivel naţional, cât şi internaţional, în sensul că nu se pot stabili cele mai eficiente strategii de contracarare a fenomenelor de *criminalitate, crimă organizată* şi *mafie*, în condiţiile în care nu există o viziune clară a fiecărui stat în parte asupra problemelor de natură infracţională cu care se confruntă.

Pentru definitivarea conceptelor menţionate mai sus, şi îndeosebi al celui de crimă organizată, trebuie să ne axăm, în principal, pe particularităţile organizaţiilor criminale implicate în activităţi ilegale.

Studiile elaborate pe această temă prezintă definiţii diferite ale organizaţiilor şi grupărilor criminale care desfăşoară activităţi ilegale, compatibile cu unul sau altul din conceptele menţionate. Punctul de referinţă al autorilor studiilor în domeniu l-a constituit definiţia dată mafiei de către Giuseppe Rizzoleto şi Gaetano Mosca în lucrarea „Mafioţii din Vicaria", scrisă în 1863. Potrivit acestor autori „*Mafia reprezintă o expresie curentă, folosită pentru a desemna un grup de indivizi aroganţi şi violenţi, uniţi între ei prin raporturi secrete şi de temut, aflaţi la originea unor acţiuni criminale"*.[2]

Folosirea noţiunii de *Mafia,* conform definiţiei date de autorii lucrării menţionate, s-a împământenit şi s-a internaţionalizat atât de mult, încât numărul teoreticienilor care au încercat să-i dea altă interpretare este extrem de redus. De altfel, acest concept nu a ridicat probleme atâta timp cât nu exista accepţiunea de „*crimă organizată*" şi necesitatea delimitării sferelor de cuprindere a acestor două concepte.

Majoritatea specialiştilor în domeniu încearcă să caracterizeze crima organizată, folosindu-se, în principal, de aceleaşi criterii avute în vedere de autorii lucrării „Mafioţii din Vicaria".

---

[2] Mocuţa, Gheorghe – *Criminalitatea Organizată şi Spălarea Banilor*, Editura Noul Orfeu, Bucureşti, 2004, pag. 12; *Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei*, editată de Consiliul Suprem de Apărare al Ţării (C.S.A.T.), 1998, pag. 11.

Referitor la **Mafie** se apreciază, în unanimitate, că aceasta reprezintă acel segment infracțional la care se raportează activități ilegale deosebit de periculoase, desfăşurate prin metode agresive de asociații de indivizi cu o structură organizatorică ierarhizată şi un lider autoritar, având la bază un cod de conduită obligatoriu, ritualuri de admitere a membrilor şi o lege a tăcerii, în scopul instituirii controlului asupra unor sectoare ale economiei sau chiar asupra unor niveluri de decizie ale societății şi a obținerii de câştiguri fabuloase.

Activitățile de tip mafiot presupun, în plus față de cele asociate cu crima organizată, următoarele trăsături caracteristice:

- se dezvoltă în concordanță cu evoluția structurilor statale, economice, politice şi sociale;
- prezintă un grad de periculozitate deosebit, deoarece urmăresc instituirea controlului asupra unor sectoare economice şi niveluri de decizie;
- în activitatea asociațiilor criminale de tip mafiot prevalează metodele de acțiune agresive;
- scopul final al activităților Mafiei îl constituie obținerea unor câştiguri ilicite uriaşe.

Asociațiile criminale de tip mafiot se delimitează de cele asociate cu crima organizată şi prin următoarele particularități:

- modul de structurare a asociațiilor mafiote urmează o linie tradițională care depăşeşte uneori un secol de vechime;
- liderul asociației se bucură de o autoritate deosebită în rândul membrilor acesteia, în majoritatea cazurilor având drept de viață şi de moarte asupra lor;
- admiterea noilor membri în asociație se face după o perioadă de inițiere şi de testare a aptitudinilor infracționale, printr-un ritual specific;
- toți membrii asociațiilor mafiote consimt să respecte legea tăcerii – „omerta" – care presupune o interdicție absolută de a colabora cu autoritățile, încălcarea acesteia atrăgând după sine pedeapsa capitală;
- fiecare membru al asociației mafiote, în funcție de treapta ierarhică pe care se află, are un rol bine stabilit în activitatea infracțională la care urmează să ia parte.

În conformitate cu art. 416 bis, alin. 3 din Codul Penal Italian „Asociația este de tip mafiot când acei care o compun, recurgând la intimidare, constrângere şi făcând uz de legea tăcerii, comit infracțiuni în scopul dobândirii

directe sau indirecte a gestiunii şi controlului unor activităţi economice, adjudecării unor servicii publice şi altele, pentru realizarea de profituri şi avantaje nejustificate în beneficiul personal sau pentru terţi".

Înainte de a aborda în extenso problematica crimei organizate şi a grupurilor organizate de infractori – organizaţii criminale – este necesar să facem scurte referiri la noţiunile de terorism şi corupţie amintite mai sus.

Terorismul reprezintă o formă de manifestare a violenţei, respectiv folosirea deliberată şi sistematică a unor mijloace de natură să provoace teroare în scopul atingerii unor interese criminale.

Având drept caracteristică intimidarea prin acte de violenţă şi cruzime, iar ca metode: răpirea, asasinatul, execuţiile sau alte forme de violenţă extremă, cum ar fi exploziile sau incendierile unor edificii publice ori a unor mijloace de transport şi de comunicaţie, terorismul a fost prezent în toate epocile istoriei, el caracterizându-se în fiecare perioadă prin anumite trăsături specifice, în raport de scopul urmărit (terorism de drept comun, social, politic şi de stat).

Terorismul internaţional constituie o formă de manifestare a crimei organizate transnaţionale, ale cărei consecinţe dramatice sunt resimţite de întreaga comunitate internaţională, aşa cum au fost: asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand de Austria, la 28 iunie 1914, la Sarajevo – pretext pentru Primul Război Mondial; Duminica Sângeroasă de la Londoderry (03 ianuarie 1972); uciderea a 11 sportivi israelieni luaţi ostateci de un comando palestinian cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Műnchen – 1972; sechestrarea a 11 miniştri din OPEC de către un comando condus de Carlos, la 21 decembrie 1975; răpirea lui Aldo Moro, la 16 martie 1968; atentatul asupra Papei Ioan Paul al II-lea, la 13 mai 1981 şi, cu un impact planetar deosebit, evenimentele din S.U.A., din 11 septembrie 2001 şi din Madrid, la 11 martie 2004.

Terorismul este o ameninţare netradiţională care planează asupra întregii umanităţi. Viitorologii, previzioniştii şi specialiştii în terorism au identificat cinci mari stadii în evoluţia terorismului pentru anii care urmează.

Trei noi tendinţe mari ale terorismului sunt asociate cu schimbările din sistemul internaţional – superterorismul, adică folosirea armelor de distrugere în masă, terorismul etnic, religios, arhaic şi, în sfârşit, fenomenul zonei cenuşii, în care coexistă terorismul, violenţa insurgentă şi lipsa legii. Europa Centrală se află în apropierea epicentrului formelor majore de terorism.

Deşi terorismul este unanim considerat ca fiind una dintre cele mai grave probleme ale societăţii moderne – o gravă ofensă adusă normelor

internaţionale şi chiar naţiunilor – nici până în prezent nu au fost găsite definiţii comun acceptate pe plan internaţional pentru acest fenomen.

În unanimitate, se acceptă ideea că terorismul contemporan reprezintă o componentă a criminalităţii organizate transnaţionale, un flagel care a produs şi produce pierderi umane, morale şi materiale incomensurabile.

Conchidem prin a aprecia că terorismul actual este o adevărată formă de cancer istoric. Evoluţia malignă a actelor teroriste obligă, etic şi strategic, să se ducă o luptă organizată împotriva lor de către toate naţiunile lumii.

Cât priveşte *corupţia*, privită ca fenomen social, aceasta este considerată ca fiind expresia unor manifestări de descompunere morală şi degradare spirituală. Corupţia reprezintă o problemă socială complexă ale cărei modalităţi de manifestare, consecinţe sociale şi căi de soluţionare interesează atât opinia publică, cât şi nivelul instituţionalizat al controlului social.[3]

Fenomenul corupţiei include toate faptele şi actele unor subiecţi de drept care, profitând de funcţia sau poziţia socială pe care o ocupă, acţionează pentru obţinerea unor avantaje personale, prin mijloace ilicite, renunţând la respectul faţă de lege şi morală, ca o reflectare a stării de decădere a societăţii.

Concepută în cel mai popular sens al cuvântului, corupţia reprezintă folosirea abuzivă a puterii în avantaj propriu.

Corupţia este percepută de către majoritatea segmentelor populaţiei ca un fenomen deosebit de grav şi complex care subminează structurile de putere şi autoritate.

Pentru sistemul de drept penal românesc, corupţia este un concept normativ prioritar ce desemnează încălcarea sau transgresiunea ilegală şi imorală a normelor referitoare la îndatoririle funcţionarilor publici, agenţilor economici sau persoanelor care efectuează diferite activităţi în relaţiile cu cetăţenii.[4]

Revenind la noţiunea de organizaţii criminale, este de subliniat faptul că în concepţia O.I.P.C. – INTERPOL, acestea sunt categorisite în cinci grupe distincte, după cum urmează:[5]

a) *Familiile Mafiei*, în care se găsesc, de regulă, structuri ierarhice,

---

[3] A şaptea Conferinţă Interministerială contra Corupţiei, 6-10 octombrie 1995, Beijing – documentar realizat de M.I. , pag. 39.

[4] Ibidem, pag. 39.

[5] Conferinţa Ministerială Mondială asupra Criminalităţii Transnaţionale, 21 – 23 noiembrie 1994, desfăşurată la Napoli, sub egida Consiliului Economic şi Social – sinteză M.I.

norme interne de disciplină, un cod de disciplină şi o anumită diversitate de activităţi ilicite;

b) *Organizaţiile profesionale*, ai căror membri sunt specializaţi în una sau două tipuri de activităţi criminale (traficul de maşini furate, laboratoare clandestine pentru procesarea drogurilor, imprimerii clandestine pentru contrafacerea de monedă, răpiri de persoane pentru răscumpărare, jafuri organizate, trafic cu fiinţe umane etc.);

c) *Organizaţiile criminale etnice*, ca rezultat a unor determinisme istorice, economico-sociale, culturale şi politice, cum ar fi imensele decalaje ale nivelurilor de trai, severitate excesivă a procedurilor de imigrare, expansiunea geografică, permisivitatea legilor (Triadele – societăţi criminale chineze, Yakuzza – Mafia Japoneză, Kastafaris – grupări criminale jamaicane şi altele);

d) *Reciclarea banilor*, fenomen internaţional cu o clientelă variată: vânzători stânjeniţi de milioane de dolari lichizi obţinuţi din afaceri ilicite, oameni de afaceri care încearcă să se sustragă de la plata impozitelor, deţinători de fonduri oculte destinate corupţiei şi mituirii, oameni obişnuiţi care încearcă să-şi ascundă capitalurile ilicite;

e) *Organizaţiile teroriste internaţionale,* care practică asasinatele, deturnările de avioane, răpirile de persoane etc., sub diferite motivaţii (politice, religioase, militare, rasiale).

Conform art. 16 din Constituţia mexicană, adoptată în 1993, şi a prevederilor Codului penal din Mexic, conceptul de crimă organizată este definit ca „*acţiunea a trei sau mai multor indivizi care se organizează în conformitate cu anumite reguli de disciplină, sub o anumită comandă ierarhică, pentru a comite infracţiuni cu violenţă, îndeosebi în scopuri lucrative"*;

La cea de-a V-a Conferinţă a ONU privind „Prevenirea criminalităţii şi tratamentele infractorilor", s-a elaborat o rezoluţie specială – Crima ca formă de afaceri – în care se subliniază patru criterii definitorii pentru crima organizată, respectiv:[6]

a) *scopul*: obţinerea de câştiguri substanţiale;

b) *legături*: bine structurate şi delimitate ierarhic în cadrul grupului;

c) *specific*: folosirea atribuţiilor şi relaţiilor de serviciu ale participanţilor;

d) *nivel*: ocuparea de către participanţi a unor funcţii superioare în economie şi societate.

[6] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit. pag.12.

Rezultă, în mod clar, tendinţa de a se acorda conceptului de „crimă organizată" valenţele de mai sus, chiar dacă situaţia operativă bulversează într-un fel sau altul procesul de identificare şi instituţionalizare.

Cu toate dificultăţile ce au existat şi există de peste 15 ani în definirea noţiunii de crimă organizată, intensificarea cooperării internaţionale în combaterea acestui fenomen a permis conturarea unor caracteristici esenţiale, asupra cărora există deja un consens la nivel global, relevat la unele reuniuni desfăşurate sub egida O.N.U. (Neapole – 1994, Beijing – 1995, Cairo – 1995).

La condiţia de bază, pentru includerea în categoria de crimă organizată, respectiv comiterea infracţiunilor de către un grup de persoane care s-au asociat premeditat în acest scop, se adaugă şi alte elemente definitorii, respectiv:

a) folosirea cu predilecţie a violenţei şi corupţiei pentru desfăşurarea actelor ilicite, urmărindu-se în faza a doua infiltrarea în nivelele superioare de decizie în stat;

b) preponderenţa activităţilor criminale din sfera economicului;

c) extinderea operaţiunilor infracţionale la nivel regional, transnaţional sau chiar planetar, aşa cum este în cazul spălării banilor murdari.

Declaraţia politică de la Neapole, privind Planul global de acţiune împotriva crimei organizate, enumeră şase trăsături ce caracterizează acest fenomen:[7]

a) grup organizat în scopul săvârşirii de infracţiuni;

b) structurarea legăturilor de subordonare sau a relaţiilor personale, care permit liderilor să conducă grupul;

c) utilizarea violenţei, intimidării şi corupţiei pentru obţinerea de profituri, a controlului asupra teritoriului şi a pieţelor;

d) spălarea veniturilor şi bunurilor obţinute din infracţiuni, folosirea lor la comiterea unor noi crime sau pentru investiţii în activităţi economice licite;

e) deţinerea potenţialului necesar expansiunii în noi domenii de activitate, în afara graniţelor naţionale;

f) cooperarea cu alte grupuri aparţinând crimei organizate transnaţionale;

În concepţia specialiştilor din ţările unde crima organizată are adânci rădăcini şi se manifestă pregnant în viaţa de zi cu zi, aceasta este definită *prin existenţa unor grupuri de infractori structurate în ideea înfăptuirii unor activităţi ilegale conspirative, având drept principal scop obţinerea de profituri ilicite la cote deosebit de ridicate.*

[7] Ibidem, pag. 19.

Grupurile criminale acumulează venituri substanțiale pe care, în mod frecvent, le folosesc pentru a penetra şi controla organismele legale, până la cel mai înalt nivel.

În arsenalul acestor grupuri infracționale se regăsesc, în diferite proporții, folosirea violenței, coruperea oficialităților publice, şantajul şi chiar acțiuni aparent legale, dar care urmăresc scopuri cu caracter delictuos.

Se reține ca element caracteristic faptul că astfel de activități secrete şi organizate au un impact semnificativ asupra întregii societăți.

Specialiştii implicați în combaterea criminalității organizate fac întotdeauna o netă distincție între aceasta şi grupurile de indivizi care se asociază întâmplător şi desfăşoară o activitate infracțională de amploare redusă.

Datorită implicațiilor ei, atât în plan social, statal, cât şi internațional, crima organizată a ajuns să fie obiect serios de studiu şi pentru organismele internaționale.

Printre cele mai recente definiri ale conceptului în cauză se înscriu următoarele:

- ***La sesiunea Parlamentului European, din 17-21 noiembrie 1997*** a fost adoptată o Rezoluție privind combaterea crimei organizate în cadrul Uniunii Europene, întrucât se consideră că lupta împotriva acestui fenomen este justificată de necesitatea apărării principiilor statului de drept, ale democrației şi ale drepturilor omului, fiind acceptate, totodată, noțiunile de crimă organizată şi organizație criminală.

Cu acest prilej a fost relevată ideea conform căreia crima organizată a proliferat, cu precădere în ultimii ani, datorită facilităților de circulație a persoanelor şi mărfurilor în spațiul comunitar, a evoluției telecomunicațiilor, precum şi a „prăbuşirii blocului de Est împreună cu mecanismele sale de control".

- ***La Reuniunea grupului de experți ai U.E. de la Bruxelles, din 25.11.1998***, referitoare la transpunerea în practică a Pactului de preaderare în materie de crimă organizată, în documentul intitulat „*Considerații asupra tendințelor fenomenului crimei organizate internaționale"* au fost înscrise unele criterii pentru definirea acestuia, citățm: „*Ca urmare a evoluțiilor rapide şi manifestărilor tot mai diverse, de peste zece ani noțiunea de crimă organizată se află într-un proces continuu de redefinire"*.[8]

[8] Reuniunea Grupului de Experți de la Bruxelles, din 25.11.1998 –, sinteză BCCOC – fond documentar.

Grupul de experţi a stabilit un set de criterii definitorii pentru infracţiunile încadrate în această sferă:

a) *criteriul de bază:* – comiterea faptelor de către un grup de persoane care s-au asociat în acest scop;

b) *elemente specifice:* – folosirea cu predilecţie a ameninţării cu violenţa, a violenţei şi/sau coruperii;

c) *folosirea de structuri profesionale* sau de organizaţii similare acestora, riguros organizate;

d) *acţiuni desfăşurate preponderent în sfera economicului;*

e) *extinderea acţiunilor infracţionale* la nivel regional, transnaţional sau chiar planetar;

f) *infiltrarea şi influenţarea* politicului, administraţiei, justiţiei şi economiei.

Iată, de ce este necesar să ne aşezăm la masa tratativelor, discuţii absolut obligatorii pentru luarea unor decizii majore la nivel statal, cât şi interstatal sau internaţional, care să descurajeze, în prima fază acţiunile criminale, apoi să stabilească măsurile necesare şi mecanismele de aplicare a acestora, astfel încât să fie indusă ideea de nesiguranţă în sistemul infracţional, iar în mod concertat organizaţiile criminale să fie lovite necruţător cu toate mijloacele legale avute la dispoziţie.

Nu trebuie să ne imaginăm scene de coşmar, ci este imperios necesar ca lumea civilizată să acţioneze pentru a preveni şi combate cu fermitate toate formele de manifestare ale crimei organizate.

Experţii germani au propus completarea definiţiei cu următoarea formulare, de fapt o reformulare, care ni se pare mai aproape de adevăr: *„Crima organizată este săvârşirea intenţionată de infracţiuni în scopul dobândirii de câştiguri sau de influenţă care, fiecare în parte sau considerate împreună, constituie ameninţări pentru ordinea de drept, şi prin care două sau mai multe persoane acţionează împreună, o perioadă nedeterminată de timp, prin folosirea unor structuri profesionale ori organizate asemănător acestora, prin ameninţarea cu violenţa sau folosirea violenţei şi prin influenţarea politicului, administraţiei, justiţiei şi economiei*”.[9]

[9] Ibidem.

Reprezentantul **EUROPOL** (organizație a poliților din țările comunitare) a relevat faptul că „sunt dificultăți în ceea ce privește definirea termenului de *crimă organizată* şi, respectiv, *grupări criminale*”.[10]

Ca urmare, **EUROPOL** a stabilit 11 criterii pentru identificarea şi catalogarea *grupurilor criminale,* dintre care patru sunt considerate ca esențiale:

a) asocierea a mai mult de două persoane;
b) colaborarea acestora pe o perioadă nedefinită;
c) suspectarea grupului de comiterea unor activități criminale;
d) intenția de a obține un profit în urma acțiunii criminale.

De menționat că, potrivit Convenției de înființare a Europol, obiectivele acestei organizații privesc îmbunătățirea şi eficientizarea „cooperării dintre structurile de poliție din statele membre, în scopul luptei împotriva traficului de droguri, terorismului şi a *crimei organizate*”, aspect ce semnifică persistența unor disonanțe în abordarea unitară a noțiunii.

Noțiunea de „crimă organizată” a fost definită de experții europeni, relativ la organizațiile constituite în acest scop: „*Prin organizație criminală se înțelege o asociație formată din cel puțin două persoane, care acționează în comun pentru a săvârşi acte infracționale, în principal, trafic de droguri, de ființe umane, spălare de bani, infracțiuni financiare inclusiv prin mijloace electronice, precum şi activități de terorism sau de corupție, acestea din urmă înțelese ca influențare a reprezentanților unor instituții importante, pentru a tolera sau facilita comiterea acelor infracțiuni”.*[11]

În cadrul raportului general prezentat de Kees Zijlstra, din Olanda, raportor general, intitulat „Crima organizată la nivel transnațional – o amenințare în creştere la adresa pieței globale” în cadrul Comitetului Economic al Adunării Atlanticului de Nord (parlamentarii NATO), din 08 aprilie 1998, se menționează că grupurile şi organizațiile crimei transnaționale sunt:

a) orientate către comiterea de infracțiuni;
b) structurate fie ierarhic, fie pe baza relațiilor personale şi capabile să consolideze această structură prin intermediul unor sancțiuni stricte;
c) dispuse să folosească violența, intimidarea şi corupția pentru a obține profituri şi controlul asupra teritoriilor sau pieței;
d) obligate să îşi *spele* profiturile ilicite fie prin extinderea ariei de activitate, fie prin infiltrarea în economia legală;

[10] Ibidem.
[11] Ibidem.

e) capabile să se extindă în noi activități, cum au fost cele gen *Pristina*, şi dincolo de granițele naționale;

f) tot mai dornice să coopereze cu alte grupuri ale crimei transnaționale organizate;

g) capabile să se infiltreze în instituțiile guvernamentale, inclusiv în serviciile vamale, poliție, organele judiciare şi chiar în parlamentele naționale;

h) în permanentă căutare de acoperire legală.

În acelaşi raport se menționează că, tot mai adesea, folosim termenii *afaceri criminale* sau *industria crimei* atunci când ne referim la crima organizată, nu numai datorită faptului că profitul reprezintă în continuare *rațiunea de a exista* a acestui fenomen, dar şi datorită capacității sale de a folosi strategii viabile din sfera afacerilor, incluzând diversificarea activităților şi exploatarea noilor piețe. Organizațiile crimei transnaționale au pus, totodată, în aplicare tehnici sofisticate de marketing şi de distribuție, având capacitatea de a folosi tehnologie de ultimă oră pentru a se extinde şi mai mult. Structurile organizatorice piramidale şi inovațiile în materie de rețele, denumite *cupluri flexibile*, le permit să-şi păstreze eficiența şi să se apere împotriva organelor de aplicare a legii, driblând cu abilitate printre activitățile licite şi ilicite. La dispoziția factorilor de decizie ale grupurilor crimei organizate stau adesea consilieri de specialitate.

Organizațiile criminale transnaționale, pe care unii experți le caracterizează ca pe *un amestec de corporație şi infracțiune* se deosebesc de cele care desfăşoară afaceri legale datorită modului în care obțin accesul pe piață. În timp ce organizațiile legale pot negocia pentru obținerea permisiunii de a desfăşura operații pe un teritoriu străin, organizațiile criminale folosesc tehnici de sustragere de la obligațiile legale. De obicei, ele operează de la o bază sigură din propria țară şi se deplasează în străinătate pentru a obține venituri mai mari. În acest mod fenomenul infracționalității locale poate dobândi o importantă dimensiune transnațională.

Aşa cum am mai arătat, tactica adoptată reprezintă şi ea un element vital în modul de operare al crimei organizate. Spre exemplu, corupția are o importanță crucială pentru deschiderea uşilor şi pentru atingerea obiectivelor propuse, în timp ce violența este folosită pentru a intimida sau a elimina autoritățile sau rivalii care ar putea constitui un impediment. Deşi nu toate faptele de corupție sunt corelate crimei organizate, anumite trăsături persistente specifice corupției îi pot sugera prezența.

A. C. Germann, prof. emerit la Universitatea de Stat California afirmă că „*în cadrul sistemului de justiție criminală american în care este cuprins şi aparatul de poliție este nevoie de o schimbare continuă, impusă de dinamica vieții sociale, care reclamă imperativ acțiuni ofensive de combatere a crimei organizate şi corupției*”. [12]

În mare măsură acest deziderat al omului de ştiință a fost realizat în sensul că sistemul guvernamental american a dezvoltat instituția planningului care reprezintă un proces de estimare, ştiințific fundamentată, a tendințelor generale şi modificărilor structurale probabile care pot fi recunoscute într-o perspectivă mai apropiată sau îndepărtată, cunoscându-se mutațiile determinate de anumiți factori sociali, politici, economici, demografici, culturali etc., în vederea luării hotărârilor pentru asigurarea din timp a măsurilor necesare.

Planningul instituit în sistemul justiției penale a concluzionat că cel mai mare neajuns al Americii este acela că a tolerat crima organizată prea mult timp. Spre exemplu, preşedintele Comisiei pentru administrarea justiției şi aplicarea legii, în lucrarea „Confruntarea cu criminalitatea într-o societate liberă” (U.S. Guvernment Printing Office, Washington D.C.) afirmă: „*crima organizată subminează nu numai instituțiile americane, ci însăşi cele mai esențiale valori ale unei societăți libere – decența şi onestitatea. Atâta timp cât liderii şi complicii lor controlează şi extorchează societatea, conspirat şi organizat fără a fi traşi la răspundere de lege nu poate fi decât adevărat ceea ce mulți americani cred, şi anume că: guvernul este vândut, ignorarea legii este calea spre îmbogățire ilegală, onestitatea este drumul spre iad, iar moralitatea o capcană pentru naivi. Cel mai mare neajuns al Americii este acela că a tolerat crima organizată prea mult timp. Este într-adevăr de neconceput faptul că cea mai puternică națiune de pe pământ, din această eră, şi-a permis să rămână la dispoziția coloanei a şasea a piraților fără lege”.* [13]

Conştientizarea prezenței acestui pericol de o deosebită gravitate la adresa țării şi a poporului american a determinat demararea unei campanii fără precedent din partea oficialilor şi a populației cu scopul de a se afla motivele pentru care nu s-au luat măsuri de prevenire a dezvoltării uluitoare a crimei organizate. Răspunsul analiştilor a fost următorul:

a) dificultatea în a defini fenomenul crimei organizate;

---

[12] A.C., German – Law Enforcement and Criminal Justice, ediția 31, 1988, cap. XIX – *Crima Organizată şi Corupția* – traducere, BCCOC.

[13] „Confruntarea cu criminalitatea într-o societate liberă” – U.S. Printing Office, Washington D.C. – sinteză BCCOC – fond documentar.

b) incapacitatea de a se identifica autorii implicați, organizațiile în care operează fenomenul în sine;

c) sprijinul şi înțelegerea publicului au fost nesemnificative sau inexistente;

d) sistemul de justiție american, prin procedurile constituționale existente, nu a creat cadrul legal pentru combaterea acestui fenomen;

e) sprijinul implicit, indirect al multor persoane oficiale la nivel înalt, cu statut de probitate şi onestitate deosebită.

Întrucât ne interesează doar primele două aspecte, vom prezenta răspunsul dat de analişti, din conținutul căruia rezultă că:

a) *Problematica definirii fenomenului şi a formelor de manifestare a crimei organizate* este dificilă datorită existenței unei mari varietăți de nume ale structurilor criminale – termeni ca Mafia, Cosa Nostra, Syndicate, Outfit, The Organization etc., sunt folosiți în sens de grupări organizate ilegal sau de confederație în diferite segmente sau domenii ale societăți americane. Hank Messick, în lucrarea sa „Lansky", foloseşte pentru crima organizată termenul global de *Sindicatul Național al Crimei* şi arată: „crima organizată nu se confundă cu spațiul unui grup etnic sau al unei societăți secrete şi… dacă unul din membrii Mafiei (Cosa Nostra) va fi trimis la închisoare, crima organizată va fi la fel de puternică."

b) Există o *problematică a identificării*. Chiar dacă se ajunge la o definire satisfăcătoare a fenomenului crimei organizate, aceasta nu rezolvă problematica identificării precise a fenomenului, dat fiind caracterul de invizibilitate al crimei organizate şi al exponenților acesteia (cu excepția celor câțiva prinşi), fapt care facilitează crearea unei aure mitice asupra fenomenului şi o apreciere nereală a pericolului. Dacă receptarea pericolului pe care-l prezintă crima organizată nu este reală şi dacă răspunsul societății, în special al statului, la acest pericol este inconstant, slab, dezorganizat, atunci crima organizată va prospera, iar pericolul la adresa națiuni va fi enorm.

Comunitatea internațională, în demersul de a defini conceptul de crimă organizată, a ajuns la o opțiune mediată, înscrisă în Proiectul de Convenție cadru a Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate, de la sfârşitul mileniului trecut. Astfel, potrivit art. 1 din respectivul document, prin expresia „*criminalitate organizată" se înțeleg activitățile desfăşurate de un grup de cel puțin trei persoane având între ele raporturi ierarhice sau personale, care permit conducătorilor lor să se îmbogățească sau să controleze teritorii sau*

piețe interioare sau străine, prin violență, intimidare sau corupție, atât pentru a executa o activitate criminală, cât şi pentru a se infiltra în economia legală.

Contrar acestui demers, Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, semnată de România la 14 decembrie 2000, nu defineşte noțiunea de crimă sau criminalitate organizată, rezumându-se în a preciza în art. 1 că obiectul Convenției este promovarea cooperării în scopul combaterii mai eficiente a criminalității transnaționale organizate.

De asemenea, în art. 2, Convenția defineşte mai mulți termeni, dintre care, pentru acest capitol, ne interesează expresiile de „grup infracțional organizat" şi „grup structurat".

În accepțiunea acestei Convenții, expresia „**grup infracțional organizat** desemnează un grup structurat, alcătuit din trei sau mai multe persoane care există de o anumită perioadă de timp şi acționează în înțelegere, în scopul săvârşirii uneia sau multor infracțiuni grave sau infracțiuni prevăzute de prezenta Convenție, pentru a obține, direct sau indirect, un avantaj financiar sau un alt avantaj material"

Expresia „**grup structurat** desemnează un grup care nu s-a constituit la întâmplare pentru a comite neapărat o infracțiune şi care nu deține neapărat un anumit rol de continuitate sau de structură elaborată pentru membrii săi".

Este de menționat că pe parcursul anilor trecuți, şi în țara noastră au existat preocupări pentru definirea şi introducerea în legislația penală românească a conceptelor de crimă organizată şi grup organizat de infractori, demersuri care nu s-au materializat decât după semnarea, de către România, a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

Astfel, în *Capitolul I,* din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate sunt prevăzute sensurile pe care le au anumiți termeni şi expresii, cum ar fi „*grupul infracțional organizat*", definit ca fiind „*grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă de timp şi acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material."*

Putem observa cu uşurință similitudinea dintre textul românesc şi cel al Convenției sus-amintite.

O altă definiție o regăsim în Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, în sensul că: „*Grupul sau organizația criminală reprezintă grupul structurat, alcătuit din trei sau mai multe persoane care există de o anumită perioadă şi acționează în înțelegere, în scopul săvârşirii uneia sau mai multor*

infracțiuni grave, pentru a obține, direct sau indirect, un avantaj financiar sau de altă natură".

Întrucât crima organizată reprezintă o amenințare reală la adresa dreptului instituționalizat în fiecare stat şi internaționalizat prin tratate sau convenții, este cât se poate de firesc să ne punem întrebarea „încotro ne ducem?". Întrebarea nu se consideră a fi numai retorică, ci un adevărat semnal de alarmă. Toate statele trebuie să-şi reconsidere propriile valențe şi să acționeze în consecință, având în vedere, evident, personalitatea lor, cu tot ce implică această sintagmă.

Fără a avea pretenția unei abordări exhaustive, având în vedere experiența acumulată până în prezent în combaterea acestui rău social, vom încerca să definim conceptul de crimă organizată, luând în considerare condiția de bază, pentru includerea acțiunilor criminale în categoria pe care o avem în vedere, respectiv comiterea infracțiunilor de către un grup de persoane care s-au asociat în acest scop, cu adăugarea elementelor definitorii, între care:

- *preponderența* activităților infracționale din sfera economicului, respectiv furnizarea de bunuri şi servicii licite ori a unora ilicite obținute prin mijloace ilegale, cum sunt furtul sau frauda;
- *folosirea cu predilecție a violenței şi corupției* pentru desfăşurarea activităților infracționale, în a doua variantă urmărindu-se inclusiv infiltrarea în nivelele superioare de decizie în stat;
- extinderea activităților infracționale la nivel național, regional şi internațional.

Dar pentru o cât mai clară şi corectă definire a acestui flagel trebuie să avem în vedere şi alte câteva aspecte, şi anume:

Deşi crima organizată nu este legal definită, totuşi unele definiții s-au formulat în convenții internaționale, tratate, opinii ale unor înalți funcționari, polițişti, procurori, în cadrul unor simpozioane, conferințe, schimburi de experiență etc.

În acest sens, remarca generalul în rezervă Ion Pitulescu, fost şef al I.G.P.R., cu prilejul activității de bilanț al B.C.C.O.C. pe anul 1997, că „imaginația oricui este foarte săracă atunci când se încearcă definirea completă şi exactă a conceptului de crimă organizată" este semnificativă. Acelaşi autor observă: „chiar şi cei neavizați au în vedere grupările de tip mafiot atunci când îşi lasă imaginația să zboare spre trafic de stupefiante, de armament, de persoane, carne vie, extorcare de bani pentru „protecție", contrafacerea şi traficarea monedei false, răfuieli violente între grupurile rivale etc."

Cert este că în toate țările se apreciază că fenomenul de crimă organizată are o întindere şi un conținut ce amenință o largă paletă de interese ale statului.

Violența fizică şi intimidarea populației, precum şi dobândirea ilicită a averii, subminează bunăstarea politică, economică, socială, culturală şi psihologică a statului, atacă sistemul legislativ şi puterea executivă. Crima organizată creează o economie paralelă, perversă, care conduce la pierderea încrederii cetățenilor în instituțiile statului, omoară şi intimidează oamenii, îi deposedează de proprietate şi corupe, penetrează şi distorsionează instituțiile democratice şi piața liberă, distruge contactul social dintre cetățeni şi stat, devenind o amenințare pentru interesele vitale ale țării în cazul în care nu se acționează ferm şi eficient pentru limitarea permanentă a acestor fenomene.

În unele țări se vorbeşte despre crima organizată şi traficul de droguri, crima organizată şi traficul de armament, crima organizată legată de falsificarea şi plasarea bancnotelor false. În mod sigur, în acele state, fenomenele menționate au ajuns la cote atât de ridicate, încât necesită strategii speciale de luptă împotriva lor.

Termenul de „crimă organizată" este unanim recunoscut şi utilizat ca atare în doctrina penală şi dreptul comparat. Dezvoltarea, în general, a societății a permis, din păcate, şi în domeniul infracționalității, o diversificare a metodelor de comitere a faptelor penale. Folosirea mijloacelor tot mai sofisticate create folosind cele mai noi cuceriri ale ştiinței şi tehnicii şi-au pus amprenta şi asupra metodelor folosite de infractori.

În multe țări, inclusiv la noi, dotarea infractorilor este superioară celei cu care este înzestrată poliția, iar sumele puse „la bătaie" sunt cu mult peste cele primite de la bugetul statului pentru contracararea activităților infracționale. Mijloacele de deplasare, de comunicare, de vizualizare ori ascultare-înregistrare, ca să nu mai vorbim de diversitatea şi performanțele armamentului utilizat, creează un handicap pentru acestea din urmă şi un avantaj pentru răufăcători care, de regulă, se situează cu un pas înainte.

Cert este că infractorii, constituiți în rețele cu scopul săvârşirii de infracțiuni, sunt greu de contracarat atât datorită fanatismului, strategiilor pe care le adoptă, modului de organizare şi pregătire pentru comiterea faptelor, care le permit, de regulă, să nu lase urme, cât şi datorită unei legislații cu multe fisuri şi corupției unor avocați, magistrați şi chiar polițişti, oferindu-se opiniei publice, de multe ori, imaginea, cel puțin suspectă, de lipsă de reacție.

Drept urmare, potrivit opiniei noastre, în definirea crimei organizate trebuie să pornim de la trăsăturile esențiale oricărei infracțiuni, şi anume: periculozitatea socială, vinovăția, acțiunea directă, incriminarea legală, şi nu în ultimul rând, modul de operare, gradul de organizare al făptuitorilor, urmările actelor ilicite, amplitudinea acestora, întinderea lor în timp şi spațiu, prejudiciul (cu tot ce implică această noțiune), instrumentele şi armamentul folosit, numărul victimelor, circumstanțele în care s-au produs faptele, impactul în rândul comunității şi, în mod obligatoriu, caracterul său organizat.

În ceea ce priveşte pericolul social, suntem nevoiți să recunoaştem că în domeniul pe care l-am abordat, acesta se concretizează prin amplificarea acțiunii ce aduce atingere valorilor sociale importante, înțelegând prin aceasta gradul mare de pericol, dar şi prin complexitatea modurilor de operare şi urmările produse, pe care societatea trebuie să le suporte.

Premeditarea este regula numărul unu în exercitarea operațiunilor criminale. În acest sens, infractorii nu numai că prevăd rezultatul faptelor, dar îl doresc şi sunt hotărâți să-l realizeze, indiferent de modalități şi consecințe.

Acest „indiferent" trebuie luat în calcul şi analizat, în adevărata lui dimensiune. Cine şi ce anume îl motivează? „Cine şi de ce îl susține? Cine şi ce doreşte de la o societate sau alta şi în ce scop? Sunt întrebări retorice, evident, dar dacă nu ni le vom pune cât mai repede, vom pierde din ce în ce mai mult teren în favoarea organizațiilor criminale şi în acelaşi timp în defavoarea noastră, a tuturor celor care dorim să trăim, în linişte şi pace socială".

Revenind la noțiune, considerăm că în raport cu particularitățile ce caracterizează societatea românească în actuala perioadă de tranziție, **crima organizată** poate fi definită ca fiind: *orice act antisocial de o gravitate deosebită, care pune în pericol ordinea publică şi siguranța națională ce cuprinde activitățile ilegale ale unui grup format din mai multe persoane, cu legături de tip ierarhic sau relații personale, care permite liderilor lor să realizeze profituri sau să controleze teritorii ori piețe interne şi/sau străine, prin violență, intimidare ori corupție, atât pentru sprijinirea activității criminale proprii, cât şi pentru penetrarea economiei naționale.*

Plecând de la această definiție şi de la cazuistica soluționată după 1990, pe teritoriul României, considerăm că un *grup organizat de infractori* autohtoni sau străini, sau, altfel spus, o *organizație criminală* poate fi caracterizată prin următoarele trăsături:

- organizare, planificare, lider şi ierarhie stabilite în cadrul grupului;

- concentrarea scopului principal al activității infracționale în direcția obținerii unor profituri mari;
- folosirea şantajului, intimidării, violenței şi corupției în realizarea activității infracționale;
- crearea şi utilizarea unor rețele de tăinuitori;
- logistică şi dotare tehnică corespunzătoare scopului urmărit;
- utilizarea de mijloace frauduloase pentru neutralizarea mecanismelor de control ale statului;
- flexibilitate, rapiditate şi capacitate de penetrare a mediilor, organismelor şi autorităților;
- conspirativitate şi ermetism în fața oricărei încercări de infiltrare în grup a unor elemente străine şi folosirea forței pentru respectarea ordinii şi ierarhiei.

Deşi definirea „criminalității sau crimei organizate" s-ar putea să nu satisfacă pretențiile exegeților în domeniu, nu putem trece, oricum peste elementele definitorii, oferite, de fapt, de situația operativă. Nu putem să nu le luăm în considerație şi, oricum, nu putem să le evităm. Viitorul poate confirma sau infirma previziunile noastre. Aşadar, suntem nevoiți să întreprindem tot ceea ce este necesar pentru noi şi urmaşii noştri, respectiv: „BINE, ADEVĂR, FRUMOS".

La acest început de secol şi mileniu, nu cred că mai avem voie să gândim şi să acționăm greşit. Prin urmare, în fața acestui pericol deosebit, fiecare stat în parte trebuie să reacționeze nu numai prin declarații de principii şi intenții, ci prin măsuri legale şi operaționale puternice, care să descurajeze şi anihileze părțile ostile. În acest sens, la nivelul fiecărui stat este necesar să se revadă dispozițiile legale, iar prin măsurile adoptate să se regândească strategia pentru prevenirea şi combaterea cu eficiență maximă a acestui veritabil cancer, care este crima organizată.

Ca o concluzie pentru acest prim capitol este de subliniat că în general criminologii şi, într-o anumită măsură, legiuitorii nu au fost refractari la definirea crimei organizate. Mai utilă este, probabil, concentrarea asupra anumitor caracteristici pe care le are activitatea criminală organizată. Cu alte cuvinte, acțiunea infracțională continuă – specifică grupurilor organizate de infractori, sugerează mai multe acțiuni planificate şi nu una singură, din care aceşti indivizi caută să realizeze un profit substanțial – constituie prima caracteristică a crimei organizate.

Alături de continuitatea în activitate, crima organizată caută să utilizeze tehnici obişnuite în afaceri, în scopul obținerii unor profituri deosebite, mulțumindu-se rareori cu profituri modeste.

Asociată lăcomiei – ce caracterizează membrii crimei organizate – este dorința sau poate necesitatea de a corupe, corupția fiind utilă nu numai pentru dobândirea protecției afacerii în cauză şi a stilului de viață, dar şi pentru facilitarea activităților criminale.

La fel de adevărat este faptul că, adesea, crima organizată operează în cadrul unui mediu esențialmente infracțional şi, în căutarea metodelor de protejare a activității şi a continuității existenței sale, nu va ezita să apeleze la mijloacele obişnuite lumii interlope precum: violența, amenințarea, şantajul, escrocheria şi corupția.

Suntem de părere că una dintre cele mai definitorii caracteristici ale crimei organizate este structura sa piramidală, aceasta variind într-o anumită măsură de la o organizație la alta. Cele mai multe organizații de acest gen au o ierarhie clară, strictă şi sunt adeseori consolidate prin contribuția familiei, prin loialitate etc.

Spre exemplu, la bandele japoneze – *Yakuza,* ce pot număra trei – patru mii de membri, ideea de asociere pe criteriul familiei este dusă în acel punct în care poate căpăta sens doar pentru japonez, iar legătura care îi adună laolaltă în bandă este acea de „tată şi fiu".

Un important aspect al structurii piramidale tradiționale îl constituie faptul că vârstnicii din conducere nu participă în mod direct la acțiunile organizației şi, în acest mod, sunt feriți de perspectiva constrângerii legale, de acțiunile eficiente ale poliției şi de alte forme de control.

Având în vedere diferitele caracteristici ale crimei organizate, în prezent este relativ lesne de înțeles că principala ei componentă vizează infracțiunea economică, domeniu deosebit de atractiv, întrucât este o activitate ilicită bine recompensată şi cu un risc extrem de scăzut.

Această orientare corespunde, din multe puncte de vedere, operațiunilor desfăşurate de crima organizată modernă, întrucât este efectiv folosită pentru a consolida, facilita sau chiar pentru a proteja cele mai tradiționale activități criminale. De exemplu, nu puține sunt cazurile în care o serie întreagă de infracțiuni economice au fost săvârşite pentru a asigura protecția necesară şi a dezvolta operațiunile de trafic cu droguri protejând, în acelaşi timp, profitul rezultat din acest segment criminal.

În zilele noastre, atât în plan internațional, cât şi în țara noastră, se recunoaşte existența unei conexiuni evidente între crima organizată şi infracționalitatea economico-financiară.

Prin urmare, cele ce vor urma dorim să se constituie într-un argument real şi suficient de puternic pentru a atrage atenția cuvenită forțelor, organismelor şi organizațiilor naționale care gestionează acest domeniu, pentru a acționa mai hotărât şi unitar.

Luând în considerare fenomenul în complexitatea lui, trebuie gândite şi găsite soluțiile necesare pentru contracarare. Este ceea ce dorim să întreprindem prin această lucrare.

3. **Criminalitatea economico-financiară**

Criminalitatea economico-financiară este, în general, mai puțin urmărită decât cea tradițională, fiind mult mai complexă, mai greu de identificat şi de probat, deşi efectele sale sunt deosebit de grave din punct de vedere al prejudiciilor cauzate şi al numărului persoanelor juridice şi fizice afectate.

Criminalitatea economico-financiară furnizează o mare parte din „numărul ocult" al infracțiunilor semnalate sau insuficient semnalate. Infracțiunile din această sferă, cauzează instituțiilor economice şi sociale, precum şi publicului, un prejudiciu mult mai mare decât cel indicat de numărul cazurilor finalizate pozitiv şi care, de regulă, declanşează reacții în lanț.

Studiul victimologic comparat al criminalității în afaceri şi al celei tradiționale relevă o preponderență a celei dintâi, ale căror victime potențiale sunt: statul (fraudele fiscale), societățile comerciale (lipsuri în gestiune, delapidări, conturi inexacte sau incomplete), comercianții (atingeri aduse liberei concurențe prin înțelegeri ilicite, publicitate mincinoasă), funcționarii (infracțiuni la legislația muncii), consumatorii, micii depunători etc.

Pornind de la ideea că dorința de câştig nu este o trăsătură particulară a delincvenților în afaceri, ci o caracteristică a oricărei activități economice, cercetătorii în criminologie nu au abordat ca pe un subiect de sine stătător problema factorilor care stau la originea criminalității economico-financiare.

În „Raportul Comitetului European pentru Probleme Criminale"[14], prezentat la Strasbourg în 1991, în secțiunea cu privire la criminalitatea economică, au fost prezentați o serie de factori economici, psiho- sociali şi

[14] „Raportul Comitetului European pentru Probleme Criminale", 1991 – sinteză BCCOC – fond documentar.

juridici, care favorizează, într-un fel sau altul, infracțiunile din domeniul economico-financiar, astfel:

3.1. Factorii economici

- situația financiară precară a anumitor sectoare ale vieții economice poate sta la originea delictelor în afaceri. Delictele de bancrută şi manopere frauduloase în materie de credit sunt infracțiuni de afaceri tipice perioadelor de recesiune;
- starea de prosperitate, propice realizării de profituri mari în anumite ramuri ale vieții economice, conduce la formarea societăților fictive, a societăților imobiliare frauduloase. În această conjunctură, speculanții înființează societăți în nume colectiv sau fictive (în comandită simplă sau pe acțiuni) şi invită piața capitalurilor să participe la acestea, susținând că sunt deținătorii unor fonduri importante, pe care în realitate nu le posedă, sau cointeresând prin profiturile deosebite pe care contează să le obțină;
- acordarea de subvenții de la bugetul de stat fără a se cere în prealabil de la cei care le solicită prezentarea unor evidențe contabile;
- sistemul de taxare progresivă exagerată. Spre exemplu, dacă 80% sau mai mult din beneficii sunt prelevate de stat, evaziunea fiscală devine tentantă;
- tarifele vamale protecționiste care conduc, de regulă, la intensificarea contrabandei;
- lipsa unui control intern în întreprinderi, care presupune o contabilitate proprie şi insuficiența serviciilor externe angajate pentru verificarea veridicității conturilor;
- statutul juridic al societăților cu răspundere limitată, care permite comiterea de abuzuri, atât timp cât directorul are o răspundere limitată față de creditorii societății şi se consideră proprietar de drept şi de fapt al patrimoniului acestora;
- insuficiența fondurilor unor întreprinderi care riscă falimentul, motiv pentru care recurg la delicte economico-financiare pentru a subzista.

3.2. Factorii psiho-sociali

Aceştia reprezintă ansamblul comportamentelor şi atitudinilor care favorizează criminalitatea în afaceri, printr-o remarcabilă convergenţă spre anumite domenii, cuprinzând:

a) ***mediul afacerilor***

Toate afacerile urmăresc profitul, puterea şi un maximum de productivitate, conform devizei „în afaceri trebuie să ajungi înaintea altora", cu alte cuvinte să învingi concurenţa prin orice mijloace, chiar şi prin comiterea de infracţiuni. Omul de afaceri consideră că a comite un delict este un risc ca oricare altul.

b) ***mediul funcţionarilor***

Perspectiva unei cariere mai bune este o cauză importantă a delictelor comise de funcţionarii care lucrează în societăţi fictive sau alte societăţi cu scopuri criminale.

c) ***mediul victimelor***

În dreptul penal al afacerilor, rar se înregistrează plângeri sau denunţuri din partea victimelor, pentru considerentul că acestea se pot găsi în diferite ipostaze în raport cu infracţiunea, astfel: nu sunt conştiente de starea de victimă în care se află (ex. acţionarul care nu cunoaşte că bilanţul societăţii a fost falsificat); cunosc că sunt victime, însă ignoră mijloacele legale de protecţie (ex.: cel care suferă din cauza poluării); cunosc mijloacele de protecţie de care dispun, însă sunt descurajate de complexitatea demersurilor juridice pe care trebuie să le întreprindă; sunt tentate de profitul personal care ar decurge din comiterea infracţiunii respective (acţionarul ştie că bilanţul a fost falsificat, însă speră ca în final să obţină profituri sporite); deşi lezate în interesele lor, nu doresc să-şi altereze imaginea publică sau prestigiul comercial, ş.a.m.d.

d) ***opinia publică***

Criminalitatea în afaceri, de regulă, nu scandalizează opinia publică, cum ar fi în cazul criminalităţii cu violenţă, motiv pentru care nici nu reacţionează pentru estomparea acesteia.

e) ***mediul judiciar***

Complexitatea procedurilor juridice, numărul mare de delicte în afaceri, tergiversarea în timp a proceselor, uneori pe durata mai multor ani, determină o oarecare lipsă de reacţie şi de interes din partea reprezentanţilor legali.

f) ***mediile de control extern al întreprinderilor***

Complexitatea operațiunilor economico-financiare desfăşurate de o societate comercială care presupune un personal specializat din partea instituțiilor şi organelor îndrituite cu efectuarea controlului, şi o muncă asiduă şi de durată, conduc, de cele mai multe ori, la renunțarea la această acțiune.

3.3. Factorii juridici

a) ***dreptul penal intern aplicabil afacerilor***

Într-o serie de țări, multe dintre aceste infracțiuni nu sunt definite decât în legi speciale şi nu în Codul penal. Pe de altă parte, aceste infracțiuni sunt definite după formule mai puțin precise, apelându-se, de regulă, la dispoziții comerciale. Aceasta face ca, adesea, elementul intențional al infracțiunii (intenția sau culpa) să nu fie precizat; mai mult, elementul material se poate manifesta prin omisiune şi nu prin acțiune. Rezultă astfel o imprecizie şi o incertitudine în baza cărora delincvenții nu ezită să acționeze când au ocazia.

b) ***dreptul penal internațional al afacerilor***

Viața afacerilor îmbracă un pronunțat caracter internațional. Acest fenomen nu se rezumă numai la întreprinderile „multinaționale", ci şi la cele stabilite într-un stat determinat, dar având importante activități de export, precum şi la cele publice comune mai multor state.

Dreptul penal în acest domeniu este în mod clar insuficient, ceea ce constituie o certă incitare la fraudă. Această insuficiență se manifestă prin absența unor legislații internaționale penale aplicabile afacerilor.

Am expus concluziile raportului european atât pentru acuratețea şi pertinența lor, cât şi pentru asemănarea cu realitățile româneşti.

4. **Spălarea banilor murdari**

4.1. Conceptul de spălare a banilor murdari

Termenul de spălare a banilor murdari a fost folosit prima dată de autoritățile americane, atunci când s-au referit la maşinile de spălat rufe aflate în proprietatea mafiei. Maşina de spălat asigură schimbarea rufelor murdare în rufe curate. Similar spălarea banilor asigură transformarea „banilor murdari" în

„bani curaţi”[15]. În perioada anilor 1920-1930, mafia şi-a legitimat profiturile realizate din contrabandă, prostituţie şi jocuri de noroc prin afacerile cu automate de spălat rufe. „Banii murdari” au fost mixaţi cu cei obţinuţi din plăţile efectuate de cei care foloseau automatele de spălat rufe, asigurând mafioţilor acoperiri pentru profiturile realizate din afaceri veroase.

Spălarea banilor reprezintă o practică ce presupune două procese relaţionale.

În primul rând, oricine ascunde existenţa banilor este implicat în spălarea acestora. De exemplu, traficantul de droguri care depune un venit ilicit într-o bancă elveţiană sau cel care eludează taxele financiare, fondurile fiind ulterior camuflate în investiţii legale cu statul, nu fac altceva decât să recicleze banii murdari.

În al doilea rând, banii sunt „curăţaţi” sau supuşi operaţiunilor „sanitare” atunci când sursa acestora sau uzul lor este mascat, ascuns, secretizat. Legitimitatea surselor de proveniență asigură calea pentru fructificarea banilor fără teama de a da socoteală cuiva.

Justificarea, prin posesia de resurse, bunuri, proprietăţi etc. reprezintă esenţa spălării banilor murdari. Astfel: traficantul de droguri trebuie să se justifice faţă de organele de poliţie de ce locuieşte într-o vilă luxoasă şi costisitoare sau foloseşte autoturisme de lux; persoana care eludează legile privind plata taxelor financiare trebuie să motiveze autorităţilor fiscale investiţiile realizate; funcţionarul corupt va trebui să explice comisiei anticorupţie de ce modul său de viaţă depăşeşte veniturile financiare pe care le are ş.a.m.d.

Spălarea banilor se face în scopul împiedicării sau îngreunării operaţiilor de urmărire a documentelor contabile, prin practica transferurilor de fonduri băneşti „cash” peste hotare, fără plata taxelor corespunzătoare. Dacă banii nu pot fi urmăriţi, atunci acţiunile juridice pot fi blocate, confiscările evitate, iar datoriile, taxele şi impozitele nu pot fi recuperate.

Nu există o definiţie universală pentru spălarea banilor murdari. Juriştii şi agenţiile de stat însărcinate cu aplicarea legii, companiile şi oamenii de afaceri, fiecare ţară în parte sau pe blocuri au propriile definiţii în funcţie de priorităţi şi perspective.

Marea Britanie, spre exemplu, a incriminat ca infracţiuni numai câteva din categoriile de fapte ce ţin de spălarea banilor murdari. Astfel, conform Legii

[15] Popa, Ştefan, Cucu Adrian – *Economia Subterană şi Spălarea Banilor*, Editura Expert, Bucureşti, 2000, pag. 59.

privind infracțiunile în domeniul traficului de droguri din 1986, secțiunea 24, este ilegală sprijinirea unei persoane pentru a reține sau beneficia de profiturile realizate din traficul cu droguri, prin ascunderea, scoaterea în afara zonei jurisdicționale sau transferul către terți. Există infracțiune şi dacă o persoană cunoaşte sau suspectează pe cineva care desfăşoară sau a desfăşurat activități în domeniul traficului de droguri sau a beneficiat de pe urma acestei „afaceri" şi nu sesizează organele de poliție.

Alte țări, cum sunt SUA şi Australia, au incriminat ca infracțiuni specifice spălării banilor un spectru mai larg de activități. Astfel, conform Legii Federale pentru controlul asupra spălării banilor, din 1986, în Statele Unite ale Americii, o persoană este vinovată de această infracțiune dacă desfăşoară în mod conştient tranzacții care implică rezultatele obținute din activități ilegale în scopul promovării acestora sau mascării lor.

La nivel internațional operează un Tratat ONU, în virtutea căruia spălarea banilor proveniți din traficul de droguri este o infracțiune incriminată universal. Conform Convenției ONU în domeniul drogurilor, constituie infracțiune ascunderea sau mascarea naturii, sursei sau posesiei rezultatelor obținute din activități ilegale precum traficul de droguri.

Corpul pentru Acțiuni Tactice Financiare, stabilit de „Grupul celor 9" în 1989, a concluzionat: „Fiecare țară trebuie să ia în considerare extinderea conținutului infracțiunii de spălare a banilor murdari asupra tuturor activităților care implică narcoticele. O abordare alternativă este aceea a incriminării tuturor activităților infracționale grave şi a celor care generează rezultate (fonduri, profituri, bunuri, proprietăți) semnificative, ca ținând de domeniul spălării banilor".

Într-adevăr, traficul cu droguri reprezintă activitatea ilegală cea mai profitabilă, dar la fel de profitabilă poate fi şi traficul cu armament, materiale strategice, opere de artă etc. Gradul de periculozitate socială este oarecum diferit, drogurile având implicații directe asupra sănătății individului.

În opinia noastră, este necesar a se incrimina operațiunile de spălare a banilor, indiferent de sursa de proveniență a acestora, dacă este ilicită.

4.2. Obiectivele urmărite prin spălarea banilor

Spălarea banilor poate fi realizată pentru a se da un caracter legitim profiturilor.

Spălarea banilor se realizează pentru a se evita identificarea sursei ilegale din care provin, de către autoritățile investigaționale de stat sau agențiile specializate pentru aplicarea normelor fiscale.

Există şi situații în care se procedează la ascunderea banilor față de public, concurenți, instituții sociale, religioase etc., pentru a se asigura confidențialitatea, avantajul competitiv, reputația sau descurajarea solicitărilor pentru acțiuni de caritate, fără a se recurge la activități infracționale.

Procesul de spălare a banilor este determinat – aşa cum s-a arătat – de activități ilegale şi el poate avea motivații diferite. De exemplu, traficanții de droguri acumulează uriaşe fonduri financiare „cash", care se impun a fi spălate pentru evitarea descoperirii sursei de proveniență. Grupările teroriste, la rândul lor, apelează la acest procedeu pentru a finanța operațiunile ilegale şi violențele specifice acestora.

Tehnicile de spălare a banilor sunt folosite de companiile multinaționale pentru a masca mita sau alte plăți cu caracter confidențial, în beneficiul unor personalități sau „agenți", având ca obiectiv obținerea de contracte care să le asigure profituri mari. Finanțarea secretă a partidelor politice este uzitată, de asemenea, pentru a se asigura eludarea restricțiilor juridice asupra plăților de către companii şi, respectiv, de a se garanta „neimplicarea" în cazul depistării.

Spălarea banilor este folosită şi în scopul ascunderii surselor fondurilor financiare pentru preluarea unor active sau acțiuni sau pentru a masca profiturile proprietarilor de acțiuni din cadrul unei companii. Prin tehnicile de spălare a banilor se poate masca, de asemenea, folosirea împrumuturilor bancare pentru obiective neautorizate sau transferul de fonduri în conturi personale.

4.3. Forme şi metode de spălare a banilor

Dacă autorii crimei organizate au acces uşor la cele mai sofisticate tehnici de spălare a banilor, guvernele şi publicul sunt, de regulă, în stare de ignoranță în ceea ce priveşte mecanismele ce se folosesc în acest sens, în special cele cu caracter de noutate.

Varietatea metodologiei de spălare a banilor depinde de imaginația şi rațiunea celor care fac uz de astfel de operațiuni. Eficacitatea unei metode depinde de scopul infractorului şi circumstanțele în care se realizează operațiunea ca atare. Astfel, un funcționar corupt care primeşte mită poate să uziteze de un nume fals pentru a investi sau masca banii iliciți. Altfel însă se

pune problema în cazul unui şef de stat care jefuieşte trezoreria ţării şi care trebuie să folosească tehnici de spălare a banilor, foarte sofisticate. În acest caz, un nou guvern democratic, care îşi propune recuperarea banilor trezoreriei naţionale, se va confrunta cu probleme de drept internaţional, imunitatea personală a fostului şef de stat, refuzul de a fi extrădat etc.

Succesul unei metodologii de spălare a banilor depinde, în ultimă instanţă, de modul în care aceasta asigură o explicaţie credibilă pentru originea banilor. Mecanismul spălării banilor având ca beneficiar o singură persoană are mai multe şanse de reuşită decât cele cu implicare complexă.

- Instituţiile financiare sunt cele mai pretabile mijloace prin intermediul cărora se pot spăla banii.[16]

Băncile se pot implica în spălarea banilor sub diverse forme, astfel:

- „rafinarea" banilor iliciţi;
- acceptarea de depozite sub nume false;
- închirierea de safe-uri pentru depozitarea de valori sau bani iliciţi, în condiţii de totală secretizare;
- realizarea de transferuri financiare computerizate ca plăţi pentru produse ilegale, cum sunt drogurile sau depozitarea şi distribuirea profiturilor unor tranzacţii;[17]
- asigurarea de transferuri prin care banii iliciţi pot să ajungă la destinaţii convenite;
- neraportarea tranzacţiilor valutare sau eludarea legilor valutare etc.

Cea mai simplă şi obişnuită tehnică folosită este „rafinarea", definită ca un proces de convertire a bancnotelor de valoare mică în cele de valoare mare.

Există cel puţin două motive pentru care se recurge la această metodă:

- în primul rând, „rafinarea" înlătură eventualele urme fizice, reziduuri sau mirosuri, aspecte care conduc adesea la distingerea banilor cash folosiţi sau rezultaţi din tranzacţiile ilegale cu droguri;
- în al doilea rând, prin „rafinare" se reduce volumul şi greutatea banilor cash, uşurându-se astfel operaţiunile de transport şi manipulare. De exemplu, un milion de bancnote de 1 dolar schimbate în bancnote de 100 dolari cântăreşte circa 10 kg şi poate fi transportat într-o valiză, în timp ce un milion

[16] Voicu, Costică – *Spălarea Banilor Murdari*, Editura Silvi, 1999; Mocuţa Gheorghe – *Metodologia Investigării Infracţiunii de Spălare a Banilor*, Editura Noul Orfeu, Bucureşti, pag. 18 şi următoarele.

[17] Popa, Ştefan; Cucu, Adrian – Op.cit. pag. 68 şi următoarele.

de dolari în bancnote de 10 dolari cântăreşte 100 kg şi sunt necesare zece valize.

O altă metodă de spălare a banilor este deschiderea şi operarea cu un cont bancar sub nume fals. Băncile care nu solicită datele de identitate ale clienților sunt cele mai pretabile pentru operațiuni de spălare a banilor murdari în acest mod.

Această metodă ar putea fi combătută prin incriminarea ca infracțiune a deschiderii de conturi în bănci sub o identitate falsă sau prin obligativitatea băncilor de a semnala pe cei care manipulează sume mari de bani.

Băncile sunt interesate de propriile profituri şi, cel mai adesea, invocă dreptul de secretizare a operațiunilor financiare pe care le efectuează. Cu alte cuvinte, nu au interesul să divulge depozitele bancare ale clienților pentru a nu se autoizola.

- Cazinourile sunt locurile ideale pentru aranjamente, jocuri de noroc şi, respectiv, spălarea banilor. Infractorii bogați, stigmatizați de societate, sunt aici bineveniți. Având în vedere caracterul activităților şi atmosfera propice cazinourilor, infractorii pot uşor să joace câştigurile ilicite, având asigurat un relativ anonimat. Spălarea banilor în cazinouri se face uşor, cu sau fără sprijinul managerilor acestora.

Cazinourile sunt, în primul rând, locuri ideale pentru „rafinarea" banilor. Obişnuiții cazinourilor depozitează fonduri financiare sub forma bancnotelor de mică valoare, iar la eliberare primesc bancnote de 100 dolari sau cecuri cazino. Cazinourile, la rândul lor, depun bancnotele de mică valoare în bănci şi primesc în schimb bancnote de 100 dolari.

Cazinourile se implică şi în alte genuri de operațiuni, cum ar fi transferurile de bani cash peste frontieră. De regulă, se cunoaşte că aceste stabilimente sunt destinate facilitării jocurilor de noroc, iar faptul că pot fi pervertite la activități de spălare a banilor rămâne un aspect ascuns.

- Banii pot fi spălați şi în cadrul pariurilor vizând cursele hipice, auto etc. De exemplu, o persoană care posedă o sumă de 1.000 dolari cash, obținută ilegal, poate să o spele demonstrând cu probe acceptabile că a fost câştigată în urma pariurilor la care a luat parte. Singurul mod cert de a realiza acest lucru este prezentarea buletinului de pariu pe un cal ieşit învingător sau a unui cec obținut de la un bookmaker, evident cu consimțământul acestuia. De asemenea, poate achiziționa cu bani cash de la un parior norocos tichetul câştigător al acestuia, după care îşi încasează banii de la casele de pariuri. Într-o asemenea

situație, trebuie găsit deținătorul de tichet câştigător, în timp util, căruia să i se ofere o „primă" în schimbul cedării tichetului şi să i se garanteze secretizarea asupra identității. În plus, cel care achiziționează tichetul câştigător trebuie să-şi asume riscul posedării unei sume mari de bani cash având surse ilicite.

Este foarte dificil de probat spălarea banilor prin jocurile de noroc, deoarece acestea se bucură de un regim de relativ anonimat, evidențele pariurilor sunt uşor de manipulat şi modificat, iar bookmakerii, de regulă, preferă cooperarea cu persoanele implicate în astfel de operațiuni, având anumite avantaje materiale.

- O altă metodă utilizată pentru spălarea banilor constă în „cumpărarea unei afaceri care să producă intensiv bani cash pentru sertar". Fondurile ilicite sunt mascate ca parte a banilor lichizi rezultați din aceste afaceri şi pot fi chiar impozitate, asigurându-li-se astfel legitimitatea completă. Această metodă „elegantă" are ca efect secundar creşterea valorii acțiunilor companiei prin îmbunătățirea artificială a profitului acesteia şi, deci, crearea potențială a unui mare capital.
- O variantă a mecanismului de spălare a banilor o reprezintă investiția directă într-o afacere fără succes. Infractorul care investeşte cumpără o afacere legală, care se află în pierdere, după care manipulează dosarele cu evidența contabilă pentru a demonstra că afacerea este totuşi profitabilă. Preluarea pierderilor este o strategie de spălare a banilor, foarte costisitoare care, în mod normal, are sens doar pentru un termen scurt.
- Statele Unite ale Americii au o legislație specifică pentru identificarea spălării banilor prin intermediul afacerilor legale. Conform Codului taxelor, orice persoană implicată în relații comerciale sau de afaceri, care pe timpul derulării acestora primeşte bani cash ce depăşesc suma de 10.000 dolari, într-o singură tranzacție, trebuie să informeze Serviciul pentru Venituri Interne. Cu toate acestea, prevederea poate fi eludată, evident, cu multă uşurință de cei implicați în spălarea banilor murdari.

4.4. Pericolul derivat din spălarea banilor

O parte semnificativă din volumul operațiunilor de spălare a banilor este realizată de grupările care desfăşoară activități compatibile cu crima organizată. Spălarea banilor este vitală pentru aceste grupări criminale, deoarece astfel pot evita identificarea şi tragerea la răspundere penală pentru activitățile infracționale desfăşurate. De regulă, persoanele aflate în topul organizațiilor

criminale sunt în afara sferei activităţilor concrete specifice crimei organizate, ceea ce ridică mari probleme investigatorilor care adună probe incriminatorii. Adesea, urmărirea circuitului banilor constituie singura legătură dintre liderii organizaţiilor criminale şi infracţiunile propriu-zise.

Spălarea banilor permite organizaţiilor criminale să fructifice profiturile realizate prin afaceri veroase.

Riscul pentru lumea afacerilor şi pentru economie, în general, constă nu numai în penetrarea de către grupurile criminale a domeniului afacerilor legale, dar şi în concurenţa neloială pe care acestea o exercită pe piaţă. Infractorii care şi-au procurat banii din trafic de droguri, jocurile de noroc, prostituţie, extorcare, fraude de toate felurile nu au de ce să conteste taxele sau alte prevederi legislative care se aplică în domeniul afacerilor. Aceştia beneficiază din plin de accesul la banii „liberi", obţinuţi prin eludarea legii care reglementează activităţile bancare, operând cu fonduri financiare proprii fără a lua în considerare restricţiile generale fiscale şi de credit care acţionează în economie.

Creşterea economiei subterane şi spălarea banilor afectează fundamentul activităţii financiare din orice societate[18]. Uriaşele sume de bani supuse procesului de spălare influenţează enorm nivelul corupţiei. Atât managerii, cât şi angajaţii instituţiilor financiare sunt supuşi unor tentaţii inimaginabile. Politicienii şi funcţionarii publici sunt, de asemenea, supuşi riscului corupţiei, iar evaziunea fiscală devine ceva obişnuit.

În cel mai sumbru scenariu, spălarea banilor perverteşte sistemul politic şi economic, astfel încât o ţară devine dependentă şi subordonată intereselor crimei organizate.

4.5. Acorduri, convenţii şi programe internaţionale pentru combaterea spălării banilor murdari

Cu ocazia instruirii europene anuale, la nivel înalt, din anul 1989, de la Paris, şefii de guvern ai „Grupului celor 7" (G–7) şi preşedintele Comunităţii Europene au convenit să înfiinţeze Grupul Operativ Financiar Privind Spălarea Banilor, a cărui sarcină constă în elaborarea de recomandări vizând măsurile de combatere a traficului de droguri şi a altor infracţiuni, prin îngreunarea procedeelor de „reciclare a banilor murdari" şi o mai bună cooperare internaţională. În Grupul Operativ Financiar sunt reprezentate: G–7 (S.U.A.,

[18] Ibidem, pag. 78 şi următoarele.

Marea Britanie, Japonia, Germania, Franța, Italia, Canada), Comunitatea Europeană, ca organism, Suedia, Belgia, Luxemburg, Elveția, Austria, Spania, Australia şi Olanda.

Grupul operativ şi-a prezentat concluziile într-un raport, în luna aprilie 1990. Raportul a cuprins trei capitole şi a început cu estimarea sumei totale a banilor reciclați şi prezentarea unei situații de ansamblu asupra programelor pentru abordarea problemei spălării banilor murdari. Profiturile rezultate din traficul de droguri, spălate anual în S.U.A. şi Europa, sunt estimate la 85 miliarde dolari.

Există două programe internaționale de combatere a spălării banilor, respectiv: Convenția de la Viena, din 1988 şi Declarația de Principii a Comitetului de la Basel, cu privire la Regulamentul Bancar şi Practicile de Supraveghere, din acelaşi an.

Aceasta din urmă constituie o directivă formulată de controlorii bancari din țările „Grupului celor 10" (Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Belgia, Canada, Franța, Italia, Japonia, Olanda, Suedia, Elveția) şi Luxemburg. Directiva impune instituțiilor financiare să încheie acorduri în scopul prevenirii implicării lor în procesul de spălare a banilor murdari. Băncile trebuie să ceară clienților să-şi prezinte identitatea reală şi să întreprindă măsuri în acest sens. Toate băncile trebuie să-şi intensifice cooperarea cu departamentele de justiție criminală.

Țările Grupului Operativ Financiar şi-au adaptat legislația pentru a obliga băncile să respecte „Principiile de la Basel" în ceea ce priveşte combaterea operațiunilor de spălare a banilor murdari.

Ultimul capitol al Raportului Grupului Operativ conține 40 de recomandări. Printre acestea sunt: cea referitoare la ratificarea Convenției de la Viena; limitarea secretului bancar; incriminarea de către toate statele a activităților de spălare a banilor; cunoaşterea de către bănci a clienților; raportarea tranzacțiilor suspecte; intensificarea cooperării internaționale.

Convenția de la Strasbourg, din 1990, are ca scop principal facilitarea cooperării internaționale în ceea ce priveşte sprijinul reciproc pentru realizarea de anchete, cercetări, sechestrări şi confiscări de profituri provenind din toate genurile de infracțiuni.

Confiscarea este definită drept o măsură ordonată de către oficialitățile abilitate ca urmare a unui proces privitor la o infracțiune sau la mai multe infracțiuni, care are drept consecință privarea de bunurile dobândite ilegal. Fiecare parte semnatară a Convenției trebuie să incrimineze spălarea banilor,

atunci când este intenționat comisă, ca infracțiune conform legislației naționale. Incriminarea spălării banilor ca urmare a neglijenței este opțională.

Părțile la această convenție au obligativitatea:

- de a adopta acele acte normative care dau posibilitatea folosirii tehnicilor speciale de investigație;
- de a coopera unele cu altele la cel mai înalt grad pentru buna desfăşurare a investigațiilor şi procedurilor ce vizează confiscarea;
- de a da curs solicitărilor celorlalte părți cu privire la confiscarea unor anumite părți din bunurile deținute ce reprezintă mijloace sau rezultate financiare ilegale, precum şi a profiturilor, prin solicitarea plății unei anumite sume de bani, corespunzător valorii acestora. Statul solicitat trebuie să execute un ordin extern de confiscare sau să stabilească propriile proceduri interne care să conducă la confiscarea solicitată. Secretul bancar nu poate fi invocat drept un motiv al refuzului cooperării.

Această convenție are o sferă de aplicabilitate mai largă decât cea de la Viena, deoarece nu se limitează doar la infracțiunile legate de droguri.

- Acordul şi Convenţia de la Schengen (1985; 1990) prevăd obligația părților semnatare de a adopta acele măsuri care să le dea posibilitatea de a sechestra şi confisca profiturile de natură financiară ce derivă din traficul de droguri, în conformitate cu legile lor interne.
- Directiva cu privire la prevenirea folosirii sistemului financiar pentru spălarea fondurilor suspecte (Luxemburg 1991) recomandă statelor Comunității Europene să incrimineze spălarea banilor ca infracțiune şi să o sancționeze corespunzător. Potrivit acestei Directive, instituțiile financiare trebuie să ceară identificarea clienților, în special când se deschid conturi ori se depun bani. Această obligativitate se aplică oricărei persoane care doreşte să transfere o sumă de 15.000 ECU sau mai mare, indiferent dacă asta implică una sau mai multe tranzacții, precum şi în cazul în care există o suspiciune legată de spălarea banilor, chiar dacă suma este mai mică de 15.000 ECU. Transferurile dubioase trebuie verificate şi raportate autorităților abilitate, iar băncile sunt obligate să pună la dispoziție documentele solicitate. Secretul bancar nu poate constitui o motivație pentru refuz.

Cadrul de cooperare internațională existent nu presupune şi aplicarea lui „ad literam" de către țările semnatare, întrucât, în anumite cazuri este posibil ca polițiile statale să nu fie suficient de bine organizate şi dotate logistic pentru a putea răspunde prompt acestor necesități, având în vedere şi criminalitatea

internă cu care se confruntă. De cele mai multe ori, țările mici sau cu potențial redus de forțe şi mijloace se află în situația de a nu putea ține pasul cu reglementările şi măsurile întreprinse pe plan internațional. Important este însă ca toate legislațiile penale naționale să fie armonizate în raport cu instrumentele juridice internaționale cadru şi, treptat, integrate acestora.

5. Frauda în instituțiile financiare

Frauda în sistemul financiar se produce atunci când o instituție din cadrul acestuia este prejudiciată.

În urma unei analize responsabile, Asociația Bancherilor Americani a ajuns la concluzia că „evitările" şi „frauda prin instrumentele de acces" reprezintă două dintre principalele modalități de lezare a sistemului financiar.

5.1. Evitările

Evitările se referă la falsificarea cecurilor de companie, a obligațiunilor şi acțiunilor. După falsificare, aceste instrumente pot fi folosite fie drept garanții pentru obținerea de împrumuturi, fie pentru negocieri directe.

Cecurile de companie sunt cele mai expuse acestui tip de activitate frauduloasă, deoarece costurile de companie nu sunt supuse unor plăți zilnice. Infractorul, înarmat cu o falsă identitate, deschide un cont fictiv folosind o sumă de bani nominală. Cecurile false vor fi apoi depozitate în acest cont fictiv, şi se vor achita înainte ca respectiva companie să descopere că sunt false. Prin folosirea unor tehnologii speciale, cum ar fi utilizarea scanner-ului şi a imprimantelor pe bază de laser, se pot realiza instrumente de plată false, greu de deosebit de cele autentice. Folosirea scanner-ului permite infractorului să mărească valoarea instrumentelor folosite, prin adăugarea unor „bonuri" de plată pentru intrări sau ieşiri, obținând astfel o formă aparent autentică.

Cele mai active grupuri criminale în practicarea acestui gen de fraudă bancară s-au dovedit a fi triadele asiatice şi bandele vest-africane. Astfel, în urma unei investigații relativ recente asupra unei bande criminale asiatice din sudul Californiei, a rezultat că, prin folosirea computerelor şi a imprimantelor cu laser, aceasta a falsificat cecuri de plată a salariilor producând prejudicii de milioane de dolari.

Falsificarea instrumentelor negociabile ale guvernului sau ale unor entități particulare reprezintă o altă zonă vizată de criminali. Această modalitate, constă în realizarea unor documente financiare false, adeseori folosind un nume de bancă similar cu al unei bănci reale, care sunt folosite drept garanții şi preschimbate prin conturi de bancă fictive. Această fraudă este specifică grupărilor criminale din Africa de Vest.

În majoritatea cazurilor, fondurile realizate prin fraudă din instituțiile financiare sunt folosite de grupările criminale vest-africane şi asiatice în traficul de heroină, activitate în care acestea sunt angrenate cu preponderență.

5.2. Frauda prin instrumente de acces

Frauda prin instrumente de acces se manifestă cu precădere în majoritatea țărilor care folosesc cărți de credit, cu deosebire SUA.

Amplificarea deosebită a activității de falsificare a cărților de credit în ultimul timp se datorează unor factori, cum sunt:

- participarea triadelor asiatice la delictele financiare a imprimat un caracter organizat şi mobil acestor activități, ele dispunând de tehnologia necesară contrafacerii instrumentelor de acces;
- formarea aşa-zişilor „tehno-criminali", indivizi cu înaltă instruire, bine calificați din punct de vedere tehnic, capabili să utilizeze tehnologia de ultimă oră;
- posibilitatea utilizării cărților de credit contrafăcute, recodificate şi reinscripționate cu noi numere de cont. Relativa uşurință a procesului de recodificare creează posibilitatea de aplicare rapidă a noului număr de cont pe o carte de credit contrafăcută şi, prin urmare, este foarte greu pentru apărătorii legii să contracareze aceste fapte[19];
- folosirea frauduloasă a cărților de credit pierdute sau furate pentru a obține avansuri în numerar sau cumpărarea unor obiecte scumpe. Deşi acest tip de delict nu este asociat, de regulă, cu practicile marii criminalități, el poate genera fraude extrem de importante şi dacă va căpăta un caracter organizat, atunci ne putem imagina uşor caracterul şi sfera de cuprindere a fenomenului;
- cererile frauduloase (în numele unor posesori legali) de cărți de credit noi, prin intermediul unor trimiteri poştale, sub pretextul schimbării de adresă.

[19] Voicu,Costică – Op. cit., pag. 254 şi următoarele.

După obținerea cărții de credit, aceasta se foloseşte până la limita sumei pe care o conține;

- frauda prin telemarketing constituie un mijloc extrem de facil în momentul de față spre obținerea unor avantaje economice şi materiale, ceea ce motivează organele investigative să-şi concentreze atenția asupra bancherilor care utilizează această metodă şi asupra negocierilor în care se indică numerele de cont ale cărților de credit, acordând o atenție mai mică vânzărilor propriu-zise, prin telefon. Oficiul SUA pentru Problemele Consumatorilor a estimat că prejudiciile anuale aduse prin fraudă de telemarketing se ridică la circa patruzeci de miliarde de dolari. Cifra este, evident, estimativă la nivelul unui stat, dar dacă am putea imagina şi cuantifica dimensiunile sale la nivel internațional, cred că am avea suficiente motive de profundă îngrijorare;
- „Plasticul Alb" este un termen care defineşte orice bucată de plastic folosită drept carte de credit. De regulă, o fâşie de plastic care a fost imprimată şi codificată cu un număr furat de pe o carte de credit reală este folosită pentru retragerea de numerar din casetele A.T.M. Acest tip de fraudă este realizat numai prin tranzacțiile A.T.M. sau cu complicitatea unor negustori. La această metodă de fraudă recurg, cu deosebire, nigerienii.

5.3. Frauda prin computer

Computerele sunt folosite cu predilecție pentru comiterea delictelor financiare, nu neapărat ca instrument al crimei, ci mai ales pentru a intra în baza de date, cu scopul de a extrage şi/sau introduce informații, de a inița microcipuri pentru telefoane celulare, de a examina cecuri de companie, obligațiuni şi alte instrumente negociabile, în vederea falsificării[20].

Deoarece, la momentul actual, computerele reprezintă o sursă extraordinară atât pentru investigare, cât şi pentru obținerea de materiale care servesc drept probe în tribunal, Serviciul Secret al SUA a înființat Programul Special al Delictelor Electronice, având drept scop instruirea agenților pentru descărcarea şi transferarea computerelor folosite în acte infracționale. Astfel calificați, agenții pot păstra orice elemente investigative în interiorul computerului, precum şi orice înregistrare necesară punerii sub acuzare.

---

[20] Buletin de Informare şi Documentare, M.I. – anul XII, nr. 6(53)2002, pag. 131 şi următoarele.

5.4. Frauda prin telecomunicații

Acest model de fraudă reprezintă o noutate în domeniu, incitantă atât din punct de vedere al performanțelor, cât şi al posibilității obținerii rezultatelor imediate.

Copierea telefoanelor celulare este un procedeu de fraudă, extrem de accesibil şi folosit ca atare în comiterea de infracțiuni.

Este cunoscut faptul că atunci când o persoană vorbeşte de la un telefon celular, aparatul emite un flux de informație electronică. În interiorul acestui flux de informații se află numărul de serie E.S.N., numărul de identificare (M.I.N.) şi alte semnale de identificare electronică, toate putând fi capturate prin folosirea unui cititor de E.S.N. Odată capturată, această informație este transpusă printr-un computer în microcipuri, care sunt introduse, pe rând, la telefoane celulare. Aceste telefoane, nou create, pot fi utilizate 30 de zile, înainte ca frauda să poată fi descoperită. De regulă, telefoanele scanate sunt folosite de traficanții de droguri pentru a îngreuna depistarea lor de către organele de poliție.

Transferurile electronice de fonduri, frauda în programele cu bonuri de alimente, frauda programatică reprezintă alte forme de criminalitate economico-financiară, extrem de periculoase, pe care le folosesc cotidian grupurile infractoare compatibile cu crima organizată.

Categoria infractorilor din domeniul financiar acoperă un segment larg, de la funcționarul bancar care delapidează, până la asociațiile de crimă organizată din Africa de Vest, traficanții de droguri, triadele asiatice şi alții care comit fraude bancare la scară internațională.

6. Traficul de droguri

Una din formele cele mai active de manifestare a crimei organizate naționale şi transnaționale o reprezintă producția şi traficul de droguri. Profiturile deosebite realizate din această activitate, care devansează cu mult unele afaceri legale, inclusiv din domeniul industriei petroliere, au făcut ca, pe lângă organizațiile mafiote tradiționale, să apară nenumărate grupări şi bande criminale care pun în prim-planul preocupărilor lor producția şi traficul de droguri. Îngrijorător este faptul că în unele țări, această activitate se desfăşoară sub privirile îngăduitoare ale guvernanților şi şefilor de state care reacționează

tacit la preocupările de acest gen ale bandelor criminale autohtone, motivul fiind uşor de dedus.

Organizațiile criminale cu astfel de activități îşi permit să posede mii de hectare de pământ arabil pentru culturile de plante opiacee, mii de angajați pentru întreg procesul de fabricare a drogurilor, adevărate armate pentru asigurarea protecției, specialişti în domeniul chimiei, informaticii, economico-financiar etc., mijloace de transport de toate categoriile, inclusiv minisubmarine, în general toată logistica de care au nevoie în desfăşurarea activității lor ilegale.

Orice încercare de a face o evaluare a profiturilor realizate ca urmare a acestui gen de activitate, la nivel internațional, este hazardată. Estimările efectuate, numai în baza confiscărilor anuale de droguri, reliefează sume de ordinul miliardelor de dolari.

Câştigurile fabuloase ce se realizează ca urmare a traficului de droguri au determinat organizațiile criminale să declanşeze o adevărată ofensivă mondială pentru deschiderea şi acapararea de noi piețe de desfacere a acestor „produse". Metoda transportului de droguri ingerate de curieri sau ascunse pe corp ori în bagajele de mână, în cantități de ordinul sutelor de grame, nu mai este de actualitate, în prezent fiind folosite mijloace de transport de mare tonaj, în care sunt camuflate zeci şi sute de tone de astfel de substanțe.

După căderea „Cortinei de Fier", țările fostului bloc comunist au devenit segmente principale ale rutelor de transport al drogurilor şi chiar veritabile piețe de desfacere, existând pericolul ca, în scurt timp, dacă nu se vor întreprinde măsurile care se impun, acestea să ajungă din urmă şi chiar să devanseze statele occidentale cu tradiție în consumul de stupefiante. Strategiile elaborate şi măsurile întreprinse pentru combaterea acestui flagel sunt încă firave, ineficiente, limitându-se, de regulă, la spațiul național sau la o zonă regională restrânsă. Fără elaborarea unei strategii globale sau pe zone extinse, care să se bazeze pe angajamentul ferm de cooperare al guvernelor implicate în acțiunile de contracarare a organizațiilor criminale, nu se poate spera într-o diminuare a acestui fenomen şi cu atât mai puțin în eradicarea sa.

6.1. Zonele cenuşii

Utilizată inițial pentru desemnarea sectoarelor de cer neacoperite de baleiajul radarului, această expresie a fost extrapolată, fiind utilizată în prezent

şi pentru desemnarea teritoriilor unde puterea este necontrolabilă sau legalitatea lipseşte cu desăvârşire.

Astfel, „zonele cenuşii”[21] acoperă imense teritorii din Asia Centrală (Afganistan, republicile musulmane din fosta U.R.S.S., Kaşmirul, Xingiang) şi din America Latină (Columbia, Ecuador, Brazilia, Bolivia, Peru). Aici s-au dezvoltat în ultimele decenii ale secolului trecut puteri hibride, semipolitice, semicriminale, rodul unor alianţe dubioase, cum ar fi: producători de heroină cu luptătorii demobilizaţi în Asia, producătorii de cocaină cu forţele de guerilă în America Latină. Există, în prezent, zeci de mii de indivizi înarmaţi care controlează sute de mii de km, inaccesibili pentru oamenii legii. Situaţiile de acest gen reprezintă unul din cele mai mari pericole care întunecă secolul XXI, motiv de reflecţie la cel mai înalt grad pentru organizaţiile internaţionale angajate în lupta pentru menţinerea păcii în lume şi combaterea marii criminalităţi.

Forţele Armate Revoluţionare Columbiene (F.A.R.C.), cunoscute ca trupe de gherilă comuniste, care luptau împotriva regimului aflat la putere, au devenit, în timp, cel de-al „treilea cartel”, după Medellin şi Calli, implicându-se, alături de acestea, în producţia de cocaină, cu deosebire în asigurarea protecţiei cultivatorilor de coca şi a transporturilor de cocaină.

Agenţia Centrală de Informaţii (C.I.A.) din S.U.A. susţine că şi organizaţia ultramaoistă „Calea Luminoasă” din Peru, care beneficiază de ajutorul a numeroşi simpatizanţi din ţările Comunităţii Europene, din Scandinavia şi din S.U.A., este implicată în afaceri cu droguri.

În Asia Centrală, principala „zonă cenuşie” se întinde de-a lungul frontierelor Uzbekistanului, Turkmekistanului, Afganistanului şi Pakistanului. În această zonă producţia de opiu a înregistrat creşteri spectaculoase în ultimii ani. Clanurile asiatice produc şi livrează opium şi heroină în marile oraşe ale C.S.I., iar de aici drogurile sunt dirijate către piaţa occidentală. Pentru a evidenţia mai bine dimensiunile activităţii clanurilor asiatice, un ataşat militar occidental în Pakistan descria un transport de narcotice din Afganistan şi Pakistan către ţările C.S.I. ca pe „un convoi de camioane precedat de blindate antiaeriene tractate, dotate cu sisteme radio de comunicare perfecţionate…”.

În urma implicării în activitatea de producere şi traficare a drogurilor, luptătorii mujahedini din Asia şi trupele de gherilă din America Latină au

[21] United Nations – Office on Drugs and Crime – 2004 World Drug Report, Vol 1; Analysis, pag. 43 şi următoarele.

devenit adevărate structuri de putere, permițându-şi să trateze de la egal la egal cu guvernanții sau chiar să pretindă preluarea puterii în stat.

Nici Europa nu a scăpat acestui flagel: din Surinam spre Țările de Jos, din Afganistan spre Italia, din portul venezuelean Macaraibo spre Palermo, din toate țările latino-americane spre Spania, cocaina soseşte în cantități impresionante. O situație similară se înregistrează şi în ceea ce priveşte heroina din Asia Centrală. Trei sferturi din aceasta se consumă în țările Comunității Europene. După căderea „Zidului Berlinului", şi până la intervenția NATO, recolta câmpurilor de mac din Afganistan ajungea în Amsterdam în circa o săptămână. Anual, aproximativ 150.000 de containere sigilate sunt expediate pe căile ferate în fostele țări ale U.R.S.S.

Nu se poate face o evaluare certă cu privire la suprafețele arabile destinate culturilor de plante opiacee. Pentru zona latino-americană se estimează, totuşi, că suprafețele plantate cu coca variază între 155.000 şi 316.000 ha.

„Zonele cenuşii" au intrat şi în preocuparea ecologiştilor, ca urmare a faptului că în acestea se înregistrează un proces real de amenințare a echilibrului ecologic. Apele limpezi din zona Anzilor încep să sufere datorită poluării provocate de rafinarea cocainei. Numai în anul 1991 această „industrie" a utilizat 23.000 tone de calciu, 10.000 tone piatră de calcar, 1.000 tone eter şi acetonă, 800 tone de acid sulfuric, 300 tone kerosen şi 50 tone de acid clorhidric, ale căror reziduuri au fost deversate, fără nici o precauție, în fluviile, râurile şi lacurile din vecinătatea laboratoarelor de fabricare a drogurilor.

„Zonele cenuşii" reprezintă, de asemenea, adevărate „depozite" de plasare a deşeurilor toxice, cancerigene, radioactive şi contaminate.

Ceea ce îngrijorează cel mai mult este faptul că aceste „zone cenuşii" se extind de la an la an. Astfel, în Asia, în regiunea de la nord de Birmania şi Thailanda – celebrul Triunghi de Aur – spre provincia chineză Yunnan, sunt circa 2.000 km de frontieră necontrolabilă. Africa sahariană este, de asemenea, amenințată. Cornul Africii, între Somalia şi Sudan, este din ce în ce mai inaccesibil, scăpând în mod progresiv de sub control.

„Zonele cenuşii" sunt teritorii ideale pentru culturile de plante opiacee şi laboratoarele clandestine de prelucrare a acestora, precum şi pentru desfăşurarea altor activități compatibile cu crima organizată.

6.2. Drogurile şi organizaţiile criminale

O privire generală asupra evoluţiei fenomenului drogurilor pe plan mondial arată că, în afara unor aspecte pozitive ce oferă o rază de speranţă prin aplicarea programelor viitoare de luptă împotriva traficului şi consumului ilicit de droguri, situaţia globală reliefează o cronicizare a flagelului mondial al drogurilor, cu evoluţii ce provoacă noi motive de îngrijorare tuturor instituţiilor naţionale şi internaţionale abilitate în domeniu.

În Europa, procesul de integrare a noilor membri va genera noi probleme Uniunii Europene, care se confruntă deja cu o situaţie complexă privind drogurile, dar, în acelaşi timp, va crea şi premisele dezvoltării şi coordonării unui răspuns concertat prin creşterea cooperării în domeniu.

Datele şi informaţiile oferite de organizaţiile internaţionale (structurile Naţiunilor Unite – Organul Internaţional de Control al Stupefiantelor, Oficiul privind Drogurile şi Criminalitatea, Comisia pentru Stupefiante, şi cele ale Uniunii Europene – Observatorul European pentru Droguri şi Toxicomanii), prin rapoartele anuale prezintă tendinţele şi caracteristicile relevante ale **producţiei, traficului şi consumului de droguri la nivel mondial.**

Comparativ cu perioada anterioară, în anul 2006 se constată că pe pieţele ilicite ale cocainei, stimulenţilor de tip amfetaminic şi canabisului nu s-au înregistrat evoluţii dramatice, excepţie făcând piaţa opiului, aspect asupra căruia o să revenim. Pe de altă parte reţine atenţia îngrijorarea unor personalităţi, implicate direct în activitatea de control al fenomenului drogurilor, faţă de rezultatele nerelevante obţinute în acest domeniu, care nu sunt în concordanţă cu eforturile şi investiţiile alocate.

Spre exemplu, în data de 7 septembrie 2006, un articol dat publicităţii de BBC NEWS, aducea la cunoştinţă opiniei publice faptul că Generalul James Jones comandantul NATO a solicitat ţărilor membre NATO să acorde întăriri pentru misiunea din sudul Afganistanului, recunoscând că trupele alianţei nu mai fac faţă violenţei din regiune, iar la data de 12 septembrie 2006 directorul Biroului Naţiunilor Unite privind Drogurile şi Criminalitatea, domnul Antonio Maria Costa, făcea următorul apel pentru distrugerea industriei opiumului în Afganistan: „Fac apel la forţele NATO pentru distrugerea laboratoarelor de heroină, dezafectarea pieţelor de opiu, atacarea convoaielor de opiu şi aducerea comercianţilor în faţa justiţiei. Invit ţările coaliţiei să ofere NATO mandatul şi resursele necesare. Veniturile din culturile

de opiu vor fi de 3 miliarde de dolari în acest an, ceea ce va îmbogăţi infractorii şi oficialii corupţi. Din experienţa dobândită ştim că supraoferta masivă de heroină nu duce la scăderea preţurilor, ci la creşterea purităţii heroinei. Aceasta înseamnă mai multe decese datorate supradozei". (vezi UN drugs chief calls for extra resources to help NATO target Afghan opiu, UNODC Press release, Brussels, 12 September 2006, http://www.unodc.org/unodc/en/press_release_2006_09_12.html).

În prezent, în Afganistan, în 28 din cele 34 de provincii, se cultivă mac opiaceu. Aproximativ 12,6% din totalul populaţiei este implicată în cultivarea opiului.

În iulie 2005, Biroul Naţiunilor Unite privind Drogurile şi Criminalitatea prezenta un amplu raport referitor la proiectele destinate dezvoltării alternative în Afganistan. În raport se preciza faptul că pentru anii 2005/2006 s-au alocat 490 milioane USD, din care 263 milioane USD pentru Programe Naţionale şi 227 milioane USD pentru proiecte bilaterale privind dezvoltarea alternativă. În septembrie 2006 dl. Costa preciza „Banii alocaţi sunt blocaţi datorită întârzierilor birocratice. O parte sunt folosiţi în mod necorespunzător sau sunt furaţi de către intermediarii incompetenţi şi administratorii corupţi. Ajutorul internaţional se loveşte de costuri enorme."[22]

6.2.1. Heroina

Heroina sau diamorfina este un drog verificat din clasa „A", extras din opium de mac (varietatea Papaverum Somniferum Album) şi se prezintă sub formă de pudră de culoare maron sau albă[23].

Opiumul este un latex rezultat dintr-un lichid albicios prelevat prin incizia capsulelor de mac cu ajutorul unui cuţit cu una sau mai multe lame. În contact cu aerul se fluidizează şi capătă o tentă neagră, ca urmare a oxidării alcaloizilor fenolitici pe care îi conţine. Amestecat cu apă caldă şi filtrat, opiumul este supus unui şir de reacţii chimice mai întâi în mediu bazic, iar apoi

[22] Press Release, United Mations Office on Drugs and Crime (UNODC), Afghan opiu cultivation soars 59 percent in 2006, UNODC survey shows, Kabul, 2 September 2006 http://www.unodc.org/unodc/press_release_2006_09_01.html.

[23] Roibu, Ioan; Mircea Alexandru – Flagelul Drogurilor la Nivel Mondial şi Naţional, Ed. Mirton, Timişoara, 1997, pag. 21; Ţical George-Marius – *Combaterea Crimei Organizate – Antidrog*, Curs, vol. 2, Ed. M.A.I., 2003, pag. 107 şi următoarele.

în mediu acid, pentru a se extrage morfina bază. Morfina este solubilă în mediul alcalin datorită funcției sale de fenol. Combinată apoi cu amoniac formează o sare. Trecerea în mediul acid (clorhidric, acetic sau tartric) permite recuperarea morfinei bază. Repetând de 3-4 ori această operație, traficanții obțin o morfină bază cu puritatea de 70-90%.

Heroina este apoi fabricată prin reacția morfinei bază cu un reactiv de acetilare. Cel mai des se utilizează anhidrida acetică. Insolubilă în apă, heroina bază poate fi fumată, dar nu poate fi injectată. Pentru a fi injectată, este tratată cu acid clorhidric, transformându-se în clorhidrat de heroină. Sub această formă este vândută în Europa şi S.U.A. Aceleaşi proceduri pot fi aplicate morfinei bază pentru a fi injectabilă.

Obținerea heroinei nu se poate realiza decât de către chimişti cu mare experiență, deoarece necesită o dozare perfectă a diferiților reactivi chimici, precum şi o respectare strictă a timpilor de reacție şi a temperaturilor.

Termenii în argou folosiți pentru acest drog sunt: „aromă", „skag", „zahăr maro", „H", „Henry".

Consumatorii drogului prezintă următoarele simptome: stare de euforie, somnolență, pupile contractate, apariția de pete pe mâini şi picioare.

Administrarea drogului poate conduce la: deces în cazul unei supradoze; infectare cu virusul H.I.V.; hepatită; infecții ale sângelui, apariția de abcese, deces datorat suprasolicitării inimii, ca urmare a unui efort sexual.

Cultura ilicită de mac opiaceu în Afganistan s-a întins în anul 2003 pe o suprafață de 80.000 de hectare comparativ cu 74.000 de hectare în 2002, reprezentând o creştere de 8% şi cuprinzând 28 din cele 32 de provincii ale țării.

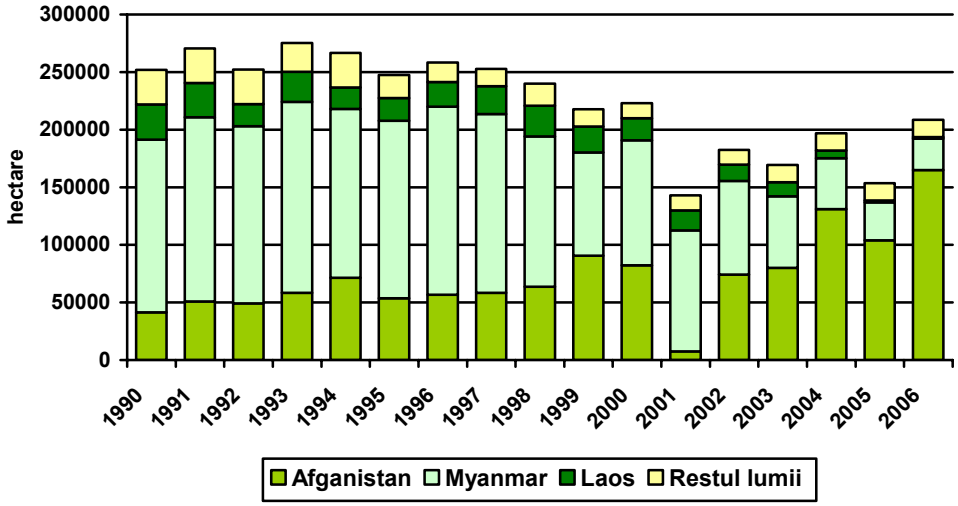
Potrivit Raportului mondial privind drogurile pe anul 2006[24] al UNODC, suprafața totală cultivată cu mac opiaceu în anul 2005 a fost de 151.500 ha, din care **68% (104.000 ha)** erau în Afganistan, iar producția totală de opium a fost de 4.620 tone, **89% (4.100 tone**) provenind din Afganistan[25].

Conform datelor prezentate de UNODC în raportul[26] dat publicității în luna septembrie 2006, suprafața cultivată cu mac opiaceu în Afganistan în anul 2006 a fost cu **59%** mai mare decât în anul 2005, atingând **165.000 hectare**.

[24] UNODC, World Drug Report 2006.
[25] UNODC, World Drug Report 2006, pag.61.
[26] United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), Afghanistan Opium Survey 2006.

Această cifră depăşeşte suprafața cultivată la nivel mondial în anul anterior[27], care a fost de 151.500 ha.

Suprafața cultivată cu mac opiaceu la nivel mondial, 1990-2006

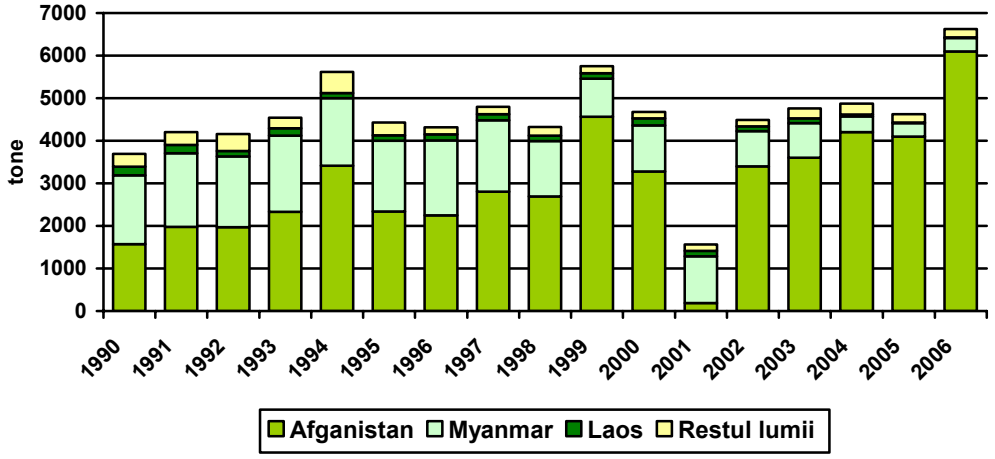

Sursa : UNODC, World Drug Report 2006
Afghanistan Opium Survey 2006

Producția de opiu în anul 2006 în Afganistan a fost estimată la 6.100 de tone, o cifră fără precedent[28]. Cea mai mare producție de opium înregistrată la nivel mondial, până în prezent, a fost de 5.764 tone în anul 1999, când Afganistanul a avut o producție de 4.565 de tone.

[27] Ibidem, pag. 1.
[28] Ibidem, pag.1.

Producția de opium la nivel mondial, 1990-2006

Sursa : UNODC, World Drug Report 2006
Afghanistan Opium Survey 2006

Recolta anului 2006 din Afganistan reprezintă aproape 92% din producția la nivel mondial şi depăşeşte cererea globală cu 30%[29].

Printre alte țări producătoare de opiacee mai trebuie menționate: Myanmar (cu o suprafață cultivată de 32.800 de hectare în anul 2005 şi o producție de 312 tone opiu), Mexic (cu o suprafață cultivată de 3.300 ha şi o producție de 69 de tone în acelaşi an), Pakistan (cu o producție de 61 de tone), Columbia (cu 28 de tone de opiu produs în anul 2005) şi Laos (cu 14 tone)[30].

Comparativ cu anul 1998, suprafața cultivată cu mac opiaceu în Triunghiul de aur (Myanmar, Laos şi Tailanda) a scăzut, de la 157.900 ha în 1998 la 24.160 hectare în anul 2006[31]. Myanmar rămâne al doilea mare producător de opiu la nivel mondial, deşi suprafața cultivată cu mac opiaceu a scăzut de la an la an (de la 130.300 ha în 1998 la 21.500 hectare în anul 2006).

[29] Press Release, United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), Afghan opiu cultivation soars 59 percent in 2006, UNODC survey shows, Kabul, 2 September 2006 http://www.unodc.org/unodc/press_release_2006_09_01.html
[30] UNODC, WDR 2006, pag.57
[31] UNODC, Opium poppy cultivationin the Golden Triangle, October 2006, pag.7.

Laos este aproape eliberată de culturile de mac opiaceu, dar în anul 2006 s-a constatat o creştere cu 39% a suprafeței cultivate comparativ cu anul 2005 (de la 1.800 de ha cultivate cu mac opiaceu în anul 2005 la 2.500 ha în anul 2006)[32].

În ceea ce priveşte exponenții crimei organizate care monopolizează acest drog, s-a constatat că triadele chinezeşti dețin monopolul traficului de heroină către S.U.A., iar bandele criminale turceşti controlează traficul acestui drog în Europa.

Triadele chinezeşti sunt recunoscute pe plan mondial şi pentru traficarea heroinei pure sau a „Albului de China".

Grupările criminale din Țările de Jos joacă rolul de angrosist în ceea ce priveşte furnizarea heroinei către alte țări membre ale Uniunii Europene.

Grupările criminale turce asigură distribuirea în Spania, Suedia, Danemarca şi Anglia, unde au legături strânse cu traficanții autohtoni.

La rândul lor, grupările criminale olandeze şi iugoslave sunt deosebit de active pe piața heroinei, fiind implicate în traficarea acesteia în Suedia, Austria, Luxemburg, Danemarca şi Norvegia.

Rutele tradiționale de transport ale heroinei asiatice către Europa de Vest au fost cele balcanice, via Turcia şi prin traversarea Africii de Vest.

Cartelurile columbiene, deținătoare ale monopolului cocainei pe plan mondial, au început să producă şi heroină pe care o exportă, cu precădere, în S.U.A., fără a scăpa din vedere continentul european. În afară de producția proprie de heroină, cartelurile columbiene obțin acest drog de la bandele criminale turceşti în schimbul cocainei.

Cartelurile mexicane, la rândul lor, produc şi trafichează heroină, în cantități incomparabil mai mici decât grupările criminale asiatice.

Aproximativ 16 milioane de persoane (0,4% din populația globului cu vârste cuprinse între 15 şi 64 de ani) consumă opiacee. Două treimi din cererile de tratament din Asia şi aproximativ 60% din cererile de tratament din Europa sunt pentru consumul de opiacee.

Mai mult de jumătate din consumatorii de opiacee sunt în Asia, consumul cel mai mare fiind identificat de-a lungul rutelor de trafic ce pleacă din Afganistan.

---

[32] Ibidem.

6.2.2. Canabisul

Canabis satira este o plantă care creşte în multe regiuni ale globului, fiind cultivată şi valorificată de unele ţări. În zonele mediteraneene este însămânţată primăvara şi recoltată la sfârşitul verii.

Sub formă de drog, cannabisul este traficat şi consumat ca: marijuana (iarbă), la început oferită gratis, haşiş (răşină) şi ulei vegetal.

Considerăm că forma de consum al acestui drog reprezintă cea mai uşoară, dar cea mai periculoasă formă de incitare la „necaz". Indiferent de clasificarea acestui drog uşor, un lucru rămâne de mare responsabilitate pentru statele naţionale şi anume, combaterea folosirii lui, cu tot ceea ce presupune această noţiune.

Marijuana, „iarbă" sau „kiful", cum i se mai zice, se obţine din frunzele sau florile de cannabis[33]. Este cunoscut la noi faptul că această plantă conţine substanţe stupefiante. După fecundare, plantele feminine care conţin substanţe active (mai ales THC – respectiv tetrahidrocanabinol) sunt puse la uscat timp de două luni. După această fază, frunzele şi florile se taie în acelaşi mod ca şi tutunul. În acest fel rezultă marijuana care conţine aproximativ 10% THC.

Principalele zone de producţie a marijuanei sunt Africa de Vest, Caraibe şi America de Sud, iar ţările de destinaţie ale acestui drog sunt cele vest-europene şi nord-americane.

Traficul cu marijuana este monopolizat de grupările criminale din Africa de Vest şi cartelurile columbiene şi mexicane, care cooperează activ cu bandele criminale vest-europene.

Haşişul sau răşina de canabis se obţine prin măcinarea mecanică a plantelor pentru separarea de seminţe, tulpini şi rădăcini, obţinându-se o substanţă al cărei conţinut în T.H.C. este de circa 40%. Răşina rezultată este ulterior transformată în turte de haşiş de aproximativ 1 kg, care servesc şi la extragerea uleiului de cannabis. Răşina se amestecă apoi cu alcool de 90 grade şi se agită timp de 24 ore, din 3 în 3 ore. Pasta astfel obţinută este comprimată şi ambalată în saci de cânepă. Uleiul recoltat este filtrat şi expus la soare aproximativ 7 ore pentru evaporarea alcoolului. Operaţia finală constă în încălzirea pentru solidificare şi comercializare. Substanţa obţinută după încheierea procesului menţionat conţine aproximativ 60% T.H.C. (tetrahidrocannabinol).

[33] Roibu Ioan, Mircea Alexandru, Op. cit. pag. 10 şi următoarele; Ţical George-Marius – Op.cit. 103 şi următoarele.

Semințele de canabis nu conțin nicio substanță psiho-activă. Acestea sunt recuperate pentru însămânțare sau hrănirea păsărilor.

Haşişul sau răşina de canabis se produce în mai multe țări, cele mai mari producătoare fiind însă Maroc şi Pakistan.

Rutele tradiționale de transportare a haşişului marocan către Europa de Vest, în special Marea Britanie, tranzitează Spania şi Franța. Haşişul se transportă atât pe calea aerului, cât şi pe mare, folosindu-se ambarcațiuni de mic tonaj.

Traficarea haşişului pakistanez în Europa Occidentală se realizează atât pe mare, cât şi pe uscat, folosindu-se rutele balcanice şi este monopolizată de grupările turce şi cele asiatice.

Canabisul, sub formă de ulei vegetal este mai puțin consumat în Europa, ponderea deținând-o S.U.A. Spre exemplu, din totalul de 506 t de ulei vegetal confiscat în 1995, pe plan mondial, 504 t au fost capturate în S.U.A.

Drogurile extrase din cannabis sunt din clasa „B" şi se administrează prin fumarea în pipe sau țigări, prin înghițire ori amestecate în mâncăruri.

Termenii în argou folosiți de distribuitori şi consumatori sunt: „ceai", „iarbă", „tocătură", „ganja", „lovitură".

Consumatorii acestor droguri prezintă următoarele simptome: lipsă de coordonare în mişcări, ochi înroşiți, pupile dilatate, tensiune arterială crescută, tendința de a râde fără motiv, lipsa de reacție la stimuli externi. Consumul drogurilor provoacă şi afecțiuni ale plămânilor.

Cannabisul rămâne drogul de origine vegetală cel mai mult cultivat, consumat şi care face obiectul unui trafic foarte intens. La ora actuală nu există estimări asupra producției mondiale de cannabis, datorită inexistenței unui sistem de monitorizare a culturilor în multe regiuni ale lumii. Totuşi, confiscările masive şi constante din ultimii ani duc la concluzia unei creşteri a producției mondiale de cannabis. Au fost identificate 176 de țări sursă pentru iarba de canabis. Deoarece canabisul este o plantă care poate fi cultivată aproape peste tot, inclusiv în gospodării şi nu necesită o îngrijire deosebită, este dificil de estimat care sunt dimensiunile acestor culturi.

Din ultimul raport privind culturile de canabis, realizat de către Guvernul Marocului cu sprijinul Programului Biroului Națiunilor Unite privind Drogurile şi Criminalitatea (UNODC) de Monitorizare a Recoltelor Ilicite, publicat în ianuarie 2007, rezultă că în pofida reducerii suprafețelor cultivate cu canabis, pentru al doilea an consecutiv, Marocul rămâne principalul producător

de răşină de canabis (haşiş) din lume. Suprafaţa cultivată cu canabis în anul 2005 a fost estimată la 72.500 de hectare, ceea ce reprezintă o reducere de 40% faţă de anul 2004[34].

Producţia de canabis pentru anul 2005 a fost estimată la 53.300 de tone, ceea ce reprezintă o scădere cu 46% faţă de anul 2004[35].

Marocul aprovizionează pieţele ilicite din America de Nord şi Europa de Vest. Cea mai mare piaţă pentru răşina de canabis este cea europeană, cu 70% din volumul global al capturilor înregistrate pentru anul 2004. Marocul rămâne principala ţară sursă pentru răşina de canabis, fiind urmată de Pakistan, Afganistan, Albania şi Olanda. Jamaica şi Paraguay sunt principalele ţări sursă pentru continentul american[36].

Iarba şi răşina de canabis rămân cele mai traficate droguri la nivel mondial. Aproape toate ţările sunt afectate de traficul de canabis. La nivel global, în anul 2004 capturile de răşină de canabis au crescut cu 6%, atingând un volum, fără precedent, de 1.471 tone[37].

În unele ţări, consumul şi traficul de canabis sunt luate în serios, în timp ce în altele sunt aproape ignorate. Această lipsă de convergenţă subminează credibilitatea sistemului internaţional de control.

Canabisul continuă să fie cel mai consumat drog din lume. Se estimează că 162 milioane de persoane au consumat canabis în anul 2004, aproximativ 3,9% din populaţia la nivel mondial cu vârste cuprinse între 15-64 de ani[38].

6.2.3. Cocaina

Cocaina este un drog din clasa „A” care se obţine din frunzele de coca, acestea conţinând între 0,2 – 1,8 % cocaină. După ce sunt puse la uscat mai multe zile pe suprafeţe pardosite, frunzele sunt amestecate cu kerosen şi carbonat de calciu, sodiu sau potasiu, după care, timp de o noapte, sunt călcate cu picioarele. Cocaina, care este eterică, se transformă în carbonat de cocaină, care se dizolvă în kerosen. Soluţia este apoi filtrată pentru eliminarea reziduurilor, după care se amestecă cu acid sulfuric. Se obţine astfel sulfatul de

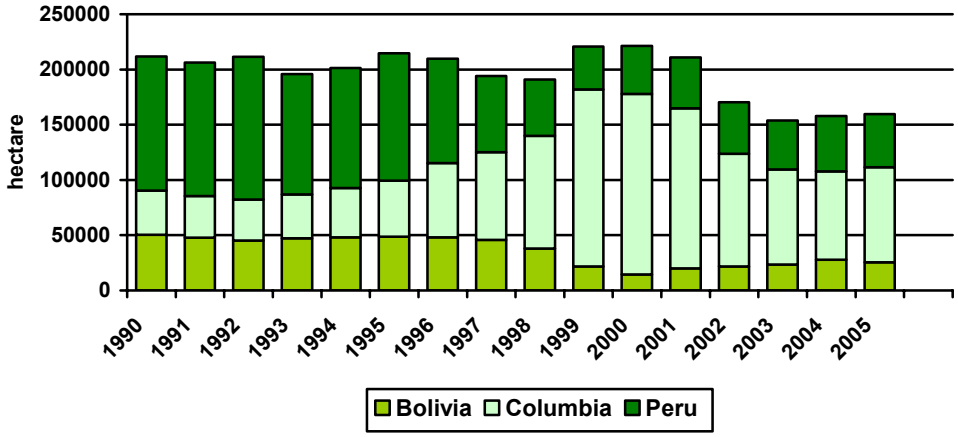
[34] United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), Marocco – Cannabis survey 2005, Executive summary, January 2007, pag. 5.
[35] United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), Marocco – Cannabis survey 2005, Executive summary, January 2007, pag. 7.
[36] UNODC, WDR 2006, pag. 106.
[37] Ibidem, pag. 113.
[38] UNODC, WDR 2006, pag. 117.

cocaină, pasta de bază, care se precipită şi se depune pe fundul vasului. Odată prelevată, această pastă este pusă la uscat înainte de a fi purificată pentru eliminarea kerosenului şi a altor impurități reziduale. Pentru aceasta se adaugă din nou acid sulfuric şi permanganat de potasiu. După filtrare, produsul se amestecă cu amoniac, înainte de a fi iarăşi filtrat şi uscat. Din pasta purificată obținută, cocaina este izolată prin adăugarea de acetonă sau eter etilic, pentru distilarea sulfatului de cocaină. În etapa finală, se adaugă acid clorhidric şi alcool care formează un precipitat de clorhidrat de cocaină care se cristalizează în timp, luând forma finală care se comercializează.

Cocaina rămâne al treilea drog ilicit care face obiectul unui vast trafic în întreaga lume, după cannabis-ul plantă şi rezina de cannabis, reprezentând 14% din totalul confiscărilor mondiale de droguri.[39]

În anul 2005, suprafața totală cultivată cu coca în Columbia, Bolivia şi Peru a fost de 159.600 de ha, ceea ce reprezintă o creştere de 1% față de anul 2004, dar o reducere de 28% față de anul 2000. Cea mai mare suprafață cultivată cu coca a fost în Columbia (54%), urmată de Peru (30%) şi Bolivia (16%)[40].

Suprafața cultivată cu coca la nivel mondial, 1990-2005

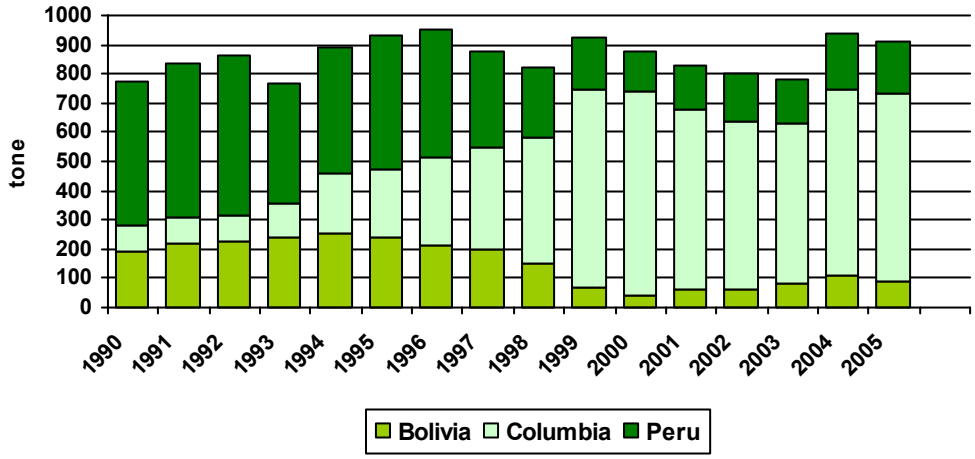

Sursa: UNODC, World Drug Report 2006

[39] Agenția Națională Antidrog – Raport de Evaluare, 2003, pag. 12 şi următoarele.
[40] Ibidem, pag. 82

În anul 2005, producția de cocaină estimată a fost de 910 tone, din care 640 de tone în Columbia, 180 de tone în Peru şi 90 de tone în Bolivia[41].

Producția de cocaină la nivel mondial, 1990-2005

Sursa : UNODC, World Drug Report 2006

În acelaşi an s-a raportat distrugerea a 8.208 laboratoare de procesare a cocainei, de patru ori mai multe decât în anul 2000[42], multe dintre acestea fiind descoperite în zonele de producție, ceea ce reflectă faptul că activitatea de procesare a frunzelor de coca în cocaină are loc în apropierea zonelor în care se cultivă coca. În Bolivia şi Peru laboratoarele descoperite şi anihilate produceau, în cea mai mare parte, cocaină pastă şi cocaină bază, iar 13% din cele dezafectate în Columbia produceau clorhidrat de cocaină[43].

După o creştere de 34% înregistrată în anul 2003, capturile de cocaină au crescut cu 18% în anul 2004, ajungând la 588 de tone, aceasta reprezentând cea mai mare cantitate de capturi înregistrate până în prezent[44]. Creşterea capturilor reflectă o mai bună cooperare între agenţiile de punere în aplicare a legii şi intensificarea schimbului de informații. Cele mai multe capturi s-au înregistrat în America de Sud (45%), America de Nord (33%) şi Europa (13%).

[41] UNODC, World Drug Report 2006, pag. 82.
[42] Ibidem.
[43] UNODC, World Drug Report 2006, pag. 82.
[44] Ibidem, pag. 87.

Pentru al treilea an consecutiv Columbia a fost lider în domeniul capturilor de cocaină (188 tone în anul 2004), având o creştere a volumului capturilor de 29% față de anul 2003[45].

Principala rută de traficare a cocainei porneşte din regiunea Andină, în special din Columbia, are ca țară intermediară de trafic Mexicul şi ca destinație Statele Unite ale Americii.

Cea de-a doua destinație a cocainei traficate din regiunea Andină este Europa. Principala poartă de intrare în Europa este Spania care a raportat că acest drog, înainte de a ajunge în Spania tranzitează Ecuadorul şi Venezuela. Spania a raportat în anul 2004 capturarea celei mai mari cantități de cocaină din Europa din ultimii 20 de ani, situându-se în acelaşi an pe locul trei din punct de vedere al volumului capturilor, după Columbia şi Statele Unite[46].

În Europa Orientală, confiscările aproape s-au dublat, deşi reprezintă numai 2% din cele efectuate în Europa Occidentală. Polonia a înregistrat o captură masivă de 422 kilograme.

Confiscările de cocaină efectuate în Africa sunt puțin semnificative, deşi sunt în creştere în Africa de Sud şi Africa Australă, unde ele reprezintă 80% din total.

Sursele principale de aprovizionare cu cocaină continuă să fie Columbia, Peru, Bolivia şi Brazilia. La nivel mondial, destinațiile predilecte ale traficanților continuă să rămână, în ordine descrescătoare, Statele Unite ale Americii, Europa, Italia, Olanda, Marea Britanie şi Africa de Sud.

Jumătate din cocaina provenită din Columbia şi confiscată în alte zone a fost transportată pe apă (73% prin traversarea Oceanului Pacific şi 27% prin traversarea Oceanului Atlantic), Oceanul Pacific rămânând principala filieră de trafic către Statele Unite ale Americii. Consumul de cocaină afectează aproximativ 13,4 milioane de oameni, 0,3% din populația globului cu vârste cuprinse între 15–64 ani. Cei mai mulți consumatori sunt în America de Nord (aproximativ 50% din numărul total al consumatorilor). Pe locul doi se situează Europa Centrală şi de Vest, cu aproximativ 25% din numărul total al consumatorilor. America de Sud se situează pe locul trei. Consumul de cocaină în Europa este în creştere.

Cocaina se administrează prin prize şi injectare.

---

[45] Ibidem, pag. 87.
[46] Ibidem, pag. 88.

Consumatorii de cocaină prezintă următoarele trăsături şi simptome fizice: stare de agitație, euforie, creşterea pulsului şi a tensiunii arteriale, dilatarea pupilelor.

Persoanele care consumă acest drog sunt supuse următoarelor pericole: stare depresivă, halucinații, agitație, paranoia, convulsii, riscul infectării cu H.I.V, hepatită.

În rândul consumatorilor se folosesc următorii termeni în argou pentru cocaină: ,,coca", ,,zăpadă", ,,charlie".

Crackul este o substanță produsă în laboratoarele clandestine prin amestecarea de coca cu o pudră bazică şi se comercializează sub formă de bile sau felioare de culoare albă sau galbenă.

Se administrează prin fumare cu pipa sau prin agitarea cutiilor cu crack perforate deasupra unei surse de căldură şi inhalarea fumului.

Termenii în argou folosiți pentru acest drog sunt: ,,crack", ,,rock" în SUA şi ,,caillou" în Paris.

Efectele consumului stupefiantului sunt similare cu cele ale cocainei. Este însă mai puternic decât cocaina, iar acțiunea toxică asupra inimii poate fi fatală. Creează o dependență puternică față de drog. Conform estimărilor, producția mondială de cocaină se poate repartiza între cele trei țări mari producătoare: Columbia (72%), Peru (20%) şi Bolivia (8%).

6.2.4. Drogurile sintetice

Drogurile sintetice, fabricate în laboratoare şi rezultate din componenți chimici, sunt clasificate în trei grupe principale, respectiv: stimulente, halucinogene şi depresive. Grupul stimulenților de tip amfetaminic (ATS) cuprinde amfetaminele (amfetamine, metamfetamine), ecstasy (MDMA şi substanțele înrudite) şi alți stimulenți sintetici (methcathinone, phentermine, fenetylline etc.).

Aproximativ 15 milioane de persoane, respectiv 60% din consumatorii de amfetamine la nivel mondial, sunt în Asia, dintre care, cei mai mulți sunt consumatori de metamfetamine. Europa are în jur de 2,7 milioane de consumatori de amfetamine, în Marea Britanie fiind cea mai mare piață de amfetamine. În ultimii ani, în Africa de Sud s-a dezvoltat piața stimulenților de tip amfetaminic, care sunt atât produşi, cât şi consumați în această regiune[47].

[47] Ibidem, pag.143.

Sunt mai mult de 3 milioane de consumatori de ecstasy în Europa, ceea ce reprezintă aproape 40% din numărul consumatorilor de ecstasy la nivel mondial. În America de Nord s-au înregistrat scăderi semnificative ale consumului de ecstasy începând cu anul 2000[48].

Consumul de droguri sintetice în Europa Occidentală a devenit ceva obişnuit, acestea nefiind considerate mai periculoase decât alcoolul. Este, în concepția noastră, o opinie periculoasă, plină de neprevăzut şi extrem de dăunătoare pentru sănătatea socială.

Dintre drogurile sintetice cele mai frecvent folosite şi perverse în acelaşi timp, menționăm:

- Amfetaminele (sulfatul de amfetamină), drog verificat din clasa „B", care se comercializează sub formă de tablete sau capsule. Pudra are culorile alb, roz sau galben. Se administrează prin prizare pe nas, înghițire sau injectare[49].

Consumatorii acestui drog prezintă următoarele simptome: gândire confuză, stare de indispoziție, agresivitate, creşterea tonusului muscular, insomnii.

Pericolul consumării acestui drog este cât se poate de mare şi constă în apariția de reacții psiho-fizice care pot fi clasificate în: stări halucinante, de panică, depresive, stop cardiac, infectare facilă cu virus H.I.V., hepatite. Termenii în argou folosiți printre distribuitorii şi consumatorii acestor droguri sunt: „viteză", „maestru", „prietenul maestru".

- L.S.D. (acid lysergic), drog verificat din clasa „A", se prezintă sub formă de tablete pătrate, având efecte după circa 30 minute. Consumatorii drogului prezintă următoarele simptome fiziologice: deteriorarea percepției, tulburări de vedere şi auz, halucinații, stări de paranoia, pupile dilatate.

Cei care consumă acest drog au o comportare imprevizibilă şi tendința de a vorbi despre amintiri.

Termenii în argou folosiți în domeniu sunt: „acid", „călătorie", „agățătoare".

- Extasyul (metilen diozimetamină sau M.D.M.A.) este un drog din clasa „A" care se prezintă sub formă de tablete de culoare albă, inscripționate cu o pasăre neagră sau o turturea. Se produce în Anglia şi Europa Occidentală.

---

[48] UNODC, WDR 2006, pag.147.

[49] Roibu, Ioan; Mircea Alexandru, Op. cit. pag. 14 şi următoarele; Țical George-Marius – Op.cit., pag. 101.

„Extazul” se administrează oral sub formă de capsule şi este preferat de tineri, fiind cunoscut ca drogul dansului dezlănțuit. Consumatorii drogului prezintă următoarele simptome: creşterea energiei, senzație de sete, insomnii, stare depresivă, transpirație, creşterea tensiunii arteriale, creşterea pulsului.

Drogul atacă, în general căile receptoare, inclusiv sistemul digestiv, producând, într-un număr îngrijorător de cazuri, distrugerea totală a acestora.

Termenii în argou folosiți sunt: „extaz”, „Adam”, „T.X.C.”, „discuri”, „viscuiți”, „dragoste dezlănțuită”, „Faza 4”, „newyorkezii”.

Potrivit unor estimări, în Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord se consumă săptămânal între 500.000 şi 1.000.000 doze de „extaz”.

- M.D.A. sau „EVA” este produs de grupările criminale din Ungaria, Polonia şi Slovacia.
- Meta – amfetamina cristalizată sau „I.C.E.„ este produsă de jakuza japoneză.

Drogurile prezentate mai sus reprezintă numai categoriile şi tipurile cele mai cunoscute şi răspândite în masa consumatorilor, existând multe altele din gama celor sintetice menționate, dar cu efect devastator în rândul acestora.

Cel mai mare număr de consumatori de droguri se înregistrează în S.U.A., Olanda, Germania, Marea Britanie, Portugalia, Polonia şi Slovenia.

Bazinele maritime cele mai uzitate pentru transportul drogurilor în Europa sunt: Marea Mediterană, Marea Adriatică şi Marea Neagră, iar porturile cele mai solicitate sunt: Istanbul, Izmir, cele de pe Coasta de Nord a Portugaliei şi mai nou, Constanța.

Porturile turceşti Istanbul, Izmir, Semsun şi Trabzan reprezintă principalele puncte de unde pleacă rutele maritime şi terestre balcanice de transport al drogurilor către Europa Occidentală.

Începând de la mijlocul anilor '90, fabricarea **stimulenților de tipul amfetaminei** este în continuă creştere. Din numărul total de laboratoare clandestine descoperite în perioada 1990-2002 pe tot globul, cele din Statele Unite ale Americii au reprezentat 97% (circa 30.000). Între 2001 şi 2002, numărul de laboratoare clandestine pentru fabricarea **metamfetaminei** a crescut cu 14%. Numai în Statele Unite ale Americii au fost descoperite 9.024 laboratoare, dar acestea sunt de talie modestă în comparație cu cele descoperite în Asia de Est şi de Sud-Est, confiscările masive din aceste ultime regiuni creând o imagine reală asupra capacităților de producție din zonă[50].

[50] Agenția Națională Antidrog – Raport de Evaluare, 2003, pag. 8 şi următoarele.

Producerea **amfetaminei** este concentrată în principal în Europa, printre țările producătoare de amfetamine numărându-se Polonia, Africa de Sud, Olanda, Bulgaria, Germania, Franța, Marea Britanie.

Fabricarea ilicită a substanțelor de tipul **ecstasy,** după numărul laboratoarelor clandestine descoperite, este concentrată în Europa Occidentală şi America de Nord, dar în ultimii ani fabricația de ecstasy s-a extins şi în Asia de Est şi de Sud-Est. Conform raportărilor făcute la Biroul Națiunilor Unite privind Drogurile şi Criminalitatea, numărul laboratoarelor de ATS descoperite a crescut de la 547 în 1990 la 7.028 în anul 2000 şi la o cifră record de 18.532 în anul 2004[51]. Cele mai multe laboratoare descoperite în anul 2004 produceau metamfetamine (17.851 laboratoare, respectiv 96% din numărul total). Cele mai multe laboratoare de metamfetamine (97%) au fost descoperite în America de Nord, în principal în Statele Unite ale Americii, iar cele mai multe laboratoare de amfetamine au fost descoperite în Europa (61%). Dintre laboratoarele de ecstasy, 48% au fost descoperite în America de Nord şi 23% în Europa (în principal Olanda, Belgia şi Estonia)[52].

Precursorii folosiți la fabricarea stimulenților de tip amfetaminic au fost confiscați în cantități record în anul 2004, ceea ce reflectă un real succes în cooperarea internațională, în special prin intermediul proiectului Prisma[53].

Capturile globale de metamfetamine au scăzut cu 70% în perioada 2000-2004, ajungând la 11 tone. Traficul cu metamfetamine rămâne concentrat în Estul şi Sud-Estul Asiei, dar se extinde şi în Oceania şi America de Nord[54].

Capturile de amfetamine s-au dublat față de anul 2000, în anul 2004 atingând 6 tone, din care 96% s-au realizat în Europa. Principalele țări sursă menționate pentru amfetaminele confiscate în anul 2004 au fost Olanda, Polonia, Belgia, Bulgaria[55].

Capturile de ecstasy au atins în anul 2004 cifra record de 8 tone, din care 51% s-au realizat în Europa (în special în Europa centrală şi de Vest), 22% în America de Nord, 17% în Oceania, 5% în Estul şi Sud-Estul Asiei, de unde

[51] Ibidem, pag.125.
[52] Ibidem, pag.126.
[53] Proiectul Prisma reprezintă o inițiativă a Organului Internațional de Control al Stupefiantelor, implică participarea a 126 de autorități naționale şi vizează prevenirea deturnării precursorilor chimici folosiți în fabricarea ilegală de droguri sintetice.
[54] UNODC, WDR 2006, pag. 132.
[55] Ibidem, pag. 134.

deducem că în mare parte traficul cu ecstasy se concentrează în Europa şi America de Nord[56].

6.3. Priorităţi actuale ale luptei antidrog

Economia unei ţări care produce şi exportă droguri devine tot atât de dependentă de acestea ca şi un consumator. „Dezintoxicarea" ţărilor aflate într-o astfel de situaţie este o problemă extrem de dificilă, mai ales când acestea refuză „tratamentul".

Reconversia economiilor bazate pe producţia de droguri presupune programe speciale de ajutorare sau, altfel spus, un proces de substituire a culturilor de plante opiacee. Acest proces este deosebit de dificil, deoarece culturile de coca, cannabis şi mac aduc venituri mult mai mari în comparaţie cu orice altă cultură de pe o suprafaţă arabilă echivalentă.[57]

Un aspect demn de semnalat, invocat adesea de ţările cultivatoare, îl reprezintă faptul că plantele opiacee servesc nu numai la producerea drogurilor, ci şi a unor medicamente, produse alimentare şi furajere. Astfel, din mac nu se extrage numai opiu, ci şi ulei de gătit, seminţe, furaje pentru animale şi combustibil, fără riscuri de intoxicare, deoarece principala substanţă activă (morfina) nu se află decât în pereţii capsulelor şi în zona superioară a tulpinii.

În America Latină, unde cultura de coca s-a extins vertiginos în ultimele două decenii, s-au iniţiat măsuri de distrugere a acesteia prin folosirea unor produse chimice şi erbicide, printre care thebutiron, o substanţă mai puţin toxică, cu eficacitate timp de 12 – 18 luni. Programul este coordonat de S.U.A. şi potrivit unor observatori are un caracter mai mult psihologic decât represiv.

În privinţa culturilor de mac se aplică aşa zisa tehnică a „pământului pârjolit". Astfel, numai în anul 1989, au fost arse şi defrişate 2000 ha de plantaţii cu mac în Thailanda şi 816 ha în Pakistan.

Agenţia de Combatere a Drogurilor din S.U.A. consideră mai oportună măsura distrugerii laboratoarelor clandestine decât a culturilor.

Divizia pentru Stupefiante A-1 a făcut apel la satelitul francez „Spot", satelitul american „Lansat", precum şi la cele militare ruse şi americane în scopul controlării zonelor sensibile din Bolivia, Thailanda, Peru, Pakistan,

[56] Ibidem, pag. 139.
[57] United Nations – Office on Drugs and Crime – 2004 World Drug Report, vol. 1; Analysis, pag. 159 şi următoarele.

Afganistan, Turcia şi India. Fondurile destinate acestui program s-au ridicat la 35 miliarde franci francezi şi au servit pentru o perioadă de supraveghere de 5 ani (1991-1996).

În urma derulării acestui program de supraveghere prin satelit a culturilor de mac, Turcia a reuşit performanța să înlăture toți cultivatorii clandestini ai acestei plante, respectiv a producătorilor de opium.

În ceea ce priveşte lupta împotriva culturilor de coca, bilanțul programului inițiat în acest sens nu este deloc încurajator. Cultivatorii de coca, terorizați de brigăzile militare, antrenate special pentru distrugerea culturilor, au apelat la organizații paramilitare, în scop de protejare, cum au fost ,,Calea Luminoasă" în Peru, Forțele de guerilă în Columbia etc.

Distrugerea laboratoarelor de cocaină din Columbia în anul 1988, ca urmare a sprijinului acordat de S.U.A. guvernului columbian, în valoare de 65 milioane de dolari, a avut drept efect triplarea prețului cocainei pe piața drogurilor.

Anumite programe de reconversie sunt în curs de derulare, în scopul ajutorării populației din Anzi, precum şi pentru preîntâmpinarea migrării acesteia în zonele de cultivare a plantelor de coca. Menționăm în acest sens proiectele ,,Precom" şi ,,Ayopaya" ale organizației ,,Frăția oamenilor". ,,FNULAD-ul" derulează, de asemenea, diferite programe de dezvoltare atât pe plan agricol, cât şi social şi sanitar, bazate pe modelul programelor aplicate în Asia. Beneficiarele acestui proiect sunt, în special, Bolivia, Peru şi Columbia.

Eficiența acestor măsuri este greu de estimat în prezent, dat fiind dezacordul ce există între organizațiile pentru cooperare internațională.

În timp ce ONU finanțează, via FNULAD, programe de cooperare destinate țărilor latino-americane, în vederea eradicării câmpurilor de coca, Banca Mondială şi F.M.I. impun acestor state o politică economică ultra-liberală care le determină să acționeze în mod contrar. F.M.I. nu poate ignora faptul că aceste țări nu sunt în măsură să asaneze situația dramatică a economiei lor şi să onoreze rambursarea datoriilor decât cu ajutorul veniturilor oculte care aduc anual miliarde de dolari.

Pe continentul asiatic situația se prezintă la fel ca şi în America Latină. În Pakistan nu se mai produce opium, ci heroină pulverulentă. Thailanda şi-a redus considerabil culturile de mac, dar Bangkook rămâne una din plăcile turnante ale traficului cu ,,Albul de China" etc. Atâta timp cât va exista cerere de droguri, traficanții vor găsi mijloace de satisfacere a acesteia. Drogurile

sintetice sunt mult mai greu de controlat decât cele provenite din culturile de plante.

Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului de stupefiante, semnată la 19 septembrie 1988 şi ratificată de 20 de state, inserează în art. 12 o serie de măsuri care vizează împiedicarea deturnării în scopuri ilicite a unor produse chimice. Pentru a se evita ca aceste produse chimice să fie folosite în scopuri ilegale, statele semnatare ale Convenției se angajează să supravegheze comerțul, în strânsă legătură cu producătorii, importatorii, exportatorii, angrosiştii şi cei care le desfac cu amănuntul. Aceştia au obligația de a semnala organelor competente orice operațiune suspectă. În plus, orice produs importat sau exportat trebuie să fie corect identificat şi însoțit de documente care să ateste numele şi adresa intermediarului, precum şi cele ale destinatarului. Totodată, țările semnatare ale Convenției se angajează să coopereze şi să facă schimb de informații care interesează serviciile de vamă şi poliția.

Există, de asemenea, o reglementare privind vânzarea şi achiziționarea de produse precursoare între țările membre ale Comunității Europene şi terțe țări, precum şi o directivă referitoare la circulația acestor produse în interiorul C.E.

Produsele chimice înscrise în anexele Convenției menționate sunt însă limitate ca număr, existând mult mai mulți precursori care scapă de sub control. Pentru eliminarea acestor carențe, toate comenzile de produse prohibite sunt transmise către OCTRIS, în scopul controlării atât a beneficiarilor, cât şi a producătorilor. În cadrul OCTRIS, a fost creată o structură denumită „Precursori, produse chimice şi psihotrope", specializată în lupta împotriva deturnării de materiale auxiliare drogurilor. Sarcinile acestei structuri constau în distribuirea către toate întreprinderile interesate şi comercianții „en detail" a unei liste de criterii ce permite identificarea tuturor tranzacțiilor şi a cumpărătorilor suspecți. Cu alte cuvinte, a fost pusă la punct o întreagă strategie care face parte din „războiul total" declarat drogurilor, traficanților de droguri şi narcodolarilor.

Obiectivul central al conferințelor şi grupurilor operative de lucru în acest domeniu constă în abordarea detaliată a problematicii traficului de droguri ca amenințare majoră la adresa securității internaționale. Spre exemplu, în perioada 29-30 martie 2007, la Tbilisi, a avut loc Conferința internațională privind combaterea terorismului şi traficului ilicit de droguri, organizată sub egida programului TAIEX al Comisiei Europene şi a Consiliului Securității Naționale din Georgia. Reprezentanții delegațiilor din Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Grecia, Israel, Lituania, Marea Britanie, Moldova, România, S.U.A.,

Turcia, Ucraina, ai ONU, NATO, OSCE şi organizațiilor neguvernamentale din statele sud-caucaziene au subliniat faptul că atât terorismul, cât şi traficul de stupefiante şi substanțe psihotrope constituie o provocare comună la adresa comunității internaționale, necesitând un răspuns comun. A fost subliniată, în mod insistent, importanța cooperării între statele extinse a Mării Negre pentru a contracara eficient activitățile teroriste şi de crimă organizată, cu accent pe amenințarea constituită de expansiunea cartelurilor de droguri. Delegația României a semnalat efectele procesului de globalizare asupra mediului de securitate din regiunea Mării Negre, insistând asupra importanței cooperării strategice şi operaționale, prin utilizarea structurilor existente, respectiv Centrul SECI şi Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat. De asemenea, s-a exprimat în favoarea încurajării implicării organizațiilor nonguvernamentale şi impulsionării schimbului de expertiză între organismele implicate în asigurarea securității regionale (NATO, UE, SECI).

Pe lângă măsurile luate pe plan internațional, se impune ca fiecare stat, cu deosebire cele implicate în producția de droguri, să elaboreze la nivel național, strategii şi programe proprii de combatere a acestei activități extrem de nocive şi să acționeze concret împotriva organizațiilor criminale care au astfel de preocupări.

6.4. Concluzii privind traficul de droguri

a) Profiturile deosebit de ridicate ce se realizează ca urmare a traficului de droguri au făcut ca această activitate ilegală să intre în preocupările prioritare ale majorității organizațiilor criminale de pe mapamond. Îngrijorător este faptul că unele din aceste organizații criminale beneficiază de sprijinul unor partide politice, precum şi al unor oficialități şi personalități cu funcții înalte în stat.

b) „Zonele cenuşii", unde puterea autorității statului este slab reprezentată sau lipseşte cu desăvârşire, reprezintă locurile ideale pentru culturile de plante opiacee şi funcționarea laboratoarelor de fabricare a drogurilor.

c) Colapsul sistemului comunist din zona est-europeană a făcut ca țările din acest perimetru să intre în preocupările organizațiilor criminale, fie ca principale tronsoane ale rutelor de transport al drogurilor (se au în vedere, în principal, rutele balcanice şi cele baltice), fie ca potențiale piețe de desfacere.

Rutele balcanice de transport al drogurilor către Europa Occidentală au cunoscut după anii '90 o seamă de schimbări, mai bine spus adaptări la situația

politico-militară şi economică din zonă, şi mai ales pe perioada evenimentelor din fosta Iugoslavie. Acest lucru este atestat şi de grupările de narcotraficanţi, constituite mai cu seamă din pakistanezi, indieni, libanezi, srilankezi, iranieni şi turci, instalate în mai multe ţări europene şi care s-au implicat în mod deosebit în traficarea heroinei, alături şi cu sprijinul reţelelor de traficanţi europeni.

Calea terestră de transport al drogurilor este cea mai utilizată, iar poarta de intrare a acestora spre Europa a devenit Turcia.

Datorită poziţiei sale geografice ce reuneşte principalele drumuri comerciale dintre Asia şi Europa, Turcia a devenit o ţară prin care se tranzitează o importantă parte din mărfurile ce se expediază în Europa şi pe alte continente pe căile terestră, maritimă şi aeriană.

Cu prilejul Reuniunii şefilor serviciilor însărcinate pe plan naţional cu lupta împotriva traficului ilicit de droguri în Europa (H.O.N.L.E.A.), ce a avut loc la Centrul Naţional Viena, în perioada 22-26 februarie 2002, s-au reliefat noi aspecte de interes pentru agenţiile implicate în controlul drogurilor. Cantităţile de morfină şi heroină care provin din zonele de producţie din Asia de Sud-Vest şi Orientul Mijlociu pătrund mai întâi în partea de Est a Turciei, pe un drum muntos, care se împarte apoi în trei direcţii: Gurbulak, Kapikay şi Esendere de la frontiera turco-iraniană.

Acest veritabil drum al drogurilor continuă prin localităţile Van, Gaziantep, Diyorbakir, Erzurum ce reprezintă centre de regrupare sub controlul traficanţilor turci. Ulterior drogurile ajung in Istanbul, important centru comercial, cu o populaţie de peste 10 milioane locuitori, dintre care aproape 1 milion sunt iranieni şi de alte naţionalităţi, cu statut de refugiaţi, instalaţi de mai mulţi ani în acest oraş cosmopolit.

Istanbulul este fără echivoc, principala placă turnantă pentru traficarea heroinei către pieţele ilicite ale acestui drog de pe bătrânul continent, unde o implicare majoră o au grupările de traficanţi turci, iranieni şi europeni rezidenţi în Olanda, Germania, Belgia, Italia, Franţa şi altele (peste 2 milioane de turci).

Itinerariile spre Europa de vest, numite în general „Rute Balcanice", sunt următoarele:

- **Pe cale terestră:**

1. Istanbul/Edirne (Turcia) – Kapitan Andreev/Sofia (Bulgaria) – Dradina/Belgrad (Serbia) – Spielfeld (Austria) – Bad Reichenhall (Germania);
2. Istanbul/Ipsala (Turcia) – Kipi (Grecia) – Borogodic/Zagreb (Croaţia) – Triest/Milano (Italia);

3. Istanbul/Edirne (Turcia) – Kapitan Andreev/Sofia (Bulgaria) – Bucureşti (România) – Budapesta (Ungaria) – Praga (Cehia) – Waidhaus (Germania);

4. Istanbul (Turcia) – Sofia (Bulgaria) – Belgrad (Serbia) – Budapesta (Ungaria) – Praga (Cehia) – Fürth (Germania).

5. Valea Bekaa (Liban) – Siria – Istanbul (Turcia) – Sofia (Bulgaria) – Belgrad (Serbia) – Graz (Austria).

Rutele balcanice prezentate mai sus pot fi deviate pe diverse tronsoane, în funcţie de punctele slabe ale autorităţilor de control.

- **Pe cale maritimă**

Turcia dispune de o coastă maritimă cu numeroase porturi, cum ar fi Istanbul, Izmir, Ipsala, Semsun şi Trabzon, prin care se tranzitează mărfurile transportate, apoi de navele comerciale în Mediterana estică şi în Marea Neagră.

Nu cu mult timp în urmă, importante cantităţi de droguri, îndeosebi haşiş, tranzitau prin ţările mediteraneene.

Deşi confiscările de substanţe opiacee nu sunt numeroase pe navele maritime, este de apreciat că odată cu creşterea traficului maritim, traseele maritime vor fi tot mai frecvent utilizate pentru transportul drogurilor din porturile turceşti în cele din Spania, Grecia, Italia, Franţa şi Olanda.

Căile maritime cele mai uzitate în prezent pentru transportul drogurilor sunt:

1. Izmir (Turcia) – Grecia-Italia-Spania;

2. Samsun/Istanbul (Turcia) – Constanţa (România) – Ungaria – Cehia – Slovacia – Germania – Olanda;

3. Istanbul/Ipsala (Turcia) – Kipi/Petros (Grecia) – Ancona/Bari (Italia).

Cât priveşte consumul de droguri, considerăm că este important să subliniem câteva concluzii din Raportul UNCND – „Drug demand reduction: World situation with regard to drug abuse; Vienna 2004."

O situaţie particulară în ceea ce priveşte consumul de droguri se regăseşte în ţările din ***Europa Centrală şi de Est***, datorită situaţiei economice şi sociale a acestor ţări, dezvoltării diferenţiate şi consolidării lente a instituţiilor statului de drept. În ceea ce priveşte consumul de **cannabis,** sondajele efectuate în şcoli arată o prevalenţă a consumului în jurul vârstei de 16 ani, în medie de 16%, pornind de la 1% în România până la 34% în Republica Cehă. Încă de la jumătatea deceniului trecut problema consumului de **opiacee** şi în special de **heroină** a creat motive de îngrijorare în majoritatea ţărilor din această zonă.

Deşi datele deținute de organismele internaționale sunt destul de sumare, totuşi, se poate estima tendința generală de stabilizare a consumului de droguri în Republica Cehă, Ungaria, Slovacia, Slovenia şi posibil în Bulgaria, precum şi de creştere a acestuia în Estonia, Letonia, Lituania, Polonia şi România (în special consumul de heroină). Consumul de **cocaină**, se află sub nivelul Europei de Vest, dar în creştere în Albania, Bulgaria, Croația, Lituania şi Polonia. În Slovacia şi Cehia consumul s-a stabilizat, iar în Ungaria se înregistrează scăderi. Informații de dată recentă arată că **stimulenții de tipul amfetaminelor**, în special Ecstasy, au devenit obiectul unui consum experimental şi recreațional, căpătând denumirea de „droguri de club" (club drugs), cu o rată de prevalență crescută a consumului la media de vârstă de 16 ani, de exemplu 6% în Letonia şi 4% în Republica Cehă, Lituania şi Slovenia. În Albania consumul amfetaminelor a crescut, în special printre tineri, iar în Turcia, deşi în creştere, nivelul de consum de Ecstasy este scăzut.

Din analiza prevalenței anuale a consumului la nivel mondial (având în vedere consumatorii cu vârste cuprinse între 15 şi 64 de ani), pe tipuri de droguri, în perioada 2003-2005, conform Raportului mondial pe anul 2006 al Biroului Națiunilor Unite privind Drogurile şi Criminalitatea, numărul consumatorilor de opiacee estimat a fost de 15.840.000 (din care 11.250.000 sunt consumatori de heroină), 13.358.000 de consumatori de cocaină, 34.540.000 de persoane care au consumat stimulenți de tip amfetaminic şi se apreciază că numărul persoanelor care au consumat canabis a fost de 162.400.000 de persoane. Deşi canabisul este considerat un drog uşor şi tendința generală este de a nu i se acorda consumului tot atâta atenție ca în cazul altor droguri, totuşi prevalența anuală a consumului de canabis constituie un semnal de alarmă. În acelaşi raport, un capitol suplimentar este dedicat canabisului („Canabisul: de ce trebuie să-i acordăm atenție"), pentru a sensibiliza statele membre ale Națiunilor Unite asupra pericolului pe care îl constituie consumul acestui drog.

7. Traficul de autoturisme provenite din furt

Furtul de autoturisme şi traficarea acestora a devenit una din formele cele mai active de manifestare a crimei organizate în ultimii ani.

În Europa, bande de clasă internațională, asemănătoare clanurilor mafiote, organizează furturi şi acțiuni de contrabandă cu autoturisme la un nivel îngrijorător. De exemplu, în 1992, numai în Germania au fost declarate drept

furate un număr de 87.147 autoturisme, cauzându-se pagube agenţiilor de asigurări de peste 600 milioane de mărci.

Spre deosebire de anii anteriori, când autoturismele furate erau de regulă depistate, deşi, deteriorate, cu rezervorul gol sau cu diverse componente lipsă, în prezent acestea dispar cu desăvârşire. De cele mai multe ori, autoturismele furate ajung peste graniţă înainte ca proprietarul să observe dispariţia. Sunt vizate în principal autoturismele de lux, cum sunt: *Mercedes, Alfa Romeo, B.M.W., Audi, Porsche şi Volkswagen.*

Ca şi în cazul traficului cu droguri, există anumite rute create pentru transportul autoturismelor furate, folosite de reţelele criminale internaţionale.

Reţelele de traficanţi de autoturisme furate sunt dotate cu mijloace de comunicaţii, de falsificare a unor componente, de contrafacere a documentelor etc.[58]

Membrii unei reţele de acest gen se informează în permanenţă prin staţii radio cu privire la fluenţa traficului şi controalelor care se efectuează pe rutele de transport, iar când situaţia impune, recurg la diverse trucuri şi chiar la acte de violenţă pentru a scăpa de urmăritori. De exemplu, în punctele vamale, recurg la următorul truc pentru a distrage atenţia vameşilor şi poliţiei de frontieră: un autoturism cu acte în regulă, cu număr de înmatriculare murdar, cu parbrizul spart sau lovit intenţionat intră în punctul vamal, atrăgând în mod normal atenţia organelor de control. Preocupate de autoturismul respectiv, organele de control permit cu multă uşurinţă celorlalte autoturisme din coloană să treacă prin vamă, între acestea aflându-se, desigur, şi cele care sunt furate.

Dacă organele de control suspectează autoturismul furat, cel aflat la volan forţează trecerea frontierei, ieşind din coloană şi circulând cu viteză mare.

Bandele criminale pe acest segment infracţional, sunt bine ierarhizate. Cei care „procură" autoturismele se numesc „curieri", iar cei care le falsifică documentele şi unele componente sunt denumiţi „frizeri".

După furt, profesioniştii „aranjează" incredibil de repede autoturismele: numărul şasiului este şters şi înlocuit cu unul de la un vehicul scos din uz, se acoperă cu zinc, se lustruieşte, se dă cu ceară etc. Operaţiunea de falsificare se

---

[58] Kranitz, Marian – *Fenomenul Corupţiei, Crima Organizată*, Editura Ikva-Budapesta, 1995, pag. 22 şi următoarele; *Crima Organizată la Nivel Transnaţional – O Ameninţare în Creştere la Adresa Pieţei Globale*, Comitetul Economic – Adunarea Atlanticului de Nord, Proiectul Raportului General, raportor general Kees Zijlistra, Secretariatul Internaţional, 8 aprilie 1998, pag. 8.

realizează atât de bine, încât nu se poate depista decât prin folosirea unor mijloace şi metode speciale. În continuare, se montează numerele de înmatriculare noi şi se completează documente corespunzătoare, evident fictive, după care se introduce autoturismul în circuitul de traficare. Cei care comercializează autoturismele furate lucrează ,,mână în mână", fără a cunoaşte ceilalţi membri ai reţelei. Cei mai expuşi pericolului de a fi prinşi sunt ,,curierii", însă aceştia declară spre exemplu, în anchete că sunt angajaţi de un oarecare cetăţean polonez Laszco şi nimic mai mult. Trădătorii sunt eliminaţi şi înlocuiţi cu persoane de încredere.

Pentru instruirea hoţilor de autoturisme, într-un hotel din Gdansk (Polonia) se organizează cursuri contra unei taxe de 1000 dolari.

După căderea ,,Cortinei de Fier", Polonia a devenit principala ţară de tranzit pentru autoturismele furate din Europa Occidentală şi principalul centru al reţelelor cu astfel de preocupări.

În afară de rutele terestre, reţelele de traficanţi de autoturisme folosesc, într-o măsură din ce în ce mai mare, calea aerului şi cea maritimă.

De pe aeroporturile fostului bloc răsăritean şi din porturile internaţionale Bremerhaven, Rotterdam, Stettin, Gdansk, Lisabona, Marsilia, Tanger, Genova, Pireu, Constanţa şi Istanbul, dispar anual zeci de mii de autoturisme.

Transportul pe cale maritimă este cel mai ieftin şi mai puţin periculos. De exemplu, pentru transportul unui autoturism pe apă de la München în Kuweit se plătesc circa 2000 euro. Dacă proprietarul declară că doreşte să călătorească ,,dincolo" este suficient să aibă ,,permisul de trecere". În situaţia că ,,marfa" este ascunsă într-un container, într-un port liber, pericolul de a fi depistată de către organele de control este infim. De regulă, vameşii acordă atenţie modului de completare a formularelor şi achitării taxelor corespunzătoare, fiind mai puţin interesaţi în a verifica marfa declarată.

Principalii beneficiari ai luxoaselor limuzine furate sunt persoane bogate din Orientul Apropiat şi Japonia. După ,,Războiul Golfului", şeicii se întrec între ei în privinţa parcurilor auto. Sunt la modă autoturismele cromate, cenuşiu-argintii, cu instalaţii de climatizare şi stereofonie. Elita japoneză preferă B.M.W.-urile în locul Toyotei naţionale.

Comenzile pentru autoturismele de lux, cum sunt: *Mercedes, B.M.W., Jaguar, Ferrari* se transmit bandelor internaţionale sub sigla ,,SEC". Reprezentanţii reţelelor de traficanţi auto din Berlin, Hamburg, Paris sau Bruxelles – de regulă cetăţeni polonezi – contactează ,,curierii" şi le ordonă

simplu: „8 SEC”. Hoții localizează modelele dorite, le ridică şi dispar cu ele, după care urmează procesul de falsificare a numărului de şasiu, de schimbare a numerelor de înmatriculare şi de expediere către destinatari pe rutele prestabilite.

Depistarea autoturismelor furate este greu de realizat, iar procedura de returnare către proprietarii de drept este şi mai anevoioasă, uneori fiind necesare luni şi chiar ani de zile. În cele mai multe cazuri, proprietarii îşi încasează primele de asigurare şi nu mai sunt interesați să intre în posesia autoturismelor ce le-au fost furate. Sunt şi cazuri când proprietarii cooperează pur şi simplu cu hoții, în sensul că le facilitează furtul autoturismelor contra unor sume modice, beneficiind în schimb de primele de asigurare.

În S.U.A. modul de operare este oarecum diferit față de cel din țările europene. Cele mai multe deposedări de autoturisme se fac prin recurgerea la acte de violență asupra proprietarilor. Autoturismele sunt devalizate, dezasamblându-se componentele principale, care nu pot fi uşor identificate, după care sunt abandonate. În unele cazuri, autoturismele sunt folosite de bandele de criminali pentru a comite alte fapte infracționale.

Agresorii înarmați sunt în majoritatea cazurilor tineri cu vârsta cuprinsă între 15-25 ani. Modul de abordare a victimelor este variat. Acționează când autoturismele sunt oprite la semafoare, la magazinele „fast food”, la benzinăriile cu autoservire, în parcări, la spălătoriile auto etc. Majoritatea victimelor sunt singure în autoturisme sau izolate în momentul atacului, iar dacă opun rezistență, sunt rănite sau ucise.

Faptul că hoții de autoturisme preferă să acționeze în prezența proprietarilor, prin violență a condus la formularea unor teorii, dintre care menționăm:

- Teoria antifurturilor. Dotarea autoturismelor cu sisteme antifurt conduce la creşterea gradului de pericol în cazul declanşării alarmei, probabilitatea de prindere a hoțului fiind mult mai mare. Pentru acest motiv, hoțul preferă ca proprietarul să se instaleze în autoturism şi să decupleze sistemul de alarmă, după care să acționeze asupra acestuia, bineînțeles alegând şi locul potrivit.
- Teoria economică. Autovehiculele de lux sunt furate datorită valorii ridicate a subansamblelor componente, care sunt uşor de comercializat sub prețul acestora.

- Teoria disperării. Infractorul acționează ca urmare a unei lipse acute de bani. Autoturismul este furat pentru a fi dezasamblat şi vândut drept piese de schimb, ori este folosit la comiterea altor infracțiuni.
- Teoria disponibilității. Infractorul nu este preocupat de planificarea loviturii, ci de alegerea victimei convenabile, pornind de la premisa că această categorie victimologică reprezintă o pradă uşoară.
- Teoria agresivității. Infractorii se cred invincibili, acreditând ideea că „armele vorbesc în locul lor"; consideră astfel că riscurile la care se expun nu sunt prea mari.
- Teoria sociologică. Uşurința de a procura arme dă posibilitatea infractorilor de a recurge la acest gen de infracțiune. Se crede că dacă legislația ar fi ceva mai exigentă în privința deținătorilor de arme, şi crimele comise prin violență ar fi mult reduse.
- Teoria depersonalizării. Criminalii de acest gen nu au nici un respect pentru ființa umană, nu reacționează şi nu simt nimic față de semenii lor.

În scopul limitării furtului de autoturisme, Congresul S.U.A. a adoptat o lege prin care furturile de autovehicule sunt considerate delicte federale. Conform legii, fabricanții de autoturisme vor trebui să marcheze 24 de componente ale fiecărui produs nou, cu un anumit cod de identificare. Cei care au magazine de vânzare de piese auto sau de maşini uzate şi care, cu bună ştiință, comercializează asemenea produse provenite din furt, vor fi sancționați cu închisoare de până la 15 ani.

În cazul tâlhăriilor în care au rezultat şi morți, autorii pot fi condamnați cu închisoarea pe viață.

Deşi costisitoare pentru mulți, se recomandă următoarele acțiuni de combatere a acestui gen de infracțiuni:

- instalarea de sisteme de alarmare şi urmărire sofisticate care să ajute la recuperarea autoturismului furat;
- instalarea de dispozitive care să permită proprietarilor să comande de la distanță blocarea uşilor şi oprirea motorului;
- crearea unui program care să permită victimelor să apeleze la numerele de telefoane pentru controlul prin satelit al autoturismelor furate.

Combaterea acestei categorii de infracțiuni care a căpătat valențe de fenomen la scară internațională, impune, pe lângă măsurile legislative şi de acțiune la nivel național şi o cooperare interstatală între organele

abilitate care să aibă drept fundament recomandări şi hotărâri ale unor organisme internaţionale angajate în lupta împotriva crimei organizate, în general.

8. Traficul de arme, muniţie, explozivi, materiale nucleare, substanţe radioactive şi deşeuri toxice

Una din formele cele mai virulente de manifestare a crimei organizate care marchează epoca contemporană o reprezintă traficul de arme, muniţie, explozivi, materiale nucleare, substanţe radioactive şi deşeuri toxice.

Profiturile uriaşe ce se pot obţine din acest gen de activităţi, care rivalizează cu cele rezultate din traficul de droguri, caracterul adesea semilegal al tranzacţiilor cu aceste tipuri de mărfuri au făcut ca ele să intre în preocupările prioritare ale organizaţiilor criminale, îndeosebi a aşa-ziselor „Gulere Albe".

Regimul special acordat acestor produse a determinat implicarea în tranzacţiile ilegale a unor înalte personalităţi de stat, cât şi a unor cadre de conducere din armată, ceea ce sporeşte gradul de complexitate al acţiunilor întreprinse pentru depistarea, probarea şi tragerea la răspundere penală a vinovaţilor.

a) Traficul de armament, muniţie şi explozivi

Principala cauză care a determinat reorientarea şi restructurarea industriei de armament pe plan mondial a constituit-o proliferarea conflictelor armate începând cu decada anilor '70.

Conflictele armate care s-au declanşat în ultimele decenii în unele zone din Asia, America Latină, Orientul Mijlociu, Africa, Europa au determinat, cum era şi firesc, o creştere a cerinţelor de armament şi, implicit, o încurajare a industriei de profil într-o serie de ţări furnizoare, precum şi o dezvoltare, în paralel, a pieţelor ilegale de desfacere a acestor produse.

Potrivit unor statistici în domeniu, în perioada 1970 – 1985 cheltuielile militare mondiale au atins impresionanta cifră de 800 miliarde de dolari anual, în prezent acestea depăşesc 1000 miliarde dolari, iar cifra de afaceri a pieţei ilicite se ridică anual la circa 15 miliarde dolari numai din traficul de arme uşoare şi portabile[59].

[59] Buletin de Informare şi Documentare, Anul XII, nr. 4 (57), 2003, Editura M.A.I., pag. 81 şi următoarele, *Evaluările Interpolului privind ameninţările criminalităţii la nivel mondial*, Cea de-a 71-a Sesiunea Adunării Generale a O.I.P.C.–Interpol, octombrie 2002, Yaounde.

Restricțiile severe şi embargourile impuse privind vânzările de armament, cu deosebire în ultimii ani, concomitent cu sistemele de autorizare şi control al operațiunilor cu material de război, adoptate de țările producătoare, au determinat recurgerea, pe scară tot mai largă, la tranzacții ilegale cu astfel de produse. În afara exportatorilor tradiționali de armament, respectiv S.U.A., Rusia, Anglia, s-au afirmat tot mai mult pe piața legală şi ilegală cu astfel de produse țări, precum: Franța, Germania, Italia, India, China, Brazilia, Bulgaria şi chiar România.

- O altă cauză care a încurajat piața neagră cu produse ale industriei militare a constituit-o instabilitatea politică din unele țări ale Lumii a treia.

Guvernanții şi elitele politice ajunse la putere au realizat că, fără o maşinărie militară bine pusă la punct, nu vor face față volumului de nemulțumiri din partea forțelor opozante, riscând să-şi piardă pozițiile, motiv pentru care şi-au luat măsuri pentru achiziționarea de tehnologie de război performantă şi pentru instituirea unui sistem de securitate bine dotat din punct de vedere logistic şi uman.

- Conflictele armate interetnice, pe fond religios sau pentru revendicarea unor teritorii, au constituit o altă motivație pentru creşterea solicitărilor de armament pe căi ilegale, care au adus câştiguri nesperate „comercianților" din acest domeniu. Spre exemplu, numai în războiul irakiano-iranian din decada anilor '80, s-a înregistrat o cerere de echipamente militare în valoare de aproape 100 miliarde dolari, în mare parte satisfăcută prin tranzacții ilegale.
- Desființarea blocului militar „TRATATUL DE LA VARŞOVIA" şi retragerea corpurilor de armată din fosta R. D. Germană au constituit un alt prilej de tranzacții ilegale cu armament.

Militarii ruşi retraşi din Germania s-au văzut în situația delicată de a nu mai avea un loc de muncă asigurat şi locuințe, iar în condițiile lipsei totale de mijloace de subzistență au găsit ca sursă compensatorie de venituri comercializarea pe piața neagră a echipamentului militar din dotare, ceea ce a reprezentat un adevărat dezastru, estimat în bani la peste 60 milioane de dolari pierderi.

Situații similare s-au înregistrat cu ocazia retragerii trupelor sovietice din Afganistan şi mai ales din Cecenia (1992), când o mare parte din echipamentul militar din dotare, în special armament, a fost vândut de militarii

ruşi, ceea ce explică în bună parte forţa de ripostă a armatei cecene şi a guerilelor afgane în prezent.

Restructurările din armata rusă în perioada posttotalitară, însoţite de o reducere drastică a remuneraţiilor, au determinat pe mulţi comandanţi de unităţi militare să-şi ia măsuri de precauţie privind situaţia lor materială de viitor, prin folosirea poziţiilor avute pentru a realiza tranzacţii ilegale cu armament şi echipament militar, de pe urma cărora au obţinut câştiguri foarte importante.

Tot în legătură cu Rusia, ar mai fi de reliefat şi permisivitatea de care beneficiază unii oameni de afaceri şi din sistemul bancar în a-şi constitui structuri de pază şi apărare dotate cu armament, prilej cu care obţin şi licenţe de import-export pentru unele categorii de armament pentru autoapărare, ce sunt de multe ori dirijate către piaţa neagră.

b) Traficul de materiale nucleare şi substanţe radioactive se anunţă mai periculos decât cel cu arme şi droguri, dată fiind situaţia acestor produse, proprietăţile şi efectele utilizării lor. Astfel de cazuri, implicând adevărate reţele transnaţionale de traficanţi, au fost depistate în Polonia, Ungaria, România, Ucraina şi în mod deosebit în Rusia.

Potrivit afirmaţiilor unor oficialităţi ruse, resursele materiale reduse şi fondurile foarte mici alocate sectorului energiei nucleare şi cercetării pe profil, creează un adevărat pericol pentru securitatea obiectivelor şi a societăţii omeneşti, în general. O serie de specialişti, cercetători şi angajaţi în sectoarele energiei nucleare, văzându-şi periclitată situaţia materială datorită veniturilor foarte mici, recurg la sustrageri de materiale strategice pe care le comercializează pe piaţa neagră, multe din acestea, prin intermediul reţelelor criminale, ajungând în Germania şi de aici în S.U.A., Libia, Iran, Irak, Pakistan şi chiar Coreea de Nord.

Cel mai mare pericol îl reprezintă comerţul ilicit cu focoase nucleare. Un focos nuclear din dotarea armatei ruse, spre exemplu, are o putere mult mai mare decât bomba atomică lansată asupra Hiroşimei în 1945. Agenţia Centrală de Informaţii din S.U.A. estima că în 1992 Rusia dispunea de circa 30.000 focoase nucleare pentru arme strategice şi tactice, cu o mică marjă de eroare. Rusia dispune de sute de tone de plutoniu, uraniu îmbogăţit, mercur, osmiu, apă grea, de bombe atomice, mine, torpiloare etc., a căror depozitare nu mai prezintă siguranţa necesară, depozitele fiind vulnerabile furturilor ori sustragerilor de orice fel.

c) Efectele deosebit de nocive ale deşeurilor toxice asupra mediului înconjurător şi profiturile ce se pot realiza în urma plasării lor pe teritoriul altor state au determinat unele organizaţii criminale să se implice în astfel de activităţi, chiar cu acordul tacit al unor guverne.

Interesate să scape de cantităţile imense de deşeuri toxice, guvernele unor state occidentale au acceptat ca organizaţiile criminale să încheie tranzacţii având ca obiect astfel de ,,produse" cu ,,parteneri" din ţările ex-comuniste, între care şi România, care s-au angajat să preia ,,marfa" şi să o depoziteze pe teritoriile naţionale. Evident, la baza acestor demersuri criminale au stat situaţia materială şi financiară grea, precum şi insuficienţa cadrului legislativ – operaţional pentru autoapărare, de care au profitat infractorii.

De regulă, deşeurile toxice sunt disimulate în produse căutate pe piaţa internaţională, inclusiv în derivatele rezultate din procesarea petrolului, ceea ce îngreunează acţiunile de depistare şi tragere la răspundere a răufăcătorilor.

Estomparea şi diminuarea acestui fenomen este o problemă care ţine în principal de voinţa statală, deci a guvernanţilor şi de strategiile elaborate în acest sens pe plan naţional.

Evident că şi organismele internaţionale cu astfel de atribuţii trebuie să se implice în măsura necesară evitării pericolului. Uneori, simplele recomandări din partea acestora nu sunt suficiente pentru a fi receptate ,,de plano" şi puse în aplicare de guvernele unor ţări, fiind necesară impunerea unor măsuri exigente şi eficiente.

Rămâne de văzut ce ne va oferi primul secol al celui de-al treilea mileniu de existenţă creştină.

Acestea fiind, în general, formele clasice de manifestare a crimei organizate pe plan mondial, nu putem omite faptul că acestea se pot agrava, ,,atacând" acolo unde condiţiile socio-politice şi juridice sunt în suferinţă, evident în scopul obţinerii unor foloase economice foarte ridicate.

CAPITOLUL 2

CRIMA ORGANIZATĂ ÎN FOSTELE STATE TOTALITARE

1. Trăsături generale

Căderea sistemului comunist totalitar a însemnat nu numai abandonarea rolului conducător al unui partid ori înlăturarea dictaturii ca atare, ci şi începutul instaurării unor democraţii autentice.

Sistemul democratic pluralist de organizare, restructurarea economiilor naţionale pe baza criteriilor rentabilităţii şi a eficienţei, eliminarea metodelor administrativ-birocratice, promovarea liberei iniţiative şi competenţei în toate sectoarele economico-sociale au determinat procese şi atitudini diferite la nivel macro-social, un proces de profunde mutaţii, mai ales la nivelul mentalităţii.

După ani lungi de restricţii şi oprelişti, afirmarea mentalităţii democratice este anevoioasă şi dificilă, pentru că aceasta presupune schimbări esenţiale în viaţa unui popor.

Exigenţele impuse de noile realităţi (economie de piaţă, reforme sociale care s-au vrut radicale, câştig potrivit prestaţiei, acceptarea şi respectarea opiniei celorlalţi) au însemnat eforturi în plan conceptional, dar şi neadaptări comportamentale ale unor indivizi la cerinţele unei societăţi cu adevărat civilizate şi libere, mulţi dintre aceştia neînţelegând că funcţionarea democraţiei autentice trebuie să se bazeze pe respectul legii, pe respectul unor norme prestabilite, impersonale şi obligatorii.

Stângăciile, ezitările, lipsa de personalitate şi profesionalism a guvernelor din perioada de tranziţie au însemnat tot atâtea condiţii propice pentru dezvoltarea marii criminalităţi, existentă în stadiu incipient, dar cu puteri germinative deosebite încă din perioada totalitară. Am mai adăuga aici: dezorientarea socială, timorarea, indecizia, lipsa de reacţie a opoziţiei şi a organismelor nou înfiinţate pentru promovarea democraţiei şi apărarea drepturilor omului, implicarea în mică măsură, ori incorectă uneori, a mass-mediei în acest amplu şi complicat proces de transformare, care au constituit tot atâtea trepte de sprijin pentru elementele infractoare. Nu trebuie să uităm nici

lipsa unei reacţii adecvate a organelor abilitate cu instaurarea şi menţinerea ordinii de drept.

Acestea sunt doar câteva din împrejurările favorizante ale criminalităţii, în general şi ale crimei organizate, în special.

Dintre multitudinea de cauze determinante pentru fenomenul studiat, atragem atenţia asupra următoarelor:

- *Sărăcia* este prima cauză a oricăror tipuri de infracţiuni.
- *Necunoaşterea* constituie a doua cauză, aproape la fel de importantă, ca şi prima. În ceea ce ne priveşte, dreptul penal, faptele antisociale au, lucru bine cunoscut, două forme de manifestare a vinovăţiei: intenţia şi culpa. Nu ne dorim să teoretizăm acum aceste noţiuni, fiind îndeobşte cunoscute, dar dorim să subliniem că de multe ori intenţia este greşit înţeleasă.
- *Dorinţa de câştig facil, lăcomia* aşa cum este explicată în dicţionar, înseamnă în accepţiunea figurativă „dorinţă necumpătată de câştig, de avere, aviditate etc." Într-o concepţie personală, având în vedere tema dezbătută, aş încerca să o definesc astfel: „Lăcomia reprezintă suma tuturor pornirilor nelegale".

Am ales voit aceste trei cauze principale ale genezei şi evoluţiei cel puţin îngrijorătoare a fenomenului analizat, conştient fiind de multitudinea şi mai ales de complexitatea altor cauze, printre care: instabilitatea politică şi administrativă, recesiunea economică, aceasta cu reverberaţii în prima cauză, inflaţia galopantă, mersul extrem de greoi al privatizării şi trecerii la o economie de piaţă reală, fragilitatea legislativului şi a jurisdicţiei etc., toate acestea constituind un teren extrem de fertil pentru proliferarea, constituirea şi consolidarea marii criminalităţi în statele ex-totalitare.

2. Trăsături particulare

2.1. Crima organizată rusă

2.1.1. Geneza crimei organizate din spaţiul ex-sovietic

Fenomenul actual de crimă organizată din republicile ex-sovietice nu a apărut pe un teren arid, el fiind rodul unei evoluţii în timp a activităţii grupărilor de contrabandişti, hoţi şi tâlhari care au dominat lumea interlopă a regimurilor anterioare din Rusia.[1]

[1] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, editată de Consiliul Suprem de Apărare al Ţării (C.S.A.T.), 1998, pag. 26 şi următoarele.

În regimul țarist, bandele de proscrişi reprezentau un simbol al luptei împotriva forțelor agresive. Acestea aveau o structură organizatorică bine conturată, coduri de onoare şi ritualuri de aderare, asemănătoare în mare măsură cu cele ale organizațiilor mafiote tradiționale italiene, cu păstrarea proporțiilor corespunzătoare.

Fondatorii viitorului stat sovietic nu numai că au admirat ethosul bandelor criminale menționate, dar s-au şi folosit de membrii unora dintre acestea în acțiunile lor revoluționare. Aceştia erau folosiți pentru şantaje, răpiri, tâlhării şi alte acte şi fapte infracționale, în scopul strângerii de fonduri. Însuşi I.V. Stalin a acceptat şefi de bande criminale în rândul celor mai apropiați colaboratori ai săi, unii dintre aceştia fiind cooptați ulterior în poliția secretă rusă.

După instituirea puterii sovietice, o serie de elemente ale bandelor criminale au fost infiltrate şi folosite ca surse de informare în rândul dizidenților politici şi în sistemul gulagurilor. Dar cea mai profitabilă formă de cooperare a apărut în anii '60, odată cu dezvoltarea fenomenului „pieței negre". Gangsterii sovietici, acționând ca intermediari în economiile „gri" sau „negre", asigurau circulația unor bunuri materiale în folosul propriu, contând pe cooperarea unor lideri din sistemul aparatului de stat.

Între timp, structura arhaică a vechilor bande ruseşti a început să se modifice. În multe oraşe ale Rusiei apar organizații criminale cunoscute sub numele de „vory v. zakone". Nucleul acestor organizații s-a format din rândul infractorilor criminali aflați în închisorile ruseşti, iar şefii acestora erau numiți „vory v. zakone" (tâlhari sub forța legii). Aceste organizații au un cod de conduită, ceremonii şi tatuaje specifice vechilor societăți criminale, iar aderarea noilor membri se face în urma unei selecții riguroase şi, respectiv, a unui test de loialitate.

Pe măsură ce legile nescrise ale bandelor criminale, de neimplicare în treburile autorităților, au devenit nefuncționale şi nepractice, mulți dintre şefii acestora au început să opereze în tandem cu oficialii guvernului.

Economia planificată centralizată din republicile ex-sovietice, prin neajunsurile create în aprovizionarea cu bunuri de strictă necesitate pentru populație, a favorizat dezvoltarea fenomenului „pieței negre" şi implicit a bandelor criminale.

La rândul său, „perestroika" inițiată de ex-preşedintele Gorbaciov nu numai că nu a estompat activitatea rețelelor criminale ci, din contră, prin

distrugerea mecanismelor de control politic, economic şi social, a facilitat asocierea exponenților lumii interlope a statelor sovietice. Colapsul Partidului Comunist, şi o dată cu acesta a statelor sovietice, a afectat în egală măsură şi sistemul justiției criminale.

În acelaşi timp, sfârşitul războiului rece a înlesnit posibilitatea organizațiilor criminale din republicile ex-sovietice de a se angaja în activități specifice transnaționale, de mare amploare.

Fostele autorități sovietice au recunoscut oficial existența crimei organizate în timpul regimului comunist numai la sfârşitul anului 1988, când au menționat cele trei stadii ale acesteia, respectiv: primitivă, de nivel mediu şi de tip mafiot. Categoria de „mafia", în concepția acestora, include organizații criminale cu două sau mai multe niveluri de organizare şi funcționare, acționând teritorial şi pe sfere de influență. Aceste trei stadii erau diferențiate în funcție de abilitatea coruperii în aria guvernamentală.

Departamentul pentru Controlul Crimei Organizate din Ministerul de Interne al Federației Ruse defineşte organizațiile criminale ca fiind „grupări care desfăşoară activitate criminală în scopul obținerii de profituri substanțiale, cu capacitatea de a se menține şi funcționa pe termen lung, cu o diviziune a muncii bine conturată, dar redusă, care dispun de mijloace de comunicare internă sofisticată şi capacitatea de a concentra resursele, de a asigura secretul şi de a lua măsurile de protecție necesare".

2.1.2. Trăsăturile caracteristice şi dimensiunea activităților criminale

Cu o populație de peste 145,5 milioane de locuitori şi un venit de 11.209 dolari pe cap de locuitor, Rusia se situează în topul națiunilor cu cel mai mare număr de grupări criminale.

Grupările criminale, localizate în principal în Rusia, îşi fac simțită prezența în majoritatea republicilor ex-sovietice, rata de proliferare şi expansiune a acestora fiind de-a dreptul impresionantă. Astfel, potrivit aprecierilor unor experți în domeniu, în 1994, existau în Rusia 5.691 de grupări criminale, numărul lor ajungând la 9.500 în 2000, față de 750 în 1990. Însumând fiecare câteva sute de membri, organizațiile criminale ruse dispun de o adevărată „armată", de peste 150.000 membri pentru care lucrează circa 3 milioane de persoane.

Cunoscut şi sub denumirea de „revoluția criminală", fenomenul de crimă organizată, considerat ca forța cea mai explozivă rezultată din prăbuşirea

sistemului comunist, un subprodus al actualelor reaşezări şi prefaceri, acționează practic în toate tinerele democrații, în fiecare clasă, pătură sau categorie socială, precum şi la nivelul întregii administrații centrale şi locale a republicilor ex-sovietice aflate în plin proces de restructurare.

Deosebit de edificatoare, în privința puterii acumulate de grupările criminale la nivelul Federației Ruse, sunt datele şi informațiile provenite din surse oficiale, potrivit cărora 40% din firmele particulare şi 60% din societățile de stat se află sub controlul acestora (peste 2.000 de unități economice cu capital de stat, 4.000 de societăți pe acțiuni, 7.000 de întreprinderi mici, 7.700 piețe şi târguri), jumătate din numărul băncilor comerciale şi al burselor, 50-80% din magazine, hoteluri, restaurante, cazinouri, depozite şi servicii publice din Moscova şi întreaga rețea comercială din St. Petersburg. Organizațiile criminale ruse au ajuns să dețină 30-40% din P.I.B.-ul Rusiei, controlând, aproape în întregime, piața acestei țări şi extinzându-şi operațiunile atât în restul Europei, îndeosebi în zona de est şi centrală, cât şi pe alte continente, cu precădere în America de Nord şi de Sud.[2]

Caracteristice pentru grupările criminale ruse şi euroasiatice sunt crearea sferelor de influență pe arii geografice şi domenii de activități, în centre industriale şi zone de turism, posesia şi folosirea armelor de foc, crearea mecanismelor de acțiune în sfera corupției, identificarea de activități care asigură profituri ilegale mari, creşterea continuă a puterii şi influenței, profitând de schimbările politice, sociale şi economice din Federația Rusă şi celelalte republici ex-sovietice.[3]

2.1.3. Factori care au favorizat proliferarea grupărilor criminale ruse şi consolidarea poziției celor existente în perioada post-comunistă

Dezvoltarea mafiei ruse, apreciată ca una dintre cele mai organizate, dinamice şi periculoase organizații criminale din lume, este rezultatul interacțiunii unui complex de cauze şi condiții, unele comune țărilor foste socialiste, altele specifice fostei Uniuni Sovietice, cum sunt:

- desființarea parțială a controalelor de frontieră între statele membre ale Uniunii Europene, cu posibilități de extindere a acestei măsuri, creşterea

[2] Ibidem, pag. 28 şi următoarele.
[3] Pitulescu, Ion – *Al 3-lea Război Mondial, Crima Organizată*, Editura Național, 1996, pag. 112 şi următoarele.

valului migraționist, multiplicarea tensiunilor interetnice şi a conflictelor interstatale după căderea „cortinei de fier”;

- criza economică şi instabilitatea socială, soldate cu deteriorarea substanțială a nivelului de trai al majorității populației şi creşterea numărului de şomeri, îndeosebi din rândul tineretului;
- declinul moralității şi solidarității publice, schimbarea concepțiilor ideologice, permisivitatea crescândă după lunga perioadă de îndoctrinare comunistă;
- vidul legislativ creat în urma prăbuşirii sistemului comunist şi insuficiența mecanismelor de control privind modul de aplicare a noilor acte normative;
- inexistența unui sistem de coordonare a organelor cu atribuții pe linia combaterii crimei organizate, dotarea necorespunzătoare a acestora cu logistica şi personalul de specialitate;
- generalizarea corupției în mediile: politic, economic, social şi militar;
- slăbirea considerabilă a autorității, prin erodarea statului ca instituție;
- desființarea unor locuri de muncă, în special în armată, poliție, serviciile speciale de informații şi recrutarea de către mafia rusă a unei mari părți din persoanele disponibilizate din aceste organisme;
- cooptarea în rândul grupărilor criminale a unor foste cadre ale K.G.B., veterani ai războiului din Afganistan, membri ai aşa-zisei organizații „Karate” (campioni ai artelor marțiale din fostele republici unionale), ceea ce conferă mafiei ruse ofensivitate, ingeniozitate, flexibilitate, capacitate de a acționa violent şi eficace, precum şi un posibil acces la baza de date, rețelele aparținând actualelor organe de specialitate din statele membre ale C.S.I.;
- reduceri masive de personal la institutele de cercetări din domeniul nuclear, nivelul redus de salarizare al fizicienilor atomişti, ceea ce i-a determinat pe unii dintre aceştia să-şi ofere „serviciile”, prin intermediul mafiei ruse, organizațiilor extremist-teroriste şi chiar unor state din Orientul Mijlociu, care nutresc ambiția de a deveni puteri nucleare şi de a domina lumea;
- creşterea în intensitate a procesului de „interconectare” a afacerilor legale cu tranzacții ilegale;
- abundența pe piața liberă a armelor şi munițiilor, a substanțelor radioactive şi a unor componente nucleare sustrase din depozite şi unități

militare, de la institutele de cercetare şi agenţi economici de profil sau achiziţionate prin coruperea personalului acestora etc.[4]

2.1.4. Structura organizaţiilor criminale ruse

Caracteristica organizaţiilor criminale ruse constă în aceea că au o structură elastică de funcţionare şi acţiune, de tip piramidal şi vertical, cu autonomie operaţională, fără a exista un corp central de referinţă.

Structura consacrată de organizare, tipic rusă, o constituie cea a organizaţiilor criminale cunoscute sub numele de „vory v. zakone".[5]

„Vory v. zakone" este o funcţie electivă, reprezentând şeful unei grupări criminale constituită din infractori (tâlhari) aflaţi sub incidenţa legii.

Şefii sunt aleşi de „fraternitatea" locală, în concordanţă cu toate regulile de procedură stabilite de criminali şi ritualurile de rigoare. Între şefii „vory v. zakone" există, de regulă, un lider care controlează o anumită regiune.

Şeful are un reprezentant (Smotriaski) în fiecare oraş al regiunii pe care o controlează.

Codul organizaţiei direcţionează comportamentul personal al şefului şi îi jalonează deciziile pe care le ia cu privire la gruparea pe care o conduce.

Pentru a accede la rangurile înalte ale lumii interlope şi a primi titlul de „Blatnoi", un candidat trebuie să recunoască „legea hoţilor" şi să treacă cu succes un test de loialitate la care este supus de comitetul „vory v. zakone", constând de regulă în uciderea unui informator al poliţiei (Stukack) a unui renegat (Suka) sau a unui prieten apropiat al celui în cauză.

Încălcarea „legii hoţilor" de către „Blatnoi" este sancţionată, fără drept de apel, prin pedeapsa capitală.

În paralel cu organizaţiile „vory v. zakone" funcţionează şi alte structuri criminale organizate pe trei niveluri.

La baza acestora se află „soldaţii" conduşi de şefi care impun o disciplină fermă, similară celei dintr-o unitate militară aflată pe câmpul de luptă. Fiecare grupare îşi stabileşte un teritoriu de acţiune şi se specializează în anumite activităţi. Numai în Moscova există peste 20 de „brigăzi înarmate" cu

---

[4] Crima Organizată Transnaţională, Fenomen de Destabilizare a Securităţii Internaţionale – documentar elaborat de Direcţia Generală de Strategie, Integrare Europeană şi Relaţii Publice din M.I., Bucureşti, 1998, pag. 107 şi următoarele.

[5] Ibidem, pag. 110 şi următoarele.

un total de 6.000 de „luptători", la care se adaugă „armata" cecenilor şi narcotraficanţii din republicile Asiei Centrale.

Deciziile adoptate de „eşalonul superior" sunt transmise şi puse în aplicare de un „grup intermediar" care, pe lângă „executanţi", include şi „persoane respectabile" (jurnalişti, bancheri, politicieni, jurişti, artişti etc.) cu rol de furnizori de informaţii, de protecţie şi sprijin legal, prestigiu social şi acoperire politică.

În vârful ierarhiei se află şefii care dispun de o sferă de influenţă ce se ajustează periodic, în înţelegere cu ceilalţi lideri, în sarcina cărora intră medierea conflictelor şi perfectarea de afaceri.

Un exemplu tipic de schemă piramidală îl oferă grupările mafiei ruse specializate în traficul de stupefiante. Aceste structuri au un şef la fiecare patru celule, pe care le controlează prin intermediul unui brigadier şi a doi informatori plasaţi în fiecare celulă în parte.

Un studiu privind crima organizată rusă relevă faptul că majoritatea organizaţiilor sunt constituite pe criterii etnice, care manifestă anumite preferinţe în ce priveşte activităţile criminale, astfel: organizaţiile azere domină piaţa fructelor, cu metode similare celor folosite de Camorra Napolitană; Mafia Cecenă, modelată după Cosa Nostra Siciliană, controlează cazinourile, prostituţia şi furturile de automobile, membrii acesteia fiind cunoscuţi, în acelaşi timp, ca cei mai cruzi asasini pe bază de contract, la nivel internaţional; georgienii şi-au căpătat reputaţia de specialişti în furturi; armenii sunt implicaţi într-o serie de acţiuni de tip racket, vizând micii comercianţi stradali apăruţi cu zecile de mii în ultimii ani, ş.a.m.d.

2.1.5. Organizaţii criminale ruse

Într-un raport din anul 2000 al Departamentului pentru Controlul Crimei Organizate din Ministerul de Interne al Federaţiei Ruse se arată că, în prezent, există peste 200 grupări implicate în crima organizată formată din ruşi şi euroasiatici, care acţionează la nivel internaţional, cu predilecţie în SUA, Germania şi unele ţări est-europene.[6]

S-a menţionat, de asemenea, existenţa a 165 de grupări ale crimei organizate, având ca specificitate orientări etnice, care includ cecenii, georgienii, azerii şi cetăţenii ruşi aparţinând etniei coreene.

[6] Ibidem, pag. 111 şi următoarele.

Autoritățile ruse declară existența unui număr de 180 ruşi, recunoscuți în lumea criminală autohtonă ca adevărate „personalități" şi care, parțial, se regăsesc şi în mafia internațională, în special cea nord-americană.

În acelaşi timp, peste 500 de „şefi organizatori" euroasiatici din domeniul crimei organizate au fost identificați că operează în republicile ex-sovietice.

Analiza faptelor cu caracter criminal scoate în evidență patru categorii mari sau baze ale grupărilor crimei organizate, care operează în fostele republici sovietice, după cum urmează:

- grupările crimei organizate în stil tradițional sovietic, care includ, deopotrivă, persoane oficiale corupte de la nivel guvernamental, de partid, politicieni regionali, şefi pe diferite trepte ierarhice din industrie şi agricultură, ş.a., alături de infractori asociați în bande criminale;
- grupări organizate pe baze etnice, cum sunt cecenii, azerii, georgienii, armenii etc.;
- şefii sau „autoritățile criminale" ruso-euroasiatice, după modelul „naşului" din mafia tradițională;
- alte grupări criminale care au în componență, în principal, persoane ce aparțin celor mai numeroase etnii din republica unde operează, organizate pe principii teritoriale sau în raport de specificul activităților desfăşurate în trecut (militari, sportivi etc.).

Printre cele mai reprezentative grupări criminale care operează pe teritoriul republicilor ex-sovietice au fost identificate până în prezent următoarele:

- *Azerii*, grupare care are în componență peste 500 de membri de etnie azeră, cu arie de operare în Moscova;
- *Cecenii*, grupare structurată ierarhic, cu caracter închis, după modelul clanurilor criminale italiene, ai cărei membri sunt recrutați numai din rândul etniei cecene. Această grupare exercită o influență puternică pe tot teritoriul Federației Ruse, dar în mod deosebit în Moscova şi St. Petersburg. Caracteristic pentru această grupare criminală sunt asasinatele la comandă, indiferent de zonă sau țară;
- *Cimki*, grupare criminală cu sediul în suburbia cu acelaşi nume a Moscovei, care controlează operațiunile ilegale din zona Aeroportului Seremetyevo;

- *Dolgo Prudnesky*, grupare criminală a cărei denumire vine de la un orăşel din apropierea Moscovei, formată din foşti sportivi profesionişti, în special boxeri şi luptători, precum şi persoane care au activat în diferite structuri publice, care şi-a făcut simțită prezența în zona capitalei ruse începând cu anul 1980;
- *Tamboy*, a cărei denumire vine de la numele localității de origine a şefului acesteia, Vladimir Kumarin, considerat ca unul din cei patru şefi mafioți de frunte din St. Petersburg, unde îşi are stabilit „statul major";
- *Rachmiel Brandwain*, organizație criminală ruso-euroasiatică, cu arie de acțiune în Europa şi alte zone de pe glob, a cărei denumire vine de la numele şefului acesteia, cunoscut şi sub apelativul „Aka Mike Sasha".

La aceste grupări şi organizații se adaugă aşa-zisa „elită a lumii criminale ruso-euroasiatică", asimilată „naşilor" organizațiilor mafiote tradiționale.

În plan extern, mafia rusă a fost semnalată în majoritatea țărilor europene, dar în special în Italia şi Germania (unde acționează 60, respectiv 47 de grupări criminale), în SUA (unde există 24 clanuri ruse cu principalele baze operaționale în San Francisco, Los Angeles, Miami, Chicago şi New York), precum şi în țările lumii a treia.

Conform unui raport – prezentat în fața Congresului SUA în anul 1994, de către James Woosley, directorul C.I.A. – şi a analizei privind fenomenul de crimă organizată –, efectuată în cadrul comisiei de profil a Senatului american, de către Louis Freeh, directorul F.B.I., Hans Ludwig Zachert, directorul Poliției Federale Germane şi generalul Mikail Iegorov, adjunct al ministrului de interne rus, – activitățile ilegale coordonate de mafia rusă pe teritoriul SUA, sporiseră în 1993, față de anii precedenți cu 35%.

Comunitățile ruse din SUA, tot mai numeroase ca urmare a valului emigraționist din fosta Uniune Sovietică, se află practic sub controlul mafiei ruse, unul dintre şefii acesteia fiind Viaceslav Ivancov, supranumit „Micul Japonez" sau „Yaponcic", cu domiciliul în Brighton.

Grupurile şi organizațiile criminale ruso-euroasiatice nu sunt structurate la nivelul celor de tip mafiot tradițional care operează în această țară. O parte dintre ele sunt asociații de infractori de tip clasic, având lideri necunoscuți în mediul interlop, iar altele sunt organizate pe criterii etnice.

Dintre organizațiile şi grupările criminale care operează în SUA, cele mai reprezentative sunt:

- Organizația Criminală „Ruşii", cu centre de comandă în Vancouver, Columbia Britanică şi Canada, ai cărei membri operaționali au fost semnalați în Los Angeles, San Francisco, California şi republicile ex-sovietice.

Această organizație, cu o structură bine conturată, este implicată în traficul cu cocaină şi heroină pe o zonă care se întinde de la Los Angeles până în Vancouver şi regiunea Victoria din Columbia Britanică. Tot în sarcina acestei organizații criminale se includ şi activități, cum sunt: spălarea banilor murdari, contrabanda cu arme şi muniție, extorcările, omuciderile şi prostituția interstatală.

- Grupul criminal rus al „Coastei de Vest", cu o structură de tip asociație, numărând 10-20 emigranți ruşi, turişti sau vizitatori la rude, care are ca principală preocupare spălarea banilor murdari. Membrii acestui grup deschid conturi la diferite bănci din zona San Francisco, după care procedează la transferul de sume mari de bani în Germania, Rusia, New York, Finlanda, Singapore etc. Există indicii că o parte din fondurile financiare ale fostului Partid Comunist al Uniunii Sovietice fac obiectul unor transferuri dubioase în SUA, prin intermediul acestui grup.
- Organizația „Mafia ruso-americană", cu sediul în New York, dar foarte activă în California, structurată după modelul confederațiilor, cu fracțiuni criminale implicate în rețelele de traficare a drogurilor, extorcări în afaceri, falsificarea cărților de credit etc.
- MALINA sau „Mafia Rusă", organizație cu sediul în Brighton Beach, care include grupări formate din ruşi, ucraineni, armeni şi georgieni, conduse de lideri puternici din rândul euroasiaticilor, cum este generalul Viaceslav Ivancov. Membrii acestei organizații sunt în acelaşi timp componenți de bază ai unor grupări criminale care operează în Federația Rusă, în Germania, Canada, Austria, Suedia, Finlanda şi țările est-europene, având ca principale preocupări: traficul de droguri, extorcările, tâlhăriile, omuciderile, fraudele la regimul taxelor şi cărților de credit.
- Societăți criminale implicate în traficul cu carburanți, formate din criminali ruşi euroasiatici, care controlează, cu un înalt grad de profesionalism, piața neagră a traficului de carburanți din nord-estul SUA şi Canada.

2.1.6. Formele de manifestare a criminalității organizate ruse[7]

Specialiştii în domeniu apreciază că sursele de proveniență a fabuloaselor fonduri financiare de care dispun în prezent organizațiile criminale ruse sunt, în general, aceleaşi ca ale bandelor mafiote tradiționale, acestea fiind implicate în tot spectrul de acte şi fapte specifice crimei organizate, de la proxenetism, extorcare, şantaj, tâlhării şi atacuri comise de „racheți", până la traficul de droguri, comerțul ilegal cu arme, explozivi, muniție, substanțe radioactive, falsificarea de diverse documente şi mijloace de plată, comercializarea de mărfuri contrafăcute, traficul de persoane pentru străinătate şi operațiuni de spălare a banilor murdari.

a) Un domeniu extrem de eficient pentru mafia rusă este *spălarea banilor murdari*. Spre deosebire de Occident, unde această operațiune presupune un sistem complicat şi metode ultrasofisticate, în fostele republici sovietice banii obținuți din activități criminale pot fi folosiți, în circuitul legal, fără nici un fel de „rafinare".

În cazul unor sume obişnuite, „banii murdari" sunt transferați dintr-un cont în altul, între diverse bănci autohtone, sunt utilizați pentru achiziționarea de imobile, terenuri sau firme, ori pot fi investiți în diferite afaceri, fără ca posesorii acestora să fie întrebați de sursa de proveniență.

Necesitatea reciclării banilor apare numai când aceştia provin din acțiuni mafiote la scară supradimesionată, caz în care este vorba de fonduri „invizibile", de ordinul miliardelor, sustrase din conturi bancare pe bază de documente false. În astfel de situații, „curățirea" banilor furați se desfăşoară după următoarea schemă: organizatorul afacerii îşi creează aşa-zisa „zonă tampon", formată din întreprinderi sau firme fictive (de fapt „fiicele" unor structuri comerciale principale, răspândite pe spații cât mai întinse). Transferul banilor către firmele „fiice" are loc pe baza unor contracte şi avize false pentru o marfă inexistentă. Prin diverse maşinațiuni subtile, realizate în mai multe etape, banii ce trebuie reciclați sunt virați de firma „mamă" în conturile bancare ale societăților fictive. Sub pretextul unui nou contract, evident tot fictiv, banii

[7] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupției, editată de Consiliul Suprem de Apărare al Țării (C.S.A.T.), 1998, pag. 29 şi următoarele; Crima Organizată Transnațională, Fenomen de Destabilizare a Securității Internaționale, Op. cit., 114 şi următoarele; „Crima Organizată la Nivel Transnațional – O Amenințare în Creştere la Adresa Pieței Globale", Comitetul Economic–Adunarea Atlanticului de Nord, Proiectul Raportului General, raportor general Kees Zijlistra, Secretariatul Internațional, 8 aprilie 1998, pag. 6.

se reîntorc la organizatorul afacerii, de data aceasta „legalizați", după autodesființarea, în prealabil, a firmei fictive.

b) O activitate practicată tot mai intens, în ultimul timp, de organizațiile criminale ruse, o constituie *comerțul ilegal cu arme, muniție și explozivi*, estimându-se că, în prezent, în mâinile criminalilor s-ar afla, în mod ilegal, circa 180.000 arme.

Principalele surse de procurare a acestora sunt următoarele:

- depozitele militare ale fostei armate ale URSS, situate în spațiul CSI și în republicile baltice sau în statele în care au staționat trupe sovietice;
- unitățile care au aparținut vastului complex militar industrial sovietic, transformate actualmente în firme particulare sau societăți mixte, ai căror coproprietari sunt directori de întreprinderi militare și de bănci comerciale, lideri ai organizațiilor criminale locale, ce acționează sub platoșa de cetățeni „onorabili";
- furturile masive din depozitele militare, cu complicitatea personalului acestora;
- traficul cu echipamente militare, prin canale și rețele construite de mafia rusă, cu complicitatea unor cadre de conducere ale armatei, care a condus la distribuirea de astfel de materiale în toate statele fostei URSS, în special în zonele de conflict, precum și în străinătate, unde beneficiarii sunt atât state ce sprijină terorismul internațional, cât și organizații extremiste, grupări paramilitare și de guerilă, structuri ale crimei organizate.

c) *Traficul, consumul și producerea celor două feluri de droguri*, naturale și sintetice, reprezintă, de asemenea, o sursă importantă de venituri pentru organizațiile mafiote ruse.

Culturile de opiu și alte plante opiacee ocupă circa un milion de hectare de pământ arabil în fosta Uniune Sovietică. Se estimează că în Federația Rusă există aproximativ un milion și jumătate de consumatori de droguri, iar potrivit unor surse neoficiale, numărul acestora s-ar ridica la circa 5 milioane.

Au fost identificate peste 3.500 bande criminale implicate în producția, transportul și comercializarea substanțelor narcotice.

d) Prin *perceperea așa-ziselor „taxe de protecție"* impuse unităților comerciale, care cuprind aproximativ 70-80% din societățile privatizate din Federația Rusă, în conturile grupărilor criminale ajung sume echivalente cu jumătate din produsul brut al acestora.

În ultimul timp, se înregistrează o intensificare a acțiunilor bandelor criminale ruse împotriva companiilor şi reprezentanţelor economice străine din Federația Rusă, care sunt obligate să plătească comisioane substanțiale în schimbul „protecției" acordate. În cazul în care acestea nu consimt să „coopereze" cu bandele criminale ruse, reprezentanții lor sunt scoşi clandestin din țară prin intermediul unor „firme particulare", cum ar fi Agenția Națională pentru Siguranță Economică, condusă de fostul general KGB, Leonid Scerbarsin.[8]

e) Dispunând de dotări logistice ultramoderne, superioare celor utilizate de organele de specialitate, şi recurgând la mijloace şi metode din arsenalul grupărilor teroriste şi al serviciilor secrete, organizațiile ruse de tip mafiot tind să-şi exercite dominația asupra incipientului proces de privatizare, precum şi asupra sistemului financiar-bancar, patronatului şi distribuției de materii prime, materiale şi resurse, în care sens sunt valorificate cu maximă eficiență „serviciile" unor elemente *corupte* din aparatul de stat.

Se estimează că circa 30-35% din profiturile obținute de organizațiile mafiote ruse sunt folosite pentru coruperea politicienilor, magistraților, funcționarilor publici şi a cadrelor din armată, poliție şi vamă.

f) *Sectorul bancar* rus este considerat ca fiind cel mai penetrat de crima organizată, estimându-se că aceasta controlează 35% din cele 2.300 bănci comerciale. Încercările unor funcționari bancari de a opune rezistență sau de a zădărnici acțiunile bandelor criminale ruseşti se soldează adesea cu exterminarea lor fizică. Astfel, în 1993, un nr. de 120 bancheri au fost asasinați, iar în primele 6 luni ale anului 1994, alți doi funcționari au constituit ținta loviturilor ucigaşe ale mafiei ruse, pe motiv că nu au acceptat să „coopereze". Ilustrativ este cazul bancherului şi publicistului Andrei Ayzderzis, ucis cu gloanțe de pistol în uşa apartamentului său, pe 26 aprilie 1994, pentru motivul că a publicat o listă cu 226 de nume de persoane suspecte a fi lideri ai unor grupări criminale.

g) Aşa-zisa structură intelectuală a organizațiilor mafiote ruse, formată din specialişti în domeniile economic şi juridic, al comerțului exterior şi informaticii, desfăşoară activități mai sofisticate, mai dificil de depistat şi contracarat, cum ar fi *comerțul cu metale rare, exercitarea controlului asupra pieței petrolului, materialelor de construcții şi componentelor pentru industria farmaceutică*.

[8] Crima Organizată Transnațională, Fenomen de Destabilizare a Securității Internaționale, Op. cit., pag. 115 şi următoarele.

După consolidarea poziției pe piața ilicită a Federației Ruse, organizațiile mafiote ruse au trecut, gradual, la lărgirea sferei de influență, inițial în republicile baltice şi țările din Europa Răsăriteană şi Centrală (ale căror reforme structurale de ordin economic, social, politic şi legislativ oferă condiții prielnice dezvoltării crimei organizate), iar, ulterior, în statele din sudul, vestul şi nordul continentului, unde existau deja grupări autohtone sau rețele ale mafiei italiene şi chineze cu care, pe parcurs, au încheiat o serie de înțelegeri şi acorduri secrete.

Studiile de specialitate privind prezența şi activitatea grupărilor criminale ruse în Europa reliefează următoarele:

- utilizarea, într-o măsură tot mai mare, de către organizațiile mafiote ruse, a teritoriului Poloniei, Cehiei, Slovaciei, Ungariei, Bulgariei, României şi Albaniei ca puncte de stocare a drogurilor destinate Occidentului;
- transformarea oraşelor Praga şi Varşovia în baze de operațiuni atât ale mafiei ruse, cât şi ale celei italiene pentru introducerea drogurilor în țările vest-europene;
- folosirea de către rețelele de narcotraficanți, sub controlul organizațiilor mafiote ruse, a aeroporturilor din Praga, Bucureşti şi Sofia, de unde „marfa" este apoi transportată pe cale terestră în Europa Occidentală;
- controlul exercitat de organizațiile mafiote ruse, în cooperare cu cele ucrainene, belaruse, armene, georgiene şi azere, asupra traficului de arme şi substanțe radioactive, comerțul cu bunuri de larg consum contrafăcute, precum şi traficul cu mijloace de plată false, practicate în țările din estul şi centrul Europei;
- exercitarea de către mafia rusă a monopolului asupra traficului cu autoturisme furate din Occident, spre țările est-europene şi zona Orientului Mijlociu;
- preluarea sub controlul mafioților ruşi a majorității rețelelor de prostituție care funcționează clandestin în Ungaria, Polonia, Cehia, Slovacia, România şi Bulgaria;
- un fenomen care provoacă neliniște crescândă îl reprezintă extinderea influenței şi operațiunilor organizațiilor mafiote ruse în statele occidentale, în SUA şi în țările lumii a treia.

Cea mai intensă şi profitabilă activitate din sfera crimei organizate, practicată în SUA de organizațiile ruse, constă în reciclarea narcodolarilor, cu sprijinul unor emigranți ruşi stabiliți în această țară cu mulți ani în urmă.

De asemenea, în cooperare cu Cosa Nostra americană, organizațiile mafiote ruse sunt angrenate în contrabanda cu carburanți.

Aflate în plin proces de expansiune, organizațiile mafiote ruse au reuşit să penetreze şi continentul sud-american unde, în combinație cu rețelele criminale locale, s-au angrenat în traficul de droguri, furturi, fraude economice, răpiri de oameni de afaceri şi operațiuni de spălare a banilor murdari.

Specialiştii vest-europeni în materie de combatere a crimei organizate apreciază că următorul pas al ofensivei organizațiilor mafiote ruse va fi investirea banilor obținuți ilegal în firme de stat şi particulare din Occident, în acțiuni şi domenii aparținând preponderent şi tradițional mafiei internaționale, cum sunt construcțiile de locuințe, birouri şi hoteluri, reciclare reziduurilor şi substanțelor toxice de orice natură, achiziționarea de restaurante, cazinouri, case de toleranță şi magazine.

2.1.7. Cooperarea cu organizații şi grupări mafiote străine

Agresivitatea manifestată în ultimii ani de clanurile italiene, în tentativa lor de a-şi extinde sfera de acțiune în statele din Europa de Est şi Centrală, a fost contracarată de organizațiile mafiote ruse care, la rândul lor, se lansaseră în invadarea acestei regiuni încă din 1990, determinând, în faza inițială, confruntări violente şi victime de ambele părți. Ulterior, grupările şi organizațiile mafiote ruse şi cele italiene au ajuns la concluzia necesității unor înțelegeri şi acorduri atât asupra partajării zonelor de influență şi a domeniilor de activitate, cât şi în legătură cu colaborarea în anumite acțiuni.[9]

În acest scop, au fost inițiate, în unele capitale, în special ale țărilor est-europene, întâlniri periodice între reprezentanții celor două etnii mafiote, prima dintre acestea având loc la Viena, la sfârşitul anului 1990.

Un rol deosebit în această direcție l-au avut contactele secrete desfăşurate, în decembrie 1992, la Praga, ale căror scop l-a constituit punerea bazelor unei „societăți mixte" care să se ocupe în special de traficul de droguri, precum şi de contrabanda de materiale necesare fabricării armelor nucleare. S-a stabilit ca predarea substanțelor nucleare să se efectueze în portul Triest, mai dificil de controlat de către organele de specialitate, vânzarea materialelor

[9] Mocuța, Gheorghe – Criminalitatea Organizată şi Spălarea Banilor, Editura Noul Orfeu, Bucureşti, 2004, pag. 85 şi următoarele; Ministero Dell Interno-Direzione Investigativa Antimafia, Attivita Svolta e Risultati Conseguiti, 2 semestre 1999, pag.24 şi următoarele.

fisionabile destinate solicitanților din Iran, Irak, Libia, Pakistan şi Argentina urmând să fie asigurată de către mafia italiană.

Cu acelaşi prilej, s-a hotărât crearea unei rețele de criminali profesionişti pentru protejarea operațiunilor comerciale ilicite preconizate a fi inițiate cu Iranul, precum şi pentru asigurarea protecției „baronilor" drogurilor.

Reprezentanții celor două organizații mafiote au convenit, de asemenea, să declanşeze acțiuni de spălare a banilor murdari pe teritoriul fostelor țări socialiste, îndeosebi în Cehia, Polonia şi partea răsăriteană a Germaniei, care urmau să fie derulate, cu precădere, de membri ai clanurilor italiene. S-a propus ca prin măsurile organizatorice adoptate în comun să se obțină, până în 1997, controlul asupra a 40% din activitățile criminale la nivel mondial.

O altă întâlnire între şefii mafioți din Italia şi Rusia a avut loc la Moscova, la începutul anului 1993, ocazie cu care, pe lângă problemele legate de traficul de stupefiante, armament şi mijloace de plată, s-a analizat şi posibilitatea facilitării stabilirii ilegale a unor cetățeni de origine asiatică în Italia, în schimbul unor importante sume de bani în valută. Grupările ruse au propus folosirea unor canale de trecere apreciate ca fiind mai puțin controlate, cum ar fi punctele de frontieră între România şi Republica Moldova, România şi Ungaria, granița româno-bulgară.

Conexiunile grupărilor criminale din Rusia cu triadele chinezeşti pe continentele nord-şi sud-american reprezintă un real pericol care preocupă tot mai mult oficialitățile din zonele menționate.

Analişti de la CIA şi FBI opinează că aceste evoluții ar face parte dintr-un scenariu mai amplu, pe termen lung, conceput şi inițiat de cercurile naționalist-comuniste ruse şi chineze în scopul destabilizării economiilor naționale ale statelor din regiune şi securității mondiale. Această alianță sprijină organizațiile teroriste, traficul de imigranți ilegali şi acțiunile pentru achiziționarea de materiale, substanțe şi echipamente necesare producerii armelor de distrugere în masă.

În acelaşi timp, organizațiile mafiote ruse au acționat pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare cu rețelele de crimă organizată din America de Sud, îndeosebi cu „baronii drogurilor" din Columbia, Brazilia, Chile, Argentina, Venezuela, Peru şi Bolivia, implicându-se în mod activ în protecția narcotraficanților. Există indicii că prin ramificațiile multiple create prin intermediul cartelului Calli, grupările ruse de tip mafiot au ajuns să controleze o mare parte a traficului mondial de cocaină.

În SUA, grupările şi organizaţiile criminale ruse controlează vânzarea a peste 80 milioane galoane de benzină pe an, din contravaloarea cărora 7 milioane dolari sunt deturnaţi prin fraudarea taxelor federale. Pentru tranşarea acestor afaceri, organizaţiile mafiote ruse şi-au stabilit legături cu familiile mafiote nord-americane Cosa Nostra, care asigură protecţia şi stabilitatea pieţei negre a combustibilului. De asemenea, există înţelegeri şi în ceea ce priveşte acţiunile de spălare a banilor murdari.

În ceea ce priveşte legăturile de cooperare cu organizaţii criminale din fostele ţări socialiste, se remarcă cele cu grupările criminale din Ungaria, cu care mafia rusească acţionează în strânsă conlucrare în special în traficul de armament.

Totodată, legături ale organizaţiilor mafiote ruse cu grupuri criminale constituite sau în curs de formare există în toate ţările ex-comuniste, inclusiv în România, unde sunt semnalări ale existenţei unor reţele mixte ruso-române, de trafic de materiale strategice, de armament, muniţie, stupefiante, autoturisme furate etc.

În concluzie, studiile efectuate de analişti demonstrează că, în ciuda măsurilor întreprinse de autorităţile ruse pe plan intern şi în cooperare cu alte state, pentru combaterea crimei organizate ruse, aceasta se află într-un proces de continuă ofensivă, de expansiune atât din punct de vedere al zonelor de operare, cât şi al paletei de activităţi desfăşurate.

Acţiunile organizaţiilor mafiote ruse vizează, cu prioritate, spaţiul ex-comunist unde, în viitorul apropiat există şanse reduse de redresare economică şi de creştere a nivelului de trai, dar există pericolul ca acestea să penetreze viaţa economică şi politică a ţărilor şi din alte zone ale lumii, motiv pentru care măsurile de combatere a lor trebuie să aibă un caracter concertat, la scară mondială.

2.2. Triadele Chinezeşti

2.2.1. Trăsăturile caracteristice ale triadelor chinezeşti

Ca organizaţii criminale, triadele chinezeşti se aseamănă cu mafia.

Prezenţa triadelor este uneori acceptată, mai ales în Hong-Kong, unde autorităţile salută implicarea acestora în schimbul de mărfuri de pe piaţă. Triadele „aranjează" plata taxelor de către comercianţi şi, de multe ori, se implică alături de autorităţi în măsurile de asigurare şi impunere a legii, întreprinse de acestea.

Comparația cu sistemul mafiot constă în aceea că atât mafia, cât şi triadele încearcă să controleze un anumit segment al activității infracționale, iar maniera în care îşi organizează afacerile este aproape identică.

Triadele acționează, cu precădere, în comunitățile chinezeşti localizate în SUA, Australia şi Marea Britanie, asigurând controlul asupra etnicilor chinezi, cărora le insuflă teama. Activitățile triadelor sunt uşor transferabile, indiferent de zona în care se aşează comunitățile chinezeşti.

Din aceste organizații fac parte numai cetățeni de origine chineză şi numai de sex bărbătesc.

Ca organizații, triadele au marea abilitate de a forma rapid alianțe, când există indicii că ar putea câştiga bani, precum şi de a se destrăma la fel de uşor după atingerea scopului propus sau în caz de pericol.

2.2.2. Geneza organizațiilor mafiote chinezeşti

Triadele chinezeşti din zilele noastre sunt descendentele societăților secrete xenofobe care s-au format în secolul al XVII-lea în China Imperială, ca formă de opoziție față de Dinastia Ch'ing.[10]

Grav afectată de acțiunile opoziției, care uneori îmbrăcau forme războinice, Dinastia Ch'ing, în timpul celui de-al doilea împărat, a apelat la serviciile unui grup de călugări budişti, inițiați în arte marțiale, pentru respingerea agresorilor. După ce călugării şi-au îndeplinit misiunea de a respinge atacul agresorilor, împăratul a dorit să-i recompenseze, însă aceştia au refuzat şi s-au retras la mănăstirea din provincia Fukie.

Ofensat de gestul călugărilor şi văzând în aceştia un grup potențial periculos, împăratul a dispus asedierea mănăstirii Fukie. O parte dintre călugări au reuşit să scape, iar cinci dintre aceştia s-au retras la mănăstirea din Guangdang/Kwangji, unde s-au împrietenit cu starețul, jurând totodată să se răzbune pe Dinastia Ch'ing. A apărut astfel prima formă de societate secretă – FRĂȚIA – care ulterior a devenit nucleul unei imense „armate secrete" ce se extindea pe întreg teritoriul chinez, având drept scop răsturnarea Dinastiei Ch'ing.

Iau ființă, astfel, „triadele", iar grupul celor cinci călugări din Guangdang/Kwangji a devenit fondatorul acestora. Cauza lor politică necesita bani, iar acolo unde nu era posibil să-i obțină pe căi normale au recurs la alte metode.

Începând cu secolul al XIX-lea, Hong-Kong-ul, cu populația sa în căutare de locuri de muncă, având în mare parte drept locuințe ambarcațiunile maritime, s-

[10] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupției, Op.cit., pag. 45.

a dovedit a fi locul ideal pentru infiltrarea societăţilor secrete chinezeşti. În ciuda tuturor campaniilor de eradicare întreprinse de autorităţi, triadele chinezeşti au continuat să se menţină în Hong-Kong pe poziţii destul de puternice.

La începutul secolului XX, triadele au fost etichetate ca societăţi secrete ilegale. Acestea l-au susţinut pe Chiang-Kai-Sik şi pe naţionaliştii săi, iar după 1949, odată cu instalarea comunismului, triadele s-au reorganizat în Taiwan şi Honk-Kong şi au optat pentru alternative criminale, îndeosebi traficul de heroină şi opium.

În urma acţiunilor declanşate de autorităţi, în anii ’50, când majoritatea liderilor triadelor au fost deportaţi, iar în jur de 10.000 de membri au fost condamnaţi, puterea acestor societăţi secrete s-a diminuat considerabil, dar nu s-a reuşit lichidarea lor totală.

Confuzia creată de mişcările sociale din perioada 1956-1967 a permis triadelor să se reorganizeze, iar în 1974 au apărut primele semnale că acestea funcţionau din nou. Această renaştere este marcată de mai multă transparenţă, renunţându-se la ascunderea lor, în umbra „ghildelor” sau a altor asociaţii. Ghildele reprezentau o alternativă de guvernare în Hong-Kong, după instalarea guvernării britanice.

Numărul triadelor a sporit, iar structurile funcţionale ale acestora s-au modificat, depărtându-se într-o oarecare măsură de modelul tradiţional. Nu se cunoaşte numărul exact al acestor societăţi, dată fiind şi tendinţa fragmentării organizaţiilor mari în grupuri mici independente. Caracterul secret al activităţii de iniţiere a membrilor, limbajul, rangurile şi structurile, semnele distinctive, nu au suferit schimbări, menţinându-şi rolul de intimidare şi de inducere a sentimentului de teamă în rândul populaţiei, pe care l-au avut de la început.

Denumirea de TRIADE derivă din simbolul triunghiular al celor trei forţe ale universului: *Divinitate – Pământ – Om.*

2.2.3. Structura şi dimensiunile triadelor

În prezent, triadele chinezeşti sunt grupate în patru mari organizaţii, respectiv: Chin-Chao; Wo; 14K şi Big Four.[11]

[11] Crima Organizată Transnaţională, Fenomen de Destabilizare a Securităţii Internaţionale, Op. cit., pag. 138 şi următoarele; Crima Organizată la Nivel Transnaţional – O Ameninţare în Creştere la Adresa Pieţei Globale”, Comitetul Economic-Adunarea Atlanticului de Nord, Proiectul Raportului General, raportor general Kees Zijlistra, Secretariatul Internaţional, 8 aprilie 1998, pag. 9.

- Chin-Caho cuprinde patru sindicate: Fuk Yee Hing, Sun Yee On, Gain Yee şi Yee Kun. Dintre acestea, cea mai reprezentativă este Sun Yee On, care are circa 40.000 membri afiliaţi. Principalele zone de acţiune ale acestor sindicate sunt Taiwan şi Hong Kong;
- 14K, considerată ca principală rivală a sindicatului Sun Yee On, integrează 26 de grupări şi este adânc infiltrată în Taiwan, unde are strânse legături cu Partidul Kuomintaing. Principala sursă de venituri o constituie traficul cu heroină;
- Wo grupează o serie de structuri mafiote puternice, cum sunt: Won On Lok, Wo Shen Wo, Wo Young Yee, Wo Hop To, Wo Laik Wo şi Wo Shen;
- Big Four (banda celor patru mari) şi Bambou Uni sunt alte organizaţii puternice cu sediul în Taiwan.

În China acţionează organizaţiile „Marele Cerc" şi „Ching". De menţionat că organizaţia Marele Cerc nu este o triadă în adevăratul sens al cuvântului, însă prezintă o serie de trăsături comune cu acestea.

Potrivit datelor furnizate de fosta poliţie regală, în Hong Kong operau, până în luna iunie 1997, circa 50 de grupări din categoria triadelor chinezeşti, cu un număr de membri cuprins între 70.000-120.000.

Nu s-a putut evalua până în prezent numărul total al persoanelor care au aderat la triadele chinezeşti sau care colaborează cu acestea.

Baza etnică a triadelor este exclusiv chinezească şi sunt formate numai din bărbaţi.

Triadele au structură ierarhică verticală însă cu mult diferită de cea siciliană. Conducătorii, preşedintele, trezorierul, dispun de oamenii lor, recrutaţi după anumite criterii. Fiecare societate are un „Mare Preot", probabil un lider de vârstă, care conduce ceremoniile speciale de iniţiere şi acordă gradele ierarhice.

Structura tradiţională a unei triade este următoarea:

- 489 – Conducător de prim rang – şeful societăţii;
- 438 – Conducător de categoria a II-a – locţiitorul şefului care poate fi şi „avangarda" sau „Marele Preot";
- 415 – „Evantaiul de Hârtie" – consilier în probleme financiare, administrative şi de organizare;
- 426 – „Prăjina Roşie" – are misiunea de a asigura disciplina, secretul de acţiune şi, în special, de a elimina pe eventualii rivali;
- 432 – „Sandaua de Paie" – şeful celor care asigură transmiterea mesajelor;

- 49 – membrii de rând ai societății.

Ceremonia de inițiere a candidatului se aseamănă cu cea uzitată de mafia siciliană. Cel vizat îşi crestează degetul şi îşi amestecă sângele cu cel al membrilor grupului la care aderă.

Apartenența la triade presupune un anumit grad de încredere şi permite membrilor acestora să acționeze împreună şi să-şi acorde sprijin reciproc, chiar dacă nu se cunosc personal unii cu alții. Deşi există o structură formală, cu un „Cap al Dragonului", consilieri, specialişti etc., multe din activitățile criminale sunt preluate de membrii organizației care operează ad-hoc şi creează rețele fluide ce trec cu uşurință de la o acțiune la alta.

Avantajele de a fi membru al triadelor constau în faptul că acesta are acces la aşa-zisa fraternitate criminală, în sensul că în situațiile în care are de îndeplinit o activitate poate apela la sprijinul organizației sau grupării din care face parte.

Triadele zilelor noastre sunt gata oricând să identifice şi să profite de o anumită situație.

La nivelul cel mai înalt, şefii nu se implică în fapte criminale, în schimb beneficiază de avantajele acestora. Rolul şefilor, la acest nivel, este de a media eventualele dispute ce apar între triade.

La nivel mediu, şefii realizează înțelegeri cu alte grupări ale triadelor sau organizațiilor criminale, dirijează principalele afaceri şi sunt responsabili de derularea acestora. La acest nivel, există o rețea care oferă protecție şi personal specializat pentru desfăşurarea activităților criminale.

Prezența triadelor în diferite zone ale lumii a fost favorizată de migrația tineretului chinez, care a constituit principala bază de sprijin a acestora.

Denumirea actuală de *triade* provine de la structura celulară a acestor organizații. Fiecare celulă este formată din 3 persoane (triade), dintre care una este şeful sau omul de legătură cu alte celule, iar celelalte două sunt „soldații" (pitanii), care îndeplinesc sarcinile administrative, colectează sumele ce li se datorează, acționează asupra rivalilor când li se ordonă acest lucru etc.

2.2.4. Principalele activități desfăşurate de triade

Triadele sunt implicate în întreg spectrul activităților compatibile cu crima organizată, dar în mod deosebit au preocupări în jocurile de noroc, prostituție, pornografie, traficul de droguri, camăta, şantajul şi extorcarea.

Şantajul şi extorcarea reprezintă formele de activitate criminală cel mai frecvent uzitate de triadele chinezeşti.

Acordarea de „protecție" patronilor de localuri şi vânzătorilor ambulanți, contra unor taxe, constituie o altă sursă de venituri pentru aceste organizații, deosebit de profitabilă.

Camăta este preferată de triade, dată fiind înclinația specifică a chinezilor pentru jocurile de noroc.

Jocurile de noroc sunt interzise în Hong-Kong, cu excepția curselor de cai şi a unui gen de loterie (Mare 6), amândouă fiind sub control guvernamental. Triadele acționează aici în directă legătură cu individul, acordând împrumuturi care au o dobândă exorbitantă. Având în vedere emigrarea chineză din Hong Kong spre lumea de Vest, unde jocurile de noroc nu sunt interzise, acest gen de împrumuturi cu camătă a devenit aproape un mod de viață.[12]

La mijlocul anilor '80, SUA au recunoscut rolul marcant al triadelor în traficul de droguri. Este cert că triadele au preluat controlul unei mari secțiuni din piața drogurilor, ajungând să dirijeze importul de stupefiante provenind din Triunghiul de Aur şi distribuirea lor în multe regiuni din America de Nord.

O altă prezență permanentă pe piața de mărfuri a cartierelor chinezeşti o reprezintă „magazinul de casete video". Acesta este un alt succes comercial al triadelor, care controlează vânzarea sau închirierea casetelor video pirat. Cazurile de piraterie sunt uşor de constatat, dar se instrumentează foarte greu, fiind nevoie de aducerea unor martori chiar de la Hong-Kong, ceea ce implică costuri deosebite.

O problemă delicată cu care se confruntă în prezent poliția nord-americană o constituie valul imigrationist de cetățeni chinezi, care pătrund în SUA pe căi ilegale, cu sprijinul triadelor. Odată ajunşi în SUA, imigranții chinezi sunt forțați să plătească şerpaşilor şi călăuzelor 20-30.000 de dolari pentru fiecare persoană, iar cei care nu posedă aceste sume de bani sunt angrenați în traficul de droguri, în calitate de curieri, sau pur şi simplu folosiți ca sclavi în activitățile lucrative, în condiții cu mult sub limitele admise pentru ființa umană. Unii sunt întemnițați până când rudele lor din China vor plăti sumele solicitate pentru a fi puşi în libertate. Chiar şi după achitarea datoriilor către triade, imigranții chinezi nu vor putea să se bucure de libertate în

[12] Pitulescu, Ion, Op. cit., pag. 106 şi următoarele.

adevăratul sens al cuvântului, fiind în permanență şantajați, întrucât nu au viză legală de şedere. Situația se prezintă identic şi în țările Europei Occidentale.[13]

Triadele s-au lansat şi în traficul cu paşapoarte, destinate membrilor importanți ai societăților secrete ce vor să scape de ancheta organelor polițieneşti, părăsind țara de reşedință.

În acelaşi timp, triadele acționează pentru preluarea controlului asupra industriei cinematografice, edificatoare în acest sens fiind asocierea dintre organizațiile „14K" din Hong-Kong şi „Bambou Uni" din Taiwan, pentru a avea supremația pe plan local în acest domeniu. Şi nu se poate spune că cinematografia nu aduce destui bani.

În exterior, triadele chinezeşti sunt semnalate în SUA, Asia de Sud-Est şi Europa (cu deosebire în Marea Britanie, Belgia, Olanda şi Spania).

SAP-SIE-KEE (14K) este considerată cea mai mare organizație criminală din lume, având un buget care uneori depăşeşte pe cel al unor guverne naționale. Principala specializare a acestei organizații o constituie traficul de heroină, deținând monopolul producției de droguri din sud-estul Asiei. Organizația s-a format din membrii Armatei Naționaliste desființate de Mao Tze Dung.

SUN-YEE-ON, al cărui cartier general se află în China, în Fujian, este specializată, în principal, în imigrările clandestine, veniturile realizate pe această cale fiind impresionante. Această organizație transportă vapoare întregi de emigranți chinezi, pe care îi debarcă în mod clandestin pe coastele europene şi nord-americane.

WOO-ON-LOK, având cartierele generale în Hong-Kong şi în Amsterdam, deține monopolul asupra prostituției, industriei pornografice şi traficului de copii pentru pedofili. Organizația poate fi etichetată drept un sindicat al proxeneților.

DAI-HOON sau „Marele Club" acționează ca o bancă clandestină, care împrumută bani cash imigranților clandestini, cu dobânzi împovărătoare. Din lipsa posibilităților de rambursare a împrumuturilor, cei mai mulți „clienți" devin sclavii acestei organizații.

[13] Ministero Dell Interno-Direzione Investigativa Antimafia, Attivita Svolta e Risultati Conseguiti, 2 semestre 1999, pag. 25.

2.2.5. Tendinţele actuale ale triadelor chinezeşti

Acordul chino-britanic de retrocedare a Hong-Kong-ului Republicii Populare Chineze, începând cu luna iunie 1997, a ridicat mari semne de întrebare poliţiştilor din întreaga lume, şi în special celor nord-americani, cu privire la tendinţele de orientare a triadelor chinezeşti pentru viitor. S-a acreditat iniţial ideea că acestea îşi vor orienta acţiunile către orice altă ţară, în afară de China. Argumentarea acestei idei avea drept suport sistemul de poliţie deosebit de exigent şi sărăcia insuportabilă din China, înainte de politica de deschidere lansată de Deng Xiao Ping.[14]

Între timp situaţia din China s-a schimbat radical, devenind ţara cu cel mai mare ritm de creştere economică şi oportunităţi pentru afaceri, atât legale, cât şi ilegale.

În zona economică specială, situată de-a lungul coastei de sud-est a Chinei, se înregistrează o adevărată explozie a dezvoltării economice. Această dezvoltare rapidă a determinat un adevărat val imigraţionist al populaţiei din zonele sărace ale Chinei în zonele sud-estice.

Prefacerile socio-economice menţionate, precum şi cantitatea imensă de bani ce gravitează în jurul acestora conturează un teren deosebit de fertil pentru crima organizată, în special pentru triadele din Hong-Kong care au sesizat rapid această oportunitate şi profită deja de pe urma ei, reuşind să se infiltreze până la nivelurile cele mai înalte din Republica Populară Chineză.

Triadele chinezeşti se orientează, prin urmare, către China, îndreptăţind îngrijorarea autorităţilor din această ţară, dar nu scapă din vedere nici SUA şi nici Europa.

Prezenţa enclavelor chinezeşti şi a „Micului Saigon", pe întreg teritoriul SUA, permite triadelor să acţioneze oriunde în această ţară, protejate de limbă şi de barierele culturale.

Mafia chinezească, spre deosebire de cea italiană, tinde să-şi piardă structura strict ierarhizată şi localizarea tipică acesteia din urmă. Fluiditatea şi lipsa structurii ierarhice au apărut ca urmare a naturii afacerilor cu droguri, deosebit de profitabile, desfăşurate de triade în Triunghiul de Aur. Traficanţii de heroină sunt membri ai diferitelor clanuri sau grupări constituite ad-hoc, care acţionează de sine stătător, fără a se subordona organizaţiilor paterne.

---

[14] Mocuţa, Gheorghe, Op. cit., pag. 67.

CAPITOLUL 3

CRIMA ORGANIZATĂ ÎN STATELE DEMOCRATICE

1. Italia

1.1. Trăsături caracteristice ale organizaţiilor mafiote italiene

Organizaţiile mafiote italiene tradiţionale au apărut în comunităţile săteşti sau pastorale, iar primele lor manifestări sunt legate de viaţa rurală. Acestea au constituit şi constituie încă puncte de referinţă pentru bandele criminale în formare, din diverse ţări, ca model de organizare, metode şi mijloace de acţiune.[1]

Incontestabil, organizaţiile mafiote italiene sunt cele mai complexe şi cele mai puternice în sfera criminală, inclusiv transnaţională, cu un trecut istoric tumultuos şi un prezent ancorat în evenimentele zguduitoare care au şocat civilizaţia contemporană.

Principala caracteristică a organizaţilor mafiote italiene o constituie structura bine conturată a acestora, caracterul ermetic asigurat prin „legea tăcerii", delimitarea sferelor de influenţă şi a zonelor operaţionale, dinamismul, flexibilitatea şi adaptabilitatea la noile condiţii, care le-au facilitat continuitatea în timp, în unele cazuri, sute de ani.

Interconexiunea cu puterea politică şi stabilirea de relaţii secrete în unele sectoare de stat importante reprezintă, de asemenea, un element definitoriu pentru organizaţiile mafiote italiene, chiar dacă în ultimii ani acestea constituie ţinta unor atacuri susţinute din partea organelor specializate în combaterea activităţilor criminale.

În preocupările organizaţiilor mafiote italiene intră întreg spectrul de acte şi fapte infracţionale specifice „crimei organizate", de la controlul prostituţiei, contrabanda cu ţigări, răpirile de persoane, traficul de stupefiante şi

[1] Ministero Dell Interno-Direzione Investigativa Antimafia, Attivita Svolta e Risultati Conseguiti, 2 semestre 1999, pag. 3 şi următoarele.

arme, extorsiunile de bani la scară largă şi până la asasinatele asupra unor importante personalităţi de stat.

Deşi principalele baze ale organizaţiilor mafiote italiene se află în Italia, acţiunile acestora au depăşit, cu mulţi ani în urmă, frontierele naţionale, fiind semnalate în toate zonele lumii, având legături de „afaceri" cu cartelurile columbiene, triadele chinezeşti, asociaţiile criminale nord-americane şi, mai nou, cu cele ruseşti.

În afara trăsăturilor comune, cele trei organizaţii tradiţionale mafiote prezintă şi unele particularităţi, în sensul că organizaţia COSA NOSTRA funcţionează ca un holding multinaţional care beneficiază de o lungă experienţă şi legături strânse cu ramura nord-americană, N'DRAGHETA, este mult mai naţionalistă, rudimentară şi compactă ca organizare, în timp ce CAMORRA este individualistă şi se manifestă cu turbulenţă excesivă.

La începutul anilor '98 a apărut pe scena crimei organizate italiene o nouă formaţiune în domeniu, respectiv CORONA SACRA UNITA care, deşi este cea mai mică din punct de vedere al ariei de acţiune pe plan naţional, se manifestă la fel de activ şi violent ca şi structurile mafiote tradiţionale.

Aşadar, în Italia funcţionează următoarele organizaţii mafiote:

- COSA NOSTRA, cu arie de acţiune în Sicilia;
- CAMORRA, cu arie operaţională în zona circumscrisă oraşului Neapole, din regiunea Campagna.
- N'DRAGHETA, activă în zona de sud a regiunii Calabria;
- CORONA SACRA UNITA, cea mai nouă, cu arie de acţiune în sudul regiunii Puglia.

În zilele de 14 şi 15 mai 1993, activitatea infracţională a acestor clanuri mafiote şi a altor asociaţii criminale asociate a fost amplu analizată în Camera Deputaţilor şi Senatul Republicii Italiene, cu participarea celor mai înalte autorităţi de stat, a reprezentanţilor forţelor de ordine, a specialiştilor în diverse discipline şi ai unor organisme internaţionale. S-a apreciat că fenomenul de crimă organizată acţionează în sistemul economic legal, căutând să acapareze putere şi profit prin exercitarea violenţei şi utilizarea capitalurilor acumulate ilegal. Crima organizată exploatează cu măiestrie fisurile şi contradicţiile existente în societate, compromite binele social şi dezvoltarea sănătoasă a economiei.

Se apreciază că *Mafia Italiana reprezintă „cel mai sofisticat model de organizaţie criminală, deosebit de redutabil şi eficace, susceptibil de a servi ca model pentru alte organizaţii de acest tip". Cu privire la Mafia Siciliana*

rezultă că „aceasta este o organizație unitară, prevăzută cu o structură piramidală, bazată pe o celulă (familia) în cadrul căreia autoritatea supremă o deține un şef (il cappo di famiglia). Întreaga organizație se conduce după reguli extrem de precise a căror respectare este asigurată, la nevoie, cu forța. Familia mafiotă nu este doar o modalitate formală de organizare, ci o grupare care cultivă valorile tradiționale ale familiei biologice, cum sunt: respectul legăturilor de sânge, onoarea, fidelitatea, solidaritatea şi coeziunea”.[2]

Cu prilejul Congresului Poliției Criminale Germane din anul 1990 s-a subliniat că pericolul prezentat de Mafia nu rezidă din numărul membrilor ei, ci din „*structura şi capacitatea de a pune la punct strategii unitare în ciuda complexității articulațiilor din rețeaua sa operațională*”. Centralizarea la nivel superior nu exclude o autonomie relativă a diferitelor familii, componente la nivel local şi deci, nici posibilitatea unor conflicte şi lupte fratricide în sânul organizației. Cu toate acestea, caracterul unitar al structurii garantează definirea unei orientări unice pe problemele care privesc organizația în ansamblul ei.

Structurat asemănător mecanismului statal, aparatul mafiot este dominat de un ansamblu de reguli a căror încălcare este foarte aspru sancționată.

În cele ce urmează, vom încerca să le analizăm pe fiecare, considerând că astfel putem trage concluzii folositoare şi pentru țara şi viitorul nostru.

1.2. Organizații mafiote italiene

1.2.1. Cosa Nostra

a) *Geneza organizației*

Cosa Nostra şi-a făcut apariția la începutul secolului al XVIII-lea, având ca arie principală de acțiune Sicilia. Originea acestei organizații este strâns legată de cea a latifundiarilor care au dominat structura productivă a Siciliei până la începutul secolului al XIX-lea. În afara celor două principale categorii sociale – moşierimea şi țărănimea – au mai apărut alte două, respectiv, cea a „dezmoşteniților soartei” şi a „nelegitimilor”.[3]

„Nelegitimii” erau formați din administratori de firme, paznici, agenți fiscali, vătafi cu atribuții de control a gestiunii, proprietății şi producției de

[2] Voicu, Costică – Banii Murdari şi Crima Organizată, Editura Artprint, Bucureşti, 1995, pag. 151 şi următoarele.

[3] Crima Organizată Transnațională, Fenomen de Destabilizare a Securității Internaționale, Op. cit., pag. 46 şi următoarele.

intermediere. În acelaşi timp, aceştia supravegheau îndeaproape pe cei care atentau la bunurile latifundiarilor.

„Dezmoşteniţii soartei" erau persoane fără nici un fel de proprietăţi, care trăiau în mediul sătesc, din rândul cărora s-au format primele bande criminale care se ocupau, în principal, cu furtul de vite.

COSA NOSTRA s-a născut în momentul în care agenţii fiscali s-au alăturat bandelor criminale din rândul „dezmoşteniţilor soartei" formând primele asociaţii. Bandele criminale furau cirezi de vite de la latifundiari, iar agenţii fiscali le răscumpărau, după care împărţeau veniturile astfel realizate cu hoţii.

Primul document în care se face referire la o grupare de tip mafiot în Sicilia datează din 1837 şi reprezintă o semnalare a prefectului general de pe lângă Înalta Curte Criminală din Traponi, Pietra Cala Ulla, către superiorii săi din Napoli, privind existenţa unor asociaţii de persoane care se ocupă cu activităţi criminale, cum ar fi răscumpărarea cirezilor de vite furate, coruperea unor funcţionari publici etc.

Lucrarea „Mafioţii din Vicaria", scrisă în 1863, de către Giuseppe Rizzoleto şi Gaetano Mosca, defineşte pentru prima dată noţiunea de „mafie" ca reprezentând o expresie curentă folosită pentru a desemna un grup de indivizi aroganţi şi violenţi, uniţi între ei prin raporturi secrete şi de temut, aflaţi la originea unor acţiuni criminale.

b) *Structura şi dimensiunile organizaţiei*

COSA NOSTRA numără circa 5.000 de membri, ceea ce reprezintă un „om de onoare" la 1.000 de locuitori sicilieni şi contează pe sprijinul a zeci de mii de persoane şi simpatizanţi.

Dacă avem în vedere legăturile foarte strânse cu ramura americană (creată tot de ei), COSA NOSTRA constituie o structură articulată, dar în acelaşi timp, unitară şi organizată ierarhic foarte bine.

Unitatea de bază a organizaţiei este „Familia", care include mai multe grupe formate din „oameni de onoare" şi „soldaţi".

Printre rangurile interne ale organizaţiei se include cel de „Capodecina", şef al unui grup de zece mafioţi, Şeful Mafiei, secondat de un ajutor al şefului, precum şi unul sau mai mulţi consilieri.

Deasupra familiilor se află „comisia" sau „cupola", condusă de un şef care reprezintă puterea absolută a mafiei într-o anumită regiune sau provincie.

Şefii organizaţiilor mafiote existente în provinciile siciliene întreţin relaţii directe în cadrul unui organism secret.

Legea de fier a tăcerii – Omerta – este respectată de către toţi, chiar de către persoanele din afara organizaţiei, dar într-un fel sau altul apropiate acesteia. Orice violare a „Omertei" este pedepsită cu moartea.

Pentru a deveni membru al organizaţiei, un candidat trebuie să demonstreze în prealabil reale calităţi, după care este prezentat „oamenilor de onoare" în scopul testării şi stabilirii momentului oportun pentru aderare. În continuare, are loc o ceremonie de iniţiere, cu depunerea jurământului de legământ, după care urmează acceptarea deplină şi asimilarea noului membru de către familie.

În mod tradiţional, toate deciziile sunt luate de către comisii, şefii familiilor neavând dreptul de a acţiona fără consultarea acestora.

Apariţia lângă Palermo, la începutul anilor '80, a clanului Corleone, condus de Luciano Liggio şi, mai târziu, de Salvatore Toto Riina, a declanşat conflicte violente între familiile COSA NOSTRA, soldate cu divizarea acesteia.

În urma acestui război şi a execuţiilor, care nu s-au limitat numai la Sicilia (a cuprins elemente ale autorităţii mafiote din întreaga Italie şi chiar din SUA) familiile învingătoare conduse de Corleone, Greco, Spadaro şi alţii şi-au consolidat poziţiile pe teritoriul Italiei, iar membrii aripilor mafiote care au scăpat de la moarte s-au refugiat în străinătate, în principal în America de Sud şi Spania.

Don Corleone a renunţat la vechile tradiţii, privind consultarea comisiilor şi a stabilit propriile reguli de acţiune, instituind un regim dictatorial asupra întregului teritoriu sicilian.

Făcând abstracţie de cele prezentate ca un proces de deteriorare a fraternităţii şi a piramidei de control, COSA NOSTRA continuă să fie cea mai puternică, cea mai organizată şi cea mai periculoasă organizaţie mafiotă italiană.

Această organizaţie este în măsură să-şi elaboreze propria strategie generală, dispune de metode proprii de conducere şi de personal specializat, capabil să propună soluţii şi exercită un control teritorial total.

Controlul în teritoriu este esenţial pentru organizaţie, deoarece acesta îi permite să-şi desfăşoare activitatea în mod nestingherit, fără teama persecuţiei, să studieze şi să verifice mişcările adversarilor, să exercite influenţă asupra populaţiei, prezentându-se ca o autoritate atotcunoscătoare şi atotputernică. Deviza organizaţiei este aceea că „o mafie fără teritoriu este ca un rege fără regat".

Pentru a controla teritoriul sicilian, COSA NOSTRA beneficiază de sprijinul unor politicieni şi al unor persoane influente din diverse instituţii

locale. De menționat că această organizație a exploatat întotdeauna legăturile sale politice, dar scopul a fost mai mult de a-şi asigura protecția sau facilitarea unor operațiuni ilegale decât de a influența în mod direct deciziile la nivel național.

Încercările COSA NOSTRA de a-şi atinge scopurile prin convingere au loc când resortul violenței nu-i este la îndemână sau când şefii săi se află în pericol, fie din interior, fie din exterior.

COSA NOSTRA şi-a asumat responsabilitatea pentru cele mai odioase crime din istoria națiunii italiene, între care se înscriu asasinatele comise asupra magistraților Giovani Falcone, ucis împreună cu soția şi trei polițişti din escortă, Paolo Borsellino, ucis împreună cu soția şi cinci polițişti, înaltul comisar antimafia, general Carlo Alberto Dalla Chiesa, politicianul creştin democrat Salvo Lima şi preşedintele regiunii siciliene, Mattarella.

Referindu-se la cauzele care au generat forța teribilă a Mafiei Siciliene, GIOVANNI FALCONE consemna în cartea sa „Cosa Nostra – Judecătorul şi oamenii de onoare" faptul că… „*trebuie să facem trimitere la subcultura de bază a acestei organizații, care este mult mai interiorizată şi mult mai bogată decât cea a altor organizații criminale şi care se traduce prin selectarea riguroasă a recruților săi, prin capacitatea de fier a acestora de a-şi impune reguli drastice care sunt respectate fără nicio excepție. Intrarea în Mafia seamănă unei convertiri; nu încetezi niciodată să-i fii credincios*".

c) *Legături cu alte organizații criminale*

Pe plan intern, COSA NOSTRA are legături cu toate organizațiile criminale care acționează în Italia, vizând, în principal, traficul de droguri.

Legăturile mafiei siciliene cu cea napolitană au fost favorizate şi de faptul că unii din şefii CAMORREI, cum sunt Umberto Ammaturo, Eduard Berdellino şi Michele Zazo, au fost inițial „oameni de onoare" ai COSA NOSTRA.

La rândul său, CORONA SACRA UNITA acționează în contact strâns cu COSA NOSTRA, multe din activitățile criminale ale acesteia, în special traficul de droguri, fiind dirijate în mod direct de mafioții sicilieni.

În afara regiunii de sud, COSA NOSTRA are plasați oameni pretutindeni în Italia, dar într-un număr mai mare în Milano.

Pe plan extern, COSA NOSTRA constituie încă un punct de referință pentru multe sindicate ale crimei organizate.

În Europa, dezideratele organizației sunt mai mult de a plasa familii mafiote în diferite țări, în special Germania, Franța, Spania, Belgia şi Anglia şi mai puțin de a realiza legături cu structurile criminale locale. Legăturile cu mafia rusă sunt o excepție de la această practică.

În S.U.A., COSA NOSTRA nord-americană s-a creat ca o ramură a organizației mafiote siciliene, ceea ce denotă strânse legături între aceste structuri.

Penetrarea organizației mafiote siciliene în S.U.A. şi Europa, în special în Germania, a fost favorizată şi de prezența imigranților italieni în aceste zone, care au constituit principala bază de sprijin în traficul cu droguri.

În Germania s-a descoperit că grupări de imigranți sicilieni, asociate după modelul mafiot, desfăşoară activități de investiții şi au format eşaloane ale forței de muncă, angajate în acțiuni criminale în Sicilia.

Legăturile COSEI NOSTRA în America de Sud sunt, de asemenea, relevante, acestea dezvoltându-se şi ca urmare a deplasării şi stabilirii unor familii mafiote ale organizației în Belgia şi Venezuela. Aceste filiale au devenit stăpâne absolute în Aruba, o insulă caraibiană, care şi-a declarat independența de Antilele Olandeze. Aruba a devenit fieful lor personal pentru operațiuni de tot felul, incluzând spălarea banilor murdari şi traficul internațional de droguri, pe care COSA NOSTRA le conduce, în înțelegere cu cartelurile columbiene şi triadele chinezeşti.

d) *Principalele activități desfăşurate de COSA NOSTRA*

Comerțul clandestin cu stupefiante a constituit în ultimele decenii una din principalele preocupări ale familiilor mafiote siciliene, prin care au obținut beneficii fabuloase.

În jurul anilor '50, asociațiile criminale nord-americane s-au adresat familiilor mafiote siciliene în scopul de a le cointeresa în traficul lor de stupefiante. Se urmărea de fapt punerea la dispoziție a persoanelor care asigură transportul şi organizarea unei linii de trafic între sudul Franței (morfina era transformată în heroină în Marsilia) şi Statele Unite ale Americii. Capii traficului revendicau piața drogurilor în America, mafioții sicilieni având o poziție subterană, fapt pentru care profiturile realizate de aceştia erau reduse, ceea ce i-a determinat să înceapă să lucreze pe cont propriu.

La începutul anilor '70, odată cu neutralizarea laboratoarelor clandestine din Marsilia, mafia siciliană şi-a reorganizat activitatea pe linia traficului de droguri. Mafia nord-americană a început să se reorienteze către sud-estul

asiatic, mafioții italieni au început să importe heroină turcească pentru piața internă şi să practice contrabanda cu cocaină sud-americană.[4]

În anii 1977–1978, s-au înregistrat semnele unei relansări ale traficului de stupefiante între Italia şi Statele Unite, determinată de o implicare crescândă a mafiei siciliene în această activitate.

Pe de altă parte, cele mai puternice „familii" ale crimei organizate din zona New-York-ului, respectiv Bananno şi Bona Ventura, s-au adresat principalilor reprezentanți ai familiilor mafiote siciliene pentru a lua parte la trafic şi la transformarea morfinei în heroină, în laboratoarele clandestine, deosebit de performante, instalate în Sicilia şi în alte părți ale Italiei.[5]

După anii '80, rețelele care aprovizionau Sicilia cu droguri din Orientul Mijlociu au fost descoperite şi neutralizate de către poliția italiană.

După aceste lovituri primite, COSA NOSTRA nu s-a considerat învinsă şi nu a renunțat la enormele profituri realizate din traficul cu droguri din Asia de Sud-Est (destinate să satisfacă exigențele clienților americani), făcând tot posibilul pentru a conserva această sursă de venituri fructuoase. Ca urmare, a stabilit legături cu producătorii din Asia de Sud-Est care îi furnizau mari cantități de heroină.

În paralel cu traficul de droguri, COSA NOSTRA se ocupă, cu prioritate, de spălarea banilor murdari, acumulați în cantități imense prin diverse activități criminale, din care o parte sunt reinvestiți în afaceri legale.

În afară de aceste activități, mafia siciliană este adânc implicată în traficul cu arme, muniții, explozivi, în operațiuni de cămătă, speculă, contrabandă cu țigări etc.

Conform statisticilor Ministerului de Interne din Italia, în anul 1993, în Sicilia, s-au înregistrat 239 omucideri şi 372 atentate cu bombe, fapte criminale care sunt puse în sarcina COSEI NOSTRA.

1.2.2. N'dragheta

a) *Geneza organizației*

Organizația mafiotă N'DRAGHETA a fost semnalată pentru prima dată în documentele redactate de carabinieri din SEMINARA la sfârşitul secolului al XVIII-lea.

---

[4] Mocuța, Gheorghe, Op. cit., pag. 88 şi următoarele.

[5] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupției, Op.cit., pag. 50 şi următoarele.

Termenul de N'DRAGHETA provine din cuvântul grecesc „ANDRAGHETOS", care înseamnă „om valoros şi şiret".[6]

Originile asociației mafiote N'DRAGHETA se regăsesc în afacerile legate de proprietatea funciară, ce au determinat conflictele sociale dintre nobilime, burghezie şi țărani. Inițial, briganzii erau considerați de către țărani ca unicii lor apărători contra „invadatorilor piemontezi" însă, cu timpul, aceştia au început să-şi dezvăluie adevăratele intenții şi preocupări de asasini, tâlhari şi hoți.

Clan al flăcărilor (piceiotti), de unde şi denumirea de PICCEIOTTERIA, această organizație şi-a făcut simțită prezența în zonele: Palmi (Maropati, Gioia, Tauro, Sinopoli, Iatrinoli, Radicena, Molochio, Polistena, Melicusca, San Martino di Taurinova, localitatea Palmi), Lacride (San Luca, Africa, Staiti, Casalmove) şi Calabria (Finmara, Villa sau Giovanni, localitatea Calabria).

Unul din documentele cele mai interesante din acea perioadă îl constituie un denunț anonim, trimis în anul 1888 prefectului din regiunea Calabria, Francesco Paternostra, în care se semnala existența în IATRINOLI a unuia dintre cei trei briganzi, fondatori ai „grupării fără teamă".

La începutul secolului al XIX-lea, briganzii au aderat la mişcarea iredentistă şi s-au organizat, conform modelului sicilian, într-o „societate onorabilă" guvernată de reguli implacabile şi ritualuri complexe.

Mafia calabreză era guvernată de un ceremonial care reprezenta, de fapt, un compromis între ritualul religios şi cel tipic unei secte: cel ce dorea să intre în această organizație trebuia să facă dovada loialității, ucigând sau rănind într-o manieră abilă, curajoasă, eliminând orice scrupul moral. Numai astfel se putea accede la titlul de „om respectabil".

Ierarhia era reprezentată de „arborele ştiinței" şi cuprindea:

- trunchiul – „şeful boston" sau „piesa nr. 90", care era creierul coordonator, având putere de viață şi de moarte asupra membrilor asociației;
- ramura principală – contabilul şi administratorul;
- ramurile – experți amplasați pretutindeni;
- rămurelele – noii recruți;
- florile – tinerii de onoare, viitorii recruți;
- frunzele – trădătorii.

Cu timpul, vechea mafie parazitară a fost înlocuită cu alte structuri, determinate de transformările sociale şi economice din regiunea Calabria.

[6] Ibidem, pag. 52.

b) *Structura şi dimensiunile actuale ale organizației*

Calabria, cu o populație de 2.146.000 locuitori şi 409 localități urbane, constituie cetatea N'DRAGHETA.

Organizația este formată din 140 de clanuri, cu un total de circa 5.600 membri, ceea ce reprezintă un mafiot la 383 locuitori calabrezi.

Structura este predominant orizontală, cu legături între clanurile N'DRAGHETA, dar fără comisii regionale sau provinciale.

Clanurile criminale din regiune sunt constituite în jurul unei familii nucleu, ai cărei membri sunt descendenți ai unei familii patriarhale dezvoltate, cu trecut agrarian.

La fel ca şi vechile familii, clanurile sunt autonome, strict limitate la problemele interne, suspicioase față de străini, iar membrii deosebit de loiali şi datorită faptului că membrii unui clan sunt recrutați numai din sânul unei singure familii.

Gradul înalt de coeziune internă şi implicarea rudelor în afacerile clanului îi apără de pericolul trădării.

„Omerta" – legea tăcerii este din plin aplicată, fapt pentru care sunt foarte puține cazuri în care membrii clanurilor calabreze au acceptat să compară ca martori în justiție.

N'DRAGHETA a folosit totdeauna cifrul scris, obişnuit sau simbolic, pentru ascunderea comunicațiilor între membrii acesteia.

Spre deosebire de COSA NOSTRA, femeile din Calabria pot juca un rol activ în N'DRAGHETA, iar în ultimul timp au început chiar să primească şi să îndeplinească sarcini care nu sunt cu mult mai prejos decât operațiunile ilegale desfăşurate de bărbați.

Tipic realității N'DRAGHETA, în Calabria, este întreținerea vrajbei, sub forma unor conflicte sângeroase între clanuri, care izbucnesc din diverse motive, de regulă pentru a-şi exercita supremația într-un anumit teritoriu.

Potrivit depozițiilor puținilor „dezertori" din organizație care au acceptat să compară în justiție ca martori, există totuşi o comisie provincială care s-a format în ultimii ani şi care intenționează să instituie organizației o structură verticală.

c) *Legături cu alte organizații criminale*

- Pe plan intern, clanurile N'DRAGHETA au fost semnalate în multe regiuni italiene, în special în Piemont, Lombardia şi nordul Liguriei, precum şi în nord-estul Veneto şi partea centrală şi de nord a regiunilor Umbria şi Toscana.

Unii dintre experţii în domeniul crimei organizate au apreciat, la un moment dat, că N'DRAGHETA este organizaţia mafiotă cea mai periculoasă din Italia datorită prezenţei membrilor acesteia pe întreg teritoriul naţional.[7]

N'DRAGHETA are stabilite legături operaţionale cu Cosa Nostra, Camorra şi Corona Sacra Unita, în special pe linia traficului de droguri.

- Pe plan extern, clanurile calabreze au fost semnalate într-un număr mare în Franţa, Germania, Spania, Olanda, Canada, Australia, Statele Unite ale Americii şi ţările latino-americane.

Grupul Siderno, de exemplu, o ramură a organizaţiei N'DRAGHETA, a acţionat în Canada timp de 20 ani.

Au existat şi există înţelegeri şi legături ale clanurilor calabreze cu cartelurile columbiene, precum şi cu bandele criminale din Turcia şi Statele Unite, cu care s-au asociat pentru traficul de droguri.

d) *Principalele activităţi ale organizaţiei*

Începând cu decada anilor '60, familiile mafiote au început să-şi diversifice activitatea astfel că, pe lângă controlul pieţei fructelor, legumelor şi practicării operaţiunilor speculative cu ulei comestibil, au trecut la contrabanda de ţigări, extorcări şi sechestrări, iar din anii '70, la traficul cu stupefiante.

De asemenea, N'DRAGHETA a folosit fondurile financiare provenite din activităţi ilegale pentru investiţii în lucrări publice, cum au fost: autostrada Calabria-Salerno şi dublarea căii ferate Calabria-San Giovani.

Cea mai amplă activitate desfăşurată de N'DRAGHETA rămâne însă extorcarea negustorilor, specialiştilor, antreprenorilor, a oamenilor de afaceri în general.

N'DRAGHETA este responsabilă pentru comiterea unui asasinat de notorietate publică, respectiv a magistratului SCOPELLITI, desemnat să susţină acuzaţiile împotriva Cosei Nostra la Înalta Curte de Casaţie.

1.2.3. Camorra

a) *Geneza organizaţiei*

CAMORRA NAPOLETANĂ a luat fiinţă la începutul secolului al XIX-lea în Napoli, fiind semnalată de documentaţia unui proces desfăşurat în faţa unui tribunal al aşa-zisei „GRANDE MAMMA", în anul 1819. În acea perioadă, CAMORRA era implicată în probleme politice, fiind folosită adesea în luptele interne dintre burboni şi liberali. În urma constituirii statului unitar,

[7] Voicu, Costică, Op. cit., pag. 166.

CAMORRA a fost solicitată de mai multe ori pentru a supraveghea rezultatele electorale. Este singura organizaţie criminală care, în urma unei invitaţii speciale, a reuşit să facă parte dintr-un corp de poliţie.

Evoluţia istorică a acestei organizaţii a avut un caracter sinuos. A reuşit să supravieţuiască în timp, datorită mobilităţii sale şi abilităţii de camuflare a activităţilor specifice în momentele dificile, revenind în forţă atunci când condiţiile i-au permis.

Într-un studiu realizat la sfârşitul secolului al XIX-lea, G. Alongi considera CAMORRA ca pe un rebut al istoriei, iar în 1915, Del Giudice, şeful de atunci al acestei asociaţii, declara că este „terminată". Regimul fascist şi-a atribuit meritul desfiinţării totale a organizaţiei, dar CAMORRA a continuat să existe.[8]

Perioada dificilă de ocupaţie de după război a facilitat acţiunile de recrutare ale CAMORREI, precum şi activităţile sale de contrabandă cu ţigări şi operaţiunile ilicite pe piaţa fructelor şi legumelor.

În 1970, mafia siciliană a început să se intereseze de pegra napolitană, atrasă de contrabanda cu ţigări şi traficul de stupefiante.

În cursul anilor '70, unul dintre personajele cele mai marcante din lumea interlopă napolitană, Antonio Spavone, care era refugiat în Statele Unite, revine în Italia. În aceeaşi perioadă, un alt mafiot, Rafaele Cutulo, începe să-şi aplice proiectele criminale de cucerire a puterii. Cele două figuri reprezentative menţionate au constituit şi principalele axe în jurul cărora s-a dezvoltat mediul napolitan al crimei organizate pe care-l cunoaştem astăzi.

Cauzele dezvoltării progresive a CAMORREI şi a conflictelor care s-au declanşat între diverse grupări sunt de ordin social, respectiv:

- creşterea şomajului în rândul tinerilor din zona Campagnei;
- realizarea unei alianţe între lumea interlopă şi comunităţile locale;
- seismul din anii '80, care a oferit ocazia membrilor CAMORREI de a se implica în construcţia zonelor distruse;
- revirimentul înregistrat de contrabanda cu ţigări şi dezvoltarea traficului de stupefiante.

b) *Structura şi dimensiunile organizaţiei*

CAMPANIA, cu o populaţie de circa 6.000.000 locuitori şi 549 localităţi urbane, este regiunea unde CAMORRA este localizată, în principal.

[8] Ministero Dell Interno-Direzione Investigativa Antimafia, Op.cit., pag. 14 şi următoarele.

Organizația este constituită din peste 100 grupări, care se formează şi se destramă uşor şi numără aproximativ 6.700 membri afiliați, ceea ce reprezintă un mafiot la 855 locuitori ai regiunii.

CAMORRA, ca organizație, este liber constituită, neavând comisii de conducere provinciale sau regionale.

La începutul anilor ’70, Raffaele Cutolo a reuşit să înființeze „NOUVA CAMORRA ORGANIZZATTA”, care cuprindea mai multe clanuri mafiote ce gravitau în jurul acestui lider. Aceste clanuri s-au lansat în noi activități criminale, pe o scară largă, pornind de la extorsiuni şi până la furturi de amploare.

Arestările succesive ale lui Cutulo şi ale membrilor influenți ai organizației au reuşit să destructureze organizația, care şi-a extins câmpul de acțiune în regiunile Neapole, Palermo, Avellino şi Caserte.

Grupările crimei organizate care nu au acceptat ingerințele NUOVEI CAMORRA ORGANIZZATTA s-au reunit în jurul lui Michele Zaza şi Umberto Ammaturo şi au creat „NUOVA FAMIGLIA”.

Pe de altă parte, clanurile Bardellino şi Nuovolleta, oponente lui Raffaele Cutolo, au aderat la NOUVA FAMIGLIA, creându-se astfel, la sfârşitul anilor ’70, cea de-a doua structură reprezentativă a CAMORREI, cu organizare ierarhică.

În cursul anului 1982, Raffaele Cutolo şi-a abandonat planurile expansioniste şi s-a repliat cu organizația în regiunea Vezuvin, părăsind principalele zone pe care le controla, dar păstrându-şi bazele operaționale în regiunea Salerno. Această repliere a fost determinată de acțiunile continue ale forțelor de poliție, contraofensiva permanentă şi incisivă a organizației NUOVA FAMIGLIA, precum şi ca urmare a trădării unor membri ai clanului.

În anul 1983, NUOVA CAMORRA ORGANIZZATTA şi-a încetat activitatea ca organizație de sine stătătoare, datorită întreruperii alianțelor dintre clanurile ce gravitau în jurul lui Raffaele Cutolo, a conflictelor declanşate între acestea şi a dispariției surselor de finanțare.

O soartă asemănătoare a avut şi NUOVA FAMIGLIA care, în urma dizolvării organizației conduse de Rafaele Cutulo, şi-a pierdut obiectul de activitate, în prezent desfăşurându-se o luptă intensă între clanuri pentru cucerirea supremației teritoriale.

Nici încercările lui Carmine Alfieri de a reuni clanurile CAMORREI într-o singură organizaţie sub denumirea de „NOUA MAFIE CAMPAGNA" nu au avut şanse de izbândă.

Cu toate acestea, mobilitatea şi flexibilitatea au prevalat, iar în prezent, în provincia Neapole sunt 67 clanuri, din care 25 în reşedinţele provinciale şi regionale. Se estimează, de asemenea, că 12 familii sunt localizate în Salerno, 17 în provincia Caperta, 4 în Benevento şi 11 în Avellino.

Cu ocazia unor mobilizări, în anumite împrejurări, se adună un număr mare de „soldaţi", criteriile de admitere în organizaţie fiind minimale, fără ritualuri de iniţiere, cum practică mafia siciliană.

CAMORRA a contat întotdeauna pe sprijinul politicienilor, legăturile cu aceştia dezvoltându-se, în mod deosebit, după cutremurul din 1980, când această organizaţie s-a implicat în procesul de reconstrucţie a zonelor devastate.

c) *Principalele activităţi desfăşurate de organizaţie*[9]

Beneficiile considerabile ale comerţului cu droguri nu puteau să nu intereseze CAMORRA care, valorificându-şi experienţa acumulată în contrabanda cu ţigări, şi-a convertit-o uşor în traficul de stupefiante. În ceea ce priveşte heroina şi haşişul, clanurile camorriste au operat în spaţiile mici cedate de mafia siciliană, care deţinea supremaţia în traficul internaţional organizat pe relaţia S.U.A.

În traficul cu cocaină între America de Sud şi Europa, în ultimii ani, CAMORRA a jucat un rol determinant, fapt care i-a asigurat monopolul.

Frecventele transporturi de cocaină efectuate în Europa, în ultimul timp, demonstrează că traficanţii originari din Campagnia i-au depăşit pe cei din ţările sud-americane.

De altfel, anchetele efectuate recent în ţările din America de Sud au evidenţiat rolul preponderent al camorriştilor în locurile de producţie a drogurilor, unde au constituit adevărate baze de trafic, nu numai pentru Italia, dar şi pentru alte ţări europene.

Dintre ţările latino-americane, CAMORRA a ales Peru, pentru constituirea de baze, unde şi-a instalat laboratoare clandestine, fapt ce a condus la intrarea în conflict cu cartelurile columbiene şi alte grupări criminale din zonă.

---

[9] Crima Organizată Transnaţională, Fenomen de Destabilizare a Securităţii Internaţionale, Op. cit., pag. 52 şi următoarele.

Pe lângă traficul de droguri, CAMORRA se ocupă cu practicile ilegale financiare, contrabanda cu ţigări, specula, loteriile ilegale, cursele de cai şi investiţiile în sectorul industriei uşoare şi cel turistic, pentru „spălarea banilor murdari".

d) *Legături cu alte grupări şi organizaţii criminale*

Pe plan intern, CAMORRA are legături strânse cu COSA NOSTRA. Unii dintre şefii mafioţi ai CAMORREI, cum sunt Eduardo Nuvoleta şi Berdelino, au fost membri ai frăţiei siciliene.

Bandele CAMORREI menţin legături strânse cu clanurile criminale ale 'NDRAGHETA în sud şi cu SACRA CORONA UNITA, în Puglia.

Pe plan extern, pentru traficul cu droguri, majoritatea grupărilor CAMORREI şi-au creat propriile reţele internaţionale, în scopul realizării contactului direct cu baronii drogurilor din Columbia, Venezuela şi Costa Rica şi aprovizionării cu cocaină.

De asemenea, au realizat înţelegeri cu traficanţii care acţionează în Portugalia şi sudul Franţei.

Potrivit unei recente investigaţii, traficul cu droguri şi „spălarea banilor murdari", operaţiuni desfăşurate de camorrişti, au fost depistate în Olanda, Anglia şi Germania, unde această organizaţie îşi crease legături cu lumea interlopă autohtonă.

1.2.4. Sacra Corona Unita (Sfânta Coroană Unită)

a) *Geneza organizaţiei*

Asociaţia mafiotă SACRA CORONA UNITA a apărut şi s-a dezvoltat în Puglia, la începutul anilor '80, ca rezultat al colonizării de către bandele mafiote din regiunea învecinată.

Raffaele Cutolo, fondatorul NOII ORGANIZAŢII CAMORRA din Neapole, a desemnat pe Pino Ianneli şi Alessandro Fusco să înfiinţeze o nouă organizaţie denumită „NUOVA CAMORRA PUGLIA".[10]

Personal, Raffaele Cutolo a botezat, numai în anul 1979, în jur de 40 de indivizi din Puglia, care ulterior au format nucleul de bază al asociaţiei mafiote „NUOVA CAMORRA PUGLIA", înfiinţată în 1981. Până în anul 1982, această organizaţie a fost structurată şi a funcţionat după modelul NOII

[10] Mocuţa, Gheorghe, Op. cit., pag.93 şi următoarele; Voicu, Costică, Op. cit., pag. 166; Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op.cit., pag. 53 şi următoarele.

ORGANIZATII CAMORRA. La scurt timp, CAMORRA se desprinde de clanurile mafiote din Puglia şi, drept consecinţă, apar primele organizaţii independente în această regiune, respectiv SACRA CORONA UNITA în Salerno şi ROSA în Bari.

SACRA CORONA UNITA a fost fondată de Giuseppe Rogoli, în închisoarea din Lecce, în noaptea de Crăciun a anului 1983. Giuseppe Rogoli, aflat în închisoare pentru uciderea patronului unei tutungerii din Giovinazzo, a fost iniţiat în problemele mafiote de către un reprezentant al N'DRAGHETA, Umberto Bellocco din Rosarno.

Începând din anul 1987, cu încuviinţarea lui Rogoli, se înfiinţează în Bari o altă structură mafiotă denumită „LA ROSA". Această structură se află sub controlul clanului Romano din Acquaviva şi întreţine legături cu familia Fidanzati pentru traficul cu cocaină.

Salento rămâne centrul celei de-a patra organizaţii mafiote italiene, care este SACRA CORONA UNITA.

b) *Structura şi dimensiunile organizaţiei*

SACRA CORONA UNITA, cea mai nouă şi cea mai mică organizaţie mafiotă apărută pe scena lumii criminale italiene, este formată în prezent din peste 40 de clanuri şi circa 1.560 membri concentraţi în Brindisi, Lecce, Taranto şi Bari.

Organizaţia are o structură ierarhică verticală, după modelul mafiot sicilian, cu o comisie care mediază conflictele dintre clanuri, desfăşoară activităţi de infiltrare în diferite medii de interes, practicând din plin metoda corupţiei, hotărăşte asupra asasinatelor privind personalităţi incomode italiene.

Fiecare familie se bucură de o largă autonomie de acţiune în afacerile criminale, consimţind însă să se subordoneze şefului în probleme de apărare şi protejare a asociaţiei mafiote ca întreg. În zona operaţională, fiecare clan îşi dictează propriile reguli.

Practic, SACRA CORONA UNITA este mai mult o asociere de clanuri decât o veritabilă organizaţie de tip mafiot.

Dispune de un cod de conduită şi ritualuri de iniţiere pentru candidaţi.

Caracteristica acestei organizaţii mafiote o constituie lupta permanentă dintre clanuri pentru supremaţie.

c) *Principalele activităţi desfăşurate de organizaţie*

Contrabanda cu ţigări reprezintă principala activitate desfăşurată de SACRA CORONA UNITA, aceasta deţinând monopolul pieţei negre din Brindisi şi Lecce.

Clanurile mafiote din Puglia sunt angrenate în operaţiuni de trafic de droguri, în special pe ruta Balcani.

Specula, cămătăria, loteriile ilegale, la care se adaugă operaţiunile de „spălare a banilor murdari" fac, de asemenea, obiectul preocupărilor acestei organizaţii.

SACRA CORONA UNITA se distinge de celelalte organizaţii criminale din regiune prin abilitatea membrilor săi de a se infiltra şi de a manipula instituţiile publice.

2. Germania

Germania, cu o populaţie de 81.300.000 locuitori, un P.I.B. de 2.200 miliarde euro şi un venit naţional pe cap de locuitor de 28.700 euro, este ţara care, dată fiind poziţia sa geografică, cu graniţa estică ce acţionează ca o linie de demarcaţie între bogăţie şi sărăcie pe vechiul continent şi cu un standard de viaţă ce a atins cel mai înalt nivel din Europa, asigură terenul ideal pentru organizaţiile criminale.[11]

După reunificarea celor două state germane, situaţia criminalităţii s-a schimbat fundamental, Berlinul devenind o componentă nu numai a criminalităţii naţionale, ci şi una din capitolele crimei organizate internaţionale. În contextul marilor transformări politice din Europa de Est, Berlinul a devenit un centru geografic, politic şi economic puternic, situaţie nouă ce se reflectă şi într-o intensă creştere, specializare şi diversificare a criminalităţii.

Dezvoltarea sa ca centru financiar cu legături în lumea finanţelor internaţionale a creat posibilitatea spălării câştigurilor ilegale, reinvestirii lor în noi afaceri şi constituirii unei economii subterane care concurează serios economia subterană.

În 1993, câştigurile din activităţile ilegale desfăşurate de organizaţiile de tip mafiot au fost estimate la 770 milioane de mărci germane, iar pagubele pentru stat s-au ridicat la 1,87 miliarde DM.

---

[11] Crima Organizată Transnaţională, Fenomen de Destabilizare a Securităţii Internaţionale, Op. cit., pag. 55 şi următoarele; Voicu Costică, Op. cit., pag. 166 şi următoarele; Mocuţa, Gheorghe, Op. cit., pag. 103 şi următoarele.

Majoritatea rutelor de transport al drogurilor intră în Europa Occidentală prin Germania.

Criminalitatea organizată a fost prezentă în Germania şi înainte de căderea Zidului Berlinului şi a Cortinei de Fier. În prezent aceasta cunoaşte o recrudescentă îngrijorătoare întrucât pe lângă factorii arătaţi, diferenţele de nivel de trai între Est şi Vest au constituit baza unor migrări masive a cetăţenilor de diferite naţionalităţi, care a condus la creşterea densităţii populaţiei, cu un procentaj de străini de peste 10%.

Dintre grupările etnice care acţionează în această ţară, cea italiană este cea mai proeminentă pe scena crimei organizate.

Potrivit investigatorilor germani, cea mai mare concentrare a criminalilor de tip mafiot se află în Baden-Wurttemberg, în sud-est şi la graniţa cu Elveţia şi Franţa, unde există mari comunităţi de imigranţi sicilieni. În Jungbusch, un district din Manheim, locuiesc circa 500 de italieni din Palma di Montechiaro, oraşul de origine a doi ucigaşi care l-au asasinat pe magistratul italian Rosario Livatino şi care au fost capturaţi într-o pizzerie din Leverkusen de către poliţia germană.

Activităţile preferate de organizaţiile criminale sunt cele tradiţionale, respectiv: traficul cu droguri şi arme, falsificarea de valută, frauda fiscală, spălarea banilor murdari, furtul de autovehicule, tâlhăriile, specula, camăta, controlul prostituţiei, la care s-a adăugat, în ultimul timp, traficul cu materiale şi echipamente nucleare provenite, în special, din ţările ex-sovietice.

Cele mai predilecte infracţiuni comise sunt furturile de automobile, cifrate anual la zeci de mii, comise îndeosebi în Berlin, Hamburg şi Saxonia.

Criminalitatea pe timp de noapte vizează cu precădere practicarea prostituţiei şi a jocurilor de noroc ilegale. În Berlin, atât ziua, cât şi noaptea, străzile sunt pline de tinere, chiar sub 18 ani, aduse din Europa de Est, care practică prostituţia sub controlul strict al proxeneţilor, în sectoare delimitate, iar încălcarea acestor reguli duce deseori la conflicte violente.

Din cazuistica aflată în preocupările organelor de poliţie germane, pe acelaşi an 1993, a rezultat că în cele 42.246 infracţiuni înregistrate, au fost implicate 9.884 de persoane suspecte de legături cu organizaţiile criminale. Din cazurile cercetate, reprezentând 91 naţionalităţi, cetăţenii germani reprezintă mai puţin de jumătate, respectiv 45%, turcii 15%, ex-iugoslavii 8,8%, italienii 5,2%, polonezii 2,8% etc.

Şeful Biroului Federal de Combatere a Criminalităţii din Germania aprecia că odată cu colapsul politic şi economic al statelor din centrul şi estul

Europei, presiunea crimei organizate în această zonă a lumii a crescut în mod considerabil.

Referitor la grupurile de infractori ce provin din ţările Europei de Est, care acţionează pe teritoriul Germaniei, se deţin date că sunt formate în principal din ruşi, polonezi şi iugoslavi.

Infractorii ruşi provin în special din rândurile vechilor emigranţi, ale soldaţilor şi cadrelor militare din fosta Armată Roşie, precum şi ale turiştilor şi noilor emigranţi economici. Ei comit, în principal, infracţiuni de fraudă, fals, trafic de arme şi autoturisme furate, tăinuire de bunuri furate şi trafic de droguri.

Cu privire la Mafia Rusă, statisticile nu sunt încă finalizate, dar, potrivit oficialităţilor germane, aceasta va deveni foarte repede lidera lumii crimei organizate.

Între grupările de infractori de origine asiatică, se remarcă triadele chinezeşti, infiltrate în Germania, îndeosebi în Bavaria, acestea reprezentând un potenţial pericol, date fiind dificultăţile întâmpinate de poliţie în descifrarea activităţii lor.

Dintre organizaţiile criminale chineze, 14K şi Wo Shing Wo sunt cele mai active în Germania. Cantonate în Anglia, aceste organizaţii acţionează deopotrivă în Germania, Olanda, Franţa, Spania etc. Principala bază de sprijin pentru acestea o constituie comunitatea chineză formată din rezidenţi legali şi un număr foarte mare de imigranţi clandestini. Cu sprijinul celor două organizaţii, contra unor sume care se ridică până la 25.000 dolari de persoană, emigranţii chinezi sunt transportaţi la Moscova şi Praga de unde sunt preluaţi de „călăuze" şi introduşi fraudulos în Germania.

Triadele chinezeşti introduc în Germania pistoale şi heroină adusă din Triunghiul de Aur (Burma, Thailanda, Laos), practică şantajul asupra oamenilor de afaceri sau proprietarilor de magazine şi restaurante de origine chineză, desfăşoară alte activităţi compatibile cu crima organizată. Circa 90% din oamenii de afaceri chinezi sunt şantajaţi de triade, iar în situaţia în care nu se supun solicitărilor acestora, riscă să fie lichidaţi sau să li se distrugă bunurile din proprietatea privată.

Controlul organelor de poliţie germane asupra triadelor chinezeşti se realizează foarte greu, în special datorită barierelor lingvistice şi a fricii pe care acestea o insuflă eventualilor martori.

În scopul acoperirii varietăţii activităţilor ilegale, organizaţiile criminale recurg la metode şi mijloace dintre cele mai sofisticate. Astfel, potrivit

statisticilor autorităţilor germane, organizaţiile criminale îşi derulează afacerile ilegale prin intermediul unor firme acoperite, cum ar fi companiile de import-export, agenţiile de turism, companiile de transport, cele din structura serviciilor, precum şi prin intermediul restaurantelor, magazinelor de textile etc.

Structurile legale de afaceri reprezintă mijloacele ideale pentru tranzacţiile ilegale, inclusiv spălarea banilor murdari.

Pentru camuflarea transporturilor de heroină provenită din Turcia, „afaceriştii kurzi" folosesc agenţiile de turism, companiile producătoare de subansamble pentru autoturisme, cele de transport mărfuri şi pasageri etc. O grupare de proxeneţi a folosit o idee originală expediindu-şi „imperiul comercial" în Germania printr-o companie de securitate.

În Germania, restaurantele, spălătoriile, asociaţiile culturale, lăcaşele de cult sunt principalele puncte de contact între membrii organizaţiilor criminale.

Poliţia germană acuză faptul că prevederile constituţionale îi îngrădeşte mult puterile în ceea ce priveşte iniţierea unor măsuri mai energice de combatere a activităţii organizaţiilor criminale.

3. Franţa

Franţa, cu o populaţie de circa 62.662.842 locuitori, un P.I.B. de 1.661 miliarde dolari şi un venit pe cap de locuitor de 27.600 dolari, este ţara europeană unde nu există organizaţii veritabile, de tip mafiot.[12]

Cu toate acestea, în Franţa s-au înregistrat fenomene sporadice de manifestare a activităţilor de tip mafiot în jurul Marsiliei, Parisului şi în Insula Corsica, iar într-o măsură mai mică în Bordeaux.

Familia instalată în Grenoble, unde există o comunitate siciliană, este semnalată cu legături strânse cu familia Sommatino din Sicilia.

Michele Zaza, cunoscut şi sub apelativul de O'Pazza sau Nebunul, a început să înfiinţeze un sindicat al crimei organizate pe Coasta de Azur, prin coruperea autorităţilor şi instituirea controlului asupra companiilor care acţionează ca intermediari financiari.

La sfârşitul anilor '80, Cosa Nostra a intrat în alianţă cu lumea interlopă corsicană, care avea legături cu producătorii de morfină turci şi era implicată în operaţiunea de rafinare a heroinei.

[12] Ibidem, pag. 21 şi următoarele.

Camorra Napolitană este, la rândul său, semnalată în Franța, fiind angrenată în contrabanda cu țigări, carne şi produse agroindustriale.

În acelaşi timp, Franța serveşte drept țară de tranzit pentru cocaina adusă în Italia din America de Sud.

Marea criminalitate se orientează în prezent către delincvența economico-financiară, abandonând formele violente şi periculoase, cum ar fi spargerile de bănci.

Numerarul este forma de acumulare şi schimb a sumelor ilicite de prim-nivel.

Organizațiile mafiote se folosesc de casele de schimb valutar, depozitele nocturne pentru plăți cash, cazinouri, în operațiunile lor de spălare a banilor murdari.

Investițiile organizațiilor mafiote sunt disipate în construcțiile de locuințe, zonele de recreare, cazinouri.

Nu există o legislație specială pe linia combaterii crimei organizate în Franța, exceptând articolul 450^{1} din Codul penal, care se referă, în mare, la asociațiile de acest fel.

Intrarea în vigoare a Legii privind combaterea operațiunilor de spălare a banilor murdari, la începutul anului 1991, nu a dat rezultatele scontate. Biroul Central pentru Combaterea Criminalității Financiare, din cadrul Ministerului de Interne, nu a înregistrat decât câteva cazuri de instrumentare a infracțiunii de spălare a banilor murdari prezentate justiției. Comisarul Patrick Clorieux, un fost angajat al Serviciului Francez de Informații, a întocmit un raport în care arăta că băncile permit circuitul banilor murdari prin filialele lor, deoarece obțin profituri substanțiale, iar şansele depistării acestor operațiuni rămân de domeniul teoreticului.

Pentru obținerea de probe judiciare, în cazul infracțiunilor de spălare a banilor murdari, poliția trebuie să stabilească două elemente esențiale, respectiv: sursa fondurilor ilicite şi intenția celui care spală bani (să fie în cunoştință de cauză că banii provin din afaceri ilicite).

Textul de lege clarifică expresia de „în cunoştință de cauză", care este invocată în prezent de spălătorii de bani murdari în apărarea lor. Practic, în prezent, instituțiile financiare nu sunt interesate de cunoaşterea originii banilor care circulă prin filialele lor, interesându-le numai profiturile pe care le realizează.

4. Spania

Aşezată la confluența dintre Marea Mediterană şi Oceanul Atlantic, pe culoarul creat de Strâmtoarea Gibraltar, Spania (40.220.000 locuitori), ca şi Portugalia, nu putea să rămână în afara preocupărilor organizațiilor criminale transnaționale.[13]

Fiind o prețioasă punte maritimă între Europa şi celelalte continente, Spania a devenit un important centru unde se interferează interesele principalelor sindicate criminale de pe mapamond. Numai măsurile severe întreprinse de autoritățile spaniole, în ultimii ani, au făcut ca această țară să nu se transforme într-un fief al traficanților de droguri şi de arme, aşa cum este, de pildă, Portugalia sau Turcia.

Dintre organizațiile criminale care în prezent ridică serioase probleme autorităților spaniole, cele mai virulente sunt triadele chinezeşti, care şi-au concentrat activitatea în patru direcții principale:

- traficul de heroină;
- exploatarea muncii „sclavilor" din rândul imigranților ilegali;
- prostituția;
- extorcarea rezidenților din rândul comunității chineze.

Triadele sunt bine structurate şi deosebit de abile în afaceri, fapt ce le-a permis să scoată de pe piața subterană alte organizații criminale rivale. Declinul activității bandelor turceşti, care au deținut mulți ani supremația pieței drogurilor în Spania, s-a datorat nu numai măsurilor întreprinse de autorități, ci şi triadelor chinezeşti care au penetrat cu o heroină mult mai bună calitativ, cunoscută sub denumirea de „albul de China" şi la un preț mai mic decât cea comercializată de organizațiile concurente turce.

Triadele chinezeşti şi-au creat în Spania patru „tentacule", respectiv:

- Sap Sie Kee (14K), specializată în traficul de heroină. În Spania, uzitează două „modus operandi": în primul rând, acționează sub acoperirea a diverşi oameni de afaceri specializați în importul de produse alimentare orientale; în al doilea rând, racolează imigranți africani pe care îi trimit în Thailanda, pentru a servi drept cărăuşi în transportul ilegal al drogurilor.
- Yee On, specializată în imigrările ilegale. Această organizație recrutează conaționali din China, care doresc să emigreze în Europa sau SUA; îi

[13] Ibidem, pag. 24 şi următoarele.

îmbarcă pe vapoare în apele internaționale din zona Hong Kong şi-i debarcă ascunşi în lăzi de mărfuri în porturile europene din Spania, Franța sau Italia.

Au fost situații când emigranții chinezi au stat luni de zile închişi în containerele cu mărfuri, aşteptând momentul prielnic pentru a fi debarcați pe uscat.

Folosindu-se de paşapoarte mexicane, germane şi boliviene, pe care erau aplicate vize false de intrare în Spania, triadele chinezeşti au facilitat pătrunderea clandestină în această țară a unui mare număr de chinezi. Odată ajunşi în Aeroportul Barajas, imigranții chinezi sunt ascunşi pentru un timp, iar după ce li se procură documente de călătorie, sunt trimişi în S.U.A., Spania servind doar ca țară de tranzit.

- Wo On Lok, specializată în traficul de casete video porno, cu copii, pentru pedofilie şi prostituție. Aceasta racolează femei din Manila şi Bangkok, pe care le folosesc ca prostituate în Spania. Într-unul din ultimele cazuri instrumentate de poliție a rezultat că prostituatele percepeau de la „clienți" 15.000 pesetas, din care le reveneau 1.500 de pesetas, restul intrând în buzunarele proxeneților.
- Dai Hoon, a patra principală organizație criminală chineză din Spania, este specializată în acordarea de împrumuturi oneroase imigranților ilegali. Aceasta acționează ca o bancă ilegală care țintește în final aducerea în stare de „sclavie" a clienților săi. Nereuşind să ramburseze creditele primite, imigranții chinezi devin „sclavii" acestei organizații, fiind folosiți la muncile cele mai grele posibile.

Organizația Dai Hoon se implică, de asemenea, în protecția tip „racket", țintind în acest sens proprietarii restaurantelor chineze şi stabilimentele de derulare a afacerilor.

Specializarea organizațiilor menționate mai sus într-un anumit domeniu de activitate nu înseamnă limitarea preocupărilor lor criminale, adesea acestea interferându-se pe alte segmente infracționale din sfera crimei organizate.

5. Marea Britanie

Regatul Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord, cu o populație de 60.090.000 locuitori, un P.I.B. de 1.825 miliarde dolari şi un venit pe cap de locuitor de 30.600 dolari este locul unde acționează, deopotrivă, mafia italiană,

triadele chinezeşti, bandele criminale ruseşti, jamaicane, turceşti şi alte structuri ale crimei organizate cunoscute pe plan internațional.[14]

Nu există date clare privind zonele teritoriale de acțiune ale organizațiilor criminale, motiv pentru care nici nu s-au făcut estimări privind numărul membrilor afiliați la acestea sau referitoare la profiturile rezultate din activitățile specifice lor.

5.1. Preocupări ale organizațiilor criminale

Mafia italiană s-a implicat în traficul de droguri, spălarea banilor murdari, frauda, în special în domeniul bancar, specula, şantajarea patronilor unor localuri din sud-estul Londrei.

Triadele chinezeşti – 14K, Wo-shing, Wo-on-lok şi San-yee-on se ocupă cu comercializarea de droguri, speculă, camăta cu dobândă de 3-10% pe zi, controlul prostituției şi al cazinourilor ilegale.

Bandele criminale ruse sunt implicate, în special, în operațiunile de spălare a banilor murdari prin intermediul băncilor orăşeneşti.

Grupările criminale jamaicane şi, în general, sud-americane, precum şi cele turceşti, se ocupă, în principal, cu traficul de droguri.

Londra a fost şi a rămas principalul centru european de spălare a banilor proveniți din afaceri ilicite. S-a schimbat între timp ierarhia organizațiilor criminale implicate în astfel de operațiuni, în prezent, în top situându-se mafia rusească. Sumele reciclate de aceasta la Londra ajung la mai multe milioane de dolari anual.

Potrivit afirmațiilor şefului Serviciului Național de Informații Criminalistice (NCIS) din Anglia, prin instituțiile financiare din această țară, se reciclează sute de milioane de dolari iar posibilitatea de depistare şi instrumentare a unor astfel de cazuri este foarte redusă. În cazul mafiei ruseşti, se impune obținerea unor probe în Rusia privind proveniența banilor reciclați în Anglia, ceea ce este practic imposibil. Englezii care intră în contact cu ruşii implicați în spălarea banilor murdari, pentru diverse afaceri, evită categoric să vorbească despre aceştia, fiindu-le teamă. Un avocat, de exemplu, relata că unii din clienții săi ruşi veneau la întâlnire înarmați cu pistoale.

O modalitate de spălare a banilor murdari, uzitată frecvent de mafia rusă în Anglia, o constituie achiziționarea de imobile al căror preț se ridică, de

[14] Ibidem , pag. 25.

regulă, în jurul a un milion de dolari. Cumpărarea şi vânzarea de proprietăţi comerciale reprezintă o altă modalitate folosită de mafia rusească pentru spălarea banilor murdari. Banii sunt depozitaţi de obicei în băncile din insulele dispuse de-a lungul coastelor Angliei, care nu au legi ferme privind proveniența şi deținătorul acestora.

5.2. Măsuri de combatere a crimei organizate

Pe frontul de luptă împotriva crimei organizate, în Regatul unit se află:

- Secția pentru Crimă Organizată a Scotland Yard-ului;
- Serviciul Național de Informații Criminalistice. Acest serviciu adună informații de interes operativ şi cooperează, în acțiunile de combatere a crimei organizate cu forțele de poliție specializate, cuprinzând 43 de formațiuni în Anglia şi Wales, şi câte una în Scoția şi Irlanda de Nord (Rue).

Investigațiile privind crima organizată se desfăşoară în mare secret, iar numele suspecților arestați devin publice numai după ce sunt judecați. Numele şefilor organizațiilor criminale nu sunt cunoscute publicului larg.

În acelaşi timp, poliția evită să facă referiri la instituțiile de combatere a crimei organizate şi personalul acestora.

6. Statele Unite ale Americii

6.1. Considerații generale

S.U.A. cu o populație de 300.365.697 locuitori, un P.I.B. de 12.438.873 milioane de dolari şi un venit național pe cap de locuitor de 37.352 dolari, este țara cea mai eterogenă din punct de vedere al prezenței grupărilor criminale şi al spectrului activităților desfăşurate de acestea.[15]

Astfel, pe lângă Cosa Nostra americană, organizație autohtonă tipic mafiotă, în SUA acționează în strânsă legătură cu aceasta, Cosa Nostra siciliană, Camorra napolitană, N'DRAGHETA calabreză şi Corona Sacra Unita, la care se adaugă triadele chinezeşti, Yakuza japoneză, cartelurile columbiene, bandele criminale ruseşti, vietnameze, coreene, cambodgiene, laoțiene, jamaicane etc.

Organizațiile mafiote italiene şi-au constituit în SUA filiale ale căror rețele operează în Canada, America de Sud, Australia şi Europa, contând pe un

[15] Ibidem, pag. 26.

număr impresionant de afiliaţi, concentraţi cu deosebire în zona nord-estică a ţării, în Florida, California şi Midwest.

Dintre sindicatele organizaţiilor criminale asiatice, triadele chinezeşti şi Yakuza Japoneză par a fi cele mai agresive. La rândul lor, grupările criminale ruse şi euroasiatice constituie un factor din ce în ce mai ameninţător pe scena marii criminalităţi din SUA, dată fiind rata impresionantă de expansiune a acestora şi paleta largă de activităţi ilegale în care sunt implicate.

Cea mai importantă organizaţie criminală, cu tradiţie în SUA, rămâne însă Cosa Nostra Americană.

6.2. Cosa Nostra Americană – structură şi dimensiuni

Organizaţia mafiotă Cosa Nostra americană este un produs al mafiei siciliene, care a reuşit să penetreze în SUA la începutul secolului trecut. Cele două organizaţii sunt unite prin legături de familie, interese sociale şi economice.

Structura organizaţiei nord-americane urmează linia paternă a celei siciliene şi se crede că, la rândul ei, Cosa Nostra siciliană a preluat unele idei de la omoloaga sa de peste Atlantic, cel puţin în privinţa înfiinţării „comisiei", organul superior de conducere. Prin urmare, structura organizaţiei este piramidală, strict ierarhică, organul superior fiind „comisia" care are rolul de a apăra interesele generale ale Cosei Nostra, de a realiza contacte şi înţelegeri cu alte structuri criminale de a media conflictele interne dintre familii şi de a le coordona activitatea.

„Comisia" a fost creată în 1931 de Salvatore Lucania, cunoscut şi sub numele de Lucky Luciano, care a reuşit la timpul respectiv să reunească şefii a 24-25 de familii mafiote.

Printre rangurile organizaţiei se numără cel de „capo" sau „don" care desemnează şeful unei familii, al cărui rol se aseamănă mai mult cu cel al unui preşedinte de companie multinaţională, cel puţin în ceea ce priveşte veniturile şi cheltuielile. Şeful unei familii importante cheltuieşte anual milioane de dolari din fondurile organizaţiei, care include plata contabililor, experţilor fiscali, oamenilor de afaceri, avocaţilor, specialiştilor în telecomunicaţii şi electronică etc.

În cadrul familiilor îşi desfăşoară activitatea „oamenii de onoare" care răspund de iniţierea a 10-30 „asociaţi".

Operaţiunile propriu-zise ale organizaţiei sunt desfăşurate de circa 1.300 muncitori sau „oameni nasture", grupaţi în 25 de familii, răspândite pe întreg teritoriul SUA.

Există, sau cel puțin au existat, ceremonii de inițiere, în care numai persoanele de naționalitate italiană, de regulă originare din sudul Italiei, erau admise în familiile mafiote nord-americane.

Dintre familiile organizației Cosa Nostra americană, cele din zona New York sunt considerate ca fiind cele mai organizate şi cele mai influente. Acestea sunt: Gambino, Colombo, Bonanno, Genovese şi Lucchese.

Potrivit datelor furnizate de F.B.I., familiile mafiote nord-americane acționează în New England, Chicago, Cleveland, Denver, Detroit, Kansas-City, Los Angeles, Milwakee, Philadelphia, Pittsburg, Rochestar, St. Louis, Buffalo, San Francisco, San Jose, Tampa, Tucson etc.

6.3. Principalele activități ilicite desfăşurate de Cosa Nostra Americană

Ca şi cea siciliană, organizația mafiotă nord-americană este angrenată în întreg spectrul de activități specifice crimei organizate, de la speculă, controlul prostituției şi al jocurilor de noroc, până la traficul de droguri ş spălarea banilor murdari.

Pentru protejarea „afacerilor" sale, Cosa Nostra americană apelează la resortul intimidării şi al corupției, reuşind astfel să domine mai multe sindicate muncitoreşti şi să le determine să o sprijine în acțiuni, cum sunt cele din domeniul cărăuşiei, construcțiilor, colectării de deşeuri, administrării reziduurilor toxice, desfacerii benzinei, închirierii de autoturisme etc.

Marile familii realizează, de asemenea, profituri de pe urma altor organizații criminale care acționează pe teritoriul lor, cotizând pentru aşa-zisa îngăduință şi protecție.

Astfel, Cosa Nostra americană acționează în sprijinul operațiunilor desfăşurate în țară de organizațiile criminale italiene şi menține legături internaționale cu alte structuri mafiote, în special în domeniul spălării banilor murdari.

În afara legăturilor cu mafia italiană, Cosa Nostra are contacte mai strânse şi înțelegeri cu mafia rusă cu ale căror activități infracționale se interferează tot mai mult în ultimul timp.

Cu ocazia unei şedințe a Congresului SUA, în octombrie 1997, criminalitatea organizată a fost considerată o amenințare la adresa securității naționale. Louis FREEH, director la FBI la acel moment, declara că organizațiile criminale sunt deosebit de periculoase, căci ele îşi folosesc „competențele" tot mai specializate, în domeniul informativ, folosind tehnici de

codare şi structuri de spălare a banilor pentru sute de milioane de dolari. Convingerea sa este că grupurile criminale organizate, care operează în S.U.A., vin din Rusia, Europa Centrală şi Orientală, Asia, Africa ş.a. Dezbaterile au evidenţiat legăturile crescânde între Mafia Siciliană şi grupările criminale din alte ţari.[16]

Cu prilejul prezentării, la 28 mai 1998, a Planului strategic împotriva criminalităţii organizate internaţionale, preşedintele american Bill Clinton aprecia că, datorită legislaţiilor diferenţiate ale statelor, poliţiile naţionale întâmpină greutăţi în cadrul cooperării (extrădarea infractorilor, deschiderea conturilor suspecte), în plus posibilităţile tehnice şi de personal ale acestora sunt de 25 de ori mai mici decât ale organizaţiilor criminale cu care se confruntă.

Potrivit unei statistici, americanii cheltuiesc anual 45-48 miliarde dolari pe stupefiante, 23 de miliarde pe casete video pirat şi programe pe calculator, un miliard pe autoturisme furate şi de contrabandă, iar Mafia internaţională este implicată anual în activităţile de spălare a banilor murdari de peste 100 miliarde dolari şi fraude fiscale de peste 30 miliarde dolari.

Evident, că activităţile criminale organizate au preocupat în mare măsură şi organismele de stat cu atribuţii în combaterea criminalităţii.

În acest sens, F.B.I. a elaborat un program privind crima organizată, în care sunt definite direcţiile principale ale muncii de investigaţii şi scopul acestora.

De asemenea, a fost înfiinţată o unitate specială pentru combaterea sindicatelor criminale periculoase, cum ar fi de pildă mafia rusă.

Încă din 1970, Congresul SUA a adoptat Legea „RICO" privind combaterea influenţei şi acţiunilor de corupţie desfăşurate de organizaţiile criminale, în special Cosa Nostra americană. Printre prevederile sale, legea permite confiscarea bunurilor obţinute prin activităţi ilegale şi condamnarea şefilor familiilor mafiote cu pedepse dintre cele mai aspre.

În baza acestei legi, începând cu anul 1981, au fost capturaţi, judecaţi şi condamnaţi numeroşi şefi, subşefi, consilieri, locotenenţi, soldaţi ai familiilor mafiote, printre care menţionăm:

- Vittorio Amuso, şeful familiei Lucchese;
- Carmine Persico (Şarpele) şi Victor Brena (Micul Vic), din familia Colombo;
- John Gutti, cu locotenenţii săi James Failla (Jimmy Brown) şi Joseph Corrao (Butch), precum şi consilierul Frank Lo Cascio, din familia Gambino.

[16] Ibidem, pag. 26.

John Gutti şi Frank Lo Cascio au fost găsiţi vinovaţi de omucidere şi trafic de droguri, fiind condamnaţi, la 23 iunie 1992, cu închisoare pe viaţă.

Mai trebuie adăugat că serviciile secrete americane însărcinate cu combaterea marii criminalităţi acţionează intens şi extrem de abil în domeniu.

7. Cartelurile columbiene

7.1. Trăsăturile caracteristice

Cartelurile columbiene au apărut pe scena crimei organizate începând cu anii ’70, devenind în scurt timp cele mai puternice organizaţii criminale de tip mafiot din zona latino-americană.[17]

Spre deosebire de alte organizaţii criminale transnaţionale care tind să se lanseze într-o paletă largă de activităţi ilegale, cartelurile columbiene reprezintă un unicat în felul lor pentru că sunt preocupate numai de afacerile cu droguri şi doar în mică măsură de cele cu pietre preţioase.

Structura celulară specializată a cartelurilor limitează posibilitatea organelor de poliţie de a obţine informaţiile necesare privind activitatea acestora.

Unele dintre carteluri, cum este „Calli”, au încercat de timpuriu să stabilească un modus-vivendi cu guvernul, care a acceptat să-i tolereze pe narcotraficanţi, cu menţiunea de a nu se recurge la narcoviolenţă. Adoptarea unei asemenea poziţii din partea cartelului „Calli” i-a permis să supravieţuiască acţiunilor poliţieneşti întreprinse împotriva organizaţiilor de tip mafiot din Columbia şi chiar să prospere în afaceri.

În activitatea cartelurilor columbiene sunt implicate trupe de gherilă, incluzând „Forţele Armate Revoluţionare” şi „Mişcarea 19 Aprilie” care, în schimbul unor taxe, protejează forţa de muncă ilegală ce lucrează pe plantaţiile de opiu şi marijuana.

Cartelurile columbiene s-au infiltrat în majoritatea instituţiilor publice, în special la nivel local, având legături cu serviciile poliţieneşti, militare, în sectorul economic şi politic.

În sectorul economic au adoptat tactica investiţiilor în construcţii, terenuri, imobile, tactică extinsă şi în sectorul bancar, în turism şi sport, în special în fotbal.

---

[17] Crima Organizată Transnaţională, Fenomen de Destabilizare a Securităţii Internaţionale, Op. cit., pag. 56 şi următoarele; Mocuţa Gheorghe, Op. cit., pag. 132 şi următoarele.

Membrii conducători ai cartelurilor se prezintă ca fiind oameni de afaceri legitimi, iar cooptarea unora dintre ei în structurile puterii locale le conferă protecție.

7.2. Geneza cartelurilor columbiene

Cartelurile columbiene s-au format, aşa cum am arătat, în jurul anilor ’70 şi şi-au consolidat poziția de mari producătoare şi exportatoare de cocaină în următoarele decade. Acestea au apărut inițial sub formă de sindicate, purtând denumirea regiunii în care operau. Astfel, cele cinci organizații sindicale situate în top erau: *La Costena*, cu arie operațională pe coasta atlantică, *Antioquia* şi *Valea Cauca*, acestea dominând zona acestor state columbiene, precum şi cele din zona centrală şi estică.

Ulterior, când Agenția de Combatere a Drogurilor (DEA) din SUA a început să le denumească „carteluri”, aceste organizații au devenit cunoscute după cum urmează:

- *Cartelul Medellin* – aflat într-o oarecare dificultate după decesul liderului acestuia, Pablo Escobar;
- *Cartelul Calli* – despre care se crede că ar controla peste 80% din piețele mondiale de desfacere a cocainei;
- *La Costena* sau *Cartelul de Coastă* – specializat în producția şi comercializarea marijuanei;
- Asociația Cafelei – cu arie de acțiune în departamentele Risaralda şi Quindio – specializată în amfetamină;
- *Nordul Văii* – producător de opiu pentru heroină;
- *Cartelul Santander* – operațional de-a lungul graniței cu Venezuela;
- *Cartelul Ibague* – localizat în centrul departamentului Olima – specializat în producția de opiu;
- *Cartelul din Bogota* – nenominalizat, care acționează pentru spălarea banilor murdari obținuți din traficul de narcotice, cu legături la nivel înalt.

Cele mai mari şi mai cunoscute carteluri sunt însă *Calli* şi *Medellin*.

După decesul lui Pablo Escobar, liderul cartelului *Medellin*, în topul traficanților de narcotice figurează frații Gilberto şi Gustavo Rodriguez Orejuela, prezumtivii lideri ai cartelului Calli.

Printr-un complicat labirint de fonduri, frații Rodriguez controlează un vast imperiu economic şi, în ciuda activității investigatorilor, nu s-au obținut date care să indice narcodolarii drept sursă a capitalului acumulat de aceştia.

Spre deosebire de cartelul Medellin, care în anul 1980 s-a angrenat în conflict direct cu forțele guvernamentale în așa-zisul „Război al Bitterului", soldat cu mii de morți, cartelul *Calli* a preferat să se mențină într-un climat aparent legal şi să uzeze de mită în locul violenței.

7.3. Structura şi activitatea cartelurilor columbiene

Cartelurile columbiene au structură rigidă verticală sau piramidală. Unitatea de bază a acestora o constituie „clanul" sau „familia", condusă de un şef.

Şefii mai multor clanuri se unesc şi formează cartelurile, având ca arie de acțiune o anumită zonă.

Activitatea cartelurilor este organizată sub forma unei „linii de asamblare" care se întinde de la producția de coca până la produsul final comercializat pe piața mondială – cocaina.

Practic, fiecare clan dintr-un cartel are responsabilități specifice pentru un anumit segment din producerea şi comercializarea cocainei. Astfel, în atribuțiile clanurilor intră: procurarea materiei prime; asigurarea protecției celor care cultivă, recoltarea şi rafinarea coca; asigurarea serviciilor pentru securitatea laboratoarelor şi centrelor de distribuire; organizarea şi asigurarea transportului; încasarea banilor rezultați din comercializarea cocainei şi reinvestirea acestora în afaceri legale.

După cum s-a menționat, cartelurile columbiene beneficiază de sprijinul *Forțelor Armate Revoluționare* şi al Mişcării *19 Aprilie*, care asigură protecția forței de muncă implicată în procesul de producere a cocainei.

În decada anilor '80, Carlos Leoher şi alți membri ai cartelului *Medellin* au început să transporte cocaina în SUA cu aeronavele, în cantități industriale. Cartelul Calli, la rândul său, s-a preocupat de însuşirea tehnicii manageriale în afaceri, evitând pe cât posibil un conflict cu autoritățile.

În prezent, cartelul *Calli* acționează pentru diversificarea piețelor de desfacere, cu deosebire în Europa Occidentală şi pe noile piețe est-europene şi din fosta Uniune Sovietică, precum şi a produselor sale prin fabricarea heroinei columbiene, care este cea mai compactă şi ieftină de transportat, profiturile fiind mult mai mari decât cele rezultate din traficul cu cocaină. În plus, deşi cartelul *Calli* continuă să folosească transportul aerian pentru traficul de droguri în SUA, în ultimul timp recurge tot mai mult la cargourile comerciale.

Totodată, cartelurile columbiene acționează pentru sofisticarea metodelor de camuflare a narcoticelor, recurgând la camuflarea acestora în

echipamentul de bord, în geamuri, în diverse materiale plastice şi din fibră de sticlă etc.

7.4. Legături cu alte organizaţii criminale

Deoarece cartelurile columbiene controlează în proporţie de 80-90% disponibilităţile de cocaină pe piaţa mondială, toate organizaţiile internaţionale de traficanţi de droguri sunt în contact cu cartelurile *Calli* şi *Medellin*.

Cartelul *Calli*, spre exemplu, a ajuns în poziţia de a satisface singur necesităţile consumului de cocaină în Europa, în proporţie de 90%, iar în SUA în proporţie de 80%.

Prin urmare, cu certitudine există înţelegeri de cooperare între cartelurile columbiene şi organizaţiile mafiote italiene şi nord-americane.

De menţionat este şi faptul că, în prezent, narco-traficanţii au început să-şi deschidă firme la vedere pe pieţele Estului Îndepărtat, în special în Japonia, încheind înţelegeri cu triadele chinezeşti şi yakuza japoneză, pentru comercializarea cocainei în această zonă.

Pentru spălarea narco-dolarilor, au încheiat, de asemenea, înţelegeri cu organizaţiile criminale care au o poziţie predominantă în SUA, Europa şi statele ex-sovietice.

7.5. Iniţiative de contracarare

Pe frontul luptei împotriva traficanţilor de narcotice columbiene se află Poliţia Naţională, Divizia de Narcotice a Poliţiei Naţionale şi instituţia Procurorului General al Republicii.

Resursele financiare colosale de care dispun au permis cartelurilor columbiene să capaciteze autorităţile publice, politicienii, la diferite niveluri, motiv pentru care activitatea le-a fost tolerată, în măsura în care nu s-a recurs la violenţă.

Iniţiativele guvernului columbian – începute în anul 1991, cu sprijinul Agenţiei de Combatere a Drogurilor din SUA – de a efectua cercetări şi presiuni militare asupra cartelurilor şi de a se lua o decizie legislativă de combatere a acestora au determinat pe mulţi dintre narcotraficanţi să intre în legalitate, să devină oameni de afaceri respectabili şi să investească fondurile lor financiare în activităţi legale.

8. Yakuza japoneză

8.1. Geneza şi evoluţia organizaţiilor mafiote japoneze

Originea bandelor criminale japoneze de tip yakuza poate fi plasată în trecut, la începuturile secolului al XVII-lea, fiind strâns legată de figurile legendare ale războinicilor samurai.[18]

Odată cu abolirea, în mod oficial, a feudalismului – 1817 – tradiţionalii samurai şi-au pierdut statutul de privilegiaţi, motiv pentru care au început să se răzvrătească, organizându-se în bande criminale, oponente autorităţilor. Iniţial, activităţile criminale ale bandelor de samurai erau desfăşurate în beneficiul dezmoşteniţilor şi al săracilor însă, cu timpul, acestea au devenit principala lor sursă de îmbogăţire.

În secolele XVIII-XIX au luat fiinţă două grupări de răufăcători, respectiv „Bakuto" şi „Tekiya".

Bandele criminale „Bakuto" erau formate din organizatori de jocuri de noroc, iar „Tekiya" din vânzători ambulanţi şi artişti stradali, ambele categorii impunându-şi reguli de funcţionare secrete, pecetluite prin ritualuri tradiţionale.

Denumirea de Yacuza provine de la „Ya-ku-sa", care înseamnă „8-9-3" şi se referă la mâna care pierde într-un joc popular de cărţi din Japonia. Prin preluarea acestei denumiri, bandele criminale au intenţionat să creeze imaginea publică de persoane care, în general, pierd.

Denumirea generală dată de Agenţia Naţională de Poliţie din Japonia bandelor criminale autohtone este de „BORYOKUDAN", ceea ce, în traducere liberă, ar însemna „cei violenţi".

Potrivit definiţiei date de poliţia japoneză, „Boryokudan-ul" este o organizaţie care se angajează în acte ilicite, săvârşite cu violenţă, utilizând puterea sa structurală sau colectivă.

„Boryokudan" se caracterizează printr-o puternică dezvoltare şi organizare, pe baza unor principii speciale, zone de influenţă, urmărirea obţinerii de profit, utilizarea de mijloace violente.

---

[18] Ibidem, pag. 69 şi următoarele; Pitulescu Ion – Crima organizată – al 3-lea Război Mondial, Editura Naţional, 1996, pag. 127 şi următoarele; dr. Heinrich Boge, fost preşedinte al Bundeskriminalamt, „Escaladarea crimei organizate, a mişcărilor antidemocratice şi terorismului în Europa de vest", comunicare prezentată la Conferinţa Europeană asupra crimei organizate şi a terorismului în societatea post-comunistă, Varşovia, 28-30.03.1993; Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit. pag. 55 şi următoarele.

Grupările criminale „Bakuto” şi „Tekiya”, care au reprezentat formaţiunile de bază ale „Boryokudanului”, au evoluat, pe parcursul anilor, asociindu-se cu bandele de tineri delincvenţi, dând naştere, după al II-lea Război Mondial, noilor organizaţii mafiote japoneze „Yamaguchi-Gumi”, „Inagawa Kai” şi „Sumyoshi-Kai”.

Începând cu anul 1955, cele trei mari organizaţii menţionate şi-au extins sferele de influenţă în Japonia, absorbind, pe rând, bandele criminale izolate care au încercat să li se opună.

Cu începere din anul 1965, bandele criminale, în ansamblu, şi-au diminuat puterea ca urmare a „strategiei de vârf” adoptate şi acţiunilor represive întreprinse de către organele de poliţie împotriva lor.

Marile organizaţii mafiote au continuat însă să subziste, o sursă importantă de venituri a acestora constituind-o taxele percepute de la membrii acestora şi grupările criminale afiliate, în baza aşa-zisului sistem „Jonokin”.

Recesiunea economică, curentele de opinie, precum şi înăsprirea legislaţiei japoneze au determinat membrii clanurilor Borykodan să găsească modalităţi de legitimare a activităţii desfăşurate.

Un document dat publicităţii în 1994 releva faptul că organizaţiile mafiote încercau să facă un „by-pass” contra măsurilor îndreptate împotriva lor, printr-o reîncadrare în activitatea unor corporaţii industriale sau a unor instituţii politice ori religioase.

Astfel, Yamaguchi Cumi şi-a reorganizat structura, luând denumirea de Liga Naţională pentru Purificarea Pământului, declarată ca organizaţie non-profit, care se pronunţă împotriva drogurilor, Sumyoshi-Kai a devenit concernul industrial „HORI”, iar Inagawa Kai s-a transformat în Inagawa Industries”.

8.2. Trăsăturile caracteristice ale organizaţiilor mafiote de tip Yakuza

Organizaţiile japoneze tradiţionale care integrau „YAKUZA” prezentau, în general, trăsături caracteristice celor italiene, din punct de vedere al condiţiilor în care au apărut, al preocupărilor, metodelor şi mijloacelor de acţiune, Deosebirile esenţiale faţă de structurile mafiote din alte ţări au apărut în ultimele decenii ale secolului al XX-lea, când organizaţiile criminale japoneze încep să se individualizeze prin anumite particularităţi cum sunt:

- funcţionarea sub acoperirea unor corporaţii publice, prin derularea de activităţi legale, fără conspirarea identităţii membrilor acestora;

- realizarea de înțelegeri cu autoritățile statale, în special cu partidele de guvernământ, ceea ce le-a permis să-şi desfăşoare activitatea în mod nestingherit şi să obțină profituri deosebit de mari;

Edificatoare în acest sens este înțelegerea realizată cu Partidul Conservator Japonez, pe timpul cât acesta s-a aflat la guvernare, prin care organizațiile mafiote japoneze se angajau să-l sprijine pentru contracararea expansiunii partidelor de stânga în rândul muncitorilor;

- abținerea, pe cât posibil, de la manifestări violente – comiterea de omoruri, atentate, amenințări, şantaje etc.;
- instituirea sistemului Jonokin (colectarea de taxe de la grupările din subordine şi membrii afiliați) pentru creşterea veniturilor marilor organizații mafiote;
- păstrarea tradiției de automutilare a membrilor organizațiilor mafiote japoneze excomunicați, prin tăierea degetului de la o mână.

Transparența adoptată de organizațiile mafiote japoneze privind activitatea desfăşurată a determinat autoritățile să manifeste o oarecare toleranță față de acestea, aspect materializat prin aceea că:

- nu s-au făcut deconspirări față de mass-media cu privire la identitatea unor lideri ai acestor grupări criminale, cu excepția lui Yoshimori Watanase, şeful organizațiilor „YAMAGUCHI-GUMI" şi „MAMMA SANTISSIMA" despre ceilalți şefi mafioți cunoscându-se foarte puțin, numele acestora fiind evitate cu grijă atât de către autorități, cât şi de publicul larg;
- s-a permis grupărilor mafiote să perceapă anumite „taxe de protecție", cu condiția să nu recurgă la amenințări în situația că li se refuză astfel de „servicii" din partea oamenilor de afaceri.

Prelevarea câtorva dintre particularitățile de mai sus nu trebuie să conducă la concluzia că organizațiile mafiote japoneze nu desfăşoară activități ilegale sau că acestea nu ar face obiectul preocupărilor organelor de poliție din Japonia.

8.3. Structura şi dimensiunile organizațiilor mafiote japoneze

Principalele organizații de tip boryokudan sunt: Yamaguchi-Gumi, Inagawa-Kai şi Sumiyoshi-Kai. În aceste organizații activează peste jumătate din membrii grupărilor boryokudan.

Yamaguchi-Gumi, cu cartierul general în Kobe, este cea mai mare organizație criminală japoneză, având, în 1992, un număr de 944 bande afiliate

şi circa 26.200 membri. Bandele afiliate s-au dezvoltat sub protecţia „organizaţiei-mamă", ca urmare a acceptului de a plăti un „tribut", bucurându-se, în schimb, de totală independenţă de acţiune (să-i zicem „suzeranitate"). În schimbul taxelor plătite către anumite persoane, situate pe o treaptă ierarhică superioară, bandele criminale folosesc denumirea organizaţiei pentru a induce teama şi, prin urmare, a-şi desfăşura activitatea în mod nestingherit. Când situaţia impune, bandele criminale se unesc şi acţionează ca un întreg, sub comanda şefilor organizaţiei. Conflictele dintre bandele criminale sunt mediate la nivelurile superioare ale organizaţiei.

Inagawa-Kai şi Sumiyoshi-Kai operează, cu precădere, în capitala japoneză şi suburbiile acesteia, unde îşi au stabilite şi sediile generale.

Oficialităţile japoneze estimează că numărul membrilor bandelor criminale de tip boriyokudan se ridică la peste 88.000, iar dacă se iau în calcul şi persoanele care colaborează cu aceştia, cifra s-ar putea mări de peste zece ori.

Într-un articol apărut în luna mai 1993, în cotidianul australian „Sydney Morning Herald", se estima că Yakuza numără 56.000 de membri permanenţi şi 34.000 de „asociaţi", grupaţi în 3.490 de bande criminale.[19]

Contramăsurile luate de oficialităţi şi dificultăţile de ordin economic, temporare, au condus la recesiune în rândul membrilor asociaţiilor criminale, mai ales al celor permanenţi. Potrivit unui raport dat publicităţii în 1994, numărul bandelor criminale japoneze s-ar fi înjumătăţit. Agenţia Naţională de Poliţie Japoneză estima la 53.000 numărul membrilor bandelor autohtone cu câţiva ani în urmă, cifră care nu ne îngrijorează, dar nici nu ne entuziasmează la momentul actual.

Cu toate că numărul celor implicaţi în operaţiuni ilegale pare să fi scăzut, proporţia membrilor permanenţi în cele trei organizaţii criminale mari a crescut, concentrând 2/3 din totalul boryokudan-ilor, profesionalizarea acestora reprezentând, prin urmare, principalul pericol actual.

Organizaţiile mafiote japoneze au o structură ierarhică, bazată pe modelul tradiţional al patriarhatului. Această structură este consolidată prin ceremonii complexe, iar cei care aderă la bandele criminale plătesc lunar o taxă.

---

[19] Ortwin Shuster, judecător la Curtea pe Probleme Sociale, Landsudt-Bavaria, Germania - „Crima Organizată şi combaterea acestui fenomen" – comunicare la Simpozionul de la Mangalia, iulie 1996, pag. 2.

La intrarea într-o bandă de tip boryokudan are loc un ceremonial de inițiere a candidatului, iar jurământul depus consfințeşte o loialitate eternă față de şef, după modelul „tată-fiu".

În general, organizarea bandelor criminale se inspiră după modelul şefului familiei feudale. Aceasta se materializează prin aceea că grupările se numesc adesea „Ikka" (asemenea unei familii), iar şeful se cheamă „Oyabun" (tată). De asemenea, oamenii de sub autoritatea sa se numesc „Kobun" (copil), bătrânii – „Aniki" (frate în vârstă), tinerii – „Shatei" (frate mai mic), iar frații şefului „Oji" (unchi).

În majoritatea cazurilor, şefii au legături familiale apropiate cu cei ai grupărilor subordonate, formând o structură ierarhică piramidală.

Organizațiile criminale invocă teorii înşelătoare, cum ar fi „Jingi" (deontologie) şi „Giri-Ninyo (justiție şi umanitate), pentru a justifica legăturile şi tipul de comportament corespunzător sistemului feudal menționat.

În lumea organizațiilor criminale, legătura verticală care uneşte „Oyabun-i" şi „Kobun-i" este absolută, fiind de domeniul iraționalului. Membrii au datoria de a executa ordinele şefilor lor, indiferent dacă acestea sunt bune sau rele. Dacă un membru atentează la autoritatea şefului sau la unitatea grupului, violând regulile care guvernează lumea interlopă, va face obiectul unei pedepse corporale severe, va fi expulzat din organizație şi va primi ordin să-şi taie singur un deget, drept sancțiune.

Expulzarea este considerată ca fiind sancțiunea cea mai severă, aceasta echivalând cu „excomunicarea" din Boryokudan. În mod obligatoriu, celelalte organizații criminale sunt informate cu privire la excluderea individului în cauză.

Tăierea degetului reprezintă un gest de a-şi prezenta scuze şi de a-şi manifesta loialitatea sau dorința de reconciliere. În prezent, o asemenea sancțiune se aplică numai acelor membri care îşi manifestă oprobriul față de organizația din care fac parte. Pot promova sau beneficia de anumite recompense numai acei membri care se conformează întocmai ordinelor şefului şi îşi dedică integral activitatea grupului. De regulă, şefii bandelor criminale nu-şi asumă responsabilitatea faptelor, dând vina pe subordonați.

8.4. Principalele activități ilicite desfăşurate de organizațiile mafiote japoneze

Conform anchetelor realizate de Agenția Națională de Poliție Japoneză, în anul 1999 venitul global al organizațiilor criminale a fost estimat la circa 10 miliarde dolari SUA, din care:

- veniturile ilicite reprezintă în jur de 7,7 miliarde dolari,[20] având ca surse:
  - traficul de narcotice – 34,8%;
  - jocuri şi pariuri clandestine – 16,9%;
  - fonduri provenite din taxele de protecție – 8,7%;
  - intervenții în afaceri civile – 7,3%;
  - acțiuni tip „racket” – 3,4%;
  - alte activități ilegale – 9,2%.
- veniturile legale reprezintă aproximativ 1,9 miliarde dolari SUA, având ca surse de proveniență:
  - societățile comerciale – 8,9%;
  - alte activități – 9,8%.

Evident că în cifrele de mai sus se înregistrează fluctuații de la an la an, dar ceea ce trebuie reținut este cifra impresionantă a profitului realizat pe căi ilegale.

La sursele de venituri menționate mai sus ar mai fi de adăugat faptul că organizațiile criminale japoneze controlează industria națională a filmului şi publicațiile, în special de tip „porno”, şi că sunt implicate activ în operațiuni de spălare a banilor murdari.

Pe plan extern, organizațiile mafiote japoneze s-au implicat în activități transnaționale de trafic cu meta-amfetamină în Hawai şi California şi contrabanda cu arme pe ruta SUA-Japonia.

Filipine este folosită de bandele mafiote boryokudan ca bază pentru producerea şi contrabanda cu amfetamină, traficul cu arme şi ca piață adițională pentru comercializarea de pistoale.

---

[20] Crima Organizată Transnațională, Fenomen de Destabilizare a Securității Internaționale, Op. cit., pag. 79 şi următoarele; Cartea albă a Crimei Organizate şi a Corupției, Op. cit., pag. 57 şi următoarele.

În acelaşi timp, grupările mafiote japoneze au o prezență activă în Asia de Sud-Est, unde au devenit principala forță în organizarea sclaviei sexuale feminine.

Grupările mafiote japoneze au activat în mod deosebit şi în Coreea, încă de la sfârşitul celui de-al II-lea Război Mondial. Un ofițer F.B.I., audiat de Subcomitetul Senatorial al SUA, afirmă că etnicii coreeni reprezintă mai mult de 15% din membrii boryokudan din Japonia. Activitățile legate de prostituție ale Boryokudanului, derulate în Coreea, au cunoscut o mare dezvoltare în anii '70. Operațiunile privind prostituția, pornografia, aşa-numitele „sex-tours" s-au extins şi în Turcia, Thailanda, Filipine, America de Sud, Europa şi SUA. Boryokudan au recrutat femei americane din Hawai şi de pe Coasta de Vest a SUA pentru a practica prostituția în Japonia.

Activitățile grupărilor boryokudan în SUA au inclus traficul cu arme, cu droguri, jocurile de noroc, fraudele fiscale, spălarea banilor murdari, exploatarea imigranților clandestini etc.

Boryokudan joacă un rol important în introducerea în Hawai a meta-amfetaminei cristalizate, aşa-zisa „ice" (gheață), care constituie principala preocupare a poliției.

Extorsiunea la nivel stradal este practicată de bandele boryokudan în Hawai şi California de Sud, însă într-un mod nesemnificativ, comparativ cu cea din Japonia.

Potrivit unor surse, în prezent se înregistrează o recrudescență a violenței în rândul bandelor boryokudan cauzată de dezechilibrele survenite în ultimii ani în activitățile tradiționale de câştiguri ale acestora. Camăta, jocurile de noroc, traficul cu droguri, prostituția au înregistrat o scădere considerabilă a „cifrei de afaceri". Cluburile de golf, proprietățile imobiliare, domenii în care gangsterii investeau în mod curent, au cunoscut adevărate colapsuri financiare. Ca urmare a scandalurilor de notorietate în care au fost implicați politicieni de marcă şi renumiți oameni de afaceri japonezi, cu legături în lumea interlopă, multe dintre companiile autohtone au început să manifeste rezerve serioase față de organizațiile boryokudan.

Normal sau nu, față de cele menționate mai sus, grupările boryokudan continuă să joace un rol important în viața politică, economică şi socială a Japoniei şi în mod deosebit în lumea interlopă internațională.

Când interesele clanurilor japoneze sunt afectate, acestea nu evită să recurgă la violență. Ilustrativ în acest sens este cazul regizorului Junzo Itami care a realizat filmul „Călăul", după romanul lui Kenji Ino, în care ecraniza

violența clanurilor de tip yakuza. Îndrăzneala de a „păta" imaginea yakuzei l-a costat pe acest regizor desfigurarea pe viață.

Recurgerea la forță sau amenințarea cu forța folosite de organizațiile mafiote japoneze rezultă şi dintr-un raport al poliției nipone, întocmit pe baza rezultatelor investigațiilor întreprinse ca urmare a asasinării unui funcționar superior de la „Sumitomo Bank". Din investigații, a rezultat că un număr de 205 firme japoneze aveau legături cu gangsterii, materializate în acordarea de credite ilegale şi plata unor taxe de protecție. Persoanele anchetate din conducerea a 46 firme au declarat că deciziile le-au fost influențate de gangsteri, ca urmare a amenințărilor cu acte de violență.

Bună sau nu, şi yakuza japoneză se integrează osmotic în pelagra mondială care se cheamă „crima organizată".

8.5. Măsuri de combatere a activității ilicite ale organizațiilor mafiote japoneze

Până în luna martie 1992, aderarea la bandele mafiote japoneze nu era considerată o infracțiune, fapt ce explică în mare măsură prosperitatea acestora în anii postbelici, când îşi permiteau să aibă birouri publice, să folosească documente cu antet, să se implice în activități statale, beneficiind de sprijinul unor oameni politici cu poziții „cheie" în stat.

În luna martie 1992, s-a adoptat o lege care pedepseşte asocierea la bandele de tip boryokudan. Legea prevede ca aparținând boryokudan-ului acele bande (asociații, societăți etc.) care prezintă unele criterii specifice, cum ar fi acela de a avea un anumit număr de membri care au cazier judiciar. Astfel, legea conține o prevedere, conform căreia acest procent variază în funcție de mărimea bandei. De exemplu, la o bandă de 50-54 membri, procentul este de 12%, în timp ce la o organizație de 1.000 persoane, acesta este de 4,11%. Prin urmare, este evident că formula stipulată avantajează marile bande care ştiu cum să-şi „balanseze" numărul de membri.

Pentru traducerea în practică a prevederilor legii, poliția japoneză a înființat o diviziune specială de luptă împotriva crimei organizate, care a scos deja în afara legii o serie de clanuri mafiote.[21]

În aceste condiții, clanurile boryokudan au fost determinate să-şi extindă afacerile legale şi să opereze cu predilecție în afara granițelor japoneze, în

[21] Ibidem, pag. 77 şi următoarele.

Hawai, SUA şi Asia de Sud-Est. O dovadă elocventă însă, că Yakuza continuă să subziste în Japonia, o constituie şi declarația publică de sprijinire a populației din regiunea Kobe, în urma puternicului cutremur din 1995.

CAPITOLUL 4

CRIMA ORGANIZATĂ ÎN ROMÂNIA

1. Caracteristici generale

Faptele antisociale care se înscriu în sfera crimei organizate au fost săvârşite în lume, atât ca un reflex, vis-a-vis de legislaţia paternală care favoriza pe cei existenţi la putere, cât şi ca o reacţie oarecum firească la actele normative considerate „necorespunzătoare", respectiv, rău-intenţionate.

Întrucât această teză se doreşte a fi o contribuţie la o mai bună cunoaştere a fenomenului de crimă organizată din ţara noastră, relevăm cu îndrăzneală datele şi problemele pe care le considerăm necesare acestui demers.

Prin urmare, vom începe prin a recunoaşte că tema pusă în discuţie este una de importanţă majoră pentru viitor, şi vom încerca să înţelegem cât mai profund fenomenul care nu este caracteristic numai generaţiei contemporane ori a celor trecute.

Am analizat mai sus această racilă, cu toate implicaţiile ei sociale, la statele cu tradiţie tristă în domeniu. Se spune că atunci când îţi cunoşti maladia, chiar dacă aceasta te indispune, este totuşi o victorie asupra răului.

Prin cele ce vor fi prezentate în continuare încercăm să atragem atenţia asupra unui fenomen, care, în nici un caz, nu poate fi calificat doar prin noţiunea de infracţiune, el având reverberaţii mult mai adânci în viaţa socială. În fapt, crima organizată este fărădelegea nelimitată, fără scrupule şi, uneori extrem de oribilă. Aceste prime consideraţii se doresc a fi un serios semnal de alarmă pentru căutarea şi găsirea remediilor necesare trăirii în condiţii normale a vieţii omeneşti, mai ales că maladia deosebit de viguroasă şi virulentă a crimei organizate nu ne-a ocolit nici pe noi cei adăpostiţi de Munţii Carpaţi.

În virtutea consideraţiilor de mai sus, dorim să prezentăm câteva informaţii care se doresc a se constitui într-un SCURT ISTORIC.[1]

---

[1] Langa, Nicolae – Crima organizată în România, M.I., mai 1997, pag. 3 şi următoarele.
Situaţiile statistice anuale întocmite de Direcţia Cazier Judiciar, Statistică şi Evidenţă Operativă din I.G.P.R.

Dintr-o adresă din 29 august 1927, a Ministerului Afacerilor Externe trimisă Ministerului de Interne rezultă că „supuşii români GEORGE şi ALEXANDRU STATING ROSS sunt implicaţi într-un trafic de stupefiante descoperit de autorităţile britanice la HONG-KONG".

- Într-o notă a Poliţiei şi Siguranţei Generale, din 30.09.1926, se precizează că a fost prins MORITZ SIMON, care avea legături cu YALMAN LEIBOVICI, cunoscut traficant de droguri, asupra cărora s-au găsit diferite cantităţi de astfel de „otrăvuri".
- O notă a Serviciului de Informaţii Oradea, din 11.05.1937, confirmă că se face „o imensă contrabandă de mătăsuri din Cehoslovacia în România".
- În aprilie 1928, este elaborată Legea pentru combaterea abuzului de stupefiante, care prevedea pedepse cu închisoare şi amendă, menţionând că delictele flagrante se judecă de urgenţă şi în termen de 15 zile, fără a se putea da termen mai lung.
- Ziarul „Cuvântul", din 26.03.1928, publică un amplu articol despre „Un cuib de cocainomani la Iaşi".
- Publicaţia „Credinţa", din 16.07.1935, prezenta într-un articol, „Hoţiile de la Banca Naţională a României" cu subtitlul „Ce a patronat COSTIN STOICESCU. Convenţia tâlhărească dintre Banca Moldova şi Banca Naţională. EINHORN DULBERG, afiliatele hibride si 322.511.831 lei", sumă extrem de mare la acea vreme.

Urmărind atent istoria observăm că, în perioada premergătoare şi în timpul celui de-al doilea război mondial, au avut loc în România un trafic şi o contrabandă deosebit de intense cu aur şi devize. Câteva exemple în sensul susţinerii acestei idei sunt edificatoare:

- Prin adresa nr. 200.990/22.10.1941, prefectul Poliţiei Capitalei trimite Ministerului de Interne un raport cu următorul conţinut:

„Am onoarea a vă înainta un tabel cuprinzând una sută şase indivizi care în mod obişnuit înlesnesc traficul de devize şi aur la Bursa neagră a Capitalei.

Cum numiţii, prin operaţii ilicite, contribuie la deprecierea monedei naţionale, vă rugăm a dispune să fie internaţi, cu atât mai mult cu cât nu au altă ocupaţie decât aceea menţionată mai sus.

Soluţia aceasta este credem cea mai potrivită, deoarece nu avem posibilitatea altor mijloace de reprimare radicală a acestor îndeletniciri, ţinând seama de condiţiunile extrem de grele în care se operează urmărirea şi prinderea lor în flagrant delict.

Continuăm cu investigațiile în această direcție şi pe măsura descoperirii celorlalți infractori încă neidentificați vom proceda la cele de cuviință".

- Într-un ordin al Ministerului de Interne, cabinetul secretarului general din 14.10.1941, se face cunoscut că „Domnul mareşal ION ANTONESCU a dispus să se procedeze de îndată la desființarea Bursei negre, atât în Capitală, cât şi în provincie. Măsurile care se vor lua trebuie să asigure totala ei stăpânire şi să-i împiedice reapariția. Această dispoziție a fost adusă şi la cunoştința Ministerelor de Finanțe şi Economiei Monetare"
- Ziarul „Curierul", din 12 martie 1940, într-un amplu articol titrează: „O mare afacere descoperită în sarcina traficantului de aur LEON GOLDENBERG din Iaşi" care a fost prins cu un lingou de aur.

Credem că sunt suficiente aceste exemple, semnificative prin mesajul lor, ca să ne dăm seama că fenomenul crimei organizate există în lume de foarte multă vreme şi că, aşa cum era şi firesc, nu a ocolit nici România.

Cele ce vor urma dorim a se constitui într-un moment de reflecție pentru ceea ce ar trebui să întreprindem în sensul înțelegerii, găsirii strategiilor, metodelor şi mijloacelor adecvate pentru prevenirea extinderii, stăpânirii şi diminuării fenomenului. În aplicarea acestui concept, este necesar să analizăm, mai întâi, întru respectarea adevărului, două perioade contemporane, respectiv: perioada totalitară şi perioada de tranziție.

1.1. În perioada totalitară

Cu toate că noțiunea de „crimă organizată" nu a fost folosită în discuții înainte de evenimentele din luna decembrie 1989, care au condus la căderea unui sistem ineficient şi deci neviabil, mă refer desigur la cel comunist, nu se poate nega, iar specialiştii în domeniu sunt de aceeaşi părere, că cel puțin structuri incipiente şi chiar nuclee ale crimei organizate au existat în România şi în perioada totalitară.

Este, cred, în acest sens, suficient să ne amintim de marile cauze penale denumite „GOSPODINA", „FIERUL VECHI" şi mai ales „BACHUS" din anii 1970-1980, care au făcut vâlvă şi au şocat opinia publică, atât prin amploarea lor, cât şi prin implicațiile de natură patrimonială, penală şi socială.

Concluzia specialiştilor a fost că sursa principală a acestora a constat în accentuarea crizei economico-sociale, a disfuncționalităților şi a disproporțiilor generate de politica totalitară a partidului unic şi conducerea strict centralizată şi planificată a economiei naționale.

În această perioadă, marile delapidări şi abuzuri în serviciu erau săvârşite, de regulă, de către grupuri infracţionale, unele dintre acestea fiind numeroase, bine organizate şi cu ramificaţii extinse, inclusiv la anumite nivele de decizie, fapt ce le-a permis să reziste şi să-şi desfăşoare activităţile infracţionale ani de-a rândul.

Este cunoscut faptul că sistemul comunist, având o economie planificată centralizat, a generat mari neajunsuri în aprovizionarea populaţiei cu bunuri de strictă necesitate, ceea ce a creat, implacabil, fenomenul „pieţei negre", cu rol de „suplinire" a penuriei de produse pe piaţa românească, în mod deosebit în sectoarele de alimentaţie publică şi circulaţie a mărfurilor. Această situaţie a constituit un mediu prielnic pentru infractori, dar şi unii „factori" care s-au organizat în acest scop, profitând din plin de pe urma situaţiei existente.

Încălcarea sistematică a disciplinei tehnologice şi financiare, inclusiv din partea organelor de control şi a celor cu atribuţii de conducere în economie, generalizarea practicii raportărilor fictive în toate domeniile vieţii economico-sociale, cu impact deosebit în cele ale sănătăţii, învăţământului şi culturii, au condus pe de o parte la multiplicarea şi perfecţionarea metodelor şi mijloacelor de săvârşire a infracţiunilor, iar pe de altă parte la o compromitere „de facto" a normelor de drept şi a ideii de justiţie.

Una din consecinţele cele mai nocive a constituit-o proliferarea şi în acest spaţiu, considerat sub control, a grupărilor ocupate cu activităţi ilicite, care au supraexistat şi s-au dezvoltat în cadrul aşa-zisei „economii subterane", „paralele" sau, din „umbră". Dacă încercăm să gândim logic, fenomenele puse în discuţie nu au reprezentat decât exploatarea racilelor pe care le subsumau unui sistem falimentar.

Drept urmare, societatea românească era dureros de conştientă de faptul că, în condiţiile penuriei iraţionale a produselor agroalimentare, baza subzistenţei omeneşti, specula aproape afiliată, se transformase într-o adevărată profesie, deşi era destul de bine pedepsită în dreptul nostru.

Nu putem să afirmăm că în condiţiile date Justiţia, cu toate componentele ei, nu şi-a făcut datoria, dar provocarea a fost mult mai mare pentru a reuşi să-i ţină piept, cu mijloacele avute la dispoziţie, mai ales că structurile infracţionale, tot mai bine organizate şi ierarhizate, aveau legături multiple în sfera aprovizionării şi desfacerii, în administraţia publică şi chiar în nomenclatura locală şi centrală.

1.2. În perioada de tranziție

Pe lângă înlăturarea dictaturii comuniste şi abandonarea rolului conducător al unui singur partid, Revoluția din decembrie 1989 a însemnat începutul instaurării sistemului democratic pluralist de organizare şi restructurare a întregii economii naționale, prin prisma criteriilor de rentabilitate şi eficiență, eliminarea metodelor administrativ-birocratice, promovarea liberei inițiative şi competenței în toate sectoarele economico-sociale, fără luarea în considerare a ceea ce este mai important respectiv, schimbarea mentalității, determinând procese şi atitudini diferite la nivel macrosocial.

După aproape 50 ani de restricții şi oprelişti, afirmarea mentalităților democratice este anevoioasă şi dificilă, pentru că presupune schimbări profunde în întreaga viață a poporului român.

Exigențele impuse de noile realități (economie de piață, reforme sociale, care s-au vrut radicale, câştig potrivit prestației sociale, respectarea opiniei celorlalți) au însemnat tot atâtea eforturi în planul mentalităților şi concepțiilor. Neadaptarea comportamentului unora dintre membrii societății româneşti la cerințele unei societăți cu adevărat civilizate şi libere, care nu au reuşit să înțeleagă faptul că funcționarea democrației autentice trebuie să se bazeze pe respectul legii, pe respectul unor norme prestabilite, obligatorii şi impersonale, este o altă realitate dură a societății româneşti actuale.

Din acest punct de vedere, reforma în care este angrenată societatea românească se constituie într-un proces ce a generat şi produs efecte distructive, acționând ca multiplicator al unor probleme sociale critice (şomajul, sărăcia, insecuritatea, corupția).

Privind retrospectiv perioada de după 1989, constatăm că procesul de restructurare a societății este anevoios, nefiind lipsit de greutăți şi convulsii sociale.

Este evident pentru toată lumea că în contextul restructurărilor politice, economice şi sociale, caracteristice perioadei de tranziție şi al schimbărilor survenite în modul de gândire şi comportament al oamenilor, au apărut fapte şi fenomene noi, dintre acestea unele fiind deosebit de îngrijorătoare, chiar de natură a altera însuşi conceptul de societate civilă.

Schimbarea mentalității existente anterior a dus, paradoxal, la înțelegerea greşită a noțiunii de libertate, mulți indivizi şi chiar categorii de persoane imaginându-şi şi chiar conturându-şi ideea că au dreptul să săvârşească acte ilegale, inclusiv infracțiuni – unele cu un înalt grad de violență

şi cu moduri de operare deosebite, altele mai puțin violente, dar având ca unic țel înavuțirea rapidă cu orice preț – de natura speculei, contrabandei, traficului de valută falsă, obiecte de patrimoniu şi droguri, furtului de autoturisme, corupției şi şantajului.

Culpabilizarea nejustificată şi excesivă a poliției, în special, o perioadă destul de lungă, care a impus şi o expectativă prelungită din partea acestei în instituții, alături de un anumit vid legislativ, precum şi măsurile populiste luate la sfârşitul anului 1989 şi începutul lui 1990 au permis amplificarea, dar şi diversificarea fenomenului infracțional.

Noile reglementări politice, economice, juridice, morale şi sociale promovate în societatea românească au fost, aşadar, percepute în mod diferit. Pentru anumite categorii de oameni ele au însemnat începutul unui proces de autentică libertate, însă pentru altele ele au reprezentat posibilitatea de declanşare a unor acte de răzbunare, de înavuțire rapidă, de săvârşire a unor infracțiuni cu violență, de trafic şi speculă, aşa cum am arătat mai sus, de introducere în țară de armament, muniție, droguri şi altele, toate acestea constituind începutul sau mai bine-zis escaladarea crimei organizate autentice în România.

Escaladarea, de asemenea, a fenomenului violenței este o consecință şi a recesiunii, a crizei pe care o traversează societatea românească în ansamblul ei, a situației economice instabile, şomajului şi mai ales a inflației galopante, care au generat o sărăcie accentuată, inegalități sociale frapante, sentimente de nesiguranță şi frustrare.

Promovarea liberei concurențe, a spiritului competitiv a avut desigur, pe lângă efectele sale pozitive şi un revers nedorit: numeroşi indivizi, chiar cu un statut bine definit în trecut, deci respectabili, au ales calea infracțiunii, a furtului, escrocheriei, delapidării, abuzului, corupției şi traficului, având ca scop îmbogățirea peste noapte, cu orice preț.

Diminuarea responsabilității individuale, prin interpretarea eronată a exercitării unor drepturi şi libertăți fundamentale cetățeneşti, a contribuit şi ea la dezvoltarea criminalității.

Dacă adăugăm, la toate acestea, neimplicarea fermă a tuturor organelor chemate să prevină şi să reprime fenomenele infracționale, tergiversarea nejustificată ori intenționată a soluționării unor dosare penale sau soluțiile cel puțin curioase în altele, prin care au fost favorizați marii infractori, avem explicația creşterii numărului de infracțiuni în țara noastră de la 97.828 în 1990,

la 280.812 fapte penale în care s-a început urmărirea penală în anul 2005, fiind înregistrate în evidență şi 137.117 fapte cu autori necunoscuți.[2]

Evoluția în ascensiune permanentă a criminalității, creşterea gravității unora dintre faptele infracționale şi extinderea ariei geografice de implicare a factorilor criminogeni au constituit terenul propice apariției primilor „muguri" ai crimei organizate clasice, timid în anii 1990-1992 şi, nu se exagerează, în forță în anii următori.

Puțini polițişti, procurori, judecători, ori cetățeni români credeau, la începutul anului 1990, că în țara noastră crima organizată se va ivi şi dezvolta atât de rapid. Nici cei care trebuiau să asigure cadrul legislativ, structurile de luptă împotriva acestor fapte nu au prevăzut o evoluție atât de rapidă a fenomenului în România.

În acelaşi timp, perioada ce a trecut de la Revoluția din Decembrie 1989 atestă, indubitabil, că organizațiile criminale din afara granițelor țării caută legături în rândul infractorilor autohtoni şi a unor oameni de afaceri dispuşi a face compromisuri veroase, astfel încât actele de contrabandă, traficul de droguri, prostituția şi proxenetismul, afacerile cu autoturisme, spălarea banilor, penetrarea sistemului financiar-bancar, plasarea de valută falsă, sustragerea de opere de artă sau alte valori din patrimoniul național, escrocarea forței de muncă, introducerea ilegală în țară a unor cantități mari de deşeuri toxice, transferurile ilegale de capital în străinătate şi multe altele să dobândească un caracter cât mai organizat şi o dimensiune absolut internațională.

De altfel, dr. Douglas Menarchik din Statele Unite ale Americii afirma,[3] în mod justificat, că România, ca şi alte țări din sud-estul Europei, se află în vecinătatea epicentrului amenințărilor netradiționale la adresa securității regionale, pentru a cărui înfruntare nu sunt pregătite suficient şi nu dețin structuri corespunzătoare. Aceste amenințări clare şi de actualitate vin din partea crimei organizate, a traficului de droguri şi a terorismului. Amenințările netradiționale la adresa securității vor amenința regiunea mai mult decât amenințările reale sau imaginare de conflict interstatal convențional.

În următorul deceniu România, ca şi alte țări din regiune, va cheltui milioane de dolari pentru a se pregăti de un război improbabil, timp în care va fi răvăşită de crima organizată, de traficul de droguri şi de conflicte de joasă

[2] Douglas, Menarchik – Informare prezentată la Conferința Ministerială asupra Crimei Organizate, Napoli, 21-23 noiembrie 1994.
[3] M.I.– Direcția Relații Publice, Comunicat din 31.05.2000.

intensitate. România trebuie să combată crima strategică – o combinație profund ilegală de crimă organizată, trafic de droguri şi terorism – ceea ce necesită un alt set de politici, proceduri, structură de forțe şi buget.

Unii ar putea privi cu uşurință afirmațiile de mai sus, ori ca fiind de natură alarmistă, dar situația este imprevizibilă, iar dacă combaterea fenomenului va fi lăsată numai pe seama poliției şi, în mod deosebit, a structurilor special înființate în acest scop, în mod sigur vom avea surprize şi nu într-un viitor prea îndepărtat.

Imaginea acestei noi realități interne este întregită de amploarea fără precedent a actelor de corupție, a proporțiilor tot mai îngrijorătoare pe care aceasta le dobândeşte, a numărului tot mai mare de persoane, unele cu funcții de conducere în instituțiile statului, care sunt atrase sau promovează acțiuni de corupție.

Radiografia cazurilor instrumentate sau aflate în lucru, datele şi informațiile obținute prin mijloace polițieneşti atestă că evaluările şi prognozele asupra evoluției şi modului de manifestare a crimei organizate în România s-au dovedit a fi reale.

Mutațiile nedorite, intervenite în peisajul criminalității s-au concretizat atât în creşterea numerică a faptelor de natură penală şi a numărului de participanți la comiterea acestora, cât şi în amploarea pe care a căpătat-o fenomenul infracțional în rândul minorilor şi tinerilor.

Recapitulând, studiile şi cercetările întreprinse au relevat faptul că fenomenul criminalității în România, ca de altfel pretutindeni, are cauzele determinate şi condițiile favorizatoare alimentate de perpetuarea unor structuri economice, politice şi sociale deficitare, care sunt incapabile să atenueze, în anumite momente, dificultățile economice, conflictele şi tensiunile sociale, crizele economice şi inflația, sărăcia şi şomajul, inegalitățile şi inechitățile generale dintre indivizi şi grupuri sociale.

Caracteristic țării noastre, putem invoca drept alte cauze ale criminalității: scăderea influenței religiei o lungă perioadă de timp, cu efect asupra pierderii credinței creştine, slăbirea rolului familiei în societate, industrializarea forțată şi irațională din perioada totalitară şi nu în ultimul rând pedepsele penale inadecvate.

Întrucât numai o mică parte din aceste cauze – şi în mică măsură – au putut fi contracarate prin reforme sociale şi economice, în multe situații, actele

de fraudă, înşelăciunea, violența, corupția, toate formele de trafic ilegal şi altele continuă să sporească permanent, iar ceea ce este mai grav, o mare parte capătă caracter organizat.

Aşadar, crima organizată nu a apărut în România pe un teren arid, ci pe fondul creşterii continue a stării infracționale de la un an la altul, începând cu anul 1990, aşa cum am arătat mai sus.

În acest cadru s-au constituit primele grupuri care au săvârşit infracțiuni grave în interiorul țării, grupuri care în ultimii ani au stabilit contacte în lumea interlopă şi a unor oameni de afaceri veroşi, acționând pentru împământenirea şi internaționalizarea activităților cuprinse în sfera crimei organizate.

În acest sens, ca o caracteristică, menționăm faptul că în domeniul financiar-bancar se constată tendința structurării şi multiplicării infracțiunilor, fiind săvârşite fapte penale complexe sub raportul numărului participanților, metodelor folosite, prejudiciilor cauzate, importanței agenților economici şi instituțiilor vizate (bănci, societăți comerciale cu capital integral de stat, fonduri mutuale).

Reamintim în acest context mult mediatizatul caz legat de cauzele şi condițiile ce au determinat criza financiară la Fondul Național de Investiții, administrat de SC SOV INVEST SA Bucureşti, precum şi diversele luări de poziție în legătură cu împrejurările în care VLAS IOANA MARIA, fostă preşedinte a SC SOV INVEST SA a reuşit să părăsească România la 22 mai 2000, prin punctul de frontieră Vama Veche, în condițiile în care era dată în urmărire generală.[4]

Deşi ca diversitate de fapte crima organizată din România are caracteristicile celei din țările avansate în acest domeniu, se poate afirma, fără riscul de a greşi, că în țara noastră, ea nu s-a manifestat până în prezent la amploarea şi intensitatea atinsă în țările occidentale ori chiar limitrofe.

Contrabanda, care se practica şi înainte de 1990, a căpătat în ultimii ani un caracter organizat sau chiar de masă, în unele perioade, ea vizând bunuri şi obiecte dintre cele mai diferite, de la sare şi cuie până la cereale, carburanți, țigări, alcool şi autoturisme sau arme, droguri şi materiale radioactive.

O altă particularitate a crimei organizate în țara noastră o constituie faptul că datorită poziției sale geografice, ea a devenit un segment important al

narcotraficului de toate tipurile, îndeosebi pe varianta nordică, respectiv Turcia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Cehia, Germania, Olanda.

Pe baza literaturii de specialitate studiate, experienței dobândite, a cazurilor cercetate, îmi asum răspunderea să afirm că, în România, crima organizată nu va ajunge la cotele de violență din alte țări, datorită lipsei tradiției în acest sens şi, poate nu în ultimul rând, structurii psihice a românului. Într-un studiu intitulat „Pedeapsa cu moartea la români", autorul se referă, pe bază de documente, la faptul că prin anul 1630 un țăran din Muntenia a fost condamnat la moarte, dar negăsindu-se un călău să-l execute, domnitorul a comutat pedeapsa în închisoare pe viață. În acelaşi an, în Franța, au fost condamnați la moarte şi executați 248 de cetățeni. Întrebarea pe care şi-o pune acelaşi autor este „Care națiune era mai civilizată?"

Ceea ce, de asemenea, ne este caracteristic se referă şi la insuficiența structurilor create de stat pentru lupta împotriva crimei organizate, precum şi la lipsa de reacție a autorităților statale față de acest flagel.

Cu toate acestea, crima organizată, în general, şi crima strategică, în special, deşi ne îngrijorează, nu ne sperie. Cu tenacitate şi perseverență se vor găsi metodele şi mijloacele adecvate pentru prevenirea, combaterea şi stăpânirea, prin reprimare, a acestui fenomen, care se constituie, din păcate, pe plan mondial, într-un agent patogen mai periculos decât cele cunoscute în medicina actuală.

În acest sens, autoritățile statale române au început să acționeze cu responsabilitate, pentru asigurarea unei protecții sociale reale, din acest punct de vedere, şi printr-o implicare fermă şi responsabilă. Cele ce vor urma, cred că se vor constitui într-un „credo" al viitorului.

Nu putem încheia aceste considerații generale fără a atrage în mod serios asupra unui fenomen cu adevărat periculos şi perfid în societatea românească, respectiv corupția.

În acest sens, este interesant de relevat însă, atât pentru situația din timpul totalitarismului cât şi pentru cea postrevoluționară că, în graficul evoluției criminalității pe segmentul corupției – reprezentat prin elementele sale cele mai critice – numărul de persoane condamnate pentru luare de mită şi trafic de influență, cota maximă o atinge anul 1986 şi nu anii reformei.

---

[4] Președinția României – Secretariatul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, „Analiza Consiliului Național de Acțiune Împotriva Corupției şi Crimei Organizate", nr. C.N./133 din 29.01.1998, pag. 2.

În explicarea acestui adevărat paradox pot fi luate în calcul şi componentele care definesc politica penală a unui stat, precum şi cele din domeniul criminologiei ce estimează relaţiile cantitative dintre criminalitatea reală şi cea descoperită. Importantă este discrepanţa, pe care cifrele statistice o pun în evidenţă, între imaginea creată în legătură cu fenomenul corupţiei şi realizarea acestuia în configuraţia sa juridică.

Din datele referitoare la perioada 1990-2006 rezultă cu certitudine că infracţiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul sunt practic prezente în întregul sistem economic, în administraţia de stat, în instituţiile bugetare, precum şi în interiorul unor organisme de control.

Dacă abordăm fenomenul corupţiei „lato sensu", infracţiunile enunţate şi alte infracţiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, precum şi cele de contrabandă, evaziune fiscală, bancrută frauduloasă, delapidare, înşelăciune, nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor, traficul de stupefiante etc., trebuie spus că, spre exemplu, în anul 2000 numărul total al persoanelor condamnate pentru acest gen de fapte este de 2.641, ceea ce reprezintă 2,8% din numărul total al condamnaţilor definitiv.

Cu toate că a crescut numărul inculpaţilor trimişi în judecată pentru fapte de corupţie, totuşi nu se poate afirma că s-a produs implicit şi o creştere semnificativă a eficienţei activităţii organelor şi instituţiilor care au atribuţii în domeniul descoperirii şi cercetării acestor infracţiuni.

Conotaţiile acestei situaţii, cu implicaţii serioase asupra dimensiunii judiciare a fenomenului corupţiei, pot fi de natură politică, sociologică şi chiar ideologică, putând fi expresia unei reacţii simpliste, pur cantitative la imperativele unei politici penale axată, în această perioadă de tranziţie, pe un model de prevenţie primitiv constituit aproape exclusiv din măsuri de control negative (sancţiuni).

Pe de altă parte, sunt puse în discuţie calitatea şi cantitatea mijloacelor sociale folosite pentru prevenirea şi combaterea corupţiei, gradul de organizare şi eficienţa agenţilor de control social angrenaţi în astfel de acţiuni, ca şi coerenţa şi coordonarea profilaxiei sociale.

Sunt grăitoare concluziile trase de Consiliul Suprem de Apărare a Ţării, cu prilejul analizei activităţii Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate pe anul 1997, din care reproducem următoarele: „Din datele furnizate a reieşit că tocmai instituţiile care ar fi trebuit să fie foarte active în combaterea criminalităţii organizate înregistrau, în interiorul lor, o

atitudine de neimplicare şi chiar unele acte de corupţie ale căror consecinţe nu puteau fi comensurate".[5]

S-a remarcat că tendinţa de internaţionalizare şi caracterul transfrontalier al crimei organizate reprezintă ameninţări grave la adresa siguranţei naţionale pe fondul disfuncţionalităţilor şi vulnerabilităţilor existente în structurile instituţionalizate ale statului român. De asemenea, s-au reţinut consecinţele deosebit de periculoase care se conturau în domeniul economic, ca urmare a incompetenţei manageriale şi a infracţiunilor de mari proporţii care vizau deturnarea de fonduri.

Avându-se în vedere că până la acea dată iniţiativele vechiului Consiliu Suprem de Apărare a Ţării, pe linia combaterii corupţiei şi crimei organizate au fost nesemnificative şi nu au condus la rezultate concrete, pentru înlăturarea grabnică a consecinţelor s-a hotărât înfiinţarea de urgenţă a Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate, organism care să coordoneze activitatea instituţiilor abilitate în domeniu."

Dincolo de conotaţiile politice ale acestor aprecieri în legătură cu fosta guvernare, eficienţa şi durata de acţiune a respectivului consiliu, un aspect important îl reprezintă aprecierile asupra fenomenului şi modului de manifestare a crimei organizate şi a componentei sale – corupţia, în societatea românească actuală.

Într-un stat de drept, esenţială rămâne politica penală elaborată de Parlament şi pusă în practică de Executiv, care trebuie supusă nerestricţionat controlului autorităţii judecătoreşti, iar magistratului să-i fie create condiţiile ca, în deplină independenţă şi imparţialitate, să se pronunţe în limitele stricte ale legii cu privire la faptele şi persoanele judecate, fără a se lăsa influenţat de o fenomenologie ce adeseori poate fi pur conjuncturală.

Deşi în ultimii ani nu s-au efectuat studii criminologice aprofundate în domeniu, analizele sectoriale întreprinse de autorităţile judiciare permit unele aproximări ale dimensiunilor reale ale fenomenului.

Prin atribuţiile sale şi datorită caracterului direct, nemijlocit al contactului pe care îl are cu realităţile sociale şi cu cetăţenii, Poliţia deţine, cel puţin statistic, date mai apropiate de criminalitatea reală pe segmentul corupţiei. Din acest motiv, datele comunicate de Poliţie (7.110 cazuri de corupţie anchetate în 1996; 9.073 în anul 1997; 4.000 în 1998; 5.619 în 1999; 6.682 în

[5] Situaţiile statistice anuale întocmite de Direcţia Cazier Judiciar, Statistică şi Evidenţă Operativă din perioada 1990-2003.

2000; 8.287 în 2001; 10.935 în 2002; 10.389 în 2003 şi 7.944 în anul 2005) nu trebuie considerate drept exagerate, iar dacă luăm în considerație raportul, în general acceptat, între criminalitatea ascunsă şi cea descoperită, atunci criminalitatea reală în acest domeniu ar trebui plasată în apropierea cotei de 20.000 cazuri anual.[6]

Percepția publică a fenomenului de corupție în societatea românească nu a constituit o preocupare permanentă şi substanțială a cercetării sociologice. Datele furnizate de un studiu realizat de către Institutul de Sociologie al Academiei Române pun în evidență locul pe care-l ocupă fenomenul de corupție în ansamblul preocupărilor populației.

Potrivit acestor estimări, corupția reprezintă fenomenul cel mai răspândit dintre toate comportamentele deviante (89,5%) şi una dintre formele cele mai grave ale criminalității (93%) situată aproape la egalitate cu omorurile şi violențele.

Discrepanța dintre imaginea publică şi dimensiunea juridică, exprimată prin criminalitatea descoperită şi judecată – singurul indicator sintetic obiectiv – precum şi confuzia între planul etiologic şi domeniul controlului social al criminalității sunt evidente.

Populația consideră că principala cauză a fenomenului de corupție o constituie lipsa de fermitate a reprezentanților legii, un rol important în crearea acestei imagini avându-l mass-media şi lipsa unor informații pertinente, uşor accesibile opiniei publice.

2. **Caracteristicile criminalității în perioada de tranziție**

În realitatea cotidiană, corupția a devenit acel flagel care amenință nu numai drepturile şi libertățile individului, cât însăşi buna funcționare a instituțiilor statului de drept, societatea democratică în ansamblul ei.

La început de mileniu III, după mai multe decenii de acumulări, marile regiuni dezvoltate ale lumii construiesc cadrul social, economic, cultural şi politic al unei noi civilizații.

România poate şi trebuie să se alăture acesteia, însă este imperios necesar să se analizeze cu toată luciditatea, posibilitățile, mijloacele şi modalitățile de care dispunem.

---

[6] Ibidem; Evaluările anuale ale activității I.G.P.R.

Evoluția societății românești după anul 1990 evidențiază faptul că, în pofida intensificării intervenției statului, justiției şi administrației în acțiunea de prevenire şi combatere a criminalității, asistăm la recrudescența şi extensia actelor de violență şi agresivitate îndreptate împotriva persoanei, patrimoniului public şi privat, precum şi la amplificarea faptelor de corupție şi fraudă în diferite sectoare ale vieții economice, sociale şi politice.

Noile reglementări politice, economice şi juridice promovate în societate în perioada de tranziție au fost, aşa cum s-a arătat mai sus, percepute diferit.

Deschiderea granițelor a adus cu sine creşterea enormă a numărului de persoane, mijloace de transport şi mărfuri ce intră şi ies din România. Această situație, deosebit de favorabilă, a fost şi este speculată de infractori, efectele acțiunilor lor ilicite regăsindu-se în escaladarea fenomenului infracțional, în tendința acestora de a-şi crea legături în alte țări, îndeosebi în mediul celor din grupările de emigranți şi în unele structuri ale crimei organizate.

Creşterea criminalității pe segmentul infracțiunilor cu violență şi al celor de prejudiciere a proprietății publice şi private s-a datorat în mare măsură stării de provizorat ce a dominat în toate sectoarele social-politice şi economice, dar şi juridice, inclusiv în domeniul respectării ordinii de drept, cât şi în cel al nesoluționării corespunzătoare a tuturor tensiunilor şi conflictelor care, la rândul lor, având în vedere şi vidul de putere qvasi-existent, au înlesnit şi chiar favorizat, în prima etapă de după Revoluția din Decembrie 1989, descătuşarea energiilor şi escaladarea manifestărilor revendicative şi de justiție personală sau colectivă.

Astfel, în România s-au dezvoltat factori socio-economici şi criminogeni care stimulează crima organizată internă, cu tendințe evidente de racordare rapidă a acesteia la procesul de globalizare şi internaționalizare.

Analiza datelor care atestă starea de criminalitate din România demonstrează că, în ultimii ani, infracțiunile reclamate şi descoperite au crescut an de an sub aspect numeric, situația prezentându-se astfel: în anul 1990 au fost constate 97.828 infracțiuni; 1991 (139.290); 1992 (144.750); 1993 (219.487); 1994 (237.004); 1995 (297.046); 1996 (321.651); 1997 (361.061); 1998 (399.129); 1999 (363.699); 2000 (353.747); 2001 (340.414); 2002 (331.091); 2003 (312.771); 2004 (279.041); 2005 (278.513) şi 317.373 infracțiuni în anul 2006.

Evoluția ascendentă a criminalității în țara noastră este evidențiată şi de rata criminalității calculată la 100.000 locuitori, care a crescut de la cifra de 414 în anul 1990 la 1.297 în 2005, după cum urmează: în anul 1991 (601); 1992 (635); 1993 (964); 1994 (1.039); 1995 (1.305); 1996 (1.423); 1997 (1.597);

1998 (1.765); 1999 (1.613); 2000 (1.575); 2001 (1.516); 2002 (1.390); 2003 (1.270); 2004 (1.284); 2005 (1.297) şi 2.386 în anul 2006. Cele 317.373 infracţiuni constatate în anul 2006 au fost săvârşite de 230.375 persoane, cu 223.093 mai multe decât în 1990. (Datele de mai sus sunt extrase din situaţiile statistice ale Inspectoratului General al Poliţiei Române).

Referitor la vârsta făptuitorilor, reţine atenţia numărul mare de tineri şi minori care au săvârşit fapte penale, peste 50% (persoane între 18-30 ani).

Analiza structurii participanţilor la comiterea infracţiunilor constatate relevă că majoritatea dintre aceştia au comis infracţiuni de natură judiciară (contra persoanei şi avutului acesteia), peste 28% infracţiuni economice, iar restul alte infracţiuni.

De asemenea, analizele efectuate au scos în evidenţă faptul că 44% dintre făptuitori sunt fără ocupaţie, iar 2% sunt şomeri.

Referitor la criminalitatea premeditată împotriva persoanei, săvârşită prin metode şi mijloace necunoscute până în prezent în ţara noastră, se remarcă o creştere a infracţiunilor grave, a omorurilor comise prin cruzime, în scop de jaf, din răzbunare ori pentru plata unor facturi neonorate (aşa-zişii recuperatori).

Pe fondul liberei circulaţii a străinilor în ţara noastră, peisajul criminalităţii s-a îmbogăţit cu noi aspecte îngrijorătoare.

Se deţin date că grupări criminale din interiorul ţării acţionează pe linia organizării şi internaţionalizării actelor de contrabandă, a traficului de droguri, prostituţie, proxenetism, afaceri cu autoturisme de lux, spălarea banilor prin activităţi comerciale, penetrarea sistemului financiar-bancar, plasarea de valută falsă, sustrageri de opere de artă sau alte valori din patrimoniului cultural-naţional, escrocarea forţei de muncă, transferuri ilegale de capital în străinătate ş.a.

Exemplificăm în acest sens un caz privind un grup de ţigani, organizat pe principii de tip mafiot, condus de trei capi care, împreună cu alţi 13 infractori locotenenţi şi bodiguarzi, prin forţă şi ameninţarea cu moartea, au deposedat mai mulţi agenţi economici privaţi de mărfuri, valută şi bunuri în valoare de peste 2,3 miliarde lei. De asemenea, acest grup de infractori, sub acoperirea activităţilor comerciale în cadrul unor firme, prin violenţă şi constrângere fizică, au jefuit agenţii economici cu care se aflau în litigii. În acelaşi timp, au organizat legături de natură criminală cu elemente din lumea interlopă a ţărilor limitrofe şi chiar vestice, încercând să atragă în anturajul lor personalităţi politice, ziarişti şi funcţionari publici.

În domeniul criminalităţii economico-financiare s-au amplificat fenomenele de agresionare făţişă a avuţiei publice, transferurile ilegale de

capital, sustragerile de mari proporţii, actele de mare contrabandă şi evaziune fiscală, abuzurile şi înşelăciunile, falsurile în documente care atestă producţia, importul şi exportul de mărfuri şi produse.

În aproape toate sectoarele de activitate s-au înregistrat cazuri de nerespectare vădită a dispoziţiilor legale în formarea şi funcţionarea societăţilor comerciale, acte de abuz şi corupţie în aprovizionarea unităţilor private, o stare de totală neimplicare a factorilor responsabili în protecţia patrimoniului societăţilor comerciale cu capital de stat, cu alte cuvinte un jaf la scară naţională.

În mod deosebit, în sectorul proprietăţii de stat sau mixte, circuitele financiare au fost lăsate necontrolate, ceea ce a permis în multe cazuri celor care le-au condus să le utilizeze în interes personal sau în scopul dorit ori impus.

Sume importante de bani alocate de la buget ca subvenţii, compensaţii cu destinaţie exactă, de cele mai multe ori pentru retehnologizare au fost folosite pentru acordarea de salarii sporite, premii, deplasări în străinătate, dotări administrative de mare lux şi confort, ori achiziţionarea de materii prime, materiale şi accesorii, prin intermediul unor societăţi comerciale interpuse, aducătoare de mari profituri celor implicaţi în asemenea ilegalităţi.

2.1. Infracţiunile de furt din avutul public şi privat

Infracţiunile de furt din avutul public şi privat deţin ponderea în totalul infracţiunilor comise în întreaga perioadă. Din societăţile comerciale a fost sustrasă întreaga gamă de produse materiale şi materii prime, bunuri şi valori de importanţă deosebită, începând cu piese, scule, componente electronice, carburanţi, utilaje, mijloace de transport şi terminând cu mercur, metale rare şi preţioase etc.

Reţin atenţia furturile de mari proporţii, cele comise la comandă, în marea lor majoritate, de grupuri organizate de infractori, bine structurate şi cu un comportament deosebit de agresiv.[7]

[7] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit., pag. 79.

2.2. Abuzurile în serviciu, actele de delapidare şi gestiunile frauduloase

Aceste genuri de fapte penale cu consecinţe greu de evaluat, prin care s-au lezat grav interesele şi patrimoniul regiilor autonome şi societăţilor comerciale cu capital de stat, au înregistrat creşteri alarmante în perioada de referinţă.

Cauza principală care a generat această agresiune asupra avuţiei naţionale a constituit-o starea de profundă criză existentă în organizarea societăţilor comerciale şi a regiilor autonome, indisciplina salariaţilor, comportamentul ilegal şi abuziv al multora dintre aceştia faţă de bunurile şi valorile existente, precum şi participarea directă la comiterea unor asemenea fapte a factorilor cu atribuţii de conducere şi control[8].

2.3. Contrabanda şi evaziunea fiscală

Actele de contrabandă, fraudele valutar-vamale şi urmare a lor, evaziunea fiscală, au constituit în tot acest timp activităţi extrem de profitabile pentru elementele infractoare, numeroşi agenţi economici devenind într-o perioadă foarte scurtă multimiliardari de pe urma comerţului cu mărfuri provenite din astfel de infracţiuni.

S-au creat reţele calificate de traficanţi în domeniul petrolului, alcoolului, ţigărilor, cafelei etc., care au facilitat intrarea sau ieşirea din ţară a unor imense cantităţi de produse şi organizarea unor adevărate canale subterane de distribuire a acestora către majoritatea localităţilor din ţară.

Infracţiunile de contrabandă şi evaziune fiscală, în contextul creşterii traficului de călători şi al multiplicării operaţiunilor comerciale, s-au diversificat atât sub aspectul formelor de comitere, cât şi al bunurilor care fac obiectul acestora, practic ele extinzându-se asupra tuturor mărfurilor susceptibile de a fi introduse sau scoase din ţară fără achitarea taxelor prevăzute de lege.

Una dintre metodele mai des folosite în această perioadă, în comiterea infracţiunii de contrabandă, a constituit-o introducerea în ţară de mărfuri şi produse prin sistemul „tranzit", pe numele unor cetăţeni moldoveni, şi prin facturi externe la preţuri subevaluate şi în cantităţi mai mici decât cele reale.

[8] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit., pag. 79

În acelaşi timp, au fost scoase din țară, prin aceleaşi metode, cherestea, motorină şi benzină, materiale de construcții, materii prime ş.a.

Cazuistica din acest domeniu evidențiază faptul că cele mai vizate zone ale țării au fost Portul Constanța, Dunărea Inferioară, Giurgiu şi zonele de vest, ale frontierei cu Iugoslavia şi Ungaria, unde s-a derulat peste 80% din traficul de mărfuri la import şi export.

În aceste zone, grupurile de contrabandişti autohtoni şi străini au stabilit legături infracționale cu filiere internaționale bine organizate, complicități cu lucrătorii vamali şi Căpităniile porturilor şi dispun de mijloace financiare şi materiale deosebite, de relații în rândul autorităților, astfel încât descoperirea şi documentarea activității lor infracționale, a fost şi este dificilă.

Evaziunea fiscală, fenomen care alimentează din plin economia subterană, s-a manifestat mai ales prin intermediul firmelor „fantomă", cu ajutorul cărora sunt vehiculate cantități mari de bunuri, fără ca statul să încaseze vreun ban.

În principal, actele de evaziune fiscală se comit prin neevidențierea corectă a operațiunilor economico-comerciale, înregistrări fictive în contabilitate, distrugerea intenționată a documentelor de evidență contabilă primară, diminuarea procentului de adaos comercial practicat, folosirea unor evidențe duble, întocmirea şi prezentarea de date nereale în bilanțuri şi balanțe, ascunderea unor activități comerciale, nedeclararea sucursalelor, filialelor, punctelor de lucru, a depozitelor şi magazinelor, prezentarea de documente false la operațiunile de import-export etc. Practic, este vorba de eludarea, printr-o gamă largă de metode şi mijloace, a legislației financiare a țării.

De altfel, fenomenul evazionist a fost favorizat de existența firmelor „fantomă" a căror înființare a fost şi este încurajată de însăşi comportarea incorectă a unor funcționari publici care au acceptat confirmarea de situații nereale referitoare la înființarea şi derularea activității acestora, devenind în acest fel complicii ai infractorilor.[9]

[9] Secretariatul Consiliului Suprem de Apărare a Țării – Analiza Activității Consiliului Național de Acțiune Împotriva Corupției şi Crimei Organizate în anul 1997 – nr. C.N./133 din 29.01.1998, pag.7.

3. **Crima organizată şi corupţia în unele sectoare strategice**

Analiza fenomenologică şi evaluarea neîntreruptă a datelor şi informaţiilor cu relevanţă pentru siguranţa naţională, acumulate în procesul de investigare a actelor, faptelor şi situaţiilor manifestate, din spectrul larg al crimei organizate şi corupţiei, au reliefat că în perioada de tranziţie, în pofida intensificării acţiunilor de combatere, au proliferat activităţile ilicite şi a sporit gradul lor de periculozitate socială, ca efect al diversificării, perfecţionării şi profesionalizării metodelor şi mijloacelor utilizate, agregării grupurilor existente în structuri din ce în ce mai riguros organizate şi preocupate de conectarea cu reţele externe. Concomitent, este de relevat şi tendinţa organizaţiilor criminale din străinătate de a iniţia şi dezvolta pe teritoriul României nuclee proprii ce urmăresc, de regulă, să se interpună pe rutele de trafic ilegal ce tranzitează ţara.

3.1. În sectorul financiar-bancar

Pe fondul predispoziţiei pentru obţinerea unor câştiguri facile şi necuvenite, manifestată de unii factori de decizie – la nivel central sau local – au fost montate operaţiuni de creditare preferenţială a unor firme private, fără garanţii corespunzătoare, ajungându-se la situaţii în care recuperarea datoriilor, de ordinul miliardelor de lei şi a milioanelor de dolari, a devenit practic imposibilă din cauza insolvabilităţii declarate a debitorilor.

De asemenea, au fost sesizate tentativele unor cetăţeni străini şi ale unor adevărate reţele externe care, sub masca unor colaborări financiare cu grupuri din străinătate, urmăreau, în realitate, fie angajarea partenerilor români în operaţiuni fictive dar generatoare de masive prejudicii, fie spălarea unor fonduri obţinute în exterior din activităţi ilegale.

Se poate afirma că o parte a sistemului bancar din România a fost utilizat pentru spălarea banilor murdari rezultaţi din afacerile de mare contrabandă şi acte de evaziune fiscală, trafic cu droguri, maşini furate etc.[10]

Au fost constatate şi procedee tipice de spălare a banilor murdari, fluxul acestora fiind, în acest moment în cea mai mare proporţie, din România spre alte ţări ale lumii, drept urmare, multe fonduri ale societăţilor comerciale cu capital de stat sau mixt au fost înghiţite de mafia care acţionează în sistemul

[10] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit., pag. 78 şi următoarele.

financiar-bancar. Nu întâmplător au fost folosite, de către bănci din România, paradisurile fiscale din Elveția şi Insulele Virgine.

Importanța socio-economică a activităților financiar-bancare a fost demonstrată în toate perioadele evoluției sociale, apreciindu-se de către specialiştii în domeniu că stabilitatea, siguranța şi securitatea acestora sunt determinante pentru întregul complex economic național.

Analiza intrinsecă a fenomenului infracțional specific perioadei de tranziție parcursă de România, aşa cum a fost el perceput în urma soluționării multor dosare penale, scoate în evidență anumite modalități şi forme specifice de comitere a infracțiunilor în acest domeniu, dar şi unele condiții şi împrejurări ce au favorizat amplificarea acestora, astfel:

- acordarea ori facilitarea obținerii preferențiale a unor credite de către funcționarii bancari, pe fondul comiterii unor acte de corupție, ori al unor interese directe pe care aceştia le aveau în societățile împrumutate;
- emiterea documentelor de plată unor instituții de credit ori persoane particulare, fără a exista garanția sau acoperirea reală necesară efectuării acestor operațiuni;
- folosirea creditelor bancare acordate societăților comerciale, în totalitate ori parțial, de către administratorii acestora, în interes personal;
- prezentarea şi acceptarea, cu ocazia contractării unor credite, de garanții, ipoteci sau gajuri cu valori vădit supraevaluate ori deja angajate;
- inducerea în eroare a băncilor finanțatoare, prin folosirea de către administratorii unor societăți comerciale de documente fictive referitoare la bonitatea acestora, activitatea, veniturile şi patrimoniul social;
- acordarea de credite cu dobândă bonificată, în baza unor documente false, prin care se atestă executarea unor operațiuni productive care, prin efectul legii, presupun o astfel de înlesnire bancară.

Concluzionând asupra evoluției şi dinamicii criminalității economico-financiare, ce a caracterizat sistemul financiar bancar din România în perioada de tranziție parcursă, trebuie relevat că au fost descoperite peste 1.500 infracțiuni privind fraude comise prin efectuarea unor transferuri ilegale de capital prin conturile bancare, acte de abuz şi corupție în legătură cu acordarea de credite şi alte facilități bancare, edificatoare în acest sens fiind cazurile referitoare la fostele conduceri ale băncilor: DACIA FELIX, CREDIT BANK, FORTUNA, BANCOREX şi BANKCOOP, devenite deja de notorietate.

Se poate afirma însă că, în prezent, ca urmare a măsurilor specifice şi activităţilor de cercetare întreprinse împotriva persoanelor vinovate, s-a diminuat considerabil numărul cazurilor de acordare a creditelor neperformante, cu mare expunere la risc sau fără constituirea garanţiilor legale, precum şi a celor de transfer ilegal în străinătate a unor sume importante în valută.

3.2. În sectorul construcţiilor de maşini

În întreprinderile din acest sector, prin frecvenţa ridicată şi amplitudinea prejudiciilor cauzate, încheierea de tranzacţii cu clauze net dezavantajoase societăţilor cu capital de stat, chiar de către factori decizionali desemnaţi să le asigure buna gestionare, corupţia, înşelăciunea, delapidările au atins dimensiuni de fenomen şi, în afara cazurilor izolate de uşurinţă sau incompetenţă managerială, au avut, ca factor determinant, interesul obţinerii de avantaje materiale. Pentru aceasta, au fost încheiate contracte comerciale, la export şi la intern, cu firme fără bonitate care, ulterior, nu au mai achitat mărfurile livrate ori le-au plătit cu mari întârzieri, operaţiunile camuflând, în fapt, cel mai adesea creditarea oneroasă a firmelor partenere, în care semnatarii documentelor de perfectare a afacerilor erau direct sau intermediar implicaţi prin utilizarea procedeului asocierilor.

Precipitate şi deloc studiate, din punct de vedere al eficienţei, asocierile cu firme străine, cărora le-au fost acceptate pretenţiile exagerate şi condiţiile păgubitoare impuse, de multe ori au provocat mari prejudicii materiale şi chiar compromiterea prestigiului producătorilor români în relaţiile comerciale cu alţi parteneri serioşi.

Este de menţionat, pentru sublinierea aparentului diletantism al acestor aranjamente, că multe din aceste asocieri au avut ca obiect activităţi ce nu aveau nimic comun cu profilul societăţilor angajate.[11]

3.3. În sectoarele metalurgic, siderurgic şi al resurselor energetice

În aceste sectoare strategice s-au utilizat aceleaşi metode ale contractelor dezavantajoase, pe bază de comision confidenţial, apelându-se la documente fictive, cu urmări şi efecte similare: mari prejudicii şi executarea unor lucrări de investiţii şi retehnologizare cu deficienţe semnificative, datorate

[11] Ibidem, pag. 80 şi următoarele.

îndeosebi incapacității profesionale a executanților, în general privați şi angajați în mod preferențial.

S-au remarcat acțiunile unor conducători de mari societăți comerciale de profil, care au angajat unitățile gestionate în lucrări de investiții ori acțiuni de retehnologizare ineficiente, cu costuri mari pentru utilaje neperformante şi contracte preferențiale de desfacere a produselor proprii ori de aprovizionare cu materii prime şi materiale în condiții dezavantajoase, mobilul fiind, în cele mai multe situații, obținerea de importante avantaje personale necuvenite.[12]

Infracțiunile descoperite şi instrumentate în aceste sectoare au fost comise în general prin folosirea următoarelor mijloace şi metode ilicite:

- falsificarea datelor înscrise în documentele de export privind compoziția chimică a materialelor;
- creşterea artificială a prețului la utilajele şi materiile prime importate, diferențele fiind încasate în străinătate, în timp ce firmele s-au sustras de la plata unei părți însemnate din impozitul pe profit;
- scăderea prețului produselor exportate, urmărindu-se prin aceleaşi procedee, sustragerea de la plata unor taxe şi obligații la buget şi transferuri ilegale de valută în străinătate;
- casări abuzive de utilaje şi instalații şi neluarea măsurilor necesare de conservare a patrimoniului;
- concesionarea unor exploatări naturale către investitori străini, cu înscrierea de date false privind calitățile terenurilor;
- organizarea de licitații formale pentru vânzarea de active, angajarea unor lucrări de investiții ori cumpărarea pachetului majoritar al acțiunilor societăților de profil;
- folosirea rețelelor electrice pentru importul de energie ieftină şi micşorarea activității unităților din sistemul național, în scopul falimentării acestora şi eliminarea concurenței.

3.4. În domeniul petrolier

Cazuistica instrumentată în domeniul petrolului relevă faptul că o serie de factori de decizie din structurile centrale şi teritoriale ale industriei chimice şi petrochimice au săvârşit grave abuzuri şi ilegalități în sfera aprovizionării,

[12] Ibidem, pag. 81 şi următoarele.

transportului, prelucrării şi valorificării ţiţeiului şi produselor derivate, în scopul obţinerii unor importante avantaje materiale.

Aceste fapte, realizate cu concursul unor persoane de la diferite niveluri decizionale din sistemul administraţiei de stat, s-au finalizat pe fondul unor interese şi decizii economice insuficient documentate, cu implicaţii negative pe ansamblul ramurii de producţie şi prelucrare a ţiţeiului.[13]

În numeroase situaţii, în sistemul de aprovizionare şi desfacere a acestor produse s-au interpus în mod nejustificat verigi intermediare (firme româneşti sau străine), ca urmare a unor interese particulare sau de grup din societăţile comerciale de stat cu atribuţii în acest domeniu, cu influenţe negative asupra intereselor legale ale statului.

Societăţi comerciale cu capital majoritar de stat au importat cantităţi mari de ţiţei, pe care l-au declarat ca fiind necesar pentru prelucrare în sistem „processing", în realitate ele fiind valorificate la intern, direct sau prin firme intermediare, prin acordarea de scutiri de impozite şi neperceperea taxelor vamale, prin care bugetul de stat a fost grav prejudiciat.

Au avut loc substanţiale scurgeri de venit naţional peste graniţă prin exportul de produse petroliere la preţuri mai mici decât cele interne şi sub preţul bursei internaţionale, practic subvenţionându-se astfel de către statul român aceste operaţiuni de export, făcute pentru a se obţine valuta necesară refinanţării importurilor de ţiţei.

Uneori, aceleaşi produse româneşti s-au reîntors în ţară cu licenţa de import, concurând în acest mod propriile produse de pe piaţa internă, iar în alte cazuri s-au schimbat destinaţiile produselor petroliere de la export la intern, favorizându-se astfel o serie de firme private în care factorii decizionali din sistemul petrolier erau direct interesaţi.

Prin aceste grave încălcări ale legislaţiei în vigoare, abuzuri şi înşelăciuni, delapidări, acte de mare contrabandă şi evaziune fiscală, comise pe fondul faptelor de corupţie, bugetul de stat şi patrimoniul societăţilor comerciale cu capital de stat furnizoare de produse petroliere au fost prejudiciate cu multe sute de miliarde de lei.

De exemplu, în anul 1997, în cazul SC TURNU MĂGURELE – Banca Columna au fost anchetaţi nouă manageri generali, directori, preşedinţi şi vicepreşedinţi de bancă, membrii ai consiliului de administraţie şi contabili şefi,

[13] Ibidem, pag. 82 şi următoarele.

implicaţi în şase dosare penale cu pagubă de peste 122 miliarde lei, produse prin asemenea ilegalităţi.[14]

Investigaţiile economice efectuate, cercetările întreprinse în cauzele instrumentate şi datele obţinute cu ocazia verificărilor financiar-contabile ale Curţii de Conturi şi ale altor organe de specialitate au pus în evidenţă existenţa în acest domeniu de activitate a unor abuzuri şi ilegalităţi care au avut următoarele consecinţe:

- deteriorarea gravă a situaţiei financiare a rafinăriilor, prin suportarea de către acestea a influenţelor nefavorabile la importul de ţiţei şi practicarea la intern a unor preţuri de livrare stabilite cu nerespectarea normelor legale;
- obţinerea de importante venituri necuvenite şi de beneficii sub formă de salarii, prime, dividende ş.a. de către personalul şi factorii de conducere ai S.C. PETROLEXPORTIMPORT S.A. şi S.C. RAFIROM S.A., care de drept se cuveneau societăţilor comerciale de procesare a ţiţeiului;
- deturnarea unor contracte economice de către S.C. PETROLEXPORTIMPORT S.A. Bucureşti, firmă de prestigiu pe piaţa internaţională a ţiţeiului, către diverse firme private ai căror patroni au fost salariaţi ai acesteia sau chiar rude ori relaţii apropiate ale membrilor consiliului de administraţie;
- schimbarea destinaţiei unor produse petroliere de la export la intern şi favorizarea unor firme private, prin încasarea de către acestea a unor preţuri superioare la astfel de produse, în detrimentul furnizorilor interni cu capital de stat;
- favorizarea, pe fondul actelor de corupţie, a unor agenţi economici prin neîncasarea de la aceştia a contravalorii produselor vândute, uneori sub preţul pieţei;
- schimbarea destinaţiei fondurilor alocate de stat pentru importul de ţiţei, prin creditarea ilegală a unor agenţi economici, achitarea unor datorii ori investirea în acţiuni la alte societăţi etc.;
- neurmărirea modului de îndeplinire a clauzelor din contractele încheiate cu partenerii străini privind procesarea ţiţeiului din import, în sensul acoperirii cheltuielilor generate de această operaţiune;
- nerespectarea modalităţilor legale de asigurare a valutei necesare importului de ţiţei, cu consecinţe negative asupra asigurării produselor

[14] Secretariatul Consiliului Suprem de Apărare a Ţării – Analiza Activităţii Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate în anul 1997 – nr. C.N./133 din 29.01.1998, pag.5 şi următoarele.

petroliere în cantităţile şi la termenele prevăzute în Programul Energetic Naţional. În acest sens un exemplu considerăm că este edificator. Astfel, în cadrul Programului Energetic Naţional din anii 1994-1995, s-a stabilit achiziţionarea din import a cantităţii de 500.000 tone ţiţei, constituind stoc de rezervă şi având ca sursă de finanţare creditul acordat societăţii PETROGEL S.A. în sumă de 60 milioane dolari SUA, de către BANCOREX S.A. Contrar prevederilor contractuale care stipulau „efectuarea plăţii – pe măsura livrării mărfii", S.C. PETROLEXPORTIMPORT S.A. a deschis acreditive în sumă de 60 milioane dolari în favoarea S.C. PETROGEL S.A., care nu a livrat până la expirarea termenului contractual nici o cantitate de ţiţei.[15]

3.5. În sectorul prestărilor de servicii

S-au comis multiple acte de corupţie şi alte ilegalităţi, în special cu ocazia autorizării şi derulării unor activităţi permise numai în anumite condiţii prevăzute expres de lege şi care în general nu sunt respectate de cei ce au solicitat şi obţinut autorizaţiile sau avizele necesare.

Analizele efectuate cu privire la evoluţia şi dinamica fenomenului infracţional specifice sectorului prestărilor de servicii, care deţine ponderea din totalul întreprinderilor private mici şi mijlocii, cărora li s-au acordat facilităţi deosebite în scopul dezvoltării, au scos în evidenţă faptul că activităţile ilegale din aceste domenii tind să prezinte un grad sporit de periculozitate, din cauza penetrării şi participării la activităţile ilicite a unor cetăţeni autohtoni şi străini interesaţi în „spălarea" unor importante sume obţinute prin acte de mare evaziune fiscală, corupţie şi contrabandă etc., cărora caută să le dea caracterul licit necesar reinvestirii în afaceri „curate".

Exemplificăm în acest sens tot mai frecventele cazuri de eludare a prevederilor legale specifice domeniilor drepturilor de autor şi drepturilor conexe, celui al copyright-ului, publicităţii şi mass-media, în sectorul caselor de amanet, al repartizării de locuinţe din fondul locativ de stat, declarării şi schimbării sediilor sociale ale societăţilor comerciale, legalizării unor documente şi acte de proprietate în sistemul notarial privat, recrutării şi detaşării forţei de muncă la lucru în străinătate etc.[16]

---

[15] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit., pag. 84.
[16] Ibidem, pag. 84 şi următoarele.

3.6. În domeniul flotei maritime, fluviale şi de pescuit oceanic

În gestionarea flotei maritime a României s-au comis multiple şi grave ilegalităţi care au avut drept consecinţă anihilarea aproape totală a capacităţii de decizie a proprietarilor legali ai imensului patrimoniu naval şi producerea unor masive prejudicii avuţiei naţionale.[17]

În acelaşi timp, administrarea frauduloasă, materializată de regulă în închirieri de nave unor firme ad-hoc constituite, a făcut ca multe nave să fie grevate de mari obligaţii financiare, determinând statul român la intervenţii directe şi costisitoare – pentru ameliorarea situaţiei, ce creează efectiv premisele dispariţiei acestui sector economic de importanţă strategică.

Pentru punerea în practică a acestor operaţiuni cu potenţial de subminare a economiei naţionale, au colaborat eficient cercuri de interese interne şi externe, organizate în structuri de tip mafiot şi s-au utilizat mijloace şi metode caracteristice crimei organizate.

Acţiunile ce au avut ca efect direct prăbuşirea flotei maritime s-au desfăşurat într-un total dispreţ al legii, invocându-se perimarea reglementărilor juridice anterioare anului 1990 şi speculându-se precaritatea cadrului legislativ în condiţiile tranziţiei. Acestea vizau acapararea flotei maritime a ţării pentru satisfacerea, prin orice mijloace, a intereselor de înavuţire rapidă şi considerabilă ale unor grupuri care au reuşit să-şi disimuleze, iniţial, intenţiile în operaţiuni de retehnologizare în cooperare cu parteneri străini etc.

Concomitent cu documentarea cazurilor identificate pe linia actelor de corupţie şi a crimei economico-financiare organizate s-au conturat şi cauzele esenţiale din care decurg menţinerea acestora la un nivel relativ ridicat şi tendinţele lor de amplificare în viitor, favorizându-le existenţa sau facilitându-le manifestarea în forme variate şi de crescândă agresivitate. Între acestea, se detaşează precaritatea ce persistă încă în cadrul legislativ intern, insuficient adaptat amplitudinii şi diversităţii pericolelor generate de extinderea corupţiei şi a crimei organizate şi aflat încă departe de standardele europene privind lupta împotriva fenomenelor din domeniu.

Deficienţele de acest gen sunt potenţate de carenţele organizatorice şi de înzestrare umană şi materială a instituţiilor cu atribuţii de contracarare a infracţiunilor specifice corupţiei şi crimei economico-financiare organizate, care le diminuează capacitatea de ripostă şi eficienţa acţiunilor. În plus,

[17] Ibidem, pag. 85 şi următoarele.

o contribuţie de seamă o are creşterea gradului de coruptibilitate a funcţionarilor din administraţia de stat şi din sectoarele economice, ca o reflexie a
degradării nivelului de trai şi înscrierii în cursa pentru o rapidă înavuţire declanşată de tranziţie ca şi accentuarea condiţiilor favorizante date de accelerarea privatizării.

Din acest ultim punct de vedere este de remarcat faptul că intensificarea procesului conturează şi riscul deosebit de grav al acaparării unui important patrimoniu ori pachete majoritare de acţiuni ale societăţilor comerciale cu capital de stat cu fonduri provenite din activităţi ilegale, care pe această cale sunt perfect legalizate.

Trebuie menţionat totodată faptul că, impactul negativ asupra opiniei publice şi percepţia greşită a faptului că, poliţia ar fi singura instituţie implicată în lupta anticorupţie, a fost determinată, în general, de tergiversarea cercetărilor şi lipsa de finalitate a acestora, prin pronunţarea unor hotărâri judecătoreşti subiective, cel puţin în cazurile de notorietate.

Actele de corupţie au continuat să constituie principala pârghie de „soluţionare rapidă şi eficientă" a problemelor în mediul infracţional, cu consecinţe grave asupra funcţionării normale a unor instituţii de bază ale statului.

Analiza situaţiei operative din economie şi cazurile rezolvate în perioada de tranziţie spre economia de piaţă, atestă faptul că actele de corupţie au cuprins aproape toate laturile vieţii economice şi sociale, regăsindu-se în majoritatea domeniilor în care se angajează raporturi între persoane fizice şi juridice române şi străine, aflate atât în sfera relaţiilor de producţie, cât şi a prestărilor de servicii.

Implicarea în activităţi cu caracter privat a unor factori de conducere, prin înfiinţarea directă sau prin intermediari, de firme cu profil similar unităţilor cu capital de stat şi aprovizionarea acestora în mod preferenţial, de cele mai multe ori ilegal, cu materiale, utilaje şi forţă de muncă au determinat, de asemenea, numeroase acte de abuz şi corupţie.

Dominantă, în preocuparea acestor indivizi, a fost acumularea rapidă şi masivă de capital privat, pe toate căile, prin încălcarea tuturor normelor legale în vigoare, prin sfidarea, prin toate mijloacele posibile a legislaţiei şi intereselor statului.

Organizarea şi funcţionarea necorespunzătoare a controlului financiar intern şi de gestiune din regiile autonome şi societăţile comerciale cu capital de

stat şi agresiunea care s-a exercitat asupra patrimoniului public şi privat, au generat numeroase acte de corupție în domeniul raporturilor pe care agenții economici le-au stabilit între ei.

Încheierea contractelor economice între societățile comerciale pentru aprovizionare, desfacere ori prestări servicii şi lucrări de construcții a fost condiționată, de regulă, de pretinderea şi primirea unor importante sume de bani sau alte avantaje materiale, sub forma „comisionului" (procent – raportat la cifra de afaceri) care, de cele mai multe ori, a fost depus în conturi personale, în țară sau străinătate.

Numeroase persoane fizice şi societăți comerciale private, profitând de imperfecțiunile reglementărilor legale, dar şi de exercitarea insuficientă a controlului fiscal şi financiar, ignorând regulile elementare de protecție a intereselor statului, au desfăşurat ample acțiuni de contrabandă şi evaziune fiscală, fundamentate pe acte de corupție, cu efecte deosebit de negative în planul situației economice a țării.

A crescut numărul actelor de trafic de influență comise de elementele necinstite avide de îmbogățire rapidă, prin racolarea persoanelor interesate în rezolvarea unor probleme, de cele mai multe ori prin eludarea legilor, cărora infractorii, sub pretextul rezolvării rapide, prin eventuale intervenții, le-au pretins importante sume de bani.

Coruperea organelor cu atribuții de control din toate domeniile şi la toate nivelele a cunoscut, de asemenea, o evoluție alarmantă, ca şi diversificarea formelor şi metodelor de valorificare a produselor, valorilor şi avantajelor rezultate din actele de mare criminalitate economico-financiară şi corupție, pe fondul insuficienței şi ambiguității cadrului legislativ dar şi al unor disfuncționalități ce persistă de ani de zile în colaborarea organelor şi instituțiilor abilitate de lege să contribuie la aplicarea acesteia.

Astfel, în toate cauzele penale privind criminalitatea economico-financiară, cu componenta ei de bază – corupția, sistemul probator din România, organele de justiție şi ale Ministerului Public, impun, înaintea începerii urmăririi penale şi a dispunerii măsurilor asiguratorii de recuperare a prejudiciilor, prezentarea concluziilor unor verificări de specialitate şi expertize care, în general, necesită perioade foarte mari de timp şi eforturi financiare importante.

În cele mai multe cazuri, efectuarea acestor verificări este tergiversată de specialiştii Ministerului de Finanțe, pe motivul necuprinderii în planurile tematice proprii de control, de Curtea de Conturi prin invocarea procedurilor

proprii de valorificare a actelor de control, iar în cazul expertizelor, de inexistența fondurilor stabilite a fi avansate de la bugetul de stat pentru plata lor.

Sunt frecvente cazurile în care de la declanşarea investigațiilor în cauze complexe de mare criminalitate economico-financiară, până la terminarea verificărilor de specialitate, autorii infracțiunilor ascund valorile şi produsele dobândite ilicit, ori le transferă ilegal în străinătate şi părăsesc țara, fără a exista posibilitatea intervenției Poliției, datorită prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 65/1997, care interzice oprirea oricărei persoane în frontieră, în lipsa unei hotărâri, pronunțată de un magistrat, într-un dosar cu urmărirea penală începută.[18]

Corupția a fost şi este generată nu numai de criza social-economică ci şi de alte multiple cauze, cum sunt: slăbirea autorității statale, degradarea nivelului de trai, alterarea judecății morale, lipsa unor pârghii eficiente de control, diminuarea încrederii populației în instituțiile şi valorile sociale, neadaptarea legislației la condițiile economice şi sociale etc.

Ea a fost generată şi favorizată, în acelaşi timp, de descentralizarea deciziilor şi a structurilor administrative, de autonomia funcțională şi liberalizarea economică la nivelul instituțiilor publice şi al agenților economici, în condițiile lipsei de fermitate şi de autoritate a organelor de control şi instituțiilor publice, de imoralitatea unor funcționari ai statului etc.

Corupția a fost ridicată, în această perioadă, la rangul de concept, o categorie destul de numeroasă de persoane din sfera puterii, a funcționarilor publici, managerilor societăților comerciale, considerând câştigul ilicit, acumularea de capital material şi financiar, prin orice mijloace, inclusiv prin eludarea legii, ca o stare normală.

O astfel de stare de criză, în cadrul căreia normele economice, juridice, morale, politice, religioase nu mai au decât un slab impact asupra acțiunilor indivizilor, este resimțită de populație ca un efect demoralizator.

---

[18] Secretariatul Consiliului Suprem de Apărare a Țării – Analiza Activității Consiliului Național de Acțiune Împotriva Corupției şi Crimei Organizate în anul 1997 – nr. C.N./133 din 29.01.1998, pag. 21.

Corupția este privită, în aceste condiții, ca o stare care se identifică cu însăşi criza societății româneşti, o stare instituționalizată în structurile şi mecanismele sistemului social, economic, politic şi juridic.

Organizarea prevenirii şi combaterea corupției constituie o problemă de mare importanță şi actualitate pe plan național şi internațional, determinată de dinamica, în continuă creştere, a criminalității economico-financiare, de diversificarea formelor sale de manifestare.

În concluzie se poate aprecia că fenomenul de mare criminalitate economico-financiară, pe fondul corupției, a devenit o formă cvasi-generalizată de delincvență în majoritatea sectoarelor şi domeniilor de activitate socială, politică, economică şi administrativă.[19]

Afectând cu o gravitate fără precedent aproape toate structurile şi instituțiile publice şi private, cu implicarea şi participarea prin complicitate, constrângere sau şantaj a unor agenți economici, funcționari publici sau privați, crima organizată şi criminalitatea economico-financiară împreună cu componenta lor de bază – corupția, sunt percepute de majoritatea populației ca fenomene extrem de grave şi periculoase, care transgresează normele şi principiile de dreptate şi justiție socială.

4. **Problematica drogurilor**[20]

Între activitățile omului, la nivel planetar, producerea şi comercializarea drogurilor ocupă, conform statisticilor ONU, locul al doilea cu o cifră anuală de afaceri de peste 500 miliarde de dolari, în anul 2005, din care pentru traficanți rezultă un profit net de circa 50 miliarde dolari.

Cu implicații dramatice asupra existenței a sute de milioane de oameni, drogul, „moartea albă", a devenit în ultimele decenii principala formă de „exprimare" a crimei organizate şi în consecință, inamicul numărul 1 al statelor.

Pentru a oferi o dimensiune a fenomenului este suficient să arătăm că un gram de cocaină are un preț de vânzare de 400 de ori mai mare decât cel de producție, iar unul de heroină chiar de 2000 de ori. Nu întâmplător, în anul 1989 când la Paris reprezentanții celor 7 țări cele mai industrializate au desenat,

[19] Rapoartele de evaluare a activității Poliției Române în perioada 1990-2003.
[20] Banca de date statistice a D.G.C.C.O.A. din perioada 01.04.1993-31.12.2005.

probabil, contururile lumii pentru acest mileniu, ei au decis la insistența americanilor, înscrierea luptei împotriva drogurilor ca prioritate strategică a viitorului.

În ceea ce ne priveşte, trebuie să ne reamintim că, în timp, România a fost de multe ori ultimul meterez al civilizației europene în calea puhoaielor barbare.

Cum istoria se repetă, un rol asemănător se pare că i-a fost rezervat şi astăzi, când situația sa geografică o plasează într-un punct cheie pe traseul flagelului pustiitor de conştiințe al drogurilor. Din estul asiatic, Africa şi America Latină al producătorilor de moarte albă, spre vestul societății de consum – inclusiv de iluzii – filierele traficului – aerian, terestru sau naval – sunt obligate să-şi caute un drum de trecere peste sau prin România.

Mai grav este faptul că în ultimii ani, în pofida faptului că, generic vorbind românul nu este atras de narcotice, iar disponibilitățile financiare la cea mai mare parte a populației sunt modeste, a apărut tendința alarmantă a formării unei „piețe de consum", despre care susținem că există în acest moment, chiar dacă nu în proporția şi întinderea caracteristică țărilor la care am făcut referire anterior.

Iată de ce lupta împotriva drogurilor a devenit, fără ca nimeni să o fi dorit, ca problemă de maximă importanță şi pentru România, ea fiind indiscutabil o problemă a statului, a forțelor specializate, dar nu numai a lor.

4.1. Rutele de trafic

În decursul timpului, în mod excepțional începând cu anii '90, din cauza poziției sale geografice şi a conflictelor militare din fosta Iugoslavie, țara noastră a devenit un segment important al „Rutei Balcanice" de traficare a drogurilor, îndeosebi pe varianta nordică, respectiv Iran, Turcia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Cehia, Germania şi Olanda.

România reprezintă principalul tronson al celei de-a doua „Rute Balcanice" de transport al drogurilor către Europa Occidentală.

„Ruta a doua Balcanică" de transport al drogurilor porneşte din Turcia, traversează Bulgaria, intră în România pe la vama Ruse-Giurgiu, trece prin Bucureşti, după care continuă prin zona subcarpatică spre vest, iar prin Arad intră în Ungaria. În continuare trece prin Budapesta, intră în Slovacia prin Rajka, iar după traversarea teritoriului slovac, prin zona sud-vestică, ajunge în

Cehia, de unde pătrunde în Germania prin punctele de frontieră dintre cele două țări.

O altă variantă a celei de-a doua „Rute Balcanice", care include şi un tronson maritim, este: Istanbul – Constanța (pe Marea Neagră) – Bucureşti, după care intră pe traseul descris mai sus.

Din cea de-a doua „Rută Balcanică" se desprinde o altă variantă care pleacă din Bucureşti, traversează zona estică a României, după care intră în Ucraina unde se bifurcă, un traseu continuând prin Polonia către Germania, iar celălalt spre aceeaşi destinație, dar prin Slovacia şi Cehia.

Prima „Rută Balcanică" care ocoleşte România, dar care poate oricând să includă şi variante care să vizeze țara noastră, are următorul traseu: Turcia-Bulgaria-Serbia-Ungaria, iar la Budapesta intră pe „Ruta a doua Balcanică".

Merită de reținut şi ruta: Turcia-Albania-Serbia, iar din Belgrad continuarea pe „Ruta a doua Balcanică".

Prezentarea rutelor de transport al drogurilor, menționate mai sus, nu exclude şi alte variante care să vizeze România, depistarea acestora depinzând în mare măsură de abilitatea organelor de poliție române şi, mai ales, de modul în care se cooperează cu polițiile țărilor din zonă pe această problematică.

Pentru a aprecia corect poziția României în jocul criminal al rețelelor de narcotrafic, este de reținut faptul că 80% din opiaceele care aprovizionează piața europeană circulă pe Ruta Balcanică.

4.2. Porțile de intrare

Dintr-o fostă țară de tranzit, România a devenit în prezent şi teritoriu de depozitare, în care drogurile introduse în special prin frontiera de sud, sunt stocate pentru diferite perioade de timp, iar în final redistribuite spre țările cu consum ridicat.

Drogurile pătrund în România prin punctele vamale Giurgiu, Vama Veche, portul Constanța sau alte porturi de pe Dunăre, fiind transportate fie prin Bulgaria, fie pe Marea Neagră.

Mijloacele de transport sau locurile de disimulare folosite sunt de obicei containerele, TlR-urile, bagajele de mână, pe corp sau autoturismele personale. Un rol important în transportul drogurilor spre România îl au firmele turistice turceşti, care transportă persoane din România spre Turcia şi invers, cât şi

cursele RO-RO direct în portul Constanța. Modul de disimulare al drogurilor în aceste mijloace de transport este foarte variat.

De regulă curierii angajați de traficanți nu cunosc ce transportă, iar alteori pentru diverse sume da bani îşi asumă riscuri deosebite, locurile de ascundere a drogurilor fiind diverse, iar unele surprinzătoare. De exemplu, în municipiul Timişoara a fost probată activitatea infracțională a cinci persoane care făceau parte dintr-o rețea de narcotrafic cu cocaină, condusă de cetățeanul româno-canadian B.I. Acesta procura cocaina din Guatemala, Costa Rica şi Columbia şi folosind mai mulți curieri ce o ingerau ambalată în pungi de plastic nedistructibile o transporta peste graniță. Organizatorul rețelei a mai fost cercetat în anul 1990 pentru traficarea cantității de 600 grame cocaină, dar a fost pus în libertate după două luni.

Acest sistem este practicat şi în redistribuirea drogurilor din România spre vestul Europei, acțiunile de pregătire şi ascundere făcându-se prin diverse firme ce desfăşoară în mod ilegal activități comerciale.

4.3. Participanții

În general, conducătorii rețelelor de traficanți de droguri, atât cei care dispun livrarea mărfii cât şi cei care sunt adevărații destinatari ai acesteia, se află în afara teritoriului României, în țara noastră fiind depistați (arestați) curierii şi însoțitorii mărfii, fapt pentru care nu s-a reuşit confiscarea sumelor rezultate din vânzări.

În trecerea frontierelor, mai ales pentru drogurile scumpe, rețelele de traficanți apelează, aproape întotdeauna la cărăuşi individuali, „catâri", cum li se spune în domeniul pieței. Socoteala este simplă: dacă din o sută de cărăuşi, fiecare încărcat cu un kilogram de cocaină sau heroină, unul singur reuşeşte să fie neprins, afacerea tot aduce profit substanțial. Realitatea este că în cel mai fericit caz pe piața ilicită a drogurilor se confiscă în jur de o treime din cele traficate la nivel planetar.

De exemplu, în ziua de 01 septembrie 1997, o tânără de 26 de ani din Râmnicu Vâlcea a fost depistată în Capitală în timp ce preda unui cetățean nigerian de 31 ani, membru al unei rețele de narcotrafic, un rucsac în care era disimulată cantitatea de 2,169 kg. heroină, adusă de cetățeana română din Turcia, țară în care a fost racolată. În ziua de 12.10.2000, în județul Giurgiu, într-un autobuz cu turişti, majoritatea români, care se reîntorcea din Turcia a fost descoperită cantitatea de 30 kg heroină disimulată în saci în care erau

împachetate pulovere. Cercetările ce au urmat au condus la destinatarul drogului, identificat în persoana unui cetățean turc de 29 ani, precum şi la descoperirea într-un depozit închiriat de acesta a încă 12 kg heroină.

La data de 19.09.2002, la Punctul de frontieră Borş, au fost depistați 2 bărbați din municipiul Cluj-Napoca care încercau să scoată din țară, cu destinația Olanda, 100 pachete cu heroină, în greutate totală de 51,521 kg, ambalate în folie de aluminiu şi disimulate intr-un locaş special amenajat sub bara de protecție a maşinii.

Dacă în primii ani, marea majoritate a persoanelor implicate în traficul de droguri erau cetățeni străini, iar românii constituiau o excepție (*câte unul în 1991 şi 1992), începând cu anul 1993 (15 participanți români), numărul acestora a crescut foarte mult, ajungând în anul 2001 la cifra de 676, față de numai 119 cetățeni străini, la 1.288 (331 străini) în anul 2002, la 1.391 români (203 străini) în 2003, la 2.094 români (75 străini) în anul 2004, la 2.117 români (86 străini) în anul 2005 şi la 2.676 români (44 străini) în anul 2006.* Iată o rapiditate surprinzătoare de integrare a românilor în traficul de droguri, care nu comportă nici un comentariu.

În ordinea participării la comiterea infracțiunilor la regimul drogurilor, după cetățenii români urmează cetățenii turci şi arabi.

O categorie aparte o reprezintă cetățenii de origine română care au părăsit țara în timpul regimului totalitar şi, din motive diverse, au căzut în plasa rețelelor de traficanți de droguri. În prezent, aceştia revin în România fie pentru a crea baze de sprijin pentru rețelele de traficanți, sens în care recrutează persoane pretabile la astfel de activități, fie pentru „spălarea banilor murdari" rezultați din traficul de droguri, pozând în oameni de afaceri cu o situație financiară deosebită.

Ilustrative în acest sens sunt următoarele două cazuri: în perioada 1992-1993, pe teritoriul României a acționat o rețea de traficanți din Columbia, condusă de un cetățean canadian, de origine română şi doi columbieni, unul fiind fostul bucătar al lui Pablo Escobar – şeful Cartelului *Medellin*, care în complicitate cu alți şapte traficanți au tranzitat prin țara noastră şase transporturi de droguri, ascunse în mod meşteşugit, ultima oară în postamentele unor statui în care se afla cantitatea totală de 105 kg cocaină.

În vara anului 2001 în baza informațiilor furnizate de autoritățile belgiene, în portul Constanța a fost descoperită cantitatea de aproape 6,2 tone haşiş, disimulată în containere cu măsline, ce aparțineau unui cetățean român

domiciliat în SUA. În portul Anvers, într-un alt container trimis pentru acelaşi beneficiar tot din Maroc s-au descoperit alte 6,3 tone haşiş. Acţiunea a continuat pentru identificarea întregii reţele de traficanţi prin intermediul Interpol Bucureşti, Centrul regional SECI şi ofiţerilor de legătură acreditaţi.

4.4. Traficul de droguri

În legătură cu acest aspect al problematicii drogurilor – cel mai virulent segment în planul proliferării şi al periculozităţii sociale – ne-am obişnuit a afirma că ţara noastră este unul din segmentele traficului internaţional, însemnând tranzitul şi eventual depozitarea temporară, în scopul distribuirii drogurilor pe piaţa occidentală.

Este adevărat că în primii ani ai perioadei de tranziţie, când România era considerată, atât pe plan intern cât şi extern, ca o ţară eminamente de tranzitare a drogurilor dinspre ţările producătoare spre cele de consum, nu se putea vorbi de un narcotrafic real. Treptat, ţara noastră a ajuns în postura de depozitară a unor importante cantităţi de canabis, opiacee şi cocaină, creându-se în paralel şi o piaţă de desfacere a drogurilor, iar dacă tendinţa de dezvoltare şi extensie în plan teritorial nu va fi contracarată în timp util, vom intra cu siguranţă în peisajul ţărilor cu tradiţie în domeniu (Olanda, Germania, Spania, Italia, Franţa, Anglia etc.).

În realitate, traficul de droguri a cunoscut o creştere semnificativă. În perioada 1970–1989 au fost descoperite 187 cazuri – majoritatea reprezentând deţinere ilicită de droguri în scop de consum propriu –, confiscându-se 457 kg de droguri.

În perioada 1990–2006 au fost identificate 15.099 cazuri şi au fost ridicate în vederea confiscării 91.858.366 kg droguri de diferite tipuri. Numai în cursul anului 2001 captura de droguri a depăşit cu 114,5 % cantitatea totală de stupefiante confiscată în cei 10 ani anteriori, cantitate care aproape *s-a dublat în anul 2002 faţă de anul anterior, respectiv de la 25.219,84 kg la 43.673,52 kg droguri.*

În anul 2001, se înregistrează un record în materie de confiscări de droguri. Este vorba de cazul unui cetăţean turc stabilit în România, agent comercial la METCAR Constanţa şi al unei funcţionare de la MSCE SPRING ROMANIA SRL, din Bucureşti, care au preluat un container cu 8934 kg haşiş, expediat din Tanzania, destinat pieţei româneşti. În procesul de cooperare poliţienească internaţională, s-a stabilit că drogul a fost expediat din Dar El Salam, prin compania AMI TANZANIA LTD, iar la rândul lor autorităţile

tanzaniene au descoperit un laborator clandestin de procesare a drogurilor şi au arestat 12 persoane.

La 09.02.2002 la vama Nădlac au fost prinşi în flagrant doi cetăţeni turci, tată şi fiu, care transportau cu autoturismul proprietate personală cantitatea de 64,565 kg heroină, cu destinaţia Ungaria.

Constant şi nu pe un teren viran, ci ca o consecinţă a dezvoltării rapide a narcotraficului internaţional, şi a unei cereri crescânde de stupefiante şi pe piaţa internă, traficul intern cu droguri şi în special cel stradal s-a intensificat, atingând în prezent cote alarmante, atât pe raza Capitalei, cât şi în alte centre urbane din ţară, materializate prin sporirea numărului de vânzători stradali şi din locuinţe, amplificarea cererii de droguri în instituţiile de învăţământ, discoteci, locuri şi medii infracţionale.

În Bucureşti, de exemplu, există deja locuri cvasinotorii unde se comercializează, aproape ostentativ, „moartea alba". În aceste activităţi, organizate pe scheletul unor veritabile reţele de comercianţi, sunt implicaţi atât în calitate de dealeri cât şi de consumatori, grupuri de români, preponderent din etnia ţiganilor. Este o situaţie surprinzătoare, la care nu ne-am fi gândit cu ceva timp în urmă – că asemenea indivizi vor renunţa la clasica bişniţă cu produse agroalimentare, flori, ţigări, cu aur şi valută şi se vor lansa în afaceri cu stupefiante.

Ca exemplu, în Capitală a fost anihilat un punct de distribuire a heroinei, organizat de un tânăr de 22 ani şi concubina acestuia de 26 ani, iar cu prilejul percheziţiilor efectuate asupra complicilor şi principalilor suspecţi s-au descoperit doze de heroină seringi de unică folosinţă şi folii de staniol ce prezentau urme de heroină.

În municipiul Drobeta Turnu-Severin a fost depistat un grup format din opt dealeri, cu vârste între 16 şi 23 ani, care au comercializat cannabis în discotecile şi barurile de noapte din municipiu, iar din locuinţa unuia dintre traficanţi a fost confiscat un kg cannabis, drog pregătit pentru distribuire in reţeaua instituţiilor şcolare.

Sunt relevante în legătură cu aspectele prezentate mai sus, următoarele date statistice, circumscrise comparativ la nivelul anilor 2000 şi 2001. Astfel, *în anul 2001*, formaţiunile antidrog au constatat un număr de 670 *infracţiuni privind traficul ilegal de droguri*, fiind cercetate 723 *persoane*, faţă de anul precedent (2000) înregistrându-se o creştere semnificativă atât a persoanelor cercetate (+204), cât şi a infracţiunilor reţinute în sarcina acestora (+211).

Pentru întregirea tabloului şi fundamentarea concluziei de mai sus, subliniez că din totalul persoanelor cercetate, *531 au fost consumatori, 57*

minori, iar *182* erau deja *cunoscute cu antecedente penale*. De asemenea, *56 persoane erau organizatori sau finanțatori* ai unor rețele de traficanți (49 din țară şi 7 din străinătate), *539 distribuitori sau intermediari, 656 fără ocupație, 118 elevi şi studenți, 32 transportatori, 28 depozitari ori tăinuitori, 55 cultivatori şi preparatori,* iar *201 erau supuşi curei de dezintoxicare sau supravegherii medicale*.

Această tendință de creştere s-a manifestat şi *în cursul anului 2002 când au fost descoperite 1.291 infracțiuni în care au fost implicate 1.428 persoane* (140 străini, 77 minori, 793 tineri, 250 elevi sau studenți, 332 toxicomani, 63 transportatori, 52 depozitari/tăinuitori, 157 organizatori/finanțatori, 545 distribuitori).

Pentru clarificarea imaginii asupra dimensiunii actuale a fenomenului, trebuie să mai fac apel şi la statistica confiscărilor, aceasta reprezentând un instrument obiectiv de evaluare. Astfel, *anul 2002 a însemnat un an record în materie, fiind confiscate 43.673,52 kg droguri (14.943,29 kg haşiş şi cannabis), 202,18 kg heroină, 3 kg cocaină, 0,79 kg opiu, 28.613,22 kg capsule mac, 133.517 comprimate amfetamină (Ecstasy), 2.069 kg precursori, 28 culturi ilegale descoperite şi 3 laboratoare clandestine.*

În anul 2003 au fost constatate *1.462 infracțiuni, fiind confiscate 408,36 kg droguri (320,70 kg heroină,70,04 kg cannabis, 2,06 kg haşiş,12,68 kg cocaină, 0,58 kg opium, 0,4 kg cofeină, 1,90 kg derivați amfetamină şi 0,005 kg metadonă) 1.937 kg precursori şi 4.134 litri precursori*, folosiți la fabricarea ilegală a drogurilor, precum şi *81.939 comprimate droguri. Tendința de creştere se manifestă şi în anii 2004 şi 2005 când se constată 2.763 infracțiuni, fiind confiscată cantitatea totală de 446,17 kg droguri şi, respectiv, 2.712 infracțiuni cu 914,16 kg. stupefiante şi substanțe psihotrope. În anul 2006 au fost constatate 2.936 infracțiuni, fiind confiscate 1.268,14 kg droguri, cu 27,92% mai mult față de anul 2005.*

Anul 2003 este marcat de o scădere majoră a cantităților de droguri confiscate, ca urmare a semnalului de alarmă tras de către Agenția Națională Antidrog în Raportul de Evaluare pe anul 2003 din care rezultă modul defectuos de consemnare în evidența statistică de către Direcția Generală de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog a indicatorului *cannabis. În concret, în anii 2001-2002 culturile de cânepă descoperite ca nefiind autorizate au fost recoltate sub supravegherea serviciilor antidrog, iar cantitățile de*

cânepă (masă verde) au fost cântărite integral şi înregistrate ca fiind drog, respectiv cannabis.

În anul 2003 au fost monitorizate 29 culturi de cânepă până la maturizarea şi recoltarea lor fiind introduse în circuitul economic legal, realizându-se astfel latura preventivă de împiedecare a deturnării şi folosirii inflorescenţei şi frunzelor ce conţin substanţă activă la producerea de haşiş, ulei şi rezină de cannbis.[21] Similar s-a procedat şi în anii 2004 şi 2005 când au fost monitorizate 24 şi, respectiv, 15 asemenea culturi de cânepă. În anul 2006 au fost descoperite 8 culturi ilicite, în suprafaţă totală de 625 m^2.

În afară de intensitatea traficului de droguri sunt de reliefat alte trei noi aspecte, periculoase ca tendinţe de dezvoltare, care vizează drogurile sintetice şi precursorii; culturile ilegale şi laboratoarele clandestine.

Alături de drogurile sintetice – sub forma comprimatelor de amfetamină, LSD, MDA, ECSTASY, provenite din Europa Occidentală – se trafichează tot mai mult, datorită raportului existent între cerere şi ofertă, cannabisul şi inflorescenţa cânepii industriale autohtone.

Cât priveşte Ecstasy, produs de sinteză din gama amfetaminelor şi a „drogurilor de discotecă" aceste pastiluţe, relativ ieftine în comparaţie cu heroina, cocaina si LSD-ul, şi-au făcut repede apariţia pe piaţa românească, mai intens după anul 1995. În operaţiunea „Kiev 2 – Ecstasy" serviciul antidrog al poliţiei a identificat la finele anului 1995 un grup de cetăţeni turci şi iranieni, care după ce au testat piaţa ilicită a drogurilor din Bucureşti, intenţionau să organizeze o reţea de distribuire a substanţelor psihotrope din gama Ecstasy. Cei în cauză, respectiv un iranian şi doi cetăţeni turci au fost surprinşi în flagrant, în seara zilei de 03 ianuarie 1996, în incinta hotelului Bulevard având asupra lor 950 asemenea pastile, iar cercetarea autovehiculului cu care au intrat în România a scos la iveală un aspect cu valoare anecdotică, dar care demonstrează până unde merge imaginaţia traficanţilor. Schimbătorul de viteză era de fapt o narghilea în care era disimulată o doză de opiu.

Deşi se situează pe un loc secund în topul preferinţelor consumatorilor, este important să amintim folosirea medicamentelor psihotrope sau a stupefiantelor de genul morfinei, benzodiazepinei – care se află sub acelaşi regim de control internaţional, ca şi drogurile – şi a combinaţiei dintre barbiturice şi alcool, în principal de cei care, prin natura profesiei au acces la astfel de substanţe.

[21] Agenţia Naţională Antidrog – Raport de evaluare 2004, pag. 66 şi următoarele.

Dintre cele mai semnificative cazuri îl menționăm pe cel din data de 14 februarie 2000, instrumentat de Direcția de Combatere a Crimei Organizate împreună cu Serviciul de combatere a crimei organizate Caraş-Severin şi cu autoritățile vamale, în care a fost interceptat un colet, expediat din Germania prin intermediul firmei de curierat poştal TÎS EUROFIAT SRL Caransebeş, care conținea articole de îmbrăcăminte şi 10.115 tablete MDMA.

Întrucât firma transportatoare avea obligația să predea coletul la domiciliu, în urma unei acțiuni polițieneşti s-a reuşit identificarea şi prinderea destinatarului, respectiv un cetățean român, care a recunoscut că avea cunoştință despre existența drogurilor. Ulterior, a fost prins şi complicele acestuia, cetățean american, cu domiciliul în West Hartford, care era autorul expediției.

În sensul celor afirmate mai sus este şi cazul unei persoane din Tel Aviv, asupra căruia s-a găsit o pungă din plastic ce conținea un număr de 1.008 comprimate de Ecstasy, în greutate de 305 gr, drog de mare risc, care face parte din tabelul nr. 1 din Legea nr. 143/2000, privind traficul şi consumul ilicit de droguri. Urmare a extinderii cercetărilor prin activități polițieneşti specifice, la un domiciliu al făptuitorului din municipiul Braşov, au mai fost descoperite şi confiscate încă 65 pachete ce conțineau aceleaşi comprimate, în greutate de 19,900 kg (peste 65.000 comprimate).

De asemenea, la finele anului 2002 pe raza capitalei au fost anihilate două alte grupări de narcotraficanți, una dintre ele fiind condusă de o persoană din Giurgiu şi o alta din Bucureşti, care au fost prinşi în flagrant în timp ce ofereau spre vânzare 4.980 comprimate Ecstasy, la prețul de 28.000 dolari S.U.A.

Imaginea de ansamblu asupra proliferării îngrijorătoare a traficului şi consumului ilicit de droguri din țara noastră, mai ales că acesta vizează segmentele tinere ale societății, ar putea fi conturată, prin a aminti că una dintre cele mai importante rețele de trafic şi distribuție a drogurilor în Bucureşti a fost destrămată în cadrul acțiunii denumită „SENIORII", prilej cu care, în perioada mai – decembrie 2001, au fost arestați 13 membri, din care 3 cetățeni turci, care au introdus şi distribuit în țară peste 30 kg heroină, din care s-a reuşit capturarea a 3,460 kg.

4.4.1. În domeniul laboratoare clandestine şi culturi

În domeniul laboratoare clandestine şi culturi atrage atenția descoperirea în anul 2001 a primului laborator clandestin pentru fabricarea drogurilor din România, în comuna Chiajna, jud. Ilfov, unde din cantitatea de 11,595 kg amfetamină găsită asupra a 5 cetățeni turci, urma să se producă peste 350.000 comprimate Ecstasy, estimată pe piața drogurilor la peste 1,2 milioane dolari SUA.

În anul 2002 au fost destrămate trei grupări de traficanți de precursori (unul mixt româno-turc şi două alcătuite din turci). Exemplificăm acțiunea „Prietenii" în care au fost arestate mai multe persoane pentru comiterea infracțiunilor de fabricare şi comercializare a drogurilor, fiind identificate şi trei laboratoare clandestine de precursori şi amfetamine, amenajate în sediul secției „Vinalcool", din comuna Sirineasa, județul Vâlcea şi la domiciliul unei persoane din Râmnicu-Vâlcea, unde au fost descoperite 600 kg substanțe chimice esențiale şi precursori. Această activitate infracțională a fost inițiată de un cetățean român, care era legătura principală a unor traficanți turci interesați în procurarea de anhidridă acetică şi fenilacetonă. De la acesta a fost confiscată cantitatea de 120 litri anhidridă acetică, iar de la un traficant turc, 944 grame amfetamină şi 22 grame cannabis.

Un alt element de noutate în domeniu îl constituie apariția culturilor de mac opiaceu şi de cannabis, descoperiri făcute în județele Hunedoara, Suceava, Iaşi, Sălaj, Arad, Sibiu, Galați, Constanța şi Satu Mare, în ultimul fiind descoperită o cultură de mac, din care s-au recoltat 6.000 kg plantă vegetală, fără autorizație. Ceea ce trebuie să se rețină în acest context este faptul că nu se are în vedere cultivarea cânepii tradiționale pentru fibră textilă şi bineînțeles pentru sămânță, ci cultivarea soiului cu o concentrație apreciabilă de THC, în scopuri ilicite.

Este de menționat un caz cu totul aparte, în care un cetățean olandez a creat (în anul 2001) o cultură hidroponică de cânepă indiană într-un subsol dintr-o locuință situată în comuna Românaşi, județul Sălaj. După ce a obținut răsadurile de cânepă, acesta le-a plantat pe două loturi de pe raza comunei, între culturi de porumb (cultură intercalată). În final, cetățeanul olandez a fost prins în timp ce încerca să scoată din România, cu destinația Olanda, cantitatea de 160 kg cannabis.

Având în vedere aspectele concrete cu care s-a confruntat în ultimii doi ani Brigada Antidrog pe linia culturilor de plante ce conțin stupefiante şi

psihotrope a fost întocmit un proiect de modificare a Regulamentului de aplicare a Legii 143/2000, de natură să reglementeze procedura de autorizare a acestor culturi.

Acest lucru este cu atât mai necesar dacă avem în vedere că *în anul 2002 au fost identificate 28 culturi* (3 de mac şi 25 de cânepă) neautorizate, dispuse *pe o suprafaţa totală de 148,89 ha*, de pe care s-au confiscat, în vederea distrugerii ori introducerii în circuitul legal, o cantitate totală de 22.641 kg masă vegetală. De exemplu, o persoană din Bucureşti, a cultivat, fără autorizaţie, 18 ha cu mac opiaceu, de pe care s-a confiscat 260 kg capsule de mac.

O altă problemă importantă, care trebuie să stea în atenţia instituţiilor abilitate este reprezentată de încercările, tot mai frecvente, de *deturnare din circuitul legal a substanţelor chimice esenţiale ce pot fi folosite la prelucrarea ilicită a drogurilor*. Putem afirma că în România au fost descoperite, până în prezent, 5 laboratoare clandestine (1 în 2001, 3 în 2002 şi 1 în 2003). Având în vedere însă informaţiile existente şi mai ales capacitatea industriei noastre chimice –, mai ales în contextul privatizării – problema rămâne în atenţie.

Situaţia operativă pe linie de precursori pentru droguri pune în evidenţă intenţia unor cetăţeni străini de a procura din ţara noastră substanţe de bază pentru producerea drogurilor, după cum urmează:

- anhidrida acetică interesează predilect cetăţenii turci, care o cumpără în scopul utilizării la producerea heroinei;
- efedrina este dorită de cetăţenii ce provin din fostele republici sovietice care aprovizionează producţia ilicită de droguri sintetice;
- fenilacetona şi fenilmetilcetona se află în sfera de interes a cetăţenilor din vest, mai ales belgieni şi olandezi, care dispun de laboratoare mobile în zona de graniţă dintre cele două state.

Cu toate că niciuna din substanţele respective nu este produsă în România, persoanele interesate, folosindu-se de firme şi societăţi comerciale înmatriculate în ţară, încearcă să deturneze din circuitul legal precursori importaţi legal şi să-i utilizeze la procesarea ilicită a drogurilor. Reamintesc faptul că industria chimică românească are potenţialul necesar fabricării substanţelor enumerate mai sus, motiv pentru care acest sector trebuie strict monitorizat.

Astfel, în cursul lunii iunie 2000, Direcţia de Combatere a Crimei Organizate, în cooperare cu serviciile teritoriale şi Poliţia Ungară, a

instrumentat un caz în care a fost implicat un comerciant din Bucureşti, caz finalizat prin prinderea în flagrant a acestuia şi complicilor săi.

Cel în cauză, declarând în fals utilizarea cantității de 200 kg BMK pentru confecționarea de panouri publicitare, a deturnat substanța, vânzând-o contra sumei de 38.000 dolari unor cetățeni polonezi, care făceau parte dintr-o rețea internațională ce aprovizionează laboratoarele clandestine de „ecstasy" din Europa Occidentală.

Acțiunea de prindere a celor în cauză şi de documentare a activității lor infracționale a fost deosebit de amplă şi complexă, ea fiind derulată pe raza județelor Prahova, Braşov, Mureş, Sibiu, Alba, Cluj, Satu-Mare şi a municipiului Bucureşti.

Drept urmare au fost reținuți comerciantul şi un cetățean polonez, iar pe teritoriul Ungariei, un alt cetățean polonez.

Pe acest palier s-a cooperat eficient cu autoritățile altor state, aproape în fiecare caz, schimbându-se mesaje pentru a se cunoaşte destinația exactă şi utilizarea finală a precursorilor. De asemenea, s-au efectuat prenotificări ale exporturilor de substanțe de acest tip, derulate de firme româneşti, îndeplinindu-se astfel obligația prevăzută de art. 12 din Convenția Națiunilor Unite de la Viena, din 1988, la care țara noastră a aderat în anul 1992.

Înființarea Agenției Naționale Antidrog prin H.G. nr. 1489/2002 şi aprobarea Strategiei Naționale Antidrog în perioada 2003-2004, a Strategiei Naționale Antidrog pentru perioada 2005-2012, precum şi adoptarea Legii nr. 300/2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor, cu modificările şi completările ulterioare (O.U.G. nr. 121/2006), a Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor şi preparatelor stupefiante şi psihotrope constituie alte importante mijloace de luptă împotriva acestui flagel.

În general vorbind, problema traficului intern de droguri şi precursori se află sub un control relativ corespunzător, noile măsuri legislative, inclusiv cele de completare şi modificare a prevederilor Legii nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, cu modificările şi completările ulterioare, sunt de natură să acopere lacunele de ordin reglementar din acest domeniu.

O altă latură a problematicii care trebuie să stea în atenția poliției şi personalului sanitar o constituie medicamentele cu conținut stupefiant, cu atât mai mult dacă avem în vedere reacția palidă a Ministerului Sănătății Publice,

care o perioadă nepermis de lungă nu a procedat la corelarea normativelor în domeniul circuitului legal al stupefiantelor cu Legea nr. 143/2000 cu modificările şi completările ulterioare, iar controlul propriu asupra structurilor componente este aproape inexistent. Abia la 29 noiembrie 2005 a fost adoptată Legea nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanţelor şi preparatelor stupefiante şi psihotrope, intrând în vigoare la 05 iulie 2006.

Pe fondul acestei stări de fapt, organele specializate ale poliţiei au identificat farmacii neautorizate pentru activitatea cu stupefiante, cazuri de tineri care au procurat medicamente cu conţinut stupefiant pe baza unor reţete falsificate, pentru consum propriu, precum şi asociaţii mutuale care au introdus în ţară şi comercializat ilegal astfel de medicamente.

4.5. Consumul ilicit

Zilnic, în lume, bărbaţi, femei, copii chiar, mor din cauza unei supradoze de heroină, cocaină, marijuana sau amfetamine. Zilnic, cineva ucide pentru a-şi face rost de banii necesari procurării prafului alb. Drogul nu împinge în ruină numai sănătatea fizică şi capacitatea intelectuală, el atacă şi corupe încetul cu încetul societatea omenească. Acesta este flagelul care îi ucide pe consumatori sau îi determină, în multe cazuri, să-i ucidă pe semenii lor sau să-şi fure părinţii, prietenii, dar de pe urma căruia trăiesc, din păcate, prea mulţi indivizi.

Înainte de anul 1989, consumul de droguri în România constituia un aspect cu totul excepţional, în cele câteva cazuri descoperite consumatorii erau cetăţeni străini, în marea lor majoritate marinari ajunşi în Portul Constanţa şi alte porturi dunărene. De asemenea, în evidenţa autorităţilor se aflau un număr mic de persoane, ca urmare a unor tratamente îndelungate cu medicamente cu conţinut stupefiant acordate unor bolnavi cu afecţiuni grave sau cronice.

În ultimii ani însă a început să se formeze o piaţă a drogurilor, acestea vânzându-se – aşa cum am mai arătat – în locuinţele dealerilor, în discoteci, baruri, instituţii de învăţământ şi pe stradă.

Analizând structura masei consumatorilor ocazionali şi dependenţilor pe baza datelor statistice, cazurilor instrumentate şi a persoanelor internate în centrele de dezintoxicare, *rezultă următoarele:*

- consumul de droguri a fost introdus în România de cetăţeni străini, care au atras la acest obicei mortal şi pe unii semeni ai noştri;

- la extinderea acestui fenomen au contribuit substanțial cetățenii români care au devenit consumatori în străinătate, şi au rămas cu acest obicei şi după revenirea în țară;
- acest viciu s-a răspândit cu rapiditate în rândul tinerilor, iar ulterior al minorilor.

Dacă în centrele universitare, în mediul proxeneților, prostituatelor şi a altor categorii de infractori se consumă predilect opiacee, cocaină şi droguri sintetice, în mediul liceal este preferat cannabisul. Opțiunea pentru cannabis şi marijuana se explică prin prețul de vânzare mai accesibil. De exemplu în rândul „Rockerilor" se vinde şi se consumă marijuana, prețul unei țigări variind între 5 lei şi 15 lei.

Alarmantă este trecerea unor consumatori de droguri uşoare la heroină, cocaină şi droguri sintetice, fapt favorizat de prețurile promoționale practicate sau chiar de gratuitatea ofertei, ceea ce are consecințe grave asupra creării dependenței. Din nefericire acest mecanism criminal şi-a atins scopul, în sensul că se înregistrează tot mai mulți toxicomani internați în spitale, precum şi decese intervenite în urma consumului de supradoze. Dealerii au demonstrat că sunt buni psihologi şi abili în a cointeresa tinerii cu probleme de natura psihică şi comportamentală, mizând pe lipsa de informare a acestora asupra riscurilor la care sunt supuşi.

Dintr-un studiu efectuat de Centrul Național de Promovare a Sănătății şi Educației asupra unui eşantion de elevi, a rezultat că un procent de 10,3% a afirmat că a consumat cel puțin o dată droguri.

Un alt factor alarmant constă în scăderea vertiginoasă a mediei de vârstă a toxicomanilor. Dacă în 1997 media de vârstă a acestora era între 20-22 ani, acum într-o scădere dramatică s-a ajuns la o medie de 17-18 ani. În condițiile în care o mare parte dintre aceşti toxicomani sunt consumatori de 3-4 ani, rezultă că unii dintre ei au început să consume droguri încă de la vârsta de 13 ani.

Din păcate în România nu există cadrul instituțional necesar pentru a se asigura periodic estimarea corectă a numărului consumatorilor şi dependenților de droguri. Începând cu luna martie 2003, Agenția Națională Antidrog a inițiat demersurile necesare realizării acestui deziderat cât şi pentru atragerea resurselor necesare pentru reorganizarea centrelor de prevenire, evaluare şi consiliere antidrog, ca rețea teritorială pendinte de agenție, capabilă să desfăşoare acțiuni, proiecte şi programe unitare în domeniul prevenirii consumului şi traficului ilicit de droguri. În cadrul acestui demers, prin H.G. nr.

1093/2004 de modificare şi completare a H.G. nr. 1489/2002 privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale Antidrog s-au constituit centrele judeţene de prevenire, evaluare şi consiliere antidrog, iar prin H.G. nr. 1243/2005 s-a înfiinţat Marea Alianţă Română Antidrog (M.A.R.A.) care are menirea nobilă de a contribui, împreună cu celelalte autorităţi ale statului şi organizaţiile neguvernamentale la reducerea cererii şi ofertei de droguri.

Aceste demersuri au pornit de la constatarea că la nivelul secţiilor de dezintoxicare numărul dependenţilor de droguri a crescut, de la an la an, în progresie geometrică. În 1997, în secţia de dezintoxicare a Spitalului Prof. dr. Gheorghe Marinescu au fost internate 400 persoane, numărul acestora ajungând în anul 2001 la 912. Potrivit Centrului de statistică sanitară şi documentare medicală din Ministerul Sănătăţii Publice, în anul 2002 au fost internaţi 1.905 consumatori de droguri, numărul acestora ajungând la 2.070 în anul 2003, la 1.326 în anul 2004, la 1.086 în anul 2005 şi la 1.912 în anul 2006, din care 42% erau la prima internare, iar 58% au fost trataţi anterior.

Pe de altă parte reţine atenţia faptul că unele sondaje efectuate, precum cel al U.N.A.I.D.S. (Organul Naţiunilor Unite pentru SIDA), desfăşurat în 2003, estimează pentru Bucureşti existenţa a 17.000 – 29.000 consumatori de droguri injectabile, concluzie care ridică, evident, îndoieli asupra veridicităţii ei.

La întrebarea de unde provin aceşti pacienţi, dr. Bengescu Bellu Cristian declara: „*din absolut toate mediile şi este o greşeală să credem că, oricât de sărac ar fi, românul găseşte bani pentru a-şi procura droguri. Fenomenul ne-a găsit total nepregătiţi atât ca specialişti cât şi la nivelul unităţilor specializate în tratarea toxicomanilor. Probleme grave ridică elevii şi studenţii care şi-au abandonat studiile din cauza drogurilor. Un alt pericol: dependenţa de medicamente, la moda fiind Fortralul, un derivat sintetic de opiu, recomandat pentru durerile de natură canceroasă. Abuzul de medicamente, toată gama, hipnotice, antidepresive, este posibil şi din cauza faptului că oricine îşi poate cumpăra din farmacii „hapuri" cu pumnul. Acestea sunt consumate cu alcool, ceea ce le potenţează efectul. Alarmant este faptul că dacă până în 1995 se consumau ţigări şi folii, din anul 1997 s-a trecut la drog sub formă injectabilă. Aşa cum am mai spus, pacienţii provin din toate mediile sociale – doctori, ingineri, avocaţi, profesori, muncitori.*

Pe primele locuri în „top" se situează ţiganii, marea majoritate delincvenţi cu un comportament violent. Sparg geamuri, pun cuţitul la gâtul

asistentelor şi medicilor. Pentru ei eu sunt Bengescu. Vorbesc cu mă şi tu, înjură, folosind un limbaj vulgar. Mulţi s-au îmbogăţit de pe urma drogurilor. Străinilor le-a convenit să înfiinţeze o verigă suplimentară la noi în ţară. Românul, inventiv îşi scoate gratuit doza şi rămâne şi cu bani. Debutul s-a făcut în complexul studenţesc Grozăveşti-Regie. Locurile de desfacere s-au înmulţit. Fenomenul este alarmant. Categoric este un început de mafie a drogurilor. Este un coşmar al românilor"[22], a conchis dr. Bengescu.

Fenomenul de trafic şi consum ilicit de droguri a impus declanşarea unui *Program naţional de prevenire a traficului şi consumului de droguri*, legiferat şi susţinut financiar printr-o ordonanţă de guvern, cu implicarea tuturor instituţiilor abilitate, dar şi în plan internaţional prin *Programul PHARE – „Lupta împotriva drogurilor"*, care vizează adoptarea unei *Strategii Naţionale a Drogurilor*, dezvoltarea unui Plan de acţiune şi cooperare interministerială la nivel naţional şi european în domeniu, fiind deja acreditat la Bucureşti un consilier din Spania, care desfăşoară activităţi în acest program*, „Fişa PHARE 2000"*.

Una dintre metodele cele mai eficiente şi mai des uzitate de către formaţiunile specializate ale poliţiei a fost concretizată prin desfăşurarea a numeroase acţiuni de prindere în flagrant, cu ieşiri în teren şi folosirea unor investigatori acoperiţi sau colaboratori ai acestora, în baza unei activităţi informativ-operative complexe şi susţinute.

Tot în plan intern, pentru îndeplinirea în condiţii optime a atribuţiilor conferite, Direcţia Antidrog din cadrul D.G.C.C.O. a cooperat şi cooperează cu celelalte structuri ale Poliţiei Române, cu unităţile de specialitate din Ministerul Internelor şi Reformei Administrative (Direcţia Generală de Informaţii şi Protecţie Internă, Punctul Naţional Focal, Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră, Direcţia Generală de Paşapoarte,Oficiul Român pentru Imigrări), executându-se, de asemenea, acţiuni în comun sau schimburi de date şi informaţii cu Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Serviciul de Protecţie şi Pază şi Autoritatea Naţională a Vămilor.

În plan extern s-a cooperat şi se cooperează prin schimb de informaţii cu servicii similare din alte state, transmiterea şi primirea de mesaje operative, desfăşurarea unor comisii rogatorii, precum şi printr-o foarte bună colaborare cu ofiţerii de legătură.

---

[22] Revista „Pentru Patrie" a M.I., 3 martie 1998, ediţie specială – Crima organizată inamicul nr. 1", pag. 12, interviu realizat de Florica Păun.

Concluzionând, putem susține că mobilitatea infractorilor din acest segment criminogen, cazuistica din ultima vreme, datele statistice, ne îndreptățesc să afirmăm că în România problematica drogurilor, sub toate aspectele ei, a depăşit stadiul incipient al tendințelor.

Factorii interni socio-economici şi criminologici propice, precum şi parteneriatul stabilit între exponenții autohtoni şi organizațiile de narcotrafic cu care se confruntă statele lumii sunt o realitate pe care nu avem cum să nu o acceptăm.

4.6. Factori care facilitează traficul şi abuzul de droguri în România

Studiile privind traficul internațional de droguri şi concluziile desprinse din cazuistica soluționată de Poliția Română, în anii posttotalitari, pe acest segment de activitate infracțională, reliefează o serie de factori care au determinat intrarea țării noastre în sfera de interese a organizațiilor criminale din exterior, astfel:

- poziția geografică deosebită pe care o ocupă România a făcut ca aceasta să fie luată în calcul de către rețelele de traficanți de droguri ca un important „cap de pod" ce face legătura dintre Orient şi Occident. Arealul favorabil al României, care include toată gama căilor de transport, permite rețelelor de traficanți să folosească diverse mijloace pentru tranzitarea teritoriului țării;
- situația conflictuală dintre statele ex-iugoslave a făcut ca pentru o perioadă de timp centrul de greutate al traficului de droguri să se transfere pe cel de-al doilea segment al „rutei balcanice" care include şi România;
- deschiderea granițelor României a condus la o creştere enormă a numărului de mijloace de transport şi mărfuri ce intră şi ies, în şi din țară, situație ce conferă organizațiilor criminale posibilități largi de camuflare a drogurilor şi de tranzitare a teritoriului țării;
- sumele tentante, oferite de traficanți pentru facilitarea traficului de droguri, le-a permis să atragă în aceste activități şi cetățeni români, în special din rândul celor cu antecedente penale sau dornici de înavuțire rapidă, care servesc, de regulă, drept curieri, ghizi şi, mai nou, ca distribuitori;
- un alt factor determinant care a încurajat traficul de droguri în România l-a constituit, cel puțin în primii doi ani posttotalitari, lipsa unui aparat polițienesc specializat în combaterea acestei activități, dotarea tehnică

necorespunzătoare, la care s-a adăugat o legislație insuficient de conturată şi prea „îngăduitoare" în ceea ce priveşte sancționarea faptelor de acest gen, nearmonizarea acesteia la Acquisul comunitar;

- reacția palidă şi întârziată a instituțiilor specializate ale statului în analiza fenomenologică a problematicii drogurilor, care a condus doar la măsuri de conjunctură, fracționate şi de moment;
- lipsa de hotărâre politică şi fermitate pentru elaborarea şi transpunerea în practică a unor strategii şi programe reale de reducere a cererii şi ofertei de droguri.

4.7. Tendințe

Din analiza situației operative şi a cazuisticii înregistrate rezultă următoarele tendințe mai importante ale fenomenului drogurilor în România:

- țara noastră va intra tot mai mult în vizorul rețelelor de traficanți, chiar dacă s-au reluat vechile variante ale Rutei Balcanice care traversează fosta Iugoslavie. România va constitui şi în viitor o țară importantă de tranzitare şi de depozitare a drogurilor, îndeosebi pe varianta nordică, respectiv Iran, Turcia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Cehia, Germania şi Olanda.

În acest context, va trebui să se acorde o atenție deosebită şi altor porți de intrare a drogurilor, respectiv dinspre fosta Iugoslavie, Republica Moldova şi Ucraina, pentru drogurile clasice;

- în România vor pătrunde tot mai mult drogurile sintetice, în special prin porțile din vestul țării;
- având în vedere capacitatea industriei chimice româneşti, se va încerca producerea de droguri sintetice, inclusiv exportul de substanțe chimice esențiale ori precursori, pentru a fi folosite în fabricarea ilicită a drogurilor în alte state;
- vor fi amenajate laboratoare clandestine de producere a drogurilor;
- va lua amploare utilizarea cânepii industriale, îndeosebi a inflorescenței acesteia, în consumul ilicit, în lipsa unor măsuri corespunzătoare atât pe plan legislativ, cât şi pe plan administrativ;
- dacă în prezent doar între 10 şi 20% din drogurile intrate rămân în România, în viitor acest procent va creşte. Pentru a se dezvolta această piață, traficanții vor practica prețuri încurajatoare;

- se va naşte o structură autohtonă puternică, organizată după modelul cartelurilor, având în vedere câştigurile deosebite ce pot fi obținute;
- veniturile mari îi vor stimula pe organizatori şi pe dealerii importanți să se implice în activități de spălare a banilor, racolând în acest scop specialişti din domeniul economico-financiar, sporind, totodată, şi actele de corupere a funcționarilor publici;
- va creşte, în mod continuu şi rapid, numărul consumatorilor, în special al tinerilor şi minorilor. Acest lucru va fi mai relevant atunci când consumatorii ocazionali vor deveni dependenți;
- va creşte numărul narcomanilor care, pentru a-şi procura resursele necesare cumpărării drogurilor, se vor implica activ în traficul de stradă, ca dealeri sau vor comite alte infracțiuni;[23]
- va creşte forma de consum prin injectare, îndeosebi în rândul consumatorilor de heroină, extinzându-se şi răspândirea unor boli grave, precum SIDA.

5. Falsul de monedă şi traficul ilicit cu aceasta

5.1. Mijloace străine de plată

În contextul creşterii şi diversificării criminalității internaționale, falsul de bani şi alte titluri de valoare, precum şi traficul cu astfel de mijloace de plată contrafăcute cunosc o recrudescență îngrijorătoare, motiv pentru care toate polițiile din lume şi alte servicii specializate din sfera bancară sunt în alertă continuă, căutând permanent noi modalități de contracarare a acestui fenomen.

Analiza datelor şi informațiilor existente în acest domeniu atestă faptul că şi în România s-au organizat şi acționează rețele de traficanți care au ca activitate principală procurarea şi plasarea de valută falsă.

Începând cu anul 1992 şi până la finele anului 2006, în România au fost descoperite peste *12.590 cazuri* de încercare de plasare a valutei false, confiscându-se *5.085.785 dolari S.U.A., 1.652.688 mărci germane*, precum şi alte cantități de valută falsă (*188.150 franci francezi, 51.321 lire sterline, 235.450.700 lire italiene, 169.000 coroane suedeze* etc.), precum şi *50.405*

[23] Agenția Națională Antidrog – Rapoartele de evaluare 2003, 2004 şi 2005, capitolul „Reducerea ofertei de droguri"

Euro în anul 2002, 134.432 Euro în 2003, 142.207Euro în 2004 şi 140.646 Euro în anul 2005.

Atenţia plasatorilor români şi străini a fost şi este îndreptată cu precădere asupra persoanelor fizice din sfera economică privată, întrucât acestea nu cunosc corespunzător elementele de siguranţă ale bancnotelor.

În cursul anilor 1991 şi 1992, îndeosebi după desfiinţarea magazinelor profilate cu plata în valută, atenţia plasatorilor străini şi români s-a îndreptat cu precădere spre persoanele particulare, amatoare fie de călătorii în străinătate, fie de achiziţionarea valutei în scop de tezaurizare.

Edificator, ca mod de operare, este cazul unui grup de cetăţeni italieni, urmăriţi de autorităţile naţionale pentru aderare la grup mafiot, care a încercat şi a reuşit să pună în circulaţia bănească din România 128.000 mărci germane false, precum şi peste 10.000 dolari SUA. Schimbul de informaţii derulat cu Poliţia Italiană a contribuit la depistarea acestui grup şi a complicilor săi din România.

În urma unor activităţi similare, desfăşurate în cooperare cu B.K.A. Wiesbaden, a fost descoperită o filieră internaţională de traficanţi de valută falsă, care a introdus în România, în scopul punerii în circulaţie, 139 bancnote false a 1.000 mărci germane fiecare, 115 bancnote false a 100 mărci germane fiecare, totalizând 150.500 mărci germane, ce au fost confiscate.

Cât priveşte mijloacele de plată liber convertibile, *în cursul anului 2001, s-au înregistrat 1334 cazuri de plasare de monedă străină falsă*, din diferite cupiuri, între care 2.237 bancnote în valoare de *223.921 dolari SUA*, 524 bancnote în valoare de *82.850 mărci germane* şi 631 bancnote în valoare de *96.601.500 lire italiene*, iar *în anul 2002* suma totală a dolarilor confiscaţi scade la *199.867, a mărcilor germane la 8.058 şi a lirelor italiene la 5.385.000, ca urmare a scoaterii din circulaţia bănească internaţională a acestor monede europene*.

În anul 2003 cresc din nou capturile de monedă străină falsă, fiind descoperiţi *1.035.595 dolari*, *134.432 euro* şi *1.640 lire sterline false, înregistrându-se o uşoară scădere a fenomenului în anii 2004 şi 2005*.

Pe raza Capitalei, la 27.04.2002 ,a fost arestat un bărbat de 35 ani care deţinea o tipografie în care urmau să fie realizate, prin metoda de imprimare offset, bancnote americane, fiind în complicitate cu un grafician şi un tipograf. În acelaşi an, în vama Petea au fost depistaţi un cetăţean de 28 ani, din Budapesta şi un român de 25 ani, din Satu-Mare, în timp ce încercau să

părăsească România, după ce plasaseră 1.800 EURO, în bancnote din cupiura de 50, pe raza județelor Bihor, Cluj şi Sălaj.

Într-un alt caz au fost depistați în flagrant doi cetățeni români, unul italian şi altul maghiar, în timp ce puneau în circulație 20.000 USD, în bancnote de 100 USD contrafăcute, asupra acestora găsindu-se încă 420 bancnote a 10 USD contrafăcute, an de emisie 1985.

De asemenea, acționând cu profesionalism şi operativitate, în ziua de 31.07.2001, organele poliției au prins în flagrant un tânăr de 26 ani, născut în Republica Moldova, domiciliat în Bucureşti şi un bărbat de 32 ani, născut în Republica Moldova, cu acelaşi domiciliu şi fără forme legale în Bucureşti, în timp ce ofereau spre vânzare suma de 37.000 DM, în bancnote de 200 DM contrafăcute. Din informațiile obținute a mai rezultat că al doilea era membru al mafiei ruse, ce activa în România.

Noile reglementări din România, privind permisivitatea deținerii de valută de către persoane fizice şi juridice, la care se adaugă libertatea de deplasare în exterior şi creşterea fără precedent a activităților comerciale, în condițiile inițierii procesului de privatizare, au condus la o adevărată goană după valută din partea cetățenilor români, cei mai mulți neavizați asupra elementelor caracteristice de protecție a bancnotelor, pentru a le deosebi de cele false.

Această situație a fost repede sesizată şi fructificată de grupările criminale interesate din exterior care, beneficiind şi de sprijinul unor elemente infractoare autohtone, în special din rândul țiganilor cu experiență în schimbul de valută „la negru", au introdus în România cantități însemnate de bancnote false, cu deosebire dolari SUA şi DM.

Afluxul mare de cetățeni străini spre România, mulți dintre aceştia efectuând schimbul valutar „la negru", a constituit o altă împrejurare favorabilă de plasare a unor bancnote false.

Măsurile de prevenire luate de organele de poliție, prin instruirea agenților de la casele de schimb şi, în general, a personalului unităților specializate care efectuează astfel de operațiuni, au determinat plasatorii de valută falsă să-şi îndrepte atenția către persoanele particulare, racolate în perimetrul caselor de schimb valutar, la bănci, oferindu-le un schimb monetar „avantajos", sub cursul de schimb practicat de aceste instituții.

Cazurile instrumentate de organele de poliție, în perioada posttotalitară, întăresc convingerea că aceste activități au un caracter organizat, existând

create filiere formate din cetățeni străini şi români care introduc valută falsă în România.

Nu este deloc surprinzător faptul că traficanții, îndeosebi cei din filierele ruseşti şi bulgare, după apariția noii monede europene - EURO - în circuitul monetar, s-au grăbit şi au acționat operativ pentru a-şi lichida stocurile de mărci germane, franci francezi, lire italiene ş.a., până la finalizarea operațiunii de schimb a acestor mijloace de plată.

În acest context, au fost intensificate activitățile specifice în plan național, dar şi în cooperare internațională, reuşindu-se identificarea şi cercetarea în cursul anului 2002 a unui număr de 471 persoane, falsificatori şi plasatori de monedă, reținându-se comiterea a 465 infracțiuni (fals de monedă, fals de valori străine, deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori etc.).

În anul 2003 au fost anihilate 122 grupuri de falsificatori şi plasatori, constituite din 415 persoane, în sarcina cărora s-a reținut săvârşirea a 597 infracțiuni, iar în anul 2004 au fost constatate 496 infracțiuni în care au fost implicate 309 persoane. În anul 2005 alte 334 persoane au fost învinuite pentru săvârşirea a 392 asemenea fapte penale, iar în anul 2006 în sarcina a 750 persoane s-a reținut săvârşirea a 1.503 de asemenea fapte penale.

Spre exemplu, în perioada februarie – iulie 2003, pe teritoriul României s-a desfăşurat o amplă acțiune ce a condus la documentarea activității infracționale a unei rețele de falsificatori şi plasatori de Euro şi dolari S.U.A., ce acționa pe ruta Turcia-Bulgaria-România şi Republica Moldova, precum şi la descoperirea în Bulgaria a unei tipografii clandestine în care se imprimau bilete false de 50 euro.

5.2. Moneda națională

În ceea ce priveşte moneda națională, se constată o creştere a cazurilor de contrafacere a acesteia, înregistrându-se numai *în anul 2001 un număr de 2.636 cazuri de plasare, fiind scoase din circulație peste 886 milioane lei* (un record în materie, cu 505 milioane lei mai mult decât în anul 2000).

Odată cu introducerea în circulația bănească a bancnotelor imprimate pe suport din polimer – element de securitate modern, şi piedică serioasă în activitatea infracțională a falsificatorilor – numărul cazurilor de contrafacere a înregistrat o scădere semnificativă. De altfel, falsificatorii au continuat să falsifice doar bancnote realizate pe suport de hârtie, iar în circulație sunt

depistate şi falsuri din cele realizate în perioadele anterioare, păstrate de unii cetăţeni, potrivit mai vechiului obicei, „la ciorap" sau „la saltea".

Această situaţie particulară explică de ce *în anul 2002 au fost descoperite doar bancnote false imprimate pe suport de hârtie de tip obişnuit, în valoare totală de 361 milioane lei, faţă de 886 milioane lei în cursul anului 2001. În anul 2003 cuantumul acestora scade la 224,4 milioane lei, iar în anul 2005 la 209,6 milioane lei în diverse cupiuri false. În anul 2006, în circulaţia bănească din ţara noastră au fost descoperite diverse cupiuri de monedă naţională falsă, realizate prin diverse metode de contrafacere, însumând 1.140.808,65 Roni.*

Printre mijloacele de contrafacere, predomină computerele, dotate cu scaner şi imprimante color performante şi, într-o mică măsură copiatoarele color, fiind evidentă preocuparea infractorilor spre procurarea unei aparaturi tehnice de calcul performante. Nu au fost identificate şi nu se deţin date privind existenţa unor „matriţe" cu care să fie contrafăcute bancnotele. De altfel acestea reprezintă acum o tehnică depăşită.

Totodată, se constată că dolarii americani contrafăcuţi continuă să fie introduşi din exteriorul ţării şi să fie depistaţi, preponderent, la casele de schimb valutar, în timp ce moneda naţională contrafăcută este plasată în târguri, pieţe, oboare, magazine şi chiar instituţii bancare. Din punct de vedere al locului plasării monedei false, studiile făcute scot în evidenţă că oferta se adresează bancnotei româneşti în 43% din cazuri în târguri, pieţe şi oboare, iar în 74% din cazuri la casele de schimb valutar pentru moneda străină.

Se poate afirma cu certitudine că emiterea de către Banca Naţională a României şi introducerea pe piaţă a bancnotelor imprimate pe suport de polimer va constitui, cel puţin pentru o perioadă de timp, un obstacol greu de trecut pentru falsificatori, până în prezent nefiind identificate astfel de contrafaceri. Totuşi, în perioada în care bancnota de hârtie şi cele de polimer vor circula în paralel, este de aşteptat sporirea preocupării infractorilor în contrafacerea şi plasarea unor cantităţi tot mai mari de bancnote din hârtie.

Exemplific în acest sens cauza privind o persoană din Piteşti, care împreună cu 7 complici au contrafăcut şi pus în circulaţie, în perioada 15.05. – 04.06.2001, pe raza judeţelor Argeş, Vâlcea şi Dolj, aproximativ 1500 bancnote contrafăcute de 100.000 lei, prin achiziţionarea de animale, din târguri şi oboare. Acelaşi mod de operare l-a folosit şi gruparea condusă de un bărbat din

județul Argeş care, ajutat de alți 2 complici, a falsificat 260 bancnote de 100.000 lei, reuşind plasarea a 10.000.000 lei la cumpărarea unor bovine.

De asemenea, doi tineri de 19 ani şi, respectiv, de 20 ani, ambii din Paşcani, au contrafăcut 2.500 cupoane agricole şi 50 bancnote din cupiura de 100.000 lei, pe care alți doi complici şi mai mulți plasatori țigani le-au valorificat pe raza județelor Bacău, Botoşani, Constanța, Neamț, Vaslui şi Vrancea.

Pentru prevenirea apariției în circuitul monetar a monedei naționale contrafăcute, în baza *Programului special de protecție a monedei naționale împotriva actelor de contrafacere*, poliția cooperează eficient cu Banca Națională a României şi cu celelalte instituții cu atribuții în domeniu având în vedere faptul că, prin amploarea sa, fenomenul, dacă proliferează, poate pune în pericol sistemul monetar-financiar al statului, atât prin dimensiunea prejudiciului material dar mai ales prin pierderea încrederii cetățenilor în moneda națională.

Prezentăm în continuare situația principalelor monede false depistate în circulația bănească din țara noastră, în perioada 1992–2006, cu precizarea că rubricile tabelului sunt completate după rapoartele anuale de bilanț ale I.G.P.R. şi Direcției Generale de Combatere a Criminalității Organizate, iar referitor la rubricile necompletate nu înseamnă că în anul respectiv nu au existat cazuri de plasare de monedă falsă. Per ansamblu evoluția indicatorilor prezentați este suficient de ilustrativă în privința evoluției fenomenului.

Anul	Cazuri	Dolari SUA	Mărci Germania	Lire Anglia	Lire Italia	Franci Franța	Coroane Suedia	EURO	Lei (Mil.)
1992	1.030	280.000							
1993	2.014	163.000	128.000		920.000	15.850			
1994	3.956	234.600	283.000	25.852	99.240.600	62.300			
1995	955	834.020	225.500		3.500.000	70.500			133
1996	665	557.970	589.900	1.250	3.600.000	16.600	169.000		56
1997	1.498	869.817	164.910	12.651	12.100.000	2.900			80
1998	292	238.430	28.050						353
1999	488	281.560	25.150						552
2000	593	222.411	60.450						341
2001	482	223.921	82.850		96.601.500				886
2002	465	199.867	8.058		5.385.000			14.765	361
2003	597	1.035.432		1640				134.432	226
2004	496	72.031						142.207	182,3
2005	392	90.463		1.570				140.646	209,6
2006	1.503	62.335		762				168.041	1,1

Anul	Cazuri	Dolari SUA	Mărci Germania	Lire Anglia	Lire Italia	Franci Franța	Coroane Suedia	EURO	Lei (Mil.)
									Roni

5.3. Cărți de credit

Ca o noutate în domeniul de referință a apărut falsificarea cărților de credit prin metoda „skimmingului" (copierea datelor de pe carduri în vederea folosirii lor la fabricarea altora false) şi înşelăciunea pe Internet, fenomen care a proliferat; din analizele internaționale rezultând că ne aflăm în topul acestor infracțiuni, în condițiile în care legislația română nu sancționează „simpla" copiere a unor date de pe o carte de credit.

Existența magazinelor virtuale, la care plata se face cu ajutorul cărților de credit, a condus la apariția unui nou tip de fraudă. În acest caz, plata este efectuată fie prin simpla trimitere prin intermediul poştei electronice (e-mail) a comenzii, a numărului cărții de credit cu care se face plata, a datei la care expiră şi a numelui băncii emitente, şi a adresei la care se face expedierea bunurilor comandate, fie prin completarea unui „formular electronic", care conține aceleaşi date.

Inventivitatea infractorilor s-a făcut simțită şi în acest domeniu, în momentul de față pe Internet existând site-uri specializate ce conțin programe care pot genera numere valide de cărți de credit (Credit Card Master), documentații privind modul în care pot fi comise fraudele etc.

Prin intermediul calculatorului conectat la Internet, au apărut noi tipuri de fraude ce constau în principal în: înşelăciuni prin organizarea de licitații, pornografie infantilă, prostituție şi proxenetism, şantaj prin spargerea serverelor, oferirea de spectacole sexy interactive, organizarea de cazinouri on-line, terorism informatic (accesarea neautorizată a unor servere, având ca posibile consecințe sustragerea, distrugerea sau modificarea unor informații, perturbarea sau întreruperea comunicațiilor, afectarea activității unor companii etc.).

Pentru combaterea fenomenului, Direcția Generală de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog a luat măsura înființării unui serviciu specializat în combaterea criminalității informatice, structură dotată şi instruită cu sprijinul Ambasadei SUA la Bucureşti.

În colaborare cu SECRET SERVICE, la biroul din Roma, au fost specializați ofițeri în domeniu şi urmează să se constituie un *task force* zonal, cu sediul la Bucureşti, care să acționeze pentru identificarea persoanelor ce şi-

au făcut din această infracțiune o meserie; grav fiind faptul că deja grupările de țigani şi-au creat persoane de sprijin, în cadrul societăților comerciale, care folosesc cărți de credit pentru a copia cărțile unor clienți.

Dintre cazurile depistate menționez pe cel soldat cu identificarea, în colaborare cu F.B.I. şi SECRET SERVICE a grupului de la Timişoara, constituit din cinci persoane, care în perioada aprilie 2000 – martie 2001, prin intermediul Internetului au vândut la licitație unor cetățeni din SUA mai multe bunuri inexistente, încasând prin Western Union Bank suma de 60.000 dolari SUA.

Un alt exemplu elocvent îl constituie cazul unui tânăr de 21 ani, din Bucureşti, depistat în timp ce încerca să ridice de la sucursala Coşbuc a Bank Post S.A. suma de 21.600 dolari SUA, bani proveniți din infracțiuni realizate prin intermediul calculatorului. Cu ocazia verificărilor efectuate, s-a stabilit că sus-numitul avea deschis un cont în valută la Bank Post S.A., de unde a ridicat suma de 109.000 dolari SUA, proveniți din infracțiuni.

Ilustrativ în acest sens este şi cazul instrumentat în luna martie 2002, în Bucureşti, prilej cu care a fost descoperită o rețea de calculatoare, conectată la Internet, prin care se difuzau materiale cu conținut pornografic. În două imobile se aflau 54 tineri şi tinere care ofereau clienților contra cost, prin folosirea cărților de credit, imagini pornografice în direct.

În cursul anului 2003, s-a început urmărirea penală împotriva a 115 persoane, din care 28 au fost cercetate în stare de arest preventiv, fiind anihilate astfel 28 grupuri infracționale care au creat un prejudiciu de aproximativ 400.000 dolari SUA iar în anul 2004 au fost constatate 305 infracțiunile de criminalitate informatică cu 283 făptuitori.

În anul 2005, un nr. de 345 persoane au fost învinuite pentru săvârşirea a 579 infracțiuni privind criminalitatea informatică (237 fraude pe Internet, 114 infracțiuni informatice şi 106 infracțiuni cu cărți de credit), gen de criminalitate care se amplifică în anul 2006 când se constată 831 infracțiuni, pentru care au fost învinuite 601 persoane. Această cazuistică reliefează următoarele tendințe evolutive ale acestui nou gen de criminalitate:

- folosirea site-urilor de tip ESCROW (garanție) şi utilizarea frauduloasă de centre EGOLD (off-shore);
- creşterea gradului de administrare a probatoriilor ca urmare a faptului că lanțul infracțional se derulează pe teritoriul de jurisdicție a mai multor state;
- preocupare sporită pentru comiterea de înşelăciuni în domeniul comerțului electronic, a căror victime sunt cetățeni români;

- creşterea gradului de organizare şi specializare a grupurilor de infractori care acționează în acest domeniu.

În cursul anului 2003, cadrele specializate, în cooperare cu agenți ai FBI, au identificat patru elevi şi studenți care, în complicitate cu administratorul unui Internet-Café din Municipiul Sibiu, au accesat baze private de date sustrăgând informații confidențiale, iar pentru a nu le face publice au pretins diverse sume de bani, ceea ce au şi obținut. Doi dintre autori au fost depistați în flagrant, în timp ce ridicau de la un bancomat din Sibiu suma de 1.500 dolari SUA, transferată într-un cont din România de către una din companiile americane şantajate în acest mod.

6. Traficul internațional cu autovehicule furate

Componentă a crimei organizate, traficul internațional cu autovehicule furate a luat o amploare deosebită şi viteză, în special, furtul autoturismelor de lux din Occident şi valorificarea acestora pe diferite filiere.

Analiza fenomenului a condus la concluzia că România este ținta mai multor rețele organizate de traficanți de autovehicule furate, printre care se disting: filiera italiană, care acționează în zona de influență Arad, Timiş şi sud-vestul țării, filiera germană şi maghiară, în zona Bihor, Satu Mare, filiera ruso-ucraineană-moldoveană, ca zonă de acțiune în estul şi nordul României.

Au fost descoperite şi anihilate peste 160 de rețele transnaționale de hoți şi traficanți de autovehicule furate (italieni, germani, polonezi, bulgari, ucraineni, unguri, arabi şi români), fiind indisponibilizate circa 3.000 autoturisme furate, marea lor majoritate din Occident.

Aceste rezultate au fost posibile datorită unei cooperări intense între Poliția Română şi autoritățile similare din Germania, Italia, Austria, Ungaria, Ucraina, Bulgaria şi Republica Moldova, precum şi sprijinului acordat de O.I.P.C. – Interpol.

În urma unei asemenea conlucrări operative a fost anihilată rețeaua de hoți, cărăuşi şi traficanți condusă de un cetățean sirian, fost angajat al firmei „Mazid" Impex SRL din Bucureşti. Acesta, prelua de la cărăuşi autoturismele de lux furate din Italia, Germania, Austria şi Ungaria, le introducea în containere, în cadrul firmei sale, iar cu complicitatea unui vameş de la Vama „Gara 16 Februarie", le transporta în Portul Constanța. Din acest port, autoturismele erau expediate, pe cale maritimă în țări din Orientul Apropiat, unde sirianul dispunea de o rețea de vânzători ai autoturismelor furate, în baza

comenzilor lansate inițial. În acest mod a reuşit să scoată din România peste 16 autoturisme furate din Occident.

S-a constatat existența unei colaborări infracționale între diferitele filiere de hoți şi traficanți, materializate îndeosebi în valorificarea de maşini furate, acoperirea faptelor prin documente contrafăcute ori falsificate, transportul autoturismelor furate pe diverse rute pentru beneficiari prestabiliți şi chiar schimburi de asemenea autovehicule.

Înlesnirile vamale privind introducerea şi scoaterea, în şi din România, de diverse bunuri, cu deosebire în primii 2-3 ani posttotalitari, au fost exploatate cu promptitudine de organizațiile criminale interesate, care au inclus țara noastră în „Ruta Balcanică" de tranzitare a autovehiculelor furate din Occident către Orient, folosind-o totodată, ca o piață rentabilă de desfacere.

Instrumentarea acestor cazuri, inclusiv verificarea şi valorificarea ca mijloace de probă a datelor şi informațiilor rezultate în procesul muncii şi din anchetele judiciare, au reprezentat serioase dificultăți datorate lipsei de cadre specializate în investigarea unor asemenea fapte cât şi diversității modurilor de operare şi a documentelor falsificate, ori contrafăcute de către infractori.

A devenit deja de notorietate faptul că între diferite filiere de traficanți de acest tip există o strânsă cooperare, bazată pe interes material, protecție reciprocă, schimb de „ponturi", furnizarea reciprocă de documente contrafăcute ori falsificate ş.a.

Într-o asemenea conjunctură favorabilă a fost posibilă conlucrarea infracțională dintre o puternică grupare mafiotă din Germania, constituită din peste 40 infractori care s-au ocupat, în perioada 1990-1994, de furtul şi valorificarea a peste 300 autoturisme de lux din Germania, şi gruparea de transportatori din România, condusă de un cetățean libanez.

Transportarea, indigenizarea şi înmatricularea acestor autoturisme au fost posibile prin utilizarea unor modalități din ce în ce mai ingenioase şi mai performante. Astfel, prin sustragerea unui număr impresionant de documente de înmatriculare în alb (aproximativ 50.000 din Germania şi peste 100.000 din Italia), cât şi a plăcuțelor de înmatriculare de pe autoturisme aflate în aceste țări, grupările de traficanți s-au specializat în completarea documentelor de înmatriculare sustrase în alb cu datele autoturismelor traficate, în vederea schimbării identității şi situației juridice ale acestora.

În unele cazuri, din ce în ce mai frecvente, pentru derutarea autorităților, au fost modificate caracteristicile de identificare ale autoturismului, respectiv

seria de caroserie (numărul de identificare sau şasiul) şi/sau seria de motor, conferindu-se astfel o nouă identitate autoturismului furat.

Unul din cele mai sigure moduri de operare îl constituie furtul cu acordul proprietarului, specific pentru Germania şi Italia, unde achiziționarea unui autovehicul se face printr-o procedură foarte simplă, riscul dispariției autoturismului revenind societăților de asigurare-reasigurare.

În topul autoturismelor reclamate ca furate se înscriu mărci ale unor fabricanți de prestigiu, respective: *Mercedes Benz, BMW, Volkswagen-Audi, Alfa Romeo, Opel, Renault* sau *Peugeot.*

Prin natura sa, fenomenul traficului internațional cu autoturisme furate a beneficiat şi de sprijinul unor elemente infractoare din țările de proveniență ale autoturismelor traficate. Aceste persoane, cetățeni ai statelor respective ori care doar domiciliază pe teritoriul acestora, s-au implicat treptat în procurarea documentelor de înmatriculare în alb sau a autoturismelor de la proprietarii acestora.

Radiografia cazurilor descoperite şi cercetate a scos în evidență faptul că în acest gen de afacere criminală profitabilă au fost implicați un număr mare de funcționari ai statului, ba mai mult din rândul celor cu atribuții în domeniu (vameşi, funcționari R.A.R., polițişti ş.a.), care au îngreunat în mod substanțial procesul de derulare a anchetelor judiciare.

Edificator în acest sens este şi cazul grupării de traficanți descoperită în anul 1991 şi condusă de o persoană din Târgovişte şi o alta din Braşov, implicați în comercializarea unor autoturisme de lux, înmatriculate ilegal cu documente falsificate cu ajutorul tehnicii de calcul, dar şi cu sprijinul unor funcționari ai statului cu atribuțiuni în domeniu (vamă, RAR etc.). De la aceştia au fost ridicate şi indisponibilizate în vederea cercetărilor un număr de 19 autoturisme de lux, diferite mărci, furate în marea lor majoritate din străinătate (Elveția, Italia, Germania, Cehia), dar şi din România (Timişoara, Bucureşti).

În paleta modurilor de operare folosite de această categorie de infractori, o conotație aparte a avut-o în ultimii ani – fiind activă şi în prezent – folosirea de către traficanți a certificatelor de repatriere cumpărate de la cetățeni ai Republicii Moldova, precum şi a celor contrafăcute.

În acest context al traficului internațional de autoturisme de lux furate se înscrie şi cazul instrumentat în anul 2001 privind implicarea în această activitate infracțională a unui număr de 7 lucrători vamali de la Biroul Vamal Episcopia Bihor. Aceştia au vămuit în regim de scutire de taxe vamale (ca

urmare a aşa-zisei repatrieri a unor cetăţeni din Republica Moldova) un număr de 78 autoturisme, ignorând prevederile H.G. nr. 775/2000 şi prejudiciind astfel statul român cu suma de peste 7 miliarde lei.

De asemenea, în cursul anului 2002 au fost descoperite şi cazuri de folosire de către traficanţi a unor adeverinţe eliberate de Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluţionarilor din Decembrie 1989. Ilustrăm această situaţie cu dosarul instrumentat de Centrul Zonal Alba-Iulia, care a documentat activitatea infracţională a unui bărbat de 38 ani din Bucureşti, unul de 42 ani din Orăştie şi un altul de 43 ani din comuna Popeşti Leordeni, judeţul Ilfov care, în calitate de „Luptători pentru victoria Revoluţiei Române din decembrie 1989", în cursul anului 2001 au procurat de la alţi revoluţionari adeverinţe de atestare a acestei calităţi, pe care le-au folosit fraudulos la Biroul vamal Deva în scopul scutirii de plata taxelor vamale a unui număr de 5 autoturisme furate din Italia şi Germania.

De altfel, numai *la nivelul anului 2001*, Poliţia Română a *cercetat 262 persoane* pentru săvârşirea a *191 infracţiuni*, disponibilizând 77 autoturisme furate, iar *în anul 2004 au fost descoperite 1.116 infracţiuni* în care au fost implicaţi 448 *infractori* atât din străinătate cât şi de pe teritoriul ţării noastre, care au utilizat, în principal, aceleaşi moduri de operare, devenite de acum clasice şi de la care au fost indisponibilizate 489 autovehicule furate, tendinţa de creştere a criminalităţii în acest domeniu fiind mai frecventă în ultimii patru ani. *În anul 2005 au fost învinuite 381 persoane de la care s-au ridicat în vederea cercetărilor 394 autovehicule, iar în anul 2006 alte 176 persoane au fost învinuite pentru săvârşirea a 372 infracţiuni.*

Anul	Persoane învinuite	Infracţiuni constatate	Autovehicule indisponibilizate
1998	164	195	139
1999	229	315	68
2000	197	199	32
2001	262	191	77
2002	305	422	184
2003	317	636	186
2004	444	1.116	489
2005	381	677	394
2006	176	372	264

Nu împărtăşim opinia unor specialişti care consideră că această problematică infracţională este şi va continua să fie în regres datorită: numărului important de firme care practică vânzarea autoturismelor în leasing,

fără taxe vamale sau cu taxe foarte reduse; procesului de creştere a securităţii frontierelor şi nivelului tot mai crescut de experienţă şi acţiune a poliţiei.

Acest aspect este ilustrat de rezultatele obţinute în urma derulării de către Direcţia Generală de Combatere a Criminalităţii Organizate, în cursul anului trecut, a acţiunii codificată „AUTOLUX" în cadrul căreia au fost verificate autoturisme de fabricaţie 2000-2001, introduse şi înmatriculate în România, apoi radiate în scop de vânzare în mai puţin de 90 de zile, ceea ce a condus la verificarea a 900 autoturisme suspecte de furt din Occident.

Cu acest prilej au fost desfăşurate activităţi specifice şi de cercetare care au condus la descoperirea unei bande de 10 hoţi şi traficanţi, condusă de două persoane din Bucureşti a căror preocupare constantă era traficarea autoturismelor furate din ţari ale U.E. Prin diverse manopere frauduloase, membrii grupării au reuşit să înmatriculeze 22 autoturisme.

Opinăm că reţelele de trafic cu autovehicule furate nu vor fi sensibile la aceste aspecte, pe care le vor ignora şi în viitor, întrucât este greu de crezut că vor renunţa la o asemenea afacere profitabilă, în care au experienţă beneficiari dornici să achiziţioneze autovehicule sub nivelul pieţei, la care se adaugă timpii reali reduşi în realizarea acestei activităţi infracţionale, precum şi riscurile mult diminuate de a fi depistaţi, în comparaţie, de exemplu, cu traficarea drogurilor pentru care nu poţi prezenta „documente de proveniență".

De asemenea, traficanţii, prin legăturile infracţionale create deja în rândul vameşilor, recurg şi vor recurge şi în viitor la introducerea în ţară a unor autoturisme furate pentru care obţin chitanţe vamale ce atestă plata taxelor legale pe repere mari, cum sunt caroseriile şi motoarele, iar pentru eludarea taxelor vamale vor uzita în mod repetat certificate de repatriere, cumpărate de la titulari ori contrafăcute.

Concluziile de mai sus sunt susţinute şi de faptul că România este în prezent ţinta mai multor reţele de traficanţi de autovehicule furate, cele mai active fiind:

- *Filiera Italiană* care acţionează pe ruta Italia – Austria – Ungaria – România (zona de Vest, punctele de frontieră Nădlac şi Turnu), precum şi pe ruta Italia –Grecia – Macedonia – Slovenia – Bulgaria – România (zona de Sud-Vest, Giurgiu şi Porţile de Fier);

Exemplificăm în acest sens cazul cetăţenilor italieni A. R., de 52 ani şi B. G. B., de 43 ani, care utilizând documente false au transportat în Timişoara 13 autoturisme de lux furate din Italia, cu destinaţia Ungaria. În procesul de

cooperare cu Biroul Interpol Roma au fost obținute date operative, inclusiv despre faptul că cei doi traficanți italieni au fost cercetați pentru infracțiuni de tip mafiot (spălare de bani, trafic de droguri, trafic internațional cu autoturisme furate, emiterea de cecuri false şi obstrucționarea justiției).

- *Filiera Germană* care acționează pe ruta Germania – Austria – Ungaria –România (zona de Nord-Vest, Borş şi Petea);
- *Filiera Moldoveano-Ucraineană* care acționează pe teritoriul României, unde preia autovehiculele furate ce nu pot fi comercializate şi înmatriculate în țara noastră, fiind transportate şi scoase din țară prin Punctul de frontieră Albița, cu destinația Republica Moldova, Ucraina şi țări din Orientul Apropiat;
- *Rute de trafic naval* care cuprind S.U.A. – Canada – Italia – România (Portul Constanța) – Orient.

În anul 2003, structurile polițieneşti de combatere a crimei organizate din România şi din state membre ale Uniunii Europene, precum şi din cadrul SECI au declanşat acțiunea codificată „Guepard" având ca obiectiv verificarea simultană în bazele de date ale statelor participante a obiectelor urmărite ca fiind furate, identificându-se până la finele anului, 562 autoturisme furate din Germania şi 36 din Ungaria.

Sub aspectul modului de comitere a acestui gen de infracțiune este de menționat caracterul său organizat cât şi particularitățile care caracterizează o bandă de hoți şi traficanți de autovehicule furate, astfel:

- grupa de recunoaştere – identifică autovehiculele care prezintă interes pentru valorificare rapidă ori mărcile ce sunt comandate de liderul organizației; stabileşte detaliile legate de parcare, şi proprietar, sistemele de alarmare, rutele de deplasare şi orice alte aspecte necesare comiteri furtului în siguranță;
- grupa de operare – constituită din hoți versați care dispun de mijloace tehnice necesare anihilării sistemelor de alarmă şi deschiderii încuietorilor precum şi de locuri sau garaje conspirate, unde ascund autovehiculele după comiterea furtului;
- grupa tehnică –se ocupă de indigenizarea autovehiculelor furate (repansonarea seriilor de caroserie, revopsire, contrafacerea documentelor şi plăcuțelor de înmatriculare etc.);
- grupa transportatoare – care este instruită în contactul cu organele vamale, are legături în punctele de frontieră şi transportă autovehiculele la destinația stabilită;

- grupa de siguranță – realizează supravegherea şi derularea întregii operațiuni în toate fazele sale infracționale.

Caracteristic pentru această perioadă este faptul că se trafichează autoturisme fabricate în ultimii trei ani, întrucât condiția esențială pentru indigenizarea unui autoturism în România este îndeplinirea normelor de poluare Euro 3.

De asemenea, se înregistrează noi mutații în acest fenomen în sensul că se constată o implicare tot mai activă a traficanților din Orientul Apropiat, îndeosebi al turcilor, care preiau autoturismele furate pe filiera italiană şi le comercializează pe piețele din Orientul Mijlociu.

Date fiind aspectele acestei problematici, considerăm că ar fi benefică pentru activitatea viitoare de poliție judiciară, studierea la nivel național a acestui gen de criminalitate, adaptarea legislației la specificul modului de manifestare a fenomenului, dar şi elaborarea unor noi concepții de luptă împotriva acestuia, cu responsabilități clare pentru poliție şi justiție – sub aspectul repatrierii autovehiculelor furate – dar şi pentru Poliția de Frontieră, Vamă, RAR, administrațiile financiare etc.

7. Traficul cu opere de artă

7.1. Considerente legislative

Ocrotirea patrimoniului național cultural a constituit o preocupare atentă a statului roman încă din secolul trecut, România fiind printre primele țări din Europa care, începând cu anul 1892, dispunea de o lege privind monumentele şi obiectele antice.[24]

Ulterior, regimul juridic al valorilor patrimoniului național cultural a fost mult mai bine conturat prin adoptarea de noi acte normative, între care menționăm: *Legea pentru conservarea şi restaurarea monumentelor istorice, din 18 iulie 1919; Legea pentru organizarea bibliotecilor şi muzeelor publice, din 14 aprilie 1932; Regulamentul pentru monumentele publice, din 16 decembrie 1938; Decretul lege nr. 803 din 20 septembrie 1946, pentru organizarea muzeelor naționale; Decretul nr. 46 din 6 martie 1951, privind organizarea ştiințifică a muzeelor şi conservarea monumentelor istorice şi*

[24] Voicu Costică – Banii Murdari şi Crima Organizată, Editura Artprint, 1995, pag. 227 şi următoarele.

artistice; Legea 63/1974 şi actele normative de aplicare a acesteia, prin care s-a legiferat în mod unitar, pe tot cuprinsul ţării, identificarea, evidenţa, păstrarea, conservarea, valorificarea ştiinţifică şi comercială, precum şi punerea în circuitul public a tuturor bunurilor care alcătuiau patrimonial cultural-naţional.

În urma măsurilor întreprinse de organele abilitate, în baza prevederilor Legii nr. 63/1974, au fost înregistrate în evidenţele oficiilor pentru patrimoniul naţional-cultural peste 15 milioane bunuri culturale, declarate de unităţile muzeale, cultele religioase, unităţile de stat, unele organizaţii şi persoanele fizice. Analizele de specialitate efectuate cu privire la acestea au condus la selectarea a circa 4,5 milioane bunuri susceptibile a face parte din patrimoniul naţional-cultural. Dintre acestea, prin expertize de specialitate, aflate în curs la sfârşitul anului 1989, au fost selectate 620.591 bunuri, din care 35.027 au fost incluse în lista bunurilor mobile cu valoare deosebită, 8.489 în cea a monumentelor istorice şi de cultură, 372.931 în evidenţa pieselor numismatice şi a obiectelor din metal şi pietre preţioase, iar 117.220 au fost înscrise în inventarul general al bunurilor ce au aparţinut casei regale.

7.2. Realitatea contemporană, perspective

Abrogarea Legii nr. 63/1974 şi a celorlalte acte normative, elaborate pentru aplicarea acesteia, prin Decretul nr. 90 din 05 februarie 1990 al Consiliului Frontului Salvării Naţionale, a ridicat toate obstacolele ce stăteau în calea comerţului ilicit şi a traficului ilegal cu opere de artă, sporind interesul manifestat de oameni de afaceri şi colecţionari particulari din Europa Occidentală, America de Nord şi Sud şi în ultima perioadă Japonia, în achiziţionarea unor astfel de obiecte.[25]

De la abrogarea legii şi până în prezent, numai la punctele de control trecere a frontierei au fost reţinute de la cetăţeni romani şi străini, în baza prevederilor Codului vamal şi a hotărârilor de guvern privind regimul de import-export, zeci de mii de bunuri de valoare deosebită, unele sustrase din unităţi muzeale şi de cult.

Situaţia dezastruoasă din acest punct de vedere nu este caracteristică numai a ţării noastre, studiile de specialitate efectuate după anul 1990 de către poliţiile din ţările Europei Occidentale concluzionând că în întreaga Europa

[25] Ibidem, pag. 228 şi următoarele.

Răsăriteană furtul obiectelor de artă şi traficarea acestora peste frontiere a luat o amploare fără precedent.

În fosta Cehoslovacie, spre exemplu, din 1990 şi în anii următori au fost furate peste 30.000 obiecte de artă, dintre acestea fiind recuperate mai puțin de 8%, printre care picturi şi sculpturi de valoare, dar şi piese de mobilă stil şi pietre funerare.

În Polonia a fost sustras aproape tot ce a însemnat obiect de valoare, furturile şi scoaterea peste graniță a obiectelor de artă au atins cote incredibile. Acest lucru a fost facilitat şi de incorectitudinea unor vameşi polonezi, ceea ce a determinat autoritățile de la Varşovia să concedieze aproape 200 vameşi prinşi în flagrant de luare de mită.

Situații asemănătoare se constată în majoritatea statelor CSI, ca de altfel în toate fostele țări comuniste.

Analiza datelor şi informațiilor existente pe plan european conduce la concluzia că tranzacțiile legale cu astfel de valori au devenit nesemnificative, fiind eclipsate de piața clandestină, susținută şi controlată de rețele specializate, cu structuri organizatorice şi ierarhice bine definite.

Se estimează că pe piața ilicită a operelor de artă din Europa se comercializează, anual, bunuri în valoare de peste 6 miliarde dolari. Aceasta este controlată, în principal, de două filiere bine organizate de traficanți, formate din elemente infractoare din fosta Iugoslavie, dar cu legături şi complici în toate statele europene, inclusiv în România.

Cazurile instrumentate de unitățile de poliție, în anii posttotalitari, scot în evidență că în România comerțul ilicit şi traficul ilegal cu obiecte de artă a luat o amploare deosebită.

Profitând de vidul legislativ creat în acest domeniu prin abrogarea Legii nr. 63/1974, organizațiile criminale din exterior, cu deosebire cele italiene, au elaborat şi pus în practică un adevărat program de achiziționare şi scoatere din România de bunuri aparținând patrimoniului național-cultural.

Dispunând de informațiile necesare de la cetățenii români stabiliți în capitalele europene, care şi-au creat o sursă de venituri din „vânzarea de ponturi" privind existența de obiecte de artă de mare valoare, şi deținătorii acestora, organizațiile criminale interesate şi-au trimis emisari în România, sub diverse acoperiri, îndeosebi ca oameni de afaceri, cu scopul de a achiziționa şi de a scoate în exterior bunurile vizate.

În țară, emisarii criminali au reuşit repede să-şi atingă scopul dorit, dat fiind interesul posesorilor de asemenea valori sau al celor care le gestionau de a le înstrăina pentru realizarea unor avantaje materiale substanțiale, chiar dacă

prețul obținut era cu mult sub valoarea bunurilor respective. În plus, aceştia au beneficiat de concursul experţilor în evaluarea şi categorisirea bunurilor achiziționate care, în schimbul unor „atenții", au clasificat bunuri aparținând patrimoniului cultural-național ca făcând parte din altă categorie, dând posibilitatea rețelelor de traficanți să le scoată în mod „legal" peste granița.

Fiind monitorizat de Poliția Română, un cetățean turc a fost depistat în flagrant (ianuarie 1994) în timp ce încerca să scoată din țară peste 3.000 obiecte de artă, ascunse într-un autocar, în spații special amenajate, în scopul eludării controlului vamal.

Un alt caz, inedit prin modul de operare utilizat de traficanți, se referă la furtul picturii „Judecata de Apoi", atribuită lui RUBENS, dintr-o colecție particulară din Bucureşti. În concret, în vara anului 1993, proprietarii au fost vizitați de persoane care s-au prezentat a fi specialişti ai Muzeului de Artă, având împuternicirea de a expertiza pictura în scopul autentificării ei. „Autentificarea" operei a constat în sustragerea ei, în lipsa proprietarilor de la domiciliu, care au fost anunțați de „experți" că sunt câştigătorii unui sejur pe litoral.[26]

Lipsa unei legislații în domeniu, a creat mari greutăți atât organelor de poliție în întreprinderea măsurilor necesare de prevenire, cât şi celor vamale care, în anumite situații, deşi au depistat astfel de bunuri asupra unor cetățeni străini şi români la ieşirea din țară, nu au putut justifica reținerea acestora în baza unei prevederi legale.

În situațiile în care emisarii criminali nu au reuşit să găsească mijloacele „legale" de scoatere din țară a unor astfel de bunuri au apelat la canalele clandestine.

Uzitând de „puterea banului", şi-au creat legături în rândul lucrătorilor vamali, iar trecerea prin punctele de vamă a bunurilor din patrimoniu o realizau numai pe tura acestora, în baza unor consemne dinainte stabilite.

În acelaşi timp, fluxul mare de mijloace de transport de marfă care au intrat şi ieşit, în şi din România, în perioada posttotalitară, a permis traficanților de obiecte din patrimoniu să le camufleze cât mai bine şi să le treacă prin punctele vamale, depistarea acestora fiind posibilă numai în baza unor informații deținute în acest sens.

Nu au exclus din arsenalul lor de metode şi mijloace nici valiza diplomatică şi călăuzele de trecere frauduloasă a frontierei.

---

[26] Ibidem, pag. 231.

La acțiunile întreprinse de organizațiile criminale din exterior pe această linie, se adaugă şi „inițiativele" unor cetățeni români care, dornici de înavuțire, scot din țară bunuri din această categorie pe care le comercializează la prețuri derizorii, față de valoarea reală a acestora, ori se implică direct în aceste rețele.

Un caz cu rezonanță în planul cooperării polițieneşti internaționale îl reprezintă furtul prin efracție şi anihilarea sistemelor de alarmare, comis în noaptea de 11/12 decembrie 1993 din Muzeul Comunității Evreieşti din Budapesta, de unde au fost sustrase obiecte de artă şi de cult ebraic, confecționate din aur şi argint, unele mai vechi de 1.000 de ani, precum şi înscrisuri şi cărți vechi, în valoare totală de peste 200 milioane dolari SUA. Toate bunurile au fost recuperate de la complicii români, care le-au ascuns la domiciliile lor şi restituite ulterior autorităților ungare. Astfel, în urma unei cooperări directe între polițiile română, ungară şi israeliană a fost posibilă destrămarea unei rețele de hoți şi traficanți de opere de artă şi restituirea unui important tezaur de patrimoniu care altfel ar fi ajuns, cu siguranță dezmembrat, în colecțiile unor particulari.

Expozițiile itinerante prin capitalele străine, organizate de diverşi întreprinzători, sub auspiciile instituțiilor specializate, sunt de asemenea, prilejuri de substituire a unor piese de valoare din patrimonial cultural-național, existând indicii că au fost încercări de acest gen, unele chiar reuşite.

În aceste condiții, **numărul obiectelor din patrimoniu scoase din țară, în perioada posttotalitară**, deşi necunoscut, în lipsa unui inventar comparabil cu cel dinainte de 1989, **se estimează a fi impresionant** iar valoarea acestora inestimabilă. Amintim doar cazul criminal, antipatriotic al brățărilor aparținând tezaurului dacic, valorificate ilegal în străinătate şi recuperate cu mari dificultăți la începutul anului 2007.

O situație cu totul aparte o constituie „comerțul ilicit cu artă". Interesul în domeniu al unităților care efectuează activități de comercializare, evaluare, expertizare, a luat o amploare fără precedent. Nu sunt respectate niciun fel de reguli, nu există nicio evidență a depunătorilor ori cumpărătorilor. Sunt folosite, ca specialişti, persoane neautorizate sau neatestate, existând astfel pericolul ca valori inestimabile ale patrimoniului cultural să dispară fără urmă, să fie subevaluate, eludându-se taxele vamale ori alte prevederi legale, iar piața să fie inundată de falsuri, autentificate drept opere originale.

Adoptarea Legii nr. 182/2000 pentru ocrotirea patrimoniului cultural-național,cu modificările ulterioare (H.G. nr. 486/2002, H.G. nr. 1420/2003,

O.G. nr. 16/2003 şi H.G. nr. 1309/2002 privind evidenţa monumentelor istorice) este în măsură să acopere, în bună parte, cadrul legislativ existent în acest domeniu şi să dea o bază legală solidă de acţiune în scop preventiv organelor abilitate.

Afilierea ţării noastre la organismele internaţionale cu atribuţii pe linia protejării valorilor patrimoniale, naţionale şi universale, ar conduce, de asemenea, la alinierea României la standardele europene în privinţa măsurilor de ocrotire a bunurilor din patrimonial cultural-naţional.

8. Traficul ilegal de armament, muniţii, explozivi, substanţe radioactive şi nucleare

8.1. Arme şi muniţii

Începem acest capitol cu problematica armelor, întrucât ne apar aspecte dublate de inedit şi de fervoarea unor cetăţeni români de a-şi procura asemenea „jucării" indiferent pe ce căi şi de consecinţe. Ceea ce era până în decembrie 1989 de domeniul incredibilului, ceea ce a urmat, după evenimentele din aceeaşi lună, s-a dovedit a fi un fapt banal. Cu o rapiditate greu de imaginat, tot mai mulţi compatrioţi au devenit pasionaţi de arme, pe care le-au achiziţionat lesnicios şi în grabă de parcă se pregătea organizarea unei „vânători naţionale de mistreţi" ori intram în luptă directă cu Diavolul.

După cum se cunoaşte, controlul asupra posesorilor de premise de port armă, precum şi criteriile pentru acordarea acestui drept erau extrem de riguroase. La finele anului 2001, în România existau peste 72.000 posesori legali de arme, care deţineau peste 50.000 arme de vânătoare cu alice, carabine de vânătoare cu glonţ, arme mixte, puşti cu trei ţevi şi arme de tir cu glonţ, la care se adaugă alte mii de pistoale cu gaze lacrimogene pentru apărare.

La acest arsenal, aflat în evidenţele poliţiei trebuie neapărat adăugat şi avut în atenţie, de către instituţiile responsabile, un alt arsenal, mult mai periculos, a cărui dimensiuni nu este cunoscută, întrucât este conspirat cu discreţie şi rafinament.

Este relevant de semnalat că majoritatea persoanelor care au deţinut şi continuă să deţină ilegal arme de foc sunt braconierii. Cei mai periculoşi deţinători de arme s-au dovedit a fi până în prezent cetăţenii turci, chinezi, ucraineni şi moldoveni.

Un alt aspect relevant constă în faptul că armele sunt introduse în România în cantităţi mici, existând informaţii că acestea ar proveni de la trei

rețele internaționale de trafic care tranzitează țara noastră, respectiv, cea turcă, sârbă şi ucraineană în care sunt cooptați ruşi şi moldoveni.

Armele şi muniția aferentă sunt introduse în țară la comandă, disimulate de regulă, în autoturisme şi TIR-uri, greu de depistat de vameşii şi polițiştii de frontieră. Grav este faptul că asemenea arme provenite din trafic au ajuns în posesia unor infractori înrăiți, în special la capii unor clanuri de infractori țigani, care nu s-au sfiit să le folosească în săvârşirea unor omoruri odioase, la jafuri, răpiri de persoane, recuperări de bani, precum şi în disputele cu alte bande rivale.

În decursul timpului mass-media a abundat de asemenea cazuri, urmând să ne referim şi noi la unele dintre ele la capitolul „Crima organizată şi agresivitatea fizică". Aici reamintim cazurile unui cetățean ucrainean, care transporta într-o sacoşă şase revolvere cu muniția aferentă, şi a doi cetățeni din Republica Moldova, care aveau ascunse 10 carabine în autoturismul personal, declarând că pe piața neagră din Chişinău se găsesc arme de vânătoare berechet, precum şi al unui personaj de vază a lumii interlope din Bucureşti, cunoscut pentru traficul de carne vie practicat în zona Gării de Nord din Capitală, la domiciliul căruia au fost descoperite un revolver marca Mauser, calibru 9 mm, un pistol marca Lugar 88, calibru 8 mm, ambele fără serie, şi mai multe cartuşe.

Din analiza datelor de care am dispus, se poate afirma că în țara noastră nu există rețele transnaționale sau naționale, structurate şi organizate pe principii caracteristice crimei organizate, activitatea de cercetare limitându-se la grupări formate din maximum 3 persoane care, fie au deținut în mod ilegal armament şi muniție în cantități mici (1-2 arme, câteva zeci de cartuşe), pe care ulterior au încercat să le comercializeze în vederea obținerii de profituri ilicite, fie au fost depistate cu arme şi muniții în punctele de frontieră, cu ocazia controalelor de rutină efectuate de organele vamale.

O situație particulară referitoare la traficul internațional cu armament şi muniții, o constituie cazul când firme sau persoane cu posibilități financiare deosebite şi cu un sistem relațional, economic şi politic, bine pus la punct, exportă sau intermediază exporturi către țări supuse embargoului, uzând de documente false, pe baza cărora, ulterior, obțin documente legale de export.

În perioada 1990-2006, problematica analizată scoate în evidență numărul mare de persoane implicate în acest gen de infracționalitate, precum şi diversitatea armelor de foc ce au făcut obiectul activităților ilicite. Astfel, au fost descoperite 173 grupări infracționale cu 1003 persoane implicate, care au traficat ori încercat să comercializeze: 11 focoase pentru rachete sol-aer, 10

proiectile tip „OFZ", 458 arme de foc, peste 20.000 cartuşe, 16 grenade defensive şi ofensive, precum şi importante cantităţi de materiale explozive. Numai în cursul anului 2006, formaţiunile de combatere a criminalităţii organizate au ridicat în vederea confiscării, de la traficanţii depistaţi şi cercetaţi, un număr de 27 arme de foc, 449 bucăţi muniţie aferentă şi 8,561 kg substanţe toxice.

În ţara noastră regimul armelor de foc şi al muniţiilor este reglementat de Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor şi al muniţiilor.

Paralel cu caracteristicile evolutive ale criminalităţii, marcate adeseori de agresiuni cu mâna înarmată asupra persoanelor şi bunurilor acestora, cerinţele de integrare europeană a României cu privire la libera circulaţie a mărfurilor au impus măsuri pentru modificarea cadrului legislativ care reglementează acest domeniu. Astfel, în conformitate cu prevederile Directivei nr. 91/LO/477/1991 a Consiliului Comunităţii Europene, privind controlul achiziţionării şi deţinerii de arme şi ale Protocolului împotriva producerii şi traficului de arme de foc, a părţilor şi componentelor lor şi a muniţiilor, suplimentând Convenţia Naţiunilor Unite împotriva Criminalităţii Organizate Transnaţionale, în textul Legii nr. 295/2004 privind regimul armelor şi al muniţiilor**,** se instituie o nouă definiţie pentru arme şi o nouă clasificare a acestora. Astfel, potrivit legii, arma reprezintă: „*orice dispozitiv a cărui funcţionare determină aruncarea unuia sau mai multor proiectile, substanţe explozive, aprinse sau luminoase, amestecuri incendiare ori împrăştierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare, în măsura în care se regăseşte în una dintre categoriile prevăzute în anexă",* iar arma de foc*: „arma al cărei principiu de funcţionare are la bază forţa de expansiune dirijată a gazelor provenite din detonarea unei capse ori prin arderea unei încărcături; sunt asimilate armelor de foc şi ansamblurile, subansamblurile şi dispozitivele care se pot constitui şi pot funcţiona ca arme de foc.*

De asemenea, au fost prevăzute modalităţile prin care o persoană fizică sau juridică poate achiziţiona arme, stabilindu-se şi faptul că agenţii autorizaţi, denumiţi armurieri, pot vinde arme din toate categoriile, cu obligaţia de a comunica unităţii de poliţie competente, lunar, lista persoanelor care au achiziţionat arme şi muniţii.

Totodată, în textul noii reglementări se consacră în plan legislativ o distincție mai clară între dreptul de a deține şi dreptul de a purta şi folosi arme de foc şi muniții.

Tot prin acest act normativ se reglementează înființarea Agenției Române pentru Omologarea Armelor şi Munițiilor, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului.

În ceea ce priveşte deținerea de arme de către persoanele juridice, este reglementat în mod expres dreptul acestora de a deține şi folosi arme de foc şi muniții, de a vinde, repara sau efectua operațiuni cu acestea, stabilindu-se totodată şi măsurile ce vor fi luate pentru asigurarea transportului armelor de foc şi al munițiilor.

Uzul de armă de către persoanele fizice se limitează la situația „legitimei apărări" şi, după caz, a „forței majore", aşa cum sunt prevăzute şi definite aceste noțiuni în legea penală. De la exigențele acestei reguli este exceptat personalul aparținând instituțiilor care fac parte din sistemul național de apărare, ordine publică şi siguranță națională, în situațiile în care va folosi armele de foc şi muniția din dotare în condițiile stabilite de prevederile legale ce le reglementează activitatea.

Regimul sancționator conturat prin acest act normativ se caracterizează prin pedepse mult mai aspre pentru încălcarea dispozițiilor legii, reglementându-se incriminarea ca infracțiune şi a faptei de folosire a armelor în alte scopuri decât cele expres prevăzute de lege.

La elaborarea legii s-a ținut seama şi de prevederile Convenției europene cu privire la controlul achiziționării şi deținerii armelor de foc de către particulari, adoptată la Strasbourg, la 28 iunie 1978, ratificată prin Legea nr. 116/1997, avându-se, totodată, în vedere, necesitatea instituirii unui sistem de control prezentând un grad de severitate corespunzător, impus de circumstanțele internaționale create în urma producerii evenimentelor din 11 septembrie 2001 de la New York, precum şi a proliferării fără precedent a actelor teroriste la nivel internațional.

8.2. Explozivi şi substanțe toxice

Pe linie de substanțe toxice şi explozivi s-a constatat o amploare deosebită a fenomenului de trafic cu mercur. Cazurile instrumentate au reliefat existența unor rețele în fază incipientă de structurare, care au încercat să traficheze mercurul sustras din diferite unități industriale.

Semnificativ în acest sens este cazul soluționat de ofițeri ai serviciilor de combatere a crimei organizate București şi Argeş, care au realizat prinderea în flagrant a doi bărbați în vârstă de 55 ani şi, respectiv, de 53 ani, ambii din județul Gorj şi un altul de 48 ani, din județul Vâlcea, toți fără ocupație, care aveau în autoturismul cu care se deplasau mai mulți recipienți din plastic şi metal în care se afla cantitatea de 65 kg mercur, în valoare de 20.000 dolari SUA, pe care intenționau să-l comercializeze în municipiul Piteşti, precum şi acțiunea „MALINI 235", care a vizat supravegherea unei grupări de nouă traficanți, condusă de o persoană cu conexiuni în Rusia şi Republica Moldova, de la care s-au confiscat alte 42 kg mercur.

O altă situație este cea în care, instituții ale statului cu atribuțiuni în domeniu (Ministerul Chimiei, Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecției Mediului, Ministerul Finanțelor) au încercat să transfere responsabilitatea substanțelor chimice, găsite abandonate, altor factori, ceea ce a dus la tergiversări în îndepărtarea surselor respective de poluare şi, implicit, la afectarea siguranței mediului.

În acest sens, ilustrativ este cazul constatat în anul 2000 la Magazia TAROM a Aeroportului Otopeni, unde au fost abandonate un container cu cianură de potasiu şi alte 10 containere conținând 157 kg substanțe chimice diverse. Deşi aceste recipiente au fost introduse legal pe teritoriul României, din motive financiare, nu au mai fost ridicate de beneficiari. Prezența acestora în zona de depozitare a reprezentat un potențial pericol atât pentru mediul înconjurător, cât şi pentru personalul din incintă.

În materie de trafic pe linia explozivilor nu există date sau informații despre rețele organizate, cantitățile confiscate provenind, în general, din sustrageri de la locurile de muncă, din cariere, mine şi amenajări de drumuri.

O situație particulară o constituie cazul instrumentat de poliția timişoreană, în care au fost implicate 12 persoane şi care s-a soldat cu explozia unui autoturism, accident în urma căruia au decedat două persoane. Din cercetări a rezultat că explozia s-a datorat unei cantități de dinamită, aflată în autoturismul în cauză. Această cantitate provenea din furtul comis în luna octombrie 2000 dintr-un transcontainer ce transporta materiale explozive, aflat în tranzit pe teritoriul României, ocazie cu care au dispărut 202,5 kg dinamită, din care, ulterior s-a recuperat cantitatea de 175 kg.

Este de menționat şi activitatea ilicită, concertată, a patronilor unor firme de pe raza județului Sibiu care, în complicitate cu o persoană din Inspectoratul Județean pentru Protecția Plantelor şi Carantină Fito-Sanitară, în

perioada
1991-1992, prin manopere frauduloase, falsuri în declarații şi documente oficiale, au importat din Germania mari cantități de vopsele, lacuri, pesticide, insecticide şi fungicide, cu termene de valabilitate mult depăşite. De asemenea, în județele Alba, Constanța, Vâlcea, Harghita şi municipiul Bucureşti, au fost depistate firme care au importat între 3 şi 6 tone deşeuri, intenționând să continue importul până la 20 tone, acțiunea acestora fiind întreruptă prin intervenția Poliției şi a Gărzii Financiare.

În anul 2005 au fost descoperite 45,4 kg substanțe toxice şi 28,06 kg în 2006.

Regimul materialelor explozive este reglementat de Legea nr. 126 din 27.12.1995 cu modificările şi completările ulterioare prin Legea nr. 464/2001, Legea nr. 478/2003, Legea nr. 262/2005 şi Legea nr. 406/2006, care stabilesc condițiile de folosire, mânuire, transport şi depozitare, precizând ce se înțelege prin materii explozive, modul în care se face autorizarea şi înregistrarea deținătorilor de materii explozive, operațiunile cu aceste materii, contravențiile şi infracțiunile. Acestea din urmă se regăsesc şi în art. 280 Cod penal. În Legea nr. 126/1995 pedeapsa poate ajunge până la 7 ani închisoare, iar în Codul penal, pentru forme agravante pedeapsa este de până la 25 ani închisoare.

8.3. Materiale nucleare şi substanțe radioactive

Pe linie de materiale nucleare şi substanțe radioactive, deşi constatările sunt puține, activitățile operative desfăşurate susțin ipoteza unor grupări organizate de infractori, specializate pe acest tip de criminalitate. Coordonatorii rețelelor sunt, de obicei, persoane ce au cunoştințe suficiente privind modul de manipulare, transport şi depozitare a substanțelor radioactive, şi sunt avizate asupra periculozității lor. Aceste persoane provin, de regulă, din fostele republici sovietice, iar materialul nuclear pe care îl dețin este obținut prin furt din depozitele sau institutele de cercetări ale fostei U.R.S.S., dezafectate sau la care, din motive financiare, paza şi protecția fizică nu mai sunt asigurate corespunzător.

În acelaşi timp, cetățeni români, gestionari ai unor astfel de produse sau cu acces la acestea, realizând ce câştiguri pot obține din tranzacțiile ilegale în acest domeniu, s-au integrat foarte repede în mediul „comercianților" de

materiale strategice şi substanţe radioactive şi au început să acţioneze în consecinţă.

În climatul de harababură existent (lipsa totală de interes din partea factorilor responsabili, sistem de pază impropriu), în prima decadă posttotalitară (1991-1994), poliţia a constatat 68 infracţiuni, cu implicarea a 75 persoane care au încercat să valorifice ilegal peste 250 kg material radioactiv, sustras din ţară.

Astfel, în perioada 1991-1992, un grup de infractori, format din 34 cetăţeni români şi doi străini, a sustras de la Uzina de preparare „R-Feldioara", judeţul Braşov, cantitatea de 6,650 kg combustibil nuclear destinat Centralei atomo-electrice Cernavodă şi 8,500 kg combustibil nuclear de la Institutul de Reactori Nucleari Piteşti. Totodată, a fost descoperit un plus de 208 kg din acest material, ascuns sub diferite ambalaje din uzina sus-menţionată, în scopul sustragerii şi valorificării peste hotare.

În ziua de 26 iulie 1994, în oraşul Deta, judeţul Timiş, au fost depistaţi în flagrant delict 5 cetăţeni români, în timp ce încercau să vândă unor străini 583 pastile de uraniu, în greutate de 2,915 kg introduse în România din Republica Moldova.

În anii următori, acest gen de criminalitate a evoluat pe alte coordonate, de conspirativitate şi implicare a unor cetăţeni români în grupuri de infractori bine organizate şi structurate, recurgând la noi moduri de operare, asemănătoare celor practicate de reţelele de narcotrafic.

Din aceste considerente autorităţile române susţin, motivat, ipoteza existenţei unor grupări ce acţionează pe principii organizate, având o anumită structură ierarhică, norme de conspirativitate şi un ermetism ridicat în relaţiile cu terţele persoane. Coordonatorii reţelelor provin, de regulă, din fostele republici sovietice, iar materialul nuclear pe care îl deţin este obţinut prin furt din depozite sau institute de cercetări ale fostei U.R.S.S. dezafectate sau la care, din motive financiare, paza şi protecţia fizică nu mai sunt asigurate corespunzător.

Contactul cu potenţialii cumpărători este întreţinut prin intermediari, care au un nivel redus de cunoştinţe şi pregătire şi, cărora li se inoculează ideea că dacă un material este radioactiv, implicit, trebuie să fie şi foarte scump. Transportul substanţelor radioactive către cumpărătorii destinatari se face în condiţii improprii, extrem de periculoase atât pentru curier, cât şi pentru cei din jur.

În ilustrarea celor susţinute mai sus este relevant de prezentat sinteza acţiunii poliţieneşti codificată „COBALT 2000". La data de 18 octombrie 2000,

Direcția de Combatere a Crimei Organizate a obținut o informație din care rezulta că un cetățean repatriat din Republica Moldova deține şi este preocupat să valorifice 5 kg plutoniu, cu suma de 500.000 dolari SUA. Această informație era susținută şi de un mesaj-fax, ce reprezintă trei fotografii ale containerului cu plutoniu, fabricat la 25.03.1988, de firma „FILINVEST" din Rusia.

În procesul investigativ s-a stabilit că mesajul a fost receptat de o persoană din municipiul Iaşi, care a fost „recrutat" de către un polițist, acoperit sub legenda unui om important de afaceri, cu relații solide în mediul persoanelor interesate de procurarea unor asemenea materiale.

După un prim contact al „polițiştilor acoperiți", avut pe data de 20.11.2000, într-un hotel din Piatra Neamț, cu posesorul plutoniului s-au stabilit detaliile ulterioare pentru expertizarea materialului de către specialişti dotați cu aparatura necesară şi predarea sumei de dolari solicitată. Pe baza aprobărilor obținute de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție s-au întreprins măsuri speciale de supraveghere (filaj, interceptarea convorbirilor telefonice, introducerea de ofițeri acoperiți pe post de experți).

S-a stabilit cu certitudine că materialul nuclear aparține unui bărbat de 48 ani din Republica Moldova, iar cei trei complici ai săi erau din Piatra Neamț şi din comuna Comăneşti, județul Bacău. Prinderea în flagrant a acestora s-a realizat în ziua de 17.12.2000 într-un hotel din Piatra Neamț, tratativele şi intervenția polițiştilor fiind filmate în mod conspirat. Astfel a fost recuperat un container ce conținea plutoniu 238, stronțiu 90, cobalt 60 şi natriu 22.

De asemenea, trebuie menționat evenimentul pe linie nucleară din Portul Sulina (anul 2000), când o navă sub pavilion rusesc a intrat pe teritoriul național, fără autorizațiile necesare, având la bord 36 tone de combustibil nuclear, destinat Centralei Nucleare de la Koslodui. Cu această ocazie, Direcția de Combatere a Crimei Organizate a fost singura structură din țară care a reacționat rapid şi eficient, luând primele măsuri, în cooperare cu Inspectoratul General al Poliției de Frontieră şi cu Direcția Generală a Vămilor, pentru izolarea navei, asigurarea protecției ei fizice, verificarea documentelor şi controlul încărcăturii. Pentru a putea interveni în acest caz polițiştii de la crimă organizată au fost nevoiți să împrumute echipamente speciale de la Institutul pentru Fizică şi Inginerie Nucleară, neavând un minim de dotare necesară în astfel de acțiuni.

Putem afirma că şi polițiile altor state europene se confruntă cu aceleaşi probleme pe această linie, materialul nuclear confiscat fiind în 90% din cazuri de proveniență C.S.I. Transportul substanțelor radioactive către cumpărători se

face, de regulă, în condiţii improprii, extrem de periculoase, atât pentru curieri, cât şi pentru cei din jur.

În aceste cazuri, detaliile referitoare la modul, locul şi timpul întâlnirii sunt, de obicei, îndelung negociate de către infractori, motiv pentru care şi intervenţia în vederea realizării flagrantului poate avea loc la câteva luni distanţă faţă de momentul primei semnalări. De altfel, din cauza caracterului special al substanţei, nu este posibilă şi nici nu se impune prelevarea de probe, anterior realizării flagrantului.

Problema traficului de materiale strategice are o particularitate distinctă în cadrul criminalităţii organizate, datorită pericolului pe care îl reprezintă categoriile de materiale ce fac obiectul acestui gen de trafic, în special cele radioactive şi nucleare.

Întrucât România este şi ţară sursă, dar şi de tranzit a filierelor mafiei ruseşti, s-a impus înfiinţarea la nivelul Direcţiei Generale de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog, din cadrul Inspectoratului General al Poliţiei, a unui serviciu cu atribuţii speciale de prevenire şi combatere a traficului internaţional cu materiale strategice şi radioactive care, începând cu data de 26.06.2001, a fost autorizat de Comisia Naţională pentru Controlul Activităţii Nucleare, ca unitate nucleară de combatere a traficului ilicit cu surse radioactive şi nucleare, având şi atribuţiuni de însoţire şi asigurare a acestor transporturi speciale.

Această structură unică a Poliţiei Române a fost inclusă în cadrul proiectului DOD-FBI pentru neproliferarea armelor de distrugere în masă, fiind dotată şi instruită la standarde NATO pentru a fi capabilă să desfăşoare acţiuni imediate în câmpul infracţional ori în care se presupune recurgerea la folosirea de agenţi chimici, biologici sau patologici.

Urmare a activităţilor desfăşurate în colaborare de Ministerul Administraţiei şi Internelor, Serviciul Român de Informaţii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Justiţiei şi Casaţie, Agenţia Naţională pentru Controlul Exporturilor Strategice şi al Interzicerii Armelor Chimice, Comisia Naţională pentru Controlul Activităţii Nucleare, precum şi prin activităţile desfăşurate în cadrul Grupului Român de Neproliferare, *în ultimii opt ani au fost cercetate peste 790 de persoane pentru săvârşirea a 652 infracţiuni, fiind confiscate 15,695 kg de substanţe radioactive-nucleare, 15 surse radioactive de cesiu-137, 2.567,5 kg mercur, 168 arme, 7.570 cartuşe*.

Pentru formarea unei imagini cât mai reale, redăm mai jos situația statistică pentru perioada 1998 – 2006.

	Persoane Cercetate	Nr. Infracțiuni	Substanțe radioactive (kg.)	Surse radioactive	Mercur kg	Arme buc.	Cartușe buc.
1998	73	60	0	0	133,4	14	194
1999	122	76	0	0	266,7	28	1.963
2000	194	142	0	0	907	49	689
2001	105	75	0,695	5	830	5	2.168
2002	139	117	15	5	305	53	1.460
2003	159	182	0	0	138,9	0	0
2004	93	98	0	3	159,21	19	112
2005	115	120	0	5	76.5	19	196
2006	1o3	96					

O situație particulară pe această linie este aceea în care persoane neautorizate dețin şi utilizează aparate de control cu surse emițătoare, pe care le folosesc în scopuri civile (radiografii, dozimetre, defectoscopie etc.), sau persoane juridice ale căror autorizații au expirat, iar aparatele nu mai sunt avizate metrologic.

Având în vedere situația operativă internațională, trebuie luate în calcul şi prevenite orice situații care pot deveni periculoase pentru populație (agenți chimici, agenți biologici, toxine, produşi derivați organici sau anorganici ai unor elemente chimice), nefiind excluse şi unele acțiuni potențiale de bioterorism sau chimioterorism.

Pentru contracararea infracționalității în domeniu, autoritățile româneşti abilitate au introdus în cursul anului 2002 şi utilizează ca mijloc de probă amprenta nucleară, un nou concept de investigație criminalistică, ce va fi implementat şi dezvoltat în cooperare cu Institutul pentru elemente Transuraniene al Comisiei Europene.

Traficul de reziduuri poluante, deşeuri şi materiale radioactive, constituie un pericol deosebit pentru România. Asistăm la acțiuni concertate ale unor organizații criminale specializate din străinătate pentru crearea de legături şi canale de transfer deghizat a unor astfel de produse în țara noastră.

În perspectivă, previzionăm o creştere semnificativă a traficului de materiale şi substanțe interzise la deținere, existând suficiente semnale în acest sens. Nu putem omite problemele pe care le ridică lipsa echipamentului adecvat şi a mijloacelor tehnice corespunzătoare, şi nici faptul că în aceeaşi situație se află şi punctele vamale – zone prin care, în acest moment, se pot introduce, fără dificultăți şi fără riscuri, materiale nucleare şi substanțe radioactive – pentru că

toate acestea se vor reflecta negativ în munca de contracarare a traficului cu astfel de substanțe.

Prin Legea nr. 111 din 11.10.1996 s-a creat cadrul juridic necesar desfăşurării în siguranță a activităților nucleare în scopuri exclusiv paşnice, astfel încât să se îndeplinească condițiile de securitate nucleară, de protecție a personalului expus, a populației şi proprietății cu riscuri minime prevăzute de reglementări şi cu respectarea obligațiilor ce decurg din convențiile si acordurile la care România este parte.

În cuprinsul legii se prevede cine are dreptul să desfăşoare diverse activități cu asemenea materiale, modul de autorizare şi eliberare a permiselor, obligațiile titularului autorizației şi ale altor persoane fizice sau juridice, regimul de control şi sancțiunile penale, care pot fi până la 25 ani închisoare pentru unele fapte cu pericol social deosebit. Sancțiuni penale pentru nerespectarea prevederilor din această lege sunt prevăzute şi în Codul penal, la art. 279, unde de asemenea, pentru forma agravantă, se prevede închisoarea până la 25 ani.

Se impune sublinierea că activitățile specifice necesare asigurării unui control eficient asupra materialelor strategice şi a actelor de conotație extremist-teroristă reprezintă o componentă de maximă actualitate în prevenirea şi combaterea criminalității organizate, ce rezidă din pericolul materialelor radioactive, chimice, biologice şi nucleare, ce fac obiectul traficului ilicit, dar şi din consecințele negative ce se pot produce din activitățile de post-trafic.

9. Migrația ilegală

9.1. Caracteristici generale

Migrarea a fost din totdeauna o trăsătură importantă a schimbărilor sociale, economice şi culturale, iar țările europene joacă de mai mult timp un rol important în mişcările de migrație, atât ca țări producătoare, cât şi ca țări de destinație. Ultimul deceniu al secolului XX s-a caracterizat printr-o creştere fără precedent a migrărilor forțate şi voluntare pe întreg mapamondul, migrări ce au avut un efect major şi asupra continentului nostru.[27] Aceasta explică şi faptul că după intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdem la Reuniunea de la Tampere, din luna octombrie 1999, Consiliul Europei a căzut de acord asupra

[27] Antonio, Vitorino, Comisar european pentru justiție şi afaceri interne, Discurs în cadrul Conferinței pentru o strategie comună de emigrare a U.E., Roma, 12 iulie 2000, Buletin de Informare şi Documentare nr. 4/2000, Ed. M.I., pag. 101.

necesității elaborării unei strategii comune de azil şi emigrare, de importanță crucială pentru Europa.

Se recunoaşte faptul că imigranții, în țările europene, au avut, în mod tradițional, o influență pozitivă asupra dezvoltării economice şi au contribuit în mod semnificativ la reînnoirea şi revitalizarea societăților în care s-au integrat. Acest fenomen este specific, cu preponderență, în perioada de după cele două războaie mondiale care au devastat Europa în secolul trecut. În anii '50 şi '60, imigranții din sudul Europei, în special din Italia, dar şi din alte părți, au jucat un rol important în reconstrucția Europei şi în expansiunea economică ce a urmat.

Ca urmare a recesiunii declanşate de crizele de petrol din anii '70, imigrația forței de muncă a încetinit progresiv. Începând cu anii '80 numărul solicitanților de azil a început să crească atingându-se nivelul record la începutul anilor '90, în urma destrămării URSS şi a fostei Iugoslavii, precum şi a instabilității politice din diverse zone ale lumii.

În prezent, fluxurile de emigranți se compun dintr-un amestec de oameni – refugiați solicitanți de azil, persoane strămutate şi cei ce solicită protecție temporară, rude care se alătură imigranților stabiliți în UE şi, recent un număr crescând de oameni de afaceri şi specialişti emigranți care îşi părăsesc patria datorită globalizării economiei, sărăciei, lipsei locurilor de muncă etc. Pentru prima oară în istoria sa, imigrația internațională afectează toate statele membre ale UE, transformându-le în țări de imigrare, de exemplu Italia, după ce anterior fuseseră țări producătoare de emigranți sau transformându-le în țări de tranzit.

Națiunile Unite estimează că, în anul 1997, în jur de 130 milioane de oameni (2,2% din totalul populației de peste 6 miliarde) trăiau în afara țărilor lor de origine. În zilele noastre 40% din numărul de migrări au loc în Asia, iar din numărul total al migrațiilor 20% se află în SUA şi 19% în Europa.[28]

Pe acest fond, Tratatul de la Amsterdam, intrat în vigoare în mai 1999, acordă Comunității Europene prerogative substanțiale cu privire la imigrare şi marchează un pas important către elaborarea noului obiectiv stabilit pentru Uniunea Europeană, respectiv crearea unei zone a libertății, securității şi justiției. Aşa se face că Reuniunea de la Tampere a Consiliului Europei a fost dedicată problemelor de justiție şi afaceri interne, elaborându-se un program precis şi ambițios, pe o durată de 5 ani, ce conține prevederi importante referitoare la strategia de imigrare. Astfel, piatra de temelie a strategiei UE va

[28] Ibidem, pag. 102.

rămâne dreptul cetățenilor țărilor terțe de a solicita azil şi garantarea acestui drept. Țările europene se mândresc cu o tradiție îndelungată în asigurarea de refugiu pentru cei ce fug de persecuție, război şi conflict, iar UE sprijină aceste tradiții şi oferă protecție reală tuturor celor care au nevoie de aceasta în mod autentic.

Un aspect major constă în parteneriatul cu țările de origine, sens în care funcționează un grup de lucru pentru azil şi migrare, responsabil cu implementarea planurilor de acțiune pentru şase țări din care provine un număr mare de imigranți (Maroc, Albania şi regiunea înconjurătoare, Afganistan şi regiunea învecinată, Sri Lanka, Somalia şi Irak).

Un accent deosebit ce ține de eforturile convenite în Tampere, se pune pe gestionarea mai eficientă a fluxurilor de migranți prin controale mai eficace la frontiere, combaterea migrației ilegale, în special a traficului cu ființe umane şi a exploatării economice a imigranților, îndeosebi a femeilor.

Am trecut succint în revistă problematica migrației în plan european pentru a reuşi să scoatem mai uşor în evidență specificul acestei problematici pe teritoriul țării noastre şi implicațiile ce decurg din aceasta.1

Este îndeobşte cunoscut faptul că fenomenul migrației la frontierele româneşti s-a manifestat în forme specifice încă din antichitate şi evul mediu, țara noastră reprezentând, din acele vremuri, o zonă de tranzit pentru marile fluxuri migratoare care s-au dezvoltat, cu rare excepții, pe axa est-vest.

Specialiştii români consideră că migrația reprezintă deplasarea unor grupuri mari de persoane dinspre țările de origine către alte state şi se realizează, fie individual sau în grupuri mici, fie în grupuri masive de persoane.

În ansamblul fenomenului migraționist, migrația ilegală sau clandestină este definită de folosirea unei varietăți de mijloace ilicite de către grupurile de migranți atât pentru a părăsi țările de origine, cât şi de a tranzita alte state sau pentru a pătrunde şi a se stabili în cele de destinație.

Deoarece termenul de migrare este prea general şi poate conduce la concluzii eronate, fenomenul migrației din estul Europei – zonă în care este inclusă şi România – este reprezentat din trei tipuri principale, punct de vedere împărtăşit şi de Organizația Internațională pentru Migrări[29], astfel:

- *migrația tradițională*, considerată modelul normal pentru țările Europei Centrale şi de Est din secolul XX, manifestată la început de secol prin

[29] Buletin de Informare şi Documentare nr. 4/2000, Editura M.I. – „Migrația ilegală şi implicația acestui fenomen pentru țara noastră", pag. 121 şi următoarele.

plecarea multor persoane în „lumea Nouă", iar la sfârşit de secol prin părăsirea statelor comuniste;

- *migraţia în scop de muncă temporară,* care a apărut după anul 1989, în această situaţie aflându-se persoanele care au fost recrutate cu contracte speciale, dar cărora nu li s-a acordat cetăţenia ţărilor primitoare;
- *migraţia în scop de muncă pe termen scurt*, care include cetăţenii ţărilor producătoare de migranţi care vin în Europa de Vest pentru activităţi sezoniere sau care se deplasează ca turişti, după care rămân să presteze muncă „la negru".

De asemenea, se recunoaşte şi existenţa migraţiei din motive politice, care însă ascunde, de cele mai multe ori, cauze economico-sociale reale.

Terminologia problematicii migraţioniste include şi formele: ţară de origine, ţară de tranzit şi ţară ţintă, termeni care definesc traiectoria şi etapele fluxului migrator, finalizat de regulă, în ţările dezvoltate din vestul Europei şi pe continentul nord-american.

9.2. Caracteristici şi forme de manifestare

Cât priveşte consecinţele imigrării la frontiera României este relevant de semnalat faptul că fenomenul migraţiei în ţara noastră a cunoscut o evoluţie specială după anul 1989, fiind direct influenţat de transformările fundamentale de ordin politic, de deschiderea ţării spre economia de piaţă, de punere în valoare a drepturilor omului, precum şi de trăsăturile caracteristice ale românilor, adaptabilitate, umanism, toleranţă etc.

Fenomenul migraţiei fie ea legală sau ilegală, este orientat pe două axe principale: est-vest şi sud-nord. Prin poziţia sa geografică şi geostrategică, România se află la intersecţia acestor axe, situaţie ce o defineşte şi ca ţară de tranzit.

Consecinţele migraţiei, în general şi a celei ilegale în special, la frontiera României au determinat transformarea ţării noastre în placă turnantă a reţelelor clandestine de trafic de persoane, în ţară de „aşteptare" şi „tranzit", pentru atingerea scopului final: ajungerea migranţilor în „ţara ţintă".

Creşterea masivă a volumului de trafic de persoane şi mijloace de transport la frontiera de stat a favorizat migraţia clandestină. De exemplu, în perioada 1990-2000 teritoriul României a fost tranzitat de aproape 100 milioane cetăţeni străini, perioadă în care unui număr de 214.000 nu li s-a permis intrarea în ţară pentru diferite motive obiective, 7.660 au fost returnaţi în ţările de

origine, iar față de alți 16.200 cetățeni străini, de diferite naționalități s-a luat măsura interdicției de intrare în România.

Pentru pătrunderea pe teritoriul României, migrații afro-asiatici se folosesc de serviciile contra cost ale rețelelor specializate de traficanți de persoane, riguros organizate, şi care, pentru ajungerea la frontiera noastră națională, utilizează, în principal, următoarele rute: Moscova – Kiev – Chişinău; Odesa – Ismail; Edirne – Varna – Ruse; Edirne – Varna – Tulbuhin.

De exemplu „Triadele" chineze continentale, dintre care se detaşează aşa-numiții „snakeheads" (capete de şarpe) îşi recrutează „clienții" dornici a ajunge în Europa Occidentală, din rândul chinezilor şi vietnamezilor aflați în număr de circa 200.000 în zona urbană din spațiul C.S.I.

Traversarea frontierei naționale de către grupurile de migranți se realizează atât pe căi legale, prin punctele de control al trecerii frontierei (P.C.T.F.), cât şi prin utilizarea documentelor false de călătorie şi identitate ori trecerea ilegală a frontierei cu sprijinul călăuzelor de pe teritoriul statului vecin sau cel național, care de altfel sunt parte componentă a rețelelor internaționale de trafic de persoane. Ascunderea imigranților clandestini în podurile vagoanelor de cale ferată, în containere pentru marfă sau pe nave sunt alte procedee utilizate de aceştia pentru pătrunderea ilegală pe teritoriul țării.

Rețelele de traficanți descoperite s-au ocupat cu trecerea ilegală prin România a unor imigranți, de regulă din Sri Lanka, Pakistan, Iran şi Bangladesh, racolați din țările de origine, iar apoi transportați pe ruta Singapore – Moscova – Kiev – Chişinău – România.

În cursul anilor 1990-2003, pe linie de emigrație şi imigrație clandestină, în urma măsurilor întreprinse, au fost depistate:

- *483 grupuri de persoane constituite din 3.970 cetățeni străini* (turci, iranieni, pakistanezi, sri-lankezi, indieni, somalezi);
- *78 cazuri de cetățeni străini* (Turcia, Sierra Leone, Pakistan, Palestina, Irak) care au încercat să treacă ilegal, în mod individual, frontiera de stat a României;
- *381 călăuze,* din care 212 cetățeni români şi 169 cetățeni străini (Republica Moldova, Turcia, Bosnia, Egipt).

În ultimi şase ani, respectiv 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 şi 2006 au fost învinuite 2.906 persoane pentru săvârşirea a 3.452 infracțiuni la regimul frontierei.

Amplificarea fără precedent a fenomenului este o consecință directă a unor probleme majore de ordin social, material şi politic existente la nivelul a o

serie de state afro-asiatice, cele mai acute fiind creşterea demografică, instabilitatea economică, situaţia incertă din punct de vedere politic, dar mai ales conflictele armate interne sau internaţionale, care au ca efect imediat apariţia crizelor umanitare şi a afluxurilor masive de persoane ce necesită protecţie internaţională.

O particularitate a migraţiei ilegale o constituie marile fluxuri migratoare care acţionează de la est la vest şi de la sud spre nord-vestul Europei, cu ramificaţii care, în mod cert, tranzitează şi România.

Un alt element caracteristic, întâlnit în majoritatea cazurilor, este acela că, solicitanţii de azil, proveniţi din India, Sri Lanka, Irak, Afganistan, Somalia şi chiar Turcia, sosesc în România în grupuri mari (10-20 persoane) şi trec graniţa de est, sau mai recent şi cele de sud şi nord, în mod ilegal, după care, solicită recunoaşterea statutului de refugiat cu scopul de a-şi reglementa temporar şederea în ţara noastră, până la identificarea unui mod de a-şi continua călătoria către ţările din vestul Europei.

Din analiza cazurilor instrumentate reiese faptul că teritoriul României este tranzitat de către migranţi pe **şase rute**, în fiecare dintre acestea constatându-se, pe lângă principiile general valabile de desfăşurare a acestor activităţi şi caracteristici particulare, determinate de specificul fiecărei zone parcurse, mijloacele şi metodele folosite, destinaţia şi scopul urmărit.

În funcţie de ţara sursă, zona de tranzit şi statul ţintă au fost identificate următoarele **rute**:

- India-Gruzia-Tadjikistan-Uzbekistan-Georgia-Ucraina-**România**-Ungaria-Slovacia-Cehia-Germania-Olanda;
- Bangladesh-Rusia-Ucraina-Moldova-**România**-Iugoslavia-Italia;
- Siria-Moldova-**România**-Ungaria-Austria-Germania;
- Irak-Turcia-Ucraina-**România**-Ungaria-Austria;
- Turcia-Gruzia-Ucraina-Moldova-**România**-Ungaria-Iugoslavia-Italia;
- Irak-Turcia-Bulgaria-**România**-Ungaria-Austria-Germania-Olanda.

Fiecare dintre aceste rute sunt definite prin particularităţi specifice, determinate în principal de traseele parcurse, modurile de operare folosite, destinaţia şi motivaţia imigranţilor. Trăsătura comună a acestor rute constă în faptul că imigranţii provin atât din India şi ţările limitrofe (Irak, Iran, Afganistan şi Pakistan), cât şi din Orientul Mijlociu, aceleaşi fluxuri migratorii preluând şi migranţi de origine africană, destinaţia lor fiind cvasicomună, şi vizând cu precădere spaţiul Uniunii Europene.

În cursul anului 2002, structurile specializate de combatere a crimei organizate au continuat activitățile specifice în vederea diminuării şi contracarării migrației ilegale, fiind cercetate **581 persoane** (o creştere de 9,6% față de anul 2001 şi de 83% față de 2000)**,** care au comis **665 infracțiuni** (cu 57% mai mult față de anul 2001 şi de 43% față de 2000), cele mai multe făcând obiectul Legi nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane (280 infracțiuni)**,** precum şi ale ordonanțelor de urgență ale guvernului nr. 105/2001 şi nr. 112/2001.

În anul 2003 se înregistrează o uşoară scădere a numărului persoanelor cercetate pentru acest gen de infracțiuni (**417**), precum şi a numărului de fapte penale (**626**) pentru care acestea au fost cercetate şi învinuite, numărul persoanelor depistate şi cercetate în anul 2004 ajungând la **610**, în anul 2005 numărul acestora scade la **455**, iar în anul 2006 se înregistrează un număr de **313** persoane învinuite pentru comiterea a **249** infracțiuni de trafic cu migranți.

De asemenea, mulți cetățeni români ajunşi ilegal în alte state fac obiectul Acordurilor de readmisie încheiate de România, numai în ultimii doi ani fiind expulzați aproape 40.000 români, cei mai mulți din Germania, Franța, Cehia şi Ungaria.

În paralel cu acest fenomen, o conotație aparte o are migrația deghizată reprezentată de prostituate, proxeneți şi traficanți de ființe umane (copii), care aduce după sine pericole nebănuite, precum răspândirea virusului HIV (SIDA), boli venerice, tuberculoză şi folosirea copiilor vânduți drept bancă de organe.

O altă formă de materializare a crimei organizate de sorginte rusă, cu ample tendințe de amplificare, derivă din vulnerabilitățile de permeabilitate a frontierei de stat, în special Lunca Prutului care, prin relieful său, oferă condiții favorabile traficului de persoane. Astfel, teritoriul Republicii Moldova a devenit principalul punct al axei Asia de Sud-est – Federația Rusă – Chişinău, rută pe unde sosesc numeroase grupuri de cetățeni străini din spațiul Asiatic. Din capitala Republicii Moldova, străinii sunt preluați de membrii diferitelor rețele şi introduşi ilegal în România pentru tranzit spre Occident, sau pentru a solicita azil ori premise de şedere autorităților de la Bucureşti.

De exemplu, la solicitarea Poliției Naționale din Republica Moldova şi în baza Acordului de Cooperare dintre Ministerul de Interne al României şi Ministerul Afacerilor Interne din Republica Moldova, în perioada 05-08 august 2000, pe teritoriul țării noastre s-a desfăşurat o acțiune care a vizat descoperirea unei filiere de trafic de ființe umane pe relația Chişinău–Italia. Acțiunea a fost coordonată de specialişti din Direcția de Combatere a Crimei Organizate, cu

sprijinul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră şi cu participarea structurilor subordonate celor două unități din județul Arad. Drept urmare, în după-amiaza zilei de 07.08.2000, la punctul de frontieră Nădlac, au fost identificați şi reținuți 11 cetățeni din Republica Moldova care s-au legitimat cu paşapoarte false, ruseşti.

De asemenea, la frontiera de vest şi de nord sunt semnalate tentative de trecere frauduloasă a frontierei în Ungaria şi Ucraina. În acelaşi timp, este folosită ruta Chişinău – Kiev – localitățile ucrainene de la frontiera cu România, pentru a intra fraudulos în țara noastră.

Totodată, sunt de menționat pătrunderile frauduloase prin sudul țării ale unor cetățeni bulgari şi sârbi în spațiul național sau în apele teritoriale româneşti în scop de braconaj şi activități de contrabandă, precum şi încercările sistematice ale unor cetățeni turci de etnie kurdă de a intra fraudulos în România, prezentând documente de identitate bulgăreşti false.

Cu toate acestea, reține atenția faptul că în contextul măsurilor luate la frontiera de stat a României şi a implicării mai hotărâte a organismelor naționale cu atribuții la frontieră, ieşirile frauduloase a migranților prin frontiera de vest a României au scăzut simțitor în ultima perioadă de timp.

Aceasta este rațiunea pentru care autoritățile române au fost şi sunt interesate să identifice şi să pună în aplicare cele mai bune modalități de a stopa fenomenele migratorii ilegale, precum şi pentru a facilita întoarcerea în țările de origine a emigranților care nu îndeplinesc condițiile acordării statutului de refugiat sau de a rămâne pe teritoriul României.

9.3. Tendințe de manifestare a fenomenului şi măsuri de contracarare

Accesul României la democrație, prin edificarea statului de drept şi a economiei de piață, a diminuat numărul cetățenilor români care au solicitat stabilirea în alte țări. În schimb, au apărut semnele unei situații inverse, în sensul că, puțin câte puțin, România se va transforma dintr-o țară de emigrație într-o țară de imigrație. Trebuie să se ia în considerare şi faptul că după 1990, au revenit în țară peste 40.000 de cetățeni români stabiliți în străinătate în anii dictaturii şi chiar anterior acestei perioade – şi afluxul continuă, acesta constituind încă un motiv care a şters țara noastră din grupul celor de emigrație.

Participanții la filierele de trafic a cetățenilor străini pe relația Est-Vest, încasează sume de bani care, nu în puține cazuri, sunt spălate prin intermediul unor firme şi agenții particulare din țara noastră. Aceştia sunt preocupați în a se

organiza în mod clandestin şi cât mai riguros posibil, stabilind puncte de sprijin solide în ţările aflate pe traseul de tranziţie care să le asigure cât mai multă siguranţă în activitatea lor ilicită.

Pentru a preîntâmpina scoaterea din ţară de către autorităţile române a imigranţilor intraţi ilegal în România, aceştia sunt sfătuiţi de şefii de reţele şi călăuze să-şi distrugă documentele de identitate, precum şi celelalte acte doveditoare (invitaţii, vize, borderouri de schimb valutar şi plata unor servicii etc.) eliberate în statele tranzitate.

Autorităţile române au luat o serie de măsuri de ordin legislative, administrative şi organizatoric care să determine scăderea numărului de persoane care trec ilegal frontiera, în conformitate cu recomandările şi angajamentele semnate la cea de-a V-a Conferinţă a membrilor europeni însărcinaţi cu probleme de migrări (Atena, 1993).

În acest sens, au fost incriminate ca delicte penale activităţile de ghidare, incitare sau complicitate la trecerea ilegală a frontierei şi cele de trecere frauduloasă a frontierei de stat.

Pentru ţările cunoscute cu tendinţe de emigrare au fost suspendate temporar acordurile de desfiinţare a vizelor şi fixate condiţii restrictive pentru obţinerea vizei de intrare a resortisanţilor proveniţi din 37 de state cunoscute cu astfel de tendinţe. În acelaşi timp, au fost încheiate 28 acorduri de readmisie şi protocoale de aplicare a acestora cu state europene şi unul din Asia (India) şi se află în diferite stadii de negociere alte şapte asemenea documente.

În contextul activităţilor specifice, s-a acţionat pentru identificarea şi supravegherea călăuzelor, a persoanelor ce falsifică ori procură documente de călătorii fictive şi a firmelor cu profil de activitate turistică.

După aderarea României la Convenţia privind statutul refugiaţilor (Geneva, 1951) şi la Protocolul adiţional (New York, 1967) a fost luată ca măsură imediată înfiinţarea printr-o hotărâre de guvern a Comitetului Român pentru Probleme de Migrări.

Activitatea acestui organ guvernamental, însărcinat cu coordonarea îndeplinirii tuturor activităţilor pe plan intern şi a celor ce rezultă din raporturile cu alte state în legătură cu migrările de persoane în şi din România, este coordonată din anul 1995, de către Ministerul Internelor şi reformei Administrative.

În acest mod, a fost posibilă demarcaţia clară între peroanele care îndeplinesc condiţiile pentru a primi statutul de refugiat ori care au nevoie de

ajutor umanitar, de cele care folosesc cererile de azil, doar ca mijloc de şedere legală în România.

Din cele prezentate mai sus, considerăm că s-au desprins unele concluzii semnificative care merită a fi precizate în cele ce urmează. Sub aspectul imigrării, datorită ofertei economice modeste pe care o are, România rămâne deocamdată un teritoriu de tranzit sau de aşteptare, ultimul aspect având implicaţii în planul fenomenului infracţional autohton.

Trecerea frauduloasă a frontierei naţionale, atât la intrare cât şi la ieşire se realizează cu sprijinul reţelelor de trafic cu fiinţe umane, cu ramificaţii atât în ţările de origine, cât şi în Rusia, Ucraina, Republica Moldova, inclusiv România.

Tendinţele fenomenului migraţiei sunt, neîndoielnic, evolutive atâta timp cât nu vor fi înlăturate cauzele care îl determină. Din acest considerent major rezultă necesitatea susţinerii financiare a României de către Comunitatea Europeană, pentru realizarea programului propriu de securizare a frontierei naţionale şi de combaterea eficientă a infracţionalităţii transfrontaliere, care capătă conotaţii noi, odată cu desfiinţarea vizelor de circulaţie a cetăţenilor români în spaţiul Schengen.

Atâta timp cât nu vor fi înlăturate cauzele care determină migraţia ca fenomen, aceasta îşi va păstra tendinţele ascendente şi va fi din ce în ce mai greu de controlat.

Trebuie menţionat că intervenţiile comunităţii internaţionale pentru combaterea acestui fenomen s-au materializat de regulă după ce factorii determinanţi s-au manifestat în mod vădit şi de netăgăduit, acţionându-se cu timiditate sau chiar deloc pentru a preveni incidenţa acestora, iar pe de altă parte, aceste intervenţii şi eforturi financiare au rămas din păcate, dependente de bunăvoinţa ţărilor dezvoltate.

Aşa se explică tergiversarea programelor PHARE pentru perfecţionarea managementului frontierei României iar măsurile legislative şi organizatorice luate până în anul 2006 (restrângerea temporară a liberei circulaţii a cetăţenilor români returnaţi ca urmare a săvârşirii unor infracţiuni sau alte fapte antisociale, întărirea controalelor la frontieră, aplicarea mai ofensivă a acordurilor de readmisie, depistarea ori izolarea unor filiere autohtone de traficanţi de persoane) nu au condus la eradicarea fenomenului, apărând chiar noi forme de eludare a normelor legale, precum utilizarea tot mai frecventă a unor contrafaceri perfecţionate a documentelor de identitate şi călătorie.

Unul dintre subiectele cele mai fierbinți şi a cărei actualitate s-a menținut în mod constant, atât pe agendele şi discursurile politico-sociale din spațiul european, dar mai ales în mass-media țărilor occidentale, este cel al migrației ilegale şi traficului de persoane.

În acest context, creşterea semnificativă a fluxurilor migratorii având ca destinație finală țările bogate din UE, precum şi descoperirea a tot mai multe şi mai complexe rețele de traficanți de persoane, cu conexiuni în aproape întreaga lume a crimei organizate, se constituie într-un semnal de alarmă foarte serios pentru toate statele europene şi în mod deosebit pentru țările candidate la Uniune.

Pornindu-se de la un astfel de considerent major, sarcina asigurării, de către România, a unui control eficient la granițele sale, în special cea de Est, ca parte a graniței UE, este o prioritate şi o provocare, în acelaşi timp. Realizarea acestui obiectiv de importanță strategică implică dezvoltarea unor relații internaționale de parteneriat, sub aspect economic şi social, dar mai ales al cooperării polițieneşti, pentru gestionarea în comun a fluxurilor migratorii.

Din evaluările experților străini, prezentate cu ocazia diferitelor întâlniri internaționale desfăşurate în cursul acestui an, au reieşit aprecieri pozitive referitoare la eforturile şi activitatea concretă în acest domeniu a structurilor de profil din țara noastră. În această notă favorabilă se înscriu şi opiniile autorităților americane şi nu numai, care au subliniat evoluția României în planul **prevenirii**, **protecției victimelor** şi a **urmării penale a traficanților,** fiind evidențiată totodată şi buna colaborare cu structurile internaționale de profil.

Astfel, ansamblul demersurilor coerente şi consistente ale autorităților române în planul percepției fenomenului de trafic de persoane, modul de abordare, analizele strategice şi măsurile concrete luate în domeniu **au determinat oficialitățile americane să afirme că aceste evoluții româneşti pot servi drept model pentru celelalte state angrenate în combaterea traficului,** oferindu-se şi în viitor un sprijin susținut în acest sens.[30]

Direcția Generală de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog, prin Serviciul de Combatere a Traficului Internațional de Persoane, este structura specializată în analizarea factorilor criminogeni cauzali, monitorizarea evoluției unor forme specifice de infracționalitate transfrontalieră şi elaborarea unor

[30] Raportul de activitate al D.G.C.C.O.A. pe anul 2003.

diagnoze şi prognoze, care, ulterior, fundamentează strategiile specifice de contracarare.

Abordarea problematicii fluxurilor migraţioniste în general şi a migraţiei ilegale în special, ca fenomen ce cunoaşte o amplificare fără precedent în plan internaţional, necesită, în primul rând, o evaluare realistă şi conjugată, din partea tuturor statelor, fie ele, ţări de origine, de tranzit sau de destinaţie, controlul eficient şi de durată asupra acestuia putând fi realizat numai printr-o cooperare concretă şi fermă, atât sub aspect instituţional cât şi operaţional.

Combaterea migraţiei ilegale implică o evaluare pertinentă, complexă şi integrată a tuturor componentelor care structurează fenomenul, ea trebuind a fi direcţionată atât spre depistarea cauzelor fluxurilor migratorii, cât şi spre folosirea conjugată a tuturor mijloacelor disponibile pentru reducerea şi stoparea acestora.

România, din ţară sursă şi de tranzit, va deveni o ţară ţintă, urmând a fi supusă unei presiuni mult mai accentuate decât cea care este generată în prezent.

Importanţa rolului pe care-l va avea, în următorii ani, constând în contribuţia la crearea şi consolidarea spaţiului european de libertate, securitate şi justiţie, a determinat România, ca ţară de frontieră a UE, să accentueze controlul asupra fluxurilor migratorii.

În vederea creşterii eficienţei şi extinderii măsurilor de combatere a fenomenului migraţionist ilegal, în colaborare cu Poliţia Britanică, Direcţia Generală de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog derulează Programul REFLEX, care încearcă să monitorizeze şi să stopeze migraţia la graniţele României.

Ofiţerii care alcătuiesc acest grup de lucru beneficiază atât de o dotare în tehnică de calcul şi software corespunzătoare cât şi de pregătire în culegerea şi analiza informaţiilor pe problema traficului ilegal de persoane, însă cel mai important, fiind „tutoring-ul" (consultanţa) acordat, chiar în cadrul acestuia, de experţii britanici.

Structura astfel constituită, a demarat o acţiune de mare amploare, la nivel naţional, de verificarea a tuturor cetăţenilor români returnaţi din Marea Britanie în perioada 2001-2006 pentru identificarea tuturor aspectelor legate de

migrația ilegală a acestora, a rețelelor de trafic şi a conducătorilor lor, precum şi a rutelor folosite.

Activitatea desfăşurată în cadrul Programului REFLEX s-a bucurat şi continuă să se bucure de o largă apreciere în plan internațional, acest lucru fiind remarcat chiar de ministrul britanic de externe Sir Jack Straw cu ocazia summit-ului NATO de la Praga.

10. Prostituția şi proxenetismul internaționalizate

10.1. Trăsături generale

Ca orice afacere şi traficul de carne vie presupune existența unui trinom: ofertantul (proxenetul), marfa (prostituata) şi cumpărătorul (clientul). Am operat evident o simplificare deoarece, ca şi în afacerile legale, de obicei, până a ajunge la client (cumpărător) marfa trece prin mai multe mâini, sporindu-i-se astfel prețul de vânzare. Cum în mai toate țările, de regulă, sunt pedepsiți proxeneții şi, mai rar prostituatele, dar aproape niciodată clienții (cumpărătorii şi beneficiarii de sex), fără de care acest raport (afacere) n-ar putea exista, Oficiul Central pentru Reprimarea Traficului de Persoane, din cadrul ONU a inițiat şi elaborat un studiu care fotografiază această realitate, în sine imorală, rezultând, în principal următoarele:

- în țările în care prostituția este reglementată (dar nu interzisă) cum sunt marea majoritate a țărilor europene şi Israelul, clientul nu este vizat în niciun fel;
- în țările sărace, unde prostituția reprezintă sursă de venit național, autoritățile închid ochii sau ignoră fenomenul;
- Thailanda, cu cele peste 900.000 prostituate oferite celor veniți în binecunoscutul „turism sexual", răspunde că „serviciile competente nu au nicio informație privind legislația referitoare la prostituție";
- India nu pedepseşte nici măcar pe clienții prostituatelor minore;
- În Kenya, prostituția fiind interzisă, înseamnă că nu există: deci nimeni nu este urmărit pentru prostituție şi proxenetism;
- China interzice orice formă a acestui „fenomen nefast", inclusiv distribuirea de materiale pornografice;
- Japonia, printr-o lege antiprostituție, interzice practicarea amorului „plătit", dar „uită" să prevadă pedepse pentru cine o încalcă;

- Canada este, dintre marile democraţii, cea mai severă: „este interzis să obţii sau să încerci să obţii servicii sexuale de la o persoană care practică prostituţia”;
- Ţările arabe penalizează drastic prostituţia, pedepsită cu amendă şi detenţie (la nivelul a 3-5 ani închisoare).

Este de reţinut că în ţările din fostul bloc comunist, prostituţia şi proxenetismul, în raport de formele concrete de manifestare şi practicare erau sancţionate atât contravenţional cât şi penal. În decursul timpului optica s-a schimbat, iar în procesul de armonizare a legislaţiei ţărilor candidate la Uniunea Europeană, prostituţia a fost reglementată şi continuă să facă obiectul reglementării, sub aspectul permisivităţii controlate, în zone şi locuri strict delimitate şi bine controlate medical.

În cele ce urmează ne vom referi la prostituţia şi proxenetismul ca fenomen organizat, cu trăsături transfrontaliere şi nu la acele activităţi sexuale practicate individual sau în grupuri mici, în perimetrul şi incinta localurilor publice, hoteluri, locuinţe particulare sau, în sezonul estival, în staţiunile balneoclimaterice.

10.2. Trăsături particulare

În ţara noastră, după 1990 fenomenul de prostituţie-proxenetism a cunoscut mutaţii strict circumscrise evoluţiei economico-sociale. Astfel, o parte din prostituatele active care dispuneau de valută sau importante sume de lei s-au asociat cu vechi proxeneţi, devenind patroni de consignaţii sau alte societăţi comerciale ocupându-se, sub această acoperire, de recrutarea şi plasarea de tinere la diferiţi cetăţeni străini.

O altă categorie de prostituate a profitat de libera circulaţie la frontiera României, deplasându-se în ţările învecinate sau mai îndepărtate pentru a practica prostituţia. Unele dintre ele, după o perioadă activă, s-au întors în ţară ocupându-se de plasarea în reţele a unor tinere, inclusiv minore, recrutate, cu preponderenţă din rândul acelora care nu au găsit un loc de muncă după terminarea studiilor liceale sau universitare.

Deplasarea acestora în străinătate a fost facilitată sub pretextul prestării unor servicii ca: balerine, dansatoare, ospătăriţe, cameriste.

Odată ajunse la destinaţie, tinerele fete – cu excepţia celor care au acceptat şi ştiau ce urmează să practice în realitate – au fost constrânse sub diverse forme – dure sau rafinate – să practice raporturi şi relaţii sexuale cu

diferiți bărbați, în beneficiul patronilor respectivi. De exemplu, începând cu luna iunie 1990, C.P. a practicat prostituția în cabaretele Venus şi Berlin din Cipru, proprietatea lui Panaris Andreas, aducându-şi ulterior sora şi prietena lor. După o perioadă activă, reîntoarse în România, cele trei prostituate au început să recruteze fete, sub pretextul angajării ca dansatoare în cabaretele sus-menționate.

În acest sens, în ziarul „Ceahlăul" din Piatra Neamț, la rubrica „Mica publicitate" au fost inserate anunțuri de genul: „Caut tinere între 18-27 ani pentru contracte de muncă în Cipru, ca dansatoare sau dame de companie în club de noapte. Viza durează o lună. Telefon 01/638…". Nu au fost ocoliți nici aşa-zişii patroni de agenții de impresariat artistic. În perioada 1994-1996, cetățeanul cipriot P. A. a vizitat România de 21 ori pentru a intervieva personal candidatele recrutate. Devenită între timp concubina acestuia, C.M. locuia perioade îndelungate de timp în Cipru, coordonând activitatea fetelor din cele două cabarete. Ținând companie la mese, tinerele fete trebuiau să se supună poftelor sexuale ale clienților, care achitau patronului câte 40 lire cipriote (80$). În cele două baruri-stabiliment s-au prostituat peste 500 tinere din România, în tranşe de câte 30-40, timp de 3-6 luni, perioadă corespunzătoare vizelor de şedere. Pentru faptele săvârşite, la data de 25 august 1997, cele trei proxenete şi 53 prostituate au fost puse sub învinuire pentru săvârşirea infracțiunilor de proxenetism şi asociere în scopul săvârşirii de infracțiuni, iar C.M. a fost judecată şi pentru trafic de stupefiante. Aceasta a acumulat bunuri – la care românul obişnuit poate cel mult să viseze – vilă luxoasă, limuzine de serie mică, bijuterii etc.

Alți indivizi, deveniți în timp mari experți în traficul cu ființe umane, în scopul exploatării sexuale, au valorificat din plin vulnerabilitățile locale, iar pe fondul actelor de corupție şi al ademenirii unor persoane responsabile cu acest „drog" care se numeşte sexul, şi-au desfăşurat, aş spune, în voie şi fără oprelişti, acest gen de activitate criminală, odios şi imoral în esența lui, dar benefic în planul material al acestor bolnavi cronici de îmbogățire peste noapte. Mult mai grav a fost faptul că persoane cu răspunderi directe pentru contracararea acestui fenomen (polițişti, procurori, judecători ş.a.) i-au protejat pe exponenții acestuia.

Este cunoscut opiniei publice cazul unui angajat de la „Sexy Club" din Bucureşti care, prin corupție şi violență, a exploatat în mod barbar un număr mare de fete sărace, multe minore, aduse din zona Moldovei. Cu toate că poliția

a administrat probe indubitabile sub aspectul săvârşirii infracţiunilor de proxenetism, lipsire de libertate, contrabandă, evaziune fiscală şi nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor, ceea ce mulţi se aşteptau să se întâmple nu s-a întâmplat, întrucât blamul opiniei publice ar fi căzut, în principal, pe cei care au protejat această afacere ilegală.

În încercarea de a evita reacţia poliţiei, unii proxeneţi şi-au căutat legături în zona de frontieră, iar alţii, dispunând de resursele financiare necesare şi-au deschis localuri publice, profilate pe exploatarea sexuală a femeilor.

În acest mod a procedat în anul 1998 un vameş de la Vama Petea, judeţul Satu Mare, care împreună cu cumnatul său şi-a deschis în localitatea Csenger din Ungaria, în apropiere de frontiera română, barul „Syndy" unde a angajat dansatoare de strip-tease, care în realitate practicau prostituţia, contra sumelor de 8-10.000 forinţi, în camerele special amenajate de la etajul localului. Judecătoria Carei i-a condamnat pe cei doi la 3 ani şi 6 luni şi respectiv, 2 ani închisoare pentru săvârşirea infracţiunii de proxenetism, faptă comisă prin falsificarea documentelor de identitate, intimidare, agresiune fizică şi şantaj.

Nu de puţine ori îi găsim pe autorii acestui gen infracţional în postura de deţinători ori transportatori de droguri, monedă falsă, armament sau găzduitori şi tăinuitori de bunuri şi infractori.

Pe teritoriul ţării au fost depistate, în forme neaşteptate şi cu totul surprinzătoare, diverse modalităţi de practicare a prostituţiei organizate, cu intenţia vădită de a se da activităţii ilicite o tentă de normalitate în contextual legislaţiei în vigoare (săli de masaj, gimnastică de întreţinere, saune, societăţi de impresariat artistic ş.a.).

Exploatând specificul unor agenţii şi societăţi comerciale din sfera serviciilor, multe reţele de proxeneţi şi prostituate şi-au mutat, la anumite perioade, teritoriul de acţiune în alte ţări, îndeosebi în Turcia, Grecia, Cipru, Austria, Ungaria, Italia, Germania ş.a. Mai îngrijorător este faptul că, uneori în aceste activităţi, au fost antrenate minore provenite îndeosebi din familii dezorganizate ori lipsite de mijloace materiale de subzistenţă, racolarea făcându-se, pe lângă promiterea de câştiguri materiale, prin şantaj şi determinarea forţată.

Analiza acestui fenomen scoate în evidenţă existenţa a două rute spre ţările de destinaţie, şi anume: una mai veche, în direcţia Turcia, Grecia, Cipru şi alta mai recentă, care are ca punct terminus Europa de Vest, via ţările din fostul spaţiu iugoslav (Bosnia-Herţegovina) şi Albania.

Spre exemplu, în anul 2000, trei cetățeni greci au racolat şi înlesnit practicarea prostituției de către 20 de tinere românce, în mai multe localuri din Grecia, iar rețeaua de proxeneți coordonată de „Cici", de 39 ani din Târgu Jiu şi de un bărbat de 39 ani, din Pitești, se ocupa cu recrutarea de femei din județ şi alte localități ale țării, pe care le transportau în zona de frontieră Moldova-Nouă, unde erau trecute legal sau ilegal granița şi vândute apoi unor proxeneți sârbi sau albanezi, pentru a fi duse în Serbia. De aici, femeile erau trimise în Italia pe două rute: Bosnia–Herțegovina–Slovenia–Italia sau Serbia–Kosovo–Albania–Italia, odată ajunse fiind obligate să se prostitueze în folosul mafiei albaneze ce acționează în acest stat.

În prezent, pe fondul desființării pentru cetățenii români a vizei de călătorie în spațiul Schengen, se constată un reviriment al acțiunilor ilegale ale unor societăți sau firme care, sub masca unor activități legale, racolează tinere cu scopul ascuns de a fi trimise în alte țări pentru a practica prostituția.

Dacă în anii anteriori, aşa cum am precizat mai sus, prostituția era cvasi-fățişă, practicându-se în parcările folosite de cetățeni străini sau în apropierea locurilor de cazare, în prezent aceasta este mai greu de depistat întrucât se desfăşoară sub aparența legalității. În acest context se poate vorbi despre proliferarea agențiilor de modelling, impresariat artistic, baby-sitter, sălilor de masaj, de gimnastică de întreținere şi masaj, oficiilor matrimoniale şi chiar a asociațiilor de însoțire şi îngrijire bătrâni, în spatele cărora se desfăşoară acte de prostituție şi proxenetism.

O nouă formă de comitere a acestor infracțiuni – mai gravă pentru că, de regulă, se asociază cu lipsirea de libertate – o reprezintă racolarea tinerelor prin anunțuri la mica publicitate, în care li se oferă locuri de muncă bine plătite. În majoritatea cazurilor tinerele astfel racolate cunosc sau intuiesc de ce se deplasează în străinătate, acceptând ideea de a se prostitua în scopul obținerii de foloase materiale.

De foarte multe ori, rețelele crimei organizate se folosesc de prostituate pentru comiterea de infracțiuni cum sunt traficul de droguri, monedă falsă sau armament, şantaj şi corupție sau chiar jafuri, tâlhării şi alte fapte din sfera marii violențe.

Lanțul crimei organizate din această sferă îşi are punctul de pornire la proxeneții români, care se ocupă cu racolarea tinerelor şi întocmirea formalităților de plecare în străinătate, fiind continuat de cei care le transportă în alte țări şi se încheie cu proxeneții plasatori de la destinație, care le vând sau le dau la schimb unor patroni de bordeluri, cluburi şi baruri private.

Pentru scoaterea din țară a prostituatelor se folosesc de regulă, paşapoarte turistice cu viză colectivă de călătorie, iar în cazul minorilor sunt falsificate documentele de călătorie.

Au fost şi cazuri în care, prin încheierea unor căsători fictive sau prin obținerea vizei de drept de muncă, prostituatele au reuşit să pătrundă în state din spațiul Schengen, fiind integrate, de foarte multe ori, în rețele de distribuție a drogurilor.

Ajunse în țările de destinație, proxeneții le confiscă paşapoartele pentru a preîntâmpina posibilitatea revenirii lor în țară, iar dacă tinerele nu acceptă să se prostitueze, sunt lipsite de libertate, molestate, ținute fără hrană, adică constrânse fizic până cedează.

În anul 2002, Direcția Generală de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog, împreună cu Diviziunea de Crimă Organizată din Haga – Olanda, a reuşit anihilarea unei rețele internaționale de trafic cu ființe umane, din care făceau parte doi cetățeni olandezi şi doi cetățeni germani.

Astfel, la data de 06.04.2002, la Punctul de Trecere a Frontierei Nădlac, a fost depistat şi reținut „*LUCI* ", de 24 de ani, din Hunedoara, care încerca să părăsească România împreună cu o victimă a traficului, cu destinația Budapesta, de unde urmau să se deplaseze cu un autocar în Olanda.

În acelaşi timp, la Hunedoara şi Deva s-au efectuat 10 percheziții domiciliare, reuşindu-se depistarea numiților „*NICO"*, de 25 de ani, „*MITA"*, de 31 de ani, din Hunedoara, o tânără de 23 de ani, din Constanța, un bărbat de 36 de ani şi „*MARIUS"*, de 33 de ani, ambii din Hunedoara, care făceau parte din aceeaşi rețea.

Un alt caz semnificativ este cel soluționat de Centrul Zonal de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Iaşi, care a început urmărirea penală împotriva a nouă persoane, cu vârste între 20 şi 39 ani, toți din Iaşi şi un cetățean sârb, de 29 ani, sub aspectul săvârşirii infracțiunilor de proxenetism, trafic de persoane şi asociere, în vederea săvârşirii de infracțiuni.

Aceştia, în cursul anului 2001, prin promisiuni de obținere a unor locuri de muncă în străinătate, au racolat un număr de **52** tinere pe care le-au vândut unor proxeneți sârbi, în vederea practicării prostituției, în spațiul ex-iugoslav.

Un alt caz a fost instrumentat de ofițeri din cadrul Centrului Zonal Cluj, se referă la două persoane din Cluj-Napoca, care făceau parte dintr-o rețea de traficanți de persoane şi proxeneți. În sarcina celor doi s-a reținut faptul că în perioada 2000-2002 au racolat mai multe tinere din județul Cluj, pe care le-au traficat în Cehia la un bar, în vederea practicării prostituției.

Cercetările s-au efectuat cu sus-numiții în stare de arest preventiv, pentru săvârşirea infracțiunii de proxenetism, în vederea documentării întregii activități infracționale.

În urma colaborării cu autoritățile cehe a fost preluată, conform procedurilor de extrădare, numita R.S., de 26 ani, cetățean român cu reşedința în Cehia, urmărită pentru săvârşirea infracțiunii de proxenetism, constând în aceea că în perioada 1999 - 2002, împreună cu alte persoane a racolat mai multe tinere din jud. Cluj, în vederea practicării prostituției într-un local din Cehia.

Unul dintre aspectele de noutate şi care, în mod cert, va cunoaşte o amplificare, în ceea ce priveşte formele de manifestare ale traficului cu ființe umane, este apariția pe site-urile INTERNET a numeroase transmisii din România, către utilizatori din străinătate, de imagini cu caracter pornografic, ce sunt difuzate în direct, contra cost, plata efectuându-se cu ajutorul cărților de credit, în multe dintre aceste cazuri fiind exploatate şi minore. Astfel, Brigada de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Bucureşti, în colaborare cu lucrători ai Serviciului Judiciar din cadrul I.J.P. Ilfov, valorificând un material informativ, au efectuat o descindere la un imobil din comuna Corbeanca, jud. Ilfov, unde era instalată o rețea formată din 12 calculatoare echipate complet, inclusiv cu microcamere video, conectate la Internet, pe site-uri ce transmiteau imagini cu caracter pornografic.

Cu ocazia efectuării descinderii, în imobil au fost depistate două minore din oraşul Panciu, jud. Vrancea şi o tânără din Bucureşti, care erau folosite pentru transmiterea unor astfel de imagini.

Calculatoarele au fost achiziționate la începutul anului 2002, contra sumei de 12.000 USD, de către H.I., de 24 ani, din Bucureşti, iar imobilul a fost închiriat de la proprietarul de drept, în luna aprilie, de către concubina acestuia, R. M**.,** de 22 ani, din Bucureşti.

Totodată, s-a stabilit că cele 12 calculatoare au fost conectate în rețea de către numitul T. M., de 26 ani, din Bucureşti, care avea şi rolul de administrator rețea, precum şi cel de translator în dialogurile purtate între ofertant şi utilizatorii străini ai site-urilor de mai sus.

Din locuință au fost ridicate, în vederea expertizării, cele 12 unități centrale ale P.C.- urilor, mai multe CD-uri şi dischete, precum şi ordine de plată având ca destinatar pe numitul H.I**.,** emise de unități bancare din România şi Italia, toate însumând aproximativ 9.000 USD, bani ce reprezintă contravaloarea accesării site-urilor respective de către clienți.

Pentru a ilustra amploarea acestui fenomen transnațional, precizăm că *în perioada 1990-2003,* la nivelul întregii țări, formațiunile cu competență în domeniul combaterii traficului internațional cu femei au soluționat *3.430 de cazuri*, în care au fost implicați *696 proxeneți şi 3.380 de prostituate*, 465 din ele fiind minore. Numai *în anii 2001 şi 2002* au fost constatate *397 de infracțiuni de proxenetism şi prostituție comise de 430 persoane*, şi, respectiv *685 fapte penale cu 625 asemenea persoane implicate*.

La inițiativa Greciei, statele membre UE şi cele afiliate la SECI au desfăşurat în luna mai 2003 acțiunea „LEDA" pentru combaterea traficului cu ființe umane în zonele cu grad ridicat vulnerabilitate (județele Iaşi, Vaslui, Bacău, Teleorman, Giurgiu, Călăraşi, Ialomița, Caraş-Severin, Timiş, Arad, Satu-Mare şi Maramureş), în cadrul căreia au fost identificate 81 victime, 41 proxeneți din care 11 au fost cercetați în stare de arest preventiv.

În prezent pe teritoriul României sunt înregistrate circa 3.000 firme şi societăți cu specific de impresariat artistic şi plasarea forței de muncă în străinătate care, în opinia noastră, trebuie monitorizate.

11. Traficul transfrontalier cu ființe umane

Traficul transfrontalier cu ființe umane s-a dovedit a fi un fenomen național şi internațional care a proliferat fără precedent, pe fondul unor lacune legislative, a lipsei de colaborare între instituțiile cu atribuții în materie, dar, în egală măsură, şi ca urmare a mutațiilor socio-economice şi militare (politice), în special din zona afro-asiatică.

Acest flagel a determinat autoritățile din România să adopte o strategie din punct de vedere organizatoric la nivelul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, iar în plan legislativ prin promovarea legii privind prevenirea şi combaterea traficului cu ființe umane, precum şi sancționarea faptelor săvârşite din afara teritoriului țării, de cetățenii români sau de persoane fără cetățenie domiciliate în România, prin adoptarea O.U.G. nr. 112/2001.

Rațiunea în elaborarea şi adoptarea acestui act normative a pornit de la realitatea de netăgăduit că traficul de persoane, în special cel ce priveşte femeile şi copiii, reprezintă o atingere gravă a drepturilor omului, îndeosebi a demnității umane şi a integrității persoanei, având de cele mai multe ori caracter organizat, transnațional. În legătură cu acest ultim aspect, trebuie menționată îngrijorarea produsă de folosirea într-o măsură tot mai mare a acestui fel de

delincvenţă de către unele organizaţii criminale pentru finanţarea şi extinderea altor activităţi infracţionale, ca traficul de arme şi stupefiante, spălarea banilor etc.

Acest act normativ reprezintă totodată, o adaptare şi completare a legislaţiei interne în raport cu prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, îndeosebi de femei şi copii, adiţional Convenţiei ONU, împotriva criminalităţii transnaţionale organizate. Atât Protocolul cât şi Convenţia au fost semnate de România, în decembrie 2001, la Palermo.

Ordonanţa conţine dispoziţii care privesc prevenirea şi sancţionarea traficului de persoane, protecţia şi asistenţa acordată victimelor unui astfel de trafic, procedurile judiciare desfăşurate, promovarea cooperării între state în acest domeniu, ceea ce denotă că s-a ţinut seama de necesitatea armonizării legislaţiei naţionale la cea comunitară, aşa cum se prevede în Acţiunea comună, din 24 februarie 1997, privind combaterea traficului de fiinţe umane şi exploatarea sexuală a copiilor, adoptată de Consiliul Uniunii Europene pe baza art. k 3, din Tratatul Uniunii Europene, precum şi în alte recomandări ale Consiliului Europei, sau ale Organizaţiei Internaţionale a Muncii (Convenţia nr. 182 din 1999, privind interzicerea şi imediata eliminare a celor mai nocive forme de muncă a copilului).

De asemenea, trebuie menţionat că activitatea de combatere a migraţiei ilegale se derulează şi în conformitate cu reglementările şi angajamentele asumate prin semnarea în 1998 a Declaraţiei Comune a Miniştrilor de Interne privind combaterea criminalităţii organizate, migraţia ilegală reprezentând un capitol distinct, precum şi Declaraţia Comună a Miniştrilor de Justiţie din 27.03.2001, ambele de la Trieste.

Pentru creşterea eficienţei în combaterea migraţiei ilegale şi destrămarea filierelor de trafic cu fiinţe umane, care acţionează pe teritoriul României, s-au creat 3 grupuri de lucru pe graniţa de est, sud şi vest, din care fac parte şi reprezentanţi ai statelor din zonele de tranzit, structurile informative, ofiţeri de legătură din Centrul SECI şi reprezentanţi ai Poliţiei de Frontieră.

Această nouă abordare a problematicii s-a impus din necesitatea dată de analiza responsabilă şi pertinentă a fenomenului la nivel zonal, filierele transfrontaliere sau regionale neputând fi identificate dacă migraţia este tratată numai în plan local, fără o bună colaborare şi conlucrare cu factorii responsabili şi autorităţile abilitate din ţările interesate. Trebuie avut în vedere, în acest sens, că fără o cooperare activă şi eficientă, bazată pe o analiză centralizată a datelor

de interes operativ major, nu se pot obține rezultate pozitive referitoare la conexiuni între persoane şi grupuri. De asemenea, nu este posibilă nici stabilirea unor obiective de impact major pentru îmbunătățirea situației operative în domeniu, fără luarea în considerare a tuturor situațiilor conjunctive şi a celor mai inteligente măsuri.

După data de 03.09.2001, dată la care a intrat în vigoare O.U.G. nr. 112/2001, care a constituit şi constituie instrumentul legal de combatere a acestui fenomen, au fost derulate operațiuni de amploare la nivel național, astfel că, în afară de acțiunile directe de anihilare a rețelelor de călăuze, care acționau pe teritoriul mai multor județe, a fost declanşată operațiunea de identificare şi verificare a societăților de transport internațional de persoane, având ca scop blocarea posibilităților prin care imigranții reuşeau, relativ uşor, să iasă din țară şi să pătrundă ilegal pe teritoriul țărilor țintă.

Acțiunea a vizat, numai în anul 2001, un număr de 1.065 operatori de transport care dețineau 1.670 autovehicule. Au fost controlați o bună parte dintre aceştia, constatându-se 115 infracțiuni, au fost ridicate în vederea anulării 111 licențe de transport şi s-au aplicat numeroase amenzi contravenționale.

Exemplific, în acest sens, cauza soluționată de Centrul Zonal de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Craiova, privind pe B.J., de 43 ani, din Craiova, administrator al unei firmei de transport internațional de persoane din Craiova, care în ultimii trei ani a transportat în scop de emigrare în țările din spațiul Schengen peste 1500 persoane. Modul de operare presupunea recrutarea de persoane pentru excursii în țări latino-americane, obținerea de vize pentru aceste țări, după care, motivând că nu a obținut locuri la cursele aeriene directe, transportarea în țări din spațiul Schengen, de unde „turiştii" urmau să se îmbarce în avioanele pentru țările latino-americane respective – în realitate aceştia rămâneau în țările occidentale (Italia, Austria, Germania etc.).

În acelaşi timp, a fost realizată o cooperare directă cu toți ofițerii de legătură, lucrându-se pe cazuri concrete, având ca subiect călăuze, rețele de traficanți şi furnizori de vize false, reuşindu-se anihilarea unor rețele importante, precum şi elucidarea unor cauze aflate în lucru la polițiile: austriacă, cehă, bulgară, greacă şi germană.

Semnificativ, prin complexitatea sa şi a forțelor care au conlucrat, este cazul instrumentat de Centrul Zonal de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Timişoara care, pe baza informațiilor furnizate de către Centrul Zonal de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog Suceava şi coordonat de ofițeri din cadrul serviciului de linie specializat în combaterea crimei organizate şi

Poliția iugoslavă, a reuşit anihilarea rețelei condusă de numiții H.C., de 35 ani, din Suceava şi I.J., de 47 ani, din Moldova Nouă, jud. Caraş-Severin, reuşindu-se prinderea întregului grup (13) de imigranți la 80 km în adâncimea teritoriului iugoslav.

Un alt caz, instrumentat de acelaşi centru, împreună cu lucrători ai Punctului de Trecere a Frontierei Aeroport Timişoara, se referă la depistarea a trei cetățeni albanezi ce intenționau să iasă din țară cu destinația Canada, folosind paşapoarte false.

Din cercetări a rezultat că albanezii au fost ajutați să părăsească ilegal România de o rețea internațională de trafic de persoane şi migrație ilegală, cu destinația finală Canada, din care făceau parte şi M.A., de 36 ani, soția acestuia M.F., de 33 ani, de profesie jurist şi un cetățean german, inițiatorul şi organizatorul rețelei. Cetățeanul german procura paşapoarte greceşti, italiene şi germane, în schimbul sumei de 10.000 dolari SUA, pentru fiecare astfel de document.

Pornind de la nevoia cunoaşterii şi contracarării, în mod unitar, a formelor de manifestare a fenomenului, Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate şi Antidrog (D.G.C.C.O.A.) a inițiat în anul 2002 *Acțiunea"Miraj",* pe linia combaterii traficului de ființe umane, cu participarea celor 11 state membre **SECI** (Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, Ungaria, Macedonia, Turcia, Grecia, Republica Moldova, Slovenia şi România) la care se adaugă Ucraina şi Yugoslavia**.** Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate şi Antidrog a avut şi rolul de coordonator al acestei acțiuni**,** iar obiectivele acesteia au vizat evaluarea de către autoritățile de poliție a situației operative din zonă, pe linie de migrație şi trafic de persoane, stabilirea unei strategii de acțiune, schimbul de informații şi modul de realizare al acestuia. Finalizarea, cu rezultate pozitive, a acestei acțiuni, a scos în evidență atât eficiența cât şi necesitatea cooperării statelor în lupta împotriva traficului de persoane şi migrației ilegale.

Demarată în data de 7 septembrie 2002, pe parcursul a 10 zile, etapa operațională s-a materializat în 205 razii, 17.913 controale, 1.966 percheziții, ocazie cu care s-au aplicat peste 20.000 sancțiuni contravenționale, în valoare de 14,6 miliarde lei. În acțiune au fost angrenate efective de poliție, în medie peste 3000 zilnic, cadre ale Poliției de Frontieră, cadre ale Direcției Generale de Evidență Informatizată a Persoanei, lucrători ai Direcției de Informații şi Protecție Internă şi reprezentanți ai altor instituții (Garda Financiară, Autoritatea Rutieră Română etc.). Un alt aspect pozitiv este cel al depistării

unui număr de 103 urmăriți general şi 244 urmăriți local ce se sustrăgeau procedurilor penale.

Au mai fost identificați de către lucrătorii Direcției Generale de Evidență Informatizată a Persoanei (D.G.E.I.P.) şi 120 cetățeni străini, provenind din țări precum Siria, Turcia, Australia, Franța, Canada, Japonia, SUA, Italia, Israel etc., a căror şedere în România era ilegală, împotriva acestora luându-se măsurile prevăzute de lege, precum şi 55 de migranți ilegali originari din Albania, Armenia, Moldova, China, Egipt, Irak, Bulgaria, Maroc, Sudan, Turcia etc., 10 dintre aceştia fiind predați, Oficiului Român pentru Imigrări, iar restul Birourilor pentru Străini şi Probleme de Migrări în vederea expulzării lor.

Pe parcursul operațiunii au fost vizate şi activitățile aparent legale, folosite de traficanți drept mijloace sau paravan al manifestărilor infracționale, respectiv **transportul internațional de persoane, turism, impresariat artistic, sau plasare a forței de muncă**, dar şi barurile sau cluburile de noapte, care constituie medii propice identificării şi racolării victimelor. În acest sens s-au derulat activități complexe constând în controale economice sau de verificare a legalității funcționării unui număr de 906 societăți de transport de persoane, 742 de turism, 154 de impresariat artistic, 118 de plasare a forței de muncă şi 6.630 diverse alte societăți comerciale.

Acțiunile conjugate ale forțelor participante au condus la constatarea a 56 infracțiuni economice, din care 38 în cadrul unor firme de transport, în cazul acestora propunându-se şi anularea licenței de transport sau a celei de execuție. De asemenea, 7 infracțiuni au fost reținute în legătură cu activitatea firmelor de impresariat artistic şi 11 în cazul persoanelor juridice care se ocupă de plasarea forței de muncă.

De asemenea, s-a reuşit documentarea activității infracționale a 19 proxeneți şi au fost identificate 194 victime ale traficului.

Pentru eficientizarea activităților în domeniu, în perioada 14–15 martie 2002, la Centrul Zonal Iaşi s-a realizat o întâlnire de lucru la care au participat cadre din Direcția Generală, ofițeri specialişti din cadrul centrelor zonale, reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în domeniu, agenți FBI, din cadrul Biroului Bucureşti, şi experți englezi.

Cu această ocazie, în baza concluziilor desprinse din situația operativă, evoluția şi tendințele fenomenului migraționist, a fost elaborat un „Plan de acțiune pentru combaterea migrației clandestine pe granița de Est", ce a fost

aprobat de ministrul de interne, şi care prevede sarcini concrete pentru toate structurile implicate ale ministerului, existând planuri similare de acţiune şi în ceea ce priveşte graniţele de sud şi vest.

Această acţiune a continuat şi în anul 2003, simultan în statele membre SECI, la care s-au alăturat şi Ucraina şi Misiunea ONU în Kosovo, având ca obiectiv contracararea traficului cu fiinţe umane cu exploatare sexuală, identificarea şi repatrierea victimelor, arestarea şi punerea sub urmărire penală a traficanţilor. Cu acest prilej, au fost identificaţi 167 de traficanţi, 40 de victime au fost repatriate, o parte dintre ele fiind asistate de Organizaţia Internaţională pentru Migraţie şi de organizaţii neguvernamentale.

În vederea eradicării acestor grave infracţiuni, România a semnat şi ratificat: *Convenţia pentru reprimarea traficului cu fiinţe umane şi a exploatării prostituării altuia*, *Convenţia internaţională pentru suprimarea traficului cu femei şi copii şi Convenţia internaţională pentru suprimarea traficului cu femei majore*, care se adaugă *Convenţiilor ONU privind protecţia copiilor şi a persoanelor defavorizate*, *Cartei drepturilor şi libertăţilor omului şi altor instrumente internaţionale speciale, menite să protejeze condiţia de om şi să faciliteze cooperarea internaţională a organismelor abilitate să combată infracţiunile care îi aduc atingere*.

Pentru implementarea prevederilor din aceste documente internaţionale s-a elaborat *Planul Naţional de Acţiune pentru Combaterea Traficului de Fiinţe Umane*, care prevede măsuri ferme pentru prevenirea şi stoparea acestui fenomen, document aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1216 din 17.11.2001, iar la 21 noiembrie 2001 a fost adoptată Legea nr. 678 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane.

La nivelul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative s-a elaborat, de asemenea, un Plan de acţiune propriu, prin care se prevăd sarcini concrete pentru Inspectoratul General al Poliţiei, Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră şi Oficiul Român pentru Imigrări.

Măsurile întreprinse şi activităţile desfăşurate de poliţie şi celelalte instituţii ale Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, în cursul anului 2001, pe linia combaterii traficului de fiinţe umane, au avut ca finalitate aprecieri pozitive în cadrul comisiilor Uniunii Europene, ce au condus la ridicarea obligativităţii vizelor pentru cetăţenii români care călătoresc în spaţiul Schengen.

În finalul acestui subcapitol, considerăm că nu este lipsit de interes să ne referim la *o modalitate nouă de trafic cu persoane, care vizează pe semenii noştri cu handicap locomotor*. Exemplificăm cu următoarele cazuri:

- B.C.C.O.A. Bucureşti care a identificat o rețea de trafic de cerşetori, compusă din şapte persoane, între 28 şi 30 ani, toate din jud. Ialomița, care în perioada mai-august 2002 au recrutat mai multe persoane cu handicap fizic, din diferite județe ale țării, pe care le-au traficat în Franța şi Spania, în scopul practicării cerşetoriei.
- Centrul Zonal Cluj a cercetat pe G.C.**,** de 56 ani, domiciliat în New York, S.U.A., T.A., de 26 ani, din Cluj-Napoca şi M.P., de 36 ani, din Someş Odorhei, jud. Sălaj, care, în perioada anilor 1996-2002, au racolat peste 25 de persoane, femei, cu vârsta peste 60 de ani şi persoane cu handicap fizic pe care le-au transportat în New York, în vederea practicării cerşetoriei. Persoanele traficate au fost supuse la rele tratamente în urma cărora au fost internate în spital atât în SUA, cât şi în România.

Cele două cazuri s-au finalizat prin arestarea membrilor rețelelor, în sarcina acestora reținându-se comiterea infracțiunii de trafic de persoane, faptă prevăzută şi pedepsită de art. 12, alineatul 2 litera a, din Legea nr. 678/2001 privind combaterea traficului de persoane.

În perioada **2000-2006** se relevă o creştere constantă atât a infracțiunilor de trafic cu ființe umane (**375 infracțiuni** în 2000; **397** în 2001; **685** în 2002; **979** în 2003; **1.985** în 2004; **1.621** în anul 2005 şi **1.382** în anul 2006), cât şi a numărului persoanelor cercetate (**401 persoane** în anul 2000; **430** în 2001; **625** în 2002; **1.203** în 2003; **525** în 2004; **1.465** în anul 2005 şi **1.276** în anul 2006), creşteri determinate de noul cadru legislativ şi de multiplicarea acțiunilor specifice polițieneşti, desfăşurate în cooperare cu autoritățile statului cu atribuții la frontiera de stat, precum şi cu agențiile similare din străinătate.

Cadrele D.G.C.C.O. derulează activități în conformitate cu **Planul Național de Luptă Împotriva Traficului cu Ființe Umane,** care prevede măsuri ferme pentru prevenirea şi stoparea acestui fenomen, ofițerii direcției fiind angrenați în TASK FORCE-ul din cadrul SECI. În urma analizei care a avut loc în cadrul acestuia, referitor la situația infracțională în plan regional, s-a apreciat că România a avut şi are un rol dinamic în promovarea inițiativelor de organizare a unor acțiuni punctuale de contracarare a acestui fenomen. Un rol important în acest domeniu este jucat de ofițerii de legătură români aflați la post în Italia, Franța, Germania, Grecia, Cehia, Spania, Turcia, Austria.

La 11 iunie 2003, Departamentul de Stat al S.U.A. a dat publicității **Raportul privind eforturile de combatere a traficului de persoane pe plan internațional**, în care România figurează în grupa a doua de țări al standardelor minime, fiind însă singurul stat din Europa de sud-est evidențiat ca lider al cooperării regionale. În **document se subliniază că Administrația S.U.A. consideră România un model în privința ritmului progreselor înregistrate în combaterea traficului de persoane pe plan internațional, prin măsurile adoptate pe plan intern şi cooperarea la nivel regional.**[31]

Din studiile efectuate la nivelul Direcției Generale, pe baza datelor şi informațiilor existente, precum şi din cercetarea cazurilor în lucru, s-au desprins următoarele **concluzii:**

- ca urmare a măsurilor ferme de contracarare a migrației ilegale şi a posibilității de liberă circulație în spațiul Schengen, a scăzut numărul cetățenilor care au trecut fraudulos frontiera;
- fenomenul de prostituție şi proxenetism transnațional va cunoaşte şi în perioada următoare o creştere, ca urmare a deschiderii granițelor şi a situației materiale precare a multor tinere din țările din regiune;
- în acelaşi context al liberalizării călătoriilor în țările occidentale a crescut numărul cetățenilor români (copii sau adulți cu handicap) ce au fost depistați de autoritățile acestor state comițând infracțiuni sau practicând cerşetoria;
- un număr mare de familii de etnie rromă sunt plecate din țară de mai mult timp şi au creat astfel pe teritoriul unor țări occidentale (Franța, Spania, Elveția, Italia etc.), rețele de trafic ce „exploatează" persoane (copii proveniți din familii sărace, persoane handicapate, delicvenți minori etc.) recrutate şi transportate din țară de rețele ce s-au creat în anumite zone geografice.
- se constată o implicare a cetățenilor de etnie rromă în recrutarea şi traficarea de femei în scopul exploatării sexuale, cele mai vizate țări fiind Spania, Italia şi zona balcanică. Acest aspect este confirmat de creşterea procentului de proxeneți de etnie rromă, respectiv 14% din persoanele învinuite sau inculpate pentru proxenetism;
- în condițiile creşterii fenomenului migraționist s-au dezvoltat importante rețele de tip mafiot, bine organizate şi structurate, care îşi au nucleele în țările de origine ale imigranților, cu ramificații în țările prin care aceştia sunt tranzitați, trasee din care nu lipseşte România;

[31] Ibidem.

- noile regiuni cu potențial migrator, ale căror cetățeni urmează să tranziteze România, sunt Orientul Mijlociu, Asia Mică şi de sud-vest, şi mai ales Turcia unde mulți imigranți din Asia Centrală şi de sud-est, aşteaptă să ajungă în mod fraudulos în Occident;
- modalitățile de recrutare vor avea, în linii mari, aceleaşi componente, iar cele de scoatere din țară vor cunoaşte şi alte tipuri de penetrare a frontierelor;
- categoriile de femei care cad victime proxeneților vor cunoaşte o creştere a diversității;
- s-au diminuat semnificativ numărul faptelor de adopție ilegală ca urmare a măsurilor luate în plan legislativ, cât şi a celor întreprinse de către poliție.

În activitatea de combatere a fenomenului de trafic de persoane se impune dezvoltarea unor viitoare acțiuni legislative, care să trateze divergențele de abordare ale statelor din punct de vedere juridic, precum şi identificarea unor căi şi forme suplimentare de colaborare între state pentru a da un impuls coerent coordonării luptei împotriva criminalității transnaționale organizate.

12. Traficul ilegal de copii

Încă din anul 1990, una din afacerile profitabile pentru o parte din cetățenii străini a fost traficul ilegal de copii, în cadrul adopțiilor internaționale, realizat cu concursul unor cetățeni români, care au beneficiat de importante sume de bani, fiind soluționate de poliție până la această dată, *332 cauze penale*, în care au fost cuprinşi *154 persoane ce făceau parte din mai multe rețele transnaționale* din Grecia, Italia, Anglia, Germania, Spania, Cipru, Belgia şi Israel, prin care s-au traficat, prin încălcarea prevederilor legale, *peste 160 de copii.*

Această activitate este deosebit de periculoasă, mai ales că, în subsidiar poate disimula traficul de organe. În privința adopțiilor de acest tip, problematica s-a dovedit a fi dificil de cunoscut şi stăpânit, având în vedere, în principal, poziția socială, gradul de pregătire al organizatorilor şi al relațiilor deosebite pe care aceştia le-au avut în sfera sănătății, învățământului, administrației locale şi justiției, ceea ce a îngreunat şi redus semnificativ eficiența poliției.

Cu prilejul cercetărilor efectuate în cazurile respective s-a stabilit că, în majoritatea cazurilor, traficanții străini s-au folosit de intermediari români din rândul avocaților, directori de cămine de copii, asistenți maternali, funcționari în cadrul direcțiilor pentru protecția drepturilor copilului, iar ulterior de reprezentanți ai fundațiilor de intermediere a înfierii, care au apărut în spațiul românesc precum ciupercile.

De notorietate publică sunt cazurile unor cetățeni străini, precum doi cetățeni englezi, care în perioada 1991-1994 au intermediat înfierea şi au scos din România –, via Italia, Franța, S.U.A., Canada, peste 600 copii români şi, respectiv avocatul cipriot C. C. care, în perioada decembrie 1997 – august 1998 a racolat şi transportat in Cipru mai multe tinere aflate în prenatal, intermediind adopția copiilor născuți de acestea, fapt pentru care mamelor li s-a oferit 1.000 dolari S.U.A.

Recrudescenta acestui fenomen în țara noastră a fost posibilă datorită cadrului legal permisiv şi simplității formalităților cerute în cazul înfierilor internaționale, întreaga procedură durând, în medie, 1-2 luni, comparativ cu situația din alte țări unde formalitățile sunt restrictive şi exacte, finalizarea acestora putând ajunge la 2 ani.

Desigur, nu poate fi omis faptul că, începând cu anul 1991 a existat o anumită preocupare, însă insuficientă, pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în materie de adopție (promulgarea Legii nr. 11, înființarea Comitetului Român pentru Adopții), demersuri care nu au fost însă de natură să estompeze fenomenul. Ba mai mult, în pofida unei acțiuni mai hotărâte a poliției, fenomenul a proliferat, fapt demonstrat de cazurile descoperite ulterior, în care au fost implicați, pe lângă categoriile de persoane la care ne-am referit mai sus, o seamă de magistrați, notari şi alte persoane din ,,lumea bună a gulerelor albe".

Printre cei prinşi în flagrant de polițiştii bucureşteni, în anul 1999, se numără un funcționar al Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului din sectorul 3 al Capitalei, care a primit 3.500 dolari S.U.A., drept mită, de la o fundație, pentru a aviza favorabil două adopții de copii români în Cipru. Ancheta a mai dezvăluit că acelaşi ,,responsabil'' a mai primit în cursul anului 1998 peste 30 milioane lei, pentru asemenea activități de ,,protecție'' a copilului.

Este demn de menționat, ca un factor definitoriu, că în intervalul de timp supus acestei succinte analize a fenomenului, care a avut ecou şi a făcut multă

vâlvă în cercurile occidentale, în mass-media, inclusiv în Consiliul U.E., Poliția Română se poate mândri cu faptul că a fost şi a rămas singura instituție din țara noastră care a tratat această problemă cu seriozitate, iar în raport de mijloacele legale avute la dispoziție a obținut rezultate notabile.

Cadrul legislativ actual în materie prevede doar câteva infracțiuni la regimul adopțiilor, pedepsite de O.U.G. nr. 25/1997 şi Legea nr. 87/1998, la care sunt conexe o serie de infracțiuni prevăzute de Codul Penal, cum ar fi: fals material în înscrisuri oficiale, fals intelectual, fals în declarații, abuz în serviciu contra intereselor persoanei, neglijență în serviciu, înşelăciune ş.a.

În acest sens, exemplificăm dosarul instrumentat de Centrul Zonal Târgu-Mureş, care a început urmărirea penală împotriva a două persoane din comuna Chețani jud. Mureş, sub aspectul săvârşirii infracțiunilor prevăzute şi pedepsite de art. 26 din O.U.G. nr. 25/1997 şi Legea nr. 87/1998 privind adopțiile, constând în aceea că, în luna decembrie 2001 l-au vândut pe fiul lor minor în vârstă de trei luni, unei familii din Cipru, cu suma de **4.000 dolari SUA,** prin intermediul unui cetățean cipriot de origine română.

Aşa cum s-a mai arătat, cauzele instrumentate până în prezent au scos în evidență implicarea unor funcționari care, de fapt, ar fi trebuit să contribuie în mod activ la promovarea şi respectarea drepturilor copiilor aflați în dificultate.

De asemenea, ofițerii serviciului de linie din Direcția Generală au finalizat cercetările în cauza privind pe M.D., din comuna Plopii Slăviştei, jud. Teleorman, care, în cursul anului 2002, a pretins şi primit suma de **1.000.000 lei**, pentru încuviințarea adopției fiului ei în vârstă de 2 ani, prin intermediul unei fundații din Bucureşti, precum şi dosarul privind pe un cetățean israelian de origine română**,** preşedinte al unei fundații din Constanța, care, în perioada 1999-2000, a falsificat 53 de repartiții şi decizii de confirmare ale Comitetului Român pentru Adopții, în baza cărora s-au pronunțat de către instanțe hotărâri de adopții internaționale rămase definitive, copiii fiind luați de către familiile adoptatoare. În speță, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a întocmit rechizitoriul de trimitere în judecată pentru comiterea infracțiunilor de instigare şi fals material în înscrisuri oficiale a celui în cauză.

Este necesar de menționat şi faptul că, începând cu data de 01.01.2002, compartimentului de profil i s-au adăugat şi alte domenii de competență: pornografia infantilă pe Internet şi problematica minorilor români aflați în străinătate. Mai exact, este vorba de acei minori care se găsesc pe teritoriul altui

stat, acompaniați sau neacompaniați, care au fost traficați şi care au comis sau comit infracțiuni pe teritoriul acelui stat.

Pentru rezolvarea acestei problematici, s-au inițiat o serie de contacte cu ofițerii de legătură din statele cel mai frecvent vizate: Franța, Austria, Germania, Italia, Cehia.

Totodată, în baza datelor care au fost solicitate la Direcția Generală de Evidență Informatizată a Persoanei, s-a trecut la audierea a unui număr de **989 de minori returnați** în perioada 2001-2003, activitate care continuă şi în prezent.

Din analiza declarațiilor se desprinde concluzia existenței pe teritoriul României a unor rețele de racolare şi traficare a minorilor către țările Uniunii Europene.

Studiul de caz relevă preferința rețelelor pentru traficarea minorilor şi are la bază raționamentul potrivit căruia aceştia, în eventualitatea prinderii lor în timpul comiterii unor infracțiuni, nu răspund penal şi cel mai adesea nu sunt returnați. În această situație se află minorii români din Franța, țară a cărei legislație nu permite returnarea delincvenților din această categorie de vârstă în țările de origine, decât cu acordul lor sau al familiilor acestora.

Pericolul social este deosebit de mare, având în vedere faptul că minorii sunt obligați în țările de destinație să comită infracțiuni din cele mai diverse: prostituție (atât băieții cât şi fetele) furturi din magazine, din buzunare sau din automatele de parcare, mergând până la atragerea lor în grupări care folosesc violența în timpul comiterii infracțiunilor.

Cel mai elocvent este cazul unui funcționar al Direcției pentru Protecția Copilului a sectorului 5 Bucureşti, care a emis o Dispoziție de plasament în regim de urgență pentru o minoră, cu toate că pentru aceeaşi minoră exista deja o Hotărâre a Comisiei pentru Protecția Drepturilor Copilului a sectorului 5 Bucureşti, privind plasarea acesteia la asistent maternal. Ulterior, dispoziția a produs consecințe juridice, copilul fiind adoptat prin hotărâre judecătorească, rămasă definitivă, de către o familie din Israel.

De asemenea, trei funcționare din cadrul Direcției Județene pentru Protecția Copilului Constanța, au fost trimise în judecată pentru comiterea infracțiunii de neglijență în serviciu, constând în aceea că au realizat anchete sociale din birou, neverificând pe teren situația reală a copiilor.

Fenomenul adopțiilor ilegale trebuie analizat în întreaga sa complexitate, luându-se în considerare conexiunea acestuia cu alte infracțiuni,

respectiv fraude economico-financiare, comise de unele din cele *176 de fundații* (din care 72 străine, acreditate în România pentru intermediere), ilegalități ale unor funcționari din cadrul centrelor de plasament sau acte de corupție ale unor funcționari publici cu atribuții în acest domeniu.

Din analiza efectuată de Comitetul Român pentru Adopții, rezultă că asociațiile sau fundațiile acreditate să desfăşoare activități în materie au intermediat un număr total de *13.369 adopții*, din care *9.810 adopții internaționale* şi *3.559 adopții naționale*, în *perioada 1997 – iunie 2001*, interval de timp după care adopțiile internaționale au fost suspendate, conform O.U.G. nr. 121/2001.

Prin studiul efectuat s-a constatat o nepermisă superficialitate față de urmărirea copiilor adoptați de către familii din străinătate, cu toate că legea prevede (H.G. nr. 502/12.09.1997) „urmărirea acestor copii timp de doi ani de la data rămânerii definitive a sentinței judecătoreşti de încuviințare a adopției". Astfel, nici până în prezent nu se cunoaşte sigur evoluția post-adopție a unui număr de 1.664 minori, pentru care nu există rapoarte post-adopție la nivelul Comitetului Român pentru Adopții, a direcțiilor județene de profil sau a fundațiilor care au intermediat adopțiile internaționale, în prezent efectuându-se verificări în vederea clarificării situației lor.

Aşa cum s-a estimat că după expirarea perioadei de suspendare a înfierilor internaționale şi adoptarea proiectelor de acte normative în materie de protecție a copilului, care anterior s-au aflat spre studiu şi avizare la comisiile de specialitate ale U.E., s-au înregistrat noi cazuri de înfieri ilegale, sens în care menționăm că în anul 2005 au fost descoperite 4 asemenea fapte penale comise de către două persoane.

13. Crima organizată şi agresarea fizică

13.1. Fenomenul „Racket" – Activități criminale desfăşurate de cetățeni ai țărilor ex-sovietice

Destrămarea Uniunii Sovietice a generat multiple fenomene sociale, unele cu efecte deosebit de grave, scăpate de sub controlul autorităților. De exemplu, militarii ruşi retraşi din aşa-zisele „zone strategice", cu deosebire din statele foste membre ale Tratatului de la Varşovia, în condițiile în care nu li s-

au repartizat locuinţe şi locuri de muncă, pentru a-şi asigura într-un fel existenţa,
s-au pus sub controlul unor filiere ale crimei organizate, acceptând să acţioneze după cum li se dictează, inclusiv prin acte de violenţă.[32]

O anumită semnificaţie, în contextul criminalităţii din România, au avut-o grupurile de „Racketi" constituite din cetăţeni aparţinând statelor ce s-au desprins din fosta U.R.S.S. Aceste grupuri, bine instruite şi dotate, în marea lor majoritate înarmate cu arme de foc, au acţionat, cu precădere, împotriva unor conaţionali aflaţi în interes de afaceri sau ca turişti pe teritoriul României, blocându-le autocarele sau autoturismele cu care călătoreau, în locuri izolate. Apoi, prin exercitarea de acte violente, inclusiv prin folosirea armelor de foc, i-au determinat pe pasageri să le predea importante sume de bani şi diverse bunuri.

Din anchetarea infractorilor reţinuţi de poliţie rezultă că aceştia şi-au motivat acţiunile lor infracţionale prin asigurarea aşa-zisei „protecţii" a victimelor lor împotriva unor răufăcători ipotetici, făcând trimitere la elemente infractoare române, motivaţie fără un suport real, întrucât cetăţenii autohtoni nu săvârşiseră astfel de fapte.

Din păcate, de teama ameninţărilor, multe dintre persoanele astfel şantajate şi tâlhărite nu s-au adresat cu sesizări Poliţiei Române. Mai mult, au existat situaţii în care infractorii au fost identificaţi şi reţinuţi, iar victimele au refuzat să depună reclamaţie, necesară pentru derularea cercetărilor şi tragerea la răspundere penală a autorilor.

Organizaţia „RACKET" pentru România, avea o structură ierarhică verticală, cu centre de conducere la Moscova şi Chişinău, şi acţiona pe baza unor planuri, minuţios concepute, vizând delimitarea zonelor de acţiune pe grupări, fixarea traseelor de „urmărire şi tatonare", stabilirea locurilor de odihnă şi refacere a forţelor, a modalităţilor de plasare a mărfurilor şi bunurilor, schimbarea valutei, recrutarea de gazde şi colaboratori etc.

Membrii grupărilor erau dotaţi cu mijloace de transport auto, staţii de emisie-recepţie, armament şi muniţia aferentă, hărţi, binocluri, busole etc.

România a fost divizată în şapte zone de acţiune. În fiecare zonă acţionau mai multe grupări formate din 4-8 indivizi, conduse de un şef. Periodic, şefii de zonă, se întâlneau cu reprezentantul centrului pentru a-i preda

[32] Voicu, Costică, Op. cit., pag. 200 şi următoarele.

sumele obţinute în urma acţiunilor specifice şi de a primi noi instrucţiuni. Întâlnirile se realizau, de regulă, în zone muntoase, greu accesibile, fiind de scurtă durată.

Este relevant faptul că, în majoritatea situaţiilor, turiştii străini au fost atacaţi la reîntoarcere spre patrie, deci după ce valorificaseră bunuri, mărfuri, şi dobândiseră sume de bani în valută. Au fost constatate şi cazuri când, şoferi şi ghizi de pe autocare au colaborat cu grupurile „RACKET", ceea ce explică timpul şi locul atacării turiştilor. Relevant este şi faptul că, atunci când autocarele au fost însoţite de poliţişti ori urmărite de la distanţă de echipajele poliţiei, nu s-au înregistrat astfel de atacuri.

Infracţiuni comise de grupurile „RACKET"

- **1991**: au fost descoperite **7** grupuri, constituite din **31** persoane, care au comis **9** atacuri asupra autocarelor în care călătoreau turişti din CSI.
- **1992**: au fost depistaţi **172** infractori „RACKET", care au comis **286** infracţiuni de drept comun, majoritatea constând în deposedarea, prin acte de violenţă şi ameninţare a turiştilor din CSI, de bani, obiecte şi bunuri.
- **1993**: au fost depistaţi **86** infractori „RACKET", care au comis **216** infracţiuni de drept comun, majoritatea constând în deposedarea, prin acte de violenţă şi ameninţare a turiştilor din CSI, de bani, obiecte, bunuri, precum şi acte de şantaj.
- **1994**: au fost descoperite **16** grupuri, constituite din **67** persoane, care au comis **13** atacuri asupra autocarelor în care călătoreau turişti din CSI.
- **1995**: au fost descoperite **5** grupuri, constituite din **14** persoane, care au comis **6** atacuri asupra autocarelor în care călătoreau turişti din CSI.
- **1996**: au fost descoperite **6** grupuri, constituite din **24** persoane, care au comis **6** atacuri asupra autocarelor în care călătoreau turişti din CSI sau în diferite obiective turistice.
- **1997-2006**: niciun caz.

Poliţia Română s-a sesizat operativ de aceste fapte, anticipând că, dacă nu se iau măsuri ferme şi imediate, există riscul ca acţiunea grupurilor "RACKET" să devină un fenomen dificil de controlat şi contracarat, cu implicaţii serioase asupra ordinii publice şi a siguranţei naţionale.

Astfel, în anul 1995-1996, s-au descoperit în total numai 11 grupuri constituite din 38 de persoane ce au săvârşit 12 atacuri, iar din 1997 România nu s-a mai confruntat cu această problematică.

Acest succes s-a datorat şi conjugării eficiente a eforturilor dintre poliţiile din România, Ucraina, Ungaria, Polonia şi Republica Moldova. Bazele acestei cooperări au fost puse cu prilejul întâlnirii de lucru din 27-29 mai 1993 din oraşul Ujgorod din Ucraina şi extinse ulterior prin măsurile convenite la conferinţele de la Legionovo – Polonia, Kiev – Ucraina, Debrecen – Ungaria şi Oradea – România.

13.2. Activităţi criminale desfăşurate de cetăţeni chinezi

O situaţie aparte, cu implicaţii directe în peisajul infracţional din ţara noastră şi cu tendinţe reale de a se manifesta tot mai periculos, o reprezintă unii cetăţeni chinezi aflaţi pe teritoriul României.[33]

Din analiza cazurilor instrumentate de organele de poliţie în care au fost implicaţi cetăţeni chinezi, ca autori sau victime, rezultă că majoritatea acestora au venit în România pentru a desfăşura diverse activităţi cu caracter ilicit, neconfirmându-se decât în mică măsură scopurile oficial declarate.

Pentru a-şi masca adevăratele preocupări, majoritatea cetăţenilor chinezi înfiinţează firme comerciale, în baza cărora obţin dreptul legal de şedere în România, după care mulţi îşi retrag capitalul depus în bancă.[34]

Profitând de legislaţia în vigoare privind libertatea de circulaţie a străinilor, cetăţenii chinezi îşi schimbă frecvent reşedinţa sau actele de identitate, organele de stat având numai un control relativ asupra prezenţei lor într-un loc sau altul ori la o anumită adresă. Pentru aceste considerente, în situaţia când unii dintre ei sunt autorii sau victimele unor infracţiuni, sunt necesare ample activităţi de investigare şi de verificare pentru a putea fi reperaţi sau identificaţi.

Instrumentarea faptelor penale în care sunt implicaţi cetăţeni chinezi ridică probleme deosebite, date fiind particularităţile modurilor de operare folosite, ermetismul în declaraţiile martorilor şi autorilor, inclusiv al victimelor sau rudelor acestora, care evită contactul cu poliţia, deşi aceasta acţionează în interesul lor şi pentru stabilirea adevărului.

Cazuistica rezolvată de organele de poliţie cu privire la această etnie atestă preocupări predilecte pentru omoruri cu cruzime şi la comandă, tâlhării, falsuri privind identitatea, organizarea de treceri frauduloase ale frontierei.

---

[33] Ibidem, pag. 210 şi următoarele.
[34] Pitulescu, Ion, Op. cit., pag. 200 şi următoarele.

Ca moduri de operare, în cazul infracțiunilor de omucidere, reţin atenţia: strangularea cu cravata şi obturarea căilor respiratorii prin introducerea pe cap a unei pungi de plastic, victimele fiind foarte greu de identificat ulterior, în lipsa unor acte de identitate; uciderea victimelor cu sadism, secţionarea, tocarea şi fierberea cadavrelor.

De regulă, victimele sunt tot cetăţeni chinezi, tâlhăriţi sau omorâţi de compatrioţii lor pentru a-i deposeda de bani, bijuterii, acte de identitate, articole de îmbrăcăminte etc.

Grav este faptul că în bandele de criminali chinezi au fost cooptaţi şi cetăţeni străini de alte naţionalităţi, precum şi români, existând pericolul ca asemenea legături să se permanentizeze.

13.3. Activităţi criminale desfăşurate de cetăţeni turci şi din ţările arabe

Un rol activ pe scena criminalităţii din România îl joacă cetăţenii turci şi din ţările arabe, prezenţi în ţara noastră într-un număr mare, îndeosebi în marile centre urbane, unii dintre aceştia fiind urmăriţi internaţional.

Spre exemplu, cu participarea unor poliţişti din Turcia – în baza Acordului de cooperare în domeniul crimei organizate între România şi Turcia –, în ziua de 10 aprilie 2001, a fost identificat şi reţinut cetăţeanul turc S.H. de 42 ani, cunoscut cu antecedente penale pentru omor, care intrase în România sub identitate falsă şi îşi stabilise reşedinţa în Constanţa, în vara anului 1998. Mandatul internaţional de arestare preventivă era emis pentru săvârşirea infracţiunii de tâlhărie cu mâna armată, cu un prejudiciu estimat la 500 mii dolari S.U.A. şi 22 kg aur. Este de menţionat că acesta făcea parte dintr-o reţea teroristă şi era lider a unei grupări care se ocupa cu traficul de stupefiante şi produse petroliere, iar cu prilejul acţiunii poliţieneşti, declanşată simultan şi în Turcia, au fost arestate 32 persoane.

Organizaţi în bande criminale comit infracţiuni: de la furturi calificate, tâlhării, trafic de droguri, monedă falsă, contrafacere şi uz de documente false, organizare de treceri frauduloase a frontierei de stat a României, până la omoruri deosebit de grave.

În timp ce cetăţenii provenind din ţările arabe au găsit o bază de sprijin în conaţionalii lor, care efectuează studiile în România, cei din Turcia s-au implantat pe lângă comunitatea turcă din ţara noastră.

O categorie aparte o reprezintă cetățenii turci de naționalitate kurdă, care, în numele diverselor organizații de care aparțin, acționează pentru strângerea de fonduri, recurgând la amenințări cu mâna armată, răpiri de persoane, şantaje şi lichidarea fizică a celor care opun rezistență.

Se subînțelege că, pentru a întreprinde acțiuni de genul celor menționate, sunt organizați în bande, dispun de armament şi de documente false, au posibilități de deplasare în exterior, mai ales în situațiile când au comis atentate.

De regulă, victimele sunt conaționali cu autorii, iar mobilul infracțiunilor îl constituie răzbunarea, reglarea de conturi în afaceri, obținerea de avantaje materiale sau considerente de ordin politic.

13.4. Activități criminale comise de cetățeni autohtoni

Criminalitatea premeditată împotriva persoanei, ca embrion al celei organizate, a înregistrat în perioada posttotalitară o creştere alarmantă în România, manifestându-se prin moduri de operare şi acțiune fără precedent şi acte de cruzime greu de imaginat, marcând societatea noastră mult mai pregnant decât aspectele pozitive.

Deschiderea României pe marele tronson informatic, în contact nerestrictiv cu valorile democrației occidentale, cât şi ofensiva mediatică, fără oprelişti, pe aspecte de senzație, firesc din rațiuni financiare, au stimulat criminalitatea, prin prezentarea din acest areal a celor mai incredibile acte antisociale, de mare violență şi, implicit, a protagoniştilor acestora, care au devenit astfel peste noapte ,,eroi'', provocând în acelaşi timp oamenilor cinstiți şi copiilor adevărate coşmaruri.

Prin acest gen de informare inconştient, în esență act de popularizare a actelor antisociale, mijloacele media (presa, TV., radio) au influențat percepțiile cetățenilor cu privire la infracționalitate, insuflându-le un puternic sentiment de teamă, iar pe de altă parte neîncredere în instituțiile fundamentale ale statului şi, în special, în cele de ordine.

Toate acestea s-au suprapus, în mod nefericit, peste problemele serioase ale societății româneşti în tranziție şi au condus la creşterea substanțială a potențialului infracțional la nivel național. Nu întâmplător, în fiecare zi auzim şi continuăm să auzim despre fapte infracționale grave (tâlhării, violuri, omoruri, sechestrări şi răpiri de persoane, acte de pedofilie), care mai de care mai

odioase, ce răvăşesc opinia publică prin bestialitatea şi cruzimea cu care sunt comise.

De aceea nevoia de securitate pe care o revendică tot mai puternic colectivitatea în general, iar în mod particular grupurile sociale, femeile şi bătrânii – categoriile cele mai vulnerabile – precum şi asigurarea ordinii publice trebuie să preocupe întreaga societate. Într-un asemenea demers, nevoia pregătirii antiinfracţionale trebuie să constituie un mijloc de prevenţie serios şi eficient, alături de celelalte activităţi preventive specifice.

Acest demers este cu atât mai necesar dacă avem în vedere şi faptul că în perioada analizată (1990 – 2003), infracţiunile contra persoanei şi a avutului acestuia au crescut de peste şapte ori, cele comise în economie de peste trei ori, iar cele cu violenţă de circa patru ori. Cele mai spectaculoase creşteri ale criminalităţii violente s-au produs în anii 1990 – 1991, urmând o perioadă de relativă stabilitate, dar în cote ridicate şi chiar o scădere în anul 1994 faţă de 1993.

Daca aruncăm o privire sumară asupra criminalităţii violente, înregistrată în unele ţări europene, observăm că România se află printre ţările cu cei mai scăzuţi indici la acest capitol, dar acest lucru nu înseamnă că stăm pe roze, întrucât creşterea de patru ori a acestui gen de infracţiuni este cât se poate de îngrijorătoare. Raportările din anul 1998 ale O.I.P.C. – INTERPOL relevă că Bulgaria are o rată a criminalităţii la omoruri de 7,5 (raportată la 100 mii locuitori), Ungaria – 4,3;Ucraina – 9,4; în timp ce România are numai 2 procente, ceea ce o apropie de ţări cu tradiţie democratică, precum Austria – 2; Elveţia – 2,6; şi Germania – 3,5.

Un factor determinant ce a condus la amplificarea acestui fenomen l-a constituit prezenţa în ţara noastră a cetăţenilor străini, cu deosebire cei din ţările ex-sovietice, arabe şi asiatice, care, prin acţiunile întreprinse, au creat efectiv o problemă cu caracter de noutate pentru Poliţia Română.

Condiţiile economice şi sociale din România au determinat apariţia a noi metode şi mijloace de acţiune din partea elementelor infractoare ce au profitat de conjunctura existentă pentru a se organiza în bande şi a acţiona, victimele fiind deopotrivă cetăţeni români şi străini.

Astfel, în lumea interlopă din Bucureşti şi alte centre urbane mari, şi-au făcut apariţia aşa-zisele grupuri de „duri" care, sub pretextul „asigurării protecţiei", pretind de la patronii unor firme importante sume de bani, iar în caz de refuz recurg la ameninţare, şantaj sau răfuială, cu folosirea armelor de foc[35].

[35] Voicu, Costică, Op. cit., pag. 215 şi următoarele.

Într-o manieră asemănătoare, au acționat şi acționează şi aşa-zisele grupări de „recuperatori", respectiv indivizi angajați de anumiți patroni pentru recuperarea unor sume de bani de la creditori.

Omorul la comandă în schimbul unor sume de bani, activitate specifică bandelor criminale ruseşti, constituie o altă formă de acțiune preluată şi aplicată de infractorii din România.

Concomitent cu posibilitățile de valorificare pe piața neagră din străinătate a unor materii prime, materiale şi diverse bunuri, precum şi cu apariția tot mai abundentă pe piața internă a unor produse din import, s-a constatat o deplasare a intereselor unor grupuri de infractori către unitățile publice şi private, prin organizarea unor furturi de mari proporții.

Cazuistica instrumentată de organele de poliție pune în evidență furtul unor însemnate cantități de zinc, nichel, platină, oxid de mercur, mercur alb, minereu de uraniu etc. din societățile cu capital de stat, infracțiuni comise fie cu concursul unor elemente infractoare cu atribuții de pază şi gestionare a acestora, fie prin pătrunderea în forță a autorilor la locurile de depozitare, prin sechestrarea şi amenințarea cu moartea paznicilor.

Au proliferat, de asemenea, cazurile de pătrundere prin forță în societăți private şi locuințele unor persoane, cărora le este suprimată viața cu multă cruzime sau sunt maltratate pentru a preda banii sau alte bunuri de valoare pe care le dețin.

Exemplificăm cazul asasinilor C.V., de 24 ani şi P.D., de 26 ani, ambii recidivişti, care în dimineața zilei de 09.09.1996, purtând cagule pe față, au intrat în casa de schimb valutar „Nasty Change" din Galați şi au ucis-o cu focuri de armă pe Eftimie Laura, de 20 ani, sustrăgând din casa de bani 1.850 dolari, 50 mărci şi 5 milioane lei. Criminalul făcea parte dintr-un grup de 12 infractori, autori a 37 infracțiuni, majoritatea tâlhării.

Deosebit de grave, prin frecvența şi urmările produse, sunt acțiunile unor grupuri de infractori, îndeosebi recidivişti, dar şi tineri fără ocupație, care cu premeditare şi prin stabilirea de sarcini precise pe fiecare individ, comit numeroase tâlhării, îndeosebi în mediul urban, dar şi în afara localităților, în locuri de parcare ori alese de călători la întâmplare pe căile rutiere, de regulă pe timp de noapte.

În arealul infracțional din țara noastră, o conotație aparte este dată de populația de țigani. La această oră, ei reprezintă un potențial pericol prin marea violență de care sunt capabili şi pe care au dovedit-o îndeosebi prin tâlhării

armate, şantaj, trafic de autoturisme de lux ori alte infracţiuni comise în mod organizat şi prin sfidarea organelor de ordine publică.

Mulţi dintre aceştia au fost implicaţi într-un număr sporit de violenţe şi ameninţări pentru recuperarea sumelor de bani împrumutate de ei sau alte persoane şi nerambursate în termen. De asemenea, confruntările în care aceştia au folosit arme albe şi de foc demonstrează gradul ridicat de pericol social al acestei categorii de persoane.

Ca şi în cazul cetăţenilor străini – chinezi şi kurzi – victimele, din cauza presiunilor exercitate asupra lor, precum şi a tergiversării exagerate a unor procese, nu reclamă la poliţie.

La toate acestea se adaugă caracteristicile specifice acestei etnii: desconsiderarea lipsei de libertate, instituirea unei conspirativităţi sub ameninţare, influenţele şi legăturile de tip mafiot pe care şi le creează prin intermediul rubedeniilor numeroase ce conviețuiesc şi pe teritoriul ţărilor limitrofe sau din alte zone ale lumii, tendinţele migratoare (de altfel, majoritatea persoanelor expulzate din Occident, sunt ţigani), puterea economică dobândită pe căi ilicite şi folosită în interes criminal, ceea ce creează o permanentă stare de încordare cu autorităţile şi restul populaţiei, stare de lucruri ce a degenerat în violente conflicte interetnice.

În ciuda măsurilor luate şi a eforturilor depuse, actele de violenţă, de tipul reglărilor de conturi între diferite grupări infracţionale, comiterea şantajelor şi impunerea „taxei de protecţie", au atins cote alarmante.

Mediatizarea excesivă a acestui gen de fapte şi a principalelor figuri ale lumii interlope, implicate în comiterea lor, a îngreunat semnificativ şi continuă să îngreuneze desfăşurarea normală a activităţilor de investigare şi cercetare. De altfel impactul mediatic a generat şi generează o puternică stare de presiune, atât asupra poliţiştilor, cât şi asupra factorilor de conducere de la nivelul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative şi al Inspectoratului General al Poliţiei. Cât se poate de ilustrativ în acest sens, prin poziţiile adoptate, declaraţiile făcute, şi măsurile luate faţă de comanda Poliţiei Capitalei, este cazul de la Liceul „Jean Monnet", rămas multă vreme, în evidenţă, cu autori necunoscuţi.

Consecinţa directă o constituie solicitarea unui număr mare de analize, note de caz sau puncte de vedere, întocmirea lor necesitând un important volum de muncă în detrimentul activităţilor operative ce se impun a fi desfăşurate.

În materie de infracțiuni de mare violentă, aşa cum am mai precizat, se remarcă o escaladare a faptelor săvârşite, îndeosebi de către etnia ţiganilor. De natura să îngrijoreze este tendința acestora de a se grupa, de cele mai multe ori pe criterii familiale (clanuri) şi specializarea în săvârşirea unor anumite genuri de infracțiuni.

Continuă însă infracțiunile de amenințare, şantaj sau tâlhărie asupra unor cetățeni străini, cele mai multe fiind cazurile de impunere a ,,taxei de protecție'' unor şoferi turci aflați în tranzit, din partea membrilor P.K.K.

Adesea, s-a recurs la violență extremă, la răpiri şi sechestrări de persoane, sau s-a făcut uz de armament, materiale explozibile şi de alte mijloace în reglarea conturilor între infractori.

Au fost cazuri când acțiunile de forță ale acestora s-au desfăşurat sub acoperirea unor societăți de pază şi protecție ori sub aparența unor activități comerciale (cazul Tepro-Iaşi), ceea ce le-a creat avantajul de a-şi camufla activitățile comerciale şi de a spăla, cu uşurință, banii murdari rezultați.

Acte de violență, şantaj, sechestrare de persoane sunt comise, o perioadă lungă de timp, de „Clanul Belgienilor", cei mai importanți reprezentanți fiind „Studentul", „Nixon", „Caleea" şi „Sadoveanu". Aceştia, rude cu o altă familie notorie în mediul infracțional, clanul Duduianu, se specializaseră în activități de proxenetism, reuşind să dețină controlul asupra prostituatelor din zona liniei de centură a Capitalei. Majoritatea femeilor pe care le exploatau au ajuns în această situație prin constrângere, fiind sechestrate de cei în cauză şi obligate să se prostitueze.

Un alt caz, care la vremea sa a produs multă vâlvă şi dispută în Ministerul Internelor şi Reformei Administrative şi Inspectoratul General al Poliției este cel referitor la sechestrarea numiților Răducan Valentin şi Dobre Constantin de către B.M., I.A., A.M. şi alții, fapta petrecută în urma unui furt din autoturismul lui B.M., comis la 11.01.2000, când acestuia i s-a sustras, conform declarației sale, suma de 500 mii dolari. Polițişti din Direcția de Combatere a Crimei Organizate, împreună cu procurori din Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova au soluționat acest dosar, în care au fost prinşi şi cercetați alți şapte făptuitori.

Un volum mare de muncă a fost depus de polițiştii de la crima organizată în soluționarea altor două acte de mare violență, comise pe raza județelor Neamț şi Timiş. Este vorba de distrugerea, prin explozie, la data de 10.09.1999, a depozitului Societății Comerciale Dandra Com S.R.L. din

comuna Trifeşti, judeţul Neamţ, distrugere soldată cu pagube de aproximativ 5 miliarde lei, şi de explozia care, în noaptea de 30.01.2000, a avariat un autoturism pe raza Municipiului Timişoara, provocând moartea pasagerilor Vasi Dorin şi Paşca Ciprian, şi rănirea gravă a lui Cintean Cristian şi Martin Florin. Întrucât se deţineau date şi informaţii că între cele două cazuri exista o strânsă legătură, activităţile investigative şi de cercetare s-au desfăşurat în paralel, atât pe raza judeţelor Timiş şi Arad, pe de o parte, cât şi pe raza judeţului Neamţ.

În cauza de la Timişoara au fost arestaţi preventiv D.N.din Oradea şi C.C. din Arad, iar M.F. a fost cercetat în stare de libertate. S-a stabilit că încărcătura explozivă, detonată accidental, era destinată lui M.D., din comuna Giroc, judeţul Timiş, iniţiatorul şi organizatorul fiind D.N., faţă de care cel vizat avea o datorie.

În ceea ce priveşte explozia din comuna Trifeşti, autorul a fost identificat în persoana lui P.S., din Piatra Neamţ, fost subofiţer în Ministerul Apărării Naţionale, care a fost ajutat în pregătirea şi amplasarea încărcăturii explozive de alţi infractori.

Creşterea actelor de violenţă şi a numărului de acte teroriste, ca şi dezvoltarea fără precedent a activităţilor crimei organizate din ultimul deceniu, fac să devină din ce în ce mai clar pentru comunitatea internaţională faptul că unica soluţie viabilă este întărirea cooperării bi şi multilaterale regionale şi internaţionale, aceasta fiind singura în măsură să furnizeze statelor soluţii concrete şi, mai ales, mijloace unitare de acţiune, atât în ceea ce priveşte prevenirea şi combaterea fenomenelor la care s-a făcut referire, dar şi pentru realizarea actului de justiţie penală.

Organizaţiile criminale pot fi anihilate, numai atunci când sunt tratate cu toată seriozitatea, printr-o colaborare efectivă a tuturor forţelor pe plan naţional şi internaţional şi, nu în ultimul rând, cu hotărâre politică.

Închei acest capitol cu aprecierea fostului inspector general al poliţiei, chestorul principal Florin Sandu, asupra crimei organizate din ţara noastră, făcută cu prilejul activităţii de bilanţ a Poliţiei Române, pe anul 2001: *„Combaterea crimei organizate reprezintă un obiectiv de importanţă strategică, datorită concentrării în acest segment a celor mai periculoşi infractori. Crima organizată, flagel de mare impact negativ pentru ordinea socială, factor ce reflectă criza morală a unei societăţi şi a instituţiilor acestora, nu trebuie să prindă teren în România”*.

CAPITOLUL 5

IMPLICAȚIILE CRIMEI ORGANIZATE ÎN DEZVOLTAREA SOCIETĂȚII ROMÂNEŞTI

1. Climatul strategic

Complexitatea şi dinamismul fenomenelor marii criminalități organizate, dar mai ales periculozitatea acestora şi agresivitatea cu care ele amenință structuri fundamentale ale vieții economice şi sociale au determinat numeroase state să reconsidere, în sensul lărgirii, însuşi conceptul de siguranță națională.

Astfel, dacă în trecutul nu prea îndepărtat siguranța națională era interpretată mai degrabă în „alb/negru", co-integritatea teritorială, sfârşitul războiului rece, dar mai ales modernizarea şi globalizarea au făcut necesară includerea în acest concept a unor noi componente. Se vorbeşte astăzi tot mai mult de securitatea economică, de siguranța mediului înconjurător, de asigurarea drepturilor omului, inclusiv despre modul în care stabilitatea internațională are implicații directe asupra siguranței naționale a fiecărui stat.

În acest sens nou, amenințările la adresa securității naționale nu provin numai de la forțele armate dușmane, de la spioni şi de la teroriști, ci şi de la toate acele elemente ce pot afecta negativ viața politică, economică şi socială a unei țări, iar între acestea *crima organizată internațională este poate cea mai mare amenințare a prezentului şi viitorului, catalogată de analişti drept „o revoluție a crimei"*.

Activitățile crimei organizate internaționale într-un anumit spațiu generează un climat de neîncredere în rândul comunității oamenilor de afaceri, fie că este vorba de cei autohtoni fie că este vorba de cei străini, care devin reticenți în a investi ori a participa la societăți mixte. La acestea se adaugă neîncrederea marilor instituții financiare internaționale în statele ce nu au o legislație ori măsuri severe anticrimă, ceea ce afectează întregul sistem economic național.

Evitarea impozitării – prin contrabandă, evaziuni fiscale şi alte infracţiuni economice – *încurajează ea însăşi escaladarea corupţiei, a fraudei şi a pieţei negre în întreaga societate*. În ansamblu, toate aceste activităţi ilegale subminează economia în întregul ei, prin creşterea costurilor, diminuarea veniturilor din impozite şi reducerea concurenţei.

Influenţa negativă a criminalităţii organizate internaţionale asupra vieţii sociale se manifestă în întreaga societate afectată. Această influenţă este nu numai cea instituită de grupările criminale pentru a-şi practica şi proteja activităţile, ci este generată şi de către victimele unora dintre aceste activităţi, îndeosebi comunităţile afectate de abuzul de droguri.

În paralel, *crima organizată poate determina aversiunea societăţii faţă de anumite etnii ori grupări de migranţi, precum şi sentimentul general de neîncredere*, de convingere că nimeni nu poate scăpa de mafie şi corupţie, sentiment de natură să slăbească legăturile interne ale sistemului social, să alieneze omul la societate.

În acelaşi timp, prin *corupţia la nivel înalt pe care o practică marile grupări criminale transnaţionale pot submina întregi instituţii de stat*, împiedicându-le să-şi exercite eficient atribuţiile pentru care au fost create, îndeosebi cele vizând protecţia cetăţenilor ori redistribuirea venitului naţional.

Vicierea sistemului politic şi a celui judiciar în favoarea infractorilor şi în defavoarea oamenilor cinstiţi erodează foarte serios încrederea cetăţenilor în instituţiile statului de drept, diminuând puterea acestuia de control asupra bunului mers al vieţii sociale.

Mai mult, exemplul pe care îl oferă extinderea corupţiei şi a crimei la nivel oficial atrage chiar populaţia spre infracţiune, percepută ca singurul mijloc de a reuşi în viaţă. Discreditarea structurilor de elaborare şi aplicare a legii (de justiţie şi poliţie) determină populaţia să recurgă, pentru a-şi asigură protecţia, la mită, la organizaţii de pază şi securitate, ba chiar la infractori.

Crima organizată, traficul de droguri şi terorismul sunt ameninţări care afectează orice societate. Democraţiile în formare din Europa Centrală şi de Est sunt vulnerabile mai ales la aceste ameninţări. Contextul strategic în care se derulează aceste ameninţări „netradiţionale" la adresa securităţii este îngrijorător. Odată cu dispariţia comunismului şi dezmembrarea Uniunii Sovietice şi a Tratatului de la Varşovia a avut loc o profundă schimbare în climatul strategic internaţional.

Toate noile democraţii în formare se confruntă, pe plan intern, cu o triplă transformare: de la economia centralizată la cea de piaţă; de la regimul

politic anterior la cel democratic; de la un sistem centralizat, sovietic, de securitate, la un sistem național de securitate independent.

Unele țări au dezvoltat sistemele de securitate naționale existente, altele au pornit de la zero. Fiecare dintre ele se află în stadii diferite, tranziția făcându-se în moduri diferite.

Pe de altă parte, *procesul de democratizare a dat noi oportunități criminalilor şi teroriştilor*. Unii critici duri au blamat criminalitatea şi terorismul ca fiind manifestări fundamentale ale economiei de piață şi procesului de democratizare. De fapt, oportunitățile pentru criminalitate şi terorism au crescut ca urmare a apariției libertăților democratice, a deschiderii şi liberalizării piețelor. În momentul declanşării procesului existau puține structuri care să fie capabile să reacționeze la aceste schimbări rapide, în special la schimbările economice.

Structurile de ordine publică şi de securitate învechite, folosite de fostele regimuri pentru a menține puterea, aveau o imagine publică proastă şi au fost desființate, reorganizate sau fragmentate. Cadrele şi instituțiile legale civile şi de afaceri s-au dezvoltat într-un ritm lent.

Paradoxal şi ca o ironie, crima organizată – pentru că era organizată – *a avut capacitatea de a umple o parte din vidul existent în perioada de tranziție*. Capacitatea crimei organizate de a facilita obținerea de bunuri a intoxicat cu uşurință opinia publică, în contextul greutăților economice pe care populația
le-a avut şi le are de înfruntat în perioada de tranziție către economia de piață.

Ordinea civilă s-a deteriorat. Inflația a înregistrat un salt extraordinar. Criminalitatea a crescut. Piața neagră domină viața zilnică. Populația, îi denunță adeseori pe cei care fac bani ca fiind infractori şi exploatatori ai sărăciei.

Totodată, *deschiderea frontierelor în regiune a facilitat* mişcarea persoanelor şi a mărfurilor şi a impulsionat piața liberă, dar şi *criminalitatea*.

Democrațiile în formare au la dispoziție puține reglementări pentru a administra şi gestiona corect şi just tranzacțiile economice, astfel că infractorii şi-au putut desfăşura aproape nestingherit activitățile economice ilicite, cum sunt fraudele bancare, extorcarea, delapidarea, formarea ilegală de corporații şi comerțul ilicit pe piața neagră. „Capitalul sălbatic" a devenit dominant.

Reglementările financiare şi legislația bancară sunt aproape inexistente sau oricum insuficiente, şi deci ineficiente în regiune. Deoarece, firesc, privatizarea a continuat în Europa Centrală şi de Est în ciuda condițiilor economice dificile, afacerile private s-au orientat spre investiții străine. Această

regiune a fost larg deschisă pentru capitalul străin, a cărui origine a fost uneori dubioasă, fiind acceptat în unele cazuri numai pentru a nu se ajunge la eşecul privatizării şi implicit, la rezultate care să reflecte incapacitatea economică.

În această situaţie, *organizaţiile criminale legalizează averile ilicite* prin acapararea unor părţi din sectorul economic privat în ascensiune, în special bunuri imobile, afaceri bancar-comerciale şi comerţ cu amănuntul.

Se pare că *privatizarea a fost benefică pentru lumea crimei organizate şi pentru fosta nomenclatură*, care controlau mari părţi din capitalul de pornire, spre deosebire de cetăţenii de rând ale căror economii au fost înghiţite rapid de inflaţie, şi care aveau rareori acces la credite bancare.

Organizaţiile criminale postcomuniste, la fel ca cele similare lor din Columbia, Italia şi din alte zone, *şi-au convertit, cu succes, bunăstarea materială în influenţă politică pe plan local şi chiar naţional*.

Corupţia a spoliat reforma şi administraţia eficientă, conducând la cinism în rândul structurilor sociale respectiv parlament, funcţionari guvernamentali, afacerişti, structura militară şi poliţie.

Europa Centrală şi de Est a furnizat un sol relativ virgin pentru crima organizată, în ceea ce priveşte ocaziile pentru spălarea banilor.

Spălarea banilor murdari care subînţelege acea operaţiune prin care banii sunt câştigaţi din activităţi pe piaţa neagră sau activităţi ilegale, cum sunt *traficul de droguri, prostituţia, racket, traficul ilegal de arme şi contrabanda,* urmând ca ulterior să fie plasaţi în circuitul monetar legal*, a reprezentat şi reprezintă o problemă de actualitate pentru Est şi Vest*.

2. Factori interni care stimulează proliferarea crimei organizate în România

Începând cu deceniul nouă, colapsul regimului comunist din România, şi odată cu acesta al principalelor pârghii şi mecanisme de control din domeniul vieţii economice, politice şi sociale, a condus la apariţia a o serie de factori care au favorizat şi mai mult proliferarea fenomenului crimei organizate.

Actualmente, în România există un complex de factori socio-economici care stimulează creşterea criminalităţii organizate, dintre care menţionăm:

a) persistenţa problemelor de natură economică, financiară şi socială, generate de prelungirea tranziţiei şi întârzierea reformelor structurale[1];

[1] Strategia de Securitate Naţională a României aprobată prin Hotărârea nr. 36 din 18 decembrie 2001, Monitorul Oficial, Partea 1, nr. 822 din 20 decembrie 2001, pct. 4.4

b) declinul moralităţii şi solidarităţii publice, schimbarea concepţiilor ideologice, permisivitatea crescândă după lunga perioadă de îndoctrinare comunistă;

c) lipsa unei legislaţii adecvate pe domenii de activitate şi numărul insuficient de mecanisme de control al modului de aplicare a noilor acte normative –, facem referire la legile speciale care au fost adoptate în anii 2002-2003, ce privesc problematica precursorilor, traficul de persoane, comerţul electronic, spălarea banilor murdari, protecţia martorilor şi criminalitatea organizată transfrontalieră;

d) omniprezenţa birocratismului, favoritismului, nepotismului, de natură a favoriza extinderea fenomenului de corupţie la nivelul tuturor categoriilor de funcţionari publici. S-au creat, totodată condiţii prielnice pentru „albirea" banilor proveniţi din economia „semilegală", în special în procesul privatizării, în lipsa unor structuri de control eficiente şi a unui cadru legislativ corespunzător;

e) creşterea în intensitate a procesului de „interconectare" a afacerilor legale cu tranzacţiile ilegale, astfel încât resursele financiare obţinute dintr-o tranzacţie ilicită pot fi investite în afaceri legale, aspect ce poate fi identificat, dovedit şi controlat din ce în ce mai greu;

f) poziţia geopolitică a României între Est şi Vest şi implicaţiile crizei balcanice;

g) ineficacitatea sistemului de coordonare a organelor cu atribuţii pe linie de combatere a criminalităţii, dotarea necorespunzătoare a acestora cu aparatură tehnică şi personal de specialitate.

Evoluţia ascendentă a criminalităţii în România este deopotrivă o consecinţă a: impactului problemelor economico-sociale grave, caracteristice perioadei de tranziţie la economia de piaţă, a interpretării greşite a libertăţilor democratice de către anumite persoane, precum şi a tendinţei elementelor infractoare de a-şi internaţionaliza activitatea criminală prin crearea de legături în alte ţări, îndeosebi în rândul imigranţilor români şi chiar în unele structuri de tip mafiot.

Prin urmare, procesul de tranziţie care are loc în ţara noastră către o democraţie reală produce, aşa cum se întâlneşte în orice societate aflată în perioadă de criză, fenomene secundare cu consecinţe grave.

Factorilor interni li se circumscrie un summum de riscuri şi ameninţări care afectează, în egală măsură, atât siguranţa naţională, cât şi ordinea publică.

2.1. În domeniul economic

Economia continuă să fie afectată de unele acţiuni, stări de fapt şi fenomene de natură să lezeze capitalul naţional pe cele două dimensiuni ale sale: public şi privat. În esenţă, este vorba de faptul că unii factori nocivi identificaţi în anii trecuţi au persistat şi au avut un impact important asupra principalilor parametri ce comensurează „starea de sănătate" şi eficienta oricărui tip de economie, precum şi legalitatea, echilibrul funcţional între componente şi dinamica de ansamblu. În categoria acestor factori intră:

- accentuarea crizei economice şi instabilităţii sociale, soldate cu deteriorarea substanţială a nivelului de trai al majorităţii populaţiei, inclusiv creşterea numărului de şomeri, cu deosebire în rândul tineretului;
- accentuarea fenomenelor de corupţie şi de administrare defectuoasă a resurselor publice, care produc adâncirea inechităţilor sociale şi proliferarea economiei subterane[2];
- favorizarea, din partea factorilor abilitaţi de către lege, a accesului ilegal şi ocult la date confidenţiale şi secrete din domeniul economic, reprezentanţilor unor firme implicate în amplul proces de privatizare, cu toate consecinţele care decurg din aceasta;
- instituţionalizarea, în perioadele anterioare, a unor programe economice păgubitoare în domeniul privatizării şi restructurării sectoarelor industriale (minerit, industria chimică, construcţii de maşini) şi în agricultură precum şi neurmărirea şi neonorarea programelor post privatizare;
- organizarea necorespunzătoare a cadrului normativ privind evidenţierea şi colectarea la bugetele locale şi central a taxelor şi impozitelor;
- reglementarea insuficientă a unor activităţi economice, în ceea ce priveşte: plăţile T.V.A. şi accizelor, subvenţionarea unor produse sau servicii, acordarea de reeşalonări repetate la plata obligaţiilor faţă de stat, fără garanţii şi fără exercitarea unui control minim asupra agenţilor economici care au beneficiat de ele;
- absenţa sau insuficienţa măsurilor de protecţie a proprietăţii intelectuale, industriale şi comerciale;
- funcţionarea păgubitoare a fondurilor de investiţii financiare şi a pieţei de capital;

[2] Idem.

- inexistența unor norme clare care să sancționeze explicit concurența neloială, posibilă ca urmare a manifestărilor din sfera criminalității organizate şi nu numai, furtul disimulat de patrimoniu, apariția şi dezvoltarea firmelor „căpuşă" şi, respectiv, afectarea intereselor unor firme prin intermediul sistemelor comisioanelor „confidențiale" care, nefiind declarate (contrar practicii din țările dezvoltate), nu pot fi impozitate;
- dezechilibrul pieței de capital, prin intermedieri neautorizate de valori mobiliare şi însuşirea efectivă a unui număr mare de acțiuni;
- nerespectarea normelor legale care stipulează drepturile şi obligațiile ce decurg din legislația ce protejează mediul înconjurător, la care se adaugă tăierile masive şi necontrolate a suprafețelor împădurite ce conduc la catastrofe ecologice;
- acte de dezinteres în gestionarea unor capacități, situații ce au determinat în mare măsură şi continuă să favorizeze marile fraude din sectoarele prelucrării şi comercializării produselor petroliere, alcoolului, tutunului etc.;
- nerepatrierea valutei din activitatea de export;
- expatrierea unor importante sume în valută prin invocarea importului de know-how, servicii externe s.a., care în realitate au fost fictive;
- menținerea la nivel superior a incidentelor de plată prin cecuri, bilete la ordin etc. (peste 50.000 de miliarde lei constatate în anul 2001) fără acoperire;
- introducerea pe piața românească a unor produse neomologate sau care fuseseră anterior interzise în statele de origine;
- funcționarea defectuoasă a sistemului financiar-bancar ceea ce a generat falimente bancare, ale cooperativelor de credit şi ale jocurilor de întrajutorare, precum şi deprecierea credibilității acestuia în plan extern;
- creşterea şi menținerea la un nivel ridicat a infracțiunilor economico-financiare prin care se alimentează economia subterană şi se spală banii murdari;
- creşterea în intensitate a procesului de „interconectare" a afacerilor legale cu tranzacțiile ilegale, care asigură investirea resurselor financiare obținute dintr-o tranzacție ilicită, în afaceri legale, aspect ce poate fi identificat, dovedit şi controlat din ce în ce mai greu;

- ineficacitatea sistemului de coordonare a organelor cu atribuții pe linie de combatere a criminalității, dotarea necorespunzătoare a acestora cu aparatură tehnică şi personal de specialitate.

2.2. În domeniul social

- caracterul destabilizator al tensiunilor sociale, intervenite în urma aplicării măsurilor de reformă, pe fondul scăderii generale a nivelului de trai şi al creşterii şomajului, concomitent cu radicalizarea atitudinii unor lideri sindicali care, exploatând nemulțumirile – acumulate în timp – ale unor categorii socio-profesionale au reuşit să deturneze mişcări revendicative – absolut fireşti într-un stat democratic – în acțiuni periculoase pentru climatul social intern şi ordinea publică;
- tensiunile interetnice şi interconfesionale, ca urmare a lipsei unui dialog permanent, precum şi a unui răspuns ferm şi adecvat la revendicările unor grupuri minoritare etnice sau culte religioase;
- degradarea moralității şi solidarității publice, prin răspândirea, în anumite medii sociale, a ideologiilor extremiste, de negare a valorilor moralei creştine, proliferarea grupurilor parazitare şi contestatare, sataniste, extinderea consumului de droguri, diminuarea şanselor de integrare socială şi creşterea gradului de indiferență față de fenomenul politic;
- ignorarea de către unii factori cu responsabilitate în domeniul protecției sociale a surselor de tensiune, aplicarea unor metode eronate de rezolvare a conflictelor apărute sau lipsa de promptitudine cu care se acționează;
- numărul mare de abuzuri şi ilegalități săvârşite de reprezentanți ai administrației şi justiției;
- reconversia, extrem de scăzută, a forței de muncă către sectoarele productive sau a serviciilor;
- menținerea la un nivel ridicat a muncii la ,,negru'';
- insecuritatea socială generată de amploarea sărăciei şi mizeriei, polarizarea populației în bogați şi săraci;

- emigrarea specialiştilor din diferite domenii de vârf, fenomen ce afectează potențialul de dezvoltare a societății româneşti[3];
- omniprezența birocratismului, favoritismului, nepotismului, de natură a înlesni extinderea fenomenului de corupție la nivelul tuturor categoriilor de funcționari publici.
- creşterea fluxurilor de emigranți ilegali din țările subdezvoltate sau în curs de dezvoltare[4];

2.3. În sfera politicului

- inconsecvența în stabilirea obiectivelor economice prioritare, strategia neperformantă pentru crearea unui sistem financiar adaptat la economia de piața;
- interesul politic în acapararea unor domenii economice profitabile;
- protejarea unor interese de grup, prin îngrădirea activităților economice față de grupurile economice adverse;
- încheierea unor convenții prin care s-au acceptat facilități vamale şi de import față de unele mărfuri, în detrimentul produselor româneşti;
- promovarea unor politici economice conjuncturale, fără a se urmări identificarea şi punerea în practică a unor programe economice reale şi viabile, cum ar fi cele legate de agricultură, mica producție etc.;
- abrogarea în pripă sau cu rea intenție a unor acte normative, care au favorizat multiplicarea corupției, anularea unor fraude comise, devalizarea patrimoniului cultural național, practici economice şi concurențiale neloiale;
- neratificarea sau ratificarea cu mari întârzieri a unor acorduri şi protocoale internaționale în domeniul abordat, care îngreunează în mod vădit procesul de cooperare în planul justiției şi afacerilor interne;
- inconsistența şi tergiversarea nejustificată a proceselor de inițiere şi adoptare a cadrului normativ propus de instituțiile statului, ce conduce la instabilitatea şi incoerența unor reglementari juridice, asociate cu inconsecvența aplicării legilor şi procedurilor legislative existente, cu ineficacitatea sistemului de coordonare a organelor cu atribuții pe linia combaterii criminalității, a celei

[3] Idem.

[4] Cartea Albă, din 13 mai 2004, a Securității şi Apărării Naționale a Guvernului, publicată în Monitorul Oficial, Partea 1, nr. 540 bis, din 16 iunie 2004, pct. 1.2.

organizate cu precădere, precum şi a celui de asigurare a controlului preventiv de gestiune.

2.4. Grupuri implicate în crima organizată – caracteristici

După anul 1990, în condiţiile istorice cunoscute, care au însemnat o deschidere totală a frontierelor, o creştere fără precedent a traficului de persoane, autovehicule şi bunuri, au apărut primele semnale despre tendinţa de grupare şi organizare a unor elemente infractoare, precum şi despre tot mai dese contacte între elementele infractoare autohtone şi cele străine.

Pe fondul unei reacţii palide a autorităţilor româneşti, începând de la confuzia creată de negarea sau recunoaşterea doar pe jumătate a prezenţei şi extinderii structurilor crimei organizate în ţara noastră, grupurile infracţionale au exploatat rapid slăbiciunile legilor româneşti, terenul liber creat prin vidul legislativ în anumite domenii (ne amintim în acest sens de abrogarea fără discernământ a unor legi importante, fără a fi înlocuite cu altele, cel puţin la fel de bune).

Au apărut grupuri de persoane care, în procesul de tranziţie la economia de piaţă, au încurajat şi sprijinit luarea de măsuri care au creat grave contradicţii, de care au şi profitat.

Judecând după condiţiile şi starea economiei, *principalele contradicţii* constau în:

a) începerea demolării vechilor structuri economice mai înainte de a se clarifica în mod concret ce fel de organizare economică urmează să fie pusă în loc şi, de aici, apariţia unor întârzieri semnificative de construcţie a reformei. Ca o consecinţă firească, au apărut şi au proliferat pierderi de producţie – mai ales în domeniul industrial – mult mai mari decât cele care ar fi rezultat dintr-o înlocuire a structurilor, pregătită bine şi din timp;

b) agravarea decalajului dintre producţie (care a înregistrat mari scăderi în perioada de după revoluţie) şi consum;

c) contradicţia dintre marile fonduri valutare consumate şi lipsa de efecte economice de profunzime în viaţa ţării şi, înainte de toate, în producţie;

d) contradicţia dintre masa bănească mult crescută, existentă în circulaţie, şi volumul redus de mărfuri şi servicii existente pe piaţă, a condus la un proces inflaţionist galopant;

e) contradicţia dintre numărul mare de privatizări realizate în sfera comercială, şi numărul mic al celor realizate în domeniul societăţilor cu

activități de producție, a generat scăderea în mod semnificativ a producției de bunuri şi implicit creşterea însemnată a fenomenului speculativ şi a economiei subterane.

Din analiza infracțiunilor înregistrate în România începând cu anul 1990, rezultă că agresionarea economiei publice în ansamblul său, prin sustragerile de mari proporții, abuzuri şi alte ilegalități, este însoțită în cea mai mare parte de acte de corupție.

Numeroase consilii de administrație, directori generali, directori de specialitate, ingineri şefi şi maiştri, şefi de secție şi chiar lideri sindicali au înțeles autonomia proprietății ca pe un pretext pentru desfăşurarea abuzurilor.

Deşi vânzările de active propuse în diferite sectoare economice ar fi trebuit să dinamizeze pârghiile şi instrumentele economico-financiare ale sistemului industrial românesc, în realitate, prin numeroase acte de corupție, conducătorii unor agenți economici, nu au făcut altceva decât să le gestioneze într-o manieră proprie „a bunului plac", ceea ce a adus imense prejudicii societăților comerciale în cauză.

Astfel, o serie de directori corupți au încheiat contracte cu firme străine falimentare ori fără a avea în vedere obligația elementară de a le verifica bonitatea, luând în „soldă" pe toți falitii sau semifalitii ori au acordat credite societăților private sau au vândut produsele prin intermediul acestora, cedându-le un comision substanțial, operațiuni la care au subscris solidar reprezentanții statului ce semnează şi parafează actele care grăbesc privatizarea prin falimentarea societăților cu capital de stat.

Piețele sunt invadate de produse necorespunzătoare calitativ ori cu termenul de valabilitate expirat. De aceea, ponderea cea mai mare a activităților de control o constituie cele efectuate în rețeaua comercială.

Motivația este aceea că producătorul poate crea orice, neputând fi învinuit de nimic atâta timp cât nu-şi pune în vânzare produsele. Mai ciudată este situația care dăinuie în practica relațiilor cu partenerii din alte țări: astfel, recepția mărfurilor străine se face la producător, în timp ce recepția mărfurilor româneşti se face la consumator, activități care de multe ori poartă amprenta incorectitudinii şi iresponsabilității.

Deşi poliția s-a opus în mod repetat, după 1990 s-a renunțat la controlul financiar intern şi de gestiune în aproape toate societățile comerciale, ceea ce a determinat în cea mai mare măsură agresiunea ce s-a exercitat asupra patrimoniului public, precum şi apariția şi dezvoltarea unei corupții aproape

generalizată în relaţiile dintre agenţii economici. În ultimii ani s-a revenit la normal, dar răul, în mare parte, a fost făcut.

Ritmul lent în care organele puterii, dar şi cele ale administraţiei de stat au acţionat pentru îmbunătăţirea cadrului legislativ şi pentru combaterea actelor ilegale a favorizat agresionarea făţişă a economiei româneşti.

Astfel, unii cetăţeni români, împreună cu cetăţeni străini (arabi, turci, chinezi), sub acoperirea unor firme fantomă, prin mituirea funcţionarilor publici de la punctele de frontieră, ori prin ocolirea acestora, au realizat o înfloritoare contrabandă. S-a realizat chiar o specializare a reţelelor de contrabandişti pe tipuri de produse, cum ar fi ţigări, cafea, alcool.

În domeniul importului şi procesării petrolului, grupurile de interese au exploatat prompt fluctuaţiile dintre devalorizarea leului şi preţul internaţional al barilului de petrol, realizând beneficii enorme pe seama consumatorilor interni.

Sub patronajul unor personaje cu înalte funcţii de conducere, de-a lungul ultimilor ani, a fost decimată flota comercială maritimă şi fluvială, închiriată ori vândută la modul iresponsabil, astfel că cele mai multe nave zac sechestrate pentru datorii importante în diverse porturi ale lumii, iar flota de pescuit oceanic a fost desfiinţată practic prin vânzări dezastruoase către firme anonime ori fantomă (se cunoaşte că România dispunea de una dintre cele mai mari flote comerciale ale lumii).

Fondul forestier românesc este în curs de dispariţie, iar industria prelucrătoare agonizează în urma măsurilor care anulează, dintr-un condei, producerea şi exportul mobilei româneşti, în timp ce se exportă masiv material lemnos şi cherestea.

În domeniul produselor agricole, politica imprimată de diferite grupuri de interese, de la un an la altul, au dezavantajat producţia internă şi exportul produselor autohtone în lume, ţăranului român neoferindu-i-se nicio şansă de a supravieţui în economia românească de tranziţie. Jocurile de culise ce au dus la importul ori exportul unor produse au adus comisioane substanţiale anumitor persoane şi au demolat agricultura românească.

Până în anul 1996, sistemul bancar românesc a fost expus de către unele persoane cu funcţii de conducere la o agresionare masivă prin oferirea unor credite imense fără garanţiile imobiliare ori mobiliare necesare. Cea mai mare parte a fondurilor a fost folosită în alte scopuri decât destinaţia iniţială, sume importante revenind persoanelor din conducerea băncilor drept mită pentru „generozitatea" dovedită ca factorii de decizie. De asemenea, în spatele

secretului bancar se ascund interese obscure, operaţiuni de spălare a banilor murdari obţinuţi din activităţi ilicite.

Autorităţile române au fost puse în faţa unui alt paradox: Bucureştiul a urcat pe neaşteptate pe locul II în Europa în domeniul jocurilor de noroc prin cele 19 cazinouri deschise aici. Regula s-a confirmat şi de această dată, respectiv, controalele efectuate în Capitală şi în provincie au demonstrat că aceste cazinouri, deschise în majoritatea lor de cetăţeni străini, permit o evaziune fiscală masivă şi rularea unor sume mari de proveniență dubioasă. Ca urmare, multe au fost închise de poliţie, determinând declanşarea unor presiuni teribile pentru aprobarea redeschiderii lor, inclusiv din partea unor oameni politici.

Se poate aprecia că în ultimii ani, datorită acţiunilor mai hotărâte ale Poliţiei şi celorlalte organe abilitate, s-a stopat practic hemoragia de capital spre anumite persoane dubioase ori grupuri de indivizi cu interese ostile societăţii româneşti.

În sfera publicităţii şi a mass-mediei s-a investit destul de mult, dar proveniența sumelor şi identitatea investitorilor este învăluită în mod voit într-un nor greu de pătruns. Presa este folosită, de multe ori, de către cei care au intrat în posesia unor sume mari de bani, într-un mod mai mult sau mai puţin legal, pentru declanşarea unor atacuri înverşunate împotriva adversarilor şi concurenţilor.

Grupurile de interese contrare celor ale societăţii româneşti contemporane îşi fac simţită prezenţa şi în cadrul investiţiilor publice, în industria de îngrăşăminte, petrol, în vasta operaţiune de privatizare şi nu în ultimul rând în cadrul autorităţile statului. De altfel, fără legătura cu unele persoane cu influenţă în principalele instituţii ale statului, elementele infractoare, unite prin interese de grup în anumite domenii, nu şi-ar putea finaliza intenţiile de fraudare a legii şi realizare a unor câştiguri ilicite.

2.4.1. Grupurile de interese

1) *Grupurile de interese sunt alcătuite şi conduse de*[5]*:*

a) *Partide politice*. Fiecare partid politic sau alianţă de partide, pentru a-şi putea desfăşura activitatea, a-şi extinde sfera de influenţă asupra unor categorii cât mai diverse de cetăţeni, trebuie să întreprindă acţiuni propagandistice, să deplaseze oameni şi mijloace. Totul se măsoară în bani, în mărimea fondurilor de care dispun şi pe care le dau, în afara argumentelor

[5] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei, Op. cit., pag. 139 şi următoarele.

politice şi putere de penetrare în diverse locuri şi medii.Viața a demonstrat că toate partidele politice din lume au sprijinit prin mijloace mai mult sau mai puțin legale diverse domenii, anumite grupuri de interese, asigurându-şi resursele financiare necesare luptei politice. Nici formațiunile politice româneşti nu fac excepție.

b) *Fostele structuri informative*. Cadrele din fostele structuri informative şi-au organizat propriile afaceri, în care au folosit informațiile şi legăturile din țară pentru a eluda într-un fel sau altul legea, în vederea realizării unor câştiguri rapide, apelând cel mai adesea la relațiile şi facilitățile oferite de vechile structuri.

c) *Fostele vârfuri ale nomenclaturii din nivelele 1 şi 2*. Aceste persoane dispuneau deja, în anul 1990, de un sistem de relații bine pus la punct şi de resurse financiare conservate discret, care le-au permis să se implice în afaceri care au exploatat masiv vidul legislativ creat în perioada de început a tranziției.

d) *Grupuri de cetățeni străini care cunoşteau România înainte de anul 1989*. Chiar şi în timpul regimului totalitar, numeroşi cetățeni străini au cunoscut specificul economiei româneşti, întreprinderile ce realizau produse de un anumit grad de competitivitate pe plan internațional. Cu sume relativ mici în valută şi cunoscând reglementările româneşti în materie, inclusiv lacunele legislative, terenul fertil pentru afaceri apărut după 1989, aceştia au realizat câştiguri importante pe care le-au repatriat adesea ilegal.

e) *O combinație între cele patru categorii enumerate mai sus*, care a avut toate condițiile pentru a reuşi în materializarea intereselor proprii.

2) *Nivelurile de acțiune ale grupurilor de interese au cunoscut întreaga paletă.*

a) *Local*, la nivelul județelor, al municipiilor, oraşelor şi chiar al comunelor care ofereau anumite oportunități;

b) *Național*, prin crearea unor firme care şi-au organizat rețele de distribuție prin care au monopolizat întregul teritoriu al țării;

c) *Internațional*, prin societăți româneşti, mixte sau străine, au fost realizate afaceri legale sau ilegale păgubitoare pentru statul român ori patrimoniului privat, în urma unor activități la care au participat şi firme de peste hotare. Pe lângă producerea de pagube, trebuie remarcată şi aducerea în România de capital străin cu o proveniență nedefinită, investit în diverse afaceri aparent legale.

3. Principalele cauze, condiţii, domenii şi forme de manifestare ale crimei organizate

3.1. Cauze şi condiţii

Sintetizând cauzele care generează şi condiţiile care favorizează dezvoltarea crimei organizate şi corupţiei în perioada actuală, evidenţiem:

a) tendinţa de capitalizare fără muncă, pe căi ilicite, manifestată de unii funcţionari din unităţile publice sau private;

b) înfiinţarea şi funcţionarea unui număr mare de SRL fără un capital social solid (cele mai multe în sfera comerţului), prejudiciind unităţile productive prin preluarea unui patrimoniu subevaluat; desfăşurarea de activităţi comerciale pe bază de comision, de cele mai multe ori fără să întreprindă practic nimic, toate operaţiunile efectuându-le tot salariaţii societăţilor cu capital de stat, pe lângă care firmele particulare funcţionează în paralel („firme căpuşă”);

c) solicitarea şi acordarea de credite, unele în valută, fără dobândă şi pe termen lung;

d) vânzarea, închirierea, concesionarea, darea în locaţie de gestiune a unor active, spaţii, utilaje, fără organizarea de licitaţii ori prin licitaţii trucate;

e) lipsa unei pregătiri manageriale corespunzătoare, ceea ce a facilitat pătrunderea cu uşurinţă a unor aşa-zişi parteneri străini care nu au depus la capitalul social actele prevăzute de lege sau nu şi-au adus contribuţia materială, de licenţe, tehnologii, know-how etc.;

f) încheierea unor contracte de comerţ exterior şi livrarea de bunuri (mărfuri) fără verificarea bonităţii firmelor străine partenere;

g) lipsa ori insuficienţa cooperării între structurile chemate să combată acest flagel, determinată de corupţie, orgolii, interese politice.

h) cadrul legislativ intern lacunar sau ambiguu, care pe de o parte nu acoperă integral plaja largă a faptelor ilicite, iar pe de altă parte nu include sancţiuni cu caracter descurajant, neasigurând astfel protecţia la nivelul standardelor europene împotriva fenomenului infracţional extern;

i) cadrul instituţional şi organizatoric de prevenire şi combatere a fenomenului insuficient adaptat condiţiilor actuale, care nu asigură o ripostă fermă şi eficientă datorită: existenţei unor paralelisme; absenţei unei specializări stricte; situaţiei precare a resurselor umane şi mijloacelor materiale disponibile;

j) încălcări repetate ale deontologiei profesionale, datorită coruperii unor funcţionari din administraţia de stat la toate nivelele decizionale, pe fondul precarităţii standardului general de viaţă al populaţiei, în contextul fenomenului de trecere masivă a proprietăţii statului în sfera particulară.

3.2. Principalele domenii şi forme de manifestare ale crimei organizate

Principalele domenii şi forme de manifestare ale crimei organizate, care pot fi delimitate doar teoretic, deoarece în practică se întrepătrund de o manieră foarte complexă, sunt următoarele:

a) *În domeniul comercial*: traficul şi contrabanda, asociate cu evaziunea fiscală la importul/exportul de ţigări, alcool, cafea, electronice, materii prime energetice şi produse primare prelucrate din petrol, metal, lemn etc. O categorie aparte de operaţiuni în cadrul acestui domeniu se referă la comercializarea ilicită de materii prime şi produse strategice ori care sunt supuse regimului special de control al exporturilor instituite pe plan internaţional; acapararea pieţelor şi impunerea unor preţuri aberante;

b) *În domeniul financiar-bancar*: creditări ilegale şi fără garanţii de recuperare; deturnări de fonduri; plasamente ilicite şi ineficiente de capital; spălarea banilor de proveniență obscură; utilizarea de mijloace de plată false; scoaterea ilegală din ţară de valută în numerar ori nerepatrierea celei obţinute prin operaţiuni de export;

c) *În domeniul economico-social*: traficul de droguri; jocurile de noroc; prostituţia şi proxenetismul; traficul ilicit şi comerţul ilegal cu obiecte de artă; migraţia clandestină şi utilizarea ilegală a forţei de muncă etc.

În aceste condiţii, grupările criminale din România şi-au extins volumul şi aria de acţiune, şi-au perfecţionat metodele utilizate, în paralel cu lărgirea zonelor de acţiune.

d) *Factorii de risc direct la adresa ordinii publice şi siguranţei naţionale* decurg şi din afectarea gravă a echilibrelor macro-economice şi sociale, precum şi din pierderea controlului intern şi punerea sub dependenţă străină a unor sectoare de activitate prin:

- extinderea fenomenului corupţiei la nivele tot mai ridicate ale funcţionarilor din administraţia publică şi economie. Din acest punct de vedere, este semnalată penetrarea tot mai îngrijorătoare de către elemente aparţinând crimei organizate a instituţiilor comerciale, bancare şi vamale, precum şi a celor

de control aferente, la nivele de conducere tot mai ridicate, urmărindu-se coruperea factorilor decizionali, pentru a nu-şi exercita sau îndeplini atribuţiile de serviciu, favorizând comiterea unor fapte grave cu caracter ilicit;

- punerea sub control sau dependenţă străină a unor sectoare de importanţă strategică din sfera productivă, comercială ori bancară pe calea subminării directe, prin concurarea lor neloială, sau prin influenţarea factorilor de decizie în scopul de a acţiona pentru deturnarea actului de conducere potrivit intereselor grupărilor criminale.

O semnificaţie deosebită, în actualul context, legat de realizarea obiectivului de integrare în structurile europene şi nord-atlantice, o are riscul major de afectare a imaginii externe a ţării noastre, prin transformarea efectivă sau doar perceperea României pe plan internaţional ca o placă turnantă a derulării operaţiunilor de crimă organizată.

Faţă de gravitatea ameninţărilor relevante ale fenomenului de crimă organizată la adresa ordinii de drept şi a siguranţei naţionale, riposta organismelor competente a fost redusă ca dimensiuni şi eficienţă, unele rezultate mai notabile obţinându-se doar în ultimul timp, însă cu eforturi deosebite şi existând riscul de a avea un caracter precar atâta timp cât nu vor fi înlăturate cauzele de fond ale expansiunii fenomenului, arătate mai sus.

e) *Economia subterană* reprezintă o problemă deosebit de gravă, care se impune a fi discutată din perspectiva rezultatelor evaluărilor realizate de specialiştii în domeniu, rezultate care arată că ea se menţine la cote ridicate, prezentând chiar tendinţe de amplificare. Economia subterană constă în *ansamblul activităţilor cu caracter economic care, prin diferite forme, metode şi mijloace preponderent ilicite, scapă ori se sustrag circuitelor normale, legal statuate de societate.*

Aprecierea unanimă a nocivităţii şi periculozităţii sale a impus-o printre preocupările prioritare ale diverselor categorii de specialişti (economişti, statisticieni, jurişti, sociologi) – pe plan intern dar şi internaţional. Prin mijloace şi metode specifice, aceştia au abordat diferite laturi ale problemei, luând sau nu în considerare caracterul ilicit al respectivelor activităţi şi calificând-o printr-o gamă largă de termeni: economie subterană, ascunsă, paralelă, gri, neagră, neoficială, neînregistrată, informală, ilegală etc.

Spre exemplu, Comisia Naţională de Statistică operează cu noţiunea de economie informală, care se referă la activităţi parţial legale, necesare şi complementare în orice sistem economic, efectuând inclusiv determinări

cantitative anuale asupra indicatorilor specifici acestuia în cadrul produsului intern brut (P.I.B.).

Elementul de maxim şi direct impact asupra percepţiei negative a fenomenului la nivelul opiniei publice, având însă rezonanţă majoră şi în planul siguranţei naţionale, se referă la subminarea bazei de venituri a bugetului statului care, astfel diminuată, în loc să contribuie la finanţarea cheltuielilor sociale vitale din domeniile de interes public deosebit, alimentează dezvoltarea continuă a circuitelor clandestine.

Ca efect secundar, în timp, al fenomenelor de criminalitate economico-financiară organizată, dar având o importanţă şi o semnificaţie majoră pentru opinia publică, apare *transferul şi valorificarea treptată a însemnatelor resurse obţinute prin căi şi mijloace ilicite către zona activităţilor legale din societate*, prin cointeresarea cu predilecţie a cercurilor decizional-administrative şi politice, în încercarea de a le *controla şi subordona propriilor interese.*

Pe această linie, *crima organizată se interferează cu corupţia* la cele mai înalte nivele decizionale. Corupţia este utilizată de către grupările criminale ca instrument de bază pentru atingerea propriilor interese. Mecanismul utilizat este acela de a cointeresa material factorii abilitaţi, în scopul de a-i determina să nu-şi exercite ori să-şi îndeplinească necorespunzător atribuţiile de serviciu (oficiale).

Deşi au existat şi unele reacţii critice, este de subliniat faptul că, încă din luna decembrie 1994, Institutul de Cercetări Economice prezenta public, într-o lucrare proprie, bazată pe utilizarea unor modele econometrice specifice, că în ţara noastră economia neînregistrată are o pondere în PIB-ul total de exact 38,1%[6].

Relevantă este în acest sens şi declaraţia preşedintelui Curţii de Conturi a României, care, în cadrul consfătuirii pe tema combaterii corupţiei şi criminalităţii organizate, desfăşurată la Parchetul General la data de 11.11.1996, afirma că „economia subterană, clandestină acoperă până la 40% din produsul intern brut, iar evaziunea fiscală echivalează cu circa 60% din bugetul de stat, reprezentând aproximativ 1,5-2 miliarde dolari S.U.A., anual”[7].

Astfel, evaluările şi estimările efectuate fundamentează concluzia că volumul economiei subterane reprezintă echivalentul a aproximativ 40% din

[6] Ibidem, pag. 127.
[7] Ibidem, pag. 128.

produsul intern brut, în timp ce cuantumul evaziunii fiscale acoperă în proporție de 60% nivelul veniturilor bugetului de stat.

Dintre formele concrete de manifestare a criminalității economico-financiare, o atenție prioritară le-a fost acordată acțiunilor de contrabandă şi evaziune fiscală, pornind de la aprecierea gradului înalt de periculozitate al structurilor create pe această linie şi de la cauzele determinante ale fenomenelor negative care se localizează în disfuncții şi iregularități existente la nivelul principalelor organisme cu atribuții de control în domeniu.

Astfel, sistemul vamal, care constituie o sursă importantă de venituri la bugetul de stat, în cadrul căruia deține o cotă de aproximativ 25%, înregistrează disfuncții şi iregularități ce determină pierderi datorate contrabandei estimate la peste 1.500 miliarde lei numai la importurile de țigări[8].

La produsele cele mai pretabile contrabandei (țigările, cafeaua, alcoolul), se estimează existența unui raport de 1/3 între mărfurile introduse legal în țară şi cele la care se eludează plata obligațiilor fiscale, iar în principalele zone de frontieră (Arad, Giurgiu, Constanța, Timişoara, Galați şi Bucureşti) acționează deja rețele bine organizate, care beneficiază de concursul vameşilor corupți, ce le facilitează introducerea de mărfuri prin contrabandă ori prin acceptarea de documente falsificate.

Ulterior, mărfurile astfel introduse în țară fac obiectul evaziunii fiscale sistematice, în special pe calea rulării lor fără documente sau pe bază de înscrisuri formale, prin rețele de firme „fantomă", create special în acest scop, care nu funcționează efectiv la sediile declarate, şi a căror pondere în totalul societăților comerciale înscrise în Registrul Comerțului este de circa 10%. În aceste condiții, numai în municipiul Bucureşti, nivelul evaziunii fiscale este estimat a echivala volumul veniturilor efectiv atrase la bugetul de stat.

Analizele efectuate evidențiază că, în etapa actuală, fenomenul crimei organizate nu este pe deplin consolidat şi se bazează preponderent pe circulația clandestină (neevidențiată) a mărfurilor şi utilizarea plăților în numerar, cu ocolirea sistemului bancar, inclusiv pentru plățile externe, care se realizează prin transferul cash al surselor valutare necesare în străinătate.

A fost relevată constituirea unor rețele relativ stabil structurate pe plan local, dar având în numeroase cazuri ample conexiuni externe pe linie de aprovizionare sau desfacere a produselor şi care au delimitat destul de precis zona şi obiectul specific de activitate.

[8] Ibidem, pag. 129.

În context, este tot mai larg recunoscută şi acceptată existenţa unor reţele organizate şi respectiv a „mafiilor" ţigărilor, alcoolului, cafelei, dar şi a petrolului sau cea financiar-bancară, funcţie de sfera predilectă de acţiune.

Principalul domeniu de manifestare a criminalităţii economico-financiare organizate este cel comercial, legat de activităţile de export-import şi desfacere la intern a diverselor categorii de produse considerate a fi pretabile contrabandei şi evaziunii fiscale datorită cererii mari pe piaţă şi nivelul ridicat al taxelor şi impozitelor aferente: ţigări, cafea, alcool, unele bunuri de folosinţă îndelungată (produse electronice) şi într-o măsură tot mai mare anumite categorii de produse agro-alimentare, petroliere, derivate din lemn şi metale prelucrate primar etc.

În conexiune directă cu domeniul comercial, chiar dacă insuficient structurată, *sfera bancară se constituie, de asemenea, într-o zonă importantă de manifestare a criminalităţii economico-financiare*, în principal prin amploarea deosebită a operaţiunilor de creditare ilegală realizate prin acceptarea unor niveluri prea mari de risc, precum şi prin neasigurarea condiţiilor necesare de garantare a rambursării şi recuperării la termenele scadente. În acelaşi domeniu a fost relevată derularea unor operaţiuni de deturnare şi transfer ilicit de fonduri – în fapt de spălare a banilor prin circuitul bancar – deşi prin adoptarea Legii nr. 21/1999 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor s-a creat primul cadru legal necesar constatării şi contracarării infracţionalităţii în domeniu, urmat de adoptarea Legii nr. 656 din 07 decembrie 2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor.

De asemenea, *zona privatizării, restructurării şi a investiţiilor străine*, precum şi într-o perspectivă imediată, cea a pieţei de capital, constituie un domeniu predilect de manifestare a criminalităţii economico-financiare, a cărei amplitudine nu poate fi evaluată decât global şi cu un grad ridicat de aproximare.

Am făcut puţine referiri în această lucrare la furtul pe calculator sau furtul informaţiei, cazuistica din România neoferind încă o concluzie globală, dar nu este exclusă posibilitatea apariţiei acestui gen de infracţionalitate ca fenomen, în special în ideea aservirii sale criminalităţii organizate şi terorismului. În acelaşi context se înscrie şi contrabanda nucleară care este în prezent într-o fază puţin mai avansată, mai ales în Rusia şi foştii sau actualii săi sateliţi, cu reverberaţii majore în viitor asupra stabilităţii mondiale şi chiar a existenţei vieţii pe pământ.

Acum nu se mai poate vorbi de „începuturi timide" ale crimei organizate în România. Grupurile de interese au pus stăpânire deja pe diverse sectoare ale economiei româneşti (de fapt pe cele mai importante şi profitabile) şi obstrucţionează aproape făţiş încercările autorităţilor de privatizare ori revigorare a activităţii prin măsuri la nivel central ori local.

În acest sens consider că fenomenul „Mafia" în România s-ar putea traduce şi califica prin sintagma „grupuri de interese".

Ar mai trebui adăugat că în anumite zone din marile oraşe, inclusiv în capitală, şi chiar în unele localităţi rurale, lumea interlopă (subliniem: tot mai bine organizată), în care ţiganii ocupă un segment bine definit, deţine controlul, iar poliţia pătrunde doar prin acţiuni de amploare în care sunt angrenate forţe şi mijloace impresionante.

Pe baza datelor prezentate în Capitolul 4 îndrăznim să apreciem că, totuşi, *crima de anvergură în România nu s-a manifestat până în prezent la intensitatea şi amploarea existentă în ţările vestice şi chiar cele limitrofe nouă şi nici prin organizaţii criminale de vreun tip deosebit, cu o identitate proprie*. Se constată însă, că din punct de vedere al configuraţiei şi tendinţelor evolutive, mai ales în ultimii ani, criminalitatea *se înscrie pe un traseu continuu ascendent, cu tendinţe de cristalizare a crimei organizate în multe din sferele vieţii economico-sociale*.

Este deja de notorietate faptul că, în prezent, în România sunt creaţi factorii criminogeni care stimulează marea criminalitate organizată, cu tendinţe evidente de racordare rapidă la procesul de globalizare şi internaţionalizare a organizaţiilor criminale cu care se confruntă omenirea, de la Triadele chinezeşti, Jakuza japoneză, până la mafiile clasice din Italia, America, dar şi cele din Rusia, Cecenia, Gruzia.

A devenit clară nevoia unei lupte concertate pentru autorităţile române, în special a poliţiei, împotriva formelor grave de criminalitate, printr-o ofensivă ce trebuie dezvoltată în contextul internaţional existent, cu mijloace de descurajare şi contracarare adecvate. Lipsa, ori insuficienţa unei legislaţii ferme, a mijloacelor materiale şi financiare, precum şi a experienţei pe care alte ţări au dobândit-o în domeniu, evidenţiază în unele cazuri, neputinţa. La toate acestea sunt nevoit să adaug şi lipsa de decizie a puterii judecătoreşti.

Pentru ca lupta împotriva criminalităţii de anvergură să fie eficientă, trebuie stabilite obiectivele prioritare şi resursele disponibile. Întrucât este

imposibil de combătut cu aceeaşi intensitate întreaga gamă a formelor de criminalitate care se manifestă la un moment dat într-o societate, este necesar să se stabilească prioritățile, respectiv cele mai grave şi mai periculoase dintre acestea şi, în funcţie de resurse, să se concentreze eforturile în vederea eradicării ori diminuării lor.

Există dificultăți în definirea criteriilor pentru stabilirea unei ierarhii a priorităților, întrucât este posibil ca, datorită percepției actuale, crima organizată să nu fie considerată de către populație tot atât de gravă ca infracționalitatea stradală. Factorii de decizie care sunt prin forța lucrurilor sensibili la opinia publică, deşi conştienți de prețul şi consecințele criminalității organizate naționale şi transnaționale, pot fi obligați, la un moment dat, să acorde prioritate ripostei nemijlocite împotriva infracționalității stradale. De exemplu, în Bucureşti şi în alte localități mari din țară, autoritățile puterii şi administrației locale sunt mult mai preocupate de micii cerşetori din intersecții, de aurolaci şi mărunta prostituție, decât de jaful din bănci şi evaziunea fiscală din societățile comerciale.

Este şi motivul pentru care, în cele ce urmează, în afară de sensibilizarea factorilor de mare decizie din societate, doresc să atrag un serios semnal de alarmă asupra unui viitor care cu siguranță va fi marcat de escaladarea crimei organizate şi mai cu seamă a terorismului internațional, fiind deja de notorietate interferența unor segmente ale celor două fenomene, cu factori de risc major asupra ordinii publice şi siguranței naționale.

4. Factori externi

Escaladarea fără precedent a terorismului internațional, cu repercusiuni extrem de grave în viața societății civile, considerat de altfel de mulți analişti politici ca fiind „al treilea război mondial”, ne îndreptățeşte să facem câteva referiri la implicațiile sale în țara noastră, având în vedere şi ultimele evenimente internaționale, cu apogeul „11 septembrie 2001” din S.U.A.

Astfel, printre amenințările majore la adresa siguranței naționale a României se numără şi existența unor structuri aparținând organizațiilor teroriste internaționale, precum şi amplificarea crimei organizate.

Principala cauză a interferării şi dezvoltării celor două fenomene este reprezentată de dispariția unor sponsori tradiționali ai terorismului internațional, cu efecte negative directe în planul asigurării necesităților

financiare şi logistice ale organizaţiilor teroriste. Dispariţia sponsorilor tradiţionali a făcut ca organizaţiile teroriste să se orienteze către crima organizată, ca principala sursă de finanţare.

Activităţile de finanţare a terorismului sunt acţiuni infracţionale precum: contrabanda, evaziunea fiscală, deturnarea de credite, bancruta frauduloasă, traficul ilegal cu stupefiante, cu armament, muniţie, explozivi, monedă falsă, traficul ilicit de persoane şi obţinerea ilegală de fonduri prin utilizarea violenţei sau ameninţarea cu folosirea acesteia.

Cazuistica în acest domeniu atestă, ca o trăsătură esenţială, rapiditatea cu care terorismul, conexat cu segmente ale crimei organizate se adaptează la economia de piaţă, la schimbările economice, politice şi legislative din diverse state, profitând din plin de unii factori favorizanţi, aşa cum sunt: stagnarea ori regresia economică, insuficienţa, inconsistenţa şi lipsa de fermitate a unor mecanisme de combatere şi control, importul de forme, metode, mijloace şi procedee specifice crimei organizate, precum şi unele influenţe negative din partea unor curente şi ideologii străine de diferite nuanţe.

Fenomenul criminal actual, ca şi prognozarea evoluţiei sale în perioadele următoare demonstrează, o dată în plus, necesitatea unirii eforturilor comunităţii internaţionale pentru prevenirea şi combaterea sa cu maximă eficacitate, una dintre căi dovedindu-se a fi, fără îndoială, armonizarea legislaţiilor în materie penală, scop urmărit încă de la crearea sa de către Consiliul Europei.

Efectele sălbatice ale crimei strategice sunt clare pentru guverne şi destul de sesizabile pentru cetăţeni. De aceea, trebuie admis faptul că problema există şi aceasta trebuie prezentată populaţiei prin mecanismele de dezbatere specifice din sectoarele public şi privat. Dacă guvernul nu face acest lucru, atunci îl va face populaţia.

O dezbatere la nivel naţional va arăta populaţiei şi agenţiilor guvernamentale care nu sunt încă convinse de faptul că această crimă organizată, respectiv strategică, ameninţă o gamă largă de interese sociale vitale, conducând la: corodarea democraţiei constituţionale şi diminuarea bunăstării economice; întârzierea reformelor politice esenţiale şi subminarea stabilităţii; coruperea guvernării şi erodarea valorilor culturale.

Terorismul intern, în cele mai sărace state din Europa Centrală şi de Est, datorat grupărilor de natură etnică şi religioasă, precum şi injustiţiilor economice, poate exploda în cel mai scurt timp. De vreme ce războiul total

dintre marile puteri din regiune pare a fi din ce în ce mai puţin probabil în viitorul apropiat, conflictele de interese de mare intensitate vor domina viitorul, cele mai probabile manifestări ale acestora fiind formele de violenţă politică. Cea mai mare parte a acestor conflicte se va înregistra în ţările în curs de dezvoltare şi în noile democraţii din Europa. Întrucât alte revoluţii sociale sunt prea puţin probabile, terorismul va fi o tactică ce va fi deseori adoptată în aceste cazuri, urmărindu-se excluderea unor lideri politici, sociali, economici incomozi.

O mare parte a violenţei teroriste va fi generată de conflicte interne. Terorismul intern din Europa va fi generat de aspecte sociale şi politice supurante şi va reflecta anumite dezmembrări din exterior. Vor apărea grupări teroriste ce se vor dezvolta pe plan intern, ca urmare a procesului de izolare ori autoizolare a oraşelor, a războiului dintre bande, a alienării etnice şi a militantismului extremist, a polarizării rasiale şi a unei multitudini de alte probleme sociale, politice şi economice.

Fluxurile crescânde de refugiaţi şi imigranţi vor aduce cu ele în Europa unele dintre problemele şi politicile lumii în dezvoltare. Mai mult, organizaţiile criminale şi teroriste se vor cupla cu bandele locale pentru a recruta imigranţi şi persoane din propriile minorităţi etnice. Toate acestea prevestesc creşterea activităţii crimei organizate şi a terorismului local. O parte din acest terorism va avea legături în străinătate şi implicaţii asupra securităţii naţionale, în care politica militară va trebui să joace un rol major.

Terorismul internaţional va creşte în anii ce urmează şi va continua să ameninţe întreaga lume civilizată.

Având în vedere gravitatea problematicii abordate, consider că nici un efort nu este prea mare pentru a menţine criminalitatea organizată la parametrii actuali sau pentru a înregistra chiar reduceri, ceea ce este puţin probabil, întrucât fenomenele odată declanşate la nivelele cunoscute în „ţări cu tradiţie" vor fi greu dacă nu imposibil de ţinut sub control.

În acest sens, la conferinţa europeană asupra crimei organizate şi terorismului în societatea post-comunistă, ce s-a desfăşurat la Varşovia, în 28-30 martie 1993, reprezentantul Germaniei afirma: „Dacă nu vom marca în viitorul apropiat progrese semnificative în lupta împotriva crimei organizate, extremismului şi terorismului, curând haosul ne va copleşi. S-a pierdut mult timp preţios, am ajuns în ceasul al unsprezecelea şi, ca urmare ne-a mai rămas extrem de puţin timp pentru a acţiona".

4.1. Implicarea membrilor şi simpatizanților structurilor din țara noastră aparținând unor organizații teroriste străine, în activități specifice crimei organizate

Conexiunea terorismului din țara noastră cu crima organizată, fenomen de natură a afecta siguranța națională, se evidențiază dintr-o serie de aspecte stabilite în cadrul activităților polițienești specifice.

În acest context, au fost evidențiate atât activități infracționale specifice crimei organizate derulate exclusiv de către elemente aparținând unor organizații teroriste internaționale, cât şi angrenarea acestora în activități tipice de crimă organizată, în cooperare cu structuri specifice acesteia. Este şi „normal", având în vedere faptul că cei care finanțează activitățile teroriste nu au uitat zicala „fă-te frate cu Dracu' până treci puntea". Considerăm că organele puterii ar trebui să intervină energic, să distrugă puntea dintre cele două tipuri de activități infracționale şi să salveze binele de rău, până nu este prea târziu.

Trebuie să observăm că ponderea activităților infracționale este reprezentată de elementele aparținând structurilor ilegale, fie ele cu gulere albe ori închise la culoare, printre acestea primând contrabanda cu tot felul de produse consumabile, evaziunea fiscală şi nu în ultimul rând traficul cu tot felul de produse care aduc sigur şi imediat câştiguri substanțiale.

De menționat este şi faptul că o parte a fondurilor obținute în țara noastră, prin metode şi cu mijloace ilicite de către grupurile teroriste implicate in activități de crimă organizată are ca destinație susținerea în România a activităților proprii ale organizațiilor teroriste în cauză, restul fondurilor fiind scoase ilegal din țară în scopul finanțării activităților teroriste pe plan internațional.

4.2. Penetrarea societății româneşti de către crima organizată internațională

Deşi până în prezent, în plan terorist, nu au fost relevate conexiuni semnificative între marile structuri ale crimei organizate internaționale, cea mai reprezentativă fiind mafia italiană, pe de o parte, şi grupările sau organizațiile teroriste, pe de altă parte, periculozitatea deosebită a acțiunilor infracționale desfăşurate de crima organizată pe teritoriul României a făcut ca acestea să constituie obiectul unor investigații speciale din partea organelor abilitate ale statului.

Astfel, s-a constatat că elemente aparţinând unor structuri mafiote italiene au stabilit legături cu lumea interlopă autohtonă, acţionând în acelaşi timp şi pentru atragerea în activităţile infracţionale a unor elemente originare din spaţiul C.S.I., mai cu seamă în vederea traficării de armament şi substanţe explozive.

De asemenea, reprezentanţi ai unor „familii" mafiote din Italia şi-au creat în România acoperiri comerciale legale, sub paravanul cărora acţionează pentru obţinerea de fonduri financiare, inclusiv prin mijloace ilegale. Se remarcă, sub această acoperire, investirea în societăţi comerciale supuse procesului de privatizare a fondurilor rezultate din activităţi infracţionale cum sunt: contrabanda, evaziunea fiscală, extorcarea de fonduri, adopţiile ilegale, scoaterea ilegală din România a unor persoane şi bunuri, traficul de droguri etc. În acest sens, un membru al CAMOREI NAPOLETANE expulzat din România pentru asemenea activităţi ilegale a fost arestat de autorităţile italiene sub acuzaţia de trafic de armament, stupefiante, răpiri şi sechestrări de persoane, atentate şi reciclarea banilor proveniţi din activităţi ilicite, etc. În ţara noastră, respectivul a încercat să constituie celule de tip mafiot şi să atragă peroane autohtone în asemenea activităţi.

Pe linia combaterii activităţilor specifice desfăşurate în România de diferite clanuri mafiote italiene, care prin amploarea lor puneau în pericol siguranţa naţională, s-au întreprins măsuri de expulzare a doi reprezentanţi de marcă ai mafiei internaţionale care vizau coordonarea pe teritoriul ţării a unor reţele complexe de reciclare a fondurilor provenite din activităţi ilicite. Cu acest prilej, s-a prevenit spălarea unei sume estimate la 400 – 500 milioane dolari S.U.A.

Într-un alt caz s-au obţinut informaţii despre preocuparea unui cetăţean străin de a constitui o reţea complexă ce urma să fie compusă din membrii unui clan mafiot italian, concomitent cu angrenarea în activităţi ilegale a unei societăţi economice autohtone, prin intermediul căreia să se poată realiza profituri în beneficiul organizaţiei. În consecinţă, s-au întreprins măsuri de scoatere din ţară a comerciantului respectiv şi de includere pe lista persoanelor indezirabile pentru România.

În concluzie, se poate aprecia că *la ameninţările distincte reprezentate de terorism şi crima organizată se adaugă noi factori de risc la adresa siguranţei naţionale, rezultaţi din interferenţa celor două fenomene*, respectiv:

- mijloacele financiare obținute de grupările teroriste din activități specifice crimei organizate permit dezvoltarea capacităților organizatorice şi operative ale acestora şi consolidarea structurilor din România şi din alte țări;
- interferența dintre terorism şi crima organizată conduce la creşterea capacității de acțiune a acesteia din urmă, determinată de accesul la experiența şi infrastructura specifice terorismului;
- implicarea terorismului în crima organizată generează conflicte de interese pentru a căror rezolvare se poate apela la metode caracterizate printr-un grad foarte ridicat de violență.
- însuşirea de către grupările interne a mijloacelor, metodelor şi practicilor specifice, consacrate pe plan internațional;
- racordarea rețelelor interne la cele internaționale, cu îmbinarea dar şi delimitarea strictă a rolului şi atribuțiilor lor;
- penetrarea pe teritoriul național a elementelor externe de crimă organizată şi joncțiunea acestora cu nucleele locale.

Accentuarea penetrării vieții sociale-politice şi economice de către structurile de crimă organizată generează apariția, dezvoltarea şi consolidarea pe plan intern a unor rețele de tip mafiot de sorginte arabă, turcă, kurdă, italiană, rusă, ucraineană, moldovenească şi chineză.

4.3. Amplificarea tendințelor de internaționalizare a crimei organizate

Noul context socio-politic şi economic, coroborat cu materializarea treptată a eforturilor exponenților crimei organizate de racordare la circuitele internaționale, a determinat apariția unor factori şi forme cu caracter de noutate ce reprezintă amenințări la adresa siguranței naționale a oricărui stat. Între acestea, o relevanță deosebită o prezintă crima organizată ca fenomen global care, datorită consecințelor negative produse, a constrâns organismele statale sau internaționale specializate să întreprindă măsuri din ce în ce mai ferme pentru combatere a sa.

Crima organizată vizează obiective contrare intereselor sociale, în ansamblu, şi implicit a celor de siguranță națională, deoarece rețelele clandestine acționează sistematic, deplin conspirat urmărind să controleze şi să pună în stare de dependență, pe calea corupției, şantajul şi violența, actul decizional la nivel statal.

Trăsăturile definitorii ale fenomenului crimei organizate se referă, pe de o parte, la profesionalizarea accentuată a metodelor şi mijloacelor utilizate, ca

răspuns la acțiunea mai fermă de contracarare a organelor competente şi, pe de altă parte, la internaționalizarea, în fapt globalizarea sa ca arie de manifestare, generată de tendința naturală de extindere a sferei de acțiune, prin identificarea unor noi debuşee unde să valorifice la maximum condițiile favorizante existente.

În țara noastră, pe fondul factorilor favorizanți asociați procesului de tranziție, germenii preexistenți de crimă organizată au cunoscut o dezvoltare deosebită şi au condus în ansamblu la o creştere exponențială a acesteia.

În acest context evolutiv, ce vizează în egală măsură natura faptelor criminale cât şi persoanele care le comit, deosebit de plastică mi s-a părut remarca lui ROBERT JACKSON, fost judecător la Curtea Supremă a SUA, care afirma: „*Crima organizată este o faptă cu un pericol social deosebit de grav, care nu se comite niciodată din întâmplare, ignorantă de către oameni aflați în disperarea sărăciei. Dimpotrivă, făptaşii acesteia sunt indivizi puternici, mulți foarte bogați, fără scrupule şi prejudecăți. Rareori mobilurile crimei organizate constau în obținerea imediată de bunuri şi valori. Cei care organizează crima de acest nivel urmăresc în primul rând o oarecare putere şi poziție în comunitate pentru ca, mai apoi, în baza acestei puteri sau poziții să vină în mod direct şi profitul, un profit criminal, odios, care şubrezeşte statul prin erodarea continuă a instituțiilor sale financiare”.*

Dacă geografic suntem departe de țara celui care a făcut această afirmație, cel puțin în ceea ce priveşte ultima ei parte, suntem foarte aproape şi afirm cu certitudine că ea reprezintă principala cauză a nivelului actual de trai în România.

Referitor la afirmația că numai cei bogați săvârşesc asemenea fapte, îmi exprim părerea că dacă la noi cei foarte bogați vor fi din ce în ce mai puțini, iar cei săraci tot mai mulți, crima organizată exprimată prin jafuri şi violență, va fi din ce în ce mai mult apanajul ultimilor. Făcând apel la istorie, să ne reamintim de haiducie.

În tratarea subiectului, am apreciat că pentru a fi descoperit, contracarat, limitat, reprimat ori lichidat un fenomen trebuie bine cunoscut în ceea ce priveşte cauzele care l-au generat şi condițiile care l-au favorizat, sub aspectul debutului, evoluției, intensității pe segmente şi în anumite perioade, precum şi al urmărilor.

5. Concluzii

Dacă avem în vedere numai creditele acordate preferențial şi fără acoperire de bănci, se poate afirma, fără teama de a greşi, că în ultimii 10 ani, nu a existat un sistem financiar-bancar mai bântuit de crima organizată decât cel românesc, şi că acest fenomen a constituit unul dintre principalele motive care au condus la sărăcirea inimaginabilă a întregului popor.

Având în vedere această stare de fapt precum şi avertismentele tot mai insistente ale unor mari specialişti în materie şi ale unor mari oameni politici şi de stat, determinate de concluzia că în România s-a creat un complex de factori socio-economici şi criminogeni care stimulează dezvoltarea criminalității organizate, este imperios necesară adoptarea unei poziții deschise şi obiective cu privire la potențialele pericole care amenință ordinea de drept în societatea civilă românească. Pentru fiecare dintre acestea, în funcție de natura fiecăruia, trebuie să se inițieze şi să se aplice măsurile cele mai eficiente de prevenire şi combatere, indiferent de costuri. Dacă dorim o societate sănătoasă, nici un preț nu este prea mare.

Un prim pericol, pe care trebuie să-l eliminăm, îl constituie *consolidarea gradului de profesionalizare a mediilor criminale în general şi a structurilor crimei organizate, în special*. Este de notorietate faptul că grupările de infractori constituite pe teritoriul României adoptă tot mai mult principiile de organizare, structurile interne şi ierarhice şi mai ales regulile ce acționează cu putere de lege în interiorul organizațiilor de tip mafiot, care şi-au întins tentaculele asupra majorității statelor lumii.

În acest context, în care crima organizată se globalizează, pătrunzând în aproape toate domeniile vieții economico-sociale, este de aşteptat şi o amplificare a gradului de intelectualizare a acesteia, prin absorbția în interiorul grupărilor criminale a unor persoane care ocupă posturi oficiale cheie în domeniul administrației, finanțelor, băncilor, comerțului, justiției, poliției, vămilor etc., dar şi a unor specialişti de marcă, între care avocați cu reputație, economişti de prestigiu, ingineri şi tehnicieni în domeniul logisticii, al telecomunicațiilor şi computerelor, experți în materie de protecție şi autoapărare etc.

În acelaşi timp, grupările de tip mafiot încearcă şi chiar reuşesc cu destulă uşurință să pună mâna pe părți importante din presă şi din alte mijloace de informare în masă. Interesul pentru acest sector este firesc, presa prezentând o importanță aparte pentru grupările mafiote, datorită faptului că ea poate fi folosită cu mare uşurință şi eficiență atât pentru atacuri concertate împotriva

persoanelor sau organizaţiilor incomode ori rivale, cât mai ales pentru a preveni atacurile sau dezvăluirile ce le pot face ziariştii în legătură cu afacerile subterane ale mafioţilor. Acapararea unei părţi din presă este favorizată de greutăţile materiale deosebite cu care se confruntă aproape toate publicaţiile în procurarea materialelor consumabile şi mai ales a hârtiei de ziar, care a înregistrat, de la o perioadă la alta, preţuri tot mai ridicate, situaţie în care sumele avansate de grupările sau persoanele interesate sunt foarte greu, uneori imposibil de refuzat.

Pericolul prezentat de crima organizată este acutizat de fuziunea dintre aceasta şi lumea politică, proces ce se adânceşte tot mai puternic, prin dezvoltarea fără precedent a traficării funcţiilor publice, a relaţiilor politice şi de afaceri. Această stare de fapt este determinată şi întreţinută de imensele fonduri obţinute în urma afacerilor de tip mafiot, între care se detaşează traficul de droguri şi armament, marea contrabandă şi evaziunea fiscală, şantajul şi perceperea taxelor de protecţie, camăta deşănţată, fonduri care, prin corupţie, sunt injectate în organisme politice şi administrative, pentru ca acestea să se menţină la putere şi să garanteze grupărilor criminale succesul şi protecţia necesară derulării multiplelor şi complexelor lor afaceri ilegale.

Numai aşa se explică faptul că în importante domenii ale vieţii economice, cum sunt cele ale importurilor, exporturilor, a acordării licenţelor, stabilirii impozitelor şi taxelor, utilizării creditelor, fondurilor de investiţii şi dezvoltare, a fondurilor proprietate de stat şi private etc., cei care hotărăsc sunt, în multe cazuri, capii crimei organizate sau complici ai acestora, aflaţi în prima linie a vieţii publice, atât pe plan central, cât şi local.

Ceea ce ar trebui să atragă atenţia autorităţilor competente şi responsabile din ţara noastră este faptul că *respectivii au ajuns deja la stadiul în care afişează cu nonşalanţă comportamentul tipic mafiot*, materializat în supraabundenţă şi lux exorbitant, în vile somptuoase şi autoturisme de ultimul tip, în conturi cu depozite substanţiale în bănci, în frecvenţa cu care practică jocurile de noroc în numeroasele cazinouri bucureştene sau din marile oraşe, în nesimţirea şi persiflarea cu care îi tratează pe cei mulţi şi amărâţi care în gând sau cu voce tare îi înjură.

Ameninţarea cea mai serioasă constă în faptul că *ţinta principală a acestor grupări criminale este aceea de a face inoperante, ineficiente şi chiar de a paraliza structurile statului abilitate* să efectueze controlul social şi să lupte împotriva lor, scop pe care îl ating prin coruperea sau subordonarea unor înalţi funcţionari publici din administraţie, poliţie, justiţie, finanţe, bănci şi

servicii de informaţii, prin intermediul cărora influenţează sau determină luarea, neluarea ori modificarea deciziilor economice, juridice şi chiar, sau mai ales politice.

De altfel, multe din cazurile instrumentate de poliţia română evidenţiază, fără dubii, că *grupurile de interese aflate deja în sânul organelor puterii şi deciziei, au beneficiat şi beneficiază de protecţia* unor senatori, deputaţi, magistraţi, poliţişti, inspectori financiari, lucrători vamali şi alţi funcţionari publici aflaţi în conducerea diverselor instituţii ale statului, protecţie care este greu de demolat. Ca urmare, cei în cauză sunt aproape imposibil de tras la răspundere pe linie penală, din cauza absenţei sau imperfecţiunii sistemului legislativ, a lipsei mijloacelor moderne de urmărire necesare de cele mai multe ori în vederea probării activităţii infracţionale de tip mafiot.

Este şi firesc, cred, ca acest fenomen să se manifeste la cele mai înalte niveluri într-o societate de tranziţie, în care *factorul profilactic este aproape nul*, într-un mediu microbian deosebit de activ. Cum altfel, un om cu mintea întreagă şi-ar putea imagina că într-o societate, într-un stat care se vrea de drept, sute de mii de oameni de bună-credinţă care şi-au depus economiile (unii dintre ei pentru a-şi pune la adăpost de inflaţie sumele necesare pregătirii pentru „ultimul drum") la F.N.I., în urma unei campanii publicitare deşănţate, nu-şi găsesc nici banii şi nici dreptatea. Unde sunt cele două componente?

Consider că toate cele de mai sus se constituie în explicaţii pertinente ale raţiunilor pentru care marii mafioţi se bucură de o înţelegere tacită şi chiar de protecţie din partea unor structuri ale statului, ale motivelor pentru care ceea ce este valabil pentru infractorii de drept comun constituie excepţii pentru marii infractori, precum şi ale cauzelor pentru care mafioţii recurg de cele mai multe ori la mijloace ilegale mai mult sau mai puţin brutale – ameninţări, şantaj, compromiterea prin înscenări care să distrugă credibilitatea sau prin folosirea ori manipularea abuzivă a presei – atunci când se lovesc de persoane corecte, care nu acceptă compromisuri.

Este esenţială pentru noi toţi soluţionarea reală a problemelor de fond legate de: asigurarea liniştii şi ordinei publice, apărarea vieţii, sănătăţii şi libertăţii persoanei, a dreptului la educaţie şi prosperitate, într-o ţară blagoslovită de Dumnezeu.

CAPITOLUL 6

UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND MIJLOACELE JURIDICE DE PREVENIRE ŞI COMBATERE A CRIMEI ORGANIZATE

1. Mijloacele juridice de prevenire şi combatere a crimei organizate

Pentru înțelegerea corectă a problematicii abordate în acest capitol, mă văd nevoit, chiar cu riscul de a mă repeta, să fac mai întâi unele precizări legate de fenomenul crimei organizate care, aşa cum am mai arătat, a căpătat valențe internaționale sau transfrontaliere.

Existentă de veacuri la frontierele statelor, sub forma contrabandei şi traficului de persoane, crima organizată internațională a atins dimensiuni fără precedent, profitând de democratizarea accesului la tehnologie, accesibilitatea la armament sofisticat, dar mai ales de deschiderea granițelor pentru capitaluri, mărfuri şi persoane, care a permis utilizarea în sectoarele legale a unor uriaşe sume de bani provenite din activități criminale.

Ca urmare, se constată că marile grupări de tip mafiot sunt deja în posesia unor instrumente ale puterii care, în mod tradițional, aparțin autorității de stat şi sunt folosite de aceasta în scopul impunerii legii şi asigurării stabilității interne necesare unei dezvoltări economice şi sociale armonioase. Spre deosebire de stat şi în contradicție cu acesta, marile mafii utilizează forța economică pentru a-şi impune şi satisface propriile interese, în detrimentul restului societății.

Fenomenul a atras de mai multă vreme atenția profesioniştilor din instituțiile şi structurile specializate în prevenirea şi combaterea crimei organizate. Astfel, cunoscutul luptător antimafia (şi victimă a acesteia), Giovanni Falcone sublinia, încă înainte de 1990, că „asocierea tot mai strânsă între „criminalitatea gulerelor albe", care devine tot mai amplă şi crima

organizată, ce devine tot mai violentă şi lipsită de scrupule este, poate, cel mai alarmant aspect al scenei de azi a criminalității, un iminent pericol pentru instituțiile noastre democratice”[1].

Aspectele negative ale globalizării, între care speculațiile valutare, fuga creierelor, migrarea ilegală, poluarea mediului, terorismul şi, nu în ultimul rând, crima organizată, nu pot fi pe deplin anihilate de către autoritățile de stat, nici chiar în condițiile unei cooperări internaționale cu mult mai eficiente decât cea actuală. Cu toate acestea, opinia publică, electoratul din toate țările solicită tot mai puternic statului să ia măsuri pentru diminuarea virulenței acestor flageluri.

1.1. Penetrarea şi subvertirea statului de către crima organizată

Pentru a înțelege modalitățile în care criminalitatea organizată evoluează – *preponderent în planul economicului*– către penetrarea structurilor societății şi ale statului, apoi spre internaționalizare, specialistul american Peter Lupsha a elaborat un model analitic de tip „evoluționist”, conform căruia grupările criminale locale parcurg, în dezvoltarea lor, următoarele etape[2]:

- *faza predatorie*, caracterizată prin apariția unor grupări locale de mici dimensiuni, ale căror activități, cel mai adesea defensive, urmăresc dominarea unei zone de teritoriu, eliminarea adversarilor, asigurarea monopolului asupra utilizării forței. În ceea ce priveşte actele infracționale, acestea vizează cel mai adesea efecte imediate, nefiind incluse într-o strategie de lungă perspectivă. După asigurarea dominației asupra zonei, grupul respectiv devine cunoscut de reprezentanții locali legitimi ai puterii politice şi economice, care cedează în fața forței grupului, iar uneori îl utilizează în propriul beneficiu, pentru recuperarea unor datorii, eliminarea adversarilor politici, obținerea de voturi etc.;
- *faza parazită*, în care interacțiunea între gruparea mafiotă şi structurile puterii se dezvoltă, pe măsură ce grupările criminale îşi sporesc puterea în zona teritorială luată sub control, iar structurile puterii recurg tot mai frecvent la serviciile ilicite prestate de mafioți. Trecerea la această etapă este favorizată de anumite împrejurări politico-economice, în principal de lipsurile generatoare de „piață neagră” ori de interdicțiile impuse comercializării unor

[1] Comitetul Economic – Adunarea Atlanticului de Nord (Parlamentarii NATO) – Crima Organizată la Nivel Transnațional, O Amenințare în Creştere la Adresa Pieței Globale, Secretariatul Internațional, 8 aprilie 1998, Comunicare, „Crima organizată internațională”, pag. 1.
[2] Ibidem, pag. 2 şi următoarele.

mărfuri, cum sunt drogurile. Exemplul clasic este prohibiția impusă în SUA în anii ’30, care a favorizat transformarea grupării Cosa Nostra într-un pion important pe piața americană.

Mai apropiate de zilele noastre sunt piața neagră a drogurilor, care a favorizat dezvoltarea cartelurilor columbiene, sau războiul din fosta Iugoslavie, care a permis unor grupări criminale să se erijeze inclusiv în purtătoare de cuvânt ale intereselor naționale ale unora dintre beligeranți. Corupția care însoțeşte furnizarea ilicită de bunuri şi servicii, constituie liantul între structurile „*legitime*” ale societății şi lumea interlopă a organizațiilor criminale.

În faza parazită, grupul criminal are posibilitatea să-şi atribuie o anumită „*aură*” de legitimitate, pe măsură ce-i sporesc resursele de capital, informație şi mână de lucru calificată, precum şi pe măsură ce rețelele sale pătrund în sferele legale ale vieții economice, exercitându-şi tot mai mult influența asupra unor zone (orașe, regiuni), unde devine, tot mai mult, egalul statului;

- *faza simbiotică* reprezintă cea de-a treia etapă în evoluția grupului criminal, în care relațiile dintre acesta şi sistemul politic devin tot mai strânse, păstrându-şi acelaşi caracter parazit, de data aceasta reciproc. Astfel, „*gazda*”, reprezentată de sectoarele politice şi economice legale, devine dependentă de „parazit”, respectiv de grupul criminal, pentru a-şi asigura existența.

Din nefericire, sunt deja numeroase exemple pentru a ilustra acest stadiu, de la nivel de mare aglomerare urbană (a se vedea preluarea sub control a unor sectoare economice ale New York-ului anilor ’60 de către mafie, prin intermediul sindicatelor), până la controlul deplin menținut de cartelurile columbiene asupra unor importante regiuni ale țării şi influența decisivă pe care o au asupra sistemului legislativ şi judiciar al țării. Chiar la nivel de stat, exemple ilustrative binecunoscute sunt simbioza dintre mafiile italiene şi structurile de stat din perioada democrat-creştină, precum şi simbioza dintre statul nipon şi Yakuza, în ce priveşte controlul sectorului imobiliar. În această etapă, crima organizată încetează a mai fi o problemă de resortul instituțiilor de impunere a legii, întrucât acestea nu mai sunt operaționale, deoarece crima organizată a devenit deja „stat în stat”.

1.2. Criminalitatea economico-financiară ca modalitate de infiltrare a grupărilor crimei organizate pe piețele legale

Puterea economică şi financiară acumulată, îndeosebi în ultima perioadă, de marile grupări ale crimei organizate face, pentru acestea, absolut

necesară investirea în circuitul economic a profiturilor uriaşe generate de activităţile infracţionale, mai cu seamă de narcotrafic. Aceasta nu numai pentru a spori aceste profituri, dar mai ales pentru a reduce riscul ca originea ilegală a capitalurilor să fie descoperită, ceea ce atrage imediat, în majoritatea statelor, confiscarea acestora.

Pe un plan mai general, istoric, *penetrarea mafiilor în sistemele economice este determinată şi de tendinţa constantă de „legitimizare" a acestor grupări pe plan social*, prin cucerirea unei „respectabilităţi" de natură să le permită acceptarea lor de către celelalte categorii ale societăţii civile. În acest sens, legitimizarea resurselor materiale ale mafioţilor este însăşi condiţia trecerii lor în categoria „persoanelor respectabile", acceptate ca atare de restul societăţii. Un asemenea proces poate fi considerat deja încheiat în Statele Unite, în ce priveşte mafiile anilor '30 şi '60[3].

Cât despre timpurile şi spaţiile mai apropiate de noi, analiştii studiază cu mult interes procesele din Rusia, estimând că situaţia din această ţară „relevă un proces similar, indicând categoria infractorilor de astăzi ca devenind, după toate probabilităţile, categoria conducătoare de mâine, aceasta după ce îşi va fi disimulat originea".

Sinopticul de mai sus constituie un exemplu ilustrativ al trecerii de la activităţile infracţionale propriu-zise la afacerile „curate" ale marilor mafioţi.

1.3. Procesele de reformă economică: oportunităţi pentru penetrarea capitalurilor de proveniență ilicită

Procesele şi măsurile vizând reformarea sistemelor economice în vederea integrării lor în circuitul economic mondial, îndeosebi tranziţia ce are loc în prezent în Europa de Est constituie un adevărat „pol" de atracţie pentru marile grupări mafiote internaţionale, care văd în deschiderile economice şi în „foamea" de capital a noilor democraţii unul din cele mai bune debuşee pentru uriaşele profituri acumulate din activităţi criminale de mare anvergură, între care narcotraficul continuă să deţină locul principal.

Între aceste procese, *stabilizarea macro-economică, respectiv acele măsuri ce vizează echilibrarea balanţelor de plăţi şi reducerea inflaţiei, oferă interesante „oportunităţi" pentru penetrarea fondurilor ilicite*, întrucât în aceste procese se reduce masiv furnizarea de bani pe piaţă (prin diminuarea

[3] Ibidem, pag. 3 şi următoarele.

emisiunilor de monedă, reducerea creditelor, suprimarea subvențiilor)[4]. Unul din primele efecte ale acestor măsuri constituie însă în acelaşi timp o alegere foarte grea pentru majoritatea întreprinderilor: falimentul sau găsirea unor surse alternative de finanțare pe termen scurt.

Astfel de situații (constatate în China anului 1988, în Mexic – 1995, în Ungaria şi Vietnam), oferă grupărilor criminale oportunitatea de a plasa, în locul furnizorilor legali de credit, sume mari în valută, direct întreprinzătorilor, care returnează banii în monedă locală, cu o dobândă cu atât mai atractivă cu cât este „îmbunătățită" de deprecierea acesteia.

Rezultatul imediat al acestei penetrări a finanțelor crimei organizate în vidul de capital creat prin măsurile antiinflaționiste este lipsa de efect a acestora, întrucât agenții economici care recurg la alternativele de finanțare oferite de crima organizată nu-şi mai modifică comportamentul economic ceea ce determină, adesea, noi măsuri statale restrictive ce provoacă greutăți tot mai mari întregului sector economic legal.

Un alt complex de măsuri ale reformei ce atrage finanțele criminalității organizate internaționale sunt cele vizând liberalizarea pieței financiare, prin restrângerea controlului statului asupra activităților financiar-bancare. Între aceste măsuri se numără liberalizarea dobânzilor pentru a reflecta costul real al banilor, renunțarea la credite „*preferențiale*", legiferarea posibilităților de faliment, posibilitatea intrării pe piață a unor noi tipuri de agenți economici[5].

Aceste măsuri au, de asemenea, ca efect, diminuarea posibilităților legale de a obține împrumuturi, creşterea costului acestora, reducerea dobânzilor pentru sumele plasate în bănci, creând, în ansamblu, o considerabilă „foame" de credite, pe măsură ce băncile îşi revizuiesc, adesea drastic, politicile de acordare a împrumuturilor.

În acest context financiar, „*capitaliştii*" crimei organizate apar ca mari investitori ale căror resurse depăşesc cu mult concurența legală. Ei pot profita de importante avantaje în competiția cu sectorul legal, avantaje determinate, în principal, de vastitatea resurselor „*aruncate*" în joc, precum şi de nerespectarea regulilor jocului, care constituie modul specific de operare al grupărilor criminale. Astfel, pe piața ilegală a creditelor, liberalizarea dobânzilor conferă grupurilor criminale avantaje similare băncilor internaționale față de cele locale – în măsura în care acest gen de creditări nu este afectat de costul unor

[4] Ibidem, pag. 5.
[5] Ibidem, pag. 5 şi următoarele.

împrumuturi neperformante – şi le dau posibilitatea de a obține profituri chiar dacă fixează dobânzi mai mici decât concurenții lui legali. În acest fel, ei atrag şi agenți economici care, fără a fi neperformanți, ezită să se adreseze băncilor, descurajați de perspectiva plății unor dobânzi exorbitante.

Profitul organizațiilor criminale finanțatoare provine de asemenea şi din faptul că ele nu se supun legilor şi reglementărilor după care funcționează sistemul bancar legal. Astfel, ele îşi pot alege „*clienții*" şi, de regulă, îşi impun condițiile, mereu altele, după propriul interes.

Alte avantaje ale grupului criminal față de concurenții săi legali sunt posibilitatea de a obține, pe căi ilicite, toate informațiile de care are nevoie despre cel ce îi solicită banii şi, respectiv, posibilitatea de a folosi violența pentru a se asigura de îndeplinirea condițiilor impuse „clientului".

Se poate spune, în concluzie, că pentru grupul criminal care doreşte să penetreze un sector economic prin „finanțare" nu există, practic, nici unul din riscurile cu care se confruntă investitorii legali.

1.4. Avantajele crimei organizate față de concurenții săi legali

Resursele uriaşe ***de capital utilizate pentru:***

- neutralizarea concurenței;
- achiziționarea de mână de lucru supercalificată;

1. *Lipsa oricăror restricții* juridice, birocratice ori legale asupra procesului decizional ori a acțiunilor propriu-zise;

2. *Corupția*, ca mijloc de a obține informații, a acționa, a influența, a obține acces la sectoarele de elaborare şi impunere a legilor, precum şi pentru a penetra concurența ori obiectivele de interes;

3. *Amenințarea cu violența* şi folosirea acesteia pentru atingerea scopurilor;

4. *Flexibilitatea* organizatorică şi capacitatea de reacție rapidă.

5. *Utilizarea „pedepsei definitive"* pentru înlăturarea ineficienței organizatorice.

6. *Rețele de contact*, asociații şi „înțelegeri" la nivel mondial (internațional).

7. *Secretizarea şi compartimentarea* strictă a întregii activități.

Se poate deci concluziona că, pe plan mondial, retragerea statului din conducerea sectorului economic lasă în urmă un vid legislativ şi normativ care

devine teren propice pentru criminalitatea economico-financiară internațională, aşa cum s-a întâmplat şi în țara noastră în perioada postdecembristă. Indiferența față de acest vid poate deveni costisitoare nu numai pentru statul respectiv ci şi pentru partenerii săi de afaceri, respectiv pentru întreaga comunitate internațională.

Pentru a evita o astfel de evoluție, specialiştii menționează ca imperios necesare măsuri de umplere a acestui vid cu *norme de protecție*[6], între care:

- *transparența evidențelor financiare*, îndeosebi a celor referitoare la sursele de finanțare a companiilor;
- *introducerea unor legi privind falimentul*, în măsura în care lipsa unor astfel de legi permite firmelor îndatorate să lucreze în continuare în loc să întreprindă măsuri de restructurare;
- *adoptarea de legi speciale* care să sancționeze activitățile de tip mafiot, îndeosebi cele din domeniul economico-financiar şi bancar;
- *elaborarea şi adoptarea unui ansamblu de măsuri de protecție socială*, de natură să ofere întreprinzătorilor dar şi persoanelor obişnuite, opțiuni viabile pentru a depăşi eventualele dificultăți economice;
- *schimbul activ de informații la nivel internațional*, întrucât este deja acceptat faptul că structurile de combatere se află, în prezent, mult în urma adversarilor lor în ce priveşte cooperarea şi colaborarea pentru atingerea unor obiective de interes comun.

1.5. „Spălarea banilor" – tendințe actuale şi de perspectivă în spațiul european

Aşa cum s-a mai arătat, termenul de „*spălare*" (sau „reciclare") a banilor desemnează generic un complex de operațiuni economice şi financiare frauduloase, având drept principal obiectiv crearea condițiilor pentru folosirea şi sporirea pe căi legale a uriaşelor profituri obținute de pe urma activității marilor grupări ale crimei organizate internaționale.

În opinia analiştilor, integrarea țărilor din estul continentului prin implementarea mecanismelor economice şi financiare ale Uniunii Europene este privită de marile mafii cu o atitudine contradictorie, în măsura în care, pe de o parte, acestea ar dori să profite de unificarea spațiului economic european, dar pe de altă parte, sunt conştienți şi de riscurile mai mari pe care le prezintă întărirea sistemelor de control şi combatere a crimei organizate[7].

---

[6] Ibidem, pag. 7 şi următoarele.
[7] Ibidem, pag. 8 şi următoarele.

În acest context, statele europene aflate în relații speciale economice şi financiare cu UE capătă o importanță sporită pentru marea crimă financiară, întrucât pot reprezenta, pe de o parte, refugii pentru capitalurile „*murdare*", iar pe de altă parte, căi de acces pentru aceste capitaluri, odată „*spălate*", spre circuitul economic comunitar legal.

Luând în considerare cifra anuală de afaceri a grupurilor crimei organizate şi presupunând că jumătate din aceasta trebuie să fie reciclată întru-un anumit fel în economia legală, reiese că suma anuală a banilor spălați variază între 250 – 500 miliarde U.S.D.[8]

1.5.1. Principalele etape ale „spălării" banilor

1. *Evaziunea*: multiplicarea circuitelor financiare pentru eliminarea riscurilor, fie prin transportarea clandestină a banilor lichizi în paradisurile fiscale, fie prin circularea lor în activități dificil controlabile, în țara de origine (cazinouri, baruri, impresariat, turism, export etc.).

2. *Conversia*: depunerea, lichid sau prin cec, a banilor în conturi din „*paradisuri fiscale*" (Panama, Vamatu, Nauru, Insulele Marshall, Insulele Virgine, Liberia etc.).

3. *Prespălarea*[9]: transportul banilor, tot fragmentat, în conturi ale unor firme-paravan din zone cunoscute pentru păstrarea secretului bancar (Hong Kong, Singapore, Elveția) şi recircularea lor electronică.

4. *Spălarea*: reconstituirea sumelor inițiale sub formă de facturi sau împrumuturi fictive în marile centre financiare (New York, Londra, Frankfurt) şi preluarea lor de către marile firme financiare şi comerciale pentru reinvestire în circuitul economic legal.

Pe acest circuit se realizează nu numai recuperarea profitului, ci şi condițiile interferării tot mai mari a activităților ilicite cu circuitul economic legal.

În acest context este cât se poate de clară, dar şi motivată, preocuparea Administrației S.U.A., după actele teroriste din 11 septembrie 2001, de a fi elaborată, pe plan internațional, o strategie comună care să permită identificarea

[8] Comitetul Economic – Adunarea Atlanticului de Nord (Parlamentarii NATO) – „Crima Organizată la Nivel Transnațional, „O Amenințare în Creştere la Adresa Pieței Globale", Secretariatul Internațional, 8 aprilie 1998, Proiectul Raportului General, Kess Zijlistra, Olanda, raportor general, pag. 10.

[9] Popa, Ştefan; Cucu, Adrian – Economia Subterană şi Spălarea Banilor, Editura Expert, Bucureşti, 2000, pag. 60 şi următoarele.

şi blocarea conturilor organizațiilor criminale, teroriste, pentru a priva aceste structuri de sursele financiare şi, în consecință, a fi mai uşor de contracarat şi combătut.

Este, de asemenea, de luat în considerare şi faptul că spațiul UE dispune de propriile sale „*paradisuri*" financiare, între care Insulele Anglo-Normande, Insula Man, Monaco, coloniile engleze, franceze şi olandeze (teritoriile engleze din Caraibe, Indiile de Vest franceze, colonia portugheză Macao, Antilele Olandeze, Aruba etc.), precum şi de centre off-shore privilegiate în relațiile cu UE, între care Liechtenstein, Cipru, Andorra, Gibraltar.

Între noile modalități de „spălare" a banilor identificate recent de Grupul de Acțiune Financiară (GAFI, organism dependent de „Grupul celor 7" cu atribuții pe linia combaterii spălării banilor), *se numără*:

- *revenirea la metoda „tradițională" din prima etapă a procesului*, respectiv trecerea frontierelor cu sume mari de bani lichizi, denumită uneori şi „*contrabanda cu bani"*. Au fost detectate, astfel, tentative de trecere a granițelor cu cantități de bani disimulate în pereții unor maşini blindate, bunuri exportate (inclusiv frigidere, cuptoare cu microunde, mobilă etc.), pentru transportarea lor în locuri unde aceşti bani pot fi depuşi în bănci, ca „profit" al unei activități economice legale;
- *recurgerea la alte entități economice*, acolo unde băncile propriu-zise sunt supuse unor norme mai puțin stricte. Se remarcă, în acest sens, utilizarea pe scară largă a unor *companii special create, reale sau fantomă*, ce permit amestecarea sumelor murdare cu cele rezultate dintr-o activitate legală.

În context, este menționat şi un raport din 1996 al Serviciului Federal de Informații din Germania (BND) care, subliniind nivelul fără precedent la care a ajuns controlul marilor organizații mafiote asupra unor sectoare economice din întreaga lume, menționează, între altele, că grupările mafiote ruseşti controlează peste 4000 de bănci şi că au efectuat masive investiții în Spania, îndeosebi în industria hotelieră şi a cazinourilor, sectoare preferate pentru facilitățile pe care le oferă pentru reciclarea banilor.

În prezent organele de aplicare a legii, prin măsuri de ordin legislativ şi operațional luate, au sub control grupurile care creează astfel de probleme.

Pentru operațiunile de „amestecare" sunt folosite frecvent dubla facturare (cu valori sporite ale mărfurilor tranzacționate), precum şi orientarea spre sectoarele cu viteză mare de circulare a unor sume mari de bani (restaurante, cazinouri, agenții de turism, sectorul imobiliar);

- *investirea banilor murdari direct în bunuri de valoare*, între care maşini de lux, iahturi, avioane, bijuterii, terenuri, achiziționate de obicei cash şi apoi revândute;
- *crearea şi utilizarea, pe durate foarte scurte, a unor firme fantomă în paradisurile financiare*, îndeosebi pentru practicarea altor fraude financiare decât „spălarea" (în principal marile evaziuni fiscale); asemenea firme dispar foarte repede, evidențele lor contabile fiind imediat distruse după efectuarea operațiunilor pentru care au fost create;
- *utilizarea de preferință a instituțiilor financiare nonbancare*, pe măsură ce băncile sunt supuse unor norme stricte şi aplică tot mai frecvent principiul „cunoaşte-ți clientul", solicitând date în acest sens şi înregistrând orice tranzacție care depăşeşte o anumită sumă (fixată la nivelul UE la 15.000 euro, situație existentă şi în prezent). Între aceste instituții se numără casele de schimb valutar, ghişeele de schimb pentru cecuri, companiile de asigurări, cele de valori imobiliare (brokerii), firmele ce tranzacționează aur şi metale prețioase, firmele de poştă rapidă. Aceste firme sunt utilizate în funcție de stadiul în care a ajuns procesul de „spălare"; astfel, cazinourile şi sălile de joc sunt utilizate în special în faza de plasare;
- recurgerea la bănci, de regulă bine cunoscute, cu mare credibilitate, abia în ultima fază a procesului de „spălare", după ce capitalurile au trecut prin celelalte etape ale procesului;
- *sporirea rolului profesioniştilor*, în sensul apariției unor *categorii noi de consultanți financiari* – observați în Italia, Anglia, Belgia, Olanda şi Portugalia – care îşi oferă serviciile indiferent cui plăteşte onorariile. Aceştia achiziționează ori creează firme, plasând fonduri „murdare" printr-o varietate de instrumente financiare, fundații, conturi cu beneficiari terți şi alte operațiuni, în general împrumutate din arsenalul marilor evazioniști. Au fost înregistrate cazuri în care astfel de profesioniști au cumpărat mari cantități de bani în numerar, scutindu-i astfel pe clienții lor de efectuarea transferului propriu-zis.

Față de perioada anterioară, când astfel de servicii erau remunerate pe bază de comision, în prezent aceşti „consultanți" achiziționează (cu o reducere) întregul capital provenit din activitatea infracțională şi se ocupă de toate procedurile spălării acestuia, obținând profituri suplimentare din investirea banilor în circuitul legal. Este, în opinia unor analişti, un nou grad de sofisticare apărut în ciclul spălării banilor crimei organizate, cu care autoritățile europene, comunitare şi extracomunitare abia încep să se confrunte.

În cele ce urmează, ne propunem să analizăm: preocupările altor state şi ale forurilor internaționale în domeniul sancționării actelor şi faptelor de crimă organizată, eforturile acestora de limitare a fenomenului crimei organizate – moştenit din secolul trecut şi preluat în pas de marş de actualul secol –, şi ce anume ar trebui întreprins în acest sens. Este un demers pertinent, dar mai ales necesar.

2. Aspecte legislative de incriminare în România a unor infracțiuni din sfera crimei organizate

Fără intenția de a reveni la aspectele prezentate în capitolul 1 al acestei teze ori de a intra într-o dezbatere a sistemului penal român actual – situație ce ar depăşi cadrul de analiză criminologică specifică acestei lucrări –opinez că nu este lipsită de interes încercarea de a trece succint în revistă acele reglementări juridice considerate de unii specialişti ca suficient de acoperitoare pentru controlul asociațiilor criminale şi sancționarea infracțiunilor din domeniul crimei organizate.

Înainte de abordarea propriu-zisă a situațiilor concrete, se impun a fi reliefate următoarele aspecte ce caracterizau legislația penală națională, până la apariția *Legii nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate:*

a) Crima organizată nu este şi nu a fost definită ca act şi concept;

b) Nu era definită ,,*organizația criminală*'' sau „*grup organizat infracțional",* ca structură, scop urmărit, modalități de acțiune;

c) Infracțiunile specifice crimei organizate nu erau definite ca atare, iar sub aspectul formelor agravante nu se făcea referire la crima organizată;

d) În Codul penal şi în legi speciale există norme pretabile aplicării lor ca instrumente juridice şi penale în combaterea crimei organizate, precum:

- circumstanțele agravante;
- infracțiunea de asociere pentru săvârşirea de infracțiuni;
- reglementările speciale privind: combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri; regimul juridic al precursorilor folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor; prevenirea şi combaterea traficului de persoane; comerțul electronic;
- infracțiunea de contrabandă calificată;
- falsificarea de monede sau alte valori;
- infracțiunea de spălare a banilor.

2.1. Circumstanțele agravante

Circumstanțele agravante sunt forme legale de agravare a răspunderii penale în cazul infracțiunilor comise în anumite condiții.

Astfel, potrivit art. 76 alin .1, lit. a şi art. 78 Cod penal „*săvârşirea faptei de către trei sau mai multe persoane împreună constituie o circumstanță agravantă, ce poate avea ca efect, sub aspect sancționator, aplicarea unei pedepse până la maximum special, iar când acesta nu este îndestulător în cazul închisorii, se poate adăuga un spor, de până la 5 ani, care nu poate depăşi o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult jumătate din maximum special".*

Relevant pentru text este faptul că deşi legiuitorul nu face referire la săvârşirea faptei de către un grup, asociație sau organizație criminală, formularea utilizată este în opinia mea cuprinzătoare şi elastică față de diversele modalități de comitere a faptei penale, inclusiv a celor din sfera crimei organizate.

Este relevantă şi cerința formulată de legiuitor ca infracțiunea să fie comisă „*împreună*" de către trei sau mai multe persoane, ceea ce presupune ca acestea să fie prezente şi în participație în momentul comiterii faptei. Din acest mod logic de reglementare derivă pericolul social mai mare pentru o astfel de participație, iar pe de altă parte exclude agravarea pedepsei pentru infracțiuni care, prin natura lor (incest, adulter etc.), pot fi săvârşite doar de două persoane[10].

În concluzie din textul analizat nu rezultă trăsături specifice crimei organizate, respectiv existența unui organizator, a instigării, a unei structuri organizatorice, a unui scop inițial urmărit ş.a.

2.2. Infracțiunea de asociere pentru săvârşirea de infracțiuni

Infracțiunea de „*asociere pentru săvârşirea de infracțiuni*" este reglementarea cea mai pretabilă de aplicare în domeniul crimei organizate, deşi la elaborarea ei nu s-a avut în vedere acest lucru.

Această infracțiune este prevăzută în art. 323 Cod penal şi constă în *„Fapta de a se asocia sau de a iniția constituirea unei asocieri în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele arătate în art. 167, ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asocieri, se*

[10] Oancea, Ion – Drept penal, Partea generală, Editura Didactică Bucureşti, 1971, pag. 446.

pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea ce intră în scopul asocierii.

Dacă fapta de asociere a fost urmată de săvârşirea unei infracţiuni se aplică celor care au săvârşit infracţiunea respectivă, pedeapsa pentru acea infracţiune în concurs cu pedeapsa prevăzută în alin. 1.

Nu se pedepsesc persoanele prevăzute în alin. 1 care denunţă autorităţilor săvârşirea mai înainte de a fi fost descoperită şi de a se fi început săvârşirea infracţiunii care intră în scopul asocierii".

Pericolul social care decurge din această normă vizează scopul urmărit de asociere, acela de a săvârşi una sau mai multe infracţiuni fără a fi condiţionat numărul de participanţi, ori dacă s-a trecut sau nu la săvârşirea vreuneia dintre faptele care constituie scopul asocierii. Caracterul grav al pericolului pentru ordinea de drept, securitatea socială şi liniştea publică rezidă tocmai din caracterul organizat al respectivei grupări.

Această modalitate de asociere presupune o anumită structură organizatorică, responsabilităţi concrete pentru membrii asociaţiei în vederea realizării scopului propus, respectiv: „*săvârşirea unei sau mai multor infracţiuni*", care sunt clar stabilite din punct de vedere a genului lor (falsificare şi punere în circulaţie de monedă falsă, furt şi trafic cu autovehicule furate, trafic transfrontalier cu fiinţe umane etc.) dar şi a modalităţilor de comitere.

Aceste ultime două aspecte nu sunt individualizate de legiuitor, care dă astfel posibilitatea ca această asociere să poată fi aplicată la toate infracţiunile unde există caracterul de pretabilitate şi aplicare. În practica judiciară, această instituţie şi-a dovedit cu prisosinţă eficienţa atât în planul prevenţiei cât şi a combaterii infracţiunilor în general, dar cu precădere a celor din sfera crimei organizate.

Aplicarea cu frecvenţă mai ridicată a acestei dispoziţii legale a fost determinată de numărul tot mai crescând al grupurilor de infractori care datorită organizării lor şi-au demonstrat capacitatea de acţiune, îndrăzneală, forţa şi durata în timp pentru săvârşirea de infracţiuni, în contrast cu dificultăţile tot mai sporite ale organelor de urmărire penală în administrarea probatoriilor şi tragerea la răspundere penală a făptuitorilor.

În practica judiciară a rezultat că faţă de diversitatea de activităţi infracţionale a membrilor asociaţiei, participanţi direcţi sau indirecţi la grup, această normă penală este suficient de acoperitoare, în sensul că este reglementată activitatea de „*constituire a unei asociaţii*" în vederea săvârşirii de

infracțiuni, fiind incriminate şi alte acțiuni frecvent practicate, precum inițierea constituirii, aderarea şi ajutorul dat unei asemenea grupări.

Putem aprecia, sub raport criminologic, că infracțiunea de asociere prevăzută şi pedepsită de art. 323 Cod penal reprezintă una dintre cele mai grave forme de criminalitate, respectiv crima organizată, chiar dacă legiuitorul nu o defineşte ca atare.

Acesta este şi motivul pentru care Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea crimei organizate nu abrogă această dispoziție legală.

2.3. Traficul şi consumul ilicit de droguri

Traficul şi consumul ilicit de droguri este apreciat ca cel mai activ şi periculos segment infracțional din sfera criminalității organizate, motiv pentru care comunitatea internațională a manifestat preocupare constantă pentru găsirea remediilor juridice şi de cooperare polițienească, atât de necesare controlului acestui fenomen.

În acest context se înscriu şi demersurile *Statului Român, care în anul 1912 a aderat la Convenția internațională privind stupefiantele, semnată la Haga în 1910, iar la 18 mai 1928 a ratificat Convenția internațională privind opiul, semnată la 18 februarie 1925.*

În plan intern, *în 1928 este promulgată Legea nr. 58 pentru combaterea abuzului de stupefiante*, iar în Regulamentul de aplicare a acestei legi sunt prezentate substanțele considerate stupefiante şi supuse mecanismului de control (morfina, codeina, cocaina şi derivații acesteia).

La 24 iulie 1933 intră în vigoare „Regulamentul monopolului de stat al stupefiantelor", iar ca organ de control se înființează Comisia monopolului stupefiantelor, cu atribuții de monitorizare a fabricării, exportului şi desfacerii stupefiantelor şi a preparatelor cu acelaşi conținut.

În urma aderării României (31 decembrie 1973) la Convenția unică a stupefiantelor, din 25 ianuarie 1961, şi la Protocolul privind modificarea acestei Convenții, încheiat la Geneva la 25 martie 1972, este adoptat *Decretul nr. 476/1979 privind regimul produselor şi substanțelor toxice, care face o delimitare clară între acestea şi stupefiante.*

Prin Legea nr. 118 din 08 decembrie 1992 țara noastră aderă la Convenția asupra substanțelor psihotrope din 1971 şi la Convenția Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante şi substanțe psihotrope din 1988, de la Viena.

În Codul penal actual, intrat în vigoare la 01 ianuarie 1969, infracțiunea de trafic de stupefiante a fost reglementată prin textul art. 312.

Urmare a extinderii fenomenului drogurilor în țara noastră şi a prezenței tot mai active a rețelelor de narcotrafic a fost adoptată *Legea nr. 140/1996* care, pentru prima dată, pedepseşte în formă severă, agravantă (detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 ani şi interzicerea unor drepturi) cazurile în care producerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația produselor stupefiante au fost săvârşite organizat.

Acest demers notabil avea să fie încununat de succes odată cu adoptarea Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, cu modificările şi completările ulterioare şi a H.G. nr. 1359/2000 privind Regulamentul de aplicare a prevederilor acestei legi, ambele acte normative conținând prevederi esențiale pentru combaterea crimei organizate în domeniul reglementat.

Astfel, potrivit art. 12, alin. 1 şi 2 din lege, infracțiunile prevăzute se săvârşesc, de regulă, în forma pluralității constituite de infractori, ceea ce presupune o anumită durată de timp în realizarea activității infracționale, existența unei organizații ierarhice ai cărei membri au poziții şi responsabilități, stabilite în raport de modul de acțiune şi scopul urmărit.

De asemenea, infracțiunile din domeniu sunt susceptibile a îmbrăca forme agravante, aşa cum rezidă şi din art. 10 din lege, în care se prevede că organizarea, conducerea sau finanțarea faptelor prevăzute la art. 2–9 se pedepsesc mai grav, respectiv maximul pedepselor sporeşte cu 3 ani.

În raport de nevoile poliției în descoperirea acestui gen de infracțiuni cât şi de creşterea activității specifice de cooperare pe plan european şi internațional, cu alte agenții abilitate în domeniu, legiuitorul a reținut în lege două mijloace moderne de acțiune, respectiv livrarea supravegheată de droguri (art. 20) şi instituția investigatorului acoperit (art. 21l).

Efectuarea de livrări supravegheate, cu sau fără substituirea totală a drogurilor ori a precursorilor, se poate face numai la solicitarea instituțiilor şi organelor legal abilitate şi cu autorizarea Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, care precizează şi organele legal abilitate ale Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, ce se implică în derularea unei asemenea acțiuni.

În opinia noastră, legiuitorul a recurs la aceste clarificări imperative pentru a fi înlăturate abuzurile sau alte forme de eludare a cadrului firesc şi legal de desfăşurare a unor asemenea acțiuni speciale, cu impact şi în cadrul procesului de cooperare polițienească internațională.

Această raţiune este indubitabil exprimată şi în prevederea potrivit căreia formaţiunea centrală de reprimare a traficului şi consumului ilicit de droguri din cadrul Inspectoratului General al Poliţiei coordonează şi centralizează toate datele cu caracter naţional şi internaţional care vizează livrările supravegheate cu substanţe pe teritoriul României, ce intră sub incidenţa Legii nr. 143/2000, precum şi faptul că este unica formaţiune care coordonează şi centralizează toate datele care vizează drogurile, substanţele chimice esenţiale, precursorii şi inhalanţii chimici toxici.

În activitatea practică, aceste prevederi legale au avut şi au un impact deosebit în clarificarea imperativă a responsabilităţilor în domeniul reglementat, fără putinţa ca alte structuri ale Ministerului Internelor şi Reformei Administrative sau ale Serviciului Român de Informaţii să folosească datele obţinute în procesul propriu de muncă într-o altă modalitate sau alt cadru decât cel reglementat prin lege.

La fel de imperative şi detaliate sunt şi modalităţile de autorizare din partea procurorului desemnat, şi de folosirea poliţiştilor din formaţiunile specializate, care acţionează ca investigatori acoperiţi, precum şi a colaboratorilor acestora în vederea descoperirii activităţilor infracţionale şi a identificării persoanelor implicate în acte ilicite ce privesc drogurile.

O altă prevedere importantă, dar nu ultima, vizează cazurile în care există indicii temeinice că o persoană care pregăteşte comiterea unei infracţiuni, din cele prevăzute în lege sau care a comis o asemenea infracţiune, foloseşte sisteme de telecomunicaţii sau informatice, organul de urmărire penală poate, cu autorizarea procurorului, să aibă acces, pe o perioadă determinată, la aceste sisteme şi să le supravegheze. Dispoziţiile art. 91.1 – 91.5 din Codul de procedură penală, privind înregistrările audio şi video, se aplică în mod corespunzător.

În lege sunt reglementate modalităţile de obţinere şi valorificare a probelor, în zonele proprii de competenţă, de către organele de poliţie şi cele vamale, cadrul legal de efectuare a percheziţiilor, inclusiv în cazul persoanelor care transportă droguri ascunse în corpul lor (art. 25 din Legea nr. 143/2000).

Regulamentul de aplicare a dispoziţiilor Legii nr. 143/2000 constituie la rândul său un instrument practic de reglementare a situaţiilor specifice sau particulare domeniului abordat, precum: *emiterea legitimaţiilor specifice persoanelor din Ministerul de Interne şi Direcţia Generală a Vămilor, implicate în lupta împotriva traficului şi consumului ilicit de droguri;*

procedura de supraveghere a cultivării plantelor cu conținut de droguri (art. 45 din H.G. nr. 1359/2000); eliberarea şi verificarea autorizațiilor emise de organele abilitate; monitorizarea culturilor şi a raportărilor de producție etc.

2.4. Traficul de persoane

Traficul de persoane, în special cel ce priveşte femeile şi copii, reprezintă o atingere gravă a drepturilor omului, îndeosebi a demnității umane şi integrității persoanei, ce constituie un fenomen al cărei dimensiuni înregistrează o creştere alarmantă, cu profunde implicații de ordin social şi economic.

Pornind de la această realitate şi de la nevoia unei preveniri şi combateri eficiente a traficului de persoane, la standarde europene şi internaționale, legiuitorul român a găsit de cuviință să armonizeze legislația națională în această materie, în concordanță cu Acquis-ul comunitar, ceea ce s-a materializat în *Legea nr. 678 din 21 noiembrie 2001.*

Acest act normativ reprezintă, totodată, o adaptare şi completare a legislației interne în raport cu prevederile *Protocolului privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, îndeosebi femei şi copii, adițional Convenției O.N.U., împotriva criminalității transnaționale organizate, semnată de România, în decembrie 2001, la Palermo*.

La întocmirea acestei legi s-a avut în vedere şi alte documente internaționale în materie, cum sunt: Acțiunea comună din 24 februarie 1997 privind combaterea traficului de ființe umane şi exploatarea sexuală a copiilor, adoptată de Consiliul U.E. pe baza art. K3 din Tratatul Uniunii Europene şi Recomandările Consiliului Europei nr. R (2000) 11 privind lupta împotriva traficului de ființe umane în scopul exploatării umane; nr. R (91) 11 privind exploatarea sexuală, pornografia, prostituția şi traficul de copii şi tineri; nr. 1325 (1997) privind traficul de copii şi prostituția forțată în statele membre ale Consiliului Europei; nr. 1099 (1996) privind exploatarea sexuală a copiilor; nr. 1065 (1987) privind traficul de copii şi alte forme de exploatare a copilului. S-a mai ținut cont de documentele Organizației Internaționale a Muncii cum este, de exemplu, Convenția nr. 182/1999 privind interzicerea şi imediata eliminare a celor mai nocive forme de muncă a copilului.

În structura sa, legea conține dispoziții care privesc prevenirea şi sancționarea traficului de persoane, protecția şi asistența acordate victimelor

unui astfel de trafic, procedurile judiciare desfăşurate, precum şi promovarea cooperării între state.

Capitolul I (art. 1 şi 2) intitulat „Dispoziţii Generale", cuprinde prevederi privind obiectul reglementării şi înţelesul unor termeni şi expresii, cum sunt „*traficul de persoane*" sau „*exploatarea unei persoane*".

Capitolul II (art. 3-11) cuprinde dispoziţii cu caracter preventiv, fiind prevăzute sarcini şi atribuţii în domeniul traficului de persoane, pentru ministere şi alte organisme guvernamentale, pentru organizaţii neguvernamentale şi pentru alţi reprezentanţi ai societăţii civile.

Capitolul III (art. 12-20) este consacrat infracţiunii de trafic de persoane şi cuprinde reglementări separate pentru traficul de persoane majore, faţă de cele privind traficul de minori, cu elemente de incriminare şi de sancţionare distincte.

Ambele modalităţi ale traficului de persoane sunt pedepsite cu sancţiuni grave, derivate din caracterul organizat al acestui gen de criminalitate – închisoare până la 25 ani şi interzicerea unor drepturi – iar în cazul unor agravante prevăzute de lege, cum este săvârşirea faptei de către un infractor care face parte dintr-un grup organizat sau care a produs beneficii materiale importante, pedeapsa se majorează cu 3 ani (art. 14).

De asemenea, se prevede că, în cazul în care traficul de minori a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 ani şi interzicerea unor drepturi sau detenţiunea pe viaţă (art. 13.5).

Este importantă şi prevederea care stabileşte că răspunderea penală a celui ce săvârşeşte traficul nu este înlăturată prin consimţământul persoanei traficate.

Art. 15.2 prevede că organizarea săvârşirii infracţiunilor prevăzute în prezentul capitol constituie infracţiune şi se pedepseşte ca şi infracţiunea continuată.

În secţiunea a 2-a sunt reglementate infracţiunile care sunt legate de traficul de persoane: infracţiunea de pornografie infantilă – faptă nou incriminată în legislaţia românească – şi infracţiunea care constă în a determina sau permite, cu ştiinţă, intrarea sau rămânerea pe teritoriul ţării a unei persoane care nu este cetăţean român, supusă traficului de persoane, folosindu-se pentru aceasta mijloace frauduloase sau orice formă de constrângere ori abuzându-se de o stare specială juridică, fizică ori psihică în care se găseşte persoana supusă traficului.

Capitolul IV (art. 21–25) conţine unele dispoziţii speciale privind procedura judiciară în cauzele privind infracţiunile reglementate prin respectiva lege. Dintre acestea menţionăm: obligativitatea efectuării urmăririi penale de către procuror pentru infracţiunile prevăzute de lege şi, judecarea acestora – în prima instanţă – de tribunale; posibilitatea folosirii unor procedee speciale de investigare, în condiţiile legii, cum sunt investigatorii sub acoperire, accesul organului de urmărire penală la sisteme de telecomunicaţii ori informative, cu autorizarea procurorului, pe o perioadă determinată, şi în condiţiile legii (asemănător în cazul Legii nr. 143/2000); şedinţele de judecată în cauzele în care victimele sunt minori nu sunt publice; asistenţa obligatorie pentru persoanele vătămate.

Capitolul V (art. 26-44) intitulat „*Protecţia şi asistenţa victimelor traficului de persoane"* cuprinde numeroase reglementări privind protecţia şi asistenţa socială – fizică, juridică, socială – ce trebuie asigurată victimelor traficului de fiinţe umane. Caracterul profund umanitar, logic şi legic rezidă şi din reglementările speciale care asigură protecţie şi asistenţă femeilor şi copiilor.

Capitolul VI (art. 45–49) conţine dispoziţii destinate întăririi cooperării internaţionale, dintre care menţionăm instituirea unor ofiţeri de legătură în cadrul Inspectoratului General al Poliţiei şi a unor magistraţi de legătură la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, care să asigure consultare reciprocă cu ofiţerii de legătură sau, după caz, cu magistraţi de legătură ce funcţionează în alte ţări, în scopul coordonării acţiunilor acestora în cursul urmăriri penale. Se mai prevede şi stabilirea unor puncte de contact cu instituţii similare din alte state.

Am prezentat în extenso prevederile acestui act normativ întrucât îl apreciem ca fiind cu adevărat european, modern şi eficient în planul prevenţiei şi combaterii fenomenului, dar şi umanitar şi reparatoriu în ceea ce priveşte victimele traficului de persoane.

2.5. Regimul juridic al precursorilor

Regimul juridic al precursorilor folosiţi la fabricarea ilicită a drogurilor este reglementat de *Legea nr. 300 din 17 mai 2002*, *cu modificările şi completările ulterioare.*

În conformitate cu prevederile art. 36, „Dispoziţiile prezentei legi se completează cu prevederile Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, în măsura în care nu se dispune altfel”.

Acest act normativ, esenţial în procesul de prevenire şi combatere a operaţiunilor ilicite cu substanţe stupefiante, aliniat standardelor internaţionale în materie, conţine 38 articole, structurate pe 4 capitole, precum şi 7 anexe ce fac parte integrantă din lege.

Capitolul I intitulat „Dispoziţii generale” conţine prevederi privind obiectul reglementării; înţelesul unor termeni, folosiţi în lege, respectiv „*precursori*” şi „*operator*”; trimiteri la cele 3 categorii de precursori folosiţi în mod frecvent la fabricarea ilicită a drogurilor, incluşi în anexa nr. 1; monitorizarea instituţiilor abilitate să autorizeze operaţiunile cu precursori.

În *Capitolul II* sunt cuprinse dispoziţii multiple, ce se regăsesc în 20 de articole, toate destinate reglementarii operaţiunilor cu precursori. În concret sunt prevăzute obligaţiile pe care le au operatorii în demersurile privind producţia, ambalarea, transportul, depozitarea, manipularea, distrugerea sau neutralizarea precursorilor, formularistica, conţinutul documentelor, păstrarea acestora şi avizele ce trebuie obţinute.

De asemenea, sunt prevăzute cazurile de retragere a autorizaţiei sau avizului de funcţionare, precum şi cazurile de neacordare a licenţei de import/export pentru substanţele prevăzute în anexa 1 ş.a.

Capitolul III este consacrat contravenţiilor şi infracţiunilor la regimul juridic al precursorilor folosiţi la fabricarea ilicită a drogurilor.

În art. 27 sunt enumerate 14 fapte ce constituie contravenţii, care, în raport de gravitatea lor, sunt sancţionate cu amendă între 10.000 şi 60.000.000 lei, constatarea şi aplicarea acestor sancţiuni fiind de competenţa organelor de poliţie sau, după caz, a personalului împuternicit al autorităţilor prevăzute la art. 26, alin. 1 din lege. În articolele 32 şi 33 sunt prevăzute 3 categorii de infracţiuni, reţinându-se şi forme agravante, cu trimitere la fabricarea drogurilor: *„Producerea, sinteza, extracţia, experimentarea, deţinerea, transportul, vânzarea, plasarea pe piaţă sau efectuarea altor operaţiuni cu precursori, fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 1 an la 5 ani.”*

Constituie infracţiune şi comercializarea de precursori către agenţi economici ori persoane fizice neautorizate pentru activitatea cu astfel de substanţe şi se sancţionează cu pedeapsa prevăzută la alin. 1.

Dacă faptele prevăzute la alin. 1 şi 2 sunt săvârşite în scopul producerii sau fabricării ilicite a drogurilor, altele decât drogurile de mare risc, se pedepseşte cu închisoare de la 3 al 10 ani".

Din text rezultă clar voința legiuitorului de a nu lăsa posibilitatea unei interpretări eronate cu privire la fabricarea drogurilor de mare risc, care se bucură de un tratament sancționator ridicat. Pe de altă parte, însă legiuitorul nu uită să facă referire la prevederile art. 176 din Legea nr. 141/1997 privind Codul Vamal al României care sancționează mai aspru, cu închisoare de la 2 la 6 ani, trecerea peste frontieră, fără autorizație, a unor materiale, produse şi substanțe, printre care şi precursori. Drept urmare, *art. 33 din Legea nr. 300/2002* are următoarea formulare: *„Trecerea peste frontieră a precursorilor, fără documentele prevăzute la art. 6, constituie infracțiunea de contrabandă calificată, prevăzută şi pedepsită de art. 176 din Legea nr. 141/1997 privind Codul vamal al României".*

2.6. Comerțul electronic

Comerțul electronic este reglementat prin *Legea nr. 365 din 07 iunie 2002*.

Scopul acestei legi constă în stabilirea condițiilor de furnizare a serviciilor societății informaționale, precum şi prevederea ca infracțiuni a unor fapte săvârşite în legătură cu securitatea domeniilor utilizate în comerțul electronic, emiterea şi utilizarea instrumentelor de plată electronică şi cu utilizarea datelor de identificare în vederea efectuării de operațiuni financiare, pentru asigurarea unui cadru favorabil liberei circulații şi dezvoltării în condiții de securitate a acestor servicii.

Prevederile acestei legi se corelează, în mod fericit, cu legislația existentă în domeniu, din țările avansate economic, cunoscut fiind faptul că organizațiile criminale folosesc tot mai frecvent mijloacele electronice pentru efectuarea de operațiuni financiare ilegale şi implicit de transferuri repetate a unor sume de bani provenite din activități infracționale ori pentru spălarea produsului acestora.

Pe cale de consecință, considerăm ca utilă prezentarea succintă a prevederilor acestui act normativ, ce reprezintă şi un aspect nou şi inedit pentru legislația noastră națională.

În *Capitolul I*, legea cuprinde dispoziții privind obiectul reglementării şi definirea unor termeni esențiali pentru domeniul informatic, respectiv: serviciu

al societății informaționale; mijloace electronice; furnizor de servicii; furnizor de servicii stabilit într-un stat; domeniu; destinatar al serviciului; consumator; comunicare comercială; legislație coordonată; instrument de plată electronică; instrument de plată cu acces la distanță; instrument de monedă electronică; titular şi date de identificare. De exemplu, *potrivit art. 1., pct. 10., instrument de plată electronică este „un instrument care permite titularului său să efectueze următoarele tipuri de operațiuni: a) transferuri de fonduri, altele decât cele ordonate şi executate de instituții financiare; b) retrageri de numerar, precum şi încărcarea şi descărcarea unui instrument de monedă electronică*".

Capitolul II este intitulat „*Furnizarea serviciilor societății informaționale*" şi cuprinde dispoziții ce reglementează principiile furnizării societății informaționale, obligațiile furnizorului de servicii în raporturile sale cu destinatarii şi autoritățile publice, modalitățile de efectuare a comunicărilor comerciale şi condițiile legale ce trebuie respectate.

Capitolul III este consacrat contractelor încheiate prin mijloace electronice.

Prevederile vizează validitatea, efectele juridice şi proba contractelor încheiate prin mijloace electronice; modalitățile practice de informare a destinatarilor; aspectele specifice încheierii contractelor prin mijloace electronice; condițiile privind păstrarea sau prezentarea informației.

Capitolul IV cuprinde dispoziții referitoare la răspunderea furnizorilor de servicii şi la limitele acestei răspunderi. În mod concret sunt reglementate aspectele legate de intermedierea prin simpla trimitere într-o rețea de comunicații a informației furnizate de un destinatar al serviciului respectiv; stocarea temporară a informației; stocarea – caching; stocarea permanentă a informației – hosting; instrumente de căutare a informațiilor şi în legătură cu alte pagini web.

În Capitolul V sunt reglementate aspecte ce incumbă activității de supraveghere şi control, respectiv: obligațiile furnizorilor de servicii; autorități competente; coduri de conduită.

Capitolul VI este consacrat soluționării litigiilor, cu precizarea persoanelor care au calitate procesuală activă în cadrul acțiunilor în justiție şi soluționarea litigiilor pe cale extrajudiciară.

Capitolul VII cuprinde dispoziții referitoare la sancțiuni civile şi contravenționale, la cuantumul acestora (între 10 milioane şi 500 milioane lei), la modul de constatare şi aplicare a sancțiunilor.

În Capitolul VIII sunt reglementate infracțiunile săvârşite în legătură cu emiterea şi utilizarea instrumentelor de plată electronică şi cu utilizarea datelor de identificare în vederea efectuării de operațiuni financiare.

Astfel, art. 24 sancționează, gradual, în raport de pericolul social al faptei, actele de falsificare a unui instrument de plată electronică; punerea în circulație, în orice mod, a instrumentelor de plată electronică sau deținerea lor în vederea punerii în circulație (între 3 ani şi 15 ani închisoare şi interzicerea unor drepturi).

Forma agravantă a pedepsei este raportată la calitatea făptuitorului, care săvârşeşte infracțiunea „*în virtutea atribuțiunilor de serviciu*". Legiuitorul nu condiționează sancțiunea penală în raport de numărul făptuitorilor, pericolul social ridicat rezidând din nivelul tehnic al faptei şi din calitatea făptuitorului.

Rațiunea legiuitorului este asemănătoare modului de reglementare folosit în Codul penal referitor la infracțiunile de falsificare şi contrafacere de monedă, fapte prevăzute şi pedepsite de articolele 282 şi 285.

Ținându-se cont de varietatea modalităților de comitere a infracțiunilor în acest domeniu complex de activitate, sunt reglementate şi sancționate şi alte activități criminale, precum: deținerea de echipamente în vederea falsificării instrumentelor de plată electronică; falsuri în declarații în vederea emiterii sau utilizării instrumentelor de plată electronică; efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos; acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos; efectuarea de operațiuni neautorizate într-un sistem informatic, pedepsele prevăzute fiind în raport de gravitatea faptelor şi calitatea făptuitorilor.

Cât priveşte constatarea şi judecarea infracțiunilor reglementate în această lege, legiuitorul a stabilit că activitatea de constatare cade în răspunderea autorităților publice competente, care înaintează actul de constatare la organul local de urmărire penală, iar infracțiunile prevăzute de art. 24 şi 25 se judecă, în primă instanță, de către tribunal.

Este relevantă prevederea din *Capitolul IX* „Dispoziții finale" care reglementează sarcina probei în cazul litigiilor privind furnizarea de servicii ale societății informaționale, de următoarea manieră: „În cazul oricărui litigiu privind furnizarea unui serviciu al societății comerciale, declanşat de furnizorul serviciului respectiv şi un destinatar al acestui serviciu, sarcina probei îndeplinirii obligațiilor prevăzute la art. 5, 6, 8 şi 9 revine furnizorului de servicii dacă destinatarul are calitatea de consumator".

2.7. Contrabanda

Contrabanda, fenomen antisocial de mare anvergură a marcat profund societatea românească începând cu primele zile ale anului 1990, fiind percepută în mod diferit, atât de către populație cât şi de organele abilitate ale statului.

Cazurile instrumentate au scos în evidență dimensiunile impresionante ale acestei activități criminale, care s-a dovedit a fi bine organizată şi puternic ancorată în realitatea românească, contrabandiştii reuşind să coopteze în afacerile lor veroase un număr mare de persoane, inclusiv cu funcții de conducere în aparatul administrativ şi de stat, dispunând de capital şi logistică puternică. Actele de contrabandă au constituit principalul motor în alimentarea şi întreținerea unei vaste economii subterane, aşa cum am arătat şi în capitolele anterioare. În acest climat au apărut peste noapte o serie de prosperi oameni de afaceri, care dispunând de resurse financiare importante au reuşit să acceadă în funcții publice, de importanță strategică, în stat.

Ca şi în alte domenii, cauzele principale care au permis şi favorizat acest fenomen organizat au constat în cadrul legislativ neadecvat şi în reacția palidă a organelor statului.

În pofida unor reacții în direcția realizării cadrului juridic şi organizatoric necesar combaterii contrabandei, vechiul Cod vmal, adoptat prin Legea nr. 30/1979, a rămas în vigoare până în anul 1997, când prin Legea nr. 141/1997 a fost adoptat un nou Cod vamal.

Importanța acestui act normativ este evidentă în sensul că prevede reglementări mai clare şi detaliate în materie de contrabandă, iar în ceea ce priveşte subiectul abordat în prezenta teză, *textul legii utilizează un termen specific crimei organizate şi anume pe acela de „bandă"* (art. 179 Cod vamal).

În articolele 175-178 Cod vamal, legiuitorul individualizează patru infracțiuni în forma simplă, cât şi o agravantă, după cum urmează:

- „trecerea peste frontieră, prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal de mărfuri sau alte bunuri, constituie infracțiunea de contrabandă şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi;
- trecerea peste frontieră fără autorizație a armelor, munițiilor, materialelor explozive sau radioactive, produselor sau substanțelor stupefiante şi psihotrope, precursorilor şi substanțelor chimice esențiale, produselor şi substanțelor toxice, constituie infracțiunea de contrabandă calificată şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi, dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare;

- folosirea la autoritatea vamală a documentelor vamale de transport sau comerciale, care se referă la alte mărfuri sau bunuri decât cele prezentate în vamă, constituie infracțiunea de folosirea de acte nereale şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi;
- folosirea la autoritatea vamală a documentelor vamale de transport sau comerciale falsificate constituie infracțiunea de folosirea de acte falsificate şi se pedepseşte cu închisoare de 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi".

Legat de aceste incriminări se pot face o serie de sublinieri şi comentarii sub aspectul laturii constitutive ale infracțiunii de contrabandă, îndeosebi în ceea ce priveşte obiectul juridic generic şi obiectul juridic special. Ne oprim însă doar asupra subiectului activ care, potrivit economiei textului, poate fi orice persoană care răspunde penal, indiferent de cetățenie sau alte criterii de individualizare.

Cât priveşte participația este de subliniat faptul că aceasta este posibilă în toate formele sale. Astfel, legiuitorul român foloseşte pentru prima dată termenul de „*bandă*", care potrivit Dicționarului explicativ al limbii române (D.E.X.), Ediția a II-a, 1996, elaborat de Academia Română, Institutul de Lingvistică „*Iorgu Iordan*" are şi înțelesul de „*ceată*", „*grup de răufăcători care acționează sub conducerea unui şef*". Acest termen este inclus în art. 179 Cod vamal care reglementează forma agravantă a infracțiunii de contrabandă: „*faptele prevăzute la art. 175-178, săvârşite de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în bandă, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi*".

Mai este de subliniat, sub aspectul pericolului social al faptei şi al tratamentului sancționator, similitudinea pe care legiuitorul o face între persoana sau persoanele care comit infracțiunea de contrabandă cu posesia de arme şi cele care acționează în „*bandă*", cu alte cuvinte în grup organizat, aşa cum l-am definit în prezenta lucrare.

Cât priveşte cerința de *„loc"* al activității infracționale desfăşurate în *„bandă"*, legiuitorul nu face nicio limitare, ceea ce denotă că punctul vamal este doar unul dintre locurile unde unul sau mai mulți membri ai *„bandei"* comite infracțiunea de contrabandă. Aceasta înseamnă că legea îi vizează pe toți participanții, indiferent de rolul lor şi de aportul pe care şi-l aduc la activitatea infracțională desfăşurată în comun, deci de tip organizat.

2.8. Falsul de monedă

Sub aspectul reglementării juridice, atât în plan național, cât şi internațional, se înscrie ca un model viabil de combatere a crimei organizate, în acest domeniu vital, dar şi vulnerabil al finanțelor statelor. În susținerea acestei idei de armonizare a legislației românești la cea internațională, pionierat în materie, considerăm ca fiind utilă trecerea succintă în revistă a problematicii legate de acest gen de infracțiune, cu un pericol social extrem, în plan economic şi social.

Pericolul deosebit pe care îl reprezintă pentru orice stat falsificarea monedei şi amploarea pe care au avut-o cu mulți ani în urmă contrafacerile de monedă metalică şi bilete de bancă au determinat ca la 27 aprilie 1929, la Geneva, să aibă loc o conferință internațională, cu participarea a 26 de state. În cadrul acestei conferințe a fost adoptată „*Convențiunea internațională pentru represiunea falsificărilor de monede*", intrată în vigoare în februarie 1931. Convenția a fost ratificată de România – țară inițiatoare – prin Legea nr. 89/30 aprilie 1930.

În corelare cu alte tratate, acorduri şi înțelegeri ulterioare, convenția din 1929 constituie un ansamblu de documente încheiate în scopul combaterii infracțiunilor considerate ca fiind îndreptate contra dreptului internațional „*delicta juris gentium*" – trafic de stupefiante, pornografie, trafic de sclavi, piraterie, terorism, fals monetar.

Este de remarcat faptul că, atât proiectul de convenție, cât şi raportul însoțitor de prezentare, au fost elaborate de către profesorul universitar român VESPASIAN PELLA, penalist de renume internațional, recunoscut ca „*părinte"* în acest domeniu, în tratatele şi convențiile actuale.

Justificarea necesității unirii eforturilor pe plan internațional este magistral argumentată în raport, pornind de la realitatea cotidiană a acelor vremuri, cu care se confruntă şi azi toate statele lumii.

Adoptarea convenției asupra falsificării de monedă a fost necesară şi datorită diferențelor ce persistau între legislațiile naționale, în principiile de drept penal care permiteau, în unele cazuri, sustragerea de la răspundere a falsificatorilor şi plasatorilor de monedă falsă, precum şi datorită ineficienței colaborării între organele judiciare.

Convenția stabileşte un principiu de o importanță cu totul deosebită şi primordială în lupta antiinfracțională, având conotație transfrontaliera, în sensul ca falsificarea monedei, indiferent de locul comiterii (locul propriu-zis al contrafacerii, a imitării integrale a însemnelor băneşti, precum şi al actelor de

punere a falsurilor în circuitul bănesc) trebuie pedepsită, fără diferențiere între monedele statelor de emisiune. Ca atare, orice monedă străină este asimilată monedei naționale, indiferent de raportul de schimb dintre acestea, ori dacă între state există sau nu instituția reciprocității tratamentului.

Convenția nu face distincție între mijloacele tehnice folosite pentru falsificare (logica solidă la acea vreme, când nu se putea anticipa apariția calculatoarelor color, a scanării însemnelor băneşti pe computer, sau a altor tehnici moderne de reproducere color), dar defineşte clar faptele pentru care infractorii trebuie traşi la răspundere, indiferent de numărul lor. La acea vreme s-a recunoscut că acest tip de criminalitate nu poate fi decât apanajul unor specialişti în arta grafică, aceştia dispunând de mijloace tehnice adecvate şi de o rețea de plasatori ai produsului infracțiunii, ceea ce presupune o activitate infracțională organizată.

Convenția prevede tragerea la răspundere penală a infractorilor pentru următoarele fapte antisociale:

- contrafacerea monedelor şi biletelor de bancă. Fapta este pedepsită chiar dacă moneda fabricată ilegal are titlul şi greutatea egală cu cea autentică sau chiar superioară acesteia;
- diminuarea valorii intrinseci a monedelor metalice autentice, prin modificarea substanței sau a greutății;
- colorarea pieselor din metal autentic, ca şi orice altă operațiune menită să mărească valoarea monedei metalice sau a bancnotei, prin modificări de cifre sau semne, indicând valoarea lor nominală;
- modificarea de orice fel a unor monede sau bancnote, cu intenția de a le da aparența valorilor monetare în circulație;
- punerea în circulație a însemnelor monetare falsificate, potrivit uneia dintre modalitățile prezentate mai sus;
- emiterea de către cei abilitați să dirijeze fabricarea însemnelor monetare a unor cantități care nu corespund titlului sau greutății autorizate prin lege, sau care depăşesc limitele legal stabilite;
- confecționarea de imitații de orice natură, ce pot fi confundate cu monedele sau bancnotele autentice;
- asocierea în scopul comiterii faptelor de mai sus;
- acțiunile frauduloase de a fabrica, primi sau procura instrumente sau alte obiecte destinate fabricării monedei false, prin natura lor.

Statele semnatare s-au obligat să supună urmăririi penale pe falsificatorii şi traficanţii de monedă falsă, indiferent dacă monedele în cauză aparţin sau nu acestor ţări/state.

Potrivit Convenţiei, autorii infracţiunilor internaţionale de fals monetar pot fi extrădaţi, indiferent dacă între ţările contractante există sau nu tratate de extrădare, în virtutea principiilor represiunii universale.

În articolele 12 şi 13 ale Convenţiei s-a prevăzut obligaţia înfiinţării de organe centrale, la nivelul fiecărui stat, care să aibă drept sarcină stabilirea de legături strânse cu instituţiile emitente de monedă, cu poliţia din propria ţară şi cu organele centrale specializate ale celorlalte ţări.

Conform art. 15 din Convenţie, Secretariatul General al Organizaţiei Internaţionale de Poliţie Criminală – Interpol este desemnat drept Birou Central Internaţional pentru lupta împotriva falsului, contrafacerii monetare şi altor titluri de valoare. În baza acestui atribut, biroul respectiv are sarcina de a coopera cu Birourile Centrale Naţionale Interpol, pentru prevenirea şi reprimarea acestor infracţiuni. În acest scop, Interpol a tipărit, începând cu anul 1923, o documentaţie privind falsul monetar şi a editat revista „*Contrafaceri şi falsificări*", în scopul de a sprijini agenţiile şi organele naţionale poliţieneşti specializate, cu privire la caracteristicile monedelor autentice şi false, care circulă pe plan internaţional.

În cadrul Secretariatului General O.I.P.C. – Interpol există o subdivizie specializată în falsuri de monedă şi alte titluri de valoare, care coordonează şi monitorizează întreaga activitate de documentare a faptelor infractorilor internaţionali, asigurând, totodată, informarea operativă a Birourilor Centrale Naţionale – Interpol, interesate atât în cazurile de contrafacere şi falsificări descoperite, cât şi în noile tipuri de falsuri apărute în circuitul bănesc internaţional.

Se observă că în practica judiciară şi relaţiile poliţieneşti se utilizează termenii *„falsificare"* şi *„contrafacere"*. Chiar dacă în sens strict juridic contrafacerea este o modalitate de falsificare a banilor, în sens practic, spre interesul muncii operative şi criminalistice, aceşti termeni trebuie abordaţi distinct.

Astfel, prin falsificare se înţelege modificarea valorii nominale a unei monede, urmărindu-se majorarea valorii falsului respectiv. Pentru realizarea falsului se foloseşte o bancnotă autentică, pe când contrafacerea presupune realizarea unui bilet de bancă absolut nou, prin reproducerea unui bilet autentic.

Exceptând situațiile în care pentru confecționarea bancnotelor sunt folosite materiale (hârtie, cerneală) sustrase de la autoritatea emitentă, bancnota contrafăcută nu are nimic autentic. În timp ce falsificarea poate fi considerată în limbajul tehnico-criminalistic un fals parțial, contrafacerea este un fals total.

Contrafacerea este o activitate complexă, care, în principiu, nu este la îndemâna oricui; presupune o anumită calificare în domeniul artei grafice, cât şi mijloace tehnice adecvate. Această precizare apare având în vedere aspectele practice ale problemei, deoarece, din punct de vedere teoretic, legea nu are un subiect special. Teoretic, contrafacerea poate fi comisă de oricine, însa practic la apariția în circulație a bancnotelor contrafăcute, organele de urmărire penală, în raport cu metoda de contrafacere utilizată (tipar adânc, plan, offset, copiator color, scaner), îşi îndreaptă căutările spre anumite persoane cu *„poziție specială”*.

Cât priveşte norma juridică referitoare la acest gen de infracțiune, art. 282 Cod Penal prevede că: „falsificarea de monedă metalică, monedă de hârtie, titluri de credit public, cecuri, titluri de orice fel pentru efectuarea plăților, emise de instituția bancară ori de alte instituții de credit competente, falsificarea oricăror alte titluri sau valori asemănătoare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi cu interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancționează punerea în circulație, în orice mod a valorilor falsificate, arătate în alineatul precedent, sau deținerea lor pentru punerea în circulație.

Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente ar fi cauzat o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea între 5 şi 15 ani şi interzicerea unor drepturi. Dacă au fost cauzate pagube importante sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea între 10 şi 20 de ani, interzicerea unor drepturi şi confiscarea parțială a averii.

Tentativa se pedepseşte”.

Art. 285 prevede că „fabricarea ori deținerea de instrumente sau materiale, cu scopul de a servi la falsificarea valorilor/titlurilor de valoare se pedepseşte cu închisoare între 6 luni şi 5 ani.”

De asemenea, Legea nr. 101/1998 privind statutul Băncii Naționale a României, art. 15, alineat 5 prevede: „grafica bancnotelor şi a monedelor metalice este protejată prin înregistrare la Oficiul de Stat pentru Invenții şi Mărci în România. Orice reproducere color a acestora, la scara 1/1, parțial sau

integral, în scop publicitar, informativ sau altele, se poate face numai cu acordul prealabil în scris al BNR."

În consecință, nerespectarea acestor prevederi atrage suportarea sancțiunilor prevăzute de legea penală.

Deşi denumirea marginală a art. 282/Cod Penal este „*fapta de falsificare de monede sau alte valori*", dispozițiile articolului conțin o pluralitate de incriminări care diferă în special prin conținut şi latura materială: „*fapta de punere în circulație şi deținere a monedelor sau valorilor falsificate în vederea punerii în circulație*."

Pe lângă formele de comitere menționate, infracțiunea de falsificare a monedei poate fi săvârşită şi într-o manieră agravată, dacă falsificarea, punerea în circulație sau deținerea în vederea punerii în circulație a monedelor contrafăcute sau alterate au cauzat sau ar fi putut cauza pagube importante sistemului financiar. Din economia textului de lege se observă că această modalitate/variantă agravantă se referă la consecințele produse efectiv sau la posibilele urmări, cu limitare strictă la sistemul financiar, respectiv la totalitatea operațiilor care vizează finanțele statului, aşa cum apar reglementate la data comiterii faptelor.

În acelaşi timp se face abstracție de numărul autorilor, de calitatea sau specializarea acestora, similar Convenției Internaționale pentru represiunea falsurilor monetare.

Este evident faptul că, pentru reținerea acestor agravante în sarcina făptuitorilor (falsificatori, plasatori, deținători), organele de urmărire penală trebuie să stabilească raportul de cauzalitate reală dintre fapta şi consecințele acesteia, în raport cu datele concrete ale activităților întreprinse de autori.

Trebuie amintit faptul că infracțiunile în discuție pot fi săvârşite în diverse modalități faptice, de regulă în mod organizat, fiind susceptibile de acte preparatorii, punerea în executare a rezoluției infracționale, consumare şi epuizare. Totodată, ținând cont de gradul de pericol social pe care-l prezintă aceste fapte antisociale, inclusiv prin efectul de neîncredere pe care-l poate genera în opinia publică, legiuitorul a prevăzut şi sancționarea tentativei.

Infracțiunile derivate de punere în circulație şi deținere de monede sau alte valori false pot fi urmărite, chiar dacă pentru infracțiunea principală de falsificare acțiunea penală nu ar putea fi pusă în mişcare.

Procedura de urmărire şi judecată este cea obişnuită. Din punct de vedere probatoriu, cercetarea tehnico-ştiințifică şi expertiza sunt mai totdeauna

necesare. Organele de urmărire penală şi instanţele de judecată pot cere, când e necesar, explicaţii şi detalii de la institutul de emisie.

2.9. Infracţiunea de spălare a banilor

După multe dispute, consultări şi sub presiunile exercitate de experţii Uniunii Europene în cadrul operaţiunii de *„scriening"* problematica privind prevenirea şi sancţionarea spălării banilor este, în sfârşit, reglementată în legislaţia penală românească, prin Legea nr. 21 din 18 ianuarie 1999, modificată prin Legea nr. 656/2002.

Legiuitorul român defineşte conceptul infracţiunii de „*spălare a banilor*" printr-o formulare inedită, care se regăseşte în art. 23, după cum urmează:

„1. Constituie infracţiune de spălare a banilor şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani:

a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârşirea de infracţiuni, în scopul ascunderii sau disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârşit infracţiunea, din care provin bunurile, să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei;

b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienţei, a situării, a dispoziţiei, a circulaţiei sau a proprietăţii bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că aceste bunuri provin din săvârşirea de infracţiuni;

c) dobândirea, deţinerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârşirea de infracţiuni.

2. Asocierea, sau iniţierea unei asocieri, aderarea ori sprijinirea, sub orice formă, a unei astfel de asocieri, în scopul săvârşirii infracţiunii de spălare a banilor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 25 de ani.

3. Tentativa se pedepseşte."

Potrivit art. 24 constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani, nerespectarea obligaţiilor prevăzute la art. 18, ce cad în răspunderea persoanelor angajate în cadrul Oficiului Naţional de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor, respectiv:

1. Personalul Oficiului are obligaţia de a nu transmite informaţiile primite în timpul activităţii decât în condiţiile legii. Obligaţia se menţine şi după încetarea funcţiei pe o durată de 5 ani.

2. Persoanele de la art. 8 şi salariaţii acestora au obligaţia de a nu transmite, în afara condiţiilor prevăzute de lege, informaţiile deţinute în legătură cu spălarea banilor şi de a nu avertiza clienţii cu privire la sesizarea Oficiului.

3. Este interzisă folosirea în scop personal de către salariaţii Oficiului şi ai persoanelor prevăzute la art. 8 a informaţiilor primite, atât în timpul activităţii cât şi după încetarea acesteia.

Este important de remarcat acţiunea legiuitorului de a renunţa la tehnica modificării şi completării Codului Penal, prin includerea de forme agravante la unele infracţiuni, recurgând la varianta facilă şi practică de incriminare a infracţiunii de spălare a banilor într-o lege specială, infracţiune distinctă ce poate fi aplicată în concurs cu alte infracţiuni.

De asemenea, legiuitorul, prin norma de reglementare, urmăreşte esenţialul specific crimei organizate şi înlăturarea scopului pentru care infracţiunile enumerate sunt săvârşite, şi anume acela de a obţine un profit.

Obiectul juridic generic al infracţiunii de spălare a banilor vizează relaţiile sociale privind regimul stabilit pentru anumite activităţi socio-economice, fără însă a le nominaliza.

Referitor la subiectul activ, relevant este faptul ca legiuitorul îl tratează nediferenţiat, indiferent de una sau alta dintre cele trei forme de comitere a infracţiunii de spălare a banilor, aceasta atitudine fiind interpretabilă.

În ceea ce priveşte participaţia, legiuitorul merge pe aceeaşi idee de necondiţionare în privinţa numărului de participanţi la săvârşirea acestui gen de infracţiune, fiind posibilă sub toate formele (coautorat, instigare, complicitate).

Sub aspectul modalităţilor de comitere, legiuitorul nu are în vedere o anumită sferă, activitatea infracţională putând fi derulată în diverse modalităţi.

Prezenta lege se constituie ca un instrument legal eficace în procesul general de combatere a crimei organizate. Întrucât activitatea de spălare a banilor este incriminată distinct, ea poate fi reţinută în concurs real cu infracţiunile din sfera crimei organizate.

Un caracter inedit îl are formularea utilizată în art. 23, alineat 1, litera a, pentru definirea infracţiunilor de tăinuire şi favorizare: ”*în scopul de a ajuta persoana care a săvârşit infracţiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei*”.

Infracţiunea de spălare a banilor comisă în participaţiune este incriminată fără a fi condiţionată de existenţa unor forme organizate de acţiune

(grup, bandă, structură ierarhică, corupție, uz de violență), iar actele de asociere sau inițierea unei asocieri, aderarea ori sprijinirea, sub orice formă, a unei astfel de asocieri, în scopul săvârşirii infracțiunii de spălare a banilor, sunt sancționate ca infracțiune distinctă în formă agravantă (art. 23, pct. 2).

Cât priveşte confiscarea bunurilor se aplică dispozițiile art. 118 din Cod penal, iar pentru a garanta îndeplinirea acestei proceduri se pot lua măsurile asiguratorii prevăzute de Codul de procedură penală.

O altă prevedere importantă se referă la secretul bancar şi secretul profesional, în sensul că, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 23 şi 24 acestea nu sunt opozabile organelor de urmărire penală, după începerea de către procuror a urmăririi penale şi nici instanțelor de judecată.

Legea este permisivă şi pentru cazurile când există indicii temeinice despre o persoană care pregăteşte comiterea infracțiunii de spălare a banilor şi foloseşte sisteme de telecomunicații sau informatice. În asemenea situații procurorul poate dispune, pe o perioadă determinată, accesul la aceste sisteme, precum şi punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora, cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 91.1–91.5 din Codul de procedură penală.

2.10. Legea nr. 682 din 19 decembrie 2002 privind protecția martorilor

Această lege reglementează asigurarea protecției şi asistenței martorilor a căror viață, integritate corporală sau libertate este amenințată ca urmare a deținerii de către aceştia a unor informații ori date cu privire la săvârşirea unor infracțiuni grave, pe care le-au furnizat sau au fost de acord să le furnizeze organelor judiciare şi care au un rol determinant în descoperirea infractorilor şi în soluționarea unor cauze.

Acest act normativ, aşteptat cu motivat interes de toți participanții la înfăptuirea actului de justiție, îndeosebi în derularea procesului penal, defineşte termenii şi expresiile de: martor, martor protejat, stare de pericol, programul de protecție a martorilor, măsurile urgente, infracțiunea gravă, protocolul de protecție, schema de sprijin, prejudiciul deosebit şi grupul sau organizația criminală.

În raport de specificul problematicii tratate în prezenta teză este relevant de subliniat că şi această lege abordează şi clarifică, sub aspect juridic, înțelesul termenilor de infracțiune gravă şi cel al grupului sau organizației criminale. Astfel:

*„**Infracțiunea gravă**, este infracțiunea care face parte din una dintre următoarele categorii: infracțiunile contra păcii şi omenirii, infracțiunile contra siguranței statului sau contra siguranței naționale, terorismul, omorul, omorul calificat, omorul deosebit de grav, infracțiunile privind traficul de droguri şi traficul de persoane, spălarea banilor, falsificarea de monede sau de alte valori, infracțiunile privitoare la regimul armelor şi munițiilor, infracțiunile privitoare la regimul materialelor nucleare sau a altor materii radioactive, infracțiunile de corupție, infracțiunile contra patrimoniului care au produs consecințe deosebit de grave, precum şi orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii al cărei minim special este de cel puțin 10 ani sau mai mare*."

*„**Grupul sau organizația criminală** reprezintă grupul structurat, alcătuit din trei sau mai multe persoane care există de o anumită perioadă şi acționează în înțelegere, în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține, direct sau indirect, un avantaj financiar sau de altă natură "*

După cum se observă din economia acestor texte, cele două instituții se intercondiționează în sensul că grupul sau organizația criminală trebuie să urmărească săvârşirea uneia sau mai multor infracțiuni grave.

Finalitatea legii este materializată în Capitolul 2 destinat Programului de protecție a martorilor, transpus în practică de către Oficiul Național pentru Protecția Martorilor (O.N.P.M.), înființat în baza art. 3, în cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, şi aflat în subordinea Inspectoratului General al Poliției Române.

2.11. Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate

Proiectul acestei legi a fost inițiat încă din anul 1995 de către Brigada de Combatere a Crimei Organizate şi a fost definitivat împreună cu specialişti din direcțiile juridice din Ministerul de Interne şi Ministerul Justiției.

La elaborarea proiectului de act normativ s-a ținut seama de prevederile din legislațiile statelor în care crima organizată a luat amploare, necesitând mijloace eficiente juridice şi operative de prevenire şi combatere, precum în Italia, Germania, SUA, Polonia, Spania, Anglia, Japonia etc.

Cel mai important document care a stat la baza completării şi elaborării în formă finală a proiectului de lege a fost Convenția Națiunilor Unite

împotriva criminalității transnaționale organizate şi cele două protocoale adiționale semnate de România la 14 decembrie 2000, care în esență reprezintă instrumente internaționale deosebit de importante în lupta împotriva criminalității transnaționale organizate, acestea conținând reglementări avansate, determinate de cerința adaptării mijloacelor de luptă la noile forme şi modalități organizate de săvârşire a infracțiunilor.

Acest proiect de act normativ a fost înscris în Programul acțiunilor prioritare pentru pregătirea aderării României la NATO (adoptat de Executiv şi C.S.A.T. în luna aprilie 2002), având ca termen pentru intrarea în vigoare, data de 15 septembrie 2002.

Spre deosebire de prima variantă a proiectului de lege, în care s-a propus o definiție juridică pentru crima organizată, aceasta nu se regăseşte în prezenta lege, legiuitorul considerând că este suficient de cuprinzătoare definirea termenului de grup infracțional organizat.

În *Capitolul I,* sunt prevăzute sensurile pe care le au anumiți termeni şi expresii, cum ar fi *„grupul infracțional organizat”*, definit ca fiind grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă de timp şi acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material. De asemenea, proiectul defineşte noțiunea de „*infracțiune gravă”* şi „*informator”*.

Potrivit art. 2*, infracțiune gravă* este infracțiunea care face parte din una dintre următoarele categorii:

1. omor, omor calificat, omor deosebit de grav;
2. lipsire de libertate în mod ilegal;
3. sclavie;
4. şantaj;
5. infracțiuni contra patrimoniului, care au produs consecințe deosebit de grave;
6. infracțiuni privitoare la nerespectarea regimului armelor şi munițiilor, materiilor explozive, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive;
7. falsificare de monede sau de alte valori;
8. divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export, deturnarea de fonduri, nerespectarea dispozițiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri;
9. proxenetismul;

10. infracțiuni privind jocurile de noroc;

11. infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori;

12. infracțiuni privind traficul de persoane şi infracțiuni în legătură cu traficul de persoane;

13. traficul de migranți;

14. spălarea banilor;

15. infracțiuni de corupție, infracțiunile asimilate acestora, precum şi infracțiunile în legătură directă cu infracțiunile de corupție;

16. contrabanda;

17. bancruta frauduloasă;

18. infracțiuni săvârşite prin intermediul sistemelor şi rețelelor informatice sau de comunicații;

19. traficul de țesuturi sau organe umane;

20. orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii, al cărei minim special este de cel puțin 5 ani;

Prin infracțiune cu caracter transnațional se înțelege orice infracțiune care, după caz:

1. este săvârşită atât pe teritoriul unui stat, cât şi în afara teritoriului acestuia;

2. este săvârşită pe teritoriul unui stat, dar pregătirea, planificarea, conducerea sau controlul său are loc, în tot sau în parte, pe teritoriul altui stat;

3. este săvârşită pe teritoriul unui stat de un grup infracțional organizat care desfăşoară activități infracționale în două sau mai multe state;

4. este săvârşită pe teritoriul unui stat, dar rezultatul acesteia se produce pe teritoriul altui stat;

Capitolul II cuprinde dispoziții referitoare la prevenirea criminalității organizate, instituind, printre altele, în sarcina instituțiilor cu atribuții în prevenirea şi combaterea criminalității organizate, obligația elaborării şi aplicării Planului național de acțiune pentru prevenirea şi combaterea criminalității organizate, a efectuării de studii periodice în scopul identificării cauzelor care determină şi a condițiilor care favorizează criminalitatea organizată şi inițierii unor campanii de informare privind acest fenomen, în cadrul Comitetului Național de Prevenire a Criminalității, înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 763/2001.

Capitolul III cuprinde dispoziții referitoare la incriminarea inițierii sau constituirii unui grup infracțional organizat, ori aderării sau sprijinirii sub orice

formă a unui asemenea grup, respectiv la aplicarea regulilor de la concursul de infracțiuni dacă, în cadrul grupului infracțional organizat, sunt comise infracțiuni grave.

Acest capitol cuprinde, de asemenea, dispoziții referitoare la introducerea unor cauze de imunitate sau de reducere a pedepsei, pentru persoanele care denunță autorităților existența unui grup infracțional organizat sau facilitează identificarea şi tragerea la răspundere penală a membrilor unui asemenea grup.

Capitolul IV conține dispoziții procedurale, necesare desfăşurării în condiții optime a activităților de combatere a criminalității organizate. Astfel, este extinsă sfera bunurilor care provin din infracțiunile grave săvârşite în cadrul grupurilor infracționale organizate şi care sunt supuse confiscării.

Dispozițiile privind confiscarea asigură şi transpunerea în dreptul intern a prevederilor în materie ale Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (art. 12), făcându-se trimitere şi la măsurile asigurătorii prevăzute de Codul de procedură penală.

De asemenea, sunt prevăzute activități specifice care pot fi desfăşurate de organele de urmărire penală în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorilor, când există date sau indicii temeinice că se pregăteşte comiterea unei infracțiuni din domeniul criminalității organizate. Asemenea activități sunt: punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora; punerea sub supraveghere a sistemelor de comunicații; punerea sub supraveghere şi/sau accesul la sisteme informaționale. Este reglementată, de asemenea, posibilitatea recompensării financiare a informatorilor.

Conform dispozițiilor *Capitolului V*, destinat cooperării internaționale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției şi Ministerul Public cooperează în mod direct şi nemijlocit, în condițiile legii şi cu respectarea obligațiilor decurgând din instrumentele juridice internaționale la care România este parte, cu instituțiile având atribuții similare din alte state, precum şi cu organizațiile internaționale specializate în domeniu.

Cooperarea poate avea ca obiect, după caz, asistența judiciară internațională în materie penală, extrădarea, identificarea, blocarea, sechestrarea şi confiscarea produselor şi instrumentelor infracțiunii, desfăşurarea anchetelor comune, schimbul de informații, asistența tehnică sau de altă natură pentru culegerea şi analiza informațiilor, formarea personalului de specialitate, precum şi alte activități necesare îndeplinirii scopului urmărit.

În *Capitolul VI*, destinat dispoziţiilor finale, în vederea asigurării unui cadru legal intern unitar în domeniul combaterii criminalităţii organizate, se aduc modificări unor acte normative cum sunt: Legea nr. 2/1998 privind prelevarea şi transplantul de organe şi ţesuturi umane sau Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, cu modificările şi completările ulterioare.

De asemenea, pentru transpunerea corespunzătoare în dreptul intern a prevederilor Convenţiei Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate şi a Protocolului adiţional împotriva traficului de migranţi pe calea terestră, a aerului şi pe mare, se aduc modificări Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, Legii nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane şi Legii nr. 656/2002 privind prevenirea şi sancţionarea spălării banilor.

Acelaşi capitol reglementează modalităţile de asigurare a fondurilor necesare pentru desfăşurarea activităţilor de prevenire şi combatere a criminalităţii organizate, precum şi modul de recompensare a lucrătorilor din structurile specializate pentru activităţile deosebite desfăşurate în vederea combaterii criminalităţii organizate.

Din cele expuse în paginile anterioare rezultă că întregul proces de definire a noţiunilor crimei organizate şi cuprinderea lor în legislaţia penală şi procesual penală, presupune: studii criminologice adecvate de cunoaştere a realităţilor ce definesc starea de criminalitate existentă şi tendinţele acesteia, preocupare intensă în acest scop şi voinţă politică. Este de apreciat strădania specialiştilor români din ultimii ani, noile reglementari juridice putând fi circumscrise cerinţei vizând sporirea ofensivei împotriva crimei organizate. Toate acestea sunt de bun augur, asigurând premize favorabile luptei pentru prevenirea şi combaterea acestui fenomen.

2.12. Legea nr. 301/2004 privind Codul Penal al României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 575/29.06.2004

Codul penal reprezintă acel instrument juridic care sintetizează stadiul gândirii juridico-penale într-o societate determinată, valorile sociale ocrotite cu ajutorul legii penale, şi reflectă exigenţele societăţii faţă de cetăţean şi nevoia cetăţeanului de protecţie penală.

Evoluţia practicii judiciare şi a tehnicii legislative, progresele gândirii juridico-penale din ultima perioadă, experienţa legislativă a statelor europene

oferită de reglementările prevederilor Codurilor penale ale anilor '90, cum este Codul penal francez şi Codul penal spaniol, dar şi de cele cu o mai lungă tradiție precum Codul penal italian şi german şi, în acelaşi timp, schimbările de natură socio-economică produse în țara noastră, au determinat modificarea Codului penal român.

Codul Penal al României, Legea nr. 301/2004, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 575/29.06.2004 reprezintă materializarea efortului specialiştilor în domeniu, de a racorda sistemul legislativ la realitatea infracțională, grefată pe un mediu socio-economic propice. Acest demers se înscrie într-un proces continuu, acest caracter fiind impus de evoluția criminalității şi, cu preponderență, de tendințele şi formele de manifestare a crimei organizate.

Se impune remarca soluției adoptate de legiuitor cu privire la împărțirea faptelor prevăzute de legea penală în crime şi delicte, după criteriul gravității lor. Această abordare, care este împărtăşită de majoritatea legislațiilor penale europene moderne, ține seama de gravitatea diferită pe care o prezintă infracțiunile – de la fapte sancționate cu pedeapsa detențiunii pe viață la fapte sancționate numai cu amendă – şi de rezonanța puternică pe care o au în societate noțiunile de „crimă" şi „delict" față de cea de „infracțiune". Soluția la care am făcut referire permite o schimbare radicală a întregului sistem sancționator, pedepsele pentru crime şi delicte fiind diferențiate atât în raport cu durata lor, cât şi în raport cu regimul lor de sancționare.

Codul Penal al României, în cadrul Titlului VII „Crime şi delicte de pericol public", aşa cum am precizat anterior, rezervă un capitol reglementărilor privind criminalitatea organizată.

Astfel, potrivit art. 356, „*definirea grupului infracțional organizat şi a infracțiunii grave*": grupul infracțional organizat este „*grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă de timp şi acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material*". Aceeaşi definiție este consacrată şi de Legea nr. 39/2003 pentru prevenirea şi combaterea criminalității organizate, iar, după cum se poate remarca, textul românesc prezintă numeroase similitudini cu cel al Convenției sus-amintite.

Alineatul 2 al articolului 356 din Codul Penal face precizări privind trăsăturile definitorii ale unui grup organizat, pentru a-l distinge de un grup cu caracter ocazional: „Nu constituie grup infracțional organizat grupul format

ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni şi care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului".

În capitolul I al aceluiaşi Titlu din Codul Penal, articolul 354 incriminează „inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui astfel de grup", pedeapsa prevăzută fiind detențiunea severă de la 15 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi. Săvârşirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună este reținută drept circumstanță agravantă de Codul Penal al României, în textul art. 89, „circumstanțe agravante legale".

De asemenea, Legea nr. 301/2004 privind Codul Penal, incriminează în art. 355 asocierea pentru săvârşirea de infracțiuni: „inițierea sau constituirea unei asociații sau grupări care nu are caracterul unui grup infracțional organizat, în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracțiuni, altele decât cele arătate în art. 286 (n.a. – art. 286 – complotul) ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asocieri sau grupări".

În ceea ce priveşte materia crimei organizate, infracțiunile sunt menținute, cu unele nuanțări sau precizări, ori în vechea formă, aşa cum sunt reglementate în legislația penală specială.

3. **Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate**

La sfârşitul secolului XX şi începutul noului mileniu, inițiativele şi demersurile organizațiilor internaționale pentru perfecționarea cooperării interstatale în combaterea crimei organizate şi a corupției constituie oportunități esențiale pentru România şi structurile Ministerului Internelor şi Reformei Administrative.

De departe, cel mai important document pentru comunitatea internațională, şi implicit pentru România ca țară semnatară, este Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

Indubitabil, elaborarea şi semnarea acestui document este consecința eforturilor depuse de-a lungul activității sale de către Organizația Națiunilor Unite, care s-a implicat în găsirea celor mai eficace modalități de prevenire şi combatere a crimei organizate. Demersurile realizate de O.N.U. în această direcție au fost determinate de o realitate gravă, care nu mai putea fi tolerată şi interpretată în moduri diferite.

Noile dezvoltări ale infrastructurilor în transporturi şi comunicaţii, tehnologiile moderne, corelate cu interdependenţa crescută, şi globalizarea sistemelor economice, politice şi sociale au condus la dezvoltări corespunzătoare ale crimei organizate. Abilitatea grupărilor criminale naţionale de a-şi extinde aria de acţiune în afara graniţelor statului şi de a lucra în comun cu infractori din alte jurisdicţii a fost pe deplin demonstrată.

Creşterea cantitativă şi lărgirea sferelor de interes ale criminalităţii transnaţionale, împreună cu corupţia care însoţeşte în mod inevitabil activităţile acestor grupuri, este văzută în multe regiuni ale lumii ca o problemă de securitate naţională şi regională. Faţă de aceste provocări, reacţia comunităţii internaţionale a fost de a negocia un nou tratat ONU, având ca scop întrajutorarea SUA, rezolvarea problematicii crimei organizate la nivel naţional şi crearea instrumentului de cooperare internaţională necesar combaterii acestui fenomen.

Drept urmare, în timpul anilor ’90, un grup interguvernamental deschis de experţi au realizat un text preliminar al unei convenţii împotriva crimei organizate. Acest text a fost negociat de către Comitetul ad-hoc în cadrul a 10 sesiuni, desfăşurate între 19 ianuarie 1999 şi 28 iulie 2000, cu o intensitate sporită după intervenţia fermă a General Assembli.[11]

Convenţia în sine a fost finalizată de către Comitetul ad-hoc la a zecea sesiune, între 17 şi 28 iulie 2000.

Protocolul privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor şi copiilor, precum şi protocolul adiţional împotriva traficului pe cale terestră, aeriană şi navală au fost finalizate la a unsprezecea sesiune, între 2 şi 28 octombrie 2000. Al treilea protocol de combatere a producerii ilicite de arme şi contrabandă cu acestea a fost finalizat la a XII-a sesiune, între 26 februarie şi 2 martie 2001.

Convenţia a rămas deschisă spre semnare tuturor statelor la sediul Organizaţiei Naţiunilor Unite, la New York, până la 12 decembrie 2002 şi a fost semnată de peste 130 de state.

Între Convenţie şi Protocoale există o relaţie clar stabilită, în sensul că cele din urmă sunt incomplete, deci nu pot fi aplicate ca instrumente legale internaţionale de sine stătătoare, ci numai împreună cu Convenţia. Art. 37 precizează că statele pot adera la Protocoale, cu menţiunea de a adera mai întâi la Convenţie.

[11] Forum on Crime and Society United Nations, Op. cit., pag. 136 şi următoarele.

Convenția defineşte sintagmele utilizate în cuprins, referindu-se la: *„grup infracțional organizat”, „infracțiune gravă”, „grup structurat”, „bunuri”, „produs al crimei”, „blocare” sau „sechestru”, „confiscare”, „infracțiune principală”, „livrare supravegheată” şi „organizație regională de integrare economică”* (art. 2).

3.1. Scopul şi aplicațiile instrumentelor

În general, politica excludea din tratamentul cooperării internaționale cazurile de natură națională, pentru care un instrument de uz internațional nu ar fi fost necesar.

Potrivit prevederilor art. 3, Convenția se aplică anchetelor şi urmăririlor ce privesc una sau mai multe infracțiuni, precum şi infracțiunilor grave, în cazul în care acestea sunt de natură transnațională, implicând un grup organizat.

Se prevede pentru a se incrimina de către fiecare stat în parte: *„participarea la un grup infracțional* organizat” (art. 5), *„spălarea produsului infracțiunii”* (art. 6), *„corupția*” (art. 8), *„împiedicarea bunei funcționari a justiției”* (art. 23) şi *„infracțiuni grave”* (art. 2), în condițiile comiterii, menționate în alineatul precedent.

3.2. Cooperarea internațională şi clauzele de asistență

Clauzele Convenției care reglementează instituția extrădării şi asistența legală mutuală sunt similare cu principiile şi practicile stabilite în tratate aplicabile în anumite regiuni sau tratate bilaterale.

Negocierea Convenției a generat clauze noi şi moderne; aici se reliefează faptul că noile instrumente se aplică în toate formele de crimă organizată transnațională. Dacă între două state-părți nu există tratat bilateral de extrădare, baza legală a extrădării o constituie prezenta Convenție pentru infracțiunile prevăzute de aceasta. Clauzele Convenției stabilesc un minim de standarde în materie, statele fiind încurajate în a detalia toate aspectele necesare, specificate în tratatul bilateral sau regional.

Extrădarea poate fi refuzată dacă motivele reale ale solicitării sunt legate de rasă, sex, naționalitate, etnie sau opinii politice. Statele-părți pot refuza, de asemenea, extrădarea conaționalilor, dar, în asemenea cazuri trebuie să-i judece pe cei vinovați, fiind necesar să se consulte cu statul sau statele care solicită extrădarea, acolo unde este cazul.

Potrivit prevederilor art. 18, statele-părți îşi acordă reciproc „*cea mai largă asistentă judiciară posibilă"*, cu prilejul anchetelor, urmăririlor şi procedurilor judiciare privind infracțiunile prevăzute în convenție, inclusiv când victimele (martorii, produsul, instrumentele sau elementele de probă ale acestor infracțiuni) se află în statul-parte solicitat şi când un grup infracțional organizat este implicat.

Sunt precizate şi criteriile asistenței judiciare, limite, scopuri vizate şi cazurile refuzate. Esențial este faptul că asistența mutuală legală nu poate fi refuzată prin invocarea secretului bancar. Atât Convenția, cât şi Protocoalele conțin clauze care stimulează şi încurajează alte forme de cooperare şi asistență.

3.3. Protecția martorilor şi acordarea de asistență şi protecție victimelor

Natura crimei transnaționale presupune din partea organelor abilitate în luarea măsurilor corespunzătoare pentru protecția celor două categorii de persoane. Art. 24 din Convenție solicită statelor-parte să adopte măsurile necesare unei protecții eficace împotriva unor eventuale acte de represalii sau intimidare a martorilor. În cadrul procedurii penale, martorii depun mărturie şi, în caz de nevoie, sunt protejate şi rudele de gradul unu ale acestora.

Măsurile respective includ protecție fizică, a identității şi locației respective, totală sau limitată, asigurarea unui nou domiciliu, depunerea mărturiei prin utilizarea unor tehnici de comunicare video. De exemplu, victimele traficului de persoane sunt cele mai vulnerabile, având mare nevoie de protecție şi suport, iar repatrierea lor comportă numeroase riscuri. Protocolul privind prevenirea, reprimarea şi pedepsirea traficului de persoane conține prevederi juridice privind protecția victimelor, atât de ordin general, cât şi legate de reîntoarcerea în țara de origine.

3.4. Posibile instrumente viitoare

Structura Convenției şi a Protocoalelor sale lasă deschisă posibilitatea încheierii unor viitoare protocoale, de natură să se poată acționa concret şi eficient împotriva altor forme de criminalitate organizată transnațională[12]. Aceasta abordare rezultă din clauzele generale ale Convenției, ca şi cele legate

[12] Ibidem, pag. 143.

de asistența mutuală şi extrădare, care pot servi ca precedent util, când nu sunt îndeplinite toate criteriile unui *„grup infracțional organizat”* (definiție din art. 2 din Convenție).

De exemplu, în prezent, două domenii importante fac obiectul unor consultări informale; înalta tehnologie, corupția şi criminalitatea prin computer. Acestea ridică probleme de natură transnațională şi împreună combină grupuri criminale organizate cu elemente semnificative din criminalitatea neorganizată. Multe infracțiuni comise prin rețele de computer sau împotriva acestora implică un singur autor. Prin natura sa, tehnologia face posibilă şi comiterea de infracțiuni de către grupuri organizate (pedofili alte organizații decât cele în sensul citat de Convenție). Comisia pentru prevenirea criminalității şi justiție penală au demarat consultări şi tratative prin instrumente juridice, pentru combaterea corupției.

Considerăm că este deopotrivă potrivit şi util să ne referim la principalele responsabilități ce cad în sarcina României, ca stat-parte în Convenție, precum şi la cele rezultate din Acordul de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracționalității transfrontaliere, semnat de guvernele mai multor state, în cadrul programului *„Inițiative de cooperare în sud-estul Europei”*:

Aşa cum am arătat, Convenția se aplică în domeniul prevenirii şi pedepsirii infracțiunilor grave, ce implică un grup transnațional de crimă organizată. România trebuie să-şi îndeplinească obligațiile ce decurg din convenție, în strictă conformitate cu principiile egalității, suveranității şi integrității teritoriale a statelor şi neamestecului în afacerile interne ale altui stat.

Măsurile legislative şi de altă natură necesare pentru prevenirea şi combaterea infracțiunilor de spălare a banilor şi a corupției care implică un grup de crimă organizată prezintă un mare interes.

Convenția include şi obligațiile ce-i revin țării în discuție, pentru stabilirea responsabilităților persoanelor oficiale, care au participat la infracțiuni grave, implicând un grup de crimă organizată.

Statul român va trebui să adopte măsuri adecvate, pentru a permite confiscarea produselor infracțiunii sau valorii proprietății corespunzătoare unor asemenea produse, a proprietății, echipamentului sau altor instrumente utilizate sau deținute, cu intenție de utilizare în săvârşirea infracțiunilor stipulate în convenție.

În acest sens, România a încheiat şi va trebui să încheie tratate bilaterale şi multilaterale, acorduri sau înțelegeri, pentru a îmbunătăți într-un mod eficient cooperarea internațională.

Conform Convenției, fiecare stat-parte va lua masurile care se impun pentru a-şi realiza propria jurisdicție pentru infracțiunile stabilite, la comiterea pe teritoriul acelui stat, la bordul unui vas care navighează sub steagul său național, sau la bordul unei aeronave înregistrată sub legile acelui stat, la momentul comiterii.

Convenția împotriva crimei organizate stipulează metode şi mijloace de rezolvare a problemelor legate de extrădare şi asistența mutuală legală, precum şi tehnici de investigare specială, transfer de proceduri represive, evidență penală şi protecție a martorilor şi victimelor.

Documentele Convenției fac aprecieri pertinente în legătură cu măsurile care permit cooperarea cu autoritățile însărcinate să aplice legea, în sensul promovării de către Statele-părți a metodelor adecvate pentru obținerea informațiilor şi declarațiilor de la persoane care doresc sa coopereze în investigații şi condamnarea faptelor infracționale.

Conform Convenției, România, în calitate de stat-parte, va lua în considerare încheierea de acorduri bi şi multilaterale, sau înțelegeri pentru cooperare directă între agențiile însărcinate cu aplicarea legii, ținând cont de legile naționale şi sistemele administrative ale celorlalte state-parte. România va trebui să stabilească şi să mențină canale de comunicații între autoritățile competente, incluzând, desemnarea, unei autorități – acolo unde este necesar –, care să faciliteze securitatea şi –, dacă este necesar –, schimbul rapid de informații legate de anumite infracțiuni descoperite, dacă se apreciază că ele au legătură cu alte activități criminale.

Art. 20 din Convenție acordă o atenție deosebită colectării şi schimbului de informații pe probleme de crimă organizată. România trebuie să ia în considerare, cu sprijinul comunității ştiințifice, tendințele rezultate în urma analizelor de crimă organizată pe teritoriul propriu, împrejurările în care operează grupurile de profesionişti implicate şi tehnicile de comunicare folosite.

Secretarul General ONU, beneficiind de asistența Institutului pentru Infracțiuni Interregionale, de Cercetări ale Justiției şi alte instituții specializate în prevenirea infracțiunilor şi de cea a rețelei „Programul de Justiție Penală", va trebui să colecteze şi să analizeze informații publice şi rezultate din cercetări referitoare la crima organizată. De asemenea, va trebui să studieze tendințele

globale ale acestui fenomen şi să pregătească elaborarea de politici şi măsuri pentru prevenirea şi controlul crimei organizate.

O importanță deosebită este acordată pregătirii şi asistenței tehnice, prin inițierea, dezvoltarea sau perfecționarea de către fiecare stat-parte a unui Program special de pregătire pentru personalul însărcinat să aplice legea. Aceasta include judecători, magistrați, lucrători vamali şi alte categorii de persoane însărcinate să prevină şi să controleze infracțiunile prevăzute în Convenție.

Programele trebuie să se refere, în special, la:

- metode utilizate în prevenirea, descoperirea şi combaterea infracțiunilor stabilite în convenție;
- rute şi tehnici utilizate de către persoanele suspectate de implicare în infracțiunile stabilite de Convenție, inclusiv în statele de tranziție şi contramăsurile adecvate;
- monitorizarea importului şi exportului de contrabandă;
- descoperirea şi monitorizarea procedeelor de transfer a produselor şi a proprietăților derivate din infracțiunile prevăzute de Convenție, a instrumentelor utilizate în comiterea de asemenea infracțiuni (pentru transfer, ascundere sau deghizare);
- colectare de date;
- control tehnic în zone comerciale libere şi porto-franco;
- echipament şi tehnici moderne ale forțelor însărcinate să aplice legea, inclusiv supraveghere electronică, livrare supravegheată şi operațiuni acoperite;
- metode utilizate în combaterea activităților crimei organizate transnaționale, comise în cyberspațiu/ rețele de telecomunicații şi alte forme de tehnologie modernă;
- metode utilizate pentru protejarea victimelor şi martorilor.

România va promova măsuri adecvate, care să faciliteze extrădarea şi asistența mutuală legală. Aceste măsuri pot include un program de pregătire şi schimburi de personal între autoritățile centrale sau agențiile cu responsabilități în domeniu. În baza înțelegerilor bi şi multi laterale existente, statul român îşi va intensifica eforturile pentru optimizarea activităților operaționale şi de pregătire, împreună cu Organizația Internațională a Poliției Criminale şi Consiliul de Cooperare a Vămilor. Convenția pune accent pe măsurile legislative şi administrative, de prevenire, la nivel național, a crimei organizate şi a corupției.

În acest scop, se propune luarea în considerare a progreselor înregistrate la reducerea oportunităților sociale, legislative, culturale, administrative şi tehnice, de care se bucură organizațiile criminale, în timpul comiterii unor infracțiuni profitabile şi în descoperirea circumstanțelor care determină grupurile marginalizate să devină vulnerabile, îmbrățişând o viitoare carieră infracțională.

Totodată, Convenția cere fiecăruia dintre statele-părți, deci şi României, să ia în calcul:

- efectuarea unei analize privind tendințele crimei organizate transnaționale şi realizarea de informări permanente asupra modului de manifestare a acesteia pe teritoriile lor;
- dezvoltarea de proiecte naționale în scopul prevenirii crimei organizate transnaționale;
- inițierea şi promovarea de măsuri eficiente pentru prevenirea crimei transnaționale.

Foarte importantă, în lupta împotriva crimei organizate, este şi prevenirea, la nivel internațional, a infracțiunilor în domenii incluse în Convenție, referindu-se la:

- stabilirea focarului;
- schimbul de informații asupra cauzelor şi tendințelor crimei organizate transnaționale şi în legătură cu cele mai bune practici pentru prevenirea acesteia;
- participarea la proiecte internaționale, vizând prevenirea crimei organizate.

România este obligată să ia măsurile necesare, inclusiv legislative şi administrative, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemului legal național, pentru a asigura implementarea obligațiilor ce-i revin din această Convenție, în scopul prevenirii şi combaterii crimei organizate transnaționale.

Convenția stabileşte modul de comunicare dintre statele-părți şi de cooperare în vederea punerii la punct a unui program de monitorizare sistematică a implementării măsurilor prevăzute de aceasta pentru combaterea crimei organizate. Asigurarea bunei desfăşurări a activităților Convenției se realizează cu ajutorul Centrului de Prevenire a Infracțiunilor Internaționale al Secretariatului Națiunilor Unite, care funcționează ca Secretariat al Convenției.

În acest sens, Secretariatul are următoarele atribuții:

- centralizează rapoartele pe care le supune atenției şi dezbaterii conferinței;
- facilitează acordarea de asistență, la cerere, părților, în special statelor în curs de dezvoltare, pentru culegerea şi comunicarea informațiilor solicitate, în conformitate cu prevederile Convenției;
- asigură coordonarea necesară cu secretariatele altor organisme internaționale importante;
- asistă statele-părți, la cerere, în analizarea cauzelor şi tendințelor crimei organizate transnaționale;
- înființează o bază de date cu cele mai bune practici dezvoltate de statele-părți pentru prevenirea crimei organizate transnaționale;
- înființează o rețea cu persoanele de contact din statele-părți şi, când este cazul, facilitează organizarea de întâlniri între acestea;
- promovează şi facilitează organizarea de seminarii şi conferințe, pentru alți experți naționali, pe tema prevenirii crimei organizate transnaționale;
- promovează sau facilitează dezvoltarea de către statele-părți a unor proiecte-pilot internaționale şi, acolo unde este cazul, evaluează aceste proiecte.

4. Acordul de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracționalității transfrontaliere

Acest document a apărut din necesitatea guvernelor semnatare de a lărgi şi diversifica relațiile de cooperare în cadrul programului „Inițiativa de cooperare în sud-estul Europei" (SECI), fiind ratificat de România prin Legea nr. 208/1999.

Totodată, s-au avut în vedere şi alte determinări, ca:

- importanța legăturilor comerciale dintre părți, în dezvoltarea armonioasă a raporturilor în acest domeniu;
- interesul reciproc în combaterea infracțiunilor transfrontaliere şi în dezvoltarea unei mai strânse cooperări regionale în aplicarea legislației;
- amenințările serioase pentru suveranitatea părților şi pentru comerțul legal, cauzate de infracțiunile care se comit la granițele acestora;
- prejudicierea intereselor economice, fiscale şi comerciale ale respectivelor state, prin săvârşirea infracțiunilor transfrontaliere.

Acordul reprezintă un angajament de dezvoltare a cooperării în cel mai înalt grad între autoritățile cu atribuții legale specifice. România şi celelalte state semnatare, prin autoritățile desemnate, îşi vor acorda asistența reciprocă, în ceea ce priveşte prevenirea, descoperirea, investigarea, aducerea în fața justiției şi sancționarea făptuitorilor.

Pentru creşterea eficientei prevenirii, descoperirii, investigării şi aducerii în fața justiției a infractorilor, România şi statele participante SECI vor face schimb de informații, şi vor analiza, prin parteneriatul dintre autoritățile lor cu atribuții în aplicarea legii, cu Secretariatul General Interpol şi Organizația Mondială a Vămilor. Informațiile privind infracționalitatea transfrontalieră vor fi furnizate la cerere sau din proprie inițiativă[13].

România va acorda asistență sub formă de informații:

- la cerere, pentru a asigura punerea în aplicare a legislației şi a reglementarilor naționale de evaluare exactă a drepturilor vamale şi a taxelor impuse de către părți;
- la cerere sau din proprie inițiativă, incluzând şi nelimitându-se la metode şi tehnici de examinare a pasagerilor şi mărfurilor, aplicarea cu succes a mijloacelor şi tehnicii în lupta contra fraudelor, noi metode folosite în comiterea infracțiunilor.

Acordul stipulează acțiunile ce fac obiectul cooperării României cu celelalte părți şi care se referă la:

- facilitarea unei coordonări eficiente;
- stabilirea şi menținerea canalelor de comunicare, pentru facilitarea asigurării şi schimbul rapid de informații;
- asigurarea reciprocă, după caz, a oricărui alt tip de asistență tehnică, prin schimb de cunoştințe profesionale, ştiințifice şi tehnice;
- evaluarea şi testarea noilor echipamente sau proceduri;
- orice alte probleme administrative generale, care pot necesita periodic acțiuni comune;
- punerea în practică a metodelor de livrări controlate, în conformitate cu legislația națională a parților interesate.

La cerere, părțile se vor informa reciproc asupra legalității importului de mărfuri exportate de pe teritoriul celeilalte părți pe teritoriul uneia dintre ele. România, ca parte solicitată, va acorda, la cerere, în măsura în care este abilitată

[13] Buletin de Informare şi Documentare, nr. 4/2000, Editura M.I., pag. 22 şi următoarele.

şi în limita resurselor disponibile, în conformitate cu legislaţia naţională, informaţii referitoare la:

- persoanele cunoscute sau suspecte de către autoritatea solicitantă de a fi comis infracţiuni transfrontaliere, în special cele care intră şi ies de pe teritoriul său;
- bunurile aflate în curs de transport sau depozitate, identificate de către autoritatea solicitantă ca făcând obiectul unei activităţi de trafic clandestin, cu destinaţia în teritoriul său;
- mijloacele de transport suspectate a fi fost folosite la comiterea unor fraude pe teritoriul părţii solicitante.

România şi celelalte state semnatare ale Acordului îşi vor furniza reciproc informaţii cu privire la activităţile ce pot duce la apariţia infracţiunilor transfrontaliere, la cerere sau din proprie iniţiativă. În situaţii care pot provoca daune substanţiale economiei, sănătăţii publice, securităţii publice sau oricăror alte interese vitale ale celeilalte părţi, o parte va putea furniza aceste informaţii, în măsura posibilităţilor, fără cerere specială.

Cu condiţia respectării legislaţiei naţionale, părţile pot să dispună de bunurile, veniturile şi mijloacele confiscate, ca urmare a activităţii de asistenţă oferită în baza prevederilor prezentului Acord. De asemenea, părţile pot transfera bunurile, veniturile sau mijloacele confiscate ori veniturile rezultate în urma vânzărilor către cealaltă parte, în condiţiile stabilite de comun acord.

Acordul stipulează confidenţialitatea informaţiilor şi protecţia datelor personale. Informaţiile obţinute în conformitate cu prevederile Acordului vor fi folosite numai în scopurile menţionate de acestea şi în condiţiile stabilite de autoritatea solicitată. România va fi responsabilă, în conformitate cu propria legislaţie, pentru daunele provocate unei persoane, ca rezultat al unei erori de drept sau de fapt, în datele transmise la Centrul SECI.

Autoritatea solicitată din România va furniza, la cerere, copii autentificate ale dosarelor, documentelor şi altor materiale referitoare la infracţiunile transfrontaliere. În cazul în care autoritatea solicitantă nu cere în mod expres originale sau copii autentificate, autoritatea solicitată poate transmite informaţii computerizate sub orice formă. Acordul precizează, de asemenea, limitele autorizării martorilor şi experţilor în proceduri juridice şi administrative, persoanelor oficiale reprezentând autoritatea solicitată şi obligaţiile României, ca parte solicitantă.

România este obligată, conform art. 78 din Acord, să desemneze un Punct naţional unic de contact iniţial, care va transmite şi va primi cererile şi va

difuza detaliile de contact prin Secretariatul Central SECI. Comunicarea cererilor se va face în scris, direct de către autoritățile desemnate, în limba engleză sau în altă limbă acceptată de autoritățile româneşti. În situații urgente, pot fi acceptate şi cereri verbale, cu condiția de confirmare scrisă, în maxim 48 de ore.

Autoritatea solicitată din România are obligația de a lua măsurile necesare pentru a soluționa cererea şi se va strădui să întreprindă orice acțiune utilă în acest scop. Dacă nu prezintă competență pentru rezolvarea cererii, va lua măsuri pentru soluționarea acesteia ca şi când ar acționa pe cont propriu, în conformitate cu legislația statului, avizând autoritatea solicitată în acest sens. La cerere, autoritatea română solicitată va autoriza, dacă este posibil şi în conformitate cu legislația națională, ca persoanele oficiale ale părții solicitante sa fie prezente pe teritoriul statului român, pentru a asista la soluționarea acelei cereri.

României îi revin îndatoriri şi în privința implementării Acordului, prin constituirea Comitetului Comun de Cooperare, organul instituțional suprem al centrului SECI, cu sediul la Bucureşti. Conform art. 13 din Acord, la Bucureşti s-a înființat Centrul Regional al Inițiativei de Cooperare în sud-estul Europei pentru combaterea infracționalității transfrontaliere. SECI acționează conform cartei de organizare şi funcționare, adoptată de statele semnatare din Acord, ca parte integrantă.

Guvernul României îndeplineşte calitatea de depozitar al acestui Acord.

5. Convenția penală privind corupția

Convenția penală privind corupția, adoptată de Sesiunea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei desfăşurată la Strasbourg, a fost semnată de România la 27 ianuarie 1999.

Aceasta este rodul întâlnirii şefilor de stat şi de guvern din țările membre ale Consiliului Europei, de la Strasbourg, la 10–11 octombrie 1997. Aici s-a decis căutarea unor răspunsuri comune la sfidările pe care extinderea corupției le reprezintă şi s-a adoptat un plan de acțiune care să promoveze cooperarea în lupta contra corupției, inclusiv în depistarea legăturilor cu crima organizată şi spălarea banilor.

Tot aici s-a hotărât abilitarea Comitetului Miniştrilor să încheie lucrările de elaborare a unor instrumente juridice internaționale, în conformitate cu

Programul de acțiune contra corupției, adoptat în noiembrie 1996, la recomandarea celei de-a XIX-a conferințe a miniştrilor europeni ai justiției (La Valette, 1994)[14]. Convenția atrage atenția statelor asupra amenințării pe care o constituie corupția pentru democrație şi pentru respectarea principiilor de drept şi a drepturilor omului şi asupra faptului că aceasta subminează principiul bunei administrări, al echității şi justiției sociale, împiedică dezvoltarea economică şi pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice, precum şi fundamentele morale ale societății.

Acest document apreciază contribuția la ameliorarea înțelegerii şi concertării la nivel internațional a acțiunilor împotriva corupției derulate de Națiunile Unite, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizația Statelor Americane, OCDE şi Uniunea Europeană. Statele semnatare ale convenției sunt convinse că eficacitatea luptei împotriva corupției obligă la o cooperare penală internațională intensificată, rapidă şi adaptată.

Aceasta incumbă respectarea şi aplicarea unor principii generale şi măsuri adecvate în materie de drept penal atât de către România, cât şi de către celelalte state semnatare.

Potrivit Convenției, cooperarea României cu alte state în privința investigațiilor şi procedurilor se va conforma prevederilor instrumentelor internaționale pertinente, în materie penală sau ale angajamentelor de uniformizare a legislației, precum şi ale dreptului național. Documentul tratează problemele de cooperare internațională, prezentând modul de aplicare a masurilor de întrajutorare, extrădare şi comunicare de informații spontane.

Conform cu dispozițiile Convenției, părțile îşi acordă ajutor reciproc, pentru a trata fără întârziere cererile provenind de la autoritățile abilitate, în virtutea legilor lor naționale, să desfăşoare urmărirea penală în cazul infracțiunilor din câmpul de aplicare respectiv.

Întrajutorarea poate fi refuzată dacă partea solicitată consideră că acceptarea cererii ar putea atinge interesele fundamentale, suveranitatea națională, securitatea națională sau ordinea publică. Nu se va putea invoca secretul bancar pentru a se justifica refuzul de cooperare, în virtutea capitolului IV din Convenție.

[14] Hurdubaie, Ioan – Cooperarea Judiciară Europeană, Vol. 2, Editura M.A.I., 2003, pag. 88 şi următoarele.

Referitor la extrădare, infracțiunile din câmpul de aplicare al prezentei convenții sunt considerate ca incluse în orice tratat de extrădare între părți, aflat în vigoare, ca orice infracțiune care determină extrădarea. Părțile se angajează să includă aceste infracțiuni în orice tratat de extrădare pe care îl încheie, ca infracțiuni de extrădare.

Dacă o parte, care subordonează extrădarea existenței unui tratat, primeşte o cerere de extrădare de la o parte cu care nu a încheiat un astfel de tratat, poate considera prezenta Convenție ca fiind baza legală de extrădare pentru toate infracțiunile stabilite în ea. Părțile care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc infracțiunile stabilite conform prezentei Convenții, ca extrădare. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul părții solicitate sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

În legătură cu informațiile spontane, o parte, fără a prejudicia propriile sale investigații sau proceduri, poate comunica unei alte parți informații despre fapte, fără cerere prealabilă, dacă consideră că pot ajuta partea beneficiară să angajeze sau să efectueze investigații sau urmăriri privind infracțiunile stabilite în virtutea prezentei Convenții.

Conform prevederilor capitolului IV din Convenție, părțile desemnează o autoritate centrală însărcinată să primească cereri formulate, să le răspundă, să le soluționeze sau să le transmită autorităților competente. Autoritățile centrale comunică direct între ele. În caz de urgență, cererile de întrajutorare judiciară sau comunicările referitoare la ele pot fi trimise direct către autoritățile judiciare ale părții solicitate, inclusiv Ministerului Public. Trebuie transmisă simultan o copie la autoritatea centrală a părții solicitate, prin intermediul autorității centrale a părții solicitante.

Orice cerere sau comunicare formulată în aplicarea celor enunțate mai sus poate fi prezentată prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (INTERPOL). Partea solicitată informează partea solicitantă fără întârziere, despre urmarea dată imediat unei cereri formulate în virtutea prezentului capitol şi despre rezultatul definitiv al acesteia. Partea solicitată informează partea solicitantă, de asemenea, fără întârziere, despre toate circumstanțele care fac imposibilă luarea masurilor solicitate, sau care riscă o întârziere considerabilă.

Perfecționarea cooperării interstatale în combaterea crimei organizate şi a corupției implică un proces complex de integrare, într-un sistem cu două componente fundamentale: legislația în domeniu şi instituțiile specializate.

Scopul acestei lucrări nu este acela de a polemiza în mod inadecvat, ci de a realiza o scurtă trecere în revistă a elementelor acestui sistem şi de a face unele comentarii pe marginea acestora.

Ca o concluzie, pentru acest subiect ar fi de reliefat faptul că la sfârşitul secolului XX şi începutul noului mileniu, inițiativele şi demersurile organizațiilor internaționale pentru perfecționarea cooperării interstatale în combaterea crimei organizate şi a corupției constituie oportunități esențiale pentru România şi structurile Ministerului Internelor şi Reformei Administrative.

CAPITOLUL 7

ORGANIZAȚII ŞI ORGANISME INTERNAȚIONALE ŞI NAȚIONALE CU ATRIBUȚII ÎN COMBATEREA CRIMEI ORGANIZATE

1. Modalități juridice de cooperare

Pe măsură ce crima organizată a câştigat şi câştigă tot mai mult teren, a fost şi este imperios necesară intervenția tot mai hotărâtă a statelor de drept pentru contracararea acestui fenomen periculos, care tinde din ce în ce mai serios să devină un mod de viață, în anumite condiții şi pentru anumite categorii de persoane. Orice intervenție eficientă în condițiile date presupune crearea unui cadru juridic corespunzător şi a unui cadru instituțional adecvat. Acestea sunt de altfel, şi motivele pentru care, în cele ce urmează, ne vom ocupa de aceste probleme.

Ca mijloace juridice, statele au la dispoziție convențiile sau tratatele bilaterale, zonale sau multilaterale cu caracter de reciprocitate.

1.1. Preocupări ale Organizației Națiunilor Unite

Combaterea crimei organizate a preocupat comunitatea internațională pe măsură ce fenomenul a fost perceput în diferitele sale forme de manifestare. Sesizând pericolul social ce-l reprezintă, statele lumii, la nivel global, continental şi regional, au căutat diverse formule de combatere. Dacă inițial sfera acestor acțiuni s-a regăsit în principal în mijloace naționale de combatere, extinderea fenomenului a făcut ca organisme guvernamentale şi neguvernamentale să îşi dea mâna până la cel mai înalt nivel pentru cunoaşterea în primul rând a fenomenului şi apoi pentru găsirea căilor şi mijloacelor de contracarare.

Dacă la început au existat rețineri legate de regimul politic al unor state, de sfera frontierelor, de principiile din dreptul penal național, acestea, prin voință politică, au fost înlăturate pe rând, pentru găsirea unor soluții optime

privind conceptul general de combatere şi pentru crearea de organisme internaţionale, continentale şi regionale, apte să pună în practică măsurile adoptate.

Amploarea fenomenului a făcut ca, sub egida O.N.U., preşedinţii de state să se întâlnească la cel mai înalt nivel şi să-şi exprime poziţia faţă de pericolul social ce ameninţă siguranţa naţională.

Dintre multiplele reuniuni ce s-au desfăşurat, se evidenţiază Reuniunea Ministerială de la Napoli din 1994, unde a fost adoptat Planul Mondial de Acţiune contra Criminalităţii Transfrontaliere Organizate, din ale cărui prevederi se impun a fi reţinute următoarele:

a) Comunitatea internaţională *trebuie să se pună de acord* asupra unei *definiţii comune* a conceptului de criminalitate organizată pentru a face mai omogene măsurile luate la nivel naţional şi mai eficace cooperarea internaţională.

b) Pentru combaterea efectivă a criminalităţii organizate, comunitatea internaţională trebuie să ţină cont de caracteristicile sale structurale şi metodele specifice pentru a elabora strategii, politici, legi sau alte măsuri. Deşi nu se constituie într-o definiţie juridică sau exhaustivă a fenomenului, elementele următoare permit a caracteriza crima organizată:

- organizare de grupuri cu scopuri de activităţi criminale;
- legături ierarhice sau relaţii personale care permit anumitor indivizi să conducă grupul;
- recurgerea la violenţă;
- intimidare şi corupţie în vederea realizării de profituri sau pentru a obţine sechestru pe teritorii sau pieţe;
- spălarea profiturilor ilicite atât în sensul unei activităţi criminale cât şi pentru infiltrarea economiei legale;
- potenţial de expansiune în orice nouă activitate şi dincolo de frontierele naţionale;
- cooperarea cu alte grupuri criminale organizate transnaţional.

c) Pentru a detecta, preveni şi combate într-o manieră judicioasă activităţile criminale transnaţionale organizate, comunitatea internaţională trebuie să întărească cunoaşterea organizaţiilor criminale şi a dinamicii lor. Statele trebuie să strângă, să analizeze şi să difuzeze statistici şi informaţii viabile asupra acestui fenomen.

d) Fiecare stat *trebuie să studieze* experienţa statelor care au fost obligate să facă faţă criminalităţii organizate şi să interpreteze informaţiile

reieşite din studiul şi analiza structurii şi activităţilor criminale ale acesteia pentru a încerca să elaboreze principii directoare care i-ar putea fi utile pentru determinarea măsurilor legislative în materie de drept penal şi procedură penală, dispoziţii regulamentare şi structuri organizatorice care sunt necesare pentru a preveni şi combate acest fenomen.

e) Statele *trebuie să examineze*, dacă este cazul, posibilitatea de a adopta reglementări legislative care să consacre ca infracţiune „*participarea la o organizaţie criminală sau o asociaţie de răufăcători*" şi să instaureze o responsabilitate penală pentru persoanele fizice implicate în astfel de structuri, pentru a întări capacitatea de luptă contra criminalităţii organizate în interiorul frontierelor lor şi pentru a îmbunătăţi cooperarea internaţională.

f) Statele *trebuie să asigure* condiţiile ca justiţia penală să dispună de structuri şi mijloace suficiente pentru a face faţă activităţilor complexe ale criminalităţii organizate, în primul rând garanţii contra corupţiei, intimidării şi violenţei.

g) Pentru combaterea eficace a criminalităţii organizate, statele *trebuie să depăşească codul de tăcere şi intimidare*. Ele trebuie să examineze posibilitatea recurgerii la tehnici viabile de strângere de probe, cum ar fi: supravegherea electronică; operaţiunile clandestine şi livrările supravegheate, când aceasta este prevăzută în legislaţia naţională şi cu respectarea deplină a drepturilor individuale şi, în special, a dreptului la respectul vieţii private şi sub rezerva, dacă este cazul, a unei supervizări judiciare. Importante sunt şi măsurile vizate să încurajeze membrii organizaţiilor criminale să coopereze şi să depună mărturie, în special, programele de protecţie a martorilor şi familiilor, iar în limitele impuse de legislaţia naţională, de un tratament mai favorabil, ca recompensă pentru colaborarea în derularea cercetărilor şi judecăţii.

h) Statele *trebuie să se străduiască*, atunci când este justificat, să creeze celule speciale de cercetare şi să le doteze pentru cunoaşterea aprofundată a caracteristicilor structurale şi a metodelor de funcţionare a grupurilor criminale organizate. Statele trebuie, de asemenea, să se străduiască să asigure membrilor acestor celule formarea şi resursele necesare, în scopul ca aceştia să-şi poată concentra eforturile asupra strângerii şi analizei informaţiilor asupra criminalităţii transnaţionale organizate.

i) Statele *trebuie să pună la punct programe* educative pentru crearea unei culturi de moralitate, legalitate şi să elaboreze şi să aplice măsuri destinate

să aducă la cunoştinţa publicului efectele nefaste ale criminalităţii organizate şi să obţină ataşamentul comunităţii în sprijinirea eforturilor naţionale şi internaţionale de luptă contra criminalităţii organizate.

j) Statele *trebuie să examineze posibilitatea adaptării măsurilor de restituire* sau de indemnizaţie adecvate în favoarea victimelor criminalităţii organizate, în conformitate cu dispoziţiile Declaraţiei de principii fundamentale de justiţie, referitoare la victimele criminalităţii şi victimele abuzului de putere, adoptată de Adunarea Generală prin rezoluţia sa nr. 40/30 din 29 noiembrie 1985.

k) *O.N.U. şi organizaţiile mondiale şi regionale* competente trebuie, dacă este necesar, să pună la punct modele şi directive practice în materie de drept material şi de drept procesual bazându-se pe experienţa şi cunoştinţele specializate ale statelor şi pe contribuţiile organizaţiilor interesate. O.N.U. şi aceste organizaţii trebuie, de asemenea, să ajute statele, la cererea lor, să examineze şi să evalueze legislaţia lor, să planifice şi să întreprindă reforme, ţinând cont de practicile existente şi tradiţiile culturale, juridice şi sociale.

Din însuşi textul documentului prezentat mai sus, ca de altfel şi din cel al Convenţiei Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate – care a fost deschisă, spre semnarea, tuturor statelor, din 12 până în 15 decembrie 2000 la Palermo şi, în continuare, la sediul O.N.U., până la 12 decembrie 2002 –, rezultă necesitatea armonizării legislaţiilor naţionale în materie de drept penal şi procedural, ca o garanţie viabilă în lupta comună împotriva flagelului comun.

Anvergura şi pericolul social deosebit al actelor de crimă organizată şi de corupţie (ca factor favorizant al acestora) au determinat reacţii preventive adecvate şi extinderea preocupărilor organismelor abilitate de a contracara în plan naţional şi internaţional acest adevărat flagel.

Datele şi informaţiile transmise pe diferite canale atestă adevăratele dimensiuni ale preocupării organismelor politice şi economice internaţionale, create între anii ’50-’60 pe bătrânul continent, de a propaga apărarea valorilor reale ale democraţiei, statului de drept şi drepturilor omului.

1.2. Preocupări ale Consiliului Europei

În mod cu totul deosebit, Consiliul Europei şi-a asumat responsabilitatea acordării de asistenţă democraţiilor în formare apărute în spaţiul Central şi Est-European în urma abolirii sistemelor totalitare, susţinând coerenţa

proceselor de construcţie a unor democraţii autentice şi a unor justiţii independente, de armonizare a legislaţiei penale şi cooperare interstatală în domeniul combaterii criminalităţii, ajungând să reunească majoritatea statelor europene, precum şi Statele Unite ale Americii, Israelul şi Japonia ca observatori.

Consiliul Europei militează pentru realizarea unităţii regionale, prin întărirea democraţiilor pluraliste şi apărarea drepturilor individului, căutarea unor soluţii comune pentru problematici cu care se confruntă societatea contemporană, cultivarea şi accentuarea conştiinţei identităţii valorilor culturale.

Devenit astăzi un adevărat „*laborator de idei"* european şi una dintre principalele „*întreprinderi de acorduri internaţionale",* Consiliul Europei a elaborat şi adoptat convenţii şi acorduri precum şi numeroase alte recomandări[1]. Necesitatea existenţei unei asemenea organizaţii, care girează relaţiile comunitare şi interstatale prin intermediul unor tratate multilaterale, nu mai este contestată de nimeni. Ea realizează o imagine tonifiantă prin progresele înregistrate în domeniile respectării drepturilor omului, securităţii sociale, protecţiei mediului ambiant, dezvoltării conştiinţei culturale europene, promovării şi coordonării luptei împotriva criminalităţii transfrontaliere ş.a.

Consiliul Europei militează pentru făurirea unui continent al libertăţii şi cooperării între toate naţiunile, apărând democraţia şi calitatea vieţii europenilor, contribuind la edificarea unei Europe mai umane şi mai juste.

Înainte de a ne referi la structurile Consiliului Europei cu atribuţiuni în domeniul prevenirii şi combaterii criminalităţii, considerăm că este util să reamintim structura acestui organism politic European.

1.2.1. Adunarea Parlamentară

Adunarea Parlamentară (denumită până în anul 1974 Adunarea Consultativă) a reprezentat prima adunare europeană din istoria Europei, fiind cel mai larg forum, în care se exprimă, în toată libertatea sa, pluralismul politic al continentului nostru[2].

---

[1] Hurdubaie, Ioan – Spaţiul Penal Paneuropean din perspectiva Consiliului Europei, Editura Universal Plan, Bucureşti, 1999, pag. 49.

[2] Hurdubaie, Ioan – Cooperarea Judiciară Europeană, Cadrul convenţional penal, vol. 1, Editura M.A.I., Bucureşti, 1999, pag. 49.

Potrivit prevederilor art. 25 din Statutul Consiliului Europei, Adunarea Parlamentară se compune din 286 parlamentari (deputaţi sau senatori) şi din tot atâţia supleanţi, aleşi sau desemnaţi de parlamentele naţionale. Drept urmare, în adunare sunt reflectate toate curentele politice, proporţional cu încrederea acordată de cetăţenii fiecărui stat membru, iar numărul de locuri de care dispune fiecare ţară este în raport de populaţia sa.

Dezbaterile Adunării Parlamentare sunt, de regulă, publice desfăşurându-se în sesiuni ordinare şi extraordinare.

1.2.2. Comitetul Miniştrilor[3]

Comitetul Miniştrilor este un organism diplomatic format din miniştrii de externe ai statelor membre ale Consiliului Europei care adoptă, de regulă, în unanimitate, recomandări fără valoare obligatorie. Fiecare ţară membră are câte un reprezentant în Comitetul Miniştrilor şi fiecare dispune de un vot.

Comitetul Miniştrilor examinează din proprie iniţiativă sau la recomandarea Adunării Parlamentare măsurile necesare realizării obiectivelor Consiliului Europei, inclusiv încheierea de acorduri şi convenţii şi adoptarea de către guverne a unei politici comune în chestiuni specifice.

1.2.3. Secretariatul Consiliului Europei

Secretariatul Consiliului Europei este un organism tehnic, constituit din secretarul general, un secretar general adjunct şi din personalul necesar punerii în aplicare a deciziilor Adunării Parlamentare şi ale Comitetului Miniştrilor.

Funcţiile de secretar general, secretar general adjunct şi de membru al secretariatului au un caracter exclusiv internaţional, cei ce le ocupă fiind obligaţi prin statut să-şi afirme ataşamentul deplin faţă de Consiliul Europei, nelăsându-se influenţaţi de sentimente şi considerente de ordin naţional.

1.2.4. Comitetul Mixt

Comitetul Mixt este organismul de coordonare al Consiliului Europei care este format, în principiu, din 12 membri, 5 reprezentând Comitetul Miniştrilor, şi 7 Adunarea Parlamentară, între care Preşedintele Adunării, în calitate de preşedinte al comitetului.

[3] Statutul Consiliului Europei, cap. 4.

Comitetul este învestit cu atributul de a examina problemele comune ale celor două organe ale Consiliului Europei; să atragă atenţia acestora asupra problemelor ce prezintă un interes special; să facă propuneri pentru proiectele ordinii de zi a Comitetului Miniştrilor şi a Adunării Parlamentare; să examineze şi să propună măsurile susceptibile de a da un curs şi un efect practic recomandărilor formulate şi adoptate de cele două organe mai sus menţionate.

1.2.5. Autorităţile specializate

Autorităţile specializate sunt create ca urmare a negocierilor dintre membrii Consiliului Europei, cu competenţe specializate în domeniile economic, social, cultural, juridic, administrativ şi alte domenii conexe.

Fiecare ţară membră este liberă să adere sau nu la o asemenea autoritate specializată europeană, cunoscută şi sub denumirea de comitet director european, formată din experţi guvernamentali într-un anumit sector de activitate. Activitatea acestor autorităţi este coordonată de Consiliul Europei, care le adresează recomandări, se consultă cu ele iar când este cazul adresează recomandări statelor membre, în vederea sprijinirii activităţii lor. În acest context, la 10 iunie 1956, Comitetul Miniştrilor Consiliului Europei a adoptat Rezoluţia (56)13 privind prevenirea crimei şi tratamentul delincvenţilor, ca urmare a propunerii guvernului turc de stabilire a unei cooperări în materie între Consiliul Europei şi Grupul consultativ european al Naţiunilor Unite. Drept urmare, în cursul celei de-a 52-a reuniuni desfăşurată în luna septembrie 1957, Comitetul Miniştrilor a aprobat un plan de acţiune în domeniul politicii criminale şi a hotărât ca, pentru îndeplinirea sa, să fie creat un comitet de experţi, respectiv, Comitetul European pentru Probleme Criminale.

1.3. Structuri ale Consiliului Europei cu atribuţii în domeniul prevenirii şi combaterii criminalităţii

1.3.1. Comitetul European pentru Probleme Criminale

Comitetul European pentru Probleme Criminale (prescurtat C.D.P.C. sau C.E.P.C.), creat în 1957, îşi bazează activitatea pe subcomitete şi grupuri de lucru şi acţionează pentru realizarea unor proiecte de convenţii şi de rezoluţii, transmise spre adoptare Comitetului Miniştrilor

Activitatea C.E.P.C. (şi implicit a Consiliului Europei) vizează două aspecte de mare importanţă: armonizarea legislaţiilor ţărilor membre şi asistenţa juridică în materie penală. În acest ultim domeniu, C.E.P.C. a creat o operă

importantă, constând în elaborarea a 16 convenţii şi 4 protocoale care depăşesc principiile tradiţionale ale dreptului penal; prin intermediul lor, justiţia penală încetează de a se mai opri la frontierele naţionale; este pe cale de a fi creat un spaţiu judiciar european.

De asemenea, C.E.P.C. s-a implicat în cercetarea criminologică şi studierea repercusiunii acesteia asupra politicii criminale. În anul 1963, a fost creat Consiliul Ştiinţific Criminologic. Anual, începând din 1963, sunt organizate conferinţe şi colocvii de cercetări criminologice.

Concomitent, C.E.P.C. acordă o atenţie deosebită evoluţiei ideilor privitoare la justiţia penală şi tratamentul delincvenţilor, acordând prioritate mijloacelor preventive şi demersurilor pentru evitarea intervenţiei sistemului justiţiei penale în cazuri individuale minore, prin măsuri de *dejudiciarizare*, *conciliere* şi *mediere*, precum şi prin promovarea unor măsuri de înlocuire a pedepselor privative de libertate.

Din anul 1980, Grupul de cooperare în materia luptei împotriva abuzului şi traficului ilicit de droguri (grupul Pompidou), constituit în 1971, la iniţiativa fostului preşedinte francez Georges Pompidou, şi-a continuat activitatea în cadrul Consiliului Europei; în baza unor programe de lucru, stabilite pentru perioade de patru ani, aprobate de Conferinţa ministerială.

În ultimii ani, Grupul a organizat conferinţe ministeriale paneuropene asupra cooperării în problemele abuzului şi traficului ilicit de droguri, la care au luat parte şi reprezentanţi ai unor importante organizaţii internaţionale (O.N.U.; O.I.P.C. – Interpol, O.M.S., O.M.V.), soldate cu adoptarea unor Declaraţii Finale prin care sunt reiterate angajamentele statelor participante de a susţine cooperarea europeană în domeniu, în cadrul unei strategii globale, echilibrate şi multidisciplinare.

C.E.P.C. a jucat un rol important şi în adoptarea Rezoluţiei privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deţinuţilor şi a Recomandărilor privind Regulile penitenciare europene, în stabilirea unei poziţii comune a statelor membre în problematica protecţiei victimei, în organizarea şi desfăşurarea conferinţelor miniştrilor europeni ai justiţiei şi, de curând, ai celor de interne.

1.4. Asistenţă juridică internaţională în materie penală

Opera Consiliului Europei, în acest domeniu, s-a materializat prin elaborarea următoarelor documente cadru:

1.4.1. Convenţia europeană privind asistenţa juridică în materie penală

În anul 1953, Comitetul Miniştrilor Consiliului Europei a dispus convocarea unui comitet de experţi guvernamentali pentru a stabili principiile necesare procedurii de extrădare, în scopul de a fi cuprinse într-o convenţie europeană. Experţii au ajuns la concluzia că problema asistenţei judiciare în materie penală poate fi reglementată ca o chestiune conexă extrădării, propunând încheierea unei convenţii europene pe această problematică deosebit de importantă, cu şanse de izbândă mult mai mari decât cea privind instituţia extrădării. După trei reuniuni ale Comitetului de experţi, proiectul Convenţiei europene privind asistenţa juridică în materie penală a căpătat susţinerea necesară din partea statelor membre ale Consiliului Europei.

Deschisă spre semnare la 20 aprilie 1959 şi intrată în vigoare la 12 iunie 1962, Convenţia stipulează că asistenţa judiciară penală este independentă de instituţia extrădării, putând interveni chiar în cazurile în care extrădarea ar fi refuzată. În acelaşi timp, asistenţa judiciară poate fi furnizată chiar şi pentru delicte şi, de regulă, dubla incriminare nu este cerută, cu excepţia comisiilor rogatorii, în scop de percheziţie şi confiscare, când părţile pot deroga de la aceste reguli.

Potrivit Convenţiei, asistenţa judiciară se acordă în orice procedură care vizează infracţiuni a căror reprimare este, în momentul solicitării, de competenţa autorităţilor judiciare ale părţii solicitate, cu excepţia hotărârilor de arestare în cazul condamnărilor şi infracţiunilor care îmbracă un caracter militar. De asemenea, asistenţa judiciară poate fi refuzată pentru infracţiuni politice sau conexe unor infracţiuni politice sau fiscale.

Concomitent, un alt motiv de refuz al asistenţei judiciare îl poate constitui aprecierea părţii solicitate că executarea cererii este de natură să aducă atingere suveranităţii, securităţii, ordinii publice sau altor interese esenţiale ale ţării sale (ale statului, evident), incluzând şi interese de ordin economic.

Convenţia reglementează modul de executare a comisiilor rogatorii care vizează audierea de martori, experţi şi învinuiţi, cercetarea la faţa locului, percheziţiile şi confiscările de obiecte, instituie reguli privind transmiterea de obiecte, remiterea actelor de procedură şi a hotărârilor judiciare, prevede o serie de imunităţi pentru martorii şi experţii citaţi să compară în faţa autorităţilor judiciare ale Părţii solicitante şi, de asemenea, statuează asupra modului de comunicare a datelor din cazierul judiciar şi a schimbului de informaţii privind condamnările. Totodată, Convenţia conţine prevederi referitoare la condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească cererile de asistenţă judiciară, căile de

transmitere a comisiilor rogatorii internaţionale, denunţarea în scop de urmărire şi comunicarea condamnărilor.

După intrarea în vigoare a Convenţiei, practica judiciară a statelor semnatare a impus adoptarea unor rezoluţii şi recomandări ale instanţelor Consiliului Europei menite să favorizeze aplicarea uniformă a prevederilor acesteia, respectiv: Rezoluţia (71) 43 din 14 decembrie 1971, Rezoluţia (77) 36 din 2 decembrie 1977, Recomandarea R (80) 8 din 27 iunie 1980, Recomandarea R (83) 12 din 23 septembrie 1983 şi Recomandarea R (85) 10 din 28 iunie 1985, toate adoptate de Comitetul Miniştrilor[4].

1.4.2. Protocolul adiţional la Convenţia europeană privind asistenţa juridică în materie penală

Conştiente de slăbiciunile de ordin practic ale Convenţiei menţionate, în privinţa reprimării infracţiunilor fiscale ce provoacă daune însemnate economiilor naţionale, statele membre ale Consiliului Europei au considerat necesară completarea prevederilor Convenţiei printr-un Protocol adiţional, elaborat de un comitet de experţi şi adoptat de Comitetul Miniştrilor la 14 martie 1978[5]. Acesta prevede că asistenţa judiciară nu poate fi refuzată pentru simplul motiv că cererea priveşte o infracţiune pe care partea solicitată o consideră drept o infracţiune fiscală, modificând pe fond conţinutul Convenţiei. Totuşi, dat fiind că legile interne ale statelor membre diferă în ceea ce priveşte elementele constitutive ale infracţiunilor fiscale, protocolul precizează că dubla incriminare va fi considerată îndeplinită dacă infracţiunea corespunde unei infracţiuni de aceeaşi natură, conform legislaţiei statului solicitat.

Completată cu Protocolul său adiţional, Convenţia reprezintă un model în domeniu, motiv pentru care a servit de referinţă la pregătirea proiectului Tratatului Tip Universal de asistenţă judiciară în materie penală, care a fost adoptat de cel de-al VIII-lea Congres al Naţiunilor Unite pentru prevenirea crimei şi tratamentul delincvenţilor din 1990.

[4] Ioan Hurdubaie, Spaţiul Penal Paneuropean din perspectiva Consiliului Europei, Editura Universal Pan, Bucureşti, 1999, capitolul 7.

[5] Hurdubaie, Ioan – Cooperarea Judiciară Europeană, Op. cit., pag. 107 şi următoarele.

1.4.3. Protocolul adiţional la Convenţia europeană privind informaţia asupra dreptului străin

La 17 iunie 1968, statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenţia europeană în domeniul informaţiei asupra dreptului străin, prin care a stabilit sistemul de asistenţă şi consultare juridică în materie civilă şi comercială, în domeniul procedurii civile şi comerciale şi al organizării juridice. Ţările semnatare au devenit conştiente de faptul că, pentru a uşura accesul la justiţie şi al unor persoane defavorizate din punct de vedere economic, în scopul de a-şi susţine mai bine drepturile lor, era necesară extinderea sistemului de asistenţă internaţională în domeniul penal şi procesual penal. De aceea, la 15 martie 1978, a fost deschis spre semnare Protocolul adiţional la Convenţia europeană privind informaţia asupra dreptului străin, prin care Părţile Contractante se angajează să-şi furnizeze informaţii privind dreptul lor material şi procedural, organizarea juridică în domeniul penal, inclusiv date privind Ministerul Public, precum şi informaţii referitoare la executarea măsurilor penale. Cererile de informaţii pot proveni de la orice autoritate juridică competentă în materie de urmărire penală sau de executare a sentinţelor definitive, nu numai în cursul unei proceduri de urmărire, dar chiar şi atunci când se are în vedere declanşarea unei astfel de proceduri.

Protocolul prevede şi posibilitatea formulării unei cereri de informaţii în contul unor persoane defavorizate din punct de vedere economic, de către orice autoritate sau persoană care acţionează în cadrul unui sistem oficial de asistenţă juridică sau de consultaţie juridică.

1.5. Extrădarea

Problema extrădării s-a situat în atenţia forului internaţional şi în special a Consiliului Europei încă de la începutul existenţei acestuia. Astfel, prin Recomandarea 16 din 8 decembrie 1951, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a sugerat măsurile pregătitoare ce trebuie luate în vederea încheierii unei Convenţii europene de extrădare. Comitetul Miniştrilor a însărcinat un comitet de experţi să examineze această recomandare, precum şi Recomandarea 66 (1954) care i-a urmat, astfel încât în cursul lunii septembrie 1957, Convenţia europeană de extrădare era deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Semnată la Paris, la 13 decembrie 1957, Convenţia a intrat

în vigoare la 18 aprilie 1960 şi a fost semnată de un număr de 36 ţări printre care şi România[6].

Convenţia reglementează obligaţia de extrădare, faptele pasibile de extrădare, cu excepţia infracţiunilor politice, militare şi fiscale, problema extrădării resortisanţilor proprii, cazurile în care extrădarea poate fi refuzată sau nu este acordată, condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească o cerere de extrădare, instituie regula specialităţii extrădării, ordinea de preferinţă în cazul concursului de cereri de extrădare, modalitatea de predare a extrădatului şi a obiectelor, problema tranzitării persoanei pe teritoriul unui stat terţ, precum şi o serie de reguli procedurale. Convenţia a fost completată cu două protocoale adiţionale.

În vederea aplicării unitare a prevederilor Convenţiei şi a protocoalelor sale adiţionale, Comitetul Miniştrilor Consiliului Europei a adoptat o serie de recomandări şi rezoluţii, dintre care menţionăm Rezoluţia (75) 12, Rezoluţia (78) 43, Recomandarea R (80) 7, Recomandarea R (80) 9 şi Recomandarea R (86) 13.

Cu ocazia semnării convenţiei şi a depunerii instrumentelor de ratificare, un număr de 22 ţări, printre care şi România, au formulat declaraţii şi rezerve privind unele prevederi ale acestora.

Prin Legea 80 din 9 mai 1997, ţara noastră a ratificat Convenţia Europeană de extrădare şi cele două protocoale, prilej cu care a făcut următoarele declaraţii şi rezerve:

- cetăţeanul român şi persoana căreia i s-a acordat drept de azil în România nu pot fi extrădaţi;
- prin termenul *„resortisant”* se înţelege cetăţeanul român sau persoana care a obţinut dreptul de azil în România;
- în cazul în care se va solicita tranzitarea teritoriului României, pentru un cetăţean român sau pentru o persoană care a obţinut drept de azil în România, cererea de tranzit va fi refuzată;
- extrădarea va fi cerută şi, respectiv, acordată de România, în vederea urmăririi şi judecării, numai pentru fapte a căror săvârşire atrage, potrivit legislaţiei părţii solicitante, o pedeapsă privativă de libertate mai mare de 2 ani sau o pedeapsă mai severă, iar în vederea executării pedepsei,

[6] Ibidem, pag. 55 şi următoarele.

numai dacă pedeapsa privativă de libertate este mai mare de un an sau mai severe.

1.6. Supravegherea şi executarea hotărârilor judecătoreşti

În acest domeniu deosebit de important al aplicării în practică a hotărârilor judecătoreşti, prin organismele sale specializate, Consiliul Europei a adoptat trei convenţii având ca obiect supravegherea persoanelor condamnate sau liberate condiţionat, valoarea internaţională a sentinţelor de condamnare şi transferarea persoanelor condamnate.

1.6.1. Convenţia europeană pentru supravegherea persoanelor condamnate sau eliberate condiţionat

Elaborată de C.E.P.C. şi deschisă spre semnare la 30 mai 1964, Convenţia urmăreşte instituirea unui sistem de cooperare internaţională, susceptibil de a permite, pe teritoriul statului semnatar, punerea în aplicarea a măsurilor condiţionale (suspendare, probare, eliberare anticipată sau măsuri analoge), concomitent sau posterior condamnărilor pronunţate într-un stat-parte la Convenţie[7].

Asistenţa internaţională pe care această Convenţie o reglementează facilitează prevenirea recidivei criminale, prin promovarea, dincolo de frontiere, a metodelor de amendament individual şi de reclasare socială în cadrul naţional. Prin elaborarea acestei Convenţii, statele membre ale Consiliului Europei, afirmând voinţa lor de cooperare în lupta împotriva criminalităţii, consideră că sunt obligate, pentru orice decizie care emană de la unul din ele, să asigure, pe teritoriul celorlalte, reabilitarea socială a delincvenţilor condamnaţi sau puşi în libertate condiţionată, respectiv punerea în executare a sancţiunilor penale, în cazul în care condiţiile prescrise nu sunt satisfăcute.

Cele 40 de articole ale Convenţiei, după ce enunţă principiile fundamentale care stau la baza ei, prevăd că autorităţile Statului în care delincventul a fost condamnat sau liberat condiţionat vor dispune de trei posibilităţi de acţiune: supravegherea, executarea condamnării şi desistarea în favoarea statului solicitat, şi enumără situaţiile în care măsurile prevăzute de Convenţie nu pot fi refuzate. Sunt reglementate o serie de reguli comune şi

[7] Ibidem, pag. 131 şi următoarele.

tipuri de proceduri referitoare la cererea de supraveghere, cererea de executare, suportarea cheltuielilor de urmărire şi de judecată, precum şi la cele legate de realizarea supravegherii şi executării.

Prevederile Convenției au fost completate cu o serie de recomandări ale Comitetului Miniştrilor menite să faciliteze aplicarea acesteia, respectiv: Rezoluția (70) 1 din 26 ianuarie 1970 privind organizarea practică a măsurilor de supraveghere, de asistență şi de ajutor penitenciar şi Recomandarea R (79) 14 din 14 iunie 1979.

Prin prevederile sale Convenția formează un ansamblu de mare suplețe, care lasă statelor interesate largi posibilități de alegere în privința procedurilor şi în adaptarea măsurilor atât la exigențele legilor lor naționale, cât şi la cele ale practicii lor penale.

Cu ocazia semnării sau depunerii instrumentelor de ratificare, au fost țări care au formulat unele declarații şi rezerve fața de textul Convenției.

1.6.2. Convenția Europeană asupra valorii internaționale a sentințelor represive

Deschisă spre semnare la 28 mai 1970, la Haga, cu ocazia celei de-a VI-a Conferințe a miniştrilor de justiție ai statelor membre ale Consiliului Europei, Convenția Europeană asupra valorii internaționale a sentințelor represive consacră o serie de principii fundamentale şi anume: recunoaşterea, ca regulă generală, a sentințelor represive străine; considerarea în concreto a dublei incriminări a faptelor în cele două state; prescripția sancțiunii să nu fie împlinită; amnistia împiedică, în anumite condiții, recunoaşterea sentințelor pronunțate în străinătate; procedura utilizată în statul solicitant trebuie să fie conformă cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Convenția cuprinde dispoziții generale privind executarea sentințelor represive, condițiile în care poate fi cerută executarea unei sancțiunii, efectele transmiterii executării şi condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererile de executare a sentințelor. Pentru sentințele pronunțate în lipsa inculpatului, Convenția prevede o cale de recurs deosebită şi anume opoziția declarată în statul solicitat şi depusă fie în acest stat, fie în statul solicitant, care înlocuieşte căile de recurs obişnuite şi naționale. Această cale de recurs reprezintă o dispoziție specifică dreptului european, întemeiată exclusiv pe prevederile acestei Convenții.

Sunt reglementate, de asemenea, problemele măsurilor provizorii, procedura de „*exequatur*”, situația cererilor de executare în cazul unor amenzi

sau confiscării unor sume de bani ori a unui obiect, efectele internaţionale ale sentinţelor represive europene, mai precis ale principiului „*non bis in idem"*, precum şi luarea în considerare a sentinţelor represive europene.

Convenţia conţine şi trei anexe: prima enumără cele şase rezerve de care Statele Contractante se pot prevala; a doua conţine lista infracţiunilor, altele decât cele penale, astfel cum sunt prevăzute în legislaţia franceză, germană, italiană şi olandeză; a treia cuprinzând ordonanţele penale din statele membre care în temeiul articolului 21 sunt asimilate sentinţelor represive europene.

Pentru facilitarea aplicării în cele mai bune condiţii a Convenţiei, Comitetul Miniştrilor Consiliului Europei a adoptat Rezoluţia (75) 11 din 21 mai 1975 privind cererile de urmat în procedura de judecată în absenţa prevenitului şi Recomandarea R (79) 13 din 13 iunie 1979.

România a semnat această convenţie cu declaraţie şi rezervă consemnată în instrumentul de ratificare depus la 8 iunie 2000[8].

1.6.3. Transferarea persoanelor condamnate

Convenţia asupra transferării persoanelor condamnate, deschisă spre semnare la 21 martie 1983, are ca obiect facilitarea transferului deţinuţilor străini către ţărilor lor de origine, creând o procedură simplă, rapidă şi suplă. Titulatura Convenţiei nu include şi adjectivul „*europeană"*, tocmai pentru a permite ratificarea ei şi de către statele democratice neeuropene, dintre care două (Canada şi S.U.A.) au participat activ la elaborarea textului.

Convenţia defineşte termenii fundamentali pentru mecanismul de transfer şi principiile generale pe care se bazează şi prevede condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească transferarea, documentele necesare şi consimţământul condamnatului, consecinţele transferării, procedura „*exequaturului"*, reglementarea tranzitului condamnatului şi suportarea cheltuielilor legate de transferare.

În vederea facilitării aplicării Convenţiei, Comitetul Miniştrilor a adoptat Recomandarea R (84) 11 din 29 iunie 1984, Recomandarea R (88) 13 din 22 septembrie 1988 şi Recomandarea R (92) 18 din 19 octombrie 1992.

Convenţia a fost semnată şi de România, iar unele ţări au formulat şi o serie de declaraţii şi rezerve.

---

[8] Ibidem, pag. 173.

1.6.4. Transmiterea procedurilor represive

Urmare Recomandării Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 22 ianuarie 1965 privind reglementarea conflictelor de competență în materie represivă, Comitetul Miniştrilor a însărcinat C.E.P.C. cu elaborarea unui proiect de convenție europeană în acest domeniu. La 15 mai 1970, Convenția europeană asupra transmiterii procedurilor represive a fost deschisă spre semnare statelor membre[9].

Convenția defineşte termenii de *infracțiune* şi *sancțiune*, stabileşte condițiile transmiterii hotărârilor, competența judiciară şi dreptul aplicabil, efectul cererii de urmărire asupra statului solicitant şi cele ale statului solicitat, valoarea cercetării şi instrucției (a probelor administrate), probleme legate de prescripție, situația infracțiunilor în statul solicitat, pluritatea procedurilor represive şi principiul „*non bis in idem”*.

În cele trei anexe, Convenția enumără opt rezerve de care Statele Contractante pot face uz la depunerea instrumentelor de ratificare, aderare sau acceptare, cele două declarații pe care Statele Contractante le pot face în aplicarea articolului 41.1, respectiv lista infracțiunilor asimilate şi a infracțiunilor penale, astfel cum sunt prevăzute în Franța, Germania şi Italia.

Convenția a fost semnată până acum de 19 țări, din care 8 au şi ratificat-o, iar 7 dintre ele au exprimat şi unele rezerve cu ocazia depunerii instrumentelor de ratificare. România nu a semnat încă această convenție.

1.7. Reguli speciale şi metode ale cooperării interstatale referitoare la anumite infracțiuni şi persoane

1.7.1. Combaterea terorismului internațional

Izvorâtă din necesitatea luptei împotriva actelor teroriste tot mai frecvente şi tot mai violente, *Convenția europeană pentru reprimarea terorismului* a fost deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei la 27 ianuarie 1977[10].

Convenția modifică şi completează convențiile de extrădare care permiteau, limitat şi lacunar, luarea unor măsuri concrete împotriva criminalității de mare violență. Considerând că gravitatea şi consecințele actelor

[9] Ibidem, pag. 185 şi următoarele.
[10] Ibidem, pag. 219 şi următoarele.

teroriste sunt de aşa natură încât elementul lor penal primează asupra eventualelor aspecte politice ale acestora, Convenţia permite ca teroriştii să fie urmăriţi şi pedepsiţi atât timp cât se află pe teritoriul statelor membre ale Consiliului Europei. Pentru a cuprinde o arie cât mai largă de infracţiuni grave, Convenţia enumără infracţiunile care nu sunt considerate ca infracţiuni politice în vederea acceptării extrădării, precum şi infracţiunile conexe infracţiunilor politice şi cele inspirate de mobiluri politice.

Pentru facilitarea cooperării internaţionale în materie antiteroristă, Convenţia conţine o clauză deosebit de importantă, în sensul că prevederile oricăror tratate şi acorduri de extrădare aplicabile între statele contractante, inclusiv Convenţia europeană de extrădare, sunt modificate, în ceea ce priveşte relaţiile între statele contractante, în măsura în care ele nu sunt compatibile cu Convenţia europeană pentru reprimarea terorismului. Totodată, infracţiunile menţionate sunt considerate a face parte de drept de pe lista de cazuri de extrădare a unui tratat sau convenţie, aflată în vigoare între părţile contractante.

Comitetul Miniştrilor a elaborat, anterior adoptării Convenţiei, o serie de recomandări prin Rezoluţia (70) 23 din 22 iunie 1970 referitoare la pirateria aeriană, Rezoluţia (70) 51 din 11 decembrie 1970 referitoare la protecţia membrilor misiunilor diplomatice şi consulare şi Rezoluţia (74) 3 din 24 ianuarie 1974, prin care se recomandă statelor membre principiile din care să se inspire în combaterea terorismului internaţional. De asemenea, la 15 ianuarie 1982, Comitetul Miniştrilor a adoptat Recomandarea (82) 1 privind cooperarea internaţională în materie de urmărire şi reprimare a actelor de terorism.

Convenţia a fost ratificată de 29 ţări membre ale Consiliului Europei, între care si România, 17 dintre acestea formulând declaraţii sau exprimând unele rezerve cu ocazia depunerii instrumentelor de ratificare.

1.7.2. Protecţia patrimoniului cultural al popoarelor

În conformitate cu programul definit prin Convenţia culturală europeană care consacră existenţa unui patrimoniu cultural comun al Europei şi angajamentul statelor membre ale Consiliului Europei de a-l salvgarda, C.E.P.C. a pregătit un proiect de convenţie europeană privind infracţiunile ce vizează bunurile culturale, care a fost adoptat de Consiliul Miniştrilor şi deschis spre semnare la 23 iunie 1985[11].

[11] Hurdubaie, Ioan – Spaţiul Penal Paneuropean din perspectiva Consiliului Europei, Editura Universal Plan, Bucureşti, 1999, pag. 245 şi următoarele.

Convenţia are ca obiectiv prezervarea bunurilor culturale de principalul pericol care le ameninţă: criminalitatea. Definind infracţiunea, urmărirea, sentinţa şi sancţiunea, ca termeni utilizaţi în cuprinsul său, convenţia denumeşte categoriile de bunuri culturale şi infracţiunile avute în vedere, instituie obligaţia statelor de-a lua măsurile necesare pentru a promova în rândul publicului conştiinţa necesităţii protecţiei bunurilor culturale (de altfel cele mai importante probe care le determină şi atestă identitatea – n.n.), precum şi angajamentul general de a colabora pentru prevenirea infracţiunilor ce vizează bunuri culturale şi descoperirea bunurilor culturale sustrase ca urmare a acestora. Ea clarifică problema restituirii bunurilor culturale prin două forme de cooperare: avizarea unui stat semnatar în legătură cu bunurile culturale sustrase ori găsite pentru a facilita descoperirea acestora, sau instituirea unei proceduri în vederea restituirii şi executarea comisiilor rogatorii. De asemenea, sunt reglementate, în ordine, reprimarea actelor care aduc atingere patrimoniului cultural, regulile de competenţă internaţională pentru urmărirea şi judecarea infracţiunilor vizând bunuri culturale, conflictelor de competenţă şi principiul „*non bis in idem”*.

Îmi permit să fac o scurtă apreciere asupra acestui subiect. Bunurile (operele, valorile) de patrimoniu cultural naţional sunt actele autentice pentru dovedirea identităţii unui popor, ele exprimând în forme şi imagini sufletul acestuia; este şi raţiunea pentru care ele trebuie apărate ca şi ochii din cap, întrucât nu au numai valoare culturală, artistică, sentimentală, dar şi istorică. Iar această ultimă valoare le transcende pe toate celelalte, sub semnul etern al „*EULUI*” inalienabil şi indestructibil.

Conservarea acestor valori inestimabile este raţiunea supremă pentru care Convenţia militează dar, din păcate ea nu a fost foarte agreată, motivul principal fiind lesne de înţeles: dominaţia sentimentului mercantil, în faţa celui normal, de respect faţă de veridic şi peren. În mod probabil numai astfel ar putea fi explicat gestul statului român, după victoria Revoluţiei din Decembrie 1989, de a abroga printre primele, Legea privind patrimoniul cultural naţional – una dintre cele mai bine închegate şi formulate legi din lume în domeniu – care ne apără cel mai bine valorile naţionale, care de altfel sunt inestimabile.

A fost o greşeală şi va fi probabil imposibil de aflat cu exactitate cui a folosit această greşeală şi câte dintre valorile culturale naţionale, de altfel patrimoniul cel mai valoros al acestui popor, au fost înstrăinate în acest fel. Ne-am revenit puţin, dar nu în totalitate, însă numai după ce răul a fost făcut. Acesta este motivul principal pentru care consider că autorităţile statului ar trebui să mediteze mai mult asupra problemelor statului şi să ţină seama, în mai

mare măsură, în acest demers de rolul pe care trebuie să-l joace autorităţile publice în apărarea valorilor perene ale ţării.

1.7.3. Repatrierea minorilor

Necesitatea unei asistenţe eficace în ceea ce priveşte transferarea minorilor, pe cale de autoritate, a impus elaborarea Convenţiei europene privind repatrierea minorilor, deschisă spre semnare la 28 mai 1970[12].

Convenţia priveşte persoanele calificate drept minori după legea aplicabilă conform regulilor de drept internaţional privat al statului solicitant şi care nu au capacitatea de a-şi fixa singure reşedinţa lor. De altfel, această incapacitate este cea care justifică regimul special al transferării minorilor pe cale de autoritate. Convenţia precizează motivele pe care se fondează cererea de repatriere, reglementează organizarea asistenţei în cazul repatrierii minorilor, instituie obligaţia de a da curs cererii de asistenţă, stabileşte procedura repatrierii şi clarifică distincţia ce trebuie făcută între repatrierea minorilor şi asistenţa judiciară în materie de extrădare.

1.7.4. Confiscarea produsului criminalităţii

Importanţa acestei probleme a fost evidenţiată cu ocazia multor reuniuni internaţionale, la cel mai înalt nivel, îndeosebi în ceea ce priveşte combaterea unor forme grave ale criminalităţii transnaţionale organizate, cum ar fi: traficul cu droguri, arme şi explozivi, terorismul internaţional ş.a.

Având în vedere activitatea desfăşurată în acelaşi scop de alte organisme internaţionale, în special O.N.U., Consiliul Europei a adoptat în această materie două importante instrumente juridice internaţionale:

1.7.4.1. Convenţia europeană privind spălarea, depistarea, sechestrul şi confiscarea produselor infracţiunii

Proiectul unei convenţii pe această temă a fost elaborat în cursul a nouă reuniuni ale unui comitet de experţi al C.E.P.C. astfel că, la reuniunea din septembrie 1990, Comitetul Miniştrilor a aprobat textul propus şi a decis să-l deschidă spre semnare la 8 noiembrie 1990[13].

Convenţia defineşte termenii care constituie baza mecanismului de cooperare internaţională în materie, respectiv *„produs", „bun", „instrumente",*

[12] Ibidem, pag. 145 şi următoarele.
[13] Ibidem, pag. 257 şi următoarele.

„confiscare” şi *„infracţiune principală”*. În al doilea rând, Convenţia stabileşte măsurile ce trebuie luate la nivel naţional de statele membre: confiscarea, măsuri de investigaţie şi măsuri provizorii. Ea impune părţilor semnatare să adopte prerogative şi tehnici speciale de investigaţie şi instituie obligaţia pentru părţi de a conferi caracter de infracţiune unor acte care constituie activităţi de spălare. Convenţia reglementează totodată principiile generale şi măsurile de cooperare internaţională, asistenţă în scop de investigaţii, măsurile provizorii ce trebuie dispuse la cererea altei părţi, confiscarea şi modul de executare a acesteia în cazul instrumentelor sau produselor, motivele de refuz şi de amânare a confiscării. Convenţia tratează, de asemenea, procedura în lipsa inculpatului, notificarea unor documente şi protejarea drepturilor terţilor, problema sechestrului bancar, recunoaşterea hotărârilor străine, regulile de procedură şi de cooperare în această materie. Nu sunt omise nici alte două aspecte importante ale luptei împotriva criminalităţii: problema confidenţialităţii şi problema despăgubirilor în caz de responsabilitate pentru daune provocate unei persoane.

1.7.5. Acordul referitor la combaterea traficului ilicit de droguri desfăşurat în marea liberă

Convenţia Naţiunilor Unite, din 1988, de la Viena, împotriva traficului ilicit de stupefiante şi de substanţe psihotrope conţine în articolul 17 dispoziţii referitoare la traficul pe mare, însă tace sau omite să dea orientări suficiente pentru a asigura aplicarea sa practică în condiţii optime. În acest scop, la paragraful 9, art. 17 se prevede că părţile vor încheia acorduri sau aranjamente bilaterale ori regionale pentru a face aplicabile dispoziţiile articolului sau pentru a-i întări eficacitatea. Este exact ceea ce urmăreşte şi realizează Acordul referitor la traficul ilicit pe mare, pentru punerea în aplicare a art. 17 din Convenţia Naţiunilor Unite şi care a fost deschis spre semnare pentru statele membre ale Consiliului Europei la 31 ianuarie 1995[14].

Acordul defineşte în capitolul I termenii utilizaţi în cuprinsul textului*: „statul care intervine”, „competenţa preferenţială”, „infracţiune pertinentă”* şi *„navă”*. Capitolul II tratează, în cele cinci secţiuni ale sale, problemele esenţiale ale cooperării internaţionale în scopul reprimării traficului de stupefiante în marea liberă: principii generale, procedurile navelor şi executarea acestora, dispoziţii privind exercitarea competenţei de către statul care intervine

[14] Ibidem, pag. 272 şi următoarele.

şi statul pavilionului, precum şi o serie de reguli generale de procedură, respectiv: autorităţile competente, forma cererilor şi limba în care sunt redactate, conţinutul cererilor, informarea proprietarilor şi căpitanilor de navă, utilizarea restrânsă a informaţiilor, suportarea cheltuielilor şi a daunelor-interese.

Pentru verificarea aplicării Acordului şi rezolvarea diferendelor este instituit un *Comitet de supraveghere*, format din experţi ai tuturor părţilor, având ca sarcină examinarea aplicării Acordului şi propunerea unor măsuri menite să asigure eficacitatea funcţionării acestuia.

Acordul a fost semnat de cinci ţări, însă nu a intrat încă în vigoare.

1.7.6. Reglementări specifice privind cooperarea referitoare la armele de foc şi la despăgubirea victimelor unor infracţiuni violente

1.7.6.1. Controlul achiziţionării şi deţinerii armelor de foc de către persoane particulare

Importanţa unei asemenea măsuri împotriva violenţei criminale a determinat Consiliul Europei să elaboreze *Convenţia europeană asupra controlului dobândirii şi deţinerii armelor de foc de către particulari*, deschisă spre semnare statelor membre la 28 iunie 1978[15].

Convenţia defineşte termenii utilizaţi în text, respectiv: *„armă de foc”, „persoană”, „armurier”* şi *„rezident”*, stabileşte obligaţiile părţilor în reprimarea traficului ilicit cu arme de foc, acestea având libertatea deplină de a elabora reglementările legale necesare. Potrivit articolului 5 din Convenţie, notificarea tranzacţiilor cu arme de foc este obligatorie. Statul Contractant pe teritoriul căruia o armă este vândută, transferată sau cedată cu orice titlu unei persoane cu reşedinţa pe teritoriul altei Părţi Contractante trebuie să notifice acest lucru acelei părţi.

Convenţia instituie şi un alt sistem de control internaţional, cel al dublei autorizări, conform căreia fiecare parte contractantă ia măsurile potrivite pentru a se asigura că nicio armă de foc aflată pe teritoriul său nu va fi vândută, transferată sau cedată sub orice titlu unei persoane care nu este rezidentă acolo şi care nu a obţinut, în prealabil, autorizarea autorităţilor competente ale părţii contractante respective.

[15] Ibidem, pag. 202 şi următoarele.

Convenția prevede şi posibilitatea ca aceste autorizații să fie înlocuite printr-un permis internațional.

Convenția are două anexe: Anexa I defineşte în detaliu ce se înțelege prin „*armă de foc*", iar Anexa II prevede rezervele care pot fi făcute de părți cu ocazia semnării, ratificării, aprobării sau acceptării Convenției.

Completând prevederile Convenției, la 7 decembrie 1984, Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei a adoptat Recomandarea (84) 23 care sugerează statelor o serie de măsuri ce vizează ținerea sub control, la nivelul național, sub toate aspectele, a problemei armelor de foc.

Convenția a fost semnată şi de România. Cu ocazia semnării sau depunerii instrumentelor de ratificare, unele state au făcut declarații sau au formulat rezerve.

1.7.6.2. Despăgubirea victimelor unor infracțiuni violente

O atenție deosebită a acordat-o şi o acordă Consiliul Europei poziției victimei în cadrul infracțiunii şi protecției intereselor sale. Deşi, de principiu, despăgubirea victimei ar trebui să cadă în sarcina infractorului, în practică acest lucru se întâmplă foarte rar, mai ales că de multe ori infractorul nu este descoperit ori este insolvabil.

Ca atare, începând din 1970, această problemă a făcut obiectul unor studii şi lucrări ale C.E.P.C., ale căror concluzii s-au materializat în *Convenția europeană relativă la despăgubirea victimelor unor infracțiuni violente*, deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei la 24 noiembrie 1983.

Scopurile Convenției sunt:

- armonizarea pe plan european a principiilor directoare (dispoziții minimale) relative la despăgubirea victimelor infracțiunilor violente:
- asigurarea cooperării între părțile contractante în acest domeniu, includerea despăgubirii victimelor străine de către statul pe teritoriul căruia s-a comis infracțiunea şi asistența mutuală asupra tuturor problemelor referitoare la această despăgubire.

Specific acestei Convenții este faptul că ea nu se aplică direct de către state, ci că părțile se angajează să-şi adapteze legislația prezentă şi viitoare, precum şi practica administrativă la principiile enunțate de Convenție.

Convenția conține prevederi referitoare la angajamentul statelor de a asigura aplicarea principiilor Convenției, persoanele cărora li se acordă despăgubiri şi condițiile acordării acestora, respectiv cooperarea internațională în domeniu, fiecare stat desemnând o autoritate centrală însărcinată să primească cereri de asistență şi să le dea curs.

În completarea dispoziţiilor acestei Convenţii, Comitetul Miniştrilor a adoptat Recomandarea (85) 11 din 28 iunie 1985, în legătură cu poziţia victimei în cadrul dreptului penal şi procedurii penale.

1.8. Noi demersuri vizând perfecţionarea cooperării interstatale în materie penală şi armonizarea legislaţiilor statelor membre ale Consiliului Europei

Preocupat să contracareze sfidarea pe care criminalitatea organizată o reprezintă pentru societăţile democratice, Consiliul Europei a întreprins în ultima perioadă noi demersuri în acest sens[16]:

- *Recomandarea* (87) 1 din 19 ianuarie 1987, prin care statele membre sunt invitate să ratifice, într-un număr cât mai mare, şase dintre cele mai importante convenţii europene în materie penală şi patru protocoale adiţionale, despre care se face vorbire în cuprinsul lucrării.
- *Proiectul Convenţiei europene generale asupra cooperării interstatale în domeniul penal*, al cărui text definitiv a fost aprobat de Comitetul de experţi ai C.E.P.C. cu ocazia reuniunii sale din 21-25 martie 1994, care conţine dispoziţiile comune aplicabile celor patru metode specifice ale cooperării interstatale în domeniul penal (extrădarea, asistenţa judiciară, supravegherea şi executarea sancţiunilor), normele relative privind coexistenţa între tratatele deja existente în acest domeniu şi tratatul multilateral propus, precum şi la ratificarea şi intrarea în vigoare a acestuia din urmă.
- Programul de acţiune împotriva corupţiei

Cea de-a XIX-a Conferinţă a miniştrilor europeni de justiţie a recomandat Comitetului Miniştrilor Consiliului Europei crearea unui Grup multidisciplinar asupra corupţiei care, potrivit mandatului încredinţat, şi-a alcătuit un Program de lucru detaliat, format din patru capitole:

- distincţia între ce este permis şi ce este interzis în materie de corupţie;
- instituţii şi categorii de persoane cu roluri şi responsabilităţi specifice în raport cu corupţia;
- prevenirea, investigarea, sancţionarea corupţiei şi cooperarea internaţională;

[16] Ibidem, pag. 301 şi următoarele.

- subiecte cu caracter general, importante pentru lupta împotriva corupției, între care finanțarea partidelor politice, rolul grupurilor de presiune, mass-media şi lupta împotriva corupției.
- în cadrul aceluiaşi program, Grupul multidisciplinar asupra corupției şi-a propus şi realizarea unor cercetări criminologice asupra corupției.

1.9. Alte preocupări ale organismelor internaționale pe linia prevenirii şi combaterii crimei organizate

În aproape 44 de ani, Consiliul Europei a elaborat un întreg ansamblu de convenții privind cooperarea internațională în materie penală care, completate printr-un mare număr de recomandări, constituie un adevărat corp de drept european în domeniul care ne preocupă.

Prezentat pentru prima dată în 1977, de către fostul preşedinte francez Valery Giscard d'Estaing, proiectul „*Spațiul judiciar penal european*" şi-a găsit materializarea în activitatea normativă a Consiliului Europei, concepută astfel încât să nu afecteze atributele suveranității naționale a statelor membre, majoritatea convențiilor penale conținând prevederi în acest sens[17].

Dacă în domeniul clasic al asistenței judiciare penale internaționale, reglementată prin convențiile amintite mai sus, uniformizarea legislațiilor penale ale țărilor membre ale Consiliului Europei întâmpină inerente dificultăți, cauzate de specificul național tradițional al acestora, se apreciază că în privința noilor forme ale crimei organizate transnaționale, cum ar fi criminalitatea informatică, ambientală, nucleară etc., această uniformizare va fi mult mai uşor de realizat, întrucât experiența în materie a țărilor europene este încă în suferință, iar o reglementare unitară la nivel continental va fi convenabilă tuturor, uşor de pus în aplicare la nivel național şi internațional.

Acest lucru nu va face decât să întărească cuvintele vizionarului politician francez Robert Schumann, care în 1950 spunea: „Europa nu se va face dintr-o dată, nici într-o construcție de ansamblu, ci prin realizări concrete care să creeze mai întâi solidaritate de fapt".

Caracterul tot mai cuprinzător al crimei organizate, diversitatea formelor sale de manifestare, aria largă de extindere în domeniile economice, sociale şi politice impun cu necesitate conceperea şi elaborarea unor strategii adecvate pentru prevenirea şi combaterea acestui fenomen.

[17] Ibidem, pag. 7.

Abordarea sistematică a acestei problematici implică în mod obligatoriu luarea în calcul a două elemente principale, respectiv: *obiectivele* urmărite şi *metodele* folosite. Aceasta cu atât mai mult cu cât o comunitate sau o anumită ţară vor trebui să-şi determine priorităţile ţinând seama de obiectivele urmărite, fiind gata în acelaşi timp să accepte anumite concesii şi să opteze pentru metodele cel mai puţin costisitoare, implicând constrângeri politice şi legale minime. Aşadar, în cele ce urmează, vom face referirile necesare la *obiectivele ce trebuie avute în vedere şi la strategiile necesare realizării lor*.

1.9.1. Obiective

În general obiectivele ce se au în vedere la elaborarea strategiilor de prevenire şi reprimare a crimei organizate sunt:

a) reducerea vulnerabilităţii societăţii la infiltrarea organizaţiilor criminale;

b) reducerea posibilităţilor de acumulare şi folosire a profiturilor obţinute din activităţi ilicite;

c) identificarea, dezmembrarea şi lichidarea organizaţiilor criminale prin urmărirea şi condamnarea membrilor acestora, confiscarea bunurilor obţinute din infracţiuni şi a celor folosite în astfel de scopuri.

În esenţă, acestea sunt obiectivele, iar pentru realizarea lor este nevoie de elaborarea, adoptarea şi aplicarea unor strategii de prevenire şi reprimare adecvate, prin metode şi mijloace eficiente.

În acest sens, o importanţă deosebită în elaborarea strategiilor de combatere a fenomenului crimei organizate o are luarea în calcul a elementelor obiective şi subiective care caracterizează teritoriul, ţara, regiunea respectivă.

Astfel, ca *elemente obiective* se pot menţiona:

- nivelul resurselor disponibile;
- calificarea şi competenţa cadrelor, în special a celor care îşi desfăşoară activitatea în sistemul justiţiei penale şi în structurile de reprimare a crimei organizate.

Ca *elemente subiective*, se pot avea în vedere:

- nivelul corupţiei şi vulnerabilitatea faţă de acest fenomen;
- legăturile de complicitate existente între grupările criminale organizate şi anumite elemente ale sistemului politic, economic şi administrativ.

Având în vedere aceste elemente, în cele ce urmează vom aborda strategiile de prevenire şi reprimare, precum şi metodele de ordin juridic şi

practic pentru atingerea scopului propus, întrucât un rol primordial în elaborarea acestor strategii îl are identificarea celor mai eficiente metode ce vor fi folosite în prevenirea şi reprimarea, respectiv combaterea fenomenului crimei organizate.

1.9.2. Strategii preventive

Strategiile preventive pun accent pe următoarele obiective:

- reducerea posibilităţilor organizaţiilor criminale de a desfăşura activităţi infracţionale;
- reducerea vulnerabilităţii sectoarelor economice legale.

Strategiile care vizează reducerea posibilităţilor organizaţiilor criminale de a desfăşura activităţi compatibile cu crima organizată integrează ca metode[18]:

- diminuarea cererii de bunuri şi servicii ilicite;
- recuperarea bunurilor şi serviciilor monopolizate de către organizaţiile criminale;
- consolidarea valorilor moralităţii şi ale legalităţii;
- conştientizarea populaţiei asupra pericolului pe care crima organizată îl reprezintă pentru societate.

Strategiile care urmăresc reducerea vulnerabilităţii economiei legale pun un accent deosebit pe transparenţă cât mai mare sectoarelor economico-financiare, întrucât organizaţiile criminale sunt interesate să penetreze în economia legală pentru:

- spălarea şi investirea veniturilor ilicite;
- asigurarea unei poziţii respectabile în societate pentru membrii acestora;
- exercitarea unui control mai riguros asupra ariei de acţiune în scopul obţinerii de profituri maxime;
- diminuarea, pe cât posibil, a riscurilor acţiunilor represive din partea autorităţilor statale.

Sporirea transparenţei în sectoarele economiei legale, printr-o mai bună monitorizare a activităţilor ce se desfăşoară în cadrul acestora, creşte

[18] Miclea, Damian – Combaterea Crimei Organizate – Evoluţie, tipologii, legislaţie, particularităţi – Curs, vol. 1, Editura M.A.I., 2004, pag. 72.

posibilitatea de depistare a acţiunilor de penetrare din partea organizaţiilor criminale şi, implicit, de prevenire a acestora.

Reducerea vulnerabilităţii economiei legale trebuie să se facă în mod echilibrat, prin mecanisme economico-financiare de reglare, care să favorizeze concurenţa şi să evite riscul ca organizaţiile criminale să recurgă la violenţă ori la acte de corupţie pentru a obţine monopolul în anumite domenii.

Strategiile de prevenire a crimei organizate diferă, în anumite privinţe de cele de prevenire a criminalităţii în general.

Potrivit raportului întocmit de Secretariatul Naţiunilor Unite şi prezentat la cel de-al VIII-lea Congres, ţinut la Havana, în 1990, strategiile de prevenire a criminalităţii sunt categorisite în strategii directe şi strategii indirecte.

1.9.2.1. Strategiile directe

Strategiile directe cumulează, în special, categoria măsurilor preventive cu un pronunţat caracter practic-aplicativ, ce urmăresc restrângerea posibilităţilor de comitere a faptelor infracţionale[19].

În categoria strategiilor şi măsurilor preventive directe se include cele vizând:

- reducerea potenţialului de comitere a infracţiunilor;
- protecţia fizică împotriva furturilor;
- marcarea obiectelor de valoare pentru o identificare individuală;
- patrularea preventivă stradală şi zonală;
- supravegherea transportului public;
- înfiinţarea de asociaţii cetăţeneşti cu atribuţii pe linia prevenirii criminalităţii;
- asigurarea de către organele de poliţie a unor servicii de consultanţă antiinfracţională;
- desfăşurarea de campanii publicitare antiinfracţionale, cu implicarea mass-mediei etc.

Acestea au ca finalitate, pe de o parte, identificarea, structurarea şi influenţarea posibilităţilor societăţii pentru îmbunătăţirea calităţii generale a vieţii, iar pe de altă parte, restrângerea câmpului de acţiune a criminalităţii.

În categoria măsurilor ce pot face obiectul strategiilor indirecte intră:

[19] Ibidem, pag. 73.

- promovarea de programe de măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ şi al protecției sociale;
- elaborarea unor programe de măsuri specifice, bine concepute şi susținute material sau organizate de poliție, împreună cu alte structuri ale justiției, administrației, pentru ocuparea timpului liber al adolescenților într-un mod cât mai plăcut şi util;
- ridicarea standardului de viață al comunităților, pornindu-se de la premisa că sărăcia este o componentă esențială a cauzalității creşterii ratei criminalității.

Este lesne de înțeles că paleta strategiilor de prevenire a fenomenului infracțional este mult mai largă, aceasta variind de la o țară la alta, în funcție de nivelul general de dezvoltare, gradul de educație a populației, rata criminalității, situația operativă etc.

1.9.3. Strategiile de reprimare

Evoluția globală a fenomenului crimei organizate şi tendințele prognozate de internaționalizare a acestuia a determinat şi determină statele lumii să reacționeze în consecință, cu mijloacele necesare pentru stoparea şi reducerea treptată a acestuia, având în vedere atât periculozitatea deosebită a acestuia, cât şi tendința sa tot mai crescândă de a subsuma şi subjuga puterea de stat şi, implicit, siguranța națională.

Pe cale de consecință, strategiile represive vizează în primul rând măsuri de restructurare, adaptare şi completare a legislației, ținând cont atât de particularitățile tradiționale proprii, dar şi de evoluția şi conotațiile pe care le-a căpătat fenomenul infracțional contemporan.

Principalele modificări şi completări ale legislațiilor naționale, recomandate prin convențiile, acordurile sau recomandările elaborate şi furnizate de organismele internaționale, au în vedere următoarele:

- armonizarea legislațiilor penale, prin incriminarea activităților compatibile cu crima organizată;
- incriminarea apartenenței la organizațiile criminale;
- confiscarea bunurilor dobândite pe căi ilegale de către grupurile sau organizațiile criminale şi a celor folosite de acestea pentru comiterea de infracțiuni.

Cu unele excepții, majoritatea țărilor grav afectate de fenomenul crimei organizate şi-au adaptat şi completat legislațiile naționale, incriminând ca

activităţi criminale organizate: traficul ilicit cu stupefiante; contrabanda cu opere de artă şi alte valori din patrimoniul naţional şi universal; comerţul ilicit cu arme de foc, muniţie şi explozivi; extorcarea de fonduri; valorificarea bunurilor provenite din furt; manoperele frauduloase şi falsificarea de monedă sau alte valori; răpirea de persoane în scopul obţinerii de avantaje băneşti; falsul în evidenţele contabile şi alte forme de fraude financiare; proxenetismul şi prostituţia; jocurile ilicite de noroc ş.a.

De la o ţară la alta, în funcţie de impactul pe care îl au, mai sunt incriminate ca activităţi criminale organizate şi alte fapte cum ar fi: traficul cu hormoni, organe umane, persoane, substanţe radioactive, nucleare şi deşeuri toxice etc. Nu toate ţările se confruntă cu astfel de activităţi criminale organizate şi, drept urmare, nici nu consideră necesar să le incrimineze prin lege.

Am arătat în capitolul anterior varietatea incriminării *apartenenţei* la grupările criminale, aceasta fiind percepută în mod diferit de la o ţară la altă şi, de aici, şi varietatea sancţiunilor aplicate.

Pentru combaterea eficientă a crimei organizate, este necesară instituirea unor sancţiuni suplimentare faţă de cele aplicate în mod curent vinovaţilor. Astfel, unele ţări impun restricţii asupra proprietăţii, asocierii şi activităţilor cotidiene ale unor persoane considerate periculoase, ţinând cont de antecedentele lor penale.

Înainte de a încredinţa unei persoane o licenţă sau un contract public se poate verifica dacă aceasta a avut relaţii cu organizaţiile criminale, luându-se astfel măsurile de precauţie necesare privind buna sa reputaţie. Persoanele fizice şi juridice care desfăşoară activităţi economice şi financiare ce pot expune publicul unor neajunsuri vor trebui verificate atent pentru a se preveni comiterea unor infracţiuni, cu atât mai mult cu cât sancţiunile penale nu asigură, în mod obişnuit, o despăgubire suficientă a victimelor.

O deosebită atenţie va trebui acordată prevenirii şi sancţionării infracţiunilor comise de către persoanele juridice, în special societăţile multinaţionale, întrucât acţiunile acestora ies adesea din sfera de competenţă a jurisdicţiei naţionale, iar probarea responsabilităţii lor poate fi extrem de dificilă.

Responsabilitatea penală a unei persoane juridice constituie o adevărată forţă de descurajare, întrucât aplicarea unor sancţiuni aduce prejudicii reputaţiei acesteia. Este şi motivul pentru care unele jurisdicţii prevăd sancţionarea infracţiunilor comise de persoane juridice prin aplicarea de amenzi, confiscarea bunurilor sau drepturilor deţinute de acestea etc.

În cadrul legislației privind *confiscarea*, se impune protejarea libertății şi dreptului de proprietate ale individului, conform principiilor ce stau la baza constituției naționale şi a documentelor internaționale în vigoare.

Practica a dovedit că, în condițiile internaționalizării crimei organizate, legislația națională nu este suficientă. Pentru a face posibilă confiscarea profiturilor din activitățile ilicite pe plan mondial, au fost încheiate o serie de acorduri internaționale, care vor constitui documente de referință pentru restructurarea, adoptarea şi completarea legislațiilor naționale privind confiscarea bunurilor dobândite pe căi ilicite de către grupurile şi organizațiile criminale sau folosite de acestea pentru comiterea de infracțiuni.

Există o dificultate în formularea unei definiții internaționale acceptate a *confiscării*, întrucât există mai multe metode de confiscare şi cele mai multe țări consideră că procedeele proprii sunt cele mai bune.

Se disting două forme principale de confiscare, respectiv:

- Confiscarea proprietății, aceasta presupunând confiscarea proprietății propriu-zise, respectiv obiectul material al infracțiunii în sine sau echipamentul folosit la comiterea acesteia. Proprietatea se confiscă de la proprietarul său ilegal şi este trecută în proprietatea statului.
- Confiscarea valorii. În acest caz, delincventul trebuie să plătească o sumă de bani statului, pe baza unei estimări a valorii câştigurilor rezultate în mod direct sau indirect din infracțiuni sau a echivalentului acestora. În caz de neplată, statul are dreptul de a confisca orice bun aparținând infractorului, în valoare de până la suma pe care o are de plătit.

În Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit cu narcotice şi substanțe psihotrope de la Viena (1988), *confiscarea* este denumită ca definitivă privare de proprietate, pe baza unei decizii a instanței de judecată sau a unei alte autorități competente.

- Privarea de proprietate se referă la orice fel de bunuri. Fiecare țară, parte la Convenție, trebuie să adopte măsuri care să dea posibilitatea confiscării drepturilor, precum şi a câştigurilor rezultate din infracțiunile cu droguri sau a proprietății a cărei valoare corespunde unor astfel de câştiguri. În plus, autoritățile legale trebuie să fie în măsură să identifice, urmărească, blocheze sau să sechestreze câştigurile sau proprietățile în scopul unei confiscări finale.

Evidențele bancare, financiare sau comerciale trebuie să fie accesibile la nevoie, iar în acest sens, secretul bancar nu poate fi invocat ca motivație pentru un posibil refuz.

De asemenea, urmare a solicitării unei alte părţi, ţara pe al cărui teritoriu se află profiturile *„pătate”* sau proprietatea poate fi obligată să procedeze la confiscarea acestora luând toate măsurile ce se impun în acest sens.

În concluzie, conform prevederilor Convenţiei mai sus citate, este posibilă atât confiscarea proprietăţii, cât şi a valorii acesteia, evident, în cazul traficului ilicit de droguri.

În *Convenţia cu privire la spălarea banilor*, *cercetarea, sechestrarea şi confiscarea profiturilor rezultate din infracţiuni* (Strassbourg 1990), confiscarea este definită drept o măsură ordonată de autorităţile abilitate ca urmare a unui proces privitor la o infracţiune sau la mai multe infracţiuni care au drept consecinţă privarea definitivă de proprietate.

Conform prevederilor acestei convenţii, toate părţile sunt obligate să coopereze pentru buna desfăşurare a investigaţiilor şi procedurilor ce vizează confiscarea. Fiecare parte trebuie să respecte solicitările celorlalte părţi cu privire la confiscarea unor anumite părţi ale proprietăţii ce reprezintă mijloace sau rezultate financiare, precum şi a profiturilor, prin solicitarea plăţii unei sume de bani ce corespunde valorii acestora. Secretul bancar nu poate fi invocat drept motiv al refuzului cooperării.

Spre deosebire de Convenţia de la Viena, limitată doar la infracţiunile de trafic ilicit de droguri, Convenţia de la Strassbourg are o sferă mult mai largă şi conţine o serie de obligaţii stricte.

Articolul 72 din Acordul şi Convenţia de la Schengen (1985-1990) stipulează faptul că părţile trebuie să adopte acele măsuri care să le dea posibilitatea de a sechestra şi confisca profiturile de ordin financiar ce derivă din traficul cu droguri, în conformitate cu legile lor interne.

Din acordurile şi convenţiile menţionate mai sus, precum şi din Directiva Comunităţii Europene (Luxembourg, 1991), rezultă că problematica ridicată de crima organizată trebuie soluţionată în forţă, în special prin mijloacele legii penale.

1.9.4. Legislaţia procedurală

1.9.4.1. Începerea şi încetarea urmăririi penale

În materie de procedură penală, legislaţiile naţionale tratează în mod diferit problema începerii, încetării sau reluării urmăririi penale.

Astfel, în Brazilia, Poliția poate aprecia oportunitatea declanşării unei anchete sau arestarea unei persoane suspecte de comiterea unei infracțiuni[20].

Conform legislației germane, Poliția şi Ministerul Public au obligația să dispună începerea urmăririi penale dacă dispun de suficiente probe pentru a inculpa o persoană.

În Italia, Poliția are obligația ca în interval de 48 de ore să prezinte procurorului situația infracțiunilor constatate. Dacă probele sunt concludente, acesta dispune începerea urmăririi penale. Ministerul Public poate cere autorităților judiciare competente schimbarea încadrării juridice sau micşorarea pedepsei, în cazul în care acuzatul a cooperat cu organele de anchetă.

Poliția din Jamaica dispune de o anumită marjă de manevră, având posibilitatea legală să *„închidă ochii"* în cazurile privind mica delincvență, dacă aceasta se face în avantajul investigațiilor sale asupra activităților ilicite ale membrilor importanți ai crimei organizate.

În Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, abilitarea de a instrumenta un dosar penal aparține exclusiv unui responsabil al serviciului însărcinat să conducă ancheta. Decizia de încetare a urmăririi penale sau de a se lua o dispoziție este lăsată exclusiv la aprecierea procurorilor Coroanei.

În S.U.A., comisiile de anchetă pot să ancheteze sau să sesizeze Parchetul ori judecătorul. Ele utilizează în mod frecvent această posibilitate în scopul completării surselor de informare privind activitatea infractorului. Procurorul are posibilitatea de a nu inculpa un arestat şi de a solicita tribunalului reducerea pedepsei în schimbul cooperării celui în cauză.

În România, organul de urmărire penală sesizat din oficiu, prin plângere sau denunț, dispune prin rezoluție începerea urmăririi penale, dacă nu există vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acțiunii penale prevăzute în art. 10 (exceptând pe cel de la lit. b1) din Codul de procedură penală.

Când organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie un proces-verbal ce constituie actul de începere a urmăririi penale.

Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare, efectuate după primirea plângerii sau denunțului, rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acțiunii penale prevăzute în acelaşi art. 10 (ex. lit. b1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală.

[20] Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupției, Op. cit., pag. 170.

În situaţia în care organul de cercetare penală consideră că sunt temeiuri pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, face propuneri în acest sens pe care le înaintează procurorului. Dacă procurorul, după examinarea dosarului, este de acord cu propunerea formulată, dispune prin ordonanţă punerea în mişcare a acţiunii penale.

Încetarea urmăririi penale are loc când se constată existenţa vreunuia din cazurile prevăzute în art. 10 lit. f-h şi j şi există învinuit sau inculpat în cauză. Procurorul, la propunerea organului de cercetare penală, se pronunţă, prin ordonanţă, asupra încetării urmăririi penale.

1.9.4.2. Probe şi mijloace de probă

În cadrul acestui subpunct nu vor fi tratate probele şi mijloacele de probă clasice, ci unele dintre cele relativ recente şi totodată controversate, astfel:

a) *Supravegherea electronică*[21]

Date fiind implicaţiile sale asupra vieţii private a persoanei, supravegherea electronică este percepută în mod diferit de legislaţiile naţionale ale statelor.

Autorizarea sau interzicerea utilizării acestui mijloc ţine seama de echilibrul delicat între dreptul la protecţia vieţii private şi necesitatea serviciilor de represiune de a obţine probe concludente în cazurile pe care le cercetează.

În Germania, legislaţia permite utilizarea supravegherii electronice, dar stipulează că elementele de probaţiune astfel obţinute sunt admisibile numai cu anumite rezerve, impuse de respectarea riguroasă a normelor de drept constituţional. Metodele de anchetă ce aduc prejudicii deosebite vieţii private sau mijloacele folosite în secret nu sunt admisibile decât pentru probarea comiterii unor infracţiuni grave. În plus, guvernul trebuie să stabilească ce alte metode de investigare, mai puţin prejudiciabile faţă de persoanele investigate, au fost luate în considerare.

În Italia, la cererea procurorului, judecătorul de instrucţie poate da ordin de interceptare a convorbirilor telefonice dacă această măsură este considerată necesară pentru probarea unor infracţiuni grave. În cazuri urgente, procurorul poate ordona interceptarea convorbirilor, având însă obligaţia de a solicita, în termen de 24 de ore, autorizarea judecătorului de instrucţie. Legea antimafia

[21] Ibidem, pag. 172 şi următoarele.

prevede posibilitatea ascultării preventive a unor posturi telefonice. Această operațiune trebuie să fie autorizată de către Procurorul Republicii. Informațiile obținute în virtutea acestei legi pot fi utilizate pentru completarea unor măsuri, dar nu pot fi propuse ca probe de sine stătătoare într-un proces.

Legea braziliană autorizează supravegherea electronică numai cu aprobarea expresă a autorităților judiciare.

În Jamaica, legea nu permite utilizarea supravegherii pentru obținerea de mijloace de probă.

În Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, supravegherea electronică se realizează, de asemenea, cu autorizarea prealabilă a autorităților competente.

În S.U.A., acest mijloc de obținere a probelor judiciare este utilizat numai dacă un judecător dă ordin în acest sens.

În România, înregistrarea pe bandă magnetică a unor convorbiri se realizează cu autorizarea motivată a procurorului desemnat în acest sens, în cazurile şi în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date sau indicii temeinice privind pregătirea sau săvârşirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se efectuează din oficiu, iar interceptarea este utilă aflării adevărului.

b) *Utilizarea agenților secreți (acoperiți)*

Utilizarea agenților secreți în acțiunile de prevenire şi combatere a activităților compatibile cu crima organizată reprezintă o problemă controversată, unele țări interpretând această metodă ca „*instigare la crimă”*.

Agenții secreți sunt utilizați, de regulă, în formele de criminalitate cu un conținut deosebit de grav, cum ar fi traficul cu droguri, în special în livrările supravegheate şi vânzarea de stupefiante.

Agentul secret, în viziunea specialiştilor în domeniu din majoritatea țărilor, este un cadru activ de poliție, deplin acoperit, infiltrat într-o rețea criminală pentru a-i controla activitatea, cu scopul final de a o demasca şi lichida. În unele țări, agentul secret poate fi şi un rezervist sau un colaborator al poliției, cu o anumită pregătire şi experiență, prezentând garanții că, odată infiltrat în rețeaua criminală, nu se deconspiră.

Având în vedere riscurile deosebite la care se expun agenții secreți, în condițiile în care sunt deconspirați, aprobarea folosirii acestora se dă, de regulă, numai de către anumiți factori de comandă, în baza unui raport bine motivat, justificând pe deplin asemenea inițiativă.

c) *Mărturia complicilor*

Mărturia complicilor la comiterea de infracţiuni este admisă de majoritatea sistemelor legislative naţionale, însă tribunalele manifestă o oarecare rezervă faţă de aceste probe.

Practica judiciară a demonstrat că, de regulă, complicii încearcă să ascundă adevărul, în timp ce martorii sunt mult mai corecţi şi mai cinstiţi în declaraţiile lor.

d) *Mărturia informatorilor*

În principiu, documentele care conţin declaraţii nesemnate nu sunt admise în justiţie. A admite ca un informator să depună mărturie într-o cauză penală înseamnă a-l deconspira şi a-l expune riscului ameninţărilor şi şantajelor din partea acuzatului. Prejudiciile cauzate prin deconspirarea unui informator sunt uneori mai mari decât cele presupuse de cauza penală în care s-ar impune audierea sa.

Informaţiile provenite din surse confidenţiale sunt admise ca probe în tribunal.

e) *Mărturia obţinută prin constrângere*

Conform legislaţiei germane, dacă un martor refuză, fără a avea un motiv întemeiat, să depună mărturie, tribunalul poate să-l oblige, sancţionându-l cu plata unei amenzi pentru ofensă adusă magistratului.

În Italia, martorul este obligat să se prezinte în faţa judecătorului, să se conformeze ordinelor acestuia privind cercetarea judiciară şi să răspundă cu sinceritate întrebărilor care i se pun. Dacă martorul citat refuză în mod nejustificat să se prezinte la tribunal pentru a depune mărturie, judecătorul poate ordona să fie adus în faţa completului de judecată cu forţa.

În Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, martorii pot fi obligaţi să se prezinte la tribunal, dar nu pot fi constrânşi să dea declaraţii anticipate.

În S.U.A., conform prevederilor constituţionale, nimeni nu poate fi constrâns să depună mărturie împotriva voinţei sale.

În România, potrivit art. 38 din Codul de procedură penală, persoana chemată ca martor este obligată să se înfăţişeze la locul, ziua şi ora arătate în citaţie şi are datoria să declare tot ce ştie cu privire la faptele cauzei.

1.9.5. Programe speciale

Anumite sisteme naționale de justiție penală acordă o importanță deosebită *protecției martorilor*, ca parte integrantă a strategiei de luptă împotriva crimei organizate. Conform legislației în vigoare din unele țări, în sprijinul asigurării securității martorilor, acestora li se permite să-şi schimbe domiciliul şi identitatea. Organele de poliție au, de asemenea, obligație de a le asigura martorilor protecția fizică, dacă aceştia sunt amenințați de către acuzați sau complicii lor. Pentru protecția martorilor încarcerați se ia măsura izolării lor în celule separate.

Astfel de măsuri sunt prevăzute şi pentru protecția surselor de confidențialitate care acceptă să depună mărturie în instanță.

Legislația germană permite organelor de poliție să asigure securitatea martorilor în cadrul activității lor cotidiene. Nu se prevăd astfel de măsuri cu privire la informatorii din lumea interlopă, care nu acceptă să depună mărturie în instanță.

În Italia a fost promulgată o legislație care vizează protecția martorilor precum şi a informatorilor poliției.

Deşi în Marea Britanie nu există o legislație specială în domeniu, Poliția poate asigura protecția martorilor care au depus mărturie în cazurile penale şi sunt considerați în pericol[22]. De asemenea, complicii la o infracțiune care depun mărturie împotriva acuzatului pot beneficia de astfel de măsuri, însă nu şi informatorii poliției.

Statele Unite ale Americii dispun de un program federal de protecție a martorilor şi familiilor acestora. Acest program prevede reguli şi proceduri concrete pentru asigurarea escortei şi securității martorului şi familiei sale, mutarea într-o locuință temporară, stabilirea unui alt loc de muncă, plata unei alocații şi alte servicii. Există, de asemenea, proceduri pentru protejarea informatorilor care nu depun mărturie în instanță. Informatorul are un statul special fața de martor. Acesta nu trebuie să compară în fața instanței decât în situații cu totul excepționale, când nu există alte probe pentru soluționarea cauzei. Odată ce depune mărturie în instanță nu este indicat să se mai recurgă la serviciile sale în calitate de informator. Singurul în măsură să hotărască dacă un informator poate depune mărturie în fața instanței este ofițerul de poliție ce-l

[22] Ibidem, pag. 175.

are în legătură. Acesta trebuie să-şi ia toate măsurile necesare pentru protecţia informatorului şi asigurarea conspirativităţii acestuia.

Programul de protecţie a martorilor joacă un rol deosebit de important în lupta împotriva criminalităţii organizate, în toate ţările unde această problemă este acută. Practica a demonstrat că valoarea contribuţiei martorilor în probarea activităţilor infracţionale depinde în mare măsură de calitatea protecţiei care le este asigurată.

1.9.6. Penetrarea informativă a organizaţiilor criminale

Cea mai eficientă armă de luptă împotriva crimei organizate o reprezintă *informaţia* cu privire la activitatea grupărilor criminale. Activitatea de culegere, prelucrare şi exploatare a informaţiilor trebuie să se desfăşoare însă într-un cadru strict legal şi să se afle în permanenţă sub controlul instituţiilor abilitate.

O deosebită importanţă trebuie acordată informaţiilor pe baza cărora se poate realiza planificarea operaţiunilor specifice de represiune şi identificarea surselor de unde se pot obţine probele ori mijloacele de probă[23].

Informaţii importante se pot obţine prin intermediul *surselor confidenţiale* ale Poliţiei, de la serviciile financiare şi fiscale, din documente oficiale sau cercetarea legislaţiei în vigoare.

Culegerea informaţiilor despre bunurile susceptibile a fi confiscate poate fi, de asemenea, deosebit de utilă pentru punerea în aplicare a unei astfel de măsuri.

Pentru a pătrunde în intimitatea mecanismelor de funcţionare a crimei organizate şi a obţine probele necesare inculpării liderilor organizaţiilor criminale, adesea se recurge la *infiltrarea informatorilor şi agenţilor secreţi*.

În Italia, activitatea de culegere a informaţiilor despre crima organizată se desfăşoară de către Direcţia de Investigaţii Antimafia, Carabinieri şi Poliţia de Frontieră. Datele obţinute de aceste instituţii sunt stocate la Centrul de Prelucrare a Datelor aparţinând Oficiului de Coordonare şi Planificare al Poliţiei din cadrul Ministerului de Interne.

În China, se execută o supraveghere atentă a elementelor susceptibile desfăşurării activităţi ilicite la nivelul întreprinderilor, instituţiilor de învăţământ şi organizaţiilor de cartier, punându-se un accent deosebit pe metodele educaţionale de prevenire.

Pentru obţinerea informaţiilor şi a mijloacelor de probă necesare în lupta contra crimei organizate se foloseşte o gamă largă de metode şi tehnici cum ar

[23] Ibidem, pag. 176.

fi: anchetele judiciare, percheziţiile, supravegherea fizică, interceptarea convorbirilor şi a corespondenţei, operaţiuni de infiltrare, folosirea depoziţiilor făcute de către deţinuţi, arestaţi etc.

Se folosesc, de asemenea, ca surse de informaţii, înregistrările publice, mass-media, declaraţiile făcute de cei intervievaţi cu ocazia unor anchete de rutină ş.a.

Legat de nevoia imperioasă a penetrării informative a organizaţiilor criminale reţin atenţia pentru unele aspecte relevante prezentate cu prilejul Reuniunii Grupului de experţi în probleme de crimă organizată, desfăşurată la 25 noiembrie 1998 la Bruxelles. Experţii în materie au concluzionat că fără întărirea cooperării internaţionale combaterea fenomenului este ineficientă, iar serviciile naţionale de informaţii trebuie să se simtă datoare şi să sprijine efectiv organismele abilitate cu combaterea criminalităţii organizate.

Germania a propus şi susţine controlarea canalelor de comunicaţii ale persoanelor suspecte şi confiscarea averilor celor găsiţi vinovaţi de apartenenţa la o organizaţie criminală. De exemplu, Gerhard Forster, preşedintele Oficiului pentru Apărarea Constituţiei din Landul Bavaria apreciază că „*fenomenul crimei organizate nu poate fi combătut cu succes decât folosind mijloacele muncii de informaţii*". În acest sens concludent este faptul că poliţia bavareză a devenit cea mai eficientă din Germania, cu 64,3% din cazuri rezolvate, întrucât a fost sprijinită de serviciul de informaţii din land.

Italia a cerut dotarea forţelor abilitate să combată fenomenul de crimă organizată cu sisteme ultramoderne de comunicare criptată, supravegherea cu *„camere tv inteligente"* a autostrăzilor şi sisteme de vizualizare optică la mare distanţă, precum şi radare performante pentru controlul apelor maritime teritoriale. De altfel, Uniunea Europeană a alocat 560 miliarde lire italiene pentru lupta împotriva criminalităţii din sudul Italiei, regiune rămasă în urmă din punct de vedere economic şi cu cea mai mare rată a criminalităţii[24].

Elveţia susţine utilitatea acordurilor de readmisie între toate statele Uniunii Europene, precum şi extinderea cazurilor în care se poate uza de măsura interceptării telefonice chiar dacă aplicarea ei va genera reacţii negative din partea organismelor de apărare a drepturilor omului.

Pentru limitarea escaladării narcotraficului, autorităţile britanice au înăsprit controlul la punctele de frontieră, fiind supravegheate şi verificate, cu

[24] Reuniunea Grupului de Experţi în Probleme de Crimă Organizată, Bruxelles, 25.11.1998, Sinteză DGCCOA.

predilecţie persoanele şi mijloacele de transport originare din Europa Centrală şi de Est, în special cele din Turcia, Albania, Bulgaria şi Cehia.

Unul dintre experţii englezi a prezentat în aprilie 1998, Strategia guvernului britanic, pe 10 ani, pentru combaterea abuzului de droguri, strategie avizată de primul-ministru Tonny Blair şi prezentată Parlamentului de la Londra, care cuprinde viziunea autorităţilor asupra acestui flagel, obiectivele instituţiilor implicate, resursele financiare (circa 1,5 miliarde lire sterline anual) şi modalităţile de coordonare a activităţii în acest domeniu. Această strategie este implementată efectiv de Grupul strategic de îndrumare a activităţii antidrog din Marea Britanie, format din oficialităţi guvernamentale, reprezentanţi ai organismelor naţionale de specialitate, ai autorităţilor locale, ai oamenilor de afaceri precum şi ai echipelor de acţiune împotriva drogurilor[25].

Pentru limitarea migraţiei ilegale autorităţile bulgare au decis să fixeze trasee obligatorii pentru autobuzele care transportă persoane din Turcia către celelalte state din zonă, iar nerespectarea acestora atrage după sine anularea dreptului de circulaţie în Bulgaria pentru şoferul aflat în culpă şi pentru autovehiculul respectiv.

Serviciul de Informaţii Externe din România a propus realizarea unei *„centuri de siguranţă”,* pe flancul sudic european, prin realizarea unei structuri *(„club”)* multilaterale a şefilor serviciilor de informaţii din zonă, care să vizeze combaterea crimei organizate şi terorismului[26].

S-a apreciat că acest proiect iniţiat de România în 1998, creează premisele unei cooperări eficiente şi necesare, iar includerea în *„club”* a şefilor serviciilor de informaţii externe din ţările interesate de prevenirea extinderii fenomenului crimei organizate şi terorismului ca şi utilizarea potenţialului acestora, constituie o modalitate concretă de promovare, la modul cel mai deschis şi pragmatic, a unui parteneriat avantajos tuturor parţilor în stăvilirea factorilor destabilizatori.

În finalul reuniunii s-a subliniat un aspect deosebit de important, şi anume, faptul că după consultări derulate pe parcursul a patru ani, experţii comunitari şi, implicit, Uniunea Europeana au ajuns la un acord de principiu

---

[25] Preşedinţia României – Secretariatul Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate – „Consideraţii asupra fenomenului crimei organizate internaţionale şi corupţiei”, nr. CN/183/26.03.1999, pag. 15.

[26] Ibidem, pag. 21.

asupra realizării unui *sistem integrat de control al mijloacelor de comunicare utilizate în Europa*, codificat „ENFOPOL”[27].

Proiectul „ENFOPOL” a fost definitivat la începutul anului 1999 de miniştrii de interne şi ai justiţiei din cele 15 ţări membre ale U.E., iar în anul 2000 a fost armonizată legislaţia internă a acestora.

Obiectivul principal al „ENFOPOL” îl constituie „interceptarea totală şi accesul instantaneu la informaţiile transmise prin telefonie clasică şi mobilă, fax, pager, e-mail, cablu şi prin reţele de calculator”. În acest scop au fost constituite centre speciale de ascultare, înregistrare şi triere a transmisiilor, amplasate în locuri secrete. Tehnic vorbind, interceptările sunt efectuate de sisteme ultramoderne, capabile să înregistreze o convorbire în acelaşi timp şi prin mai multe modalităţi. Se are în vedere, inclusiv, „marcarea” utilizatorilor de mijloace de comunicare, identificarea şi localizarea acestora, precum şi implementarea datelor de interes privind fenomenul crimei organizate, într-o bancă de date de dimensiuni considerabile. Alături de ţările comunitare, la acest sistem integrat mai participă S.U.A., Canada, Australia.

Pe fondul săvârşirii unor infracţiuni grave şi al dispariţiei şi asasinării unor martori importanţi, cu puţin timp înainte de a fi declanşate procesele penale împotriva unor grupuri criminale puternice din Estonia, Letonia, Lituania şi Polonia, la reuniunea Consiliului Baltic s-a decis ca *„Grupul de acţiune împotriva crimei organizate în regiunea Marii Baltice”* să pună în practică un *„Program de protecţie a martorilor şi a surselor de informare”*[28].

1.10. Concluzii

Pentru ca lupta împotriva crimei organizate să fie cât mai eficientă se impune stabilirea priorităţilor şi a resurselor disponibile, dat fiind faptul că este imposibil de combătut, în acelaşi timp şi cu aceeaşi intensitate, întreaga gamă a formelor de manifestare a criminalităţii dintr-o societate.

În domeniul legislaţiei, lupta împotriva crimei organizate transnaţionale se poate materializa în următoarele măsuri:

- incriminarea participării la o organizaţie criminală;

[27] Ibidem, pag. 17.
[28] Ibidem, pag. 18.

- incriminarea asociaţiilor de răufăcători sau a altor forme similare de predelincvenţă;
- interzicerea spălării profiturilor obţinute din afaceri ilicite;
- confiscarea bunurilor rezultate din comiterea unor infracţiuni.

În privinţa activităţii de poliţie şi de urmărire penală se impune luarea unor măsuri strategice în domenii, cum sunt:

- îmbunătăţirea activităţii de culegere a informaţiilor privind structura organizatorică, tipurile de activităţi desfăşurate de grupările criminale, relaţiile dintre acestea şi metodele folosite pentru a se proteja;
- perfecţionarea mijloacelor de anchetă vizând penetrarea organizaţiilor criminale. Se au în vedere: înfiinţarea unor unităţi speciale, interceptarea comunicaţiilor, operaţiuni de infiltrare şi controlul livrărilor, protecţia martorilor şi a victimelor, recompensarea şi protecţia celor care cooperează cu organele de anchetă;
- dezvoltarea unor mecanisme ce vizează sechestrarea profiturilor ilicite şi confiscarea bunurilor rezultate din infracţiuni. În acest scop se pot crea structuri naţionale (*secţii, servicii etc*.) în vederea cercetării profiturilor organizaţiilor criminale şi gestionarea bunurilor sechestrate.

Ameninţarea pe care o reprezintă crima organizată pentru economie impune aplicarea progresivă a unor strategii preventive, destinate îndeosebi ocrotirii stabilităţii instituţiilor financiare, prin care să se realizeze:

- perfecţionarea pregătirii în domeniile tehnic şi juridic a personalului din poliţie şi procuratură, în scopul unei mai bune înţelegeri a operaţiunilor financiare (ingineriei financiare);
- limitarea secretului bancar;
- întărirea rolului instituţiilor financiare în semnalarea operaţiunilor bancare dubioase.

Cooperarea între sistemul bancar şi cel penal trebuie extinsă şi asupra sistemului educaţional, precum şi în toate domeniile de comunicare mediatică.

Înfiinţarea de comitete legale de anchetă şi supraveghere ar permite cuprinderea şi implicarea unei game largi de strategii şi instituţii aflate în mod tradiţional în afara domeniului justiţiei penale, în cadrul unei strategii globale de prevenire şi combatere a criminalităţii.

Instrumentele juridice de reglementare a contractelor publice pot proteja mai bine activităţile comerciale legale împotriva tentativelor de infiltrare a organizaţiilor criminale. Integrarea strategiilor, metodelor şi mecanismelor

constituie o reacție pozitivă la pericolul pe care-l reprezintă astăzi crima organizată transnațională.

Un răspuns amplu la toate cele de mai sus îl constituie Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, deschisă spre semnare tuturor Statelor de la 12 decembrie 2000, până la 12 decembrie 2002.

Am pus accent în acest capitol pe documentele Consiliului Europei, întrucât consider că acestea, la nivel regional şi în planul dreptului, sunt cele mai coerente şi consistente, până la momentul actual.

Cele expuse mai sus ne conduc la concluzia că, indiferent de opțiunile legislative de moment ale unui stat suveran şi independent, ideea care trebuie să primeze este dominația dreptului asupra anarhiei şi nu invers.

De altfel, eforturile considerabile care se fac în planul conceptual al adoptării unei legislații coerente şi pertinente aplicabilă tuturor statelor, sunt puse în slujba fiecărui cetățean, indiferent unde trăieşte el, protejându-i viața, sănătatea, libertatea, proprietatea, contribuind totodată la salvgardarea valorilor naționale şi universale.

2. Modalități polițieneşti de cooperare

2.1. Necesitatea cooperării polițieneşti

Înainte de abordarea propriu-zisă a acestui subiect, cred că este necesar a mai face câteva referiri *la caracteristicile economiei în tranziție şi la crima organizată,* pentru o mai bună conştientizare a pericolelor care ne pândesc şi, corelativ, pentru găsirea celor mai eficace metode şi mijloace de combatere a fenomenului – inclusiv prin cooperare –, chiar dacă unele aspecte au mai fost atinse.

Astfel, practic fără excepție, țările în tranziție au experimentat creşterea intensă a activităților crimei organizate. Gradul în care aceste grupuri au penetrat rapid societățile în evoluție diferă, în mod semnificativ, de la caz la caz. În termeni cruzi, pare că există o corelație reciprocă între gradul în care grupurile crimei organizate au penetrat o parte a aparatului de stat şi cel al succesului înregistrat de societate pe calea evoluției reformelor democratice şi de piață. Totuşi, anumite trăsături ale fenomenului infracțional sunt comune tuturor societăților în tranziție.

În primul rând, economiile centralizate au constituit spaţiile de desfăşurare a unor mari *„pieţe negre”*. Aceste pieţe erau esenţiale pentru satisfacerea cerinţelor consumatorului, în condiţiile unor economii care ignorau necesitatea asigurării produselor de bază, pornind de la cererea şi oferta reală, jucând un rol important în instruirea societăţii în ceea ce priveşte comportamentul pieţei. Pentru unele persoane care operau pe piaţa neagră, cea mai valoroasă lecţie a fost însă cea a operării în afara structurii legale.

După cum piaţa neagră înfloreşte atunci când prezenţa statului este prea copleşitoare, grupurile infracţionale pot şi ele exploata o situaţie în care autoritatea statului şi resursele sunt slabe şi, astfel, vulnerabile la activităţi subversive. Într-un anume sens, multe societăţi în tranziţie s-au aflat când pe o extremă, când pe cealaltă. Lipsa unei legislaţii penale consistente şi actualizate a resurselor, corupţia factorilor responsabili cu aplicarea legii, traumele morale, economice şi sociale, asociate schimbărilor de sistem, au condus la sporirea inevitabilă a activităţilor ilicite[29].

Grupurile infracţionale sunt capabile să umple o parte din vidul creat de dispariţia fostului stat comunist. Totuşi trebuie făcută deosebirea dintre *„economia din umbră”* şi activităţile ilegale ale grupurilor crimei organizate. Adeseori *„economia din umbră”* există nu ca urmare a criminalităţii deliberate, ci pur şi simplu datorită faptului că reglementările sunt prea împovărătoare şi contradictorii, astfel încât oamenii de afaceri trebuie să-şi desfăşoare afacerile în afara literei legii pentru a putea supravieţui. În acele ţări în care au fost aplicate în mod arbitrar legi fiscale, în permanentă schimbare şi reglementări comerciale inadecvate, s-a creat un mediu imposibil pentru desfăşurarea afacerilor în deplină legalitate.

Însuşi procesul tranziţiei a creat oportunităţi, în special atunci când statul nu avea pe deplin pus la punct un aparat instituţional capabil să realizeze procesul de tranziţie. Privatizarea constituie un caz special. În multe împrejurări, lupta pentru a obţine controlul asupra activelor comerciale deţinute de stat a început chiar înainte ca statul să pună la punct cadrul legal pentru privatizare.

Falimentarea intenţionată, aprecierile ireale asupra valorii întreprinderilor definite de stat, ofertele falsificate şi jaful fără scrupule exercitat la adresa proprietăţii statului constituie, toate, exemple ale modului în

[29] Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre (A.P.C.E.M.N.) – Raport privind cooperarea dintre ţările membre A.P.C.E.M.N în combaterea crimei organizate, Bucureşti, 10 – 11 aprilie 1996, pag. 3 şi următoarele.

care privatizarea a ajuns să fie cu totul altceva decât se intenționase inițial. În plus, grupurile infracționale au desfăşurat activități beneficiind de un anumit nivel de cunoaştere şi de un elan care a condus la depăşirea controalelor instituțiilor abilitate sau, după cum adesea s-a întâmplat, reprezentanții acestor instituții au fost în mod insistent descurajați să ia atitudine.

Grupurile infracționale au mers chiar mai departe şi au folosit violența sau amenințarea cu violența ori şantajul, pentru a falsifica licitațiile şi pentru a elimina astfel concurența. Aceste metode privează statele de resursele de care acestea au nevoie şi, în mod automat, aduc prosperitate şi legitimitate stratului infracțional al societății.

Atunci când păturile largi ale societății ajung să înțeleagă faptul că grupurile infracționale sunt primele care beneficiază de pe urma aşa-numitelor reforme de piață, însăşi noțiunea de piață poate să-şi piardă legitimitatea, fenomen care face ca procesul de tranziție să fie extrem de dificil.

Totuşi, trebuie remarcat faptul că aceste probleme şi-au făcut simțită prezența mai intens în unele țări, gradul de penetrare al crimei organizate în procesul de privatizare fiind diferit de la caz la caz, situație în care şi evaluarea acestei probleme trebuie făcută în acelaşi mod.

Problema rolului crimei organizate în privatizare este ilustrativă şi în ceea ce priveşte importanța ca reforma legislativă şi instituțională să țină pasul cu rapidele schimbări sociale şi economice.

Sistemele financiare şi bancare create şi dezvoltate, subsistemele economice, total diferite, au trebuit să lupte din greu pentru a face față necesităților fundamentale ale pieței în dezvoltare. Acest lucru nu a putut fi realizat întotdeauna într-o manieră transparentă, iar atunci când guvernele nu au reuşit să elaboreze legi bancare ferme şi transparente, ele au deschis uşa infiltrării elementelor infracționale în sectorul financiar. Odată ce aceste grupuri dobândesc un anumit nivel de control asupra alocării creditului, acestea îşi pot, în continuare, consolida poziția în economia legală, refuzându-le antreprenorilor legitimi posibilitatea de a avea acces şi succes.

Impactul social şi politic este iarăşi devastator. Pe de o parte efectul cumulativ este acela de suspendare a legitimității pieței, aceasta ajungând să fie percepută ca un sistem care oferă doar infractorilor şansa unor câştiguri, hrănind în acelaşi timp populismul celor care doresc să resuscite ordinea autorității sau chiar pe cea comunistă. În mâinile demagogilor nedemocrați, problema infracționalității se transformă rapid într-o trâmbiță de chemare la atacarea şi posibila subminare a instituțiilor democratice legale. Acest pericol este real acolo unde grupurile infracționale au reuşit să îşi însuşească active de

mare valoare pentru sume care erau cu mult sub preţul pieţei. În anumite cazuri, privatizarea a fost ceva mai mult decât o operaţiune de spălare a banilor şi a ajutat grupurile infracţionale să îşi legalizeze activele şi activităţile. În context, nu mai este nevoie să adăugăm că această situaţie descumpăneşte electoratul, căruia îi scade interesul pentru orice fel de retorică legată de piaţă şi de reformă politică.

Problematica se extinde însă cu mult dincolo de sfera privatizării. Într-adevăr, toate tipurile de deficienţe de reglementare creează noi oportunităţi pentru grupurile infracţionale. Astfel, lipsa transparenţei în unele prevederi legale poate facilita desfăşurarea activităţilor infracţionale.

Cu cât legea este mai obscură şi mai confuză, cu atât mai uşor le este grupurilor infracţionale să o folosească în propriul lor scop. Aceste probleme sunt agravate de nivelul scăzut al finanţării activităţilor poliţieneşti, de lipsa instruirii şi de know-how, elemente necesare pentru lupta împotriva grupărilor infracţionale moderne, precum şi de nivelul insuficient al cooperării şi coordonării internaţionale.

Nu este surprinzător faptul că grupurile infracţionale au fost atrase către Europa Centrală şi Răsăriteană datorită vidului instituţional inevitabil, care îşi are originea în însuşi procesul de tranziţie. Pentru a da un mic exemplu, mai multe ţări din această regiune au devenit importante plăci turnante şi puncte de depozitare pentru traficanţii de heroină, deoarece poliţia nu dispune de resursele necesare pentru a combate aceste activităţi sau, mai rău, deoarece poliţiştii au fost corupţi, lucru uşor de realizat având în vedere salariile mai mult decât modice ale acestora, cu toate că autorităţile ştiu că aceştia se află în prima linie de război împotriva criminalităţii. Lipsa de reacţie a unora dintre autorităţile statale faţă de această situaţie este cel puţin suspectă[30].

Controlul frontierei ridică un alt set de probleme noilor democraţii. După ce timp de zeci de ani graniţele au fost menţinute la cel mai înalt grad de impenetrabilitate, prăbuşirea sistemului comunist a condus la facilitarea deplasării bunurilor şi persoanelor dincolo de frontiere.

Necesitatea restabilirii unui sistem de control este acum evidentă, dată fiind, în special, creşterea exponenţială a migraţiei ilegale şi a activităţilor de contrabandă, care privează statul de veniturile necesare. Această situaţie este oarecum paradoxală, iar din punct de vedere politic este foarte incomodă pentru

[30] Heinrich, Boge – „Escaladarea crimei organizate, a mişcărilor anti-democratice şi terorismului în Europa de Vest" – comunicare prezentată la Conferinţa Europeană asupra crimei organizate şi terorismului în societatea postcomunistă, Varşovia, 28 – 30.03.1993, pag. 5.

democrațiile care, prin natura lor, sprijină idealul unor frontiere deschise. În plus, efectuarea unor controale eficiente la frontieră este foarte costisitoare.

În ceea ce priveşte consecinţele economice, crima organizată ridică un set de probleme acute la adresa pieței mondiale în curs de integrare. Acest lucru este cu atât mai valabil cu cât munca de poliție continuă să fie o responsabilitate esențială locală şi națională, nu internațională, iar mecanismele de colaborare internațională sunt încă insuficient dezvoltate.

Datorită faptului că multe dintre grupurile crimei organizate operează dincolo de frontierele lor naționale, activitățile lor au, în mod evident, consecințe internaționale.

Criza internațională determinată de problema criminalității este şi mai evidentă din perspectiva impactului potențial al acesteia asupra economiei mondiale. Organizațiile infracționale urmăresc să îşi creeze monopoluri în care să controleze sau, cel puțin, să împartă piețe. Ele nu acceptă concurența şi folosesc de multe ori violența pentru a-şi elimina posibilii competitori. Dispariția concurenței atrage, în mod evident, după sine prețuri mai mari pe piețele unde bandele sunt la putere.

Prezența grupurilor Mafiei ar putea să contribuie la diminuarea accentuată a veniturilor în societățile în tranziție şi în curs de dezvoltare. Crima organizată poate îndepărta potențialele căi de progres economic, iar dacă societatea ajunge să creadă că legăturile infracționale şi nu munca constituie cheia succesului, economia şi moralitatea țării intră într-un rapid şi puternic declin.

Dar costurile acestui flagel nu sunt numai acestea. Oamenii de afaceri cu activități legale şi alte persoane implicate în activități comerciale corecte au fost şi sunt adesea obligați să plătească *„protecția”,* adică dreptul de a activa pe piață. Ei se confruntă astfel cu costuri suplimentare, ceea conduce la diminuarea profiturilor şi a capacității investiționale, precum şi la o creştere a prețurilor şi, prin urmare, la inflație[31].

Datorită faptului că autoritatea statului este adesea erodată prin intermediul corupției, oamenii de afaceri nu pot beneficia de un climat stabil care este fundamentul planificării şi investițiilor pe termen lung. Investitorii străini sunt primii care pleacă, întrucât la costurile sporite ale oportunităților de afaceri se adaugă şi pericolul fizic generat de implicarea lor pe piața locală.

Profiturile uriaşe ale crimei organizate scapă în cele mai multe cazuri din plasa fiscalității şi contribuie la agravarea crizei fiscale a statului. Ca o consecință, întreprinzătorii corecți şi salariații sunt obligați să recupereze

[31] Ibidem, pag. 6 şi următoarele.

diferenţa, şi întrucât povara fiscalităţii este tot mai mare, ei se deplasează în multe cazuri către zona neagră a economiei, adăugându-se climatului general de ilegalitate al pieţei locale.

Un stat epuizat din punct de vedere financiar va avea tendinţa să emită bancnote pentru acoperirea lipsurilor. O economie subminată astfel nu se află nicidecum în poziţia de a aduce prosperitatea generală şi de a convinge opinia publică să nu pună pe picior de egalitate economia de piaţă cu creşterea generală a criminalităţii, asociere care, dacă ar fi acceptată pe scară largă, ar putea să conducă ţara departe de procesul de reformă, fie către o politică extremistă, fie către o colaborare civică cu grupurile crimei organizate, în defavoarea maselor largi ale populaţiei.

Impactul organizării infracţionale este mult amplificat în ţările în tranziţie, deoarece infractorii operează cu sume mari de bani şi cu monedă străină. Ei pot, prin urmare, eroda capacitatea statului de a menţine controlul asupra masei monetare, a ratei de schimb şi a unei politici fiscale eficiente. În acest sens, exportul unor mari capitaluri poate conduce la depreciere puternică a monedei naţionale.

Trebuie accentuat faptul că un mare procent din capitalurile obţinute în mod ilegal este exportat în bănci străine sau reinvestit în viitoarele activităţi ilicite. În general, profiturile sunt mai mari pe piaţa ilegală, deoarece pe piaţa legală, pentru a avea succes, este nevoie de anumite calităţi şi cunoştinţe, ceea ce grupurilor infracţionale le lipsesc. Cu siguranţă însă că o anumită parte a profiturilor este alocată în activităţi legale care oferă legitimitate infractorilor.

Bernd Schimdbauer, fost ministru secretar de stat, coordonator al serviciilor secrete din Germania, analizând fenomenul crimei organizate internaţionale a ajuns la următoarea concluzie: *„criminalitatea organizată internaţională a înregistrat în ultimii ani (n.a. până în anul 1998 – data analizei) o evoluţie dramatică, iar rata supradimensionară a profiturilor realizate de holdingurile cu conexiuni în sfera criminalităţii pericliteză societăţile democratice, întrucât se concurează segmentele economice legale, ce sunt nevoite, indirect, să falimenteze”*.

Un alt efect destabilizator al activităţilor crimei organizate internaţionale se manifestă, potrivit demnitarului german, şi *„prin creşterea gradului de corupţie în cercurile decizionale politice şi ale administraţiei”*[32].

[32] Preşedinţia României – Secretariatul Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate, Op. cit., pag. 4 şi următoarele.

S-a constatat că organizațiile criminale, care *„spală”* în Germania sume enorme de euro anual, au renunțat, în mare parte, la operațiunile directe de reciclare a câştigurilor, practicând în schimb subterfugii financiare pentru a ascunde proveniența câştigurilor ilicite, de exemplu, prin cumpărarea de hârtii de valoare sau transferarea unei părți importante a activităților de *„spălare”* de bani în zone *„off-shore”* sau în *„paradisuri fiscale”*. Relevant, în acest sens, este cazul Federației Ruse unde crima organizată controlează 4.000 bănci şi filiale, însă Bernd Schimdbauer a acceptat, în acelaşi timp, şi concluzia unor experți criminologi occidentali, potrivit căreia în statele industrializate nu mai există practic nicio bancă în care să nu fie depozitate sume de proveniență ilegală.

În consecință, având în vedere posibilitățile actuale, extrem de mari şi rapide, în materie de transferuri bancare transnaționale, B. Schimdbauer apreciază că se impune realizarea unei cooperări internaționale eficiente pentru contracararea fenomenului, întrucât s-a dovedit că *„inițiativele legale naționale unilaterale sunt insuficiente pentru combaterea efectivă a crimei organizate transnaționale”*.

Țările în tranziție prezintă nevoia comună de a atrage capitalul străin pentru a ajuta la restructurarea infrastructurilor lor economice. Aici, crima organizată poate avea două efecte descurajatoare. În primul rând, prezența elementelor infracționale puternice descurajează investițiile străine. În al doilea rând, în anumite țări în tranziție, nevoia de capital străin este atât de disperată încât nu se prea pun multe întrebări în legătură cu originea fondurilor.

Riscul care apare este acela că însăşi economia în tranziție este susceptibilă să devină un *„paradis financiar”* pentru grupurile internaționale ale crimei organizate, din această condiție derivând consecințele negative specifice găzduirii unor asemenea activități. Nu întâmplător experții americani consideră că infracționalitatea transfrontalieră este grupată în jurul a patru țări (zone geografice) – Columbia, Mexic, Nigeria şi Rusia – în care organizațiile criminale de tip mafiot au reuşit să pătrundă profund în sferele puterii executive.

Devine, astfel, tot mai evident faptul că eforturile naționale şi internaționale de combatere a crimei organizate nu mai reuşesc să țină pasul cu inventivitatea, evoluția permanentă, caracterul de periculozitate şi de penetrare tot mai profundă a societății de către organizațiile criminale. Totuşi, s-au obținut anumite succese atunci când opinia publică s-a mobilizat, când guvernul

şi-a stabilit obiective precise şi când s-a reuşit cooperarea multilaterală şi interinstituţională.

Repulsia opiniei publice din Italia faţă de violenţa afişată de Mafia siciliană, moartea unora dintre cei mai renumiţi protectori politici ai Mafiei, noul angajament al statului italian de a stârpi acest vechi flagel şi strânsa cooperare cu poliţia americană au contribuit la succesul unor operaţiuni deosebit de eficiente în cursul anilor ’90. Drept urmare, puterea Mafiei a scăzut, iar cea a statului a crescut, dar problema nu este încă rezolvată. Într-adevăr, crima organizată în Italia s-a împrăştiat dincolo de bastioanele ei tradiţionale din vestul Siciliei, Calabria şi Neapole, înregistrându-se o creştere a activităţii Mafiei în nordul Italiei şi dincolo de graniţele ţării.

Aceasta sugerează concluzia că toate guvernele care sunt implicate în lupta împotriva crimei organizate trebuie să fie pregătite să se angajeze într-o confruntare pe termen lung, ceea ce presupune resurse semnificative, o atenţie constantă şi o cooperare strânsă internaţională, inclusiv la nivel interinstituţional.

Iată, aşadar, suficiente argumente pentru a sublinia necesitatea unei strânse *cooperări şi colaborări poliţieneşti*, conştienţi fiind că poliţia este instituţia care se află în prima linie a luptei directe împotriva criminalităţii organizate interne şi internaţionale.

În general, poliţia şi autorităţile judiciare angajate împotriva crimei organizate trebuie să depăşească o multitudine de bariere economice, financiare, legislative, lingvistice şi sociale şi trebuie, întotdeauna, să respecte principiile democratice fundamentale, cum ar fi judecarea corectă şi alte drepturi civile.

Aceste autorităţi se confruntă şi cu paradoxul produs, pe de o parte, de faptul că piaţa globală în extindere continuă să permită crimei transnaţionale organizate să exploateze graniţele deschise, în timp ce, pe de altă parte, activităţile instituţiilor judiciare şi de aplicare a legii rămân prerogative ale statului naţional sau chiar ale guvernului local.

Concluzia care se impune este aceea că statele care intenţionează să coopereze în lupta împotriva criminalităţii internaţionale trebuie, în mod constant, să îşi actualizeze legislaţia în domeniu, iar poliţia trebuie să îşi îmbunătăţească în mod semnificativ capacitatea de a opera pe terenul internaţionalizat al adversarilor lor. Poliţia are nevoie de competenţă lingvistică şi legislativă, trebuie să înţeleagă *„cultura”* instituţiilor partenerilor şi

mecanismele lor de coordonare a anchetelor, arestărilor şi urmăririlor penale. Atunci când este posibil, statele implicate trebuie să organizeze şi să desfăşoare analize în domenii cum ar fi legislaţia internaţională, contabilitate, bănci şi finanţe, pentru a înţelege modul de operare al grupărilor infracţionale şi pentru a desfăşura operaţiuni eficiente de combatere a acestora.

Guvernele a tot mai multor state sunt tot mai conştiente de provocarea pe care o constituie crima organizată internaţională şi au început să-şi consolideze dispozitivele necesare pentru combaterea acestei ameninţări.

2.2. Modalităţi de cooperare prevăzute în documente internaţionale

2.2.1. Convenţia Naţiunilor Unite împotriva criminalităţii transnaţionale organizate

Articolul 27 din Convenţie abordează cooperarea între serviciile de investigaţii şi de reprimare. Întrucât prerogativele sunt clar definite pentru activitatea acestor servicii, redăm integral conţinutul articolului, astfel:

1. „Statele-părţi cooperează strâns, conform sistemelor lor juridice şi administrative, în vederea întăririi eficacităţii descoperirii şi reprimării infracţiunilor prevăzute de prezenta Convenţie. În special, fiecare stat-parte adoptă măsuri eficiente pentru:

a) Întărirea, sau dacă este necesar, stabilirea de căi de comunicaţie între autorităţile sale, organismele şi serviciile competente pentru a facilita schimbul sigur şi rapid de informaţii privind toate aspectele infracţiunilor prevăzute de prezenta Convenţie, inclusiv, dacă statele-părţi respective consideră necesar, legăturile cu alte activităţi infracţionale.

b) Cooperarea cu alte state-părţi, în ceea ce priveşte infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie, în conducerea anchetei referitor la punctele următoare:

I. Identitatea şi activităţile persoanelor bănuite de implicare în aceste infracţiuni, locul unde se află acestea sau locul unde se află alte persoane în cauză;

II. Circulaţia produsului infracţiunii sau a bunurilor provenind din săvârşirea acestor infracţiuni;

III.Circulaţia bunurilor, a materialelor sau a altor instrumente folosite sau destinate a fi folosite în săvârşirea acestor infracţiuni.

c) Transmiterea, când este cazul, a obiectelor şi cantităţilor de substanţe necesare efectuării expertizelor sau anchetelor;

d) Facilitarea unei coordonări eficiente între autorităţile, organismele şi serviciile competente şi favorizarea schimbului de personal şi de experţi, inclusiv detaşarea de agenţi de legătură – sub rezerva existenţei de acorduri sau de aranjamente bilaterale între statele-părţi respective;

e) Schimbul de informaţii cu alte state-părţi privind mijloacele şi procedeele specifice folosite de grupurile infracţionale organizate, inclusiv, dacă este cazul, în legătură cu itinerariile şi mijloacele de transport, precum şi asupra folosirii de identităţi false, de documente modificate sau falsificate sau a altor mijloace de ascundere a activităţilor lor;

f) Schimbul de informaţii şi coordonarea măsurilor de natură administrativă sau de altă natură, întreprinse, după cum se decide, pentru a descoperii cât mai repede infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie.

2. În scopul aplicării prezentei Convenţii, statele-părţi au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care să prevadă o *cooperare directă între serviciile lor de investigaţii şi de reprimare*, iar când există deja astfel de acorduri sau aranjamente între statele-părţi respective, acestea din urmă se pot baza pe prezenta Convenţie pentru stabilirea unei cooperări în materie de descoperire şi de reprimare privind infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie. De fiecare dată când este cazul, statele-părţi utilizează pe deplin acordurile sau aranjamentele, inclusiv organizaţiile internaţionale sau regionale, pentru a întări cooperarea între serviciile de investigaţii şi de reprimare.

3. Statele-părţi se străduiesc să coopereze, în măsura în care dispun de mijloacele necesare, pentru a face faţă criminalităţii transnaţionale organizate comise cu mijloace moderne."

Totodată, Convenţia Naţiunilor Unite se ocupă şi de culegerea, schimbul şi analiza informaţiilor asupra criminalităţii organizate, ca şi de formarea şi asistenţa tehnică în domeniu. Astfel, articolul 29 prevede următoarele:

1. „Fiecare stat-parte stabileşte, dezvoltă sau îmbunătăţeşte, în măsura necesităţilor, *programele de formare* specifice pentru personalul serviciilor sale de investigaţii şi reprimare, inclusiv pentru procurori, judecătorii de instrucţie şi agenţii de vamă, precum şi pentru alte categorii de personal însărcinate să prevină, să descopere şi să reprime infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie. Aceste programe pot să prevadă *detaşări şi schimburi de personal.* Ele se referă îndeosebi, în măsura în care dreptul intern permite, la următoarelor aspecte:

a) Metode folosite pentru a preveni, descoperi şi combate infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie;

b) Itinerariile urmate şi tehnicile folosite de persoanele suspectate de implicare în infracţiunile prevăzute de prezenta Convenţie, inclusiv în statele de tranzit şi măsurile de luptă adecvate;

c) Supravegherea circulaţiei produselor de contrabandă;

d) Descoperirea şi supravegherea circulaţiei produsului infracţiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente şi metode de transfer, de disimulare sau de deghizare a acestui produs, a acestor bunuri materiale sau a altor instrumente, precum şi metodele de luptă împotriva spălării banilor şi împotriva infracţiunilor financiare;

e) Strângerea elementelor de probă;

f) Tehnici de control în zonele şi porturile libere;

g) Materiale şi tehnici moderne de descoperire şi de reprimare, inclusiv supravegherea electronică, livrările supravegheate şi operaţiunile de infiltrare;

h) Metode utilizate pentru combaterea criminalităţii transnaţionale organizate, săvârşite cu ajutorul calculatoarelor, reţelelor de telecomunicaţii sau a altor tehnici moderne;

i) Metode folosite pentru protecţia victimelor şi martorilor.

2. Statele-părţi cooperează pentru planificarea şi derularea programelor de cercetare şi de formare concepute pentru schimbul de cunoştinţe specializate în domeniile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol şi, în acest scop, organizează, dacă este cazul, conferinţe şi seminarii regionale şi internaţionale pentru a favoriza cooperarea şi stimularea schimburilor de opinii asupra problemelor comune, inclusiv problemele şi necesităţile speciale ale statelor de tranzit.

3. Statele-părţi încurajează activităţile de formare şi de asistenţă tehnică de natură să faciliteze extrădarea şi asistenţa judiciară. Aceste activităţi de formare şi de asistenţă tehnică pot include o formare lingvistică, detaşări şi schimburi între personalul autorităţilor centrale sau al organismelor având responsabilităţi în domeniile respective.

4. În cazul în care există acorduri sau aranjamente bilaterale şi multilaterale în vigoare, statele-părţi întăresc, în măsura în care este necesar, măsurile luate pentru optimizarea activităţilor operaţionale şi de formare în sânul organizaţiilor internaţionale şi regionale şi în cadrul altor acorduri sau aranjamente bilaterale şi multilaterale în materie".

Guvernele a tot mai multe state sunt tot mai conştiente de provocarea pe care o constituie crima organizată internaţională şi au început să-şi consolideze dispozitivele necesare pentru combaterea acestei ameninţări.

2.2.2. Recomandarea nr. R (2000) a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre

În acelaşi sens, trebuie să relevăm şi Recomandarea nr. R (2000) a Comitetului Miniştrilor Statelor Membre, cu privire la principiile luptei împotriva crimei organizate, din cuprinsul căreia redăm Capitolul IV *„Principii referitoare la cooperarea internaţională*:

(23). Guvernele trebuie să faciliteze, sub aspect legal şi practic, schimbul de informaţii între statele membre în ceea ce priveşte persoanele juridice şi alte entităţi legale înregistrate în jurisdicţia lor, precum şi persoanele fizice implicate în înfiinţarea, deţinerea, conducerea şi finanţarea lor.

(24). Guvernele trebuie să introducă prevederi legale care să stabilească modul în care ţările implicate în confiscarea unor bunuri provenite din activităţi ale crimei organizate vor administra bunurile confiscate.

(25). Guvernele trebuie să-şi elaboreze programe proprii pentru protecţia martorilor, inclusiv pentru cei din străinătate, stabilind acorduri bilaterale sau multilaterale prin care să se asigure o astfel de asistenţă şi să se specifice condiţiile de aplicare. Guvernele trebuie să încredinţeze Consiliului Europei instituirea unui instrument legal internaţional destinat acestui scop.

(26). Guvernele trebuie să urgenteze ratificarea şi implementarea instrumentelor legale internaţionale care urmăresc îmbunătăţirea cooperării judiciare dintre statele membre, inclusiv prin acorduri bilaterale şi eliminarea obstacolelor în cooperarea eficientă, spre exemplu prin:

- ridicarea rezervelor din convenţiile la care sunt părţi semnatare;
- reducerea motivelor de refuz, în special cele legate de infracţiunile fiscale şi politice;
- aplicarea progresivă a cerinţelor cu privire la dubla incriminare a infracţiunilor comise de grupurile de crimă organizată;
- luarea în considerare a cerinţelor procedurale ale fiecărui stat, pentru facilitarea accesului la evidenţele întocmite în numele său, prin procedurile penale;

- identificarea, în cadrul structurilor naționale existente, a punctelor centrale de contact, în scopul facilitării contactelor cu agențiile operative străine;
- desemnarea punctelor juridice de contract, altele decât autoritatea centrală, pentru o mai rapidă identificare a autorităților judiciare de care este nevoie şi pentru facilitarea transmiterii directe a cererilor de asistență reciprocă, în caz de urgență sau pentru schimbul de informații;
- realizarea unor operațiuni comune ale instituțiilor de aplicare a legii şi instalarea ofițerilor de legătură în alte state membre;
- soluționarea promptă a tuturor cererilor de asistență mutuală juridică, legate de infracțiunile comise de grupuri de crimă organizată;
- asigurarea coordonării între poliția internațională şi canalele de cooperare judiciară, prin stabilirea unor mijloace şi metode directe şi rapide pentru cooperare internațională şi schimbul de informații;
- utilizarea optimă a canalelor de cooperare polițienească internațională: Europol şi Interpol".

Există la nivel internațional, preocupări serioase în abordarea problemei combaterii criminalității transnaționale organizate – flagel deosebit de periculos, cu care se confruntă qvasi-totalitatea statelor lumii la acest început de mileniu –, având în vedere periculozitatea socială cu totul specială pe care o comportă, cu reverberații profunde în însăşi siguranța şi securitatea națională şi internațională.

În fapt, în măsura în care folosind metodele şi mijloacele prezentate în această lucrare, organizațiile criminale îşi ating scopul, nu se mai poate vorbi despre o adevărată şi corectă putere politică ori executivă a statului de drept. În aceste condiții, haosul şi arbitrariul ce vor domina multe dintre țările lumii, asociate cu intoleranța religioasă, convingerile anarhice sau fasciste şi exclusiviste, fanatice sau de altă natură, vor genera grave tulburări interne şi internaționale, cu consecințe incalculabile asupra omenirii. Este suficientă enumerarea a două dintre cele mai grave manifestări ale acestora – actele teroriste şi pauperizarea accentuată şi continuă a unor întregi categorii de populație de pe mapamond – pentru a atrage atenția asupra caracterului extrem de nociv pe care acțiunile organizațiilor criminale îl pot avea asupra omenirii.

Lucrarea de față nu se doreşte a fi o reiterare a apocalipsei, ci un semnal de alarmă pentru autoritățile statale care încă nu au realizat sau nu vor să realizeze pericolul pe care criminalitatea organizată internațională îl prezintă

pentru însăşi siguranţa şi existenţa lor. Ea doreşte să scoată în evidenţă faptul că este necesară o cât mai grabnică ieşire din somnolenţă şi o trecere hotărâtă la aplicarea de măsuri concrete de contracarare a fenomenului atât de natură reglementativă, cât şi poliţienească-operativă.

Din cele prezentate se impune a fi subliniate următoarele:

- tratatele, convenţiile, recomandările ori alte instrumente juridice internaţionale nu au obligativitate de reglementare şi deci de aplicare decât pentru statele care au semnat (aderat) şi ratificat aceste acte normative;
- nu se poate vorbi despre o aplicare ad litteram a acestor instrumente juridice decât după adoptarea în legislaţia penală şi procedural-penală din statul aderent a normelor de drept prevăzute în acestea, cu respectarea, evidenta principiilor generale din propria legislaţie;
- trebuie conştientizat faptul că primele instituţii statale chemate la reprimarea fenomenului abordat sunt poliţia statală (*cu toate structurile sale specifice*) şi, bineînţeles, justiţia, pentru atingerea obiectivului final: stoparea expansiunii crimei organizate;
- toate rezervele formulate cu prilejul aderării unei ţări la o anume reglementare internaţională, trebuie să ţină seama de faptul că acel instrument juridic a fost gândit şi elaborat spre binele tuturor, fără a atinge în vreun fel suveranitatea statală. El reprezintă interesul general şi este imperios necesar a fi calificat ca atare, dacă există voinţă politică şi dacă aceasta este conformă cu interesul general valabil.

Având în vedere cele prezentate anterior, actul juridico-poliţienesc se poate desfăşura sau nu, în funcţie de legislaţia penală şi procedural-penală în vigoare, în spaţiul unde acesta se exercită.

Deşi crima organizată, aşa cum am arătat, nu are nici legi şi nici frontiere, organele poliţieneşti, pe lângă neajunsurile logistice pe care le suportă, se confruntă şi cu aşa-numitele „insuficienţe legale". Toate strădaniile şi sacrificiile pe care serviciile poliţieneşti de specialitate sunt dispuse să le accepte se lovesc de barierele legale locale, în contradicţie evidentă cu expansiunea nestăvilită şi arogantă a organizaţiilor criminale.

Luând în considerare cele de mai sus, lumea şi-a reconsiderat – aşa cum era şi normal – priorităţile şi a trecut la acţiuni concrete, viabile şi viguroase, prin constituirea unor organizaţii poliţieneşti internaţionale, menite a contracara fenomenul infracţional, în general, şi cu precădere criminalitatea organizată.

2.3. Organizații polițienești de luptă împotriva crimei organizate

2.3.1. Organizația Internațională de Poliție Criminală (O.I.P.C.) – INTERPOL

În urmă cu câteva decenii a luat ființă **Organizația Internațională de Poliție Criminală** (*O.I.P.C.)* – INTERPOL, (*una dintre țările fondatoare fiind și România*), din care în prezent fac parte 176 de țări și care a devenit instrumentul de bază în lupta împotriva crimei organizate internaționale.

INTERPOL, care a pus la punct o relație de lucru cu EUROPOL, dorește să își extindă sfera activității dincolo de căutarea și capturarea persoanelor date în urmărire internațională.

Această instituție urmărește dezvoltarea bazei de date cu privire la mașinile furate, amprente, valută falsificată și cărți de credit fictive. Totodată, ea are în vedere descoperirea crimelor la adresa mediului înconjurător, a operațiunilor de spălare a banilor și a traficului de droguri, fiind implicată și într-o diversitate de acțiuni legate de terorism etc.

În fundamentarea acestei afirmații, îmi permit să amintesc afirmațiile secretarului general al INTERPOL, domnul Raymond Kendall, care cu prilejul unei vizite în România de la începutul lunii septembrie 1992, declara: *„O lume fără poliție ar echivala cu o ideologie utopică ce, bineînțeles, ar presupune o lume fără criminali. Din nefericire, vor exista întotdeauna criminali și organizații criminale în măsură să exploateze și să corupă societatea; sunt adaptabili și devin cel puțin la fel de sofisticați precum tehnicile folosite în combaterea lor. Autoritățile de poliție există pentru a proteja interesele cetățenilor, iar INTERPOL-ul ființează pentru a asigura cea mai largă asistență posibilă care să le ajute la îndeplinirea efectivă a atribuțiilor ce le revin. Constat cu o plăcută surpriză și aplaud, faptul că Poliția Română a avut și are profesioniști de clasă. Democrația presupune un echilibru între libertate și respectarea ei prin expresia legii. Polițiștii vorbesc o limbă comună: a luptei pentru adevăr, pentru apărarea legii. Dacă ar fi după unii (referire la unele mijloace mass-media), democrația ar trebui înlocuită cu opusul ei – anarhia! Meseria de polițist e grea și puțini o înțeleg. Polițiștii trebuie să fie uniți, să țină la unitatea breslei lor și să conștientizeze faptul că, indiferent de culoarea politică a guvernelor, ei trebuie să rămână mereu aceiași apărători ai legii. Simt, în acest sens, pentru România, mult mai mult curaj, spre deosebire de alte țări, deși destule fărădelegi internaționale vor afecta tot mai mult țara dumneavoastră”.*

La întrebarea unui reporter ce ar scrie, dacă ar fi ziarist, în interesul activităţii INTERPOL, acesta a răspuns: „Cred că, în primul rând, opinia publică trebuie conştientizată de această realitate: crima este tot mai internaţională şi tot mai organizată. De aceea oamenii trebuie să ia în consideraţie această realitate, căci se vor confrunta cu ea în viaţa zilnică. Şi ei trebuie informaţi cu toate fenomenele noi care apar. Este foarte adevărat că într-o societate democratică poliţia are îndatoriri, dar şi publicul are îndatoriri; aceste obligaţii reciproce trebuie cunoscute pentru a realiza o balanţă adecvată între ele. În fond, toţi cetăţenii sunt chemaţi să lucreze împreună cu poliţia spre a avea o societate liniştită şi paşnică".(Conferinţa de presă de la sediul I.G.P.R.)

Ca urmare a prestigiului real de care se bucură Poliţia Română în cadrul INTERPOL, poliţiştii români fiind apreciaţi în mod deosebit pentru competenţa, seriozitatea şi profesionalismul lor, în luna aprilie 1994, a avut loc, la Sinaia, Conferinţa regională europeană INTERPOL.

De fapt, la începutul lunii septembrie 1923, România împreună cu alte 20 de state, participa, la Viena, la actul de naştere al unei noi organizaţii „*Internaţionala Poliţiilor*" (actualul O.I.P.C. – INTERPOL), un adevărat eveniment a cărui importanţă a fost probată de trecerea anilor.

2.3.2. EUROPOL

Statele Membre ale Uniunii Europene au recunoscut faptul că nu poate exista o adevărată uniune, dacă nu se dezvoltă în continuare cel de-al Treilea Pilon, care include o mai mare integrare a activităţilor judiciare şi de poliţie. În acest sens, crearea EUROPOL care funcţionează oficial de la 01.10.1998, reprezintă un pas hotărâtor. EUROPOL a devenit o instituţie fundamentală de „*claering*" (*strângere, verificare, stocare*) în domeniul informaţiilor, prin care reprezentanţii tuturor poliţiilor naţionale îşi pot coordona anchetele, operaţiunile şi chiar execută arestarea infractorilor care fac parte din reţelele crimei organizate ce operează în mai multe state europene.

Organizaţia EUROPOL apreciază că fenomenul crimei organizate a devenit foarte complex. Pe plan comunitar/european se constată că actuala evoluţie a fenomenului constă în implicarea şi participarea tot mai frecventă a infractorilor proveniţi din terţe ţări, care cooperează la săvârşirea actului criminal cu cei aparţinând statelor membre. În această situaţie, EUROPOL se vede obligat să-şi extindă aria de colaborare, concentrându-se pe găsirea unui

cadru adecvat şi a unor forme cât mai eficiente de combatere a fenomenului infracțional.

Până în prezent EUROPOL a devenit un releu pentru schimbul de informații, atât pe plan bilateral cât şi multilateral. În acest scop a fost creat un *birou de legătură pentru țările terțe*, care poartă denumirea de „*Biroul 16*" (*de 15+1*), pe lângă care sunt acreditați ofițeri de legătură din statele asociate la U.E.

Experții din cadrul Secretariatului internațional conlucrează, totodată, cu autoritățile naționale, pentru a se asigura că acestea au acces la cele mai moderne tehnici pe care grupurile infracționale le pun la punct pentru realizarea obiectivelor, polițiile locale putând fi copleşite de grupurile infracționale care au capacitatea de a folosi echipamente scumpe şi sofisticate pentru a-şi atinge scopurile. EUROPOL speră că va putea pune la dispoziția autorităților locale resurse pentru a le sprijini în lupta împotriva crimei organizate.

Birocrația din poliție complică, din păcate în mod grav, operațiunile internaționale polițieneşti, iar unul dintre scopurile exprese ale EUROPOL este realizarea unui dispozitiv juridico-operativ pentru înlăturarea birocrației, fără a încălca în nici un fel principiul subsidiarității.

Întrucât „*barierele juridice*", traduse prin ceea ce înseamnă specificul penal şi procedural-penal al fiecărui stat, există, cu toate eforturile depuse de organismele internaționale pentru armonizarea acestora, polițiile statelor lumii aflate în mai mare cunoştință de cauză, au găsit căi şi mijloace de cooperare directă, pentru stăvilirea valului crimei organizate, acestea fiind, în general, următoarele:

- adoptarea ori acceptarea instituției „*ofițerului de legătură*", respectiv, a unui reprezentant al Ministrului Internelor şi Reformei Administrative al unui stat străin, detaşat pe lângă reprezentanța Ministrului de Externe al statului respectiv în propria țară, având rolul de colaborare permanentă şi directă cu organele polițieneşti interne specializate în combaterea crimei organizate, prin realizarea unui schimb operativ de informații în domeniu şi conceperea ori realizarea acțiunilor care să ducă la capturarea autorilor ori complicilor la asemenea acte infracționale;
- organizarea şi desfăşurarea unor acțiuni polițieneşti comune pe teritoriul unui stat, acolo unde situația operativă impune, pentru depistarea şi capturarea infractorilor;
- efectuarea unor comisii rogatorii pentru partenerul solicitant;

- asigurarea protecţiei martorilor sau victimelor pe teritoriul naţional, la cererea motivată a partenerului străin;
- înfiinţarea unei baze de date informativ-operative unice, la care să aibă acces toate serviciile poliţieneşti, în vederea rezolvării unor cazuri proprii, ori cu implicaţii transfrontaliere;
- congrese, conferinţe, simpozioane ori alte asemenea întruniri sau reuniuni internaţionale, în cadrul cărora se dezbat ori se analizează aspecte de interes comun;
- organizarea şi desfăşurarea unor cursuri de calificare sau de schimb de experienţă la nivel zonal ori regional, în cadrul cărora cei „*şcoliţi*" vor dobândi un „*limbaj comun*" în ceea ce priveşte exercitarea meseriei lor;
- participarea activă la derularea unor programe elaborate de organizaţii ori organisme internaţionale, la care statul respectiv a aderat, vizând contracararea fenomenului infracţional internaţional, pe diferitele lui segmente de manifestare. În acest sens, ilustrativ ar putea fi Raportul asupra protecţiei martorilor al C.E.P.C (*Strasbourg, 24 martie 1999*), întocmit de Comitetul de experţi în drept penal şi criminologia crimei organizate, din ale cărui concluzii redăm: *„Cooperarea internaţională dintre statele membre ale Consiliului Europei va contribui la creşterea eficienţei protecţiei martorilor deoarece, cu cât numărul ţărilor care pot adăposti martori protejaţi este mai mare (protecţia martorilor putând fi făcută şi pe teritoriul altui stat, n. a.), cu atât mai dificil va fi pentru organizaţiile criminale să le depisteze urma. În plus, o modalitate obişnuită de protejare a martorilor aflaţi în situaţii periculoase va uşura mult mutarea martorilor dintr-o ţară în alta. În acest scop, instituirea unui instrument legal internaţional este mai mult decât necesară"*[33].

Iată, aşadar, câteva dintre formele, modalităţile şi mijloacele de cooperare poliţienească interstatală ori internaţională.

Ceea ce trebuie reţinut este faptul că toate aceste cooperări nu se pot realiza decât în baza unor înţelegeri, aranjamente bilaterale sau multilaterale între state, guverne sau instituţii guvernamentale mandatate şi interesate în cauză.

În acest sens, trebuie remarcate întrunirile periodice ale miniştrilor de justiţie şi de interne din ţările europene, finalizate, de cele mai multe ori, cu înţelegeri benefice pentru combaterea criminalităţii organizate internaţionale.

---

[33] Buletin de Informare şi Documentare, nr. 5/2000, Editura M.I., pag. 73 şi următoarele.

În altă ordine de idei, trebuie să menționăm faptul că din unele rapoarte ale țărilor membre O.N.U. solicitate de Secretariatul General, s-a reținut, ca o problemă distinctă, solicitarea de către țările în curs de dezvoltare de asistență tehnică şi financiară, inclusiv de personal de specialitate în domeniul prevenirii criminalității, din cadrul structurilor de specialitate O.N.U. (*Departamentul pentru Justiție Criminală şi Prevenire Infracțională*).

Atât în țările dezvoltate, cât şi în cele în curs de dezvoltare, s-a acordat şi se acordă o importanță deosebită realizării schimburilor de experiență prin conferințe, seminarii, vizite ale grupurilor de experți, materiale documentare, publicații şi date statistice. De asemenea, s-a accentuat necesitatea colaborării şi cooperării regionale între țările cu problematică similară. În majoritatea lor, statele membre O.N.U. au solicitat standardizarea şi schimbul de date şi informații pe linie de poliție, în special prin crearea de sisteme automate în rețea, care să cuprindă atât pe cele statale, cât şi interstatale, cum este UNCTIN (Rețeaua de Informații în domeniul Justiției Criminale a Națiunilor Unite).

Desigur, importanța deosebită a problematicii în discuție a determinat şi o sporită conlucrare internațională în ultimul deceniu al secolului trecut, dar şi în prezent, prin contacte internaționale la cel mai înalt nivel, între factorii de decizie şi organismele specializate, unicul scop fiind acela de a găsi soluțiile juridice şi practice de a lupta cu mai mult succes împotriva organizațiilor criminale.

2.3.3. Centrul Regional SECI de Combatere a Infracționalității Transfrontraliere

La propunerea României, la 26 ianuarie 1997, a fost lansat proiectul de combatere a infracționalității transfrontaliere în sud-estul Europei. În luna mai 1997 a avut loc prima reuniune a grupului de lucru pentru acest proiect, fiind adoptată decizia elaborării unui Acord de cooperare pentru prevenirea şi combaterea crimei organizate. În luna iunie, a aceluiaşi an, au început negocierile între statele participante la SECI, referitoare la textul **Acordului de Cooperare pentru Prevenirea şi Combaterea Infracționalității Transfrontaliere** (*Acordul SECI*), care a intrat în vigoare la 01 februarie 2000[34].

În privința implementării acestui acord, României i-au revenit o serie de îndatoriri prin constituirea ***Comitetului Comun de Cooperare****, cu sediul la*

[34] Buletin de Informare şi Documentare, nr. 4/2000, Editura M.I., pag. 30 şi următoarele.

Bucureşti, care este organul instituțional suprem al Centrului SECI. La 02 octombrie 2000 a fost semnat la Bucureşti „*acordul de sediu între România şi Centrul SECI*"

În conformitate cu art. 13 din Acord s-a înființat **Centrul Regional al Inițiativei de Cooperare în Sud-estul Europei pentru Combaterea Infracționalității Transfrontaliere** (SECI). Acordul a fost ratificat de: Albania, Bosnia şi Herțegovina, Bulgaria, Croația, Grecia, Republica Moldova, Fosta Republică Iugoslavă, România, Slovenia, Turcia, Ungaria.

SECI acționează conform unei carte de organizare şi funcționare adoptată de statele semnatare ale acordului, iar guvernul României îndeplineşte calitatea de depozitar a acestui acord.

SECI are consilieri şi observatori. Consilierii permanenți sunt: O.I.P.C.–Interpol şi Organizația Mondială a Vămilor, iar observatori permanenți sunt Austria, Belgia, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Spania, S.U.A. şi Ucraina.

Scopul principal al Centrului SECI este ca în țările din sud-estul Europei lupta împotriva structurilor crimei organizate să fie mai eficientă, pentru a face aceasta regiune mai sigură, mai prosperă din punct de vedere economic, mai atractivă pentru investitorii străini şi, implicit, mai stabilă din punct de vedere politic.

Sub aspectul managementului, în structura Centrului SECI funcționează Comitetul comun de cooperare, ca organ instituțional suprem al centrului, fiecare stat Parte la Acordul SECI dispunând de un vot şi având doi reprezentanți permanenți din poliție şi vamă. Conducerea executivă a Centrului SECI este asigurată de un director şi doi directori adjuncți, aleşi de Comitetul comun de cooperare pe doi ani.

Centrul SECI are două componente, una externă şi una internă.

2.3.3.1. Componenta externă a Centrului SECI

Nucleul Centrului SECI îl constituie Departamentul Operativ care este constituit din ofițerii de legătură (vamă şi poliție) ai celor 11 state-părți la Acordul de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracționalității transfrontaliere (*Acordul SECI*) cât şi din cei ai statelor observatoare enumerate mai sus.

Ofițerii de legătură sunt remunerați de către statele trimițătoare şi au statut diplomatic. Ei sunt coordonați de directorul Departamentului Operativ,

dar nu i se subordonează acestuia. Rolul lor este de a schimba date şi informaţii pe date concrete, cu ceilalţi ofiţeri de legătură ai părţilor, în cadrul activităţilor zilnice, dar şi al reuniunilor adresate grupurilor de lucru specializate (*Task Force*).

Acordul SECI fiind un cadru legal flexibil permite organizarea de grupuri de lucru în vederea combaterii traficului ilicit de droguri, traficului ilicit de fiinţe umane şi a fraudelor comerciale.

Principalele forme de cooperare în cadrului Centrului SECI constau în: schimb de date şi informaţii de interes operativ poliţienesc şi vamal; asistenţă tehnică şi schimb de experienţă; acţiuni comune; cooperare judiciară şi pregătire.

2.3.3.2. Componenta internă (Punctul Naţional Focal)

Punctul Naţional Focal (*P.N.F.*) a fost creat în statele SECI ca o interfaţă între Centrul SECI şi agenţiile de urmărire a aplicării legii din statele-părţi.

În România, P.N.F. a fost creat prin OUG nr. 201/2000 în cadrul Ministerului de Interne. Rolul specialiştilor (*poliţişti şi vameşi*) este de a sprijini activitatea ofiţerilor de legătură ai Centrului SECI şi de a facilita legătura cu structurile centrale şi din teritoriu.

Punctul Naţional Focal din România sprijină activitatea ofiţerilor de legătură la Centrul SECI; primeşte cererile de asistenţă de la instituţiile cu competenţe în domeniu sau de la ofiţerii de legătură români; asigură soluţionarea operativă şi de calitate a cererilor de asistenţă; organizează şi ţine în actualitate o bază de date proprie şi cooperează cu autorităţile cu competenţe în domeniu.

Reamintim că Centrul SECI a organizat prima reuniune a Grupului de lucru privind combaterea traficului ilegal cu fiinţe umane, ce s-a desfăşurat în municipiul Drobeta Turnu-Severin, în perioada 15-17 mai 2000, cu participarea reprezentanţilor poliţiilor a şase state din sud-estul Europei, ai Organizaţiei Internaţionale pentru Migraţii, ai OSCE şi ai ofiţerilor de legătură din S.U.A., Spania, Germania, Marea Britanie şi Ucraina.

În anul 2001 SECI a oferit României un instrument principal în cadrul preşedinţiei OSCE, prin iniţierea şi organizarea unor acţiuni internaţionale în acest sens. De asemenea, activitatea Centrului SECI de la Bucureşti a stârnit un deosebit interes atât în rândul statelor membre, cât şi al celor candidate la Uniunea Europeană, ceea ce a condus în final la includerea centrului în circuitul european de cooperare poliţienească şi vamală.

Importanţa iniţiativelor şi programelor SECI a fost evidenţiată şi la Reuniunea miniştrilor de interne din statele membre ale cooperării economice la Marea Neagră (*CEMN*) şi consemnată în Declaraţia comună semnate de şefii delegaţiilor participante.

De asemenea, importanţa şi activitatea Centrului SECI a reprezentat unul din punctele principale ale discuţiilor purtate la Conferinţa miniştrilor de interne din ţările membre ale Consiliului Europei, desfăşurată la Bucureşti, în perioada 22-23 iunie 2000.

2.3.4. Superprocura

Ultima acţiune a Mafiei italiene, soldată cu asasinarea judecătorului Paolo Borsellino, candidat la postul de şef al noului organism de combatere a Mafiei **„*Superprocura*",** care a urmat la scurt timp după atentatul a cărui victimă a fost judecătorul Falcone, a scos în evidenţă, încă odată, slăbiciunea manifestată de autorităţile italiene în lupta împotriva Mafiei. În prezent, pe baza voinţei politice comune, în Italia funcţionează o formă complexă de luptă împotriva criminalităţii organizate: Consiliul General pentru Luptă Împotriva Criminalităţii Organizate; Direcţia Naţională Antimafia şi Direcţia Investigativă Antimafia[35].

Urmare a acestei acţiuni, conducerea statului italian şi-a exprimat hotărârea de a acţiona cu fermitate, având în vedere adoptarea unor măsuri fără precedent pentru eradicarea fenomenului mafiot şi implicarea mai profundă a Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, Direcţiei de Investigaţii Antimafia şi a forţelor de carabinieri, iar rezultatele pozitive obţinute în prezent au reţinut atenţia internaţională prin dezvăluirile de-a dreptul şocante pe care le-a făcut mass-media.

Totodată, se are în vedere şi implicarea într-o măsură mai mare a Ministerului Afacerilor Externe, acestuia revenindu-i sarcina de a insista, în primul rând la nivelul Comunităţii Europene, pentru a determina extinderea colaborării internaţionale pe linia prevenirii acţiunilor mafiote, pornind de la faptul că mafia italiană are puternice legături internaţionale.

În concepţia autorităţilor italiene, Consiliul Europei este dator să exercite presiuni asupra acelor state care nu înţeleg să colaboreze în acest domeniu, considerând că este neapărat necesară atragerea cât mai urgentă în cadrul unei cooperări directe a statelor din Europa Centrală şi de Răsărit, care în

[35] Mocuţa, Gheorghe, Op. cit., pag. 133 şi următoarele.

ultima perioadă de timp au devenit un teren fertil pentru acțiunile de „*spălare*" a banilor obținuți din traficul de droguri şi alte activități de gen mafiot.

2.3.5. Centrul informativ unic

În acelaşi timp, Italia este decisă să acționeze cu mai multă insistență pentru realizarea de acorduri bilaterale în domeniul menționat, acordând o atenție deosebită combaterii traficului de droguri din aşa-numita „*Rută Balcanică*", cea care afectează în mod deosebit statul italian, dar care cuprinde şi România, alături de celelalte state balcanice.

Reluând o inițiativă mai veche, lansată la Roma în 1990, în cadrul unei întâlniri multilaterale a miniştrilor de interne, neacceptată la timpul respectiv, conform căreia ar fi urmat să se realizeze la Roma un „*centru informativ unic*" cu terminale în toate statele participante, Italia a semnat în ianuarie 1994 un acord bilateral cu Turcia, în urma căruia s-a instalat la Ankara aparatura electronică necesară realizării legăturii directe între serviciile antidrog italiene şi turce.

În acelaşi sens, partea italiană a făcut demersuri bilaterale şi a găsit înțelegere la reprezentanții României, Bulgariei, Ungariei, Iugoslaviei şi Greciei, luând naştere sistemul de comunicare „**Teledrug".**

2.3.6. Preocupări în domeniul cooperării şi unele organisme interne de poliție

Cu ocazia vizitei de la finele anului 1992, efectuată la Paris de Iuliano Amato, preşedintele Consiliului de Miniştri al Italiei, un capitol important al discuției cu François Mitterand a fost rezervat întăririi cooperării franco-italiene în domeniul luptei împotriva crimei organizate. La această întâlnire, au participat miniştrii de interne şi de justiție din cele două țări.

S-a apreciat că cele două state au înregistrat în ultima perioadă o serie de succese notabile în coordonarea luptei anti-mafia şi pentru combaterea traficului ilegal de stupefiante. Au fost făcute progrese pe linia identificării unor filiere ale marelui banditism şi a rețelelor folosite pentru spălarea banilor obținuți din activități ilicite (*jocuri de noroc, prostituție, droguri*).

Cei doi oameni de stat au convenit să sporească numărul polițiştilor însărcinați cu asigurarea legăturilor dintre organele de specialitate, din Franța şi Italia. Totodată, s-a convenit ca de la 1 ianuarie 1993, un magistrat francez să fie detaşat permanent pe lângă Ministerul de Justiție italian, pentru a asigura legătura permanentă cu oficialitățile autohtone în problemele luptei anti-mafia.

În contextul discuţiilor referitoare la sporirea asistenţei acordate de cele două state ţărilor din Europa Centrală şi de Est, pentru stoparea valului de criminalitate cu care se confruntă acestea, preşedintele francez şi premierul italian au fost de acord să susţină ideea creării, la nivel european, a unui mecanism de coordonare a ajutorului către noile democraţii în domeniul activităţii de poliţie, în paralel cu realizarea de înţelegeri bilaterale.

Pe fondul acestei înţelegeri, o comisie parlamentară franceză, după trei luni de cercetări şi audieri în rândul poliţiştilor, magistraţilor şi al unor reprezentanţi ai autorităţilor italiene, a prezentat în Parlament un raport, document care denunţă pătrunderea capitalurilor de proveniență ilegală în circuitele financiare franceze şi reţine atenţia asupra ofensivei „*familiilor*" siciliene şi napolitane în diferite regiuni din Franţa. Raportul precizează că, în scopul de a fi „spălaţi", banii pătrund în această ţară prin instituţiile bancare din Monaco şi din insula Saint-Martin, ulterior investiţi în domeniul imobiliar şi în turism, în staţiunile din sudul Franţei.

În acelaşi context se înscrie şi Simpozionul desfăşurat în 1993 la München, consacrat combaterii crimei organizate, la care au fost prezenţi, printre alţii, preşedintele B.K.A (Bundeskriminalamt), directorul F.B.I. şi şeful autorităţilor anti-mafia din Italia.

Principala idee susţinută de participanţi a fost aceea a necesităţii de a trece la „*obţinerea ofensivă de informaţii*", criticându-se în acest sens principiul actual al „*reacţiei statului numai la, şi doar după încălcarea legii*" şi afirmându-se imperativitatea aplicării „*principiului prevenirii*".

Preşedintele B.K.A. s-a pronunţat cu această ocazie şi pentru extinderea aplicării metodei de infiltrare a informatorilor în mediile de interes, cărora, pentru protecţie şi eficienţă, să le poată fi acordat dreptul de a încălca, în perioada respectivă, unele norme legale. S-a pledat, de asemenea, pentru folosirea mijloacelor tehnice (*microfoane, interceptări ale convorbirilor telefonice etc.*) în cadrul acţiunilor specifice, fiind susţinut în această idee şi de cei doi invitaţi, american şi italian, care au prezentat, la rândul lor, succesele obţinute de instituţiile pe care le conduc, prin folosirea unor astfel de mijloace.

Desfăşurate în contextul intensificării colaborării ruso-americane în domeniul combaterii criminalităţii organizate, vizita din 1994 la Moscova a lui Louis Freef, director al F.B.I. şi convorbirile avute cu oficialităţile autohtone de

resort au scos în evidență o serie de aspecte şi concluzii, dintre care cele mai semnificative ni se par a fi fost următoarele:

- Cele două părți şi-au exprimat disponibilitatea de a acorda o importanță prioritară schimbului de informații şi de experiență în vederea stopării expansiunii mafiei ruse, cu accent special pe anihilarea rețelelor de traficanți de arme, substanțe radioactive şi elemente de tehnologie nucleară. Există indicii că grupările ruse de tip mafiot – multe dintre ele organizate pe principiile muncii speciale – au fost contactate de guvernele unor țări interesate, îndeosebi din Asia şi America Latină, principalele canale de trafic cu astfel de materiale fiind noile state din sudul Rusiei, Peninsula Crimeea şi Marea Nordului;
- Partea americană şi-a manifestat îngrijorarea față de situațiile tot mai dese în care foste cadre ale K.G.B., disponibilizate, sunt angajate temporar, cu contract pentru acțiuni speciale, de către organizațiile teroriste internaționale şi grupările neofasciste.
- S-a relevat, de asemenea, ca un fenomen îngrijorător, consolidarea legăturilor grupărilor ruse de crimă organizată cu mafia italiană şi carteluri sud-americane în traficul de droguri destinate toxicomanilor din S.U.A., care se realizează pe „*Ruta Balcanică*".

Un rol deosebit pe linia contracarării mafiei ruse este atribuit Protocolului de cooperare privind combaterea crimei organizate, semnat cu această ocazie, care stabileşte cadrul juridic şi mecanismele de funcționare ale colaborării între organele de specialitate ale celor două țări, precum şi viitoarea reprezentare a F.B.I. la Moscova.

Printre măsurile concrete convenite în cursul vizitei, în scopul prevenirii extinderii mafiei ruse pe teritoriul S.U.A., se numără deschiderea în capitala Rusiei a unei filiale a firmei americane „*DAN AND BRADSTREET*", având drept principal obiectiv de activitate furnizarea de informații din domeniul afacerilor. Personalul acesteia este format din foşti agenți C.I.A., F.B.I. şi ofițeri de poliție aflați la pensie, care desfăşoară muncă de investigații.

Coordonarea activităților în interiorul unei instituții sau între instituții este absolut necesară pentru asigurarea succesului luptei împotriva crimei organizate.

În cadrul unui organism de represiune, existența unui sistem administrativ riguros, centralizat, care poate analiza desfăşurarea anchetelor sub toate aspectele, este indispensabil pentru crearea garanțiilor necesare că toate

aceste activităţi sunt întreprinse conform legislaţiei în vigoare şi cu respectarea drepturilor individuale.

Relaţiile existente între organismele însărcinate cu efectuarea investigaţiilor, procuratură şi justiţie diferă de la un sistem juridic la altul dar, în orice sistem, buna coordonare a atribuţiilor specifice constituie garanţia pentru succesul luptei împotriva crimei organizate.

2.4. Organisme româneşti cu vocaţie în domeniul prevenirii şi combaterii crimei organizate

Ca şi în cazul proiectelor normative care au vizat relaţii sociale din sfera crimei organizate, a căror adoptare de către legislativ a durat ani de zile, în pofida insistenţelor unor instituţii interne – precum poliţia – şi internaţionale, de armonizare a legislaţiei naţionale cu cea comunitară, aceeaşi tărăgănare nejustificată s-a întâmplat şi în cazul Agenţiei Naţionale Antidrog.

2.4.1. Agenţia Naţională Antidrog

Agenţia Naţională Antidrog, pe care o denumim în continuare Agenţie, este un organ de specialitate cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Internelor şi Reformei Administrative.

Potrivit art. nr. 2 din H.G. nr. 1489 din 18 decembrie 2002, Agenţia stabileşte concepţia de ansamblu şi asigură coordonarea unitară, pe baza unei strategii naţionale, a luptei împotriva traficului şi consumului ilicit de droguri, desfăşurată de către autorităţile competente, de alte instituţii ale statului şi de organizaţii neguvernamentale, centralizează şi monitorizează rezultatele cooperării dintre instituţiile abilitate române şi instituţiile şi organizaţiile străine cu atribuţii în acest domeniu.

În conformitate cu prevederile art. 3, Agenţia este coordonată de un secretar de stat din Ministerul de Interne, numit prin decizie de către primul-ministru, care îndeplineşte şi funcţia de preşedinte. Preşedintele este ordonator de credite şi reprezintă Agenţia în raporturile cu celelalte autorităţi publice, cu persoanele juridice şi fizice din ţară şi din străinătate, precum şi în justiţie, având o serie de atribuţii şi responsabilităţi.

În activitatea sa, preşedintele este sprijinit de un director general, care este şi înlocuitorul de drept al acestuia.

2.4.1.1. Structura Agenției Naționale Antidrog

- Direcția de evaluare-coordonare, care constituie banca de date a Agenției cu privire la producția, traficul şi consumul ilicit de droguri şi spălarea capitalurilor; elaborează studii şi sinteze privind fenomenul drogurilor, coordonează acțiuni cu grad mare de complexitate ce necesită implicarea mai multor ministere şi monitorizează operațiunile cu precursori folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor;
- Direcția pentru prevenirea consumului ilicit de droguri şi de coordonare a activității la nivel național a centrelor de prevenire şi consiliere antidrog;
- Direcția resurse umane şi financiare, care coordonează atribuirea de resurse financiare Agenției, elaborează documentația necesară pentru punerea în aplicare a programelor de finanțare şi gestionează aspectele legate de resursele umane, tehnice şi economice ale Agenției;
- Direcția de relații internaționale, care coordonează activitățile de cooperare şi colaborare cu instituțiile similare din străinătate;
- Observatorul român pe droguri şi toxicomanii care stabileşte indicatorii şi criteriile de apreciere a fenomenului drogurilor;
- Compartimentul audit.

2.4.1.2. Atribuțiile Agenției:

- Elaborează Strategia Națională Antidrog şi planul său de acțiune pe care le supune spre aprobare Guvernului şi urmăreşte modul de aplicare a acestora;
- Asigură coordonarea în domeniu între instituțiile, organizațiile guvernamentale şi neguvernamentale implicate în activitățile din Strategia Națională Antidrog;
- Elaborează, monitorizează, avizează şi coordonează programe naționale de combatere a producției şi traficului ilicit de droguri şi a spălării de bani rezultați din astfel de activități;
- Elaborează, monitorizează, avizează şi coordonează, după caz, programe naționale de prevenire a consumului ilicit de droguri;
- Coordonează activitatea de prevenire la nivel național a centrelor de prevenire şi consiliere antidrog;

- Asigură legătura cu Centrul European de Monitorizare a Drogurilor și a Dependenței de Droguri și cu alte organisme internaționale în domeniu;
- Realizează și coordonează la nivel național activitățile de colectare, analiză și difuzare a datelor și informațiilor despre droguri și toxicomanie, cu păstrarea confidențialității conform legii;
- Stabilește indicatorii și criteriile de aprecie a fenomenului drogurilor;
- Centralizează, analizează și sintetizează toate datele furnizate de autoritățile, instituțiile și organizațiile implicate;
- Întocmește, pe baza datelor furnizate, raportul anual privind evoluția și nivelul traficului și consumului de droguri, pe care îl înaintează Guvernului României și organismelor internaționale abilitate să asigure aplicarea convențiilor internaționale, în conformitate cu acordurile ratificate de România;
- Elaborează studii, sinteze, analize de fenomen în domeniul luptei antidrog, acționând prin materiale publicate pentru prevenirea și limitarea producției, traficului și consumului ilicit de droguri;
- Face propuneri de armonizare, actualizare și adaptare a legislației în domeniu cu reglementari internaționale, în baza datelor legate de amploarea și caracteristicile naționale ale traficului și consumului de droguri, sau inițiază și fundamentează acte normative în domeniu;
- Inițiază, coordonează sau avizează, după caz, activități de cercetare în domeniu;
- Gestionează resursele necesare programelor prevăzute de Agenție și controlează implementarea acestora;
- Gestionează și administrează resursele umane, economice și tehnice ale Agenției.

Este relevant de subliniat că activitățile la care ne-am referit mai sus trebuie să se desfășoare fără a produce imixtiuni în competențele și activitățile specifice fiecărei instituții.

Un alt aspect important, care trebuie reliefat, constă în faptul că ministerele și instituțiile publice centrale și locale cu responsabilități în lupta împotriva traficului și consumului de droguri au obligația să furnizeze, la cererea agenției, datele referitoare a fenomenului drogurilor, precum și de a asigura participarea unor specialiști pentru coordonarea unor acțiuni de amploare, sprijin tehnic și logistic în acțiunile comune.

2.4.1.3. Modul de lucru al Agenției

Modul de lucru al Agenției este prevăzut în art. 8 din H.G. nr. 1489/18 12. 2002, care menționează următoarele:

Agenția efectuează evaluări semestriale sau anuale, la care pot fi invitați reprezentanții ai instituțiilor publice şi private cu atribuții în domeniu, ai organizațiilor neguvernamentale, precum şi experți, din:

- Secretariatul General al Guvernului;
- Ministerul Administrației Publice;
- Formațiunea centrală de reprimare a traficului ilicit de droguri din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române;
- Direcția de combatere a criminalității organizate şi antidrog din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție;
- Institutul Național de Criminologie;
- Formațiunea de specialitate din cadrul Direcției Generale a Vămilor;
- Formațiunea de specialitate din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Sănătății şi Familiei;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației şi Cercetării;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Tineretului şi Sportului;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Muncii şi Solidarității Sociale;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Apărării Naționale;
- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii, Alimentației şi Pădurilor;
- Oficiul Național de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor;
- Serviciul Român de Informații;
- Serviciul de Informații Externe;
- organisme internaționale şi/sau agenții similare din alte state.

În prezent, centrele județene de prevenire, evaluare şi consiliere antidrog care fac parte din structura A.N.A. desfăşoară şi activități de evaluare a consumatorilor şi consumatorilor dependenți de droguri, atribut ce le-a fost conferit prin prevederile H.G. nr. 1.093, din 15 iulie 2004 pentru modificarea şi completarea H.G. nr. 1.489/2002 privind înființarea Agenției Naționale Antidrog.

2.4.2. Oficiul Naţional de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor

Acest organism s-a înfiinţat, pentru prima dată, în conformitate cu art. 19 din Legea nr. 21/1999, iar ulterior prin Legea nr. 656 din 07 decembrie 2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor.

Oficiul este un organ de specialitate cu personalitate juridică, aflat în subordinea Guvernului, cu sediul în Bucureşti.

Obiectul de activitate al Oficiului îl constituie prevenirea şi combaterea spălării banilor, care se realizează prin următoarele două modalităţi prevăzute de lege:

a) primirea, analiza şi prelucrarea informaţiilor şi datelor referitoare la activităţi de spălare a banilor. Primirea informaţiilor desemnează activitatea prin care Oficiul recepţionează direct, de la persoanele juridice şi fizice, informaţiile şi datele privitoare la cazuri şi situaţii concrete ce pot indica acţiuni sau operaţiuni de spălare a banilor. Datele şi informaţiile prezentate mai sus sunt cuprinse în raportul pe care persoanele menţionate îl completează după modelul trimis de Oficiu;

b) sesizarea autorităţilor abilitate de lege să investigheze şi să cerceteze cazurile în care Oficiul a stabilit că există indicii temeinice referitoare la activităţi de spălare a banilor. Potrivit legii, aceste informaţii sunt trimise de către Oficiu, Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

În opinia noastră, Oficiul trebuie să aibă în structura sa organizatorică următoarele departamente:

- Departamentul general de management, format din câte un reprezentant al Ministerului de Interne, Ministerului de Finanţe, Ministerului Justiţiei, Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, Băncii Naţionale a României, Asociaţiei Române a Băncilor şi Curţii de Conturi, asistat de un Secretariat general;
- Departamentul de logistică, financiar şi resurse umane;
- Departamentul pentru bănci;
- Departamentul pentru instituţii financiare;
- Departamentul pentru societăţi pentru asigurări şi reasigurări;
- Departamentul pentru agenţi economici diverşi;
- Departamentul pentru pregătire şi asistenţă juridică;
- Departamentul de cooperare internaţională.

Oficiul este condus de către un preşedinte, cu rang de secretar de stat, numit de Guvern din rândul membrilor plenului Oficiului, care are calitatea de ordonator principal de credite.

Plenul Oficiului este structura deliberativă şi de decizie, fiind format din câte un reprezentant al Ministerului Finanţelor Publice, Ministerului Justiţiei, Ministerului de Interne, Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, Băncii Naţionale a României, Curţii de Conturi şi Asociaţiei Române a Băncilor, numiţi în funcţie pe o perioadă de 5 ani, prin hotărâre a guvernului.

Funcţia de membru a plenului Oficiului este incompatibilă cu orice altă funcţie publică sau privată, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior.

Putem concluziona că Oficiul, în actualul context internaţional la care este racordată şi ţara noastră, are atribuţii deosebit de importante în activitatea de prevenire şi combatere a spălării banilor proveniţi din activităţi criminale, în îndeplinirea cărora dezvoltă relaţii şi raporturi de cooperare şi colaborare cu alte structuri şi instituţii naţionale dar şi cu autorităţi şi organisme internaţionale similare, în virtutea convenţiilor şi tratatelor la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

Cu prilejul celei de-a 12-a Reuniune plenară desfăşurată la Strasbourg, în perioada 30 iunie – 04 iulie 2003, Oficiul a adoptat MONEIVAL, România devenind astfel a 9-a ţară membră în „Comitetul de Experţi pentru Evaluarea Măsurilor de Combatere a Spălării Banilor".

2.4.3. Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism

Prin Legea nr. 78/ 8 mai 2000 a fost înfiinţată Secţia de Combatere a Criminalităţii Organizate şi Antidrog, ca structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, abilitată în plan naţional să desfăşoare activităţi specifice în acest domeniu de activitate. Această secţie a fost abilitată să coordoneze şi să controleze serviciile de combatere a crimei organizate şi antidrog din cadrul parchetelor de pe lângă curţile de apel şi birourile de acelaşi profil din cadrul parchetelor de pe lângă tribunale, ca structuri teritoriale specializate în acest domeniu.

Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, din cadrul Ministerului Public, s-a înfiinţat ca structură specializată în combaterea infracţiunilor de criminalitate organizată şi terorism a Parchetului

de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin Legea nr. 508/2004 modificată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 7/2005, ca urmare a reorganizării Secţiei de combatere a criminalităţii organizate şi antidrog şi a structurilor sale teritoriale.

Acest organism de aplicare a legii îşi exercită atribuţiile pe întregul teritoriu al României, prin procurori specializaţi în combaterea criminalităţii organizate şi a terorismului, fiind coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

2.4.3.1. Structura direcţiei

Structura centrală a direcţiei este organizată în următoarele servicii şi birouri:

1. **Serviciul de combatere a criminalităţii organizate**

a) Biroul de combatere a traficului de fiinţe umane

b) Biroul de combatere a infracţiunilor de fals

c) Biroul de combatere a infracţiunilor de violenţă

2. **Serviciul de combatere a traficului de droguri**

a) Biroul de combatere a traficului intern de droguri, laboratoare şi culturi

b) Biroul de combatere a traficului transfrontalier de droguri

3. **Serviciul de combatere a macrocriminalităţii economico-financiare**

a) Biroul de combatere a infracţiunilor de spălare a banilor

b) Biroul de combatere a macrocriminalităţii economico-financiare

4. **Serviciul de combatere a criminalităţii informatice**

a) Biroul de combatere a criminalităţii informatice

b) Biroul de combatere a infracţiunilor de contrafacere

5. **Serviciul de combatere a infracţiunilor de terorism**

a) Biroul de investigare a infracţiunilor de terorism, catastrofe şi dezastre

b) Biroul de investigare a infracţiunilor de finanţare a actelor de terorism

6. **Biroul pentru culegerea, centralizarea datelor şi asistenţă judiciară internaţională**

7. **Compartiment de specialişti**

La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel funcţionează servicii teritoriale, iar la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale funcţionează birouri teritoriale, conduse de procurori şefi, având atribuţii de investigare a infracţiunilor de criminalitate organizată şi terorism.

Procurorul-şef al biroului de la nivelul parchetului de pe lângă tribunal se subordonează procurorului-şef al serviciului de la nivelul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripţie funcţionează.

Procurorul-şef al serviciului de la nivelul parchetului de pe lângă curtea de apel se subordonează procurorului-şef al Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism.

Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism coordonează şi controlează activitatea serviciilor şi birourilor teritoriale înfiinţate în cadrul parchetelor de pe lângă curţile de apel şi parchetelor de pe lângă tribunale; de asemenea, supraveghează, conduce şi controlează actele de cercetare penală efectuate, din dispoziţia procurorului, de către ofiţerii şi agenţii de poliţie judiciară aflaţi în coordonarea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism.

2.4.3.2. Atribuţiile direcţiei

Procurorii din cadrul direcţiei şi ai structurilor efectuează urmărirea penală pentru infracţiunile date în competenţa lor, în condiţiile Legii nr. 508/2004 modificată prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 7/2005, pentru infracţiunile prevăzute de:

– Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane cu modificările ulterioare;

– Ordonanţa de Urgenţă nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, aprobată cu modificări prin Legea nr. 243/2002, cu modificările şi completările ulterioare, dacă infracţiunile sunt săvârşite de persoane care aparţin unor grupuri infracţionale organizate sau unor asociaţii ori grupări constituite în scopul săvârşirii de infracţiuni;

– Ordonanţa de Urgenţă nr. 112/2001 privind sancţionarea unor fapte săvârşite în afara teritoriului ţării de cetăţeni români sau de persoane fără cetăţenie domiciliate în România, aprobată cu modificări prin Legea nr. 252/2002, dacă infracţiunile săvârşite de persoane care aparţin unor grupuri

infracţionale organizate sau unor asociaţii ori grupări constituite în scopul săvârşirii de infracţiuni;

– Legea nr. 2/1998 privind prelevarea şi transplantul de ţesuturi şi organe umane, cu modificările ulterioare, dacă infracţiunile sunt săvârşite de persoane care aparţin unor grupuri infracţionale sau unor asociaţii ori grupări constituite în scopul săvârşirii de infracţiuni;

– Legea nr. 39/2003 privind combaterea criminalităţii organizate în condiţiile în care infracţiunea gravă este infracţiunea prevăzută de art. 329 Cod penal şi infracţiunile enumerate mai sus;

– Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea criminalităţii organizate în condiţiile în care infracţiunile premise sunt: infracţiuni contra patrimoniului care au produs consecinţe deosebit de grave, spălarea banilor, bancruta frauduloasă; orice alte infracţiuni conexe acestora, cu excepţia celor date în competenţa P.N.A.;

– Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal al României ;

– Legea nr. 87/1994 privind combaterea evaziunii fiscale, republicată;

– Legea nr. 297/2004 privind piaţa de capital;

– art. 282 – 284 Cod penal, privind falsificarea de monedă şi alte valori;

– art. 215 Cod penal;

– Legea nr. 299/2004 privind răspunderea penală a persoanelor juridice pentru infracţiuni de falsificare de monedă sau de alte valori;

– Infracţiunile din Legea nr. 39/2003 pentru prevenirea şi combaterea criminalităţii organizate în măsura în care infracţiunea gravă este una din infracţiunile de mai sus:

– art. 189 al. 4, 5 şi 6 C. p. – lipsire de libertate în mod ilegal;

– art. 7 din Legea nr. 39/2003 în măsura în care infracţiunea gravă face parte din una dintre următoarele categorii:

– omor, omor calificat, omor deosebit de grav (art. 174 -176 C.p.);

– sclavie – art. 190 C.p.

– şantaj – art. 194 C.p.;

– tâlhărie – art. 211 al. 2 şi 3 C.p.;

– Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri;

– Legea nr. 300/2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiţi la fabricarea ilicită a drogurilor;

– Legea nr. 39/2003, privind combaterea criminalității organizate, când infracțiunea sesizată este una din cele prevăzute de Legea nr. 143/2000 sau 300/2002 cu modificările şi completările ulterioare;

– Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea şi sancționarea spălării banilor;

– Legea nr. 365/2002 privind falsificarea şi punerea în circulație de instrumente de plată electronică; deținerea de echipamente hard şi soft în scopul falsificării de instrumente de plată electronică; efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos etc.;

– Legea nr. 161/2003 Titlul III (acces neautorizat; interceptarea fără drept a unei transmisii de date informatice; transferul fără drept de date informatice, pornografia infantilă etc.);

– Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor, pentru care pedeapsa prevăzută de lege este mai mare de 5 ani;

– Legea nr. 535/2004 pentru prevenirea şi combaterea terorismului;

– art. 279, 279^1 şi 280 din Codul penal;

– infracțiunile prevăzute de Legea nr. 39/2003 pentru combaterea criminalității organizate, când infracțiunea scop este una din infracțiunile de mai sus;

– infracțiunile contra siguranței statului;

– Legea nr. 111/1996, privind desfăşurarea în siguranță a activităților nucleare – republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

– Legea nr. 39/2003 privind combaterea criminalității organizate, când infracțiunea scop este una din cele de mai sus;

– orice alte infracțiuni conexe.

Pentru infracțiunile date în competența procurorilor din cadrul structurii centrale a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism se impune ca acestea să fie săvârşite de persoane care aparțin unor grupuri infracționale sau unor asociații ori grupări constituite în scopul săvârşirii de infracțiuni, în una dintre următoarele condiții :

– prin activitatea lor pot aduce atingere siguranței naționale a României;

– activitatea infracțională s-a desfăşurat sau şi-a produs rezultatul în circumscripția mai multor curți de apel ;

– când activitatea infracțională s-a realizat sau a produs rezultate în circumscripția mai multor curți de apel;

– s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a un milion de euro;

– există pericolul producerii ori s-a cauzat o tulburare importantă a relațiilor sociale la nivelul unei colectivități.

Procurorii serviciilor teritoriale de investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată şi terorism, ce funcționează la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, efectuează urmărirea penală pentru:

– infracțiunile contra siguranței statului prevăzute în titlul I din Partea specială a Codului penal;

– infracțiunile prevăzute de Legea nr. 535/2004 pentru prevenirea şi combaterea terorismului;

– infracțiunile prevăzute la alin (1), dacă infracțiunile sunt săvârşite de persoane care aparțin unor grupuri infracționale sau unor asociații ori grupări constituite în scopul săvârşirii de infracțiuni, dacă activitatea infracțională s-a desfăşurat sau şi-a produs rezultatul în mai multe județe din circumscripția aceleiaşi curți de apel, ori s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul a 500.000 de euro;

Pentru toate celelalte infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 12 alin. 1 din Legea nr. 508/2004, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2005 sunt competenți procurorii din cadrul birourilor teritoriale ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, ce funcționează la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale.

Biroul pentru culegerea, centralizarea, analiza datelor şi asistență judiciară internațională exercită următoarele atribuții:

– organizează baza de date în domeniul faptelor de criminalitate organizată şi terorism;

– centralizează, analizează şi valorifică datele şi informațiile de interes operativ privind faptele de criminalitate organizată şi terorism, la nivel național;

– elaborează studii referitoare la cauzele care generează şi la condițiile care favorizează criminalitatea organizată şi face propuneri în vederea combaterii fenomenului, precum şi pentru perfecționarea legislației penale în acest domeniu;

– întocmeşte şi actualizează permanent harta infracțională a țării, vizând zonele cu potențial criminogen în domeniul criminalității organizate şi

stabileşte traseele infracţionale interne şi legăturile transfrontaliere pentru a putea constitui un reper în activitatea viitoare;

– în realizarea atribuţiilor prevăzute mai sus colaborează direct cu structuri similare româneşti şi străine, prin schimburi reciproce de informaţii şi orice alte acte de asistenţă juridică internaţională în materie;

– asigură asistenţa judiciară internaţională şi cooperarea internaţională potrivit Legii nr. 302/2004 şi în conformitate cu prevederile convenţiilor internaţionale la care România este parte, în cauze penale privind infracţiuni de criminalitate organizată şi terorism;

– ţine evidenţa convenţiilor în care este stipulat principiul reciprocităţii în acest domeniu, întocmeşte şi răspunde de documentele şi formalităţile necesare soluţionării tuturor cererilor de asistenţă judiciară internaţională în materie de extrădare activă şi pasivă, privind transferul de proceduri în materie penală, solicitate de autorităţile competente româneşti şi străine.

– întocmeşte formalităţile necesare soluţionării cererilor privind comisiile internaţionale, precum şi privind comunicarea altor acte procedurale, formulate de autorităţile române şi străine, privind cererile de arestare provizorie, în cazul cererilor de extrădare activă, precum şi referitoare la preluarea activităţii de urmărire penală.

Mai nou, Secţia, serviciile şi birourile teritoriale corespondente efectuează şi operaţiuni de centralizare, analizare şi valorificare a datelor şi informaţiilor deţinute de ele sau primite de la celelalte organisme implicate în lupta împotriva corupţiei şi criminalităţii organizate, constituind în felul acesta o bancă de date în domeniul faptelor de corupţie şi al criminalităţii organizate.

Aceasta demonstrează importanţa instituţiei în articularea acţiunilor celorlalte organisme abilitate în lupta anticorupţie şi anticriminalitate şi în cooperarea cu instituţiile şi organismele similare ale statelor semnatare ale Convenţiei generale privind corupţia şi ale Convenţiei Naţiunilor Unite împotriva crimei organizate transnaţionale.

2.4.4. Direcţia Naţională Anticorupţie

Direcţia Naţională Anticorupţie a fost înfiinţată în temeiul art. 1 alin. (1) din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr.43/2002 privind Parchetul Naţional Anticorupţie, aprobată prin Legea nr. 54 din 9 martie 2006.

Direcţia Naţională Anticorupţie are sediul în municipiul Bucureşti şi îşi exercită atribuţiile pe întregul teritoriul României prin procurori specializaţi în combaterea corupţiei.

Direcţia Naţională Anticorupţie este organizată ca structură autonomă, cu personalitate juridică proprie, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin reorganizarea Parchetului Naţional Anticorupţie.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie conduce Direcţia Naţională Anticorupţie, prin intermediul procurorului şef al acestei direcţii.

Direcţia Naţională Anticorupţie este independentă în raport cu instanţele judecătoreşti şi cu parchetele de pe lângă acestea, precum şi în relaţiile cu celelalte autorităţi publice, exercitându-şi atribuţiile numai în temeiul legii şi pentru asigurare respectării acesteia.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează conflictele de competenţă apărute între Direcţia Naţională Anticorupţie şi celelalte structuri sau unităţi din cadrul Ministerului Public.

Se impune sublinierea faptului că pentru sporirea capacităţii de acţiune a acestei instituţii s-a creat cadrul legal pentru constituirea, anuală, a unui depozit în valoare de cel puţin 2 milioane de lei (RON), la dispoziţia procurorului şef al Direcţiei Naţionale Anticorupţie, pentru acţiuni privind organizarea şi constatarea infracţiunilor flagrante de corupţie.

2.4.4.1. Atribuţiile Direcţiei Naţionale Anticorupţie

a) Efectuarea urmăririi penale, în condiţiile prevăzute de Codul de procedură penală, pentru infracţiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie;

b) Conducerea, supravegherea şi controlul actelor de cercetare penală, efectuate din dispoziţiile procurorului de către ofiţerii de poliţie judiciară aflaţi sub autoritatea exclusivă a procurorului şef al Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

c) Conducerea, supravegherea şi controlul activităţilor de ordin tehnic ale urmăririi penale, efectuate de specialişti în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum şi în alte domenii, numiţi în cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

d) Sesizarea instanţelor judecătoreşti pentru luarea măsurilor prevăzute de lege şi judecarea cauzelor privind infracţiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările ulterioare, care sunt, potrivit art. 13, în competenţa Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

e) Participarea, în condiţiile legii, la şedinţele de judecată;

f) Exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătoreşti, în condiţiile prevăzute de lege;

g) Studierea cauzelor care generează şi a condiţiilor care favorizează corupţia, elaborarea şi prezentarea propunerilor în vederea eliminării acestora, precum şi pentru perfecţionarea legislaţiei penale;

h) Elaborarea raportului anual privind activitatea Direcţiei Naţionale Anticorupţie şi prezentarea acestuia Consiliului Superior al Magistraturii şi ministrului justiţiei, nu mai târziu de luna februarie a anului următor, iar ministrul justiţiei va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

i) Constituirea şi actualizarea bazei de date în domeniul faptelor de corupţie;

j) Exercitarea altor atribuţii prevăzute de lege.

2.4.4.2. Organizarea şi funcţionarea Direcţiei Naţionale Anticorupţie

Direcţia Naţională Anticorupţie este organizată în secţii conduse de procurori şefi de secţie, şi anume:

a) Secţia de combatere a corupţiei;

b) Secţia de combatere a infracţiunilor conexe infracţiunilor de corupţie;

c) Secţia de combatere a infracţiunilor de corupţie săvârşite de militari;

d) Secţia judiciară penală.

La rândul lor, secţiile sunt organizate pe servicii, iar acestea pe birouri. Spre exemplu, Secţia de combatere a corupţiei are în structura sa: Serviciul de investigaţii privind infracţiuni de corupţie; Serviciul pentru efectuarea urmăririi penale în cauze de corupţie, cu un birou pentru combaterea infracţiunilor de corupţie din administraţia publică şi Serviciul de combatere a infracţiunilor de corupţie împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene.

La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel funcţionează servicii teritoriale ale Direcţiei Naţionale Anticorupţie.

2.4.4.3. Competenţa Direcţiei Naţionale Anticorupţie

Potrivit dispoziţiilor art. 13 din Ordonanţa de Urgenţă nr. 43/2002 sunt de competenţa Direcţiei Naţionale Anticorupţie infracţiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenire, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, cu modificările şi completările ulterioare săvârşite în una dintre următoarele condiţii:

a) dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 euro sau o perturbare deosebit de gravă a activităţii unei autorităţi publice, instituţii publice sau oricărei alte persoane juridice ori dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracţiunii de corupţie este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro;

b) dacă, indiferent de valoarea pagubei materiale ori de gravitatea perturbării aduse unei autorităţi publice, instituţii publice sau oricărei persoane juridice ori de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracţiunii de corupţie, sunt comise de către: deputaţi; senatori; membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat şi asimilaţii acestora; consilieri ai miniştrilor; judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi ai Curţii Constituţionale; ceilalţi judecători şi procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; preşedintele Consiliului Legislativ şi locţiitorul acestuia; Avocatul Poporului şi adjuncţii săi; consilierii prezidenţiali şi consilierii de stat din cadrul Administraţiei Prezidenţiale; consilierii de stat ai primului-ministru; membrii şi controlorii financiari ai Curţii de Conturi şi ai camerelor judeţene de conturi; guvernatorul, prim-viceguvernatorul şi viceguvernatorul Băncii Naţionale a României; preşedintele şi vicepreşedintele Consiliului Concurenţei; ofiţeri, amirali, generali şi mareşali; ofiţeri de poliţie; preşedinţii şi vicepreşedinţii consiliilor judeţene; primarul general şi viceprimarii municipiului Bucureşti; primarii şi viceprimarii sectoarelor municipiului Bucureşti; primarii şi viceprimarii municipiilor; consilierii judeţeni; prefecţii şi subprefecţii; conducătorii autorităţilor şi instituţiilor publice centrale şi locale şi persoanele cu funcţii de control din cadrul acestora, cu excepţia conducătorilor autorităţilor şi instituţiilor publice de la nivelul oraşelor şi comunelor şi a persoanelor cu funcţii de control din cadrul acestora; avocaţii; comisarii Gărzii Financiare; personalul vamal; persoanele care deţin funcţii de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes naţional, al companiilor şi societăţilor naţionale, al băncilor şi societăţilor comerciale la care statul este acţionar majoritar, al instituţiilor publice care au atribuţii în procesul de

privatizare şi al unităţilor centrale financiar-bancare; persoanele prevăzute la art. 8^1 din Legea nr. 78/2000, cu modificările şi completările ulterioare; lichidatorii judiciari; executorii Autorităţii pentru Valorificarea Activelor Statului.

De asemenea, infracţiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene sunt de competenţa Direcţiei Naţionale Anticorupţie.

Direcţia Naţională Anticorupţie este competentă să efectueze urmărirea penală, dacă s-a cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro, în cazul infracţiunilor prevăzute la art. 215 alin. 1, 2, 3 şi 5, art. 246, 247, 248 şi 248^1 din Codul penal, al infracţiunilor prevăzute la art. 175, 177 şi 178 - 181 din Legea nr. 141/1997 privind Codul vamal al României, cu modificările şi completările ulterioare, şi în Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale.

Procurorii specializaţi din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie efectuează în mod obligatoriu urmărirea penală pentru infracţiunile prevăzute la alin. (1), (1^1) şi (1^2). Urmărirea penală în cauzele privind infracţiunile prevăzute la alin. (1), (1^1) şi (1^2), săvârşite de militarii în activitate, se efectuează de procurori militari din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie, indiferent de gradul militar pe care îl au persoanele cercetate.

Sunt de competenţa parchetelor de pe lângă instanţe, potrivit dispoziţiilor Codului de procedură penală, infracţiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările şi completările ulterioare, care nu sunt date, conform alin. (1), (1^1) şi (1^2), în competenţa Direcţiei Naţionale Anticorupţie."

2.4.4.4. Aspecte procedurale

Persoanele cu atribuţii de control sunt obligate să sesizeze Parchetul Naţional Anticorupţie cu privire la orice date sau informaţii din care rezultă că s-a săvârşit una dintre infracţiunile atribuite Parchetului Naţional Anticorupţie.

Persoanele cu atribuţii de control sunt obligate ca în cursul efectuării actului de control, în situaţiile prevăzute de ordonanţă, să procedeze la asigurarea şi conservarea urmelor infracţiunii, a corpurilor delicte şi a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Serviciile şi organele specializate în culegerea şi prelucrarea informaţiilor au obligaţia de a pune la dispoziţie Parchetului Naţional Anticorupţie, de îndată, datele şi informaţiile deţinute în legătură cu săvârşirea infracţiunilor privitoare la corupţie.

Serviciile şi organele specializate în culegerea şi prelucrarea informaţiilor, la cererea procurorului general al Parchetului Naţional Anticorupţie sau a procurorului anume desemnat de acesta, îi vor pune la dispoziţie, la sediul lor, datele şi informaţiile neprelucrate, privitoare la acte de corupţie.

Când sunt indicii temeinice cu privire la săvârşirea uneia dintre infracţiunile atribuite prin ordonanţa de urgenţă în competenţa Parchetului Naţional Anticorupţie, în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorului, procurorii Parchetului Naţional Anticorupţie pot să dispună, pe o durată de cel mult 30 de zile:

a) punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora;

b) punerea sub supraveghere sau sub ascultare a liniilor telefonice;

c) accesul la sisteme informaţionale.

În cazul în care există indicii temeinice că s-a săvârşit sau că se pregăteşte săvârşirea unei infracţiuni dintre cele atribuite prin prezenta ordonanţă de urgenţă în competenţa Parchetului Naţional Anticorupţie, care nu poate fi descoperită sau făptuitorii nu pot fi identificaţi prin alte mijloace, pot fi folosiţi, în vederea strângerii datelor privind existenţa infracţiunii şi identificarea persoanelor faţă de care există presupunerea că au săvârşit o infracţiune, investigatori sub acoperire, în condiţiile legii.

Persoanele prevăzute mai sus sunt ofiţeri de poliţie din cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, special desemnaţi în acest scop, şi pot efectua investigaţii numai cu autorizarea motivată a procurorului general al Parchetului Naţional Anticorupţie.

Pentru buna desfăşurare a urmăririi penale, procurorii Parchetului Naţional Anticorupţie pot dispune măsuri specifice de protecţie a martorilor, a experţilor şi a victimelor, potrivit legii.

Persoana care a comis una dintre infracţiunile atribuite prin ordonanţa de urgenţă în competenţa Parchetului Naţional Anticorupţie, iar în timpul urmăririi penale denunţă şi facilitează identificarea şi tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârşit astfel de infracţiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

După începerea urmăririi penale secretul bancar şi cel profesional nu sunt opozabile procurorilor Parchetului Naţional Anticorupţie. Datele şi informaţiile solicitate de procuror se comunică la cererea scrisă a acestuia.

Aceste dispoziţii se aplică în mod corespunzător şi cu privire la instanţa de judecată.

Verificarea conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora poate fi efectuată numai la cererea procurorului general al Parchetului Național Anticorupție sau a procurorului anume desemnat de acesta.

2.4.4.5. Cooperarea internațională

Prin Ordonanță de Urgență nr. 43/2002 se instituie procurori de legătură la nivelul Parchetului Național Anticorupție, care să asigure consultarea reciprocă în cazul infracțiunilor privitoare la corupție, cu procurori de legătură care funcționează în alte state, în scopul coordonării acțiunilor acestora în cursul urmăririi penale.

În vederea schimbului de date şi de informații cu privire la investigarea şi urmărirea infracțiunilor atribuite, prin prezenta ordonanță de urgență, în competența Parchetului Național Anticorupție se constituie un punct de contact în cadrul acestui parchet, cu instituții similare din alte state.

2.4.5. Autoritatea Națională a Vămilor

2.4.5.1. Atribuțiile Autorității Vamale

În conformitate cu prevederile Codului Vamal (Legea nr. 86/2006) autoritatea vamală are, în principal, următoarele atribuții care vizează domeniul abordat:

Art. 9 – (1) Autoritatea Vamală exercită, în cadrul politicii vamale a statului, atribuțiile conferite prin reglementările vamale pentru realizarea controlului vamal al mărfurilor introduse sau scoase din țară.

(2) Controlul vamal se efectuează la birourile şi punctele vamale de către personalul autorității vamale, sub îndrumarea şi controlul direcțiilor regionale vamale şi ale Autorității Naționale a Vămilor.

(3) În cazurile şi condițiile prevăzute în prezentul cod şi de regulamentul vamal, controlul vamal se poate efectua şi în alte locuri decât cele prevăzute la alin. (2).

Art. 10 – (1) Autoritatea Vamală are dreptul să efectueze controlul vamal al mijloacelor de transport şi al mărfurilor, precum şi al bunurilor şi valorilor aparținând persoanelor fizice, prezentate la introducerea sau scoaterea lor din țară.

(2) În cazul în care se refuză prezentarea, autoritatea vamală are dreptul să efectueze controlul vamal din proprie inițiativă, fără acordul titularului.

(3) Când există indicii temeinice de fraudă, se poate efectua, cu aprobarea şefului biroului vamal, controlul vamal corporal sumar, cu respectarea normelor de igienă şi în încăperi separate, de către persoane de acelaşi sex cu persoana controlată.

Art. 11 – (1) Autoritatea Vamală, când are informații cu privire la persoanele care, la trecerea frontierei de stat ar transporta droguri sau precursori ai acestora ascunşi în corpul lor, poate, pe baza consimțământului acestora, să le supună unui examen de investigare medicală.

(2) În caz de refuz, agentul vamal va solicita parchetului în a cărei rază de competență se află biroul vamal, autorizarea pentru examinarea medicală şi reținerea persoanei. Rezultatele examinării medicale se prezintă parchetului în scopul aplicării procedurilor penale.

Art. 12 – (1) Personalul vamal este învestit cu exercițiul autorității publice şi are dreptul să conducă la sediul biroului vamal persoanele suspecte de încălcarea reglementărilor vamale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii.

(2) Echipajele mobile ale autorității vamale, identificabile prin dotări şi însemne specifice, au dreptul de a opri mijloacele de transport, în vederea respectării reglementărilor vamale, folosind semnale formale specifice. Când conducătorii mijloacelor de transport refuză să oprească, pot fi utilizate pentru imobilizare şi alte modalități prevăzute de lege.

(3) În caz de infracțiuni flagrante, personalul vamal are obligația să îl înainteze de îndată procurorului pe făptuitor, împreună cu lucrările efectuate şi cu mijloacele de probă.

Art. 13 – (1) Personalul vamal abilitat are dreptul ca, în vederea efectuării controlului vamal în condițiile legii, să urce la bordul oricăror nave, inclusiv al celor militare, aflate în porturile maritime sau fluviale, precum şi în rada acestora.

(2) Comandantul sau, în absența acestuia, secundul navei comerciale ori militare este obligat să primească autoritatea vamală, să o însoțească în timpul controlului şi să îi creeze posibilitatea de a verifica orice loc de pe navă susceptibil de a ascunde bunuri sau valori supuse reglementărilor vamale.

(3) Prevederile alin. (1) şi (2) se aplică şi aeronavelor comerciale sau militare aflate în aeroporturi, la sosirea ori plecarea din țară.

Art. 14 – (1) Autoritatea Vamală poate controla mărfurile supuse reglementărilor vamale în orice loc s-ar afla pe teritoriul ţării. Pe durata controlului şi a verificărilor efectuate de personalul vamal cu atribuţii în acest domeniu se pot reţine, potrivit legii, de la persoanele fizice şi juridice, documente de orice natură şi pe orice fel de suport, care pot facilita îndeplinirea misiunii de control. Reţinerea documentelor se face pe baza unui proces – verbal.

(2) În acest scop, Autoritatea Vamală poate:

a) verifica, în condiţiile legii, clădiri, depozite, terenuri, mijloace de transport susceptibile de a transporta mărfuri supuse unui regim vamal sau care ar trebui supuse unui regim vamal, precum şi orice alte obiective;

b) preleva, în condiţiile legii, probe pe care le analizează în laboratoarele proprii sau agreate, în vederea identificării şi expertizării mărfurilor;

c) efectua investigaţii, supravegheri şi verificări în cazurile în care sunt semnalate situaţii de încălcare a reglementarilor vamale;

d) desfăşura activităţile necesare pentru gestionarea riscurilor;

e) exercita controlul ulterior la sediul agenţilor economici asupra schimburilor de mărfuri dintre România şi alte ţări, în scopul verificării respectării reglementărilor vamale;

f) identifica, pe bază de documente, persoanele care se află în raza de activitate a biroului vamal, precum şi persoanele care au legătură cu mărfurile şi se află în locurile verificate potrivit lit. a);

g) participa, în condiţiile legii, la realizarea livrărilor supravegheate;

h) coopera direct cu alte instituţii centrale române sau cu administraţii vamale străine, în condiţiile legii şi cu respectarea obligaţiilor ce decurg din convenţiile şi înţelegerile la care România este parte;

i) culege, prelucra şi utiliza informaţii specifice necesare pentru prevenirea şi combaterea încălcării reglementărilor vamale, inclusiv prin gestionarea, potrivit legii, a unor baze de date privind schimbul de mărfuri.

Art. 15. Pentru efectuarea controlului vamal al mărfurilor, şi când este cazul, instituţiile şi agenţii economici au obligaţia să pună la dispoziţia autorităţii vamale, fără plată, datele şi informaţiile pe care le deţin referitoare la aceste mărfuri. Aceste date şi informaţii se transmit, în scris sau înregistrate pe alt suport material compatibil, în termenul solicitat.

Art. 16 – (1) Organele poştale sunt obligate să prezinte pentru control, autorităţii vamale aflate în incinta oficiului poştal, coletele şi trimiterile poştale internaţionale, cu respectarea normelor poştale.

(2) În exercitarea atribuţiilor de control, autoritatea vamală nu poate să aducă atingere secretului corespondenţei şi trimiterilor poştale.

Art. 17 – (1) Autoritatea Vamală îşi exercită atribuţiile pe întreg teritoriul vamal al României, în condiţiile stabilite prin prezentul cod.

(2) Organele de poliţie şi alte autorităţi publice ce au, potrivit legii, competenţe în domeniul fiscal, al circulaţiei şi utilizării mărfurilor pe teritoriul vamal al României sunt obligate să anunţe de îndată autoritatea vamală cea mai apropiată când constată încălcări ale reglementărilor vamale şi să depună la aceasta mărfurile care au făcut obiectul acelor încălcări, precum şi documentele doveditoare.

Art. 18 – (1) În scopul prevenirii încălcării reglementărilor vamale, se instituie o zonă specială de supraveghere vamală, cuprinsă între limita exterioară a mării teritoriale şi frontiera de stat, precum şi o fâşie de 30 de km în interiorul frontierei de stat.

(2) În zona specială de supraveghere vamală, autoritatea vamală efectuează şi alte acţiuni specifice, prin înfiinţarea de posturi de supraveghere vamală, permanente sau temporare, fixe ori mobile. Totodată, realizează controale inopinate, urmăreşte şi identifică persoanele suspectate de încălcarea reglementărilor vamale.

2.4.6. Garda Financiară

Garda Financiară funcţionează în baza prevederilor art. 20 din Legea nr. 30/1991 privind organizarea şi funcţionarea controlului financiar şi a Gărzii Financiare.

În temeiul acestui act normativ şi al Hotărârii Guvernului nr. 477/1997 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Finanţelor, cu modificările şi completările ulterioare, ministrul finanţelor a emis Ordinul nr. 817 din 14 aprilie 1998 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Gărzii Financiare.

Garda Financiară este un corp de control financiar, militarizat, neîncazarmat, care funcţionează potrivit legii, în cadrul Ministerului Finanţelor.

Potrivit regulamentului, Garda Financiară efectuează controale operative şi inopinate pentru constatarea încălcării legilor fiscale, a reglementarilor vamale, a normelor de comerţ şi de circulaţie a bunurilor şi

serviciilor, urmărind identificarea şi sancţionarea, în condiţiile legii, a evaziunii fiscale, a activităţilor de contrabandă şi a altor fapte nepermise de lege, săvârşite în domeniile pentru care Garda Financiară este împuternicită prin lege să execute control.

În exercitarea atribuţiilor sale, Garda Financiară desfăşoară zilnic sau la anumite perioade controale de specialitate fără a fi necesar un ordin special precum şi acţiuni care se execută numai în baza ordinelor sau delegaţiilor speciale date de Ministerul Finanţelor.

În îndeplinirea atribuţiilor de serviciu, organele gărzii financiare sunt în drept:

a) să efectueze controale în localurile şi dependinţele în care se produc, se depozitează, se comercializează bunurile sau se desfăşoară activităţi care fac obiectul impozitării;

b) să verifice existenţa şi autenticitatea documentelor justificative, pe timpul transportului, precum şi în locurile de desfăşurare a unor activităţi de producţie, prestări servicii, acte şi fapte de comerţ, când există indicii de sustragere de la îndeplinirea obligaţiilor fiscale sau de realizare a unor procedee interzise de lege;

c) să verifice registrele şi orice alte documente din care rezultă îndeplinirea obligaţiilor fiscale;

d) să efectueze, în condiţiile şi potrivit dispoziţiilor Codului de procedură penală, percheziţii în localuri publice sau particulare – case, curţi, dependinţe şi grădini – dacă există indicii că în aceste locuri sunt ascunse mărfuri sau instalaţii cu care se fabrică produse fără îndeplinirea obligaţiilor fiscale sau dacă se comit alte fraude fiscale;

e) să confişte, în condiţiile legii, obiectele sau produsele, corpuri delicte, sustrase de la plata impozitelor şi taxelor sau a căror fabricaţie şi desfacere este interzisă, precum şi să ridice documentele care pot servi la dovedirea fraudelor sau contravenţiilor descoperite;

f) să constate contravenţii şi să aplice sancţiunile corespunzătoare potrivit competenţei prevăzute de lege;

g) să sesizeze organele de urmărire penală în legătură cu infracţiunile constatate cu ocazia exercitării atribuţiilor de serviciu;

h) să poarte uniformă, să păstreze, să folosească şi să facă uz de armamentul şi mijloacele din dotare, în condiţiile legii.

Garda Financiară este pusă sub comanda unui comisar general, iar activitatea sa este coordonată de comandamentul gărzii, condus de un secretar sau subsecretar de stat din Ministerul Finanţelor; comandamentul gărzii este alcătuit din conducătorii direcţiilor de impozite şi taxe, Direcţiei generale a controlului financiar de stat, Direcţiei generale a regiilor publice şi participaţiilor statului, Direcţiei generale a vămilor, Inspecţiei generale de preţuri şi tarife, precum şi din comisarul general al Gărzii Financiare.

Garda Financiară dispune de un aparat central, abilitat să acţioneze pe întreg teritoriul României şi de un aparat teritorial, constituit în secţii judeţene şi a municipiului Bucureşti.

Comisarii Gărzii Financiare sunt funcţionari publici, fiindu-le interzis să fie membri ai vreunui partid politic sau să facă parte din organizaţii politice.

În exercitarea atribuţiilor legale, comisarii sunt investiţi cu exerciţiul autorităţii publice, beneficiind de protecţie potrivit legii.

Modul de organizare şi funcţionare a aparatului Gărzii financiare, condiţiile de recrutare, drepturile şi obligaţiile personalului, precum şi procedura de constatare şi contestare a actelor încheiate, se stabilesc prin regulament aprobat de ministrul finanţelor şi publicat în Monitorul Oficial al României.

2.4.7. Poliţia de Frontieră Română

În conformitate cu prevederile Legii nr. 81 din 26 februarie 2002 pentru aprobarea Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 104/2001 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei de Frontieră Române, această structură face parte din Ministerul Internelor şi Reformei Administrative, fiind instituţia specializată a statului care exercită atribuţiile ce îi revin cu privire la supravegherea şi controlul trecerii frontierei de stat, ***prevenirea şi combaterea migraţiei ilegale şi a faptelor specifice criminalităţii transfrontaliere săvârşite în zona de competenţă***, respectarea regimului juridic al frontierei de stat, paşapoartelor şi străinilor, asigurarea intereselor statului român pe Dunărea interioară şi canalul Sulina situate în afara zonei de frontieră, în zona contiguă şi în zona economică exclusivă, respectarea ordinii şi liniştii publice în zona de competenţă, în condiţiile legii. (articolul 1 din Ordonanţa de Urgenţă nr. 104

din 27 iunie 2001 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei de Frontieră Române).

Având în responsabilitate de supraveghere şi control pentru aproximativ 3.150 kilometri de graniţă, Poliţia de Frontieră Română se confruntă cu o problematică variată privind regimul juridic al frontierei de stat, pornind de la migraţia ilegală, traficul cu stupefiante, armament şi autoturisme furate şi terminând cu contrabanda, sub toate formele ei de manifestare.

Organizată după modelul instituţiilor similare din statele Uniunii Europene, Poliţia de Frontieră Română desfăşoară activităţi specifice pentru prevenirea şi combaterea infracţionalităţii transfrontaliere, aplicând în acest scop legislaţia în vigoare, încât se poate aprecia că activităţile întreprinse la frontierele României sunt aliniate la standardele internaţionale.

În toate acţiunile pe care le desfăşoară în zona de competenţă, personalul Poliţiei de Frontieră Romane are obligaţia să prevină şi să combată stările de pericol la adresa României, determinate de criminalitatea transfrontalieră şi de migraţia ilegală.

Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră este unitatea centrală a Poliţiei de Frontieră Române, cu personalitate juridică şi competenţă teritorială pentru întreaga zonă de responsabilitate, care exercită conducerea şi răspunde de întreaga activitate a Poliţiei de Frontieră, ***desfăşoară activităţi de investigare şi cercetare a infracţiunilor deosebit de grave circumscrise crimei organizate, migraţiei ilegale şi criminalităţii transfrontaliere comise în zona de competenţă teritorială a Poliţiei de Frontieră,*** precum şi orice alte atribuţii date în competenţa sa prin lege.

Potrivit prevederilor art. 21 din Legea nr. 81/2002, printre atribuţiile generale ale Poliţiei de Frontieră Române se înscrie şi cea care prevede că această structură „execută supravegherea şi controlul la trecerea frontierei de stat a României, ***previne şi combate migraţia ilegală şi criminalitatea transfrontalieră în zona de competenţă…".***

De asemenea, asigură controlul trecerii peste frontiera de stat, în condiţiile legii, a armelor, muniţiilor, armelor de panoplie şi de autoapărare, muniţiilor aferente acestora, substanţelor explozive şi a dispozitivelor încărcate cu substanţe toxice ori radioactive.

În zona de competenţă pe apă, Poliţia de Frontieră Română ***previne şi combate pirateria, acţiunile teroriste şi faptele circumscrise crimei organizate*** în apele aflate sub jurisdicţia statului român.

Prin dispoziţie a inspectorului general al Poliţiei de Frontieră sunt desemnaţi poliţiştii de frontieră care efectuează cercetarea penală, potrivit legii.

În punctele de trecere a frontierei de stat, în apele de frontieră, pe Dunărea interioară, canalul Sulina şi braţul Tulcea, în apele maritime interioare, marea teritorială, în zona contiguă şi în zona economică exclusivă organele de cercetare ale Poliţiei de Frontieră efectuează cercetarea penală pentru orice infracţiune care nu este dată în mod obligatoriu în competenţa altor organe de cercetare.

Prin excepţie de la această reglementare, pentru constatarea infracţiunilor de frontieră şi a infracţiunilor din domeniul criminalităţii transfrontaliere şi efectuarea cercetărilor în legătură cu acestea, poliţiştii de frontieră pot depăşi zona de competenţă, acţionând, împreună cu organele specializate ale poliţiei, pe întregul teritoriu al ţării.

2.4.8. Poliţia Română

Cadrul juridic general ce reglementează activitatea Poliţiei Române este Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române şi Statutul poliţistului adoptat prin Legea nr. 360 din 06 iunie 2002.

Potrivit articolului 1 al acestei legi, poliţistul este funcţionar public civil, cu statut special, înarmat, ce poartă de regulă uniformă şi exercită atribuţiile stabilite pentru Poliţia Română prin lege, ca instituţie specializată a statului.

2.4.8.1. Scurt istoric

Primele atestări privind Poliţia Română datează din vremea lui Neagoe Basarab, când a fost creată *instituţia agiei*, apoi continuă cu cele din timpul domniei lui Mihai Sutzu când are loc organizarea pazei Capitalei, emiterea primelor acte de identitate şi reglementarea portului armelor, iar din 1806 organele de pază şi ordine din Capitală primesc denumirea generică de *POLIŢIE*.

În 1821, Tudor Vladimirescu acorda scutiri de taxe şi impozite celor însărcinaţi să menţină ordinea publică şi să apere proprietatea cetăţenilor, iar prin Regulamentele organice din anul 1831 atribuţiile poliţiei sunt extinse. În timpul Revoluţiei de la 1848 are loc reorganizarea poliţiei, prin

apariţia instituţiei şefului poliţiei Capitalei căruia i se subordona Guardia municipală.

La 9 iunie 1850, domnitorul Ghica Vodă emite „Cronica poliţienească" care reglementa sarcinile „înaltei poliţii" şi „obişnuitei poliţii", ceea ce a constituit momentul creării primei structuri centrale cu atribuţii în organizarea şi coordonarea activităţilor poliţieneşti.

Prin Legea de organizare a poliţiei generale a statului, din timpul lui Alexandru Ioan Cuza (4 noiembrie 1929), competenţele organelor de poliţie sunt extinse, iar raporturile cu celelalte structuri ale statului concret reglementate.

Prin Decretul nr. 25 din 23 ianuarie 1949 se înfiinţează Miliţia, apoi, prin Decretul-Lege nr. 2/27 decembrie 1989 se reînfiinţează Poliţia Română ale cărei competenţe vor fi reglementate, ulterior, prin Legea nr. 26/ 18 mai 1994 şi prin Legea nr. 218/ 23 aprilie 2002.

Începând cu anul 1990, Poliţia Română a cunoscut mai multe etape de transformări menite să asigure siguranţa persoanelor, a colectivităţilor şi drepturile legitime ale cetăţenilor.

Principalele obiective în plan intern constau în transformarea instituţiei într-un serviciu public, aflat permanent în slujba comunităţii; apropierea de cetăţeni şi cerinţele acestora, iar pe plan extern, racordarea la valorile ce stau la baza funcţionarii organismelor similare din statele Europene cu democraţii consolidate.

Reforma şi restructurarea Poliţiei Române, pentru etapa a doua (2001-2005) au avut în vedere următoarele:

- reevaluarea raporturilor dintre prefect, structurile teritoriale ale Ministerului Administraţiei şi Internelor şi organele locale ale administraţiei publice;
- declanşarea şi derularea proceselor de transfer a unor atribuţii ale poliţiei către alte instituţii sau către administraţia publică locală;
- efectuarea unor studii şi analize privind implicaţiile survenite în cazul înfiinţării instituţiei judecătorului de instrucţie, care presupune diminuarea activităţii de cercetare penală şi trecerea arestărilor sub autoritatea magistraţilor;
- creşterea ponderii activităţilor de prevenire la 60%, în conformitate cu standardele poliţiilor din ţările europene;

- trecerea la aplicarea generalizată a conceptului „trei poliţişti pe kilometru" şi „patrula poliţiei de cartier";
- definitivarea acţiunii de transfer către jandarmerie a atribuţiilor de asigurare a ordini publice şi modificarea programelor de cooperare între cele două comandamente de arme;
- restructurarea Inspectoratului General al Poliţiei Române pe trei compartimente, respectiv: poliţia judiciară, poliţia administrativă şi poliţia stradală.

Poliţia Română are următoarea structură organizatorică:

- Inspectoratul General al Poliţiei Române;
- Direcţia generală de poliţie a municipiului Bucureşti;
- 41 inspectorate de poliţie judeţene;
- 8 inspectorate de poliţie pentru transporturi feroviare, aeriene şi navale;
- 3 instituţii de învăţământ pentru pregătirea şi specializarea poliţiştilor.

2.4.8.2. Inspectoratul General al Poliţiei Române

Inspectoratul General al Poliţiei Române este unitatea centrală a poliţiei, cu personalitate juridică şi competenţă teritorială generală, care conduce, îndrumă şi controlează activitatea unităţilor de poliţie subordonate, desfăşoară activităţi de investigare şi cercetare a infracţiunilor deosebit de grave, circumscrise crimei organizate, criminalităţii economico-financiare sau bancare, a altor infracţiuni ce fac obiectul cauzelor penale aflate în supravegherea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precum şi orice alte atribuţii date în competenţa sa prin lege.

Inspectoratul General al Poliţiei Române are în structura sa organizatorică direcţii generale, direcţii, servicii şi birouri înfiinţate prin ordin al ministrului internelor şi reformei administrative.

Dintre structurile care desfăşoară unele activităţi legate de procesul de prevenire şi combatere a criminalităţii organizate menţionam: Direcţia de Investigaţii Criminale; Direcţia de Investigare a Fraudelor; Direcţia Arme, Explozivi şi Substanţe Toxice; Direcţia Poliţiei Transporturi; Direcţia Cercetări Penale; Institutul de Criminalistică; Serviciul Independent pentru Intervenţii şi Acţiuni Speciale; Institutul pentru Cercetarea şi Prevenirea Criminalităţii, Oficiul Naţional pentru Protecţia Martorilor; Unitatea Centrală de Analiză a

Informațiilor, Direcția de Integrare Europeană, Programe şi Cooperare Internațională precum şi formațiunile teritoriale subordonate acestora.

Pentru a face față noilor evoluții şi forme de manifestare a criminalității, pe care le-am analizat în prezenta lucrare, au fost înființate structuri specializate pentru combaterea fraudelor vamale şi contrabandei, combaterea infracțiunilor comise prin Internet şi alte sisteme informatice, din domeniul proprietății intelectuale şi drepturilor conexe, de protejare a patrimoniului cultural-național.

Acest proces trebuie să continue într-o manieră de acțiune care să țină cont de specificul societății româneşti, de evoluția criminalității în general şi, în special a celei organizate, îndeplinindu-se cumulativ cerințele stabilite de standardele europene în vigoare şi în perspectivă.

Numai aşa se va evita ca în viitor să nu se mai repete situațiile în care poliția era etichetată ca o instituție obosită, dezorientată, fără vlagă sau coruptă, aşteptând pasiv schimbarea echipelor manageriale, la nivel central şi local.

Riscul de a păstra structuri organizatorice sau reguli profesionale depăşite de situația operativă şi de realitatea zilelor noastre obligă la continuarea măsurilor de adaptare a acestora la realitățile cotidiene, pentru a feri această instituție de anchiloza birocratică şi neputința profesională.

Considerăm că menirea procesului de reformă a Poliției Române, ca parte integrantă a edificiului instituțional al statului, trebuie să se circumscrie nevoii imperioase de a înscrie poliția în rândul organismelor similare din statele europene cu tradiție democratică, deplin racordată la realitățile şi perspectivele societății româneşti şi capabilă să reacționeze prompt la comanda socială.

În cadrul acestui proces, cât şi pentru îndeplinirea punctuală a atribuțiilor şi sarcinilor conferite prin lege, structurile operative ale Poliției Române trebuie să coopereze deschis, pragmatic şi eficient cu serviciile de specialitate

din: Direcția generală de informații şi protecție internă; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Serviciul Român de Informații; Serviciul de Informații Externe; Serviciul de Transmisiuni Speciale; Serviciul de Protecție şi Pază; Direcția Generală de Informații a Apărării din cadrul Ministerul Apărării ş.a.

În prezent, finalizarea reformei instituționale a Poliției Române se derulează în conformitate cu recomandările Uniunii Europene, pe trei componente: Ordine şi Siguranță Publică; Investigații Criminale; Combaterea Criminalității Organizate şi Terorismului (Legea nr. 508/2004) – componenta

de cyber crime, concomitent cu descentralizarea decizională prin responsabilizarea actului managerial la nivelul tuturor unităţilor de poliţie.

2.4.9. Direcţia Generală de Combatere a Criminalităţii Organizate

2.4.9.1. Scurt istoric

În urma analizei situaţiei poliţieneşti din ţara noastră, a evoluţiei şi tendinţelor criminalităţii în plan naţional şi internaţional, în consens cu recomandările O.I.P.C. – Interpol, ale Naţiunilor Unite şi Uniunii Europene, de a acţiona cu toate mijloacele legale împotriva crimei organizate şi de a constitui organisme specializate, acolo unde nu există, împotriva acestui fenomen, la propunerea Consiliului Militar al Inspectoratului General al Poliţiei, prin Ordinul ministrului de interne nr. 05010 din 01.04.1993, a fost creată Brigada de Combatere a Crimei Organizate, având în componenţă cinci servicii *(Antidrog, Informaţii, Investigaţii, Cercetări penale, Intervenţii) şi Compartimentul evidenţă pe calculator*.

La nivel teritorial s-au înfiinţat servicii de combatere a crimei organizate, în următoarele 15 judeţe: Arad, Bacău, Bihor, Braşov, Brăila, Cluj, Constanţa, Galaţi, Hunedoara, Iaşi, Mureş, Prahova, Suceava, Sibiu, Timiş, precum şi în municipiul Bucureşti.

Ulterior, prin Ordinul ministrului de interne nr. 05218 / 01.02.1994, în cadrul Brigăzii au fost înfiinţate încă două compartimente: Compartimentul personal, secretariat, deservire şi Compartimentul relaţii internaţionale, analiză şi documentare. De asemenea, prin acelaşi ordin, au fost înfiinţate servicii de combatere a crimei organizate şi la inspectoratele judeţene care nu le aveau în structură.

La data de 01.01.1995, prin Ordinul ministrului de interne nr. 05403, a fost înfiinţat Serviciul Special Anticorupţie, în cadrul Brigăzii de Combatere a Crimei Organizate, dar sub directa îndrumare de specialitate a Inspectoratului General al Poliţiei şi a Direcţiei de Combatere a Criminalităţii Economico - Financiare.

Prin Ordinul ministrului de interne nr. 05537, din 01.08.1995, s-a modificat Statul de Organizare a Brigăzii de Combatere a Crimei Organizate, înfiinţându-se în cadrul serviciilor operative mai multe compartimente, ce

urmau să răspundă nevoilor operative intervenite în starea infracțională din sfera acestui fenomen.

Întrucât crima organizată transnațională, de data aceasta cu rădăcini profunde în țara noastră, reclamă o nouă abordare, în cooperare cu organisme similare din comunitatea internațională, s-a luat măsura unei reorganizări majore a Brigăzii, realizată prin Ordinul ministrului de interne nr. 07225 din 01.07.1997. Această restructurare a fost determinată atât de componenta internă, respectiv necesitatea sporirii capacității de acțiune şi intervenție în prevenirea şi combaterea formelor tot mai acutizate de manifestare a traficului şi abuzului de droguri, a crimei organizate şi corupției la vârf, cât şi de componenta externă, respectiv Convenția O.N.U. privind lupta împotriva crimei organizate, adoptată la cea de-a 51-a Adunare Generală – la care România este parte; Convenția de Preaderare a României la Uniunea Europeană – Pilierul 3 – J.A.I. (*Justiție şi Afaceri Interne*); Recomandarea nr. 1 din Planul de acțiune al Uniunii Europene pentru combaterea crimei organizate, respectiv „*Constituirea unei agenții centrale de coordonare a luptei împotriva crimei organizate*"; Programul Național de Luptă împotriva Crimei Organizate.

Totodată, la data înființării acestei noi structuri se aflau în derulare 37 de acorduri interguvernamentale bi, tri şi multilaterale, în agenda de lucru a Ministerului de Interne, toate vizând combaterea traficului şi abuzului de droguri, a crimei organizate şi terorismului, Brigada fiind nominalizată ca agenție națională a Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, care să asigure cooperarea pe primele două componente.

În baza ordinului mai sus menționat, a fost aprobat Regulamentul nr. 710/1997, de organizare şi funcționare a Brigăzii de Combatere a Crimei Organizate şi Corupției, în structura căreia au fost înființate 12 servicii, similare Departamentului de Luptă contra Criminalității Organizate din Austria, Franța, Agenției Naționale Italiene – D.I.A. (*Direcția Investigativă Anti-Mafia*), B.K.A. Wiesbaden etc. Din aceleaşi considerente (interne şi internaționale), asemenea structuri au fost create şi în Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina şi Ungaria.

Din păcate, încă din vara anului 1999, această structură a Poliției Române a început să fie atacată în mod constant şi subtil din interiorul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, pentru început motivându-se că între B.C.C.O.C. şi alte direcții de poliție există anumite paralelisme care trebuie eliminate. Motivele acestui demers distructiv sunt lesne de înțeles (*invidie, teama, lipsa de control în scopuri personale*), iar cei care au

acţionat în această direcţie au reuşit, în cele din urmă, să reducă forţa de impact şi acţiune a brigăzii, care a fost restructurată la 01 martie 2000.

Asistăm aşadar la desfiinţarea şi trecerea în organigrama altor direcţii din I.G.P. a următoarelor structuri: Serviciul anticorupţie pe linie de crimă organizată; Serviciul spălare bani murdari şi fraude bancare; Serviciul de combatere a violenţei în sfera crimei organizate (*omorul la comandă sau pentru reglarea de conturi, taxa de protecţie, jaful, răpirea şi sechestrarea de persoane*); Serviciul de combatere a traficului internaţional cu autovehiculele furate şi Serviciul cercetări penale.

Această restructurare neproductivă s-a realizat în pofida opoziţiei cadrelor brigăzii, inclusiv a mass-mediei, care a încercat să dezvăluie adevăratele motive ale măsurii, şi a produs în scurt timp o serie de modificări în plan operaţional, informativ–operativ şi, nu în ultimul rând, o migrare semnificativă spre alte structuri de poliţie şi informative a ofiţerilor specialişti, mulţi dintre aceştia pregătiţi în cadrul programelor de asistenţă internaţională. De asemenea, prin reducerea numărului de posturi şi transformarea unor servicii în compartimente au fost afectate semnificativ activităţile specifice de supraveghere şi investigare operativă a membrilor grupurilor organizate de infractori, cele de laborator, de relaţii internaţionale şi logistică.

În compensaţie, o singură problematică a fost preluată de brigadă de la Direcţia Arme, Explozivi şi Substanţe Toxice şi anume, cea privind substanţele chimice esenţiale şi precursorii, demers firesc care urma să asigure tratarea în mod unitar în plan naţional a tuturor aspectelor care vizează controlul drogurilor şi al precursorilor, similar practicii internaţionale.

Reintegrarea ulterioară, în anul 2001, în cadrul Direcţiei Generale de Combatere a Crimei Organizate şi Antidrog (*denumire atribuită în aprilie 2001 Direcţiei de Combatere a Crimei Organizate, fost B.C.C.O.C.*) a liniei de muncă privind traficul internaţional cu autovehicule furate, precum şi demersurile ce i-au urmat până în prezent (*extinderea ariei de competenţă; creşterea numărului structurilor direcţiei generale şi a centrelor zonale*) demonstrează eşecul aşa-zisei „*reforme*" din anul 2000.

Această situaţie păguboasă a fost prezentată la acea vreme de conducerea B.C.C.O.C. atât conducerii Ministerului de Interne cât şi a Inspectoratului General al Poliţiei, prin Raportul nr. S/120765 din 21.06.1999, cuprinzând 31 pagini, din care redăm un pasaj din ultimul capitol: *„...B.C.C.O.C. este expresia concretă a acestor preocupări* (*n.a. raportul*

descrie anterior măsurile luate pentru perfecţionarea activităţii brigăzii), *fiind singura structură a M.I. absolut nouă, absolut europeană, care nu este un hibrid crescut pe un schelet preexistent. Ajunsă acum, după suita de transformări care au optimizat-o, la forma operaţională adecvată, ea este unitatea capabilă, prin profesionalism, experienţă şi mod de funcţionare, să facă faţă luptei pentru care a fost creată.*

Scoaterea de sub comanda B.C.C.O.C. a unor servicii înseamnă afectarea forţei de impact, scurt-circuitarea activităţii şi distrugerea acestui organism a cărui operativitate este dată tocmai de judicioasa articulare a componentelor.

Dincolo de aspectul funcţionalităţii organice, pe care schimbările preconizate l-ar paraliza, trebuie să subliniem că toate angajamentele României, de la convenţiile internaţionale în materie, la acordurile şi protocoalele bi, tri şi multilaterale, stipulează metode concrete de cooperare între B.C.C.O.C., ca structură naţională specializată în combaterea fenomenului şi agenţiile similare străine.

Dezarticularea brigăzii va pune statul în imposibilitatea de a-şi mai respecta obligaţiile asumate şi va întrerupe cooperarea în acest domeniu, pentru că nu se poate conlucra cu structuri dispersate sub diferite comenzi. Pentru operativitate, pentru eliminarea birocratismului, pentru raţiuni de ordin practic, impuse de cooperarea directă, este nevoie de un partener omolog unic.

Măsura în care statele lumii sunt conştiente de faptul că numai prin colaborare poate fi limitat un fenomen care transcende graniţele naţionale este dată şi de faptul că marile puteri trec peste orice divergenţe politice sau de altă natură atunci când trebuie să facă front comun în faţa criminalităţii transfrontaliere. Întâlnirile la vârf, indiferent de motivul reuniunii atrag, invariabil, şi această chestiune. În condiţiile date, considerăm că orice modificare de substanţă adusă brigăzii va antrena consecinţe negative pe mai multe planuri.

Actuala structură a brigăzii corespunde elementelor de standard internaţional, conform Planului de acţiune împotriva crimei organizate adoptat de Consiliul Uniunii Europene, în iulie 1997 şi Declaraţia împotriva crimei organizate, semnată la Trieste, în anul 1998 de 16 state, printre care şi România şi conform Proiectului Convenţiei O.N.U. pentru combaterea crimei organizate.

Brigada este o poliţie modernă, care cooperează permanent şi cu eficienţă cu poliţiile din străinătate şi integrează România în efortul Europei de a combate crima organizată.

Să se distrugă această structură prin dezmembrare este o crimă. Să se schimbe oamenii care deja s-au specializat, să fie eliminate paralelismele care, de fapt, nu există, înseamnă a diminua forţa de combatere internă şi a nu mai corespunde nevoilor internaţionale…".

Reorganizările şi fragmentările de conjunctură la care a fost supusă B.C.C.O.C. atât în plan central, cât şi în plan teritorial (*desfiinţarea serviciilor judeţene de combatere a crimei organizate prin comasarea acestora în 14 centre zonale*) au avut efectul prognozat de autorii raportului la care ne-am referit mai sus. Ca urmare, brigada nu a devenit o agenţie puternică, de tip european, aşa cum s-a urmărit până în anul 1999, întrucât respectivele măsuri luate nu au avut la bază o analiză profundă a realităţii româneşti şi a tăriei ce caracteriza organele judiciare ale statului în lupta cu crima organizată şi exponenţii acesteia.

Sesizându-se faptul că amputarea acestei instituţii este total neproductivă s-au luat măsuri organizatorice de reparare a răului făcut, prin reînfiinţarea în luna iunie 2003 a serviciilor judeţene de combatere a crimei organizate (desfiinţate în 2001), a birourilor la nivelul sectoarelor de poliţie din Bucureşti, prin sporirea competenţelor în materie pentru unitatea centrală şi structurile teritoriale subordonate.

2.4.9.2. Structura organizatorică

Structura organizatorică a Direcţiei Generale de Combatere a Criminalităţii Organizate se prezintă, după cum urmează:

1. Direcţia de Combatere a Crimei Organizate
2. Direcţia Antidrog
3. Direcţia de Combatere a Marii Criminalităţi Economico-Financiare
4. Direcţia Operaţii Speciale
5. Direcţia Supravegheri Operative şi Investigaţii
6. Serviciul de Cooperare Operativă cu Poliţiile Străine
7. Serviciul Sinteză şi Prognoză
8. Biroul Secretariat
9. Biroul juridic
10. Structura de Securitate

1. Direcția de Combatere a Crimei Organizate, care are în componență serviciile:

Serviciul 1 – Combaterea traficului cu materiale strategice

Serviciul 2 – Oficiul Național Central pentru Combaterea Falsului de Monedă, Cărți de Credit şi Cecuri de Călătorie

Serviciul 3 – Combaterea traficului internațional de persoane şi carne vie

Serviciul 4 – Combaterea criminalității informatice

Serviciul 5 – Combaterea traficului de migranți

2. Direcția Antidrog are în componență serviciile:

Serviciul 1 – Combaterea traficului de droguri sintetice, cocaină, haşiş şi derivați

Serviciul 2 – Combaterea traficului de heroină, opium şi derivați

Serviciul 3 – Precursori, laboratoare clandestine şi culturi

Serviciul 4 – Laboratorul de analize fizico-chimice droguri

3. Direcția de Combatere a Marii Criminalități Economico-Financiare

Serviciul 1 – Combaterea spălării banilor

Serviciul 2 – Combaterea fraudelor fiscale

Serviciul 3 – Combaterea marii criminalități economico-financiare din sfera crimei organizate

4. Direcția Operații este constituită din 4 servicii, 2 birouri şi un compartiment care sunt specializate în sprijinul celorlalte linii de muncă:

Serviciul 1 – Management al informatorilor profilați

Serviciul 2 – Investigatori Acoperiți

Serviciul 3 – Unitatea de Analiză a Informațiilor

Serviciul 4 – Prinderi în Flagrant;

Serviciul 5 – Exploatarea tehnică

Vizibila tendință de expansiune în plan internațional a crimei organizate a determinat înființarea de noi structuri specializate de luptă în cadrul Direcției Generale de Combatere a Criminalității Organizate, aşa cum le-am prezentat mai sus.

2.4.9.3. Atribuțiile direcției generale

Direcţia funcţionează ca structură de conducere, coordonare, sprijin, îndrumare şi control a structurilor teritoriale, fiind abilitată să efectueze activităţi proprii de investigare şi/sau cercetare a infracţiunilor date în competenţă.

În realizarea atribuţiilor ce-i revin acest organism de aplicare a legii desfăşoară în principal următoarele activităţi:

– conduce, coordonează, sprijină, îndrumă şi controlează activitatea specifică, desfăşurată de structurile teritoriale, pe liniile de muncă date în competenţă;

– asigură managementul investigatorilor acoperiţi şi a mijloacelor tehnice de supraveghere, în scopul respectării stricte a dispoziţiilor legale în vigoare;

– analizează periodic şi ori de câte ori este nevoie situaţia operativă pe liniile de muncă date în competenţă, propunând măsuri corespunzătoare de prevenire şi combatere, inclusiv propuneri de modificare sau adoptare a unor acte normative în materie;

– evaluează cauzele, condiţiile şi factorii care au determinat, au înlesnit sau favorizat comiterea infracţiunilor date în competenţă, iar pe baza concluziilor desprinse stabileşte direcţiile de acţiune şi măsurile ce urmează a fi întreprinse la nivel central şi teritorial;

– organizează şi coordonează acţiuni cu caracter preventiv şi de combatere, la nivel regional sau naţional, pe problematica dată în competenţă;

– efectuează activităţi informativ-operative proprii pentru identificarea, supravegherea şi documentarea activităţii infracţionale a persoanelor şi grupurilor organizate de infractori care pregătesc, comit ori au săvârşit infracţiuni din sfera crimei organizate şi a problematicii drogurilor şi precursorilor;

– efectuează cercetarea la faţa locului în situaţii care presupun folosirea de agenţi NBC (nucleari, biologici, chimici) şi controlul de specialitate, la solicitare sau din proprie iniţiativă în locuri şi medii suspecte pe această linie şi participă la percheziţii comune cu alte structuri, în condiţiile prevăzute de legea nr. 281/2003 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală;

– propune motivat detaşarea operativă pe perioade determinate, la nivelul D.G.C.C.O. a unor poliţişti şi mijloace tehnice de la structurile teritoriale, în scopul soluţionării unor cauze complexe şi între structurile teritoriale;

– participă la pregătirea studenţilor specializaţi în combaterea crimei organizate şi antidrog ce urmează cursurile Academiei de Poliţie „Alexandru

Ioan Cuza", precum şi a altor cadre de poliție incluse în diferite programe de pregătire în sistemul instituțiilor de învățământ ale Ministerului Internelor şi Reformei Administrative;

– cooperează cu unitățile de resort pentru elaborarea şi întocmirea proiectelor de acte normative, care prezintă interes ori includ prevederi referitoare la activitatea sa specifică;

– desfăşoară activități transmise prin comisiile rogatorii internaționale pe problematica strictă a crimei organizate transnaționale;

– derulează/gestionează programe internaționale în domeniul prevenirii şi combaterii crimei organizate şi antidrog;

– selecționează, testează şi avizează personalul polițienesc, necesar încadrării funcțiilor prevăzute în statul de organizare, în condițiile şi situațiile prevăzute de ordinele ministrului administrației şi internelor în vigoare.

– desfăşoară activități de cercetare şi dezvoltare a unor noi mijloace şi metode de prevenire şi combatere a infracțiunilor date în competență, precum şi pentru tehnica utilizată în procesul muncii;

– elaborează materiale de pregătire antiinfracțional a populației, folosind în acest scop mijloacele de informare în masă, în strictă conformitate cu reglementările în vigoare.

Pentru compatibilizarea mijloacelor legale de luptă împotriva criminalității organizate cu cele ale structurilor europene corespondente, DGCCO exercită următoarele atribuții:

– creează şi gestionează o evidență informatizată centralizată pentru stocarea tuturor datelor şi informațiilor pe linie de crimă organizată şi antidrog şi alte baze de date de interes operativ;

– elaborează şi distribuie pachete informatizate de analiză tactică şi strategică pentru toate structurile subordonate;

– inițiază, organizează şi gestionează baza de date R.I.P.E. (REGISTERES INFORMANTS PROGRAM ENHANCEMENT) – privind managementul informatorilor;

– asigură verificarea datelor şi informațiilor, în conformitate cu normele interne reglementate prin metodologii proprii de lucru.

De asemenea, Direcția generală cooperează, în condițiile legii, cu structuri similare din alte țări, precum şi cu organisme internaționale abilitate în domeniul combaterii crimei organizate, atât direct, cât şi prin intermediul Direcției de Integrare Europeană, Programe şi Cooperare Internațională din Inspectoratul General al Poliției Române, Centrul S.E.C.I. şi Centrul de

Cooperare Poliţienească Internaţională din cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative.

Concluzia generală pe care o putem formula este aceea că Poliţia Română cooperează şi colaborează în condiţii optime cu instituţiile similare din statele partenere interesate în contracararea crimei organizate care la acest moment este într-o continuă perfecţionare, dezvoltare şi expansiune.

Desigur, în viitor, în funcţie de evoluţia crimei organizate transnaţionale, trebuie să fim convinşi că statele lumii vor găsi şi căile juridice şi poliţieneşti necesare pentru apărarea propriilor fiinţe naţionale.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII, COMUNICĂRI ŞTIINŢIFICE

1. Abraham Pavel – *Comunitatea, Poliția şi Tranziția*. Bucureşti – Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1996.
2. Abraham Pavel, Ion Hurdubaie – *Convenții Europene în Materie Penală*, Editura Național, 2001.
3. Adamoli S., Dinicola A., Savona E.U., Zoffi, P.– *Organized Crime Around the World*, Hecmi pub.,Italia 1998.
4. Albu Petru, Mircea Alexandru – *Banii între certitudinea autenticității şi îndoiala contrafacerii*, Editura M.I., 1996.
5. Alexandru Niculina şi alții – *Culegere de jurisprudență penală şi procesual penală a Tribunalului Bucureşti*, 1998, Bucureşti, Regia Autonomă Monitorul Oficial, 1999.
6. Antoniu G. – *Prevenirea infracțiunilor în dezbaterea Națiunilor Unite*, Studii de drept românesc, nr. 1-2, Editura Academiei Române 1991.
7. Andreescu Anghel, Niță Dan – *Terorismul – analiză psihologică*, Editura Timpolis, Timişoara, 1999.
8. Andreescu Anghel – *Riscuri şi amenințări neconvenționale la adresa securității naționale*, Editura M.A.I., Bucureşti, 2000.
9. Andreescu Anghel – *11 septembrie 2001 – provocarea secolului XXI în materie de terorism*, Editura M.A.I., Bucureşti, 2002.
10. Andreescu Anghel – *Terorism – diversionism – o posibilă problemă de atingere a securității naționale*, Editura M.A.I., Bucureşti, 2001.
11. Ariacchi Pino – *Corupția, crima organizată şi spălarea mondială a banilor*, studiu, Conferința intențională anticorupție, Amsterdam,1992.
12. Banciu Dan, Rădulescu Sorin – *Corupția şi crima organizată în România*, Editura Continent 21, 1994.
13. Beloiu Gheorghe – *Drept Civil Român*, Casa de Editură şi Presă „Şansa" SRL, Bucureşti, 1992.

14. Bercheşan V., Pletea C – *Drogurile şi traficanţii de droguri*, Editura Paralela 45, Ploieşti, 1998.

15. Blambecker B. – *Spectacular computer crimes*, Homewood, Bow Jones Irwin, 1980

16. Bodunescu I. – *Flagelul Terorismului Internaţional*, Bucureşti, Editura Militară, 1978.

17. Bondarici Diţă, Viraciu Iulian – *Curs de Poliţie Economico-Financiară*, vol. 1, Editura M.A.I.,2003.

18. Boroi Alexandru şi alţii – *Drept procesual penal*, Editura Allbec, 2001.

19. Boroi Alexandru şi colectivul – *Drept Penal – Partea specială*, Editura Europa Nova, 1999.

20. Borovicka V.P. – *Mafia*, Editura Opus-Arena, 1994.

21. Bruth B.M., Hovak David – *Le Finren – Reseau American de lutte contre les delits financiers*, „Reavue Internationale de Police Criminelle", nr. 447/1994.

22. Bulai Constantin – *Drept Penal Român*, Partea generală, Casa de Editură şi Presă „Ansa" SRL. Bucureşti, 1992.

23. C. de Rorer – *A servi şi a proteja – Drepturile omului şi Dreptul umanitar pentru forţele de poliţie şi de securitate*, Comitetul Internaţional al Crucii Roşii, Geneva 1988, Imprimeria Arta Grafică Bucureşti.

24. Cajani Giorgio – *Filiera Falcone*, Editura Nemira, 1993.

25. Callaghan Jean – *Securitatea Internaţională şi Forţele Armate*, Editura Titronic Bucureşti 2003.

26. Camacho Losa l – *El delito informatico*, Madrid, 1987.

27. Cârjan Lazăr, Tandin Traian – *Poliţia Română Rediviva*! Editura Călăuza, Deva, 2000.

28. Chiesa Dalla Nado – *Crima imperfectă: generalul Mafia, societatea italiană* – Editura Mondatari, 1986.

29. Chiribucă Dan – *Tranziţia Postcomunistă şi Reconstrucţia Modernităţii în România*, Editura Dacia Eikon, 2004.

30. Clutterbuck Richard – *Terorism, drugs and crime in Europe after 1992*, Edited by Rautledge, London – 1993.

31. Corklin J. – *The Crime Estabilisment: Organized Crime and American Society*, New York, Editura Practice-Hall, 1973.

32. Dabu Valerică – *Poliţişti, Procurori, Judecători. Între lege şi fărădelege*. Bucureşti, Editura Monitorul Oficial, 1997.

33. Dongoroz Vintilă, Kahane Siegfried, Oancea Ion, Fodor Iosif, Iliescu Nicoleta, Bulai Constantin, Stănoiu Rodica – *Explicaţii teoretice ale Codului Penal Român, Partea generală*, vol. I, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1969.

34. Deleanu Ion – *Justiţia Constituţională*, Editura Lumina Lex, 1996.

35. Dincu Aurel – *Bazele Criminologiei*, vol. I, Editura Proarcadia, Bucureşti, 1993.

36. Dix E. George, Sharlot Michael – *Criminal Law – Cases and Materials*, West Publishing, Co., New York, 1988.

37. Dobrinoiu Vasile – *Corupţia în Dreptul Penal*, Editura Atlas Lex, Bucureşti, 1995.

38. Dobrinoiu Vasile, Papadopol Vasile şi Apetrei Mihai – *Codul de procedură penală adnotat*, Vol. 1 şi 2 partea generală, Editura Albastră, Bucureşti 1996–1997.

39. Dobrinoiu Vasile, Nistoreanu Gheorghe, Pascu Ilie, Molnar Ion, Lazăr Valerică, Boroi Alexandru – *Drept Penal, Partea generală*, Editura Europa Nova, Bucureşti, 1997.

40. Drăgan Jenică – *Drogurile în viaţa românilor*, Editura Magicart Design, 1996.

41. Drăgan Tudor – *Drept constituţional şi instituţii politice*, Vol. 2 Tratat elementar, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 2000.

42. Drăgoi Vasile, Alexandru Corneliu – *Migraţia şi Azilul*, Editura M.A.I., 2002.

43. Duculescu Victor – *Protecţia juridică a drepturilor omului – mijloace interne şi internaţionale*, Ediţie nou revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 1998.

44. Duculescu Victor şi Călinoiu Constanţa – *Drept Constituţional Comparat*, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 1999.

45. Duicu Sabin – *Modificarea Codului Penal şi a Codului de Procedură Penală prin Legile nr. 140 şi 141/1996*, Revista Dreptul nr. 7/1997.

46. Ecobescu Nicolae – *Manualul Consiliului European*; Bucureşti, Centrul de informare şi documentare al Consiliului European la Bucureşti, 1999.

47. Falcone Giovani – *Crima organizată o problemă mondială*, Revista internaţională de poliţie tehnică şi criminologie nr. 4/1992, pag. 394.

48. Falcone Giovani şi Padovani Marcello – *Mafia – Judecătorul şi oamenii de onoare*, Editura Danubius, 1993.

49. Filipescu Ion – *Drept internațional comunitar european*, Bucureşti, Editura Actami, 1994.

50. Florescu Bujor, Uțică Vasile – *Investigarea şi Cercetarea Infracțiunilor de Mare Violență, în Special Omoruri*, Editura M.A.I., 2003.

51. Germain Gultzgoff – *La lutte contre la fraude au detriment des interats financiers de la Comunaute Europeenne: organization et limites, sous la direction de M. J. Fitzmaurice*, Institut d'Etudes Europeennes: 65. Buletin de l'Union Europeenne.

52. Goldstein B – *La Fraude informatique delit de future*, in Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 391/1985.

53. Hanga Vladimir – *Istoria Dreptului Romanesc*, vol. 1, Editura Academiei, Bucureşti 1980.

54. Heinrich Boge – *„Escaladarea crimei organizate, a mişcărilor anti-democratice şi terorismului în Europa de Vest*", comunicare prezentată la Conferința Europeană asupra crimei organizate şi terorismului în societatea postcomunistă, Varşovia, 28-30.03.1993.

55. Hitashi Saeki – *Sisteme de justiție înfruntând crima organizată*, Raport la colocviul A.I.D.P., Alexandria, 1997, R.I.D.P., Vol. 69, pag. 414.

56. Hurdubaie Ioan – *Cooperarea judiciară europeană, Cadrul convențional penal*, Vol 1-2, Editura M.A.I., 2003.

57. Hurdubaie Ion – *Spațiul penal Paneuropean din perspectiva Consiliului Europei*, Bucureşti, Editura Universal Pan, 1999.

58. Hurdubaie Ion – *Rolul Consiliului Europei în uniformizarea legislațiilor penale şi naționale,* teză de doctorat, 1988 (Inspectoratul General al Poliției – Biroul Național Interpol).

59. Iakovlev Alexandru – *Ce vrem să facem din Uniunea Sovietică*, Editura Humanitas, 1991.

60. Ianni F.A.J – *The New Mafia*, Editura St. Martin Press, 1980.

61. Jean Callaghan, Franz Kernic – *Securitatea Internațională şi Forțele Armate*, Editura Titronic Bucureşti, 2003.

62. Jozsef Geller Ballasz, Feher Lenke – *The use of the special part of the penal law in the fight against organized crime in Hungary*, Revue International de Droit Penal, Editura Eres, Paris, 1998.

63. Koening Dorean Marguerite – *The Criminal Justice, Facing the Organized Crime in the United States Today*.

64. Korten David – *Corporațiile conduc lumea*, Editura Antet, 1998.

65. Kranitz Marian – *Anuar de criminologie şi criminalistică din anul 1995-Budapesta*, Editura IKVA, capitolul 3 „Fenomenul Corupției – crima organizată, traducerea procuror Rotaru Paraschiva din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti.

66. Kunicka – Michalaka Barbara – *Les systems de justice penale a l 'epreuve du crime organise dans Pologne*.

67. Langa Nicolae – *Crima organizată în România*, M.I., mai 1997, Bucureşti

68. Lascu Ioan, Lascu Laura Codruța – *Dreptul la apărare – drept fundamental reglementat în Legislația internațională şi în legea română*, Pro Lege nr. 3/2000, pag. 5-9.

69. Lehtola M, Paksul K – *Situtional Prevention of Economic Crime, National Counsil for Crime Prevention*; Helsinki, 2000.

70. Lilie Hans – *Specific Offenses of Organized Crime an German Criminal Law*, Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris 1988.

71. Lucaci Iosif, Marin Robert – *Investigarea Fraudelor Informatice*, Editura M.A.I., 2003.

72. Marcu Viorel – *Drept Internațional Comunitar*, Editura Nova, 1994.

73. Mateuț Gheorghiță – *Convenții internaționale în materie penală*, Editura Seivo Sat Arad, 1997.

74. Mazilu Dumitru – *Integrarea europeană. Drept Comunitar şi Instituții Europene*, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 2001

75. Miclea Damian – *Cunoaşterea Crimei Organizate*, Editura Pygmalion, Ploieşti, 2001.

76. Miclea Damian – *Combaterea Crimei Organizate – evoluție, tipologii, legislație, particularități*, curs, Vol. 1, Editura M.A.I., 2004.

77. Mitrache Constantin – *Drept Penal, Partea specială*, Casa de Editură şi Presă „Şansa" SRL., 1994.

78. Mocuța Gheorghe – *Criminalitatea Organizată şi Spălarea Banilor Murdari*, Editura Noul Orfeu, 2004.

79. Mocuța Gheorghe – *Metodologia Investigării Infracțiunii de Spălare a Banilor*, Editura Noul Orfeu, 2004.

80. Moldoveanu Nicolae – *Criminalitatea economico-financiară în societățile comerciale în perioada de tranziție spre economia de piață* – teză de doctorat susținută la Academia de Poliție „Al.I. Cuza", 1997.

81. Musil Yan – *Le systeme penal a l'epreuve du crime organize dans Republique Tcheque*, Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.

82. Năstase Adrian – *Drepturile Omului – Religie a sfârşitului de secol. Institutul Român pentru Drepturile Omului*, Bucureşti, 1992.

83. Năstase Adrian şi Aurescu Bogdan – Drept internațional contemporan, Texte esențiale, Bucureşti, Editura Monitorul Oficial, 2000.

84. Neagu Ion – *Drept procesual penal – Tratat*, Editura Global Lex, 2002.

85. Neagu Ion – *Drept procesual penal*, Vol. I, II, III, Ed. S.C. Euro Trading, 1993.

86. Negrea Radu – *Spoliatorii*, Editura Aurens, 1991.

87. Nese Marco – *La Piovra* (Caracatița vol.15), Editura Lucky, 1993.

88. Niculeanu Costel – *Garantarea şi asigurarea dreptului la* apărare, Revista Dreptul nr. 8/1998, pag. 67-123.

89. Nistoreanu Gheorghe – *Prevenirea criminalității prin măsuri de siguranță*, Editura M.I., Bucureşti, 1991.

90. Nistoreanu Gheorghe, Apetrei Mihai, Laurentiu Nac, Paraschiv Carmen Silvia, Dumitru Anca Lelia – *Drept Procesual Penal*, vol. I şi II, Editura Continent XXI, Bucureşti, 1995.

91. Nistoreanu Gheorghe, Păun Costică – *Criminologie*, Editura Didactică şi Pedagogică R.A. Bucureşti, 1995.

92. Olger Pinar – *The Criminal Justice Systems Facing the Challange of Organized Crime in Pays Bas*, Revue International de Droite Penal, Ed.Eres, Paris 1998.

93. Ortwin Shuster – „*Crima organizată şi combaterea acestui fenomen*" – comunicare la Simpozionul de la Mangalia, iulie 1996.

94. Palmieri Luigi – *Le Crime Organise an Italia*, Revue International de Police Criminelle, nr. 435/1999.

95. Pantaleone Michele – *Mafia şi Stupefiantele*, Bucureşti, 1970.

96. Pantaleone Michele – *Mafia şi puterea politică*, Editura Riunitti, Italia, 1995.

97. Parlour R., Chance C. – *Spălarea banilor, Directivele C.E.E. şi alte reglementări internaționale*, 1992.

98. Păun Costică – *Crima Organizată sau Organizarea Crimei*? Analele Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", anul. I, Bucureşti, 1993.

99. Pendleton Dan – *Război contra Mafiei*, Editura Ulise, 1994.

100. Pitulescu Ion – *Al treilea Război Mondial*, Crima Organizată, Editura Național, 1996

101. Pitulescu Ion, Abraham Pavel şi alții – *Dicționar explicativ şi practic de drept penal şi procesual penal cu modificările şi completările până la 01.07.1997*, Bucureşti, Editura Național, 1997.

102. Pitulescu Ion, Albu Petru – *Crima Organizată*, I.G.P. ,1993.

103. Popa Stefan, Cucu Adrian – *Economia Subterană şi Spălarea Banilor*, Editura Expert, 2000.

104. Popa Teodor şi Popa Teodor Carmen – *Poliția şi Comunitatea* – Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2000.

105. Popa Vasile şi Mihai Gheorghe – *Drepturile omului în Comunitatea Europeană*, Editura Globus, 1995.

106. Popescu Dumitra, Năstase Adrian şi Coman F. – *Drept internațional public*, Bucureşti, Editura Şansa, 1994.

107. Popescu Ilie, Rădulescu Nicolae şi Popescu Nicolae – *Terorismul Internațional, Flagel al Lumii Contemporane*, Ed. M.A.I., 2003.

108. Predescu Ovidiu – *Convenția Europeană a Drepturilor Omului şi implicațiile ei asupra dreptului penal român*, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 1998.

109. Purda Nicolae – *Protecția drepturilor omului; mecanisme interne şi internaționale*, Bucureşti, Editura Lumina Lex, 2001.

110. Rauscki M. – *Adopția în dreptul internațional privat*, Editura M.I.

111. Richard Chetterbuck – *Terrorism, drugs and crime in Europe after 1992*. Edited Routledge, London – 1993.

112. Roibu Ioan şi Mircea Alexandru – *Flagelul drogurilor la nivel mondial şi național*, Editura Mirton, Timişoara, 1996.

113. Saeki Hitashi – *The Criminal Justice System Fecing the Challange Organized Crime in Japan*, Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.

114. Salemo R.,Tompkins J. – *The Crime Confederation Cosa Nostra and Allied Operations in Organized Crime,* New York, Ed.Garden City,1969.

115. Sandu Florin – *Stop drogurilor*, Editura Syilvi, Bucureşti, 2002.

116. Serghei A.Obrezanov – *Crima Organizată în Rusia*, Referat susținut la „Security&Inteligence Trening Course", organizat la Cannes, Franța, 12-19 Martie 1995.

117. Serrano-Piedecassas Jese Ramon – *Reponse Penale du Crime Organise en Espagne*, Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.

118. Siclari Bruno – *Strutture e norme conto la Mafia*, Edizioni Laurus Robuzzo, Roma, 1995.

119. Stanciu Rodica Mihaela, Brezeanu Ortansa, Dianu Tiberiu – *Tranziția şi Criminalitatea*, Editura Oscar Print, 1994.

120. Stefan Anst, Cordt Schnibben – *11 Septembrie 2001, Ziua în care lumea s-a cutremurat*, Editura Runa, 2002.

121. Stuart Donald – *Politically Expedient but Potentially Criminal Legislation Against Gangs*, Revue International de Droite Penale, Editura Eres, Paris, 1997.

122. Suceavă Ion – *Crima Organizată şi Drepturile Omului*, Analele Academiei de Poliție „A.I.Cuza", 1995.

123. Suceavă Ion – *Flagelul Stupefiantelor*, Editura M.I., 1986.

124. Suceavă Ion, Coman Florian – *Criminalitatea şi Organizațiile Internaționale*, Editura Romcartexim, 1997.

125. Suceavă Ion şi Cloşcă Ionel – *Drept Internațional Umanitar*, Casa de editură şi presă „ŞANSA" SRL, Bucureşti, 1992.

126. Suceavă Ion şi Cloşcă Ionel – *Tratat de Drepturile Omului*, Editura Europa Nova, 1995.

127. Țical George, Blanda P. – *Legislația internațională a drogurilor*, Editura Pildner, 2003.

128. Toader Tudorel – *Drept penal român. Partea specială. Culegere de probleme din practica judiciară*, Ediția a doua revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Şansa, 1999.

129. Tom Donely – *Les triades chinoises*, Revue Internationale de Police Criminelle, nr. 338/1978.

130. Troneci Vasile şi Hurdubaie Ioan – *România în Interpol*, Editura Ministerului de Interne, 1994.

131. Țical George – Marius – *Prevenirea şi combaterea consumului şi traficului de droguri*, Curs, Editura Pildner 2003.

132. Țical George – Marius – *Combaterea Crimei Organizate – antidrog*, curs, Vol. 2, Editura M.A.I., 2003.

133. Voicu Costică – *Spălarea banilor murdari*, Editura Silvi, Bucureşti, 1999.

134. Voicu Costică – *Acțiunile terorist-diversioniste şi implicațiile acestora asupra securității naționale a României*, Editura M.I., 1996.

135. Voicu Costică – *Banii Murdari şi Crima Organizată*, Editura Artprint, 1995.

136. Voicu Costică – *Criminalitatea Afacerilor*, Tipografia I.G.P., 1997.

137. Voicu Costică şi alții – „*Siguranța națională şi ordinea publică*", *1859-2000*, Bucureşti 2002, tipar Artprint.

138. Voicu Costică, Drăgan Jenică – *Manualul polițistului antidrog*, Editura M.A.I., 1993.

139. Voicu Costică, Sandu Florin şi colectiv – *Managementul organizațiilor în domeniul ordinii publice*, vol. I şi II, Editura Ministerului de Interne, 2001.

140. Voicu Costică, Sandu Florin, Dascălu Ioan – *Frauda în domeniul financiar-bancar şi al pieței de capital*, Editura Trei, Bucureşti, 1998.

141. Volonciu Nicolae – *Tratat de procedură penală*, Vol. I şi II, Editura Paidea, 1994.

142. Vonica Romul Petru – *Statul de drept în jurisprudența Curții Constituționale – Internet*

143. Walter Cairns – *Introducere în Legislația Uniunii Europene*, Editura Universal Dalsi, 2001

144. Zaid Mohamed – *Specific incrimination of organized crime*, Revue International de Droite Penal, Editura Eres, Paris, 1998.

145. Zlătescu Moroianu Irina – *Drept justițional european*, Bucureşti, Editura Olimpia, 1999.

II. STUDII, REFERATE, ARTICOLE, NOTE

1. „*Combaterea traficului şi abuzului de droguri*" – Raport comun prezentat de Janet Reno, Ministrul Justiției şi Eric H.Holder, Tr., Adjunctul Ministrului Justiției – Audieri în Congres-SUA, 1998.

2. „*Considerații asupra tendințelor fenomenului crimei organizate internaționale*", Uniunea Europeană – Reuniunea Grupului de Experți în crima organizată, Bruxelles, 25.11.1998.

3. „*Crima organizată pe 2 roți: bandele de motociclişti*", Francois Hant, „Interpol Revue", Trad. Mariana Garbi.

4. „*Crima strategică şi strategia de securitate națională a României*” (Abordarea amenințărilor netradiționale la adresa securității, crima organizată, traficul de droguri şi terorismul în Europa Centrală şi de Est), dr. Douglas Menarchik, traducere Ministerul de Interne.

5. „*Indicații pentru o economie eliberată de fenomenul criminalității*”, document aprobat de Comisia parlamentară italiană de anchetare a fenomenului mafiot şi a altor asociații criminale similare, iulie 1993, B.C.C.O.C.

6. „*Intensificarea activităților pentru apărarea drepturilor cetățenilor şi combaterea noilor amenințări la adresa securității apărute în plan internațional*” – document elaborat de Directorul General pentru Afaceri Legale al Consiliului Europei, prezentat la Reuniunea miniştrilor de interne de la Bucureşti, 22-23 iunie 2000.

7. „*Interferențe între terorism şi crima organizată internațională*”, I.G.P. – B.C.C.O., 1.08.1998.

8. „*Interpol – Revue internaționale de police criminelle*” nr. 481/2000.

9. „*Lupta împotriva spălării banilor*”, Jonathan Winer, Secretar-Asistent Adjunct – Biroul pentru traficul internațional de narcotice şi pentru problemele aplicării legii, Depoziție în fața Comisiei Camerei pentru Servicii bancare şi financiare, audieri în Congres, Washington D.C., 11 iunie 1998.

10. „*Migrările – Scenarii pentru secolul XXI*” discursul lui Antonia Vitorino, comisarul european pentru justiție şi afaceri interne, în cadrul Conferinței pentru o strategie comună de migrare în U.E. (Roma, 12 iulie 2000).

11. „*Olanda – țara unde drogurile uşoare se vând în cafenele. „Protocolul Opiului este respectat cu strictețe*”, Raport Interpol, Dep. Investigații, 12.10.1998, Trad. Irina Pop.

12. „*Paradisuri fiscale şi spălarea banilor murdari*”, Comentariu difuzat de postul francez de televiziune Arte la 11.07.1998.

13. „*Pericolul reprezentat de crima organizată, spălarea banilor şi corupție în domeniul financiar*”, din „Managerial Auditing Journal” Marea Britanie, vol. 8, nr. 7/1993.

14. „*Politica Secolului XXI: creşterea protecției drepturilor cetățenilor şi noi amenințări internaționale la adresa securității*” – intervenția dlui. H.C. CRUGER, secretar general adjunct al Consiliului Europei, la şedința de deschidere a celei de-a II-a reuniuni la nivel înalt a miniştrilor de interne (Bucureşti, 22-23 iunie 2000).

15. „*Raportul asupra protecției martorilor al Comitetului european pe probleme de criminalitate*” – pus la dispoziție de Comitetul de experți în drept penal şi criminologia crimei organizate al U.E., Strasbourg, 24 martie 1999.

16. „*Revue internaţionale de Criminologie et de police technique et scientique*", vol. L.III, nr. 2/2000, pag. 219-230 şi 231-250.

17. „*Spălarea banilor şi criminalitatea organizată*" – Raport al reprezentanţilor Poliţiei Române cu privire la rezultatele înregistrate în urma participării la Seminarul internaţional de la Paris, din luna septembrie 2000.

18. Ministerio Del Interior- Delegation Del Gobierno Para El Plan National Sobre Drogas, „*Actuacion Policial Contra El Trafico Ilicito De Drogas, Operationes Destaca das Ano 2003*" (pag. 18 şi următoarele).

19. *Situaţiile operative anuale* întocmite de Direcţia Cazier Judiciar, Statistică şi Evidenţă Operativă din I.G P.R.

20. Parchetul Naţional Anticorupţie – *Buletin Documentar* nr. 1/2004 pag. 205.

21. M.A.I. – *Buletin de Informare şi Documentare*, Anul 12, nr. 1(54)2003 (pag. 7-16; 47-76; 77.

22. *Mapa Documentară de la Centrul de Informare a Comisiei Europene în România – Sinteză a Raportului de Ţară – 2003.*

23. M.A.I. – *Buletin de Informare şi Documentare*, Anul 12, nr. 3(50)2002 (62-73; 74-92).

24. M.A.I. – *Buletin de Informare şi Documentare*, Anul 12 nr. 6(53)2002 (pag. 77-85; 131-143).

25. *Buletinele poliţiei antidrog* (1991-1993).

26. *Bilanţ privind activitatea Poliţiei Române* (1990-2003).

27. M.A.I. – *Buletin de Informare şi Documentare*, Anul 12 nr. 3(56)2003, (pag. 7-20; 88-96; 97-116).

28. *Manualul Consiliului Europei* – Centrul de informare şi documentare al Consiliului Europei la Bucureşti.

29. M.I., Direcţia de Integrare Europeană şi Relaţii Internaţionale – *Elemente privind cadrul şi instrumentele din domeniul „Justiţiei şi Afaceri Interne*", Bucureşti, 2003.

30. *Revue trimestrielle du droite Europeen.*

31. M.A.I. – *Glosar – Termeni utilizaţi în relaţiile internaţionale din domeniul ordinii şi siguranţei publice*, Editura M.A.I., 2004.

32. Administraţia Prezidenţială – *Buletin Informativ nr. 1-2*/2004 (pag. 70).

33. *Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre* (A.P.C.E.M.N.), Raport privind cooperarea dintre ţările membre A.P.C.E.M.N. în combaterea crimei organizate, Bucureşti, 10-11 aprilie 1995.

34. *Al 9-lea Congres al Naţiunilor Unite pentru prevenirea crimei şi tratamentul delincvenţilor*, Cairo (29 aprilie – 9 mai 1995) – sinteza M.I.

35. Analiza activităţii Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate în anii l997-1999 (Preşedinţia României – Secretariatul C.S.A.T.)

36. *Buletin de criminologie şi criminalistică* nr. 1-2/1994 editat de Ministerul Justiţiei şi Ministerul Public.

37. *Buletin de criminologie şi criminalistică* nr. 1-2/1996, editat de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

38. *Buletin de Informare şi documentare* nr. 1/1991, pag. 15-22, editat de Ministerul de Interne.

39. *Buletin de Informare şi Documentare*, M.I., Direcţia Secretariat, Cabinete şi Protocol, Tipografia M.I., nr. 5/2000.

40. *Buletin de Informare şi Documentare*, nr. 4/2000 – editat de Ministerul de Interne, pag. 7-16; 17-36; 101-110 şi 121-126.

41. *Buletin de Informare şi Documentare*, nr. 5/2000, pag. 15-21; 63-69 şi 73-108, publicaţie de specialitate a Ministerului de Interne, în sprijinul perfecţionării activităţii şi pregătirii profesionale a cadrelor de conducere, specialiştilor şi lucrătorilor operativi.

42. *Buletinele informative periodice ale B.C.C.O., B.C.C.O.C., D.C.C.O. şi D.G.C.C.O.A*. din perioada 1993–2001.

43. *Calendare şi Evenimente*; http://europa.eu.int/news/cal-en.htm

44. *Cartea Albă a Ministerului de Interne, 1990 – 2000*, Editura M.I., 2001.

45. Centrul de Informare al ONU – Bucureşti – *Tendinţe mondiale privind drogurile ilicite – 2003* (pe suport digital CD-ROM).

46. Colecţia „*Poliţia Română*" – săptămânal editat de Ministerul de Interne.

47. Comunicările prezentate la Simpozionul internaţional organizat de Asociaţia „Europa 2000" cu tema: „*Ameninţări la adresa democraţiei parlamentare; crima organizată, corupţia şi terorismul*" desfăşurat la Haga (20–22 aprilie 1994).

48. *Conferinţa ministerială mondială asupra criminalităţii transnaţionale organizate, 21-23 noiembrie 1994*, desfăşurată la Napoli, sub egida Consiliului Economic şi Social – sinteză M.I.

49. Consiliul Europei – *Recomandarea 96(8) asupra politicii criminale într-o Europă în transformare*, adoptată la 05.09.1996.

50. Consiliul Suprem de Apărare al Ţării (C.S.A.T.) – *Cartea Albă a Crimei Organizate şi a Corupţiei*, 1998.

51. *Corupţia şi crima organizată în statele de tranziţie* (Octopus), Proiect Comun între Comisia Comunităţilor Europene şi Consiliul Europei – Recomandări şi directive finale adresate Guvernului României (23.02.1998).

52. *Council of Europe, Co-operaţion Grup to Combat Drugs Abuse and Ilicit Traficking in Drugs, (Pompidou Group) – Estimating the Prevalence of Problem Drug use in Europe* – No.1, Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 1997.

53. *Crima organizată la nivel transnaţional – o ameninţare în creştere la adresa pieţei globale*, Raport Kees Zijlstra (Olanda) – Raportor general, Adunarea Atlanticului de Nord (parlamentarii NATO), Secretariatul Internaţional, 8.04.1998.

54. Crima organizată şi corupţia, traducere din „*Law enforcement and criminal justice*" de A.C. Germann, Profesor emerit la Universitatea de stat California, Ediţia nr. 31/1988, Cap. XIX.

55. *Crima organizată transnaţională – fenomen de destabilizare a securităţii internaţionale*, M.I., Direcţia Generală de Strategie, Integrare Europeană şi Relaţii Publice, Bucureşti, 1998.

56. *Crima organizată*, documentar IGP – BCCO, Bucureşti, 1994.

57. Culegere „*Convenţii privind substanţele psihotrope*" (196l, 1971, 1988) Brigada de Combatere a Crimei Organizate şi Corupţiei.

58. *Declaraţia Conferinţei Organizaţiilor Europene de Control Guvernamental*, Budapesta (25-27.03.1998).

59. Documentar „*Combaterea crimei organizate*", Conferinţa Europeană, Londra (12.03.1988).

60. Documentar al Curţii de Conturi a României înaintat Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate, referitor la rezultatele globale ale controalelor din anul 1997.

61. Documentar al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie – Informare privind activitatea Grupului de proiect instituit de Comitetul European pentru Probleme Penale, în vederea elaborării unei recomandări privind replica adecvată împotriva amplorii fenomenelor infracţionale într-o Europă aflată în transformare, intitulată „Politica penală şi Dreptul penal în Europa transformărilor", trad. din franceză şi engleză.

62. *Documente oficiale despre U.E.* – http: eu.int/abc/off/index en.htm

63. *Documentele Conferinţei Mondiale Ministeriale a Naţiunilor Unite asupra Criminalităţii organizate Transnaţionale*, Napoli-Italia, 21–23 noiembrie 1994.

64. *Documentele Conferinţei regionale privind combaterea traficului şi consumului ilegal de droguri*, Bucureşti, România, iunie 1998.

65. Documentele de lucru ale Conferinţei organizate de Consiliul Europei, cu tema „*Spălarea banilor în statele aflate în tranziţie*" Strasbourg (29.11–01.12.1994).

66. *Drugs Arena* (NCIS – London), ISSUC 15, Summer.

67. *Europa a devenit centrul traficului internaţional de Amfetamine*, Raport Interpol, Departamentul Investigaţii, 9.10.1998, Trad. Irina Pop.

68. *Extras din Raportul public anual al Curţii de Conturi privind controlul execuţiei bugetare depus la Parlamentul României* – cu adresa nr. 663/30.12.1997.

69. Guvernul României – *Bilanţul Guvernării în Perioada 2001 – 2003*.

70. *Institutul Român pentru Drepturile Omului – Principalele instrumente privind drepturile omului la care România este parte*, Volumul 1– Instrumente universale, Ediţia a patra, revizuită şi adăugită, Bucureşti, 1999, tiparul R.A. „Monitorul Oficial".

71. *International Narcotics Control Board (I.N.C.B.) – Report of the International Control Board for 1999 – United Nations*, New York, 2000.

72. *Israel Police, Intelligence Department Crime Analysis Division – Trafficking in Women in Israel,* Decembrie 2000.

73. *Israel Police, Intelligence Department, Research Division – International organized crime and it's impact on Israel*, Decembrie 2000.

74. M.A.I.– *Buletin de Informare şi Documentare* – Anul 13, nr. 2661/2004 (pag. 105-126).

75. M.A.I. – *Evaluarea Activităţii din Anul 2003* – broşură ed. ro. şi engleză, pag. 127.

76. M.A.I.– *Buletin de Informare şi Documentare* – Anul 12, nr. 4(57)2003.

77. M.A.I. – *Buletin de Informare şi Documentare*, Anul 13, nr. 3 (62)2004, pag. 43-50; 62-69; 70-78; 120-136)-Douglas Menarchik, pag.136.

78. M.I. – I.G.P. „*Câteva consideraţii asupra criminalităţii organizate – necesităţi în procesul de pregătire a specialiştilor abilitaţi în prevenirea şi combaterea fenomenului*", Col. Petru Albu, 2000.

79. *Materiale documentare întocmite de Ministerul Afacerilor Externe, S.R.I., S.I.E., Garda Financiară*, prezentate la simpozioane interne şi activităţi comune de cooperare.

80. Ministero dell'Interno, *Direzione Investigativa Antimafia – Attivita'svolta e risultati consegeniti,* 2 Semestre 1999.

81. Ministero dell'Interno, *Direzione Investigativa Antimafia – Relatione Semestriale,* 1 Semestre 1999.

82. *Ministerul de Interne din Italia – crima organizată în Italia: analiza evoluției sale şi a măsurilor de contracarare*, Tipografia Direcției Centrale a Poliției Criminale, 2000.

83. *Oficiul pentru Publicații*, EUR-OP.

84. *Oficiul Statistic: EUROSTAT*; http; europa,eu.int/comm/eurostat

85. *Parlamentele împotriva crimei organizate, aspecte internaționale* (Triest 25.10.1995 – Conferința Preşedinților Adunărilor Parlamentare) – documentar Ministerul de Interne.

86. *Program special de protecție a monedei naționale împotriva actelor de falsificare,* 1998, încheiat între Ministerul de Interne şi Banca Națională a României, aprobat de şeful Guvernului.

87. *Programele naționale de combatere a corupției şi crimei organizate pe anii 1997–2003.*

88. *Proiect de Recomandări nr. R(2000) cu privire la principiile luptei împotriva crimei organizate al Uniunii Europene*.

89. *Rapoarte de analiză şi bilanț ale structurii de combatere a crimei organizate din România,* de la înființare (1.04.1993) şi până la finele anului 2003, (B.C.C.O., B.C.C.O.C., D.C.C.O., D.G.C.C.O.A.).

90. *Rapoartele de activitate ale Gărzii Financiare Centrale, pe anii 1997–2003*.

91. *Rapoartele de analiză ale activității Poliției Române din perioada 1990–2003.*

92. *Rapoartele de Bilanț ale Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție pe anii 2000–2003.*

93. *Raport al Comisiei parlamentare de anchetă asupra fenomenului Mafiei şi asupra altor asociații criminale similare*, aprobat la 20 iulie 1993 în şedința Camerei Deputaților şi Senatului Republicii Italiene.

94. *Raport al Comisiei parlamentare de anchetă asupra mijloacelor de luptă împotriva tentativelor de penetrare a Mafiei în Franța*, remis Preşedintelui Adunării Naționale la 27 ianuarie 1993 şi publicat în Jurnalul Național.

95. *Raport asupra criminalității în domeniul afacerilor, o amenințare pentru Europa, Consiliul Europei* – Adunarea Parlamentară, 25.11.1997, raportor: Helle Degn, Danemarca.

96. *Raportul activității de bilanț al M.I. pe anii 2000-2003*.

97. *Raportul anual 1999–2000 al Național Crime Square*, 26 pag., Anglia.

98. *Raportul anual pentru 1997, Europol, Unitatea de droguri Europol*.

99. *Raportul European asupra Criminalității Organizate, Asociația Internațională „Europa 2000”*, 1996.

100. Revista „*Law and Order*", vol. 48, nr. 3, martie 2000, pag. 45-47 (Noi ameninţări ale criminalităţii internaţionale – T.J. Yopek, analist) pag. 109–112 (soluţionarea infracţiunilor în domeniul înaltelor tehnologii – R.B.Weinblatt, profesor SUA).

101. *Revista de drept penal*, anul 1, nr. 2, serie nouă, editată de Asociaţia Română de Ştiinţe Penale, pag. 194-200, Editura Atlas Lex, 1994.

102. Serghei A.Obrezanov – *Crima organizată în Rusia (Referat susţinut la „Security and Inteligence Training Course*", organizat la Cannes, Franţa, 12-19 martie 1995).

103. *Sinteza materialelor prezentate în cadrul primei reuniuni a Comitetului Comun de Cooperare – Centrul Regional SECI* – pentru combaterea criminalităţii transfrontaliere, desfăşurată la Bucureşti în perioada 11–12 februarie 2000.

104. Statutul Consiliului Europei.

105. United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention (UN-OOCCP).

III. LEGISLAŢIE (acte normative interne şi internaţionale în domeniul combaterii crimei organizate şi în alte domenii)

1. Constituţia României.

2. Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale, amendată prin Protocolul nr. 11 – intrată în vigoare la l noiembrie 1998, editată de Centrul de informare şi documentare al Consiliului Europei la Bucureşti, 1999.

3. Noul Cod Penal şi Codul de Procedură Penală, Bucureşti, Tribuna, 1997.

4. Institutul Roman pentru Drepturile Omului – principalele instrumente internaţionale privind drepturile omului la care România este parte, Vol.I, Instrumente Universale.

5. Institutul Român pentru Drepturile Omului – principalele instrumente internaţionale privind drepturile omului la care România este parte, Vol.II, Instrumente Regionale.

6. Arhiva de jurisprudenţă a Ministerului Justiţiei – Superlex – INTERNET.

7. Legea nr. 756/27.12.2001 asupra transferării persoanelor condamnate în străinătate.

8. Legea nr. 704/03.12.2001 privind asistenţa judiciară internaţională în materie penală.

9. Legea nr. 678/21.11.2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane.
10. H.G. nr. 1.489/18.12.2002 privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale Antidrog.
11. Legea nr. 677/21.11.2001 privind protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date.
12. Legea nr. 656/07.12.2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor.
13. Legea nr. 296/07.06.2001 privind extrădarea.
14. Legea nr. 218/23.04.2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române.
15. Legea nr. 188/08.12.1999 privind Statutul funcţionarilor publici.
16. Legea nr. 360/06.06.2002 privind Statutul Poliţistului cu modificările şi completările aduse de Legea nr. 281/24.06.2003, O.U. nr. 89/02.10.2003 şi Legea nr. 101/07.04.2004.
17. H.G. nr. 6/4.01.2001 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Tineretului şi Sportului.
18. H.G. nr. 22/04.01.2001 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Sănătăţii şi Familiei.
19. H.G. nr. 23/04.01.2001 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Educaţiei şi Cercetării.
20. O.U. nr. 2001/15.11.2002 pentru crearea cadrului instituţional necesar în vederea funcţionării Centrului Regional al Iniţiativei de Cooperare în sud-estul Europei pentru Combaterea Criminalităţii Transfrontaliere.
21. H.G. nr. 767/26.07.2001 privind regimul de comercializare a produselor în compoziţia cărora intră substanţe cu efect ebrionarcotic, produse denumite generic „Aurolac".
22. Legea nr. 300/17.05.2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiţi la fabricarea ilicită a drogurilor.
23. H.G. nr. 1121/10.10.2002 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 300/2002 privind Regimul juridic al precursorilor folosiţi la fabricarea ilicită a drogurilor.
24. H.G. nr. 75/26.01.1991 pentru stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor la normele privind regimul produselor şi substanţelor stupefiante.
25. Legea nr. 182/12.04.2002 privind protecţia informaţiilor clasificate.
26. Legea nr. 171/09.04.2001 pentru modificarea şi completarea unor prevederi ale Legii nr. 31/1996 privind regimul Monopolului de Stat.
27. Legea nr. 87/18.10/1994 privind combaterea evaziunii fiscale.

28. O.U. nr. 43/04.04.2002 privind Parchetul Național Anticorupție.
29. Legea nr. 84/24.07.1995 – Legea Învățământului.
30. Legea nr. 682/19.12.2002 privind protecția martorilor.
31. O.U. nr. 105/27.06.2001 privind Frontiera de Stat a României.
32. Legea nr. 141/24.07.1997 privind Codul Vamal al României.
33. Legea nr. 78/08.05.2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancționarea faptelor de corupție.
34. Legea nr. 39/21.01.2003 privind prevenirea şi combaterea criminalității organizate.
35. Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri.
36. Hotărârea nr. 1.359/20.12.2000 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri.
37. Ordinul nr. 189/19.03.2002 privind completarea art. 62 din Instrucțiunile nr. 103/1970 pentru executarea prevederilor Legii nr. 73/1969 privind regimul produselor şi al substanțelor stupefiante.
38. Hotărârea nr. 154/16.02.2003 pentru aprobarea Strategiei Naționale Antidrog în perioada 2003-2004.
39. O.U. nr. 104/27.06.2001 privind organizarea şi funcționarea Poliției de Frontieră Române.
40. H.G. nr. 1065/25.10.2001 privind aprobarea Programului de prevenire a corupției şi a planului de acțiune împotriva corupției.
41. Legea nr. 81/26.02.2002 pentru aprobarea O.U.G. nr. 104/2001 privind organizarea şi funcționarea Poliției de Frontieră Române.
42. Legea nr. 45/1994 privind apărarea națională a României.
43. Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională.
44. Legea nr. 14/1992 privind organizarea şi funcționarea Serviciului Român de Informații.
45. Legea nr. 40/1990 privind organizarea şi funcționarea Ministerului de Interne.
46. Legea nr. 26/1994 privind organizarea şi funcționarea Poliției Române.
47. Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională pentru protecția demnitarilor.
48. Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii şi liniştii publice .
49. Legea nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc şi al munițiilor.

50. Legea nr. 126/1995 privind regimul materialelor explozive.
51. Legea nr. 73/1969 privind regimul produselor şi substanţelor stupefiante.
52. Decretul nr. 466/1979 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare.
53. Legea nr. 111/1996 privind desfăşurarea în siguranţă a activităţilor nucleare.
54. Legea nr. 56/1992 privind regimul juridic al frontierei de stat a României.
55. Legea nr. 2/1998 privind prelevarea şi transplantul de ţesuturi şi organe umane.
56. Legea nr. 141/1997 privind Codul Vamal al României.
57. Legea nr. 301/28.06.2004 privind Codul penal.
58. H.G. nr. 130/1997 pentru aprobarea Regulamentului cadru privind autorizarea, organizarea şi exploatarea jocurilor de noroc.
59. O.G. nr. 52/1998 privind planificarea apărării naţionale a României, aprobată prin Legea nr. 63/2000, republicată.
60. Legea nr. 39/1990 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Suprem de Apărare a Ţării.
61. Decretul nr. 32/1990 privind structura şi efectivele Ministerului de Interne.
62. Decret-Lege nr. 10/1990 privind regimul paşapoartelor şi al călătorilor în străinătate.
63. Decret-Lege nr. 88/1990 privind unele măsuri de ocrotire a organelor de stat, a instituţiilor publice, a sediilor partidelor şi formaţiunilor politice şi a ordinii de drept.
64. Legea nr. 60/1991 privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice.
65. H.G. nr. 137/1991 privind înfiinţarea Academiei de Poliţie a Ministerului de Interne.
66. H.G. nr. 769/1991 privind structura organizatorică şi efectivele Ministerului de Interne.
67. Legea nr. 56/1992 privind frontiera de stat a României.
68. Legea nr. 15/1996 privind Statutul şi regimul refugiaţilor în România.
69. Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naţionale.
70. Legea nr. 18/1996 privind paza obiectivelor, bunurilor şi valorilor.
71. Legea nr. 105/1996 privind evidenţa populaţiei şi cartea de identitate.
72. Legea nr. 106/1996 a Protecţiei civile.
73. Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă.
74. Legea nr. 12/1996 privind organizarea şi funcţionarea Corpului Pompierilor Militari.

75. Legea nr. 132/1996 privind modificarea şi completarea Legii nr. 61/1991.
76. Legea nr. 116/1998 privind organizarea şi funcţionarea Jandarmeriei Române.
77. Legea nr. 123/1998 pentru acceptarea de către România a Constituţiei Organizaţiei Internaţionale pentru Migrări.
78. H.G. nr. 413/1999 privind aprobarea Regulamentului de Organizare şi Funcţionare a Oficiului Naţional de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor.
79. Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor.
80. Legea pentru aprobarea O.U.G. nr. 80/1999 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 56/1992 privind frontiera de stat a României.
81. Legea nr. 2/2000 privind completarea şi modificarea Legii nr. 61/1991 pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de convieţuire socială, a ordinii şi liniştii publice.
82. Legea nr. 123/2001 privind regimul juridic al străinilor.
83. O.G. nr. 80/1999 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 56/1992 privind frontiera de stat a României.
84. H.G. nr. 1182/1996 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 15/1996.
85. Rezoluţia specială „Crima ca formă de afaceri" a celei de-a V-a Conferinţe O.N.U.
86. Convenţia europeană privind asistenţa juridică în materie penală (20.04.1962) şi Protocolul adiţional.
87. Protocolul adiţional la Convenţia europeană privind informaţia asupra dreptului străin.
88. Convenţia europeană de extrădare (18.04.1960).
89. Convenţia europeană pentru supravegherea persoanelor condamnate sau eliberate condiţionat (30.01.1964).
90. Convenţia europeană privind repatrierea minorilor (28.05.1970).
91. Convenţia europeană asupra valorii internaţionale a sentinţelor represive.
92. Convenţia europeană asupra transmiterii măsurilor represive (15.05.1972).
93. Convenţia asupra transferării persoanelor condamnate (21.03.1983).
94. Convenţia culturală europeană (23.06.1985).
95. Convenţia europeană pentru reprimarea terorismului (27.01.1997).
96. Convenţia europeană privind spălarea, depistarea, sechestrarea şi confiscarea produselor infracţiunii (08.11.1990).

97. Convenţia Naţiunilor Unite privind combaterea traficului ilicit de stupefiante şi substanţe psihotrope (31.01.1998) şi Acordul referitor la traficul ilicit pe mare (31.01.1995).
98. Convenţia europeană asupra controlului, dobândirii şi deţinerii armelor de foc.
99. Convenţia europeană relativă la despăgubirea victimelor unor infracţiuni violente (24.11.1983).
100. Convenţia internaţională pentru suprimarea traficului femeilor şi copiilor, încheiată la Geneva la 30 septembrie 192l (ratificată prin Legea nr. 23/1925).
101. Convenţia internaţională pentru reprimarea circulaţiei şi traficului cu publicaţii obscene, încheiată la Geneva la 13 septembrie 1923 (ratificată prin Legea nr. 147/1926).
102. Convenţia şi Protocolul asupra opiului, încheiate la Geneva la 19 februarie 1925 (ratificate prin Legea nr. 93/1928.
103. Protocolul din 20 aprilie 1929 referitor la considerarea infracţiunilor de fabricare de monedă ca infracţiuni de drept comun, în ce priveşte extrădarea (ratificat prin Legea nr. 89/1930).
104. Convenţia pentru limitarea fabricaţiei şi reglementarea distribuirii stupefiantelor, încheiată la Geneva la 13 iulie 1931 (ratificată prin Legea nr. 59/1933).
105. Convenţia internaţională pentru reprimarea traficului de femei majore, încheiată la Geneva la ll octombrie 1931 (ratificată prin Legea nr. 121/1935).
106. Convenţia pentru reprimarea traficului ilicit de droguri vătămătoare, semnată la Geneva la 26 aprilie 1936 (ratificată prin Decret-Lege nr. 169/1938).
107. Convenţia internaţională pentru represiunea falsificatorilor de monedă, încheiată la Geneva, la 20 aprilie 1929 (ratificată prin Decret-Lege nr. 725/1938).
108. Convenţia pentru reprimarea traficului cu fiinţele umane şi a exploatării prostituirii altuia şi Protocolul de încheiere, adoptate de Adunarea generală a O.N.U., la 2 decembrie 1949 (ratificate prin Decretul nr. 482/1954).
109. Convenţia pentru reprimarea capturării ilicite a aeronavelor, încheiată la Haga, la 16 decembrie 1970 (ratificată prin Decretul nr. 143/1972).
110. Convenţia unică asupra stupefiantelor din 1961 şi Protocolul privind modificarea acestei Convenţii (ratificate prin Decretul nr. 626/1973)
111. Convenţia referitoare la infracţiuni şi la anumite alte acte săvârşite la bordul aeronavelor, încheiată la Tokio, la 14 septembrie 1963 (ratificată prin Decretul nr. 627/1975).

112. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate contra securității aviației civile, încheiată la Montreal, la 23 septembrie 1971 (ratificată prin Decretul nr. 66/1975).

113. Convenția privind prevenirea şi sancționarea infracțiunilor contra persoanelor care se bucură de protecție internațională, inclusiv agenții diplomatici, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 14 decembrie 1973 (ratificată prin Decretul nr. 254/1978).

114. Convenția internațională contra luării de ostatici (ratificată prin Decretul nr. 111/1990).

115. Convenția de la Haga, din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (ratificată prin Legea nr. 100/1992).

116. Convenția asupra substanțelor psihotrope, din 1971 şi Convenția asupra traficului ilicit de stupefiante şi substanțe psihotrope, din 1988 (ratificată prin Legea nr. 118/1992).

117. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite împotriva siguranței navigației maritime, precum şi Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite împotriva siguranței platformelor fixe situate pe platoul continental, adoptate la Roma, la 10 martie 1988 (ratificate prin Legea nr. 123/1992).

118. Convenția europeană cu privire la controlul achiziționării şi deținerii armelor de foc de către particulari, adoptată la Strasbourg la 28 iunie 1978 (ratificată prin Legea nr. 116/1997)

119. Convenția europeană pentru reprimarea infracțiunilor rutiere (ratificată prin Legea nr. 183/1997)

120. Convenția europeană privind violența şi ieşirile necontrolate ale spectatorilor cu ocazia manifestărilor sportive, în special la meciurile de fotbal, Strasbourg, 19 august 1985 (ratificată prin Legea nr. 53/1997)

121. Convenția europeană de extrădare (ratificată prin Legea nr. 80/1997).

122. Convenția europeană referitoare la transferul persoanelor condamnate (ratificată prin Legea nr. 76/1996)

123. Proiectul Convenției Europene generale asupra cooperării interstatale în domeniul penal (25.03.1994).

124. Proiectul Convenției internaționale împotriva criminalității transnaționale organizate (1996).

125. Proiect de Lege privind definirea şi sancționarea activităților infracționale pe linie de crimă organizată.

126. Proiect de Lege privind regimul materialelor şi substanțelor chimice esențiale şi precursori.

127. Proiect de Lege privind protecţia martorului şi instituţia investigatorului acoperit.

128. Proiect cadru al Convenţiei Naţiunilor Unite împotriva crimei organizate

129. Codurile penale din Italia, Germania, Franţa, S.U.A., Grecia, Austria, Buffalo Criminal Center, Criminal Law Resources on the Internet.

130. Legea nr. 394/14.06.2002 pentru ratificarea Acordului referitor la traficul ilicit pe mare adoptat la Strasbourg, la 31.01.1995, în aplicarea art. 17 din Convenţia Naţiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante şi substanţe psihotrope, întocmită la Viena, la 20.12.20.

131. Legea nr. 118/15.12.1992 pentru aderarea României la Convenţia asupra substanţelor psihotrope, din 1971 şi Convenţia contra traficului ilicit de stupefiante şi substanţe psihotrope, din 1988.

132. Decret nr. 626/21.11.1973 privind aderarea României la Convenţia unică asupra stupefiantelor, din 1961 şi la Protocolul privind modificarea acestei Convenţii.

133. Legea nr. 216/1997 privind regimul paşapoartelor în România,

134. H.G. nr. 270/1997 pentru aprobarea Înţelegerii dintre Ministerul de Interne al României şi Ministerul de Interne al Republicii Belarus, privind colaborarea în lupta împotriva criminalităţii, semnată la Bucureşti, la 22 mai 1996,

135. H.G. nr. 271/1997 pentru aprobarea Acordului de cooperare în domeniul combaterii crimei organizate a terorismului şi traficului ilicit de droguri dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare, semnat la Budapesta, la 19 februarie 1997.

136. O.G. nr. 175/1999 privind înfiinţarea Agenţiei pentru Organizarea Centrului Regional pentru Prevenirea şi Combaterea Infracţionalităţii Transfrontaliere (SECI).

137. Legea nr. 101/1999 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Peru privind prevenirea, investigarea şi combaterea consumului neregulamentar şi traficului ilicit de stupefiante, substanţe psihotrope şi a delictelor conexe.

138. O.G. nr. 46/1999 pentru participarea României la Grupul de State Împotriva Corupţiei (GRECO), instituit prin Rezoluţia Consiliului Europei nr.(99)5, din 1 mai 1999.

139. H.G. nr. 280/1999 pentru aprobarea Protocolului de colaborare trilaterală lărgită, în combaterea criminalităţii şi în special a criminalităţii transfrontaliere, semnat la Sofia, la 8 septembrie 1998.

140. Legea nr. 154/1999 privind ratificarea Acordului de cooperare dintre Guvernul României, Guvernul Republicii Bulgaria, Guvernul Republicii Turcia în

domeniul luptei împotriva terorismului, crimei organizate, traficului ilicit de substanțe stupefiante şi psihotrope, spălării banilor, traficului de persoane şi altor infracțiuni grave, semnat la Antalya, la 16 aprilie 1998.

141. H.G. nr. 917/1999 pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul României şi Guvernul Federal al Austriei privind combaterea crimei organizate internaționale, a traficului ilegal de droguri, a terorismului internațional, precum şi în alte scopuri în domeniul justiției penale, semnat la Bucureşti, la 18 martie 1999.
142. Legea nr. 13/2000 pentru ratificarea Înțelegerii dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Cipru cu privire la cooperarea împotriva criminalității internaționale, semnată la Bucureşti, la 7 iunie 1995.
143. Legea nr. 68/28.04.1999 pentru ratificarea Cartei Organizației Cooperării Economice a Mării Negre, semnată la Yalta, la 5 iunie 1998.
144. Legea nr. 46/1991 pentru aderarea României la Convenția privind statutul refugiaților, precum şi la Protocolul privind statutul refugiaților.
145. Legea nr. 6/2000 pentru ratificarea Acordului de cooperare dintre Guvernele statelor participante la Cooperarea Economică a Marii Negre în domeniul combaterii criminalității, în special a formelor ei organizate, semnat la Kerkira, la 2 octombrie 1998.
146. H.G. nr. 73/27.01.2005 privind aprobarea Strategiei naționale antidrog în perioada 2005–2012.
147. H.G. nr. 323/14.04.2005 pentru aprobarea Planului de acțiune în vederea implementării Strategiei naționale antidrog în perioada 2005–2008.
148. H.G. nr. 860/28.07.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 143/2000 privind prevenire şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri.
149. Legea nr. 505/17.11.2004 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 300/2002 privind regimul juridic al drogurilor folosiți la fabricarea ilicită a precursorilor.
150. H.G. nr. 1.093/15.07.2004 privind modificarea şi completarea H.G. nr. 1.489/2002 privind înființarea Agenției Naționale Antidrog.
151. Legea nr. 381/28.09.2004 privind unele măsuri financiare în domeniul prevenirii şi combaterii traficului şi consumului ilicit de droguri.
152. Legea nr. 304/28.06.2004 privind organizarea judiciară.
153. Legea nr. 303/28.06.2004 privind statutul magistraților.
154. Legea nr. 317/01.07.2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.
155. Legea nr. 301/28.06.2004 privind Codul penal al României.

156. Hotărârea de Guvern nr. 232/ 30. 03. 2005 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005–2007 şi a Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005–2007.

157. Legea nr. 399/29.11.2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor şi preparatelor stupefiante şi psihotrope.

158. Ordonanța de Urgență nr. 121/21.12.2006 privind regimul juridic al precursorilor de droguri.

Editura Ministerului Internelor şi Reformei Administrative
Str. Mihai Vodă nr. 17, sector 5, Bucureşti
Telefon: 021 – 313 76 63; Fax: 021 – 310 30 72
E-mail: editura@mira.gov.ro

Cod CNCSIS 270